Kallelse till kommunstyrelsen den 20 oktober 2026 klockan 8.15

Som ledamot i kommunstyrelsen kallas du till sammanträde. **Har du förhinder** kontakta kansliet@stromsund.se i god tid, så sekreteraren hinner kalla din ersättare.

Möjlighet att delta på länk kommer finnas. Endast friska ledamöter får delta på plats.

Sammanträdets plats

Sammanträdesrum Almen, kommunkontoret i Strömsund.

Utsändningsdag

Tisdag 13 oktober

Program

8.15 Mötet öppnas

8.20 Uppföljning av verksamhetsmål kommunstyrelsen 2026

8.50 Bokslutsprognos, inklusive delårsrapport, per 31 augusti 2026

9.10 Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2025-2026

9.30 Paus

11.20 Gruppsammanträden

12.00 Lunch

13.00 Information från Arbetsmarknadsenheten - arbetslösheten i Strömsunds kommun

13.30 Information om utvecklingsarbete för Gemensam nämnd för Närvård Frostviken och dess verksamhet

14.00 Information om status gällande Strömsundsbron

14.20 Beslutsmötet börjar

Välkommen

Susanne Hansson, ordförande

Malin Åbbel Fjell, sekreterare
0670-161 06 eller malin.abbel.fjell@stromsund.se

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Föredragningslista

1	Fastställande av föredragningslistan kommunstyrelsen
2	Kommunstyrelsens ordförande informerar
3	Information från Arbetsmarknadsenheten - arbetslösheten i Strömsunds kommun
4	Information om utvecklingsarbete för Gemensam nämnd för Närvård Frostviken och dess verksamhet
5	Information om mottagandet 2027 – kommuntal, EKB och tillfälligt skydd
6	Information om status gällande Strömsundsbron
7	Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2025-2026
8	Avstängning av elever
9	Uppföljning av verksamhetsmål kommunstyrelsen 2026
10	Bokslutsprognos, inklusive delårsrapport, per 31 augusti 2026
11	Borgensavgifter kommunala bolag 2027
12	Återremiss gällande Vindkraftsmedel från staten 2027
13	Revisionsrapport - Granskning av interna kontroller kopplat till inköp
14	Tilläggsäskande från barn-kultur- och utbildningsnämnden för utredningsuppdrag gällande kunskapsresultat i skolorna
15	Markanvisningsavtal för industriändamål Strömsunds Vallen 4:19
16	Remiss Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras (LI2026/01158)
17	Årsredovisning 2025 - Samordningsförbundet i Jämtlands län
18	Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

19	Motion om att inrätta en etisk upphandling från Kristina Ström (V) och Lage Jonbrant (V)
20	Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare
21	Delgivningar kommunstyrelsen 2026

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Arbetsmarknadsenheten

Diarienummer AME.2026.1122

Information från Arbetsmarknadsenheten - arbetslösheten i Strömsunds kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Beskrivning av ärendet

Information om och presentation av statistik kopplat till arbetslösheten i Strömsunds kommun.

Informationen omfattar följande:

- Arbetslösheten i Strömsunds kommun - totalt
- Arbetslösheten - överblick Jämtlands län
- Arbetslöshet - kvinnor/män
- Arbetslöshet - inrikes/utrikes
- Arbetslöshet bland unga - 18-24 år
- Arbetslöshet - unga 18-29 år (UVAS 16-29 år)
- Arbetslöshet - utbildningsnivå
- Arbetslöshet - långtidsarbetslöshet

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Liza Silverhake

Diarienummer KS.2026.1149

§ 174 Information om mottagandet 2027 – kommuntal, EKB och tillfälligt skydd

Marie Lidberg, samordnare vid framtids- och utvecklingsförvaltningen, föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Strömsunds kommun önskar ett kommuntal om 10 personer för 2027.
2. Framtids- och utvecklingsförvaltningen lämnar kommunens besked till Länsstyrelsen i Jämtlands län senast den 2 november 2026.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

1. Strömsunds kommun önskar ett kommuntal om 10 personer för 2027.
2. Framtids- och utvecklingsförvaltningen lämnar kommunens besked till Länsstyrelsen i Jämtlands län senast den 2 november 2026.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Sammanfattning av ärendet

Migrationsverket har föreslagit ett preliminärt kommuntal om 2 personer för Strömsunds kommun 2027. Kommunen har möjlighet att önska ett annat kommuntal. Det övre riktmärket för Strömsund är 13 personer.

Förvaltningen föreslår att kommunen önskar ett kommuntal om 10 personer. Ett större planerat mottagande ger kommunen möjlighet att bidra till mottagandet och att ta vara på den kompetens och erfarenhet som finns i arbetet med bosättning och integration. Det kan också ge fler människor möjlighet att etablera sig och bygga en framtid i Strömsunds kommun. Mottagandet behöver planeras tillsammans med berörda verksamheter och utifrån tillgången till lämpliga bostäder.

Kommuntalet avser personer som anvisas till kommunen enligt den nya bosättningslagen. Migrationsverkets prognos om 3 personer som bosätter sig i Strömsund på egen hand ingår inte i kommuntalet. Om kommunens

§ 174 fortsättning

önskemål om 10 personer tillgodoses blir det prognostiserade mottagandet inom dessa två grupper sammanlagt 13 personer under 2027.

Beskrivning av ärendet

Den 1 januari 2027 träder en ny bosättningslag i kraft. Inför 2027 har Migrationsverket tagit fram preliminära kommuntal för de nyanlända som väntas behöva anvisas till en kommun. Kommunerna får lämna önskemål om ett högre eller lägre kommuntal än det preliminära förslaget. Migrationsverket beslutar därefter om de slutliga kommuntalen.

För Strömsunds kommun är Migrationsverkets preliminära förslag 2 personer. Det övre riktmärket är 13 personer. Förvaltningens förslag om 10 personer ligger därmed inom det intervall där kommunen kan lämna sitt önskemål utan en särskild skriftlig motivering.

Förvaltningen bedömer att kommunen bör uttrycka en vilja att ta emot fler personer än vad det preliminära förslaget anger. Strömsunds kommun har erfarenhet av mottagande och integrationsarbete. Ett kommuntal om 10 personer ger utrymme för ett större mottagande och för en planering där bosättning, introduktion och samverkan med berörda verksamheter kan förberedas under året. Tillgången till lämpliga bostäder behöver följas i den fortsatta planeringen.

Ärendet gäller enbart kommunens önskemål om kommuntal. Andelstal för ensamkommande barn och fördelningstal för personer med tillfälligt skydd är separata processer och ingår inte i detta beslut. Kommunens önskemål är inte bindande; Migrationsverket fattar beslut om det slutliga kommuntalet efter att kommunernas önskemål har sammanställts.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Information om mottagandet 2027 - Kommuntal, ensamkommande barn och personer med tillfälligt skydd

Bilaga till informationsbrev Jämtlands län

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Diarienummer KS.2026.1149

Förslag till kommuntal 2027

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

1. Strömsunds kommun önskar ett kommuntal om 10 personer för 2027.

2. Framtids- och utvecklingsförvaltningen lämnar kommunens besked till Länsstyrelsen i Jämtlands län senast den 2 november 2026.

Sammanfattning av ärendet

Migrationsverket har föreslagit ett preliminärt kommuntal om 2 personer för Strömsunds kommun 2027. Kommunen har möjlighet att önska ett annat kommuntal. Det övre riktmärket för Strömsund är 13 personer.

Förvaltningen föreslår att kommunen önskar ett kommuntal om 10 personer. Ett större planerat mottagande ger kommunen möjlighet att bidra till mottagandet och att ta vara på den kompetens och erfarenhet som finns i arbetet med bosättning och integration. Det kan också ge fler människor möjlighet att etablera sig och bygga en framtid i Strömsunds kommun. Mottagandet behöver planeras tillsammans med berörda verksamheter och utifrån tillgången till lämpliga bostäder.

Kommuntalet avser personer som anvisas till kommunen enligt den nya bosättningslagen. Migrationsverkets prognos om 3 personer som bosätter sig i Strömsund på egen hand ingår inte i kommuntalet. Om kommunens önskemål om 10 personer tillgodoses blir det prognostiserade mottagandet inom dessa två grupper sammanlagt 13 personer under 2027.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Beskrivning av ärendet

Den 1 januari 2027 träder en ny bosättningslag i kraft. Inför 2027 har Migrationsverket tagit fram preliminära kommuntal för de nyanlända som väntas behöva anvisas till en kommun. Kommunerna får lämna önskemål om ett högre eller lägre kommuntal än det preliminära förslaget. Migrationsverket beslutar därefter om de slutliga kommuntalen.

För Strömsunds kommun är Migrationsverkets preliminära förslag 2 personer. Det övre riktmärket är 13 personer. Förvaltningens förslag om 10 personer ligger därmed inom det intervall där kommunen kan lämna sitt önskemål utan en särskild skriftlig motivering.

Förvaltningen bedömer att kommunen bör uttrycka en vilja att ta emot fler personer än vad det preliminära förslaget anger. Strömsunds kommun har erfarenhet av mottagande och integrationsarbete. Ett kommuntal om 10 personer ger utrymme för ett större mottagande och för en planering där bosättning, introduktion och samverkan med berörda verksamheter kan förberedas under året. Tillgången till lämpliga bostäder behöver följas i den fortsatta planeringen.

Ärendet gäller enbart kommunens önskemål om kommuntal. Andelstal för ensamkommande barn och fördelningstal för personer med tillfälligt skydd är separata processer och ingår inte i detta beslut. Kommunens önskemål är inte bindande; Migrationsverket fattar beslut om det slutliga kommuntalet efter att kommunernas önskemål har sammanställts.

Beslutsunderlag

Information om mottagandet 2027 - Kommuntal, ensamkommande barn och personer med tillfälligt skydd

Bilaga till informationsbrev Jämtlands län

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Elisabeth Lindholm

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Elisabeth Lindholm

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Samhällsenheten

Datum
2026-08-31

Dnr 5948-2026 (anges vid skriftväxling)

Till
Kommunstyrelsen i
Jämtlands läns kommuner

Information om mottagandet 2027 – kommuntal, ensamkommande barn och personer med tillfälligt skydd

Hej,

Inför planeringen av mottagandet 2027 har Migrationsverket tagit fram preliminära underlag för tre olika processer: kommuntal för nyanlända enligt den nya bosättningslagen, andelstal för ensamkommande barn samt fördelningstal för personer med tillfälligt skydd.

Nedan följer en sammanställning av underlagen och information om höstens fortsatta process.

1. Kommuntal för nyanlända enligt den nya bosättningslagen

Den 1 januari 2027 träder en ny bosättningslag i kraft som innebär förändringar i kommunernas mottagande av nyanlända. För att den nya lagen ska kunna tillämpas från årsskiftet kan vissa delar av lagen tillämpas redan före ikraftträdandet. Det gäller bland annat den preliminära fördelningen av antalet nyanlända som ska anvisas under 2027 och kommunernas möjlighet att lämna önskemål om kommuntal.

En förändring jämfört med nuvarande regelverk är att länstalen avskaffas och att ansvaret för att besluta om kommuntal övergår från länsstyrelserna till Migrationsverket. Kommunerna är fortsatt skyldiga att ta emot nyanlända efter anvisning från Migrationsverket.

Målgruppen för anvisningar

Målgruppen för anvisningar enligt kommuntalen omfattar kvotflyktingar, nyanlända före detta asylsökande i Migrationsverkets boenden samt personer med tillfälligt skydd som bor i Migrationsverkets boenden, inklusive institutionsboenden och behöver anvisas till en kommun för bosättning.

Ankom: 2026-09-01 Ärende: KS.2026.1149 Handling: 2149492

Postadress
831 86 ÖSTERSUND

Besöksadress
Residensgränd 7

Telefon
010-225 30 00

Telefax
010-225 30 10

E-post
lansstyrelsen@z.lst.se

Personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet som redan har anvisats en kommun för boende enligt fördelningstal kommer från och med 2027 inte att omfattas av en ny anvisning enligt bosättningslagen i samband med folkbokföring. De omfattas därför inte av kommuntalen.

Ny fördelningsmodell

Migrationsverkets preliminära förslag till kommuntal utgår från kommunernas förutsättningar för integration. Fördelningsmodellen bygger på sex kriterier:

- arbetsmarknad
- befolkning
- mottagande av nyanlända och ensamkommande barn
- omfattningen av asylsökande och personer med tillfälligt skydd som vistas i kommunen
- förutsättningarna i kommunen för långsiktig etablering på bostadsmarknaden
- områden i kommunen där utanförskapet är stort.

De två sistnämnda kriterierna – **bostadsmarknad och utanförskapsområden** – är nya i fördelningsmodellen inför 2027.

Förslag till kommuntal för Jämtlands län

Migrationsverket har tagit fram både ett preliminärt förslag till kommuntal och ett övre riktmärke för varje kommun. Därutöver finns en prognos för självbosättning, det vill säga hur många nyanlända som bedöms bosätta sig på egen hand i kommunen under året.

Kommun	Förslag kommuntal 2027	Prognos självbosättning	Prognos totalt mottagande vid föreslaget kommuntal	Övre riktmärke
Berg	0	5	5	6
Bräcke	2	1	3	9
Härjedalen	3	2	5	16
Krokom	5	3	8	24
Ragunda	0	4	4	6
Strömsund	2	3	5	13
Åre	5	2	7	25
Östersund	18	13	31	91
Totalt Jämtlands län	**35**	**33**	**68**	

Förslag till kommuntal avser det antal personer som enligt Migrationsverkets preliminära fördelning ska anvisas till kommunen under 2027.

Prognos självbosättning avser hur många nyanlända som förväntas bosätta sig på egen hand i kommunen under 2027.

Prognos totalt mottagande vid föreslaget kommuntal är summan av det preliminära kommuntalet och prognosen för självbosättning. Siffran avser alltså inte kommunens samlade mottagande inom de övriga processer som redovisas i detta brev.

Ankom: 2026-09-01 Ärende: KS.2026.1149 Handling: 2149492

Postadress 831 86 ÖSTERSUND | Besöksadress Residensgränd 7 | Telefon 010-225 30 00 | Telefax 010-225 30 10 | E-post lansstyrelsen@z.lst.se

Det övre riktmärket visar hur högt kommuntal en kommun kan önska utan att behöva motivera sitt önskemål. Riktmärket har beräknats utifrån samma fördelningsmodell som förslaget till kommuntal, men utifrån ett högre antal anvisningar nationellt.

Kommunerna får lämna önskemål om kommuntal

Varje kommun får möjlighet att lämna önskemål om sitt kommuntal för 2027. Kommunen kan önska ett lägre eller högre kommuntal än Migrationsverkets preliminära förslag, inklusive 0.

Om kommunen önskar ett kommuntal över det övre riktmärket ska en skriftlig motivering lämnas tillsammans med önskemålet. Motiveringen ska spegla kommunens förutsättningar för integration utifrån kriterierna i bosättningslagen.

Någon motivering ska inte lämnas om kommunens önskemål ligger inom det övre riktmärket.

Länsstyrelsen tar emot kommunernas önskemål och eventuella motiveringar och vidarebefordrar dem till Migrationsverket. Länsstyrelsen gör inte någon egen prövning av kommunernas önskemål.

Om en kommun önskar ett kommuntal över det övre riktmärket kan Migrationsverket samråda med berörda myndigheter, länsstyrelserna, Boverket och SKR om kommunens förutsättningar för integration. Migrationsverket har meddelat att det inte finns några på förhand fastställda kriterier som en kommun ska uppfylla för att ett önskemål över det övre riktmärket ska godtas.

Kommunernas önskemål är inte i sig bindande. Migrationsverket sammanställer önskemålen från landets samtliga kommuner och fattar därefter beslut om kommuntalen för 2027.

Ankom: 2026-09-01 Ärende: KS.2026.1149 Handling: 2149492

2. Andelstal för ensamkommande barn (EKB)

Andelstalen anger respektive kommuns andel av det nationella mottagandet av ensamkommande barn och uttrycks i promille. Till skillnad från kommuntalen är det alltså inte ett på förhand bestämt antal barn som kommunen ska ta emot.

Det finns möjlighet att i dialog mellan kommunerna omfördela andelarna inom länet, under förutsättning att länets sammanlagda andel är oförändrad.

Statistiskt beräknade anvisningsandelar för Jämtlands län 2027

Kommun	Andelstal 2027, promille
Berg	1,00
Bräcke	1,00
Härjedalen	1,47
Krokom	1,40
Ragunda	1,00
Strömsund	1,00

Postadress 831 86 ÖSTERSUND | Besöksadress Residensgränd 7 | Telefon 010-225 30 00 | Telefax 010-225 30 10 | E-post lansstyrelsen@z.lst.se

Åre	1,96
Östersund	6,60
Totalt Jämtlands län	**15,43**

Kommunerna behöver under hösten ta ställning till om det finns önskemål om omfördelning av andelstalen mellan kommunerna i länet.

3. Fördelningstal för personer med tillfälligt skydd

Migrationsverket har föreslagit att 3 200 personer med tillfälligt skydd ska anvisas till kommuner för boende under 2027. Förslaget bygger bland annat på att massflyktsdirektivet har förlängts till den 4 mars 2028.

Regeringen fattar beslut om det nationella antalet, vilket väntas ske i september/oktober. **Eventuell omfördelning mellan kommunerna kan göras först efter regeringens beslut** och under förutsättning att länets sammanlagda fördelningstal är oförändrat.

Migrationsverkets förslag för Jämtlands län:

Kommun	Förslag fördelningstal 2027
Berg	0
Bräcke	0
Härjedalen	5
Krokom	5
Ragunda	0
Strömsund	4
Åre	9
Östersund	32
Totalt Jämtlands län	**55**

Kommunernas ställningstaganden under hösten

Kommunerna behöver under hösten ta ställning till:

- vilket kommuntal kommunen önskar för 2027. Samtliga kommuner ska lämna besked, även om kommunen är nöjd med Migrationsverkets preliminära förslag. Besked om kommuntal lämnas i **Bilaga 1.**
- om det finns önskemål om omfördelning av andelstalen för ensamkommande barn mellan kommunerna i länet
- om det finns önskemål om omfördelning av fördelningstalen för personer med tillfälligt skydd mellan kommunerna i länet.

Ankom: 2026-09-01 Ärende: KS.2026.1149 Handling: 2149492

Postadress 831 86 ÖSTERSUND | Besöksadress Residensgränd 7 | Telefon 010-225 30 00 | Telefax 010-225 30 10 | E-post lansstyrelsen@z.lst.se

Tidplan och fortsatt information

Kommunernas ställningstaganden ska lämnas till Länsstyrelsen senast den **2 november 2026**. För kommuntalen används bifogad Bilaga 1, som ska fyllas i och skickas tillbaka av samtliga kommuner. Önskemål om omfördelning av andelstal för ensamkommande barn respektive fördelningstal för personer med tillfälligt skydd lämnas separat till Länsstyrelsen.

Ett regionalt informations- och dialogmöte genomförs **8 september** tillsammans med Migrationsverket. Vid mötet går Migrationsverket igenom den nya bosättningslagen, kommuntalsprocessen och fördelningsmodellen samt de tre processerna inför 2027. Det kommer också att finnas utrymme för frågor och dialog.

Sprid gärna informationen till berörda medarbetare inom kommunen, särskilt till de verksamheter som arbetar med bosättning och mottagande av nyanlända, personer med tillfälligt skydd och ensamkommande barn.

Med vänlig hälsning

Kent Knutsson
Integrationssamordnare
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Tel: 010 - 225 32 41
E-post: kent.z.knutsson@lansstyrelsen.se

Ankom: 2026-09-01 Ärende: KS.2026.1149 Handling: 2149492

Bilaga 1. Förslag till kommuntal – fylls i och sänds åter till Länsstyrelsen

Vänligen fyll i tabellen nedan och skicka tillbaka till Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Förslaget till kommuntal avser vissa nyanlända som förväntas ha behov av anvisning till en kommun under 2027 enligt den nya bosättningslagen. Tabellen fylls i av samtliga kommuner i Jämtlands län och sänds åter till Länsstyrelsen senast 2 november. Observera att kommuntalen är preliminära fram till dess att regeringen beslutar om det totala anvisningsbehovet för 2027.

Instruktion för önskemål:

- En kommun kan önska 0 i kommuntal
- En kommun kan önska ett högre eller lägre kommuntal än Migrationsverkets förslag
- Om önskemålet överstiger det övre riktmärket behöver kommunen motivera sitt önskemål skriftligt.
    - Motiveringen skickas till Länsstyrelsen tillsammans med kommunens önskemål och ska spegla kommunens förutsättningar för integration enligt kriterierna i bosättningslagen
- Någon motivering ska inte lämnas om kommunens önskemål ligger inom det övre riktmärket.
- En kommun som förklarar sig nöjd med Migrationsverkets förslag ska ändå fylla i och skicka tillbaka bilagan
- En kommun som önskar ett högre eller lägre kommuntal är inte garanterad att få sitt önskemål tillgodosett. Migrationsverket tar, via länsstyrelserna, in önskemål från samtliga 290 kommuner.

För att önskemålen ska kunna tillgodoses behöver det totala anvisningsbehovet på nationell nivå uppnås.

- För kommuner som önskar ett kommuntal över det övre riktmärket gör Migrationsverket en bedömning av om önskemålet är förenligt med kommunens förutsättningar för integration. Länsstyrelsen vidarebefordrar kommunens önskemål och motivering till Migrationsverket och gör ingen egen prövning av önskemålet.

- Migrationsverket fattar beslut om de slutliga kommuntalen för 2027, preliminärt i december 2026.

Kommun	Förslag till kommuntal	Övre riktmärke	Önskar förändring av förslaget (JA/NEJ)	Önskat kommuntal efter förändring
Berg	0	6		
Bräcke	2	9		
Härjedalen	3	16		
Krokom	5	24		
Ragunda	0	6		
Strömsund	2	13		
Åre	5	25		
Östersund	18	91		

Om kommunen önskar ett kommuntal över det övre riktmärket ska en skriftlig motivering bifogas när bilagan skickas till Länsstyrelsen.

Kommun:

Kontaktperson:

E-post/telefon:

Diarienummer HJALM.2026.1148

§ 177 Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2025-2026

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsrapporten.

2. Kommunstyrelsen uppdrar till skolchefen att i nästa års kvalitetsrapport beskriva resultat av de redovisade åtgärderna.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsrapporten.

2. Kommunstyrelsen uppdrar till skolchefen att i nästa års kvalitetsrapport beskriva resultat av de redovisade åtgärderna.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Beskrivning av ärendet

Kvalitetsarbetet för gymnasieskolan utgår från skollag, läroplan och kommunstyrelsens mål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges prioriterade mål. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2025-2026

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Hjalmar Strömerskolan

Diarienummer HJALM.2026.1148

Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2025-2026

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

1. Kommunstyrelsen har tagit del av kvalitetsrapporten.

2. Kommunstyrelsen uppdrar till skolchefen att i nästa års kvalitetsrapport beskriva resultat av de redovisade åtgärderna.

Beskrivning av ärendet

Kvalitetsarbetet för gymnasieskolan utgår från skollag, läroplan och kommunstyrelsens mål med utgångspunkt i kommunfullmäktiges prioriterade mål. Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen.

Beslutsunderlag

Kvalitetsrapport Hjalmar Strömerskolans gymnasieskola läsåret 2025-2026

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Ralf Sjödin

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Linnéa Johansen

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Maria Esserud.

HJALMAR STRÖMER SKOLAN

Kvalitetsrapport läsåret 2025-2026

Gymnasieutbildning Hjalmar Strömerskolan

Ralf Sjödin
Rektor

HJALMAR STRÖMER SKOLAN

Innehåll

Verksamhetens organisation 1

Lokala politiska prioriteringar 1

Nationell målsättning 3

Delmål 1: Varje elev fullföljer gymnasieskolan 4

Delmål 2: Varje elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero 5

Delmål 3: Varje elev får en undervisning som ger den ledning och stimulans eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling 6

Delmål 4: Varje elev som är i behov av stöd får det stöd den behöver 6

Måluppfyllelse 8

Prioriterade mål för läsåret 2025/2026 9

Målredovisning för läsåret 2025/2026 9

Resultatanalys 12

Prioriterade mål för läsåret 2026/2027 12

Skolchefens kommentar 14

HJALMAR STRÖMER SKOLAN

Hjalmar Strömerskolan i Strömsund organiserar ungdomsgymnasium och kommunal vuxenutbildning. Följande rapport för gymnasieskolan utgår från uppföljning och analys av verksamheten och dess undervisning för läsåret 2025/2026.

Verksamhetens organisation

Hjalmar Strömerskolan är en kommunal gymnasieskola belägen i Strömsunds kommun. Skolan hade under läsåret 2025/2026 cirka 230 elever fördelade på tre högskoleförberedande program (Ekonomiprogrammet, Naturvetenskapsprogrammet och Samhällsvetenskapsprogrammet) och sju yrkesprogram (Barn- och fritidsprogrammet, Bygg- och anläggningsprogrammet, El- och energiprogrammet, Fordons- och transportprogrammet, Försäljnings- och serviceprogrammet, Industritekniska programmet och Vård- och omsorgsprogrammet) samt Introduktionsprogrammen. Skolan har en relativt hög lärartäthet, förstelärare och en elevhälsa som består av specialpedagog, skolkurator, skolsköterska, skolpsykolog och studie- och yrkesvägledare.

Personalens gemensamma arbete sker i ämneslag och programlag. Arbetslagen träffas i snitt var 14:e dag och bedriver pedagogiskt utvecklingsarbete, organisatoriskt utvecklingsarbete och marknadsföringsarbete. Yrkeslärarna deltar tillsammans med biträdande rektor och representanter från branschen i programråd. Programråden är forum där det lokala näringslivet, branschorganisationer och representanter från skolan träffas för att följa utbildningen och nuläget inom respektive bransch.

Elevhälsan träffas en gång i veckan i elevhälsoteamet (EHT), där även skolpsykolog och skolläkare deltar utifrån behov. Syftet är att arbeta förebyggande och hälsofrämjande så att eleverna når sina mål. Därutöver träffas EHT tillsammans med mentorerna en gång i veckan för att behandla elevärenden. Det finns även inplanerade tider för samverkansmöten där all undervisande personal kring en klass eller grupp deltar.

Förutom pedagogisk personal har skolan en rektor och två biträdande rektorer på gymnasiesidan samt en enhetschef för administration, cafeteria och IT. Rektor ansvarar även för den kommunala vuxenutbildningen.

Lokala politiska prioriteringar

De lokala politiska prioriteringarna som skolan arbetat med under läsåret redovisas nedan. I tabellerna presenteras andelen elever som uppnått gymnasieexamen. Till avgångselever räknas elever med gymnasieexamen och

elever med studiebevis där eleven fått betyg (A-F) i programmets samtliga kurser. Tabellerna visar statistik för Hjalmar Strömerskolan och för riket.

Hjalmar Strömerskolan

Examenstyp	23/24 Antal	23/24 Andel med examen	24/25 Antal	24/25 Andel med examen	25/26 Antal	25/26 Andel med examen
Högskoleförberedande examen	17	77%	28	93%	11	100 %
Yrkesexamen	43	93%	57	97%	44	93 %
Totalt antal avgångselever	60	88%	89	96%	58	95 %

Riket

Examenstyp	23/24 Andel med examen	24/25 Andel med examen
Högskoleförberedande examen	91,3%	91,7%
Yrkesexamen	89,5%	89,1%
Totalt antal avgångselever	90,7%	90,9%

* Nationell statistik för läsåret 25/26 finns tillgänglig i december 2026.

Andelen avgångselever som når gymnasieexamen uppgår läsåret 2025/2026 till 95 procent. Resultatet ligger i nivå med föregående läsårs 96 procent och över den senaste tillgängliga riksnivån på 90,9 procent. Eftersom nationell statistik för 2025/2026 ännu saknas behöver jämförelsen med riket göras med viss försiktighet. Sammantaget visar resultaten att skolans examensgrad ligger på en fortsatt hög nivå, även om variationer mellan program och läsår behöver följas.

På de högskoleförberedande programmen når samtliga avgångselever examen, vilket motsvarar 100 procent och innebär en förbättring från föregående läsårs 93 procent. Antalet avgångselever är samtidigt litet, 11 elever, vilket innebär att enskilda elevers resultat får stort genomslag i statistiken. Resultatet är positivt men behöver följas över tid. Tillsammans med uppgifterna om genomströmning inom tre och fyra år (se delmål 1, sidan 4), där tidigare elevkullar ligger under riksnivån, visar underlaget att det fortsatt finns skäl att analysera elevernas progression och fullföljande över tid.

På yrkesprogrammen når 93 procent av avgångseleverna examen. Resultatet är lägre än föregående läsårs 97 procent men fortsatt högre än den senaste tillgängliga riksnivån på 89,1 procent. Även genomströmningen inom tre och fyra år ligger över riket (se delmål 1, sidan 4). Den långsiktigt höga måluppfyllelsen på yrkesprogrammen är en styrka, samtidigt som variationer mellan program och elevgrupper behöver följas inom skolans fortsatta kvalitetsarbete.

I tabellen nedan presenteras meritvärden för avgångselever under de senaste fem läsåren, för Hjalmar Strömerskolan och för riket.

Läsår	HJS Totalt	HJS Kvinnor	HJS Män	Riket Totalt	Riket Kvinnor	Riket Män
25/26	13,6	13,6	13,6	*	*	*
24/25	13,1	13,6	12,8	14,4	14,9	13,8
23/24	13,4	13,7	13,2	14,4	15,0	13,9
22/23	13,4	14,3	12,7	14,5	15,1	13,9
21/22	13,7	14,3	13,4	14,5	15,1	13,8

* Nationell statistik för läsåret 25/26 finns tillgänglig i december 2026.

Meritvärdet för avgångseleverna har ökat från 13,1 till 13,6 och är därmed tillbaka på ungefär samma nivå som 2021/2022. Kvinnor och män har samma genomsnittliga meritvärde, 13,6, vilket skiljer sig från tidigare år då kvinnornas resultat varit högre. Nationell statistik för 2025/2026 saknas ännu, men tidigare år har skolans meritvärde legat under riksnivån. Skolans höga andel elever på yrkesprogram påverkar jämförbarheten, eftersom utbildningarnas syfte och elevernas fortsatta studieinriktning skiljer sig åt. För en fördjupad analys är det fortsatt relevant att relatera slutresultaten till elevernas ingångsvärden och att följa utvecklingen på programnivå.

Nationell målsättning

Den nationella målsättningen säger att i gymnasieskolan får varje elev en utbildning av hög kvalitet som ger eleven goda möjligheter att inhämta, utveckla, fördjupa och tillämpa kunskaper och värden samt ger en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier. Utbudet av utbildningar är anpassat till ungdomars efterfrågan och arbetsmarknadens behov av gymnasialt och eftergymnasialt utbildade personer.

Följande redovisning, delmål 1 – 4 utgår från Skolverkets nationella kvalitetsverktyg. Målsättningar, delmål, indikatorer, verksamhetens förutsättningar ska bidra till stärkt utveckling och lärande, höjda kunskapsresultat, ökad kvalitet och en mer likvärdig utbildning inom det svenska skolväsendet.

Delmål 1: Varje elev fullföljer gymnasieskolan

(Nationell statistik för läsåret 25/26 finns tillgänglig i december 2026)

Andel elever i % som uppnår gymnasieexamen	**Hjalmar Strömerskolan** 2023/24	**Hjalmar Strömerskolan** 2024/25	**Riket totalt** 2023/24	**Riket totalt** 2024/25
Inom tre år, på högskole-förberedande program	75,0%	76,5%	81,4%	82,6%
Inom fyra år, på högskole-förberedande program	87,1%	80,0%	84,8%	84,7%
Inom tre år, på yrkesför-beredande program	68,5%	81,1%	74,7%	75,9%
Inom fyra år, på yrkes-förberedande program	83,0%	88,9%	78,6%	78,3%
Inom fem år, elever som börjar på ett introduktions-program och går över till ett nationellt program	22,7%	35,3%	21,8 %	21,0%

Resultaten visar fortsatt skillnader mellan yrkesprogram och högskoleförberedande program. På yrkesprogrammen når 81,1 procent examen inom tre år och 88,9 procent inom fyra år, vilket är högre än motsvarande riksnivåer. På de högskoleförberedande programmen når 76,5 procent examen inom tre år och 80,0 procent inom fyra år, vilket är lägre än riket. Samtidigt har andelen elever som börjar på introduktionsprogram och inom fem år går över till ett nationellt program ökat tydligt, från 22,7 till 35,3 procent, och ligger klart över riksnivån på 21,0 procent.

Sammantaget visar underlaget att skolan har en stark genomströmning på yrkesprogrammen och en positiv utveckling för övergången från introduktionsprogram till nationella program. För årets avgångselever på de högskoleförberedande programmen är examensgraden 100 procent, vilket är ett mycket positivt resultat. Samtidigt ligger genomströmningsmåtten inom tre och fyra år för tidigare elevkullar under riksnivån. Det finns därför anledning att skilja mellan årets examensresultat och den långsiktiga genomströmningen samt fortsatt analysera ingångsvärden, progression, närvaro och andra faktorer som kan påverka fullföljandet över tid.

För det fortsatta kvalitetsarbetet är det därför viktigt att följa resultaten på en mer verksamhetsnära nivå och identifiera vilka faktorer som bidrar till hög måluppfyllelse respektive försvårar elevernas progression. Den fördjupade analysen behöver ske i skolans olika ansvarsområden och programlag, där resultaten kan sättas i relation till respektive elevgrupps förutsättningar.

För delmål 2 - 4 återfinns resultatet för Skolinspektionens enkät i sin helhet via Skolinspektionens hemsida. Skolinspektionens värden som redovisas nedan är så kallade indexvärden, det vill säga det sammantagna medelvärdet för två till fem frågor inom samma frågeområde. Svaren varierar från 0 (stämmer inte alls) till 10 (stämmer helt och hållet). Hjalmar Strömerskolan ges möjlighet att delta i Skolinspektionens enkät vartannat år och då med elever i årskurs 2.

Läsåret 2025/2026 deltog Hjalmar Strömerskolan i Skolinspektionens Skolenkät. Resultaten för elever avser årskurs 2 och resultaten för pedagogisk personal redovisas separat. Detta innebär att resultaten inte är direkt jämförbara med skolans egen enkät 2025, då samtliga årskurser deltog och pedagogisk personal inte ingick.

Delmål 2: Varje elev får en utbildning som präglas av trygghet och en undervisning som präglas av studiero.

Trygghet och studiero	Hjalmar Strömer-skolan 2024	Hjalmar Strömer-skolan 2025*	Hjalmar Strömer-skolan 2026	Riket totalt 2024	Riket totalt 2025	Riket totalt 2026
Elevers upplevelse av trygghet år 2	8,1	7,9	8,6	8,4	8,3	8,5
Elevers upplevelse av studiero år 2	5,8	6,4	7,3	6,4	6,4	6,5
Elevers upplevelse av skolans arbete med att förhindra kränkningar år 2	5,7	5,3	6,2	6,2	6,2	6,5
Pedagogiska personalens uppfattning om trygghet	6,2	-	6,6	6,9	6,7	7,0
Pedagogiska personalens uppfattning om studiero	7,6	-	7,3	7,3	7,3	7,3

* Egen enkät i samtliga årskurser.

Elevernas upplevelse av trygghet har ökat till 8,6 och ligger något över riksnivåns 8,5. Även studieron visar en tydlig positiv utveckling, från 5,8 år 2024 och 6,4 i skolans egen enkät 2025 till 7,3 år 2026. Resultatet ligger klart över riksnivån 6,5. Elevernas upplevelse av skolans arbete med att förhindra kränkningar har samtidigt ökat till 6,2, men ligger fortfarande något under riksnivån 6,5. Den pedagogiska personalens bedömning av trygghet ligger på 6,6, under riksnivån 7,0, medan bedömningen av studiero ligger i nivå med riket på 7,3.

Sammantaget visar resultaten en positiv utveckling av elevernas upplevelse av trygghet och framför allt studiero. Skillnaden mellan elevernas och personalens bedömning av tryggheten samt det något lägre resultatet för arbetet mot kränkningar behöver dock analyseras vidare. Det fortsatta arbetet bör inriktas på att förstå vad som bidragit till den förbättrade studieron och hur dessa förutsättningar kan bibehållas över tid, samtidigt som skolans förebyggande trygghetsarbete följs upp.

Delmål 3: Varje elev får en undervisning som ger den ledning och stimulans eleven behöver för att kunna nå så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling

Stimulans	Hjalmar Strömer-skolan 2024	Hjalmar Strömer-skolan 2025 *	Hjalmar Strömer-skolan 2026	Riket totalt 2024	Riket totalt 2025	Riket totalt 2026
Elevers upplevelse av stimulans år 2	5,6	5,8	6,5	6,1	6,1	6,2
Pedagogiska personalens uppfattning om stimulans	6,6	-	6,7	6,9	6,8	6,9

* Egen enkät i samtliga årskurser.

Elevernas upplevelse av stimulans i undervisningen har ökat från 5,6 år 2024 och 5,8 i skolans egen enkät 2025 till 6,5 år 2026. Resultatet ligger över riksnivån 6,2 och innebär en tydlig positiv utveckling. Den pedagogiska personalens bedömning är 6,7, vilket är något lägre än riksnivån 6,9 men samtidigt relativt nära elevernas bedömning. Resultaten tyder på att skillnaden mellan elevers och lärares uppfattning har minskat. Utvecklingen är positiv, men stimulans i undervisningen är ett brett område och behöver fortsatt analyseras i relation till undervisningens kvalitet, variation och elevernas olika förutsättningar att nå så långt som möjligt.

Delmål 4: Varje elev som är i behov av stöd får det stöd den behöver

Stöd	Hjalmar Strömer-skolan 2024	Hjalmar Strömer-skolan 2025 *	Hjalmar Strömer-skolan 2026	Riket totalt 2024	Riket totalt 2025	Riket totalt 2026
Elevers upplevelse av stöd år 2	6,0	6,0	7,3	6,7	6,7	6,8
Pedagogiska personalens uppfattning om stöd	6,8	-	6,9	7,1	7,1	7,3
Pedagogiska personalens uppfattning om särskilt stöd	4,4	-	5,5	6,7	6,5	6,9

* Egen enkät i samtliga årskurser.

Elevernas upplevelse av stöd har ökat tydligt, från 6,0 till 7,3, och ligger över riksnivån 6,8. Den pedagogiska personalens uppfattning om stöd är 6,9, vilket är lägre än riksnivån 7,3 men nära elevernas bedömning. När det gäller särskilt stöd har personalens indexvärde ökat från 4,4 år 2024 till 5,5 år 2026. Trots förbättringen är skillnaden mot riket, 6,9, fortfarande tydlig. Underlaget pekar därmed på att det generella stödet till eleverna har utvecklats positivt, medan organisationen och upplevelsen av det särskilda stödet fortsatt är ett område som behöver fördjupad analys.

Fakta om verksamheten

Elever	**2024/25**	**2025/26**
Antal elever totalt	248 st	232 st
- varav flickor	45 %	45 %
- varav med utländsk bakgrund	24 %	24 %
- varav med föräldrar med eftergymnasial utbildning	42 %	44 %
- varav högskoleförberedande program	21 %	22 %
- varav yrkesprogram	65 %	66 %
- varav introduktionsprogram	14 %	12 %

Personal	**2024/25**	**2025/26**
Personal totalt	55 st	53 st
- varav rektorer	1 st	1 st
- varav lärare	46 st	36 st
- studie- och yrkesvägledare	1 st	1 st
Lärare, kvinnor	40 %	37 %
Lärare, med pedagogisk högskoleexamen	61 %	72 %
Lärare, med specialpedagogisk högskoleexamen	0 st	1 st
Lärare, tillsvidareanställda	58 %	69%
Förstelärare och lektorer	5 st	5 st
Antal elever per lärare	5,4 st	6,4 st
Antal elever per studie- och yrkesvägledare	248 st	232 st

Elevantalet har minskat från 248 till 232 elever. Fördelningen mellan programtyper är samtidigt relativt stabil: 66 procent går yrkesprogram, 22 procent högskoleförberedande program och 12 procent introduktionsprogram. Hjalmar Strömerskolan har därmed fortsatt en betydligt större andel elever på yrkesprogram än riket, vilket behöver beaktas vid jämförelser av bland annat meritvärden. Andelen elever på introduktionsprogram har minskat något, men gruppens behov och skolans förmåga att skapa progression mot nationella program är fortsatt betydelsefull. Den ökade övergången från

introduktionsprogram till nationella program inom fem år är i detta sammanhang en positiv indikator.

Förutsättningarna på personalsidan har förändrats. Antalet lärare har minskat samtidigt som antalet elever per lärare har ökat från 5,4 till 6,4. Lärartätheten är fortfarande relativt hög, men utvecklingen behöver följas i relation till elevgruppernas behov och skolans breda programutbud. Samtidigt har andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen ökat från 61 till 72 procent och andelen tillsvidareanställda från 58 till 69 procent. Det stärker förutsättningarna för kontinuitet, långsiktigt utvecklingsarbete och kvalitet i undervisningen.

En viktig förändring är att skolan nu har specialpedagogisk kompetens representerad i personalstatistiken. Detta förbättrar förutsättningarna för skolans kompensatoriska uppdrag och för ett mer systematiskt arbete med stödinsatser. Samtidigt visar Skolenkäten att den pedagogiska personalens upplevelse av det särskilda stödet fortfarande ligger under riksnivån. Det finns därför skäl att följa hur den specialpedagogiska kompetensen används i organisationen och vilken betydelse den får för undervisning, elevhälsa och stödstrukturer.

Sammantaget är personalens formella kompetens och anställningsstabilitet starkare än föregående läsår, samtidigt som lärarresursen har minskat. Det innebär att skolans förutsättningar behöver bedömas utifrån både kvalitet och kapacitet. För att bibehålla en likvärdig utbildning behöver utvecklingen följas i relation till programmens storlek, elevernas stödbehov och möjligheten att organisera undervisningen på ett långsiktigt hållbart sätt.

Det minskande elevantalet är fortsatt en strategisk fråga för skolan. Ett brett programutbud ger eleverna valmöjligheter och är betydelsefullt för kommunens kompetensförsörjning, men små elevgrupper kan samtidigt skapa organisatoriska och pedagogiska utmaningar. Balansen mellan utbildningsutbud, elevunderlag, lärarresurser och kvalitet behöver därför följas över tid, särskilt mot bakgrund av att elevkullarna från grundskolan väntas förändras under kommande år.

Måluppfyllelse

Syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra vad som görs, varför det görs och vad det leder till. Ett väl fungerande kvalitetsarbete är avgörande för att kunna främja alla elevers utveckling och lärande. Det ständiga arbetet med att utveckla verksamhetens kvalitet bedrivs i en cyklisk process som innehåller olika faser. Faserna delas in i ”Vart ska vi?”, ”Hur gör vi?”, ”Hur blev det?” och ”Var är vi?”.

Prioriterade mål för läsåret 2025/2026

I föregående läsårs kvalitetsrapport för gymnasieutbildningen hade Hjalmar Strömerskolan fem formulerade mål. Följande mål var framtagna utan inbördes ordning:

Mål 1: Implementera och genomföra GY25.

Hur mäts målet? Utvärdering inom kollegiet.

Mål 2: Undersöka hur vi kan få en bättre studiero på skolan och skapa en samsyn inom området mellan lärare och elever.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens enkätundersökning.

Mål 3: Kartlägga hur stimulerade skolans elever är i vår undervisning och skapa en samsyn inom området mellan lärare och elever.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens enkätundersökning.

Mål 4: Följa den upprättade planen för att ta skolan till den nivå som Skolinspektionen fastslagit att vi bör nå inom området sexualitet, samtycke och relationer och därefter följa upp att vi håller den nivån över tid.

Hur mäts målet? Genom enkätundersökningar och andra indikatorer såsom referensgrupper bland lärare och elever.

Mål 5: Arbeta med att utveckla den pedagogiska kvalitén (här inryms även mål 1-4).

Hur mäts målet? Genom resultaten och Skolinspektionens enkätundersökning.

Målredovisning för läsåret 2025/2026

Mål 1: Implementera och genomföra GY25.

Vart skulle vi? Implementera och genomföra GY25 så att reformens förändringar blir en integrerad del av skolans planering, undervisning och bedömning.

Hur gjorde vi? Arbetet utgår från den utbildnings- och implementeringsplan som påbörjades föregående läsår. Implementeringen följs i skolledning, ämneslag och programlag och kopplas till planering av undervisning, bedömning och kollegialt lärande.

Hur blev det? GY25 har införts från och med läsåret 2025/2026. Underlaget i denna rapport innehåller dock ingen samlad utvärdering från kollegiet som gör det möjligt att bedöma implementeringens kvalitet eller likvärdighet fullt ut. I uppföljning med program och ämneslag bekräftas att GY25 är implementerad och en naturlig och integrerad del av skolans arbete.

Var är vi? Reformen är genomförd rent organisatoriskt men behöver fortsatt följas upp i det systematiska kvalitetsarbetet för att säkerställa en gemensam och långsiktigt hållbar tillämpning.

Mål 2: Undersöka hur vi kan få en bättre studiero på skolan och skapa en samsyn inom området mellan lärare och elever.

Vart skulle vi? Skapa god studiero och en gemensam förståelse mellan elever och personal för vilka förutsättningar som krävs för en fungerande lärmiljö.

Hur gjorde vi? Skolledning, elevhälsa, ämneslag och programlag analyserar resultaten och arbetar vidare med gemensamma förhållningssätt och undervisningsnära metoder. Resultaten följs genom Skolinspektionens Skolenkät.

Hur blev det? Elevernas indexvärde för studiero har ökat till 7,3, jämfört med 5,8 i Skolenkäten 2024 och 6,4 i skolans egen enkät 2025. Resultatet ligger över riksnivån 6,5. Den pedagogiska personalens värde är 7,3, vilket är i nivå med riket.

Var är vi? Målet visar en tydlig positiv utveckling. Nästa steg är att fördjupa analysen av vilka faktorer som bidragit till resultatet och säkerställa att den goda studieron kan bibehållas över tid och mellan olika delar av verksamheten.

Mål 3: Kartlägga hur stimulerade skolans elever är i vår undervisning och skapa en samsyn inom området mellan lärare och elever.

Vart skulle vi? Öka elevernas upplevelse av stimulans i undervisningen och skapa en större samsyn mellan elever och lärare kring vad en stimulerande undervisning innebär.

Hur gjorde vi? Resultaten analyseras i skolledning, ämneslag och programlag och kopplas till det kollegiala arbetet med undervisningens kvalitet, variation, ledning och stimulans.

Hur blev det? Elevernas indexvärde för stimulans har ökat till 6,5, jämfört med 5,6 år 2024 och 5,8 i skolans egen enkät 2025. Resultatet ligger över riksnivån 6,2. Personalens värde är 6,7 jämfört med rikets 6,9, och skillnaden mellan elevernas och personalens bedömning är mindre än tidigare.

Var är vi? Utvecklingen är positiv och målet har i den del som mäts genom Skolenkäten nått en högre nivå. Området behöver fortsatt följas och analyseras på program- och ämnesnivå för att säkerställa att utvecklingen omfattar alla elevgrupper.

Mål 4: Följa den upprättade planen för att ta skolan till den nivå som Skolinspektionen fastslagit att vi bör nå inom området sexualitet, samtycke och relationer och därefter följa upp att vi håller den nivån över tid.

Vart skulle vi? Säkerställa att undervisningen inom sexualitet, samtycke och relationer motsvarar de krav och den nivå som identifierats i Skolinspektionens tematiska granskning och att arbetet hålls levande över tid.

Hur gjorde vi? Skolan följer den tidigare upprättade planen och årshjulet. Arbetet integreras i ämneslag, programlag och elevhälsans förebyggande arbete och följs genom relevanta enkäter och referensgrupper.

Hur blev det? Det underlag som ingår i denna kvalitetsrapport innehåller inte en separat uppföljning som gör det möjligt att bedöma måluppfyllelsen inom området på ett tillräckligt säkert sätt.

Var är vi? Strukturen för arbetet finns etablerad, men området behöver fortsatt följas upp så att skolan kan bedöma både genomförande, kvalitet och elevernas upplevelse över tid.

Mål 5: Arbeta med att utveckla den pedagogiska kvalitén (här inryms även mål 1-4).

Vart skulle vi? Utveckla den pedagogiska kvaliteten så att undervisningen ger alla elever goda förutsättningar att nå så långt som möjligt och fullfölja sin utbildning.

Hur gjorde vi? Skolans resultat och enkäter analyseras i skolledning, ämneslag och programlag. Analysen kopplas till kollegialt lärande, undervisningens kvalitet, studiero, stimulans och skolans stödstrukturer. Arbetet med Umeå Universitet och förstelärarna fortsätter enligt plan.

Hur blev det? Flera centrala delar har utvecklats positivt. Elevernas upplevelse av studiero, stimulans och stöd har förbättrats och ligger över motsvarande riksnivåer. Meritvärdet har ökat från 13,1 till 13,6. Andelen avgångselever med examen ligger fortsatt på en hög nivå, 95 procent, och samtliga avgångselever på de högskoleförberedande programmen når examen.

Var är vi? Skolan har flera positiva resultat att bygga vidare på. Analysen visar samtidigt behov av att fortsatt följa elevernas progression och fullföljande över tid samt organisationen kring särskilt stöd. Det fortsatta utvecklingsarbetet behöver därför fördjupas inom skolans ansvarsområden och programlag.

Resultatanalys

Läsårets resultat visar sammantaget en verksamhet med flera tydliga styrkor men också områden där måluppfyllelsen behöver följas och analyseras vidare. Andelen avgångselever med examen är 95 procent, vilket ligger i nivå med

föregående läsårs 96 procent och över den senaste tillgängliga riksnivån. På de högskoleförberedande programmen når samtliga avgångselever examen och på yrkesprogrammen är examensgraden 93 procent. Samtidigt visar genomströmningsmåtten för tidigare elevkullar att de högskoleförberedande programmen ligger under riket inom tre och fyra år, medan yrkesprogrammen ligger över riket. Meritvärdet har ökat från 13,1 till 13,6 och skillnaden mellan kvinnor och män har försvunnit i årets resultat.

Skolenkäten visar en tydligt positiv utveckling inom flera av de områden som varit prioriterade. Elevernas upplevelse av trygghet ligger något över riket och studieron har förbättrats markant till ett värde över riksnivån. Även stimulans och stöd visar en positiv utveckling och ligger över riket. Resultaten ger stöd för att skolans arbete med lärmiljö och undervisningskvalitet har utvecklats i positiv riktning. Samtidigt finns skillnader mellan elevernas och personalens bedömningar, och personalens upplevelse av särskilt stöd ligger fortsatt tydligt under riket. Det senare behöver ses tillsammans med skolans förstärkta specialpedagogiska kompetens och följas över tid.

Verksamhetens förutsättningar har också förändrats. Elevantalet har minskat och antalet lärare har blivit färre, vilket har ökat antalet elever per lärare. Samtidigt har andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen och andelen tillsvidareanställda ökat. Skolan har därmed stärkta förutsättningar när det gäller kompetens och kontinuitet, men behöver fortsatt följa balansen mellan elevunderlag, programutbud, resurser och elevernas behov.

Den samlade analysen pekar på att skolans fortsatta utvecklingsarbete bör hålla fast vid undervisningens kvalitet som övergripande fokus. Den höga examensgraden behöver bibehållas samtidigt som skillnader mellan examensgrad och genomströmning över tre och fyra år följs och analyseras. Därutöver behöver den positiva utvecklingen av studiero och stimulans bibehållas och organisationen kring särskilt stöd fortsatt utvecklas. Dessa områden behöver därefter brytas ned och analyseras närmare inom skolans olika ansvarsområden och programlag, där relevanta mål och arbetssätt kan formuleras utifrån respektive verksamhets förutsättningar.

Prioriterade mål för läsåret 2026/2027

Följande mål är framtagna utan inbördes ordning:

Mål 1: Bibehålla en hög andel elever som fullföljer sin utbildning och fördjupa analysen av elevernas progression och genomströmning.

Hur mäts målet? Genom examensgrad och genomströmning inom tre och fyra år, analyserat på programnivå.

Mål 2: Bibehålla och utveckla den positiva nivån för trygghet och studiero.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens Skolenkät och skolans löpande uppföljning.

Mål 3: Fortsätta utveckla elevernas upplevelse av stimulans i undervisningen.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens Skolenkät samt analys i ämnes- och programlag.

Mål 4: Utveckla skolans organisation och samsyn kring stöd och särskilt stöd.

Hur mäts målet? Genom Skolinspektionens Skolenkät, uppföljning av stödprocesser och analys inom elevhälsa, ämneslag och programlag.

Mål 5: Arbeta med att utveckla den pedagogiska kvalitén (här inryms även mål 1-4).

Hur mäts målet? Genom elevernas resultat, Skolinspektionens Skolenkät och skolans systematiska uppföljning av undervisningens kvalitet.

HJALMAR STRÖMER SKOLAN

Skolchefens kommentar

Kvalitetsrapporten för läsåret 2025/2026 är en viktig del av Strömsunds kommuns systematiska kvalitetsarbete och bygger vidare på de rutiner och arbetssätt som utvecklats genom Skolverkets nationella kvalitetsverktyg, det riktade stödet och det pågående processtödet tillsammans med Umeå universitet. Syftet är att skapa en tydlig och ändamålsenlig uppföljning som bidrar till ökad kvalitet och högre måluppfyllelse för eleverna.

Det är mycket glädjande att konstatera att Hjalmar Strömerskolan även detta läsår uppvisar mycket goda resultat. Andelen avgångselever som uppnått examen uppgår till 95 procent, vilket är fortsatt högre än den senaste tillgängliga riksnivån. Särskilt glädjande är att samtliga avgångselever på de högskoleförberedande programmen har nått examen. Meritvärdet har dessutom ökat jämfört med föregående läsår. Resultaten är ett tydligt kvitto på det professionella arbete som skolans medarbetare utför varje dag och på det systematiska utvecklingsarbete som bedrivs med elevernas lärande och utveckling i fokus.

Årets kvalitetsrapport visar också en tydlig positiv utveckling inom flera av de områden som varit prioriterade under senare år. Elevernas upplevelse av trygghet, studiero, stimulans och stöd har förbättrats och ligger nu över riksnivån inom flera områden. Särskilt glädjande är utvecklingen av studieron, som visar att ett långsiktigt och målmedvetet arbete ger resultat. Samtidigt behöver arbetet med trygghet, det förebyggande arbetet mot kränkningar och utvecklingen av det särskilda stödet fortsätta för att säkerställa att alla elever får de förutsättningar de behöver för att lyckas.

Vi ser fortsatt med oro på det minskande elevantalet. Ett minskat elevunderlag påverkar möjligheterna att erbjuda ett brett utbildningsutbud och ställer ökade krav på organisation och resursanvändning. Hjalmar Strömerskolan har en avgörande betydelse för kommunens kompetensförsörjning, näringslivets utveckling och unga människors möjligheter att utbilda sig på hemorten. Därför är det viktigt att arbetet med samverkan, information och marknadsföring fortsätter att utvecklas.

Det är samtidigt positivt att fler elever från introduktionsprogrammen går vidare till nationella program. Den utvecklingen visar betydelsen av ett väl fungerande stödarbete och ett nära samarbete mellan gymnasieskolan, elevhälsan och grundskolan. Under året har den specialpedagogiska kompetensen också stärkts, vilket skapar bättre förutsättningar att möta elevernas behov och vidareutveckla skolans kompensatoriska uppdrag.

I många avseenden bedrivs en verksamhet av hög kvalitet vid Hjalmar Strömerskolan. Årets rapport visar goda resultat, en positiv utveckling inom flera viktiga områden och en organisation som fortsätter att utvecklas.

HJALMAR STRÖMER SKOLAN

Undervisningens kvalitet är fortsatt den enskilt viktigaste faktorn för elevernas lärande, välbefinnande och framtida möjligheter. Genom ett fortsatt fokus på kvalitet, samverkan och systematiskt utvecklingsarbete har vi goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar och fortsätta utveckla gymnasieskolan till gagn för Strömsunds kommuns elever.

Anna Backman Wikström

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Hjalmar Strömerskolan

Diarienummer HJALM.2026.1249

Avstängning av elever vid Hjalmar Strömerskolan

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

Kommunstyrelsen fastställer avstängningen av tre elever vid Hjalmar Strömerskolan perioden från 260931 och som längst till 261014 samt en elev för perioden 261005 och som längst till 261218.

Beskrivning av ärendet

Rektor Ralf Sjödin har beslutat om omedelbar avstängning av fyra elever från all undervisning vid Hjalmar Strömerskolan enligt Skollagen, kap 5, § 17 punkt 1 (avstängning i de frivilliga skolformerna, SFS 2010:800). För tre av eleverna omfattar avstängningen tiden från 260931 och som längst till 261014. För den fjärde eleven omfattar avstängningen tiden från 261005 och som längst till 261218.

Beslut angående omedelbar avstängning ska prövas av kommunstyrelsen.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman Wikström

Beslut skickas till

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Ralf Sjödin

Diarienummer KS.2026.723

§ 178 Uppföljning av verksamhetsmål kommunstyrelsen 2026

Carina Wiik, biträdande förvaltningschef och Ingela Sonidsson, HR-chef, båda kommunledningsförvaltningen samt Anna Backman Wikström, förvaltningschef framtids- och utvecklingsförvaltningen, föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Uppföljningen godkänns med kompletteringar till kommunstyrelsens sammanträde 20 september, under punkterna:

- 3.6
- 3.6.1
- 3.6.2
- 3.6.3

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

Uppföljningen godkänns.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag med kompletteringar till kommunstyrelsens sammanträde 20 september, under punkterna:

- Uppdrag 3.6: Ökad andel förnybar energi i de kommunala verksamheterna.
- Effektmål 3.6.1: Minska förbrukningen av fossila drivmedel i kommunen.
- Effektmål 3.6.2: Minska territoriella utsläpp av växthusgaser i Strömsunds kommun.
- Effektmål 3.6.3: Minska energiförbrukning

Beskrivning av ärendet

Enligt beslut ska uppföljning av kommunstyrelsens verksamhetsmål göras för vissa uppdrag per augusti.

§ 178 fortsättning

Målen täcker in kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet och ekologisk hållbarhet.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Uppföljning av verksamhetsmål per augusti 2026

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Diarienummer KS.2026.723

Uppföljning av verksamhetsmål för kommunstyrelsen per augusti 2026

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

Uppföljningen godkäns.

Beskrivning av ärendet

Enligt beslut ska uppföljning av kommunstyrelsens verksamhetsmål göras för vissa uppdrag per augusti.

Målen täcker in kommunfullmäktiges inriktningsmål avseende ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet och ekologisk hållbarhet.

Beslutsunderlag

Uppföljning av verksamhetsmål per augusti 2026

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Sandra Östlund

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Kommunledningsförvaltningen, Carina Wiik

Kommunledningsförvaltningen, Ingela Sonidsson

Framtids- och utvecklingsförvaltningen, Anna Backman-Wikström

Teknik- och serviceförvaltningen, Richard Persson

Kommundirektör

Diarienummer KS.2026.723

Uppföljning av verksamhetsmål per augusti 2026

1. Ekonomisk hållbarhet

Uppdrag 1.1: Bibehållen position som länets bästa arbetsgivare inom välfärdssektorn

Effektmål 1.1.1: Minst 77 % av kommunens medarbetare ska rekommendera Strömsunds kommun som arbetsgivare.

Resultat

81,86 % av kommunens medarbetare skulle enligt enkätundersökningen för organisatorisk och social arbetsmiljö rekommendera Strömsunds kommun som arbetsgivare.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Kommunens utvecklingsarbete inom arbetsmiljö har fortsatt gett positiva resultat, inte minst när det gäller hälsofrämjande insatser. I det ordinarie linjearbetet har fokus legat på att stärka delaktighet, respekt och ansvar i organisationen. För att ytterligare utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och möta framtida behov av kompetensförsörjning pågår det koncernövergripande arbetet inom Strategi 2032. Svarsfrekvensen i undersökningen har ökat något från föregående år och ambitionen är att den ska fortsätta öka något.

Åtgärd

Ingen ytterligare åtgärd föreslås.

Effektmål 1.1.2: Enligt den årliga medarbetarunder-sökningen ska Strömsunds kommun uppvisa det bästa resultatet i länet.

Resultat

2026 års resultat är 82 %. 2025 års resultat var 83 % vilket är det högsta

Måluppfyllnad

Uppfyllt, enligt Hållbart medarbetarengagemang .

Kommentar/analys

Hållbart medarbetarengagemang följs upp genom nio frågor som berör motivation, ledarskap och styrning, där resultatet redovisas på en skala från 0 till 100.

Kommunens långsiktiga utvecklingsarbete inom arbetsmiljöområdet bidrar till positiva resultat, särskilt inom hälsofrämjande faktorer som trivsel, gemenskap och arbetsglädje. För att fortsätta utveckla arbetsmiljön för både chefer och medarbetare, och samtidigt möta framtida kompetensförsörjningsbehov, pågår det koncernövergripande arbetet inom Strategi 2032.

Under första kvartalet 2026 har en större insats inletts för att förbättra chefernas upplevda stöd från stödfunktionerna. Arbetet följs upp under 2027.

Resultatet visar inga större skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper, men däremot variationer mellan arbetsplatser. Utifrån detta riktas särskilda insatser och stöd till de arbetsplatser där behov finns.

Åtgärd

Ingen ytterligare åtgärd föreslås.

Uppdrag 1.2: Säkrad kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor.

Effektmål 1.2.1: Ökad kännedom om Strömsunds kommun som geografisk plats för att bo, leva och verka på.

Resultat

Mätvärde saknas.

Måluppfyllnad

Mätvärde saknas.

Kommentar/analys

Arbetet med att stärka kännedomen om Strömsunds kommun som en attraktiv plats att bo, leva och verka på har påbörjats genom en riktad rekryterings- och inflyttningssatsning i samverkan med näringslivet och andra arbetsgivare. Genom aktiviteter på utbildnings- och karriärmässor samt riktade rekryteringsinsatser på andra orter möter kommunen och lokala arbetsgivare potentiella medarbetare och inflyttare. Satsningen syftar till att skapa långsiktiga relationer med framtida arbetskraft och därigenom bidra till stärkt kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor.

Effekten av arbetet kan ännu inte bedömas, eftersom det saknas ett fastställt mätvärde för kännedomen om Strömsund. För att möjliggöra en långsiktig uppföljning kommer Strömsunds kommun, tillsammans med Krokoms kommun, att genomföra en kännedomsundersökning riktad till personer bosatta i Sverige söder om Dalarna. Undersökningen ska mäta kännedomen om kommunerna och vilka associationer målgruppen har till respektive plats, samt ge en bild av hur varumärkesarbetet når målgruppen.

Resultatet av den första undersökningen kommer att utgöra ett basvärde för fortsatt uppföljning. En senare uppföljande mätning behövs för att kunna bedöma utvecklingen över tid och om kännedomen om Strömsund som plats för att bo, leva och verka har ökat.

Måluppfyllelsen kan därför inte bedömas i nuläget. Den första mätningen kommer att skapa förutsättningar för att framöver följa och bedöma effekten av det pågående arbetet.

Åtgärd

Arbetet med att öka kännedomen fortsätter enligt plan.

Effektmål 1.2.2: Etablera en positiv association till Strömsunds kommuns varumärke, både som arbetsgivare och som geografisk plats, för att attrahera nödvändiga kompetenser.

Resultat

Mätvärde saknas.

Måluppfyllnad

Mätvärde saknas.

Kommentar/analys

Arbetet med att stärka kommunens varumärke har fortsatt genom bland annat lanseringen av den nya logotypen ”Tassen”, profilgåva till medarbetare och förtroendevalda samt en ny profilshop. Insatserna har tagits emot positivt och bidrar till en mer enhetlig och synlig bild av kommunen. Parallellt har marknadsförings- och kompetensförsörjningsinsatser genomförts för att stärka Strömsund som plats att bo, leva och arbeta på.

Samtidigt visar resultatet från Svenskt Näringslivs undersökning av företagsklimatet att kommunen har en betydande utmaning i att skapa en positiv bild och ett starkt förtroende bland det lokala näringslivet. Detta visar att det fortsatta varumärkesarbetet behöver omfatta såväl extern kommunikation som kommunens relationer med befintliga företagare, invånare och arbetsgivare.

Insatserna har utvecklats och fått positiv respons, men det finns ännu inte tillräckliga resultat som visar att en bred och varaktig positiv association till kommunen har etablerats.

Åtgärd

Arbetet med kommunens varumärke fortsätter enligt plan.

Effektmål 1.2.3: Säkerställa framtida kompetensförsörjning inom den kommunala organisationen

Resultat

Arbetet är pågående och förvaltningsövergripande. Resultatet är det pågående utvecklingsarbetet arbetet med att motverka kompetensbrist. Effekterna bli synliga längre fram i tiden.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Arbetet med att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen har fortsatt genom flera parallella insatser. Inom det ESF-finansierade utvecklingsarbetet Strategi 2032 har fokus bland annat legat på arbetet med kommunens långsiktiga kompetensbehovsanalys. Analysen ska ge en tydligare bild av vilka kompetenser och yrkesgrupper kommunen kommer att behöva framåt och vilka gap som finns mellan nuvarande och framtida behov. Arbetet genomförs tillsammans med förvaltningarna och ska ge ett bättre underlag för prioriteringar och fortsatta insatser inom bland annat rekrytering, kompetensutveckling, förlängt arbetsliv och rätt användning av befintlig kompetens. Arbetet med analysen fortgår och kommer successivt att utvecklas och omsättas i konkreta åtgärder.

Arbetet med rekrytering har samtidigt utvecklats genom ett utökat stöd från HR och ett ökat fokus på kompetensbaserad rekrytering.

Vidare pågår utvecklingsarbetet kring chefers förutsättningar och arbetsmiljö, utveckling av stödfunktionernas stöd till verksamheterna samt fortsatt arbete med att lyfta goda exempel i organisationen. Därutöver pågår arbete med att utveckla chefsprogram och andra insatser som ska stärka organisationens förmåga att behålla, utveckla och använda befintlig kompetens på rätt sätt.

Åtgärd

Arbetet fortsätter enligt projektplan för Strategi 2032.

Uppdrag 1.3: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden.

Effektmål 1.3.1: Minst 90 % i åldersgruppen 18–67 år har gjort en stegförflyttning mot egen försörjning inom ett år efter påbörjad insats via arbetsmarknadsenheten, AME.

Resultat

90 % i åldersgruppen 18–67 år har gjort en stegförflyttning mot egen försörjning inom ett år efter påbörjad insats via arbetsmarknadsenheten.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Resultatet bedöms vara en effekt av ett systematiskt, processinriktat och kunskapsbaserat arbetssätt där insatserna kontinuerligt anpassas efter individernas förutsättningar och behov. Målgruppen har varierande och ofta komplexa förutsättningar, vilket innebär att alla individer inte kan förväntas nå egen försörjning inom samma tidsram. En måluppfyllelse på 90 procent bedöms därför vara en hög och relevant ambitionsnivå.

Åtgärd

Arbetet med det systematiska arbetet fortsätter enligt plan

Uppdrag 1.4: Minskad ungdomsarbetslöshet

Effektmål 1.4.1: Minst 70 % av deltagare i insatser genom Unga till arbete (UTA) ska återgå till studier eller komma vidare till praktik eller arbete.

Resultat

66 % har gått vidare till studier, praktik eller arbete. En majoritet av deltagarna har gjort förflyttningar mot studier eller arbete.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

39 individer var inskrivna i Unga till arbete (UTA) per sista augusti. En majoritet av deltagarna har gjort förflyttningar mot studier eller arbete. Arbetet visar goda resultat på individnivå, även om effekten inte fullt ut kan analyseras i dagsläget då processen måste fortlöpa innan slutsatser kan dras. En samhällsekonomisk analys presenteras tidigt 2027 för verksamhetsåret 2026. Denna ger ett bredare underlag för att bedöma resultat och effekter av arbetet inom UTA.

Åtgärd

Arbetet inom UTA fortsätter enligt plan.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Uppföljning av verksamhetsmål 2026

Kommunstyrelsen

2. Social hållbarhet

Uppdrag 2.1: Ökad möjlighet till inflytande för våra kommunmedlemmar

Effektmål 2.1.1: Ökad möjlighet till inflytande för våra kommunmedlemmar.

Resultat

Dialoger och workshops har genomförts där unga deltagit och givits möjlighet till inflytande i utvecklingsfrågor som rör kommunen och de kommunala verksamheterna.

Måluppfyllnad

Delvis uppnått.

Kommentar/analys

Genom ungdomsprojektet *En del av där jag bor* utvecklas nya arbetssätt för långsiktiga processer för delaktighet.

Åtgärd

Arbetet med *En del av där jag bor* fortsätter enligt plan.

Uppdrag 2.4: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden.

Effektmål 2.4.1: Den samlade arbetslösheten skall understiga rikssnittet.

Resultat

Den samlade arbetslösheten i Strömsunds kommun per 31 juli var 5,6 %

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Riksgenomsnittet för samma period, ligger på 6,5 %, målet är därmed uppfyllt. Resultatet är en marginell minskning jämfört med juli 2025 med + 0,1 %.

Åtgärd

Arbetet mot den samlade arbetslösheten fortsätter enligt plan.

Uppdrag 2.5: Minskad ungdomsarbetslöshet.

Effektmål 2.5.1: Minska ungdomsarbetslösheten från dagens 7,5 %, genom att öka förutsättningarna för ungdomar i åldern 18–24 år att fortsätta sina studier eller få ett arbete.

Resultat

Ungdomsarbetslösheten i Strömsunds kommun per 31 juli var 8,5 %.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Ungdomsarbetslösheten i Strömsunds kommun överstiger 7,5 %. Detta är en ökning från samma mätperiod förra året (juli 2025 jämfört med juli 2026) med 1,5 procentenheter.

Ökningen visar att de åtgärder som gjorts till dags dato inte räcker för att nå målen. Medan Jämtlands län i sin helhet har en stark arbetsmarknad med en av landets lägsta arbetslöshetsnivåer, utmärker sig Strömsunds kommun negativt, särskilt vad gäller ungdomar. Detta då Strömsunds kommun ligger avsevärt högre än länssnittet avseende arbetslöshet för dem mellan 18–24 år. Skillnaden mellan Strömsunds kommun och andra kommuner i Jämtlands län som helhet är +2,4 procentenheter per juli 2026.

Anledningen till den procentuellt höga ungdomsarbetslösheten i Strömsunds kommun är bland annat avsaknad av fullständiga gymnasiebetyg. Detta är det enskilt största hindret för varaktig etablering på arbetsmarknaden. Tillsammans med avsaknad av körkort och geografiska utmaningar, som även de utgör försvårande faktorer för unga att kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

För närvarande genomförs ett samarbete med Arbetsförmedlingen för att kartlägga de behov av stöttning som målgruppen har. Därefter kommer individerna att erbjudas insatser via kommunen, eventuellt i samarbete med Arbetsförmedlingen.

Åtgärd

Arbetet fortsätter med att kartlägga de olika individernas förutsättningar och möjligheter för att därigenom kunna införa rätt åtgärder.

Uppdrag 2.6: Minskade riskfaktorer för segregation

Effektmål 2.6.1: Minst 150 unika personer ska delta i insatser för att främja integration och motverka tendenser till segregation.

Resultat

Under årets två första kvartal har 350 individer deltagit i insatser. Utöver detta har integrationsservice under samma period haft 428 besök.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Integrationsservice har under våren flyttat till nya lokaler i Tingvalla. Med stöd av statsbidrag utvecklas en lokal integrationsnod som stärker samverkan, informationsspridning och delaktighet mellan kommun, myndigheter och civilsamhälle. Syftet är att ge målgruppen likvärdig information, vägledning och stöd i etableringsprocessen samt stärka kommunens långsiktiga mottagningskapacitet och förutsättningar för hållbar etablering och inkludering. En utförligare analys redovisas per helår.

Åtgärd

Fortsatt arbete med insatser för att främja integration och motverka tendenser till segregation.

Uppdrag 2.7: Ett samhälle utan diskriminering och rasism

Effektmål 2.7.1: Kommunens verksamheter ska vara fri från diskriminering och rasism.

Resultat

Inget mätvärde.

Måluppfyllnad

Inget mätvärde

Kommentar/analys

Flera förebyggande insatser har genomförts för att motverka diskriminering och rasism, bland annat inom En del av där jag bor, Vi tillsammans, Integrationsservice, ungdomsgrupper vid Vattudalsskolan, Resursteamet och Unga till arbete.

Insatserna fokuserar på dialog, inkludering, normer och värderingar och bidrar till ökad förståelse, minskat vi-och-dom-tänkande och stärkt sammanhållning. Effekterna är långsiktiga och svåra att mäta, men arbetet utgör en viktig del i kommunens förebyggande arbete mot diskriminering och rasism.

Åtgärd

Former för kommunövergripande uppföljning tas fram.

Uppdrag 2.8: Ökad delaktighet och inflytande för ungdomar i frågor som berör dem

Effektmål 2.8.1:Fler ungdomar ska vara delaktig i samhällsutvecklingen.

Resultat

Ökad delaktighet och engagemang bland unga.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Unga har fått fler möjligheter att komma till tals och påverka frågor som rör dem genom strukturerade dialoger och insatser inom En del av där jag bor. Feriepraktik och anställningar i projekt har också gett unga möjlighet att bidra till konkreta aktiviteter och påverka kommunens utveckling.

Arbetet visar på ett tydligt engagemang och en stark framtidstro bland unga. Samtidigt behövs långsiktiga och tydliga strukturer för att ta tillvara ungas engagemang och ge dem reella möjligheter till delaktighet och inflytande i samhällsutvecklingen.

Åtgärd

Arbetet inom projektet *En del av där jag bor* fortsätter.

Uppdrag 2.11: Minskad psykisk ohälsa hos våra kommunmedlemmar.

Effektmål 2.11.1: Gymnasieexamen ska överstiga riksnivån.

Resultat

95 % av avgångseleverna vårterminen 2026 lämnade Hjalmar Strömerskolan med en gymnasieexamen.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Resultatet är högt och indikerar en god måluppfyllelse. Nationell statistik för läsåret 2025/26 publiceras först i december 2026. Den senaste tillgängliga nationella jämförelsen visar att 91 % av eleverna uppnådde gymnasieexamen läsåret 2024/25. Måluppfyllelsen följs upp och redovisas i samband med helårsredovisningen när aktuell nationell statistik finns tillgänglig.

Åtgärd

Fortsätta arbeta enligt plan.

Uppdrag 2.12: Ett samhälle utan våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor, samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Effektmål 2.12.1: Kommunens arbetsplatser ska öka kunskapen kring hedersrelaterat våld och förtryck.

Resultat

Kunskapen har stärkts inom den kommunala organisationen genom riktat stöd, handledning och utbildningsinsatser.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Uppdraget inkluderas i beslutad koncerngemensam ramprojektplan för arbete mot våld. Insatser inom HRV under perioden har varit bland annat riktat stöd och handledning, samt en utbildningsinsats för Allaktivitetshuset. Kommunen har även beviljats medel från länsstyrelsen för ytterligare arbete riktat mot unga och föreningslivet. Det kommer att genomföras ytterligare satsningar under 2027. Under perioden har utbildningar inom förebyggande hot och våld genomförts för medarbetare i kommunens verksamheter. Utbildningarna har fokuserat på att öka kunskapen om riskfaktorer, bemötande, tidig upptäckt samt förebyggande arbete kopplat till våld och utsatthet. Arbetet stärker kunskapen och beredskapen i organisationen.

Åtgärd

Arbetet med att höja kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck fortsätter enligt ramprojektplanen för arbete mot våld.

Uppdrag 2.13: Minskad risk för radikalisering och våldsbejakande extremism.

Effektmål 2.13.1: Minskad risk för radikalisering och våldsbejakande extremism.

Resultat

Ett etablerat och systematiskt arbete bedrivs genom samverkan, lägesbild, strategiskt arbete och stöd till kommunens verksamheter.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Fram till 30 juni 2026 har tre samverkansmöten och ett dialogmöte om prostitution och människohandel genomförts. Kommunens strategi mot radikalisering och våldsbejakande extremism har reviderats samt lägesbild för 2025 presenterats och aktivitetsplanen för samma år har följts upp.

Arbetet har därmed stärkt kommunens förutsättningar att uppmärksamma och hantera risker kopplade till radikalisering och våldsbejakande extremism. Ytterligare riktade insatser planeras under 2027.

Åtgärd

Arbetet med att minska risken för radikalisering och våldsbejakande extremism fortsätter enligt plan.

3. Ekologisk hållbarhet

Uppdrag 3.1: Ökad kunskap hos medborgarna gällande klimatsmarta val i vardagen.

Effektmål 3.1.1: Bidra till ökad kunskap om klimatsmarta åtgärder till våra medborgare genom ökade informationsinsatser.

Resultat

Strömsunds kommun har bidragit till ökad kunskap.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Sammantaget kan målet bedömas som uppfyllt. Kommunen har genomfört flera riktade och återkommande informationsinsatser via olika kanaler (hemsida, fakturainformation, tidningsannonser och brevutskick), vilket ökar räckvidden och tillgängligheten för medborgarna. Informationen har dessutom varit konkret och kopplad till tydliga klimatnyttor, exempelvis genom redovisningen av biogasproduktionen från matavfall. Detta stärker förståelsen för hur invånarnas vardagliga sorteringsinsatser bidrar till minskad klimatpåverkan.

Sammantaget har insatserna bidragit till ökad kunskap om klimatsmarta åtgärder och lagt en god grund för fortsatt engagemang och beteendeförändring. Vi påbörjar utställning av förpackningskärl till småhus i september. Målet är att utsorteringen av papper- och plastförpackningar ska öka och restavfall till förbränning minska. Information utskickad i augusti till kunder. Vi kommer att starta upp en avfallsapp under hösten som bland annat ska innehålla enkla sorteringsguider för avfall och återbruk.

Åtgärd

Inga ytterligare åtgärder planeras.

Uppdrag 3.2: Ett mer övergripande och strukturerat arbete med hållbarhetsfrågorna.

Effektmål 3.2.1: Fastställda styrdokument är uppdaterade och efterlevs

Resultat

Kontinuerlig utveckling. Arbete pågår.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Beskriven analys över kommunens påverkan på människa, miljö och samhälle, samt hur dessa faktorer påverkar kommunen finansiellt har påbörjats under 2026. Vidare och en central del till att hållbarhetsarbetet kommer kunna struktureras och göras relevant är det nya styrsystemet, inklusive tydliga målsättningar från politiken. Det övergripande hållbarhetsarbetet inklusive folkhälsoarbetet kommer därför enligt nuvarande plan att tydliggöras ytterligare efter kommunfullmäktige den 30 september 2026.

Åtgärd

Prioriteringar förankras med kommunledningen. Arbetet fortsätter med fokus efter 30 september 2026.

Uppdrag 3.3: Ur en klimat- och miljöaspekt se över ägardirektiven för de kommunala bolagen

Effektmål 3.3.1: Ur en klimat- och miljöaspekt se över ägardirektiven för de kommunala bolagen.

Resultat

Arbetet är genomfört

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Reviderade ägardirektiv för respektive bolag har beslutats på kommunfullmäktiges sammanträden den 15 juni 2026. I direktiven har bolagens respektive klimat- och miljömål linjerats med kommunkoncernens energi- och klimatstrategi.

Åtgärd

Bolagen redovisar fortsatt sina klimat- och miljömål i enlighet med övrig verksamhetsuppföljning.

Uppdrag 3.4: Ökad kompetens hos våra lokala företag i att bidra till den gröna omställningen.

Effektmål 3.4.1: Minst 10 företagare ha deltagit på utbildningar med fokus på den gröna omställningen alternativt cirkulär ekonomi.

Resultat

Inga företagare har deltagit i de förmedlade utbildningsinsatserna.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Näringslivsenheten har löpande informerat via nyhetsbrev och sociala medier om utbildningar och inspirationstillfällen inom mathantverk och småskalig livsmedelsförädling, anordnade främst av Torsta och Eldrimmer. Trots detta har ingen företagare eller privatperson från Strömsunds kommun deltagit i de erbjudna utbildningarna eller inspirationsföreläsningarna.

Resultatet visar att enbart generell information via nyhetsbrev och sociala medier inte har varit tillräcklig för att nå målgruppen eller skapa intresse för deltagande. Det kan finnas behov av att bättre identifiera vilka företag och personer i kommunen som är intresserade av grön omställning, cirkulär ekonomi och småskalig livsmedelsförädling, samt vilka hinder som gör att de inte deltar i de erbjudna utbildningarna

Åtgärd

I oktober och november genomförs två egna utbildningstillfällen med temat cirkulär ekonomi.

Uppdrag 3.5: Minskat matsvinn.

Effektmål 3.5.1: Minskat matsvinn i kommunens organisation.

Resultat

Matsvinnet i produktionsköken har ökat med 1,2 gram per tillagad portion.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Kostenheten arbetar kontinuerligt med att minimera matsvinnet. Historik över portionsåtgång används för att beräkna rätt mängd mat, och vid upphandling prioriteras produkter som ger mindre svinn, exempelvis skalade morötter, strimlad korv och färdiga grytbitar. Mat som blir över erbjuds som matlådor till kommunanställda för 30 kronor.

I augusti 2026 uppgick matsvinnet till 16,8 gram per lagad portion, jämfört med 15,6 gram per lagad portion 2025. Det innebär att resultatet har försämrats något och att målet om ett minskat matsvinn inte har uppnåtts under perioden.

Det är samtidigt viktigt att sätta resultatet i ett större sammanhang. Under 2025 låg kommunen på fjärde plats i landet, vilket visar att matsvinnet redan var på en mycket låg nivå jämfört med riket. Att ytterligare förbättra ett så starkt resultat är en utmaning. Kostenheten fortsätter därför arbetet med att minska svinnet, men också med att bevara den redan låga nivån.

Åtgärd

Arbetet med att minska matsvinnet i kommunens verksamheter fortsätter enligt plan.

Uppdrag 3.6: Ökad andel förnybar energi i de kommunala verksamheterna.

Effektmål 3.6.1: Minska förbrukningen av fossila drivmedel i kommunen.

Resultat

Andelen rena bilar i kommunens fordonsflotta ökade från 7,4 procent i augusti 2025 till 10,7 procent i augusti 2026. Under samma period minskade det totala antalet bilar från 152 till 150.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Andelen rena bilar har ökat och det totala antalet bilar har minskat. Eftersom det saknas en samlad redovisning av den faktiska förbrukningen av fossila drivmedel går det fock inte fullt ut bedöama om kommunens totala förbrukning av bensin och diesel har minskat.

Utvecklingen går i rätt riktning. Andelen rena bilar har ökat med 3,9 procentenheter, från 7,4 till 11,3 procent, samtidigt som det totala antalet bilar har minskat med två.

Kommunen uppnår hittills 100 procents måluppfyllelse enligt direktivet om rena fordon för period 2, den 1 januari 2026 till den 31 december 2030. Samtliga fordon som kommunen hittills har köpt in under 2026 är rena bilar i form av helelektriska fordon.

Omställningen av fordonsflottan sker successivt eftersom befintliga fordon normalt ersätts först när de har uppnått sin planerade ekonomiska eller tekniska livslängd. Möjligheten att ersätta fossildrivna fordon påverkas även av verksamheternas behov, fordonens räckvidd, tillgången till laddinfrastruktur och utbudet av lämpliga fordon för olika användningsområden.

Resultatet visar en tydlig förflyttning mot en fossiloberoende fordonsflotta, men andelen rena bilar är fortfarande relativt låg i förhållande till hela fordonsbeståndet. För att kunna bedöma effektmålet fullt ut behöver utvecklingen av fordonsflottan kompletteras med en samlad uppföljning av förbrukningen av bensin och diesel. På så sätt kan kommunen följa om den ökade andelen rena bilar också leder till en faktisk minskning av förbrukningen av fossila drivmedel.

Åtgärd

Under 2027 inrättas funktionen Fordonssamordning med uppdrag att utveckla och samordna kommunens fordonsförsörjning. Funktionen ska genomföra en kommunövergripande kartläggning av fordonsflottan, nyttjandegraden och drivmedelsförbrukningen. Kartläggningen ska ligga till grund för åtgärder som minskar antalet fordon genom ökad samordning och effektivare nyttjande, ökar andelen rena fordon och användningen av förnybar energi samt utvecklar planeringen av laddinfrastruktur. Funktionen ska även säkerställa en samlad uppföljning av förbrukningen av bensin och diesel så att målets utveckling kan bedömas och följas över tid.

Effektmål 3.6.2: Minska territoriella utsläpp av växthusgaser i Strömsunds kommun.

Resultat

De territoriella utsläppen av växthusgaser uppgick 2024 till cirka 63 500 ton koldioxidekvivalenter, jämfört med cirka 52 000 ton 2023. Det innebär en ökning med cirka 11 500 ton, eller 22 procent. Jämfört med 1990 har utsläppen minskat med cirka 56 000 ton, motsvarande 47 procent.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Målet är inte uppfyllt för det senaste redovisade året, eftersom utsläppen ökade mellan 2023 och 2024. Den långsiktiga utvecklingen sedan 1990 visar dock en betydande minskning.

Territoriell utsläppsstatistik publiceras med eftersläpning. Senast tillgängliga kommunvisa helårsuppgifter avser 2024 och publicerades i 2026 års uppdatering av SMHI:s Nationella emissionsdatabas. Det finns därför ännu inga statistiska uppgifter som visar utvecklingen under 2025 eller 2026, och det går inte att dra några säkra slutsatser om utsläppen under det aktuella verksamhetsåret.

Bedömningen av måluppfyllelsen behöver därför skilja mellan det senast statistiskt uppmätta resultatet och de åtgärder som kommunen har genomfört under året. Utsläppsstatistiken för 2024 visar utvecklingen fram till och med detta år, medan kommunens åtgärder under 2026 i stället bör

redovisas som insatser som förväntas bidra till minskade utsläpp på längre sikt. Effekten av dessa åtgärder kan bedömas först när nyare territoriell utsläppsstatistik finns tillgänglig.

Det bör även beaktas att kommunens möjlighet att påverka de territoriella utsläppen varierar mellan olika utsläppssektorer.

Åtgärd

Följa utvecklingen av de territoriella utsläppen och genomföra en ny analys när uppdaterad statistik finns tillgänglig. Analysen ska beskriva utvecklingen inom olika utsläppssektorer, möjliga orsaker till förändringarna och kommunens möjligheter att påverka utsläppen. Resultatet ska ligga till grund för bedömning och prioritering av ytterligare åtgärder.

Effektmål 3.6.3: Minska energiförbrukning

Resultat

Kommunens totala energiförbrukning, beräknad som köpt el och fjärrvärme minus egen solenergiproduktion, minskade från 22,27 GWh under perioden september 2024 till augusti 2025 till 21,96 GWh under perioden september 2025 till augusti 2026. Det motsvarar en minskning med 0,31 GWh eller 1,41 procent.

Den köpta elen ökade från 8,81 GWh till 8,98 GWh, motsvarande 1,86 procent. Den normalårskorrigerade fjärrvärmeförbrukningen minskade samtidigt från 13,46 GWh till 13,01 GWh, motsvarande 3,32 procent. Solenergiproduktionen ökade från cirka 0,003 GWh till 0,034 GWh.

För fastighetsenheten minskade den totala energiförbrukningen från 17,90 GWh till 17,79 GWh, vilket motsvarar en minskning med 0,11 GWh eller 0,62 procent.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Kommunens totala energiförbrukning har minskat med 1,41 procent jämfört med föregående tolvmånadersperiod. Även fastighetsenhetens energiförbrukning har minskat.

Den minskade totala energiförbrukningen förklaras främst av att den normalårskorrigerade fjärrvärmeförbrukningen har minskat med 3,32 procent. Under perioden har flera energieffektiviserande åtgärder genomförts:

- **Belysningsbyten** vid Grevåkerskolan, Strömbacka, Bygg- och fordonsskolan, El- och industriskolan samt Hjalmar Strömerskolan.
- **Ventilations- och fläktåtgärder** genom nytt behovsstyrt ventilationssystem vid ÖÄ, fläktbyten till EC-fläktar och nytt ventilationsaggregat vid Vattudalskolan samt fläktbyten till EC-fläktar vid Fjällsjöskolan och Bredgårdsskolan.
- **Fjärrvärme- och värmeåtgärder** genom nya fjärrvärmeanslutningar och fjärrvärmecentraler vid Fjällsjöskolan och Vattudalskolan hus C, nytt värmesystem vid Byggskolan samt tilläggsisolering av vindar vid kommunförrådet och brandstationen i Hammerdal och i Skyttehallen.

Vid Fjällsjöskolan och Vattudalskolan har cirka 100 meter värmeledningar kunnat tas ur drift genom att nya fjärrvärmeanslutningar och moderna fjärrvärmecentraler placerats närmare förbrukarna. Det har minskat distributionsförlusterna eftersom värmen inte längre behöver transporteras lika långa sträckor inom fastigheterna.

Den köpta elen har samtidigt ökat med 1,86 procent. Ökningen kan delvis kopplas till att fler el- och hybridbilar laddas inom kommunens verksamheter. Perioden september 2025 till augusti 2026 var dessutom kallare än motsvarande föregående period, sett till antalet graddagar. Det har medfört högre värmerelaterad elanvändning för bland annat motorvärmare, kupévärmare, vissa ventilationsaggregats elvärmebatterier och fastigheter med direktverkande el.

Till skillnad från fjärrvärme är elanvändningen svår att normalårskorrigera, eftersom den påverkas av flera faktorer utöver utomhustemperaturen. Ökningen av köpt el behöver därför följas upp och analyseras vidare. Sammantaget visar resultatet att energianvändningen utvecklas i rätt riktning. Minskningen är dock relativt begränsad, vilket innebär att arbetet

med driftoptimering, energieffektivisering och systematisk uppföljning behöver fortsätta för att säkerställa en långsiktig och varaktig minskning.

Åtgärd

Arbetet med att minska energiförbrukningen fortsätter enligt plan.

Effektmål 3.6.4: Öka installerad effekt av solkraft

Resultat

Kommunen har totalt 166 kWp installerad solkraft, fördelad på solcellsanläggningar vid Solbacken.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Kommunen har installerad solkraft och det finns beslut om ytterligare utbyggnad. Den installerade effekten har dock inte ökat under 2026.

Kommunens nuvarande solcellsanläggningar finns vid Strömbacka och har en sammanlagd installerad effekt på 166 kWp. Kommunen har beviljats anslag för att installera ytterligare 15 kWp vid det nya LSS-boendet i Strömsund, som planeras stå klart under 2027. När denna anläggning tas i drift ökar kommunens sammanlagda installerade solkraft till 181 kWp.

Kommunen sökte även medel för att installera ytterligare solpaneler vid Solbacken under 2026, men ansökan avslogs. Någon utbyggnad av den installerade solkraften har därför inte kunnat genomföras under året. Det beviljade anslaget för LSS-boendet innebär dock att en fortsatt utbyggnad är planerad och finansierad. Utvecklingen går därmed i rätt riktning, men den faktiska ökningen av installerad effekt kommer att kunna redovisas först när den nya anläggningen har installerats och tagits i drift.

Åtgärd

Fortsätta inventera och bedöma kommunens fastigheter för att identifiera lämpliga platser för ytterligare solcellsanläggningar samt föreslå prioriterade och ekonomiskt genomförbara investeringar.

Uppdrag 3.7: Ökat återbruk i de kommunala verksamheterna

Effektmål 3.7.1: Ökad kunskap i beställarorganisationen kring återbruk och dess fördelar, samt riktlinjen.

Resultat

Hittills 2026 har vi köpt återbrukade möbler från Kinnarps för cirka 30 000 kronor. En liten summa av det totala inköpet av möbler för cirka 1,3 miljoner kronor. Arbetsmarknadsenheten (AME) har dessutom byggt upp en service för att välja återbrukade möbler, en service med en blygsam användning.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

För att underlätta och öka användningen av återbruk har flera åtgärder genomförts. En egen sida för AME har skapats i inköpssystemet Proceedo, vilket förenklar inköpsprocessen. Tillgängligheten har också förbättrats genom extraöppet, så att verksamheter enklare kan besöka AME och ta del av utbudet. AME erbjuder dessutom helhetslösningar med reparation, ommålning i önskad färg samt transport till och från verksamheten. Information om AME utbud och riktlinjen att i första hand välja återbruk har spridits brett via intranätet.

Sannolikt har kunskapen om återbruk ökat något men trots insatserna är måluppfyllelsen i dagsläget låg. Den kvalitativa analysen visar att efterlevnaden av riktlinjen brister. Få verksamheter vänder sig till AME vid behov av möbler och fungerande rutiner för att aktivt välja det cirkulära alternativet upplevs saknas ute i beställarorganisationen. Det inarbetade inköpsbeteendet bör därför förändras genom skarpare direktiv från kommunledningen.

Åtgärd

Samtliga förvaltningschefer förtydligar gällande riktlinje för sina respektive ledningsgrupper.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

2026-10-13

Diarienummer KS.2026.73

Bokslutsprognos, inklusive delårsrapport, per augusti 2026

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslut.

1. Godkänner bokslutsprognos, inklusive delårsrapport, per augusti 2026 enligt beslutsunderlag.
2. Samtliga verksamheter ska fortsätta arbetet med kostnadsminskningar och effektiviseringar för år 2026, oavsett prognostiserat över- eller underskott. Åtgärder som kan genomföras inom befintliga mandat ska verkställas, medan åtgärder som kräver politiska beslut ska beredas och lämnas till respektive nämnd.

Sammanfattning av ärendet

Kommunledningsförvaltningen har sammanställt årets andra bokslutsprognos, vilken även inkluderar en delårsrapport, per augusti 2026.

Kommunens delårsbokslut per augusti visar ett resultat på 57,7 miljoner kronor. Exklusive den jämförelsestörande posten för pensionsmedel blir resultatet 37,4 miljoner kronor.

Kommunens bokslutsprognos per augusti för helåret 2026 visar överskott med 9,2 miljoner kronor mot resultatmålets 15,0 miljoner kronor. En negativ budgetavvikelse med 5,8 miljoner kronor.

Den interna budgetavvikelsen för alla verksamheterna visar ett underskott på 2,4 miljoner kronor mot driftsramens budget på 1 014,4 miljoner kronor.

De avgiftsfinansierade verksamheterna avfall, vatten och avlopp, AVA, visar en negativ resultatprognos med 0,2 miljoner kronor. Från bokslut 2025 finns ett sammantaget överuttag på 1,2 miljoner kronor. Vi bedömer en negativ resultatpåverkan på 1,4 miljoner kronor för kommunen för 2026.

Handlingen upprättad av Malin Åbbel Fjell ,2026-10-13, KS.2026.73

Den producentfinansierade verksamheten förpackningsinsamling visar en positiv resultatprognos på 0,4 miljoner kronor.

Investeringsprognosen uppgår till 80,4 miljoner kronor av investeringsbudgetens 102,0 miljoner kronor. Preliminär ombudgetering till 2026 uppgår till 22,2 miljoner kronor.

De kommunala bolagen beräknar följande resultatprognos; Strömsunds hyresbostäder AB plus 3,9 miljoner kronor och Strömsunds energi AB minus 7 miljoner kronor, före bokslutsdispositioner och skatt.

Beslutsunderlag

Bokslutsprognos, inklusive delårsrapport, per augusti 2026

Bilagor

1.1 Verksamhetsprognos rapport per augusti 2026
1.2 Verksamhetsredovisning text per augusti 2026
2 Särredovisning AVA och förpackningsinsamling per augusti 2026
3 Verksamhetsmål per augusti 2026
4 Koncernföretag per augusti 2026

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Niclas Liljefjäll, Veronica Hjorter Stenklyft

Handlingen upprättad av Malin Åbbel Fjell ,2026-10-13, KS.2026.73

Sammanställning samtliga förvaltningar per augusti 2026

Förvaltning	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
11 Kommunfullmäktige	2 415	2 415	2 415	0	0
12 Kommunstyrelsen	54 441	48 265	52 437	-4 172	2 004
13 Kommunlednin sförvaltnin	47 642	46 351	45 478	873	2 164
29 Framtids- och utvecklingsförv	110 440	108 091	110 724	-2 632	-283
40 Teknik- och serviceförvaltn	48 549	47 115	44 982	2 133	3 567
50 Miljö- och byggavdelningen	7 168	6 470	7 112	-642	56
60 Barn- kultur- o utbildningsför	273 476	272 980	274 359	-1 380	-883
64 Kultur- och fritidsavdelningen	20 921	20 962	20 904	58	17
70 Vård- och socialförvaltning	420 998	422 280	426 349	-4 068	-5 351
86 Närvård Frostviken	26 675	27 456	30 389	-2 932	-3 714
92 Revision	1 277	1 277	1 277	0	0
93 Valnämnd	421	421	421	0	0
TOTAL	**1 014 423**	**1 004 084**	**1 016 846**	**-12 763**	**-2 423**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
11 Kommunfullmäkti	110 Kommunfullmäkti	1000 Kommunfullmäkti	Kostnader	2 415	2 415	2 415	0	0
		Summa 1000		**2 415**	**2 415**	**2 415**	**0**	**0**
	Summa 110			**2 415**	**2 415**	**2 415**	**0**	**0**
Summa 11				**2 415**	**2 415**	**2 415**	**0**	**0**
12 Kommunstyrelsen	120 Kommunstyrelsen	1001 Kommunstyrelse	Kostnader	9 429	7 409	8 840	-1 431	589
		Summa 1001		**9 429**	**7 409**	**8 840**	**-1 431**	**589**
		1310 Lokaler	Kostnader	8 873	8 863	8 730	133	143
		Summa 1310		**8 873**	**8 863**	**8 730**	**133**	**143**
		1311 Projekt, Ks	Kostnader	122	122	122	0	0
		Summa 1311		**122**	**122**	**122**	**0**	**0**
		2151 Lokaler, outhyrda	Kostnader	2 714	1 475	905	570	1 809
		Summa 2151		**2 714**	**1 475**	**905**	**570**	**1 809**
		2700 Räddningstjänst	Kostnader	21 092	21 092	21 092	0	0
		Summa 2700		**21 092**	**21 092**	**21 092**	**0**	**0**
		9202 Kommunstyrelse, ej politis	Intäkter	-300	0	-59	59	-241
			Kostnader	7 815	4 476	7 979	-3 503	-164
		Summa 9202		**7 515**	**4 476**	**7 920**	**-3 444**	**-405**
		9204 Bidrag och avgifter	Kostnader	4 209	4 340	4 340	0	-131
		Summa 9204		**4 209**	**4 340**	**4 340**	**0**	**-131**
		9221 Marknadsföring o informat	Kostnader	488	488	488	0	0
		Summa 9221		**488**	**488**	**488**	**0**	**0**
	Summa 120			**54 441**	**48 265**	**52 437**	**-4 172**	**2 004**
Summa 12				**54 441**	**48 265**	**52 437**	**-4 172**	**2 004**
13 Kommunledningsl	130 Kommunledningsl gemensam	8103 Hemsändning	Intäkter	-180	-180	-180	0	0
			Kostnader	360	360	360	0	0
		Summa 8103		**180**	**180**	**180**	**0**	**0**
		9217 Gemensamma kostnader KLF	Intäkter	-885	-890	-931	41	46
			Kostnader	7 703	7 246	7 805	-559	-102
		Summa 9217		**6 818**	**6 356**	**6 874**	**-518**	**-56**
		9218 Digitalisering	Kostnader	700	700	700	0	0
		Summa 9218		**700**	**700**	**700**	**0**	**0**
		9219 KLF Stab	Kostnader	6 400	6 045	6 006	39	394
		Summa 9219		**6 400**	**6 045**	**6 006**	**39**	**394**
	Summa 130			**14 098**	**13 280**	**13 760**	**-479**	**339**
	132 Löner	9210 Lönekontor	Intäkter	-10	0	0	0	-10
			Kostnader	4 210	4 145	3 981	164	229
		Summa 9210		**4 200**	**4 145**	**3 981**	**164**	**219**
	Summa 132			**4 200**	**4 145**	**3 981**	**164**	**219**
	133 Kansli	1302 Överförm mm, budget/ skuldsan	Intäkter	-93	-93	-93	0	0
			Kostnader	2 560	2 532	2 575	-43	-15

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
		Summa 1302		**2 467**	**2 439**	**2 482**	**-43**	**-15**
		1303 Gode mn/ Förvaltare	Kostnader	270	270	281	-11	-12
		Summa 1303		**270**	**270**	**281**	**-11**	**-12**
		9207 Kansli	Intäkter	-130	-128	-40	-88	-90
			Kostnader	3 004	2 465	2 887	-422	116
		Summa 9207		**2 874**	**2 337**	**2 847**	**-510**	**26**
	Summa 133			**5 610**	**5 046**	**5 610**	**-564**	**0**
	134 Turism	2300 Turism	Intäkter	-395	-395	-390	-5	-5
			Kostnader	1 358	1 353	1 340	13	18
		Summa 2300		**963**	**958**	**950**	**8**	**13**
		2301 Camping	Intäkter	-3 790	-3 790	-4 060	270	270
			Kostnader	4 347	4 376	4 242	134	105
		Summa 2301		**557**	**586**	**182**	**404**	**375**
		2302 Administration	Intäkter	-17	-17	-15	-2	-2
			Kostnader	2 922	2 866	2 666	200	256
		Summa 2302		**2 905**	**2 849**	**2 651**	**198**	**254**
		8001 Folkets Hus	Intäkter	-920	-935	-916	-19	-4
			Kostnader	2 383	2 383	2 386	-3	-3
		Summa 8001		**1 463**	**1 448**	**1 470**	**-22**	**-7**
	Summa 134			**5 888**	**5 841**	**5 253**	**587**	**635**
	136 Ekonomi	2302 Administration	Intäkter	0	-8	-48	40	48
		Summa 2302		**0**	**-8**	**-48**	**40**	**48**
		9213 Ekonomi, KLF	Intäkter	-275	-275	-275	0	0
			Kostnader	8 630	8 832	8 678	154	-48
		Summa 9213		**8 355**	**8 557**	**8 403**	**154**	**-48**
		Summa 9219		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Summa 136			**8 355**	**8 549**	**8 355**	**194**	**0**
	137 HR	9203 Fackl anst m fl	Kostnader	1 159	307	872	-565	287
		Summa 9203		**1 159**	**307**	**872**	**-565**	**287**
		9205 Företagshälsovård	Intäkter	-200	-200	-200	0	0
			Kostnader	1 950	1 947	1 947	0	3
		Summa 9205		**1 750**	**1 747**	**1 747**	**0**	**3**
		9209 HR	Intäkter	-1 475	-1 661	-2 663	1 002	1 188
			Kostnader	7 056	8 097	7 863	234	-807
		Summa 9209		**5 581**	**6 436**	**5 200**	**1 236**	**381**
		Summa 9211		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
		9212 Friskvård	Kostnader	1 000	1 000	700	300	300
		Summa 9212		**1 000**	**1 000**	**700**	**300**	**300**
		Summa 9219		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Summa 137			**9 490**	**9 490**	**8 519**	**971**	**971**
Summa 13				**47 642**	**46 351**	**45 478**	**873**	**2 164**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
18 Bredband	129 Bredband	2154 Bredband	Intäkter	-11 830	-11 830	-11 830	0	0
			Kostnader	11 830	11 830	11 830	0	0
		Summa 2154		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Summa 129			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Summa 18				**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
29 Framtids- och utvecklingsförv	290 Framtids- o utvecklingsf stab	4502 Stab/ ledning FUF	Kostnader	2 392	1 632	1 656	-24	736
		Summa 4502		**2 392**	**1 632**	**1 656**	**-24**	**736**
		8323 Ungdomskort	Intäkter	0	-200	-223	23	223
			Kostnader	0	960	959	1	-959
		Summa 8323		**0**	**760**	**736**	**24**	**-736**
	Summa 290			**2 392**	**2 392**	**2 392**	**0**	**0**
		Summa		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	291 Näringsliv- och utveckling	2200 Näringsliv	Intäkter	-840	-839	-839	0	-1
			Kostnader	6 488	4 837	6 487	-1 650	1
		Summa 2200		**5 648**	**3 998**	**5 648**	**-1 650**	**0**
	Summa 291			**5 648**	**3 998**	**5 648**	**-1 650**	**0**
	292 Resurscentrum	6001 Administration RC	Intäkter	-7 145	-6 905	-6 805	-100	-340
			Kostnader	11 340	10 426	10 648	-222	692
		Summa 6001		**4 195**	**3 521**	**3 843**	**-322**	**352**
		6002 Integrationsservic	Intäkter	-3 850	-3 850	-3 010	-840	-840
			Kostnader	4 155	4 229	3 492	737	663
		Summa 6002		**305**	**379**	**482**	**-103**	**-177**
	Summa 292			**4 500**	**3 900**	**4 325**	**-425**	**175**
	293 Hjalmar Strömerskolan	4500 Gymnasieskola	Intäkter	-9 870	-9 939	-10 010	71	140
			Kostnader	80 419	79 274	79 733	-459	686
		Summa 4500		**70 549**	**69 335**	**69 723**	**-388**	**826**
		4501 Centrala kostnader	Kostnader	4 970	4 896	4 870	26	100
		Summa 4501		**4 970**	**4 896**	**4 870**	**26**	**100**
		4530 Anpassad gymnasieskola	Kostnader	4 500	4 418	4 605	-187	-105
		Summa 4530		**4 500**	**4 418**	**4 605**	**-187**	**-105**
		4700 Grundläggande vuxenutbildning	Kostnader	200	200	200	0	0
		Summa 4700		**200**	**200**	**200**	**0**	**0**
		4720 Gymn. vuxen- och påbygg.utb.	Intäkter	-1 500	-1 500	-1 080	-420	-420
			Kostnader	2 665	3 435	3 483	-48	-817
		Summa 4720		**1 165**	**1 935**	**2 403**	**-468**	**-1 237**
		4750 Lärcentrum, Akademi norr	Kostnader	1 282	1 051	1 046	4	235
		Summa 4750		**1 282**	**1 051**	**1 046**	**4**	**235**
		4760 Svenska för invandrare	Kostnader	3 315	4 048	3 641	407	-326
		Summa 4760		**3 315**	**4 048**	**3 641**	**407**	**-326**
		Summa 4780		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
		8153 Elevhem	Intäkter	-104	-104	-117	13	13
			Kostnader	123	123	88	35	35
		Summa 8153		**19**	**19**	**-29**	**48**	**48**
	Summa 293			**86 001**	**85 902**	**86 459**	**-557**	**-459**
	298 Arbetsmarknadser	6100 Sysselsättningsåtg	Intäkter	-11 368	-11 062	-10 149	-913	-1 219
			Kostnader	23 268	22 962	22 048	913	1 219
		Summa 6100		**11 900**	**11 900**	**11 899**	**0**	**0**
	Summa 298			**11 900**	**11 900**	**11 899**	**0**	**0**
Summa 29				**110 440**	**108 091**	**110 724**	**-2 632**	**-283**
40 Teknik- och serviceförvaltn	400 Teknik- o serviceförv. Stab	2751 Säkerhetssamordn	Intäkter	-1 566	-1 566	-1 566	0	0
			Kostnader	2 520	2 207	2 098	108	421
		Summa 2751		**954**	**641**	**532**	**108**	**421**
		2752 Brottsförebyggand	Kostnader	198	198	198	0	0
		Summa 2752		**198**	**198**	**198**	**0**	**0**
		2753 Säkerhetsskydd	Kostnader	410	410	410	0	0
		Summa 2753		**410**	**410**	**410**	**0**	**0**
		5104 Bostadsanpassnin	Kostnader	0	0	-1	1	1
		Summa 5104		**0**	**0**	**-1**	**1**	**1**
		Summa 5401		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
		8002 Samlingslokaler, bidrag	Kostnader	1 400	1 409	1 409	0	-9
		Summa 8002		**1 400**	**1 409**	**1 409**	**0**	**-9**
		9001 Administration	Kostnader	5 009	4 713	4 743	-29	266
		Summa 9001		**5 009**	**4 713**	**4 743**	**-29**	**266**
		9106 Beredskap	Intäkter	-1 980	0	0	0	-1 980
			Kostnader	1 978	0	0	0	1 978
		Summa 9106		**-2**	**0**	**0**	**0**	**-2**
		9201 Tjänsteperson i beredskap	Kostnader	597	721	938	-217	-341
		Summa 9201		**597**	**721**	**938**	**-217**	**-341**
		9214 IT Drift	Intäkter	-2 400	-2 650	-2 920	270	520
			Kostnader	15 585	15 781	15 793	-12	-208
		Summa 9214		**13 185**	**13 131**	**12 873**	**258**	**312**
		9215 Upphandling	Kostnader	1 142	1 444	1 339	105	-196
		Summa 9215		**1 142**	**1 444**	**1 339**	**105**	**-196**
		9216 Avtalscontroller	Kostnader	265	199	95	104	170
		Summa 9216		**265**	**199**	**95**	**104**	**170**
		9220 Kundtjänst	Intäkter	-1 804	-1 854	-1 822	-32	18
			Kostnader	3 407	3 752	3 704	48	-297
		Summa 9220		**1 603**	**1 898**	**1 882**	**16**	**-279**
		9222 Fordonssamordnir	Kostnader	1 000	0	1 000	-1 000	0
		Summa 9222		**1 000**	**0**	**1 000**	**-1 000**	**0**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS 2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
	Summa 400			**25 762**	**24 766**	**25 419**	**-653**	**343**
	410 Drift	9003 Driftsgrupp	Intäkter	-17 818	-17 803	-17 603	-200	-215
			Kostnader	17 818	18 142	17 876	266	-58
		Summa 9003		**0**	**339**	**273**	**66**	**-273**
		9104 Lokalvård	Intäkter	-20 720	-20 177	-20 223	46	-497
			Kostnader	20 720	20 277	19 836	442	884
		Summa 9104		**0**	**100**	**-387**	**488**	**387**
		9105 Storkök	Intäkter	-45 454	-45 674	-45 524	-150	70
			Kostnader	45 454	45 601	44 259	1 342	1 195
		Summa 9105		**0**	**-73**	**-1 265**	**1 192**	**1 265**
	Summa 410			**1**	**367**	**-1 379**	**1 746**	**1 379**
	420 Tillgänglighet	5104 Bostadsanpassning	Kostnader	1 723	1 629	2 080	-451	-357
		Summa 5104		**1 723**	**1 629**	**2 080**	**-451**	**-357**
		5300 Färdtjänst	Kostnader	6 565	8 082	8 083	-1	-1 518
		Summa 5300		**6 565**	**8 082**	**8 083**	**-1**	**-1 518**
	Summa 420			**8 288**	**9 711**	**10 163**	**-452**	**-1 875**
		Summa		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	430 Gator-mark-skog och transport	2152 Bostadsmark u under expl.	Kostnader	56	56	56	0	0
		Summa 2152		**56**	**56**	**56**	**0**	**0**
		2491 Vägar	Intäkter	-370	-370	-448	78	78
			Kostnader	8 245	8 239	8 425	-186	-180
		Summa 2491		**7 875**	**7 869**	**7 977**	**-108**	**-102**
		2492 Belysn. gator planl.områ	Intäkter	-214	-206	-206	0	-8
			Kostnader	3 170	3 378	3 444	-65	-273
		Summa 2492		**2 956**	**3 172**	**3 238**	**-65**	**-281**
		2500 Parker, torgplatser	Intäkter	-165	-165	-185	20	20
			Kostnader	2 916	2 915	2 899	16	17
		Summa 2500		**2 751**	**2 750**	**2 714**	**36**	**37**
		8101 Skogsdrift	Intäkter	-1 290	-2 595	-5 145	2 550	3 855
			Kostnader	486	785	784	1	-298
		Summa 8101		**-804**	**-1 810**	**-4 361**	**2 551**	**3 557**
		8102 Arrende vindkraft	Intäkter	-220	-220	-220	0	0
		Summa 8102		**-220**	**-220**	**-220**	**0**	**0**
		8322 Länstrafik	Kostnader	524	545	560	-15	-36
		Summa 8322		**524**	**545**	**560**	**-15**	**-36**
		8750 Transport	Intäkter	-7 572	-7 250	-7 250	0	-322
			Kostnader	7 572	7 299	7 291	8	281
		Summa 8750		**0**	**49**	**41**	**8**	**-41**
		9101 Industrimark	Kostnader	35	35	35	0	0
		Summa 9101		**35**	**35**	**35**	**0**	**0**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
	Summa 430			**13 174**	**12 446**	**10 040**	**2 406**	**3 133**
	440 Avfall och förpackningsinsan	8703 Ext avfall fr ftg,inst	Intäkter	-6 035	-6 545	-7 245	700	1 210
			Kostnader	5 735	5 729	6 371	-642	-635
		Summa 8703		**-300**	**-816**	**-874**	**58**	**575**
	Summa 440			**-300**	**-816**	**-874**	**58**	**575**
	441 Vatten och avlopp	8654 Dagvattenverksam	Intäkter	0	0	-30	30	30
			Kostnader	624	642	642	-1	-18
		Summa 8654		**624**	**642**	**612**	**29**	**12**
		Summa 9990		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Summa 441			**624**	**642**	**612**	**29**	**12**
	470 Fastigheter	8151 Av kommunen ägd bostad	Intäkter	-17 070	-17 070	-17 070	0	0
			Kostnader	16 590	16 590	16 590	0	0
		Summa 8151		**-480**	**-480**	**-480**	**0**	**0**
		8152 Av kommunen hyrd bostad	Intäkter	-2 553	-2 553	-2 553	0	0
			Kostnader	2 455	2 455	2 455	0	0
		Summa 8152		**-98**	**-98**	**-98**	**0**	**0**
		9002 Administration fastigh.	Intäkter	-20	-20	-20	0	0
			Kostnader	7 934	6 901	6 503	397	1 431
		Summa 9002		**7 914**	**6 881**	**6 483**	**397**	**1 431**
		9102 Av kommunen ägd lokal	Intäkter	-68 049	-68 049	-68 049	0	0
			Kostnader	60 811	60 844	62 242	-1 398	-1 431
		Summa 9102		**-7 238**	**-7 205**	**-5 807**	**-1 398**	**-1 431**
		9103 Av kommunen hyrd lokal	Intäkter	-2 531	-2 531	-2 531	0	0
			Kostnader	3 433	3 433	3 433	0	0
		Summa 9103		**902**	**902**	**902**	**0**	**0**
	Summa 470			**1 000**	**0**	**1 000**	**-1 001**	**0**
Summa 40				**48 549**	**47 115**	**44 982**	**2 133**	**3 567**
50 Miljö- och byggavdelningen	500 Miljö- och byggavdelningen	1003 Miljö- och byggnämnd	Kostnader	505	505	505	0	0
		Summa 1003		**505**	**505**	**505**	**0**	**0**
		2153 Bygg och fysisk planering	Intäkter	-1 035	-1 212	-1 248	36	213
			Kostnader	3 779	3 043	3 845	-802	-66
		Summa 2153		**2 744**	**1 831**	**2 597**	**-766**	**147**
		2600 Administration Miljö- och bygg	Kostnader	1 979	2 160	2 220	-60	-241
		Summa 2600		**1 979**	**2 160**	**2 220**	**-60**	**-241**
		2611 Miljö och hälsa	Intäkter	-2 087	-2 087	-2 011	-76	-76
			Kostnader	3 449	3 326	3 159	167	290
		Summa 2611		**1 362**	**1 239**	**1 148**	**91**	**214**
		2612 Livsmedel	Intäkter	-502	-502	-502	0	0
			Kostnader	660	814	707	107	-47
		Summa 2612		**158**	**312**	**205**	**107**	**-47**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS 2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
		2630 Miljö-hälsa och hållbar utv.	Kostnader	0	0	6	-6	-6
		Summa 2630		**0**	**0**	**6**	**-6**	**-6**
		2670 Alkohol	Intäkter	-332	-332	-318	-14	-14
			Kostnader	753	755	749	6	4
		Summa 2670		**421**	**423**	**431**	**-8**	**-10**
	Summa 500			**7 168**	**6 470**	**7 112**	**-642**	**56**
Summa 50				**7 168**	**6 470**	**7 112**	**-642**	**56**
64 Kultur- och fritidsavdelningen	640 Kultur- och fritidsavdelningen	3000 Stöd till allm fritidsvsh	Kostnader	2 089	2 189	2 123	66	-34
		Summa 3000		**2 089**	**2 189**	**2 123**	**66**	**-34**
		3100 Stöd till studieförbund	Kostnader	625	625	475	150	150
		Summa 3100		**625**	**625**	**475**	**150**	**150**
		3151 Allmänkulturell verksamh.	Kostnader	582	582	582	0	0
		Summa 3151		**582**	**582**	**582**	**0**	**0**
		3152 Projektmedel Kultur & Fritid	Intäkter	0	0	-1 491	1 491	1 491
			Kostnader	0	0	1 491	-1 491	-1 491
		Summa 3152		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
		3200 Bibliotek	Intäkter	-9	-9	-9	0	0
			Kostnader	6 339	6 591	6 723	-132	-384
		Summa 3200		**6 330**	**6 582**	**6 714**	**-132**	**-384**
		3300 Kulturskola	Intäkter	0	0	-4	4	4
			Kostnader	5 230	4 795	4 777	18	453
		Summa 3300		**5 230**	**4 795**	**4 773**	**22**	**457**
		3400 Friluft-s- och fritidsanl.	Intäkter	-250	-250	-250	0	0
			Kostnader	1 913	2 085	2 134	-49	-222
		Summa 3400		**1 663**	**1 835**	**1 884**	**-49**	**-222**
		3500 Fritidsgårdar	Intäkter	-136	-136	-137	1	1
			Kostnader	1 470	1 473	1 587	-113	-116
		Summa 3500		**1 334**	**1 337**	**1 450**	**-112**	**-115**
		3600 Administr. Kultur-fritid	Kostnader	3 068	3 016	2 902	114	165
		Summa 3600		**3 068**	**3 016**	**2 902**	**114**	**165**
	Summa 640			**20 921**	**20 962**	**20 904**	**58**	**17**
Summa 64				**20 921**	**20 962**	**20 904**	**58**	**17**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
60 Barn- kultur- o utbildningsför	1006 Barn- och utbildn.nämnd	Intäkter	0	0	0	0	0
		Kostnader	1 192	1 218	1 223	-5	-31
	Summa 1006		**1 192**	**1 218**	**1 223**	**-5**	**-31**
	4071 Förskola	Intäkter	-6 876	-7 428	-8 703	1 275	1 827
		Kostnader	60 515	62 665	64 061	-1 395	-3 546
	Summa 4071		**53 639**	**55 237**	**55 358**	**-120**	**-1 719**
	4072 Familjecentralen	Intäkter	-340	-408	-408	0	68
		Kostnader	1 243	1 172	1 515	-343	-272
	Summa 4072		**903**	**764**	**1 107**	**-343**	**-204**
	4250 Fritidshem	Intäkter	-3 553	-3 522	-3 288	-234	-265
		Kostnader	17 299	17 380	17 918	-538	-619
	Summa 4250		**13 746**	**13 858**	**14 630**	**-772**	**-884**
	4350 Förskoleklass	Intäkter	-85	-85	-12	-73	-73
		Kostnader	11 889	12 267	11 819	448	70
	Summa 4350		**11 804**	**12 182**	**11 807**	**375**	**-3**
	4401 Centrala kostnader	Intäkter	-1 068	-1 018	-1 021	3	-47
		Kostnader	18 734	19 593	19 494	99	-761
	Summa 4401		**17 666**	**18 575**	**18 473**	**102**	**-808**
	4402 Projektmedel BKU	Intäkter	0	-725	-725	0	725
		Kostnader	0	725	725	0	-725
	Summa 4402		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	4403 Elevhälsa	Intäkter	-950	-950	-1 165	215	215
		Kostnader	9 833	9 838	10 054	-216	-220
	Summa 4403		**8 883**	**8 888**	**8 889**	**-1**	**-5**
	4404 Grundskola åk 1-6	Intäkter	-9 330	-10 483	-10 886	403	1 556
		Kostnader	97 934	96 480	98 098	-1 618	-164
	Summa 4404		**88 604**	**85 997**	**87 212**	**-1 215**	**1 392**
	4405 Grundskola åk 7-9	Intäkter	-7 019	-7 918	-8 865	947	1 846
		Kostnader	67 473	66 820	68 281	-1 461	-808
	Summa 4405		**60 454**	**58 902**	**59 416**	**-514**	**1 038**
	4430 Anpassad grundskola	Intäkter	0	0	0	0	0
		Kostnader	14 425	14 398	13 284	1 113	1 141
	Summa 4430		**14 425**	**14 398**	**13 284**	**1 113**	**1 141**
	8323 Ungdomskort	Intäkter	0	-880	-880	0	880
		Kostnader	2 160	3 840	3 840	0	-1 680
	Summa 8323		**2 160**	**2 960**	**2 960**	**0**	**-800**
Summa 60			**273 476**	**272 980**	**274 359**	**-1 380**	**-883**
TOTAL			**273 476**	**272 980**	**274 359**	**-1 380**	**-883**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
70 Vård- och socialförvaltning	5401 Ledning och administrat.	Intäkter	-2 245	-2 577	-5 703	3 126	3 458
		Kostnader	24 502	23 196	26 838	-3 643	-2 336
	Summa 5401		**22 257**	**20 619**	**21 135**	**-517**	**1 122**
	5402 Biståndsenhet	Intäkter	0	-138	0	-138	0
		Kostnader	7 067	7 147	6 987	159	80
	Summa 5402		**7 067**	**7 009**	**6 987**	**21**	**80**
	5403 Teknikstöd	Intäkter	0	-75	-75	0	75
		Kostnader	8 796	8 008	7 338	670	1 458
	Summa 5403		**8 796**	**7 933**	**7 263**	**670**	**1 533**

Förvaltning	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
70 Vård- och socialförvaltning	5101 Särskilt boende	Intäkter	-17 211	-17 230	-19 546	2 316	2 335
		Kostnader	132 178	128 351	134 504	-6 153	-2 326
	Summa 5101		**114 967**	**111 121**	**114 958**	**-3 837**	**9**
	5102 Trygghetsboende	Kostnader	1 493	1 495	1 498	-3	-5
	Summa 5102		**1 493**	**1 495**	**1 498**	**-3**	**-5**
	5400 Hemvård	Intäkter	-6 955	-9 271	-11 626	2 355	4 671
		Kostnader	55 568	64 336	68 365	-4 028	-12 797
	Summa 5400		**48 613**	**55 065**	**56 739**	**-1 673**	**-8 126**
	5405 Nattlag	Intäkter	0	-570	-181	-389	181
		Kostnader	31 250	36 529	35 604	925	-4 354
	Summa 5405		**31 250**	**35 959**	**35 423**	**536**	**-4 173**
Summa 70			**196 324**	**203 640**	**208 618**	**-4 978**	**-12 294**
TOTAL			**196 324**	**203 640**	**208 618**	**-4 978**	**-12 294**

Förvaltning	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
70 Vård- och socialförvaltning	5590 Vuxenenhet	Intäkter	-279	-279	-279	0	0
		Kostnader	7 613	7 465	7 324	141	288
	Summa 5590		**7 334**	**7 186**	**7 045**	**141**	**288**
	5691 Familjecentralen	Intäkter	0	0	-37	37	37
		Kostnader	147	80	78	2	69
	Summa 5691		**147**	**80**	**41**	**39**	**106**
	5692 Barn och familj	Intäkter	-1 340	-2 288	-2 288	0	948
		Kostnader	25 831	26 031	26 047	-17	-216
	Summa 5692		**24 491**	**23 743**	**23 759**	**-17**	**732**
	5751 Ekonomienhet, IFO	Intäkter	-380	-380	-721	341	341
		Kostnader	16 861	16 074	17 246	-1 172	-384
	Summa 5751		**16 481**	**15 694**	**16 525**	**-831**	**-43**
	5752 Öppenvård IFO	Intäkter	-260	-315	-342	27	82
		Kostnader	10 548	10 163	10 055	108	493
	Summa 5752		**10 288**	**9 848**	**9 713**	**135**	**575**
	5850 Familjerätt	Kostnader	663	920	883	38	-219
	Summa 5850		**663**	**920**	**883**	**38**	**-219**
Summa 70			**59 404**	**57 470**	**57 966**	**-495**	**1 439**
TOTAL			**59 404**	**57 470**	**57 966**	**-495**	**1 439**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
70 Vård- och socialförvaltning	5131 Bostad m särsk service	Intäkter	-1 220	-1 148	-1 244	96	24
		Kostnader	52 960	52 149	52 862	-714	98
	Summa 5131		**51 740**	**51 001**	**51 618**	**-618**	**122**
	5132 Dagverksamhet	Intäkter	-463	-500	-500	0	37
		Kostnader	10 406	10 147	9 816	331	590
	Summa 5132		**9 943**	**9 647**	**9 316**	**331**	**627**
	5133 Personlig assistans	Intäkter	-12 890	-9 064	-9 063	-1	-3 827
		Kostnader	34 781	29 796	29 825	-29	4 956
	Summa 5133		**21 891**	**20 733**	**20 762**	**-29**	**1 129**
	5134 Stödinsatser	Kostnader	7 122	7 135	6 872	263	250
	Summa 5134		**7 122**	**7 135**	**6 872**	**263**	**250**
Summa 70			**90 696**	**88 516**	**88 568**	**-53**	**2 128**
TOTAL			**90 696**	**88 516**	**88 568**	**-53**	**2 128**

Förvaltning	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
70 Vård- och socialförvaltning	5404 "Utskrivningsklara"	Kostnader	0	240	492	-252	-492
	Summa 5404		**0**	**240**	**492**	**-252**	**-492**
	5406 Hemsjukvård	Intäkter	-3 888	-5 348	-7 404	2 056	3 516
		Kostnader	26 808	28 986	29 359	-373	-2 551
	Summa 5406		**22 920**	**23 638**	**21 955**	**1 683**	**965**
	5407 Kommunrehab	Intäkter	-21	-17	-36	19	15
		Kostnader	12 140	11 792	12 073	-281	68
	Summa 5407		**12 119**	**11 775**	**12 037**	**-262**	**83**
Summa 70			**35 039**	**35 653**	**34 483**	**1 169**	**556**
TOTAL			**35 039**	**35 653**	**34 483**	**1 169**	**556**

TOTAL			**420 998**	**422 280**	**426 349**	**-4 068**	**-5 351**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Förvaltning	H-verksamhet	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
86 Närvård Frostviken	860 Närvård Frostviken	1008 Närvård Frostviken	Kostnader	72	87	88	-1	-16
		Summa 1008		**72**	**87**	**88**	**-1**	**-16**
		5001 Hälsocentral	Intäkter	-6 641	-6 868	-6 868	0	227
			Kostnader	8 692	8 571	8 699	-128	-7
		Summa 5001		**2 051**	**1 703**	**1 831**	**-128**	**220**
		5002 Ambulans	Intäkter	-8 048	-8 048	-8 048	0	0
			Kostnader	8 549	8 762	8 965	-203	-416
		Summa 5002		**501**	**714**	**917**	**-203**	**-416**
		5101 Särskilt boende	Intäkter	-1 055	-1 046	-1 054	8	-1
			Kostnader	12 743	13 117	14 792	-1 675	-2 049
		Summa 5101		**11 688**	**12 071**	**13 738**	**-1 667**	**-2 050**
		5102 Trygghetsboende	Kostnader	1 331	1 331	1 336	-5	-5
		Summa 5102		**1 331**	**1 331**	**1 336**	**-5**	**-5**
		5103 Fotvård	Kostnader	40	40	40	0	0
		Summa 5103		**40**	**40**	**40**	**0**	**0**
		5400 Hemvård	Intäkter	-1 010	-1 103	-1 234	131	224
			Kostnader	7 165	8 085	9 545	-1 460	-2 380
		Summa 5400		**6 155**	**6 982**	**8 311**	**-1 329**	**-2 156**
		5401 Ledning och administrat.	Intäkter	0	0	-47	47	47
			Kostnader	3 619	3 481	3 618	-138	0
		Summa 5401		**3 619**	**3 481**	**3 571**	**-91**	**47**
		5406 Hemsjukvård	Intäkter	-100	-100	-100	0	0
			Kostnader	1 317	1 147	656	491	662
		Summa 5406		**1 217**	**1 047**	**556**	**491**	**662**
	Summa 860			**26 675**	**27 456**	**30 389**	**-2 932**	**-3 714**
Summa 86				**26 675**	**27 456**	**30 389**	**-2 932**	**-3 714**
92 Revision	118 Revision	1200 Revision	Kostnader	1 277	1 277	1 277	0	0
		Summa 1200		**1 277**	**1 277**	**1 277**	**0**	**0**
	Summa 118			**1 277**	**1 277**	**1 277**	**0**	**0**
Summa 92				**1 277**	**1 277**	**1 277**	**0**	**0**
93 Valnämnd	119 Valnämnd	1301 Valnämnd	Intäkter	-400	-400	-400	0	0
			Kostnader	821	821	821	0	0
		Summa 1301		**421**	**421**	**421**	**0**	**0**
	Summa 119			**421**	**421**	**421**	**0**	**0**
Summa 93				**421**	**421**	**421**	**0**	**0**
TOTAL				**1 014 423**	**1 004 084**	**1 016 846**	**-12 763**	**-2 423**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154427

Verksamhetsprognos per augusti

Kommenterande text till respektive verksamhets prognos per 31 augusti 2026.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott på 2 mnkr. Trots att Fyrås skola inte sålts har kostnaden för outhyrda lokaler minskat och beräknas ge ett totalt överskott på 1,8 mnkr. Intäkten från Brf Rönnens amortering på 300 tkr uteblir då föreningen avvecklats och bostadsbeståndet sålts till Strömsunds Hyresbostäder AB. Återhållsamhet i utbetalningar från utvecklingspotten och lägre kostnader för arvoden bidrar till styrelsens överskott.

Kommunledningsförvaltningen

Kommunledningsförvaltningen beräknas, efter årets åtta första månader, få ett överskott på cirka 2,1 miljoner kronor. Prognosen är dock osäker av flera skäl. Uttaget av friskvårdsbidraget, företagsvårdsinsatser, resultatet för Strömsunds turism och ansökning av hemsändningsbidrag är alltid svårt att uppskatta. I prognosen så har vi bland annat räknat med att företagshälsovården, hemsändningsbidrag och digitaliseringspotten kommer att förbrukas. Det som bidrar till plus prognosen är att vi under året delvis kommer ha vakanser och frånvaro på vissa befattningar.

Arbetet med att utveckla hälsofrämjande arbetsplatser har fortsatt med fokus på nära stöd till chefer och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Under året har särskild uppmärksamhet riktats mot allvarliga risker i arbetsmiljön och hur dessa kan förebyggas och hanteras.

Dialogerna kring ett nytt samverkansavtal har fortsatt tillsammans med de fackliga organisationerna. Arbetet syftar till att utveckla formerna för samverkan och skapa goda förutsättningar för delaktighet och dialog i verksamheterna. HR har under året också gett stöd till chefer inför kommande organisationsförändringar. Det har bland annat handlat om stöd i arbetsmiljöfrågor, arbetsrätt och förändringsprocesser.

Utvecklingsarbetet inom *Strategi 2032: Målinriktad kompetensförsörjning*, som medfinansieras av Europeiska socialfonden (ESF), har fortsatt under 2026. Arbetet omfattar flera områden som tillsammans ska stärka kommunens långsiktiga förmåga att attrahera, utveckla och behålla rätt kompetens.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Stödet till chefer vid rekrytering har utvecklats och förstärkts. Ett ökat fokus ligger på kompetensbaserad rekrytering, med målet att skapa en mer strukturerad och kvalitetssäkrad rekryteringsprocess och ge cheferna bättre stöd genom processens olika delar.

Arbetet med chefers arbetsmiljö och arbetsbelastning har fortsatt. Ett viktigt område är att utveckla stödet till cheferna, bland annat genom att förbättra stödfunktionernas arbetssätt och samarbete med verksamheterna. Arbetet med att utveckla ett sammanhållet chefsprogram har också påbörjats.

Strategi 2032 har fortsatt arbetet med att lyfta fram goda exempel från våra verksamheter och stärka bilden av kommunen som arbetsgivare. Insatserna inom Strategi 2032 bidrar till att utveckla arbetssätt som långsiktigt ska stärka kommunens förmåga att möta kompetensbristen och skapa goda förutsättningar för chefer och medarbetare.

Ekonomienheten uppskattar att de kommer att hålla sin budget. Det finns en osäkerhet kring programkostnader, beroende på vad som ska belasta kommunledningsförvaltningen när det gäller koncerngemensamma program. Personalkostnader är lägre än budget på grund av en långtidssjukskrivning men samtidigt är också övertid en osäkerhetsfaktor då det kommer bli mycket arbete för vår enhet under hösten med implementering av styrsystem, beslutsstödsystem och organisationsförändringar.

För Strömsunds turism har vädret under sommaren bidragit till färre besök på turisminformationen och campingen. Campingens resultat under perioden visar på en nedgång med 3,3%, trots det ser det ut som de gör ett bra resultat.

Löneenheten fortsätter sitt samarbete med Sollefteå och Ragunda kommun. Samarbetet med Ragunda minskar dock för varje år i och med att de kompetenshöjer sig löpande. Organisationsförändringen kommer att påverka arbetsbelastningen i slutet av året. Det kommer att innebära ändring av kontoströngar på medarbetare, flytt och ombyggnad av organisationsträdet. I vissa delar kan det vara aktuellt med att ta in konsult eller juridisk expertis under revidering av reglemente, delegationer med mera. Arbetet med att kartlägga vilket ökat stöd som verksamheterna har önskat har påbörjats. Det gäller både tekniskt stöd, till exempel fler integrationer mellan verksamhetssystem, men även att göra en processkartläggning. Målet är att minska arbetsbelastningen samt att förenkla vissa arbetsprocesser.

Införandet av e-arkiv har prioriterats ner eftersom man fått signaler på att leverantören av önskat e-arkivsystem inte har resurserna att lyfta in fler

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

kunder i nuläget. Dessutom så måste vissa frågetecken utredas vidare, då vissa systemlösningar som har utvärderats inte bedömts ha nått tillräcklig utvecklingsnivå för att kommunen ska kunna gå vidare med en investering. Medlen har därför inte hittills kunnat nyttjas enligt den ursprungliga planen.

Hos överförmyndaren ser vi en fortsatt ökning för budget- och skuldrådgivning. Kommunen tog från och med 1 juli över arbetsuppgifter, som tidigare utfördes av Tingsrätten. Detta har inneburit en ökad arbetsbelastning med minst 30 % inom överförmyndarverksamheten. Arbetet med val 2026 kommer att pågå under hela året.

Arbetsbelastningen inom förvaltningen är osedvanligt hög, bland annat på grund av frånvaro, det pågående arbetet med valet, ökade arbetsuppgifter inom överförmyndarverksamheten, frånvaro på ekonomi och löner, införandet av styrsystem och ny förvaltningsorganisation med mera. För förvaltningen innebär detta att det kommer att krävas resurser under hela 2026, gällande bland annat styrmodell, beslutstödssystem, införande av e-arkiv, val 2026, införandet av microsoft office 365 +, ny förvaltningsorganisationen, rekrytering, hållbarhetsfrågor, informationshanteringsplan och informationssäkerhet.

Framtids- och utvecklingsförvaltningen

Framtids- och utvecklingsförvaltningens samlade prognos visar för närvarande ett mindre underskott i förhållande till budget. Underskottet är främst kopplat till utmaningar inom vuxenutbildningen, där både verksamhetskostnader och lägre intäkter från statsbidrag påverkar utfallet negativt.

Stab/ledning

På central förvaltningsnivå visar prognosen för närvarande ett mindre överskott. Det finns dock vissa osäkerhetsfaktorer som kan påverka resultatet under årets återstående månader, varför prognosen bör följas noggrant.

Arbetsmarknadsenheten

Den aktuella prognosen indikerar ett utfall i enlighet med fastställd budgetram. Det föreligger dock osäkerhetsfaktorer kring beräkningen av Arbetsförmedlingens driftbidrag, eftersom det exakta antalet anställda deltagare för närvarande är svårt att prognostisera. Ytterligare osäkerheter rör det förväntade statsbidraget för feriearbetande ungdomar, samt vilka eventuella konsekvenser det skärpta aktivitetskravet i den nya socialtjänstlagen kan medföra.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Hjalmar Strömerskolan

Prognosen visar ett underskott jämfört med budget. Avvikelsen är huvudsakligen kopplad till vuxenutbildningen, där både verksamhetsvolymer och förändrade förutsättningar kring statsbidrag påverkar resultatet negativt. Underskottet förstärks även av tillkommande kostnader i samband med flytten av vuxenutbildningen och Lärcentrum till nya lokaler.

Näringsliv och utveckling

Prognosen visar ett resultat i nivå med budget. Verksamheten bedöms i nuläget kunna bedrivas inom tilldelad ekonomisk ram.

Resurscentrum

Prognosen visar för närvarande ett mindre överskott. Samtidigt finns osäkerheter kopplade till kostnader för personer som omfattas av massflyktsdirektivet samt eventuella externa placeringar av ensamkommande barn. Därutöver förväntas vissa engångskostnader uppstå under 2026 i samband med Integrationsservice flytt till nya lokaler.

Teknik-och serviceförvaltningen

Teknik- och serviceförvaltningen prognostiserar i nuläget ett överskott om cirka 3,5 mnkr för verksamhetsåret 2026 jämfört med budget. Det förbättrade resultatet beror främst på skogsverksamhetens positiva budgetavvikelse på cirka 3,5 mnkr samt förvaltningens arbete utifrån kommunens anpassningsprogram. Effektivare arbetssätt, ökad samverkan och anpassning av resurser har begränsat kostnaderna samtidigt som servicen i möjligaste mån har upprätthållits.

Sanering av det före detta fabriksområdet i Ulriksfors

Teknik- och serviceförvaltningen har i uppdrag att leda projektet för sanering av det före detta fabriksområdet i Ulriksfors. Saneringen inom själva fabriksområdet är nu färdigställd. Arbetet pågår nu främst i de norra delarna och i området nära Brukshundklubbens lokaler.

Skog

Skogsverksamheten prognostiseras ge ett resultat cirka 3,5 mnkr över budget. Avvikelsen beror främst på högre virkespriser än beräknat samt tillkommande gallringar efter snöbrotten vintern 2022/2023. En stor del av intäkterna kom under 2025 men har förts över och påverkar resultatet 2026. Vid slutavverkning uppgick det högsta anbudet till 774 kr/m³fub, jämfört med 335 kr/m³fub fem år tidigare. Budgeten anpassades inte fullt ut till den gynnsamma prisutvecklingen. Under 2026 utökas röjningen i den tä-

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

tortsnära skogen för att skapa tryggare och trivsammare miljöer på kommunens orter. Även inom skogsbruket genomförs röjning av större områden.

Torg och grönytor

Den höjda budgeten för torg och parker har möjliggjort åtgärder och inköp som bidrar till tryggare och mer trivsamma miljöer. Skötseln av grönytor behöver standardiseras när det gäller omfattning och intervall för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi.

Vägar

Under 2026 genomförs dikning och upprustning av grusvägar. Bergevägen rustas upp med bidrag från Trafikverket som täcker en del av kostnaden. Beläggningsarbeten, spricklagning, dagvattenåtgärder och röjning längs gång- och cykelvägar fortsätter enligt plan. Vid skolan i Strömsund har en ny buss- och taxiväg samt en belyst gång- och cykelväg byggts. Åtgärden var inte budgeterad och kommer att påverka ekonomin. Färdigställandet planeras till 2027. Den milda vintern har samtidigt inneburit lägre kostnader för vinterunderhållet.

Omvärldsläge och kommunal beredskap

Vi har under 2026 en vakant tjänst som säkerhetssamordnare som påverkar resultatet positivt och vi beräknar ett överskott på cirka 400 tkr jämfört med budget. Det osäkra omvärldsläget kan påverka priser och tillgång till bland annat energi, drivmedel, material och transporter. Kommunen fortsätter därför arbetet med krisberedskap, civilt försvar och försörjningsberedskap. Förvaltningen leder arbetet med en kommunövergripande nödvattenplan som ska säkerställa ansvar, prioriteringar och tillgång till dricksvatten vid störningar. Strömsunds kommun är en av tio kommuner som deltar i Livsmedelsverkets pilotprojekt Robusta livsmedelsbutiker. Projektet ska stärka beredskapen och motståndskraften i den lokala livsmedelsförsörjningen. Fem livsmedelsbutiker i kommunen medverkar i satsningen

IT

Arbetet med IT-säkerhet och Digital arbetsplats 365 fortsätter. En SOC-tjänst har införts och flera upphandlingar pågår. Verksamheten påverkas av stigande priser, men lägre kostnader för mejlskydd och vakanser mellan rekryteringar bidrar till att helårsprognosen är något bättre än budget. Under resten av året prioriteras pågående projekt och slutförandet av Digital arbetsplats 365.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Fastighetsenheten

Renoveringen av Riddarens förskola i Backe blev i stort sett färdig under sommaren. Trygghetsboendet Soltorpet i Hammerdal har fått nya ytskikt, nytt kök och ny belysning i de allmänna utrymmena.

Ny asfalt har lagts på flera platser i kommunen, bland annat vid Riddarens förskola, Vattudalsskolan, Grevåkersskolan, Tåsjögården och infarten till engconhallen. Flera ventilationsaggregat har fått nya och effektivare fläktar i syfte att förbättra inomhusmiljön och minska energianvändningen. Byte av belysning pågår på Strömbacka, Hjalmarhallen och Grevåkersskolan.

Hedenvindsköket renoveras och anpassas till den nya skolorganisationen. Takbyte har utförts på en del av Hedenvind, och takarbetet på Fjällsjöskolan beräknas bli färdigt under hösten.

Två sprinkleranläggningar har upphandlats för Åshamra och Brismarksgårdens särskilda boenden. Entreprenaderna kommer att pågå under hösten och vintern. Reservkraftsaggregat har upphandlats för Centralskolan i Hoting och Åshamra särskilda boende. Entreprenaderna påbörjas under hösten och beräknas bli färdigställda under våren 2027.

Utbytet av brandlarm fortsätter. Arbetena vid Centralskolan i Hoting och Fjällsjöskolan i Backe beräknas bli färdiga under oktober. Arbeten vid Frostviksskolan och Armeraren, Rotnäsets förskola, påbörjades under september.

Driftgruppen

Prognosen visar ett underskott om 273 tkr jämfört med budget för 2026. Det är en förbättring om 66 tkr jämfört med aprilprognosen. Verksamheten har arbetat med att hålla nere personalkostnaderna, även under sommarmånaderna. Grupperna har också blivit bättre på att debitera extraarbeten, vilket har bidragit till den förbättrade prognosen.

Företagsavfall

Verksamheten prognostiserar ett resultat om ca 570 tkr bättre än budget. Intäkterna bedöms öka till följd av mottagning av jordmassor.

Färdtjänst

Färdtjänsten prognostiserar ett underskott om 1 518 tkr jämfört med budget. Under perioden januari till juli ökade antalet resor från 4 696 under 2025 till 4 957 under 2026. Antalet körda kilometer ökade samtidigt från 131 787 kilometer till 145 528 kilometer.

En beviljad arbetsresa avslutades i juli 2026, vilket bedöms minska kostna-

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

derna med cirka 330 tkr under resterande del av året. Trots denna kostnadsminskning bedöms helårskostnaden ligga på ungefär samma nivå som föregående år.

Bostadsanpassning

Bostadsanpassningen prognostiserar ett underskott om cirka 360 tkr jämfört med budget. Utfallet för beviljade bidrag uppgår hittills till cirka 1,1 mnkr. Därutöver finns redan beviljade åtgärder som ännu inte är färdigställda.

Hittills under året har cirka 50 ärenden inkommit, vilket är omkring 10 fler än under motsvarande period föregående år. Flera ärenden har varit kostsamma, däribland fem badrumsanpassningar.

Kundtjänst

Kundtjänst prognostiserar ett underskott på cirka 280 tkr. Övertagandet av växeltelefonin har flyttats från maj till oktober och det finns fortsatt osäkerhet kring kostnaderna för det nya telekomavtalet.

Lokalvården

Lokalvården prognostiserar ett överskott om cirka 390 tkr jämfört med budget. Personalstyrkan har minskats genom att vissa tjänster inte har återbesatts när någon slutat sin anställning. Maskinparken har hållit bättre än förväntat, vilket också bidrar positivt till prognosen.

Upphandling och inköp

Upphandling och inköp prognostiserar ett underskott om cirka 190 tkr jämfört med budget för helåret. Underskottet beror delvis på en felaktig lönefördelning som inte har kunnat rättas för hela året. Skillnaden mot budget för lönekostnader uppgår till cirka 115 tkr.

Kostenheten

Kostenheten prognostiserar ett överskott på cirka 1,3 mnkr. Den främsta orsaken är att personalbehovet efter övertagandet av matproduktionen i Backe blev lägre än beräknat. En pensionsavgång och en tjänstledighet vid Vattudalsköket planeras inte heller att ersättas. Trots stigande livsmedelspriser har kostnadsökningen kunnat hållas på en begränsad nivå.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Miljö- och byggavdelningen

Budgeten för 2026 uppgår till 7 168 tkr, vilket är en ökning med 700 tkr jämfört med ursprunglig budget. Ökningen avser tilläggsbudget för digitalisering av detaljplaner. Helårsprognosen visar ett överskott på 56 tkr.

Bygg och fysisk planering

Bygglovsintäkterna prognostiseras bli drygt 200 tkr högre än budgeterat. Redan i juni hade cirka 80 procent av årets budgeterade intäkter inkommit. Även MBK-verksamheten (mätning, beräkning och karta) beräknas ge cirka 20 tkr högre intäkter än budget.

En extra handläggare har anställts året ut, vilket medför ökade lönekostnader om cirka 200 tkr. Kostnadsökningen motverkas av lägre personalkostnader inom andra verksamheter.

Avdelningen behöver dessutom uppdatera eller byta nuvarande karttjänst. Prognosen inkluderar därför en kostnad om 200 tkr. Om enbart uppdatering genomförs bedöms kostnaden bli lägre.

Administration

Kostnaderna för arbetskläder och skor beräknas öka med cirka 20 tkr. Kostnaden har tillkommit för tilläggsfunktionen Juno AI i det juridiska stödet och uppgår till cirka 70 tkr per år. Prognosen påverkas även av tidigare redovisade ökade personalkostnader och konsultstöd som redovisades i april.

Miljö och hälsa

Lägre intäkter för årlig tillsyn än beräknat på drygt 80 tkr på grund av att några ärenden kommer att efterhandsdebiteras. Fortsatt sjukskrivning inom miljöverksamheten som ger lägre lönekostnader än budgeterat.

Livsmedel

Miljö- och byggavdelningen har lägre lönekostnad än beräknat inom livsmedelsverksamheten då en av inspektörerna ska vara föräldraledig på deltid från september månad och året ut.

Alkohol

Något lägre intäkter än beräknat. Den årliga avgiften beräknas delvis på tidigare års försäljning vilket gör att beräkningen av årsavgiften är ungefärlig när budget fastställs.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Barn- kultur- och utbildningsförvaltningen

Förskola

Ett underskott om 1 719 tkr indikerar ett något bättre resultat jämfört med april. Analyserna visar att det framförallt härrör till utökad särskild resurs utifrån specifika behov hos enskilda barn. Även timvikariekostnader som inte är budgeterade påverkar prognosen.

Vi behöver arbeta igenom budget 2027 för att kunna justera resursmodell enligt tidigare analys inklusive hanteringen av utökad särskild resurs. Fortsatt arbete med bemanning blir central.

Familjecentralen

På grund av osäkerhet i bemanningen har en viss kostnadsökning skett men sett till besöksfrekvensen under VT 2026 har det varit en lyckad åtgärd.

Fritidshem

Där ser vi ökade personalkostnader, möjligen beroende på felkonteringar. Vi har minskat ner intäkterna något vilket påverkar resultatet.

Förskoleklass

Ett nollresultat. Fortsatt arbete med verksamhetsutveckling och organisationsplanering.

Grundskola åk 1-6

Plusresultat på 1 392 tkr och fortsatt bra arbete med kostnadskontroll inom verksamheten.

Grundskola åk 7-9

Positivt resultat på 1 038 tkr och kostnadsutvecklingen fram till augusti under kontroll.

Anpassad grundskola

1 141 tkr i plusresultat som beror på lägre personalkostnader än beräknat i budget.

Ungdomskort

Ser ut att gå mot ett underskott om 800 tkr precis som föregående prognos. Inga direkta förändringar. Fortsatt arbete med justering inför budget 2027.

Elevhälsa

Håller budget och organisationen är bemannad enligt plan. En gemensam

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

psykologfunktion med Vård- och socialförvaltningen är på plats och har börjat arbetet med ett samordnat arbete i gemensamma frågor.

Kommentar på helheten

Förvaltningen har erhållit ytterligare 800 tkr i budget från vindkraftsmedel, med en satsning på rörelseaktivitet inom förskolan och grundskolan.

Tidigare har aviserats två utbildningstillfällen för rektorer och administratörer med fokus på ekonomi och uppföljning. Ett tillfälle har genomförts med en positiv respons som följd. Ett andra tillfälle kommer att samköras med implementeringen av nytt uppföljningssystem.

Rektorsgruppen förskola har genomfört analysen kring personalkostnader i verksamheten. Några slutsatser är gemensamma för samtliga rektorsområden.

Dels påverkar förskollärarnas arbetstidsavtal bemanningen. Med tanke på att en ny förordning är skriven, arbetsmarknadens parter går in i en avtalsrörelse bör vi avvakta med eventuella åtgärder tills dess att förutsättningarna är klara.

Ett stort fokus har varit omställningen inom grundskolorna i Strömsunds tätort. Den verksamhetsmässiga påverkan är inte helt klar då alla delar inte har flyttat, den ekonomiska effekten behöver vi återkomma till då alla kostnader inte är klarlagda.

Klart är i alla fall att namnbytet, till Vattudalsskolan är klart samt att projektet håller tidplan. Personal och elever är överlag nöjda med de nya fräscha lokalerna.

Förvaltningen har en ny verksamhetschef på plats som kommer att bidra med förmåga att driva och leda arbetet med att förbättra verksamheternas kvalitet. Arbetet kommer att fokusera både på förvaltningsnivå och verksamhetsnivå.

Totalt sett är prognosen cirka 600 tkr sämre jämfört med april. Det beror till stora delar på sammanslagningsprocessen och kostnader som inte kan tas på investeringsprojektet. Ett exempel på det är flyttkostnader.

Kultur- och fritidsavdelningen

Kultur- och fritidsavdelningens prognos per augusti förutspår ett positivt resultat om 17 tkr.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Stöd till allmän fritidsverksamhet

Här prognostiseras ett underskott på -34 tkr vilket är en avvikelse gentemot föregående prognos på 66 tkr. Den största orsaken till detta är att kostnader för stöd till RF-SISU på 50 tkr inte tagits hänsyn till eller varit kända vid föregående prognos.

Stöd till studieförbund

Här förväntas ett överskott på 150 tkr gentemot föregående prognos. Orsaken till detta härrör från fördelning av anslag gjordes innan kultur- och fritidsavdelningens budget för 2026 antogs.

Allmänkulturell verksamhet

Ingen avvikelse gentemot föregående prognos, verksamhetens kostnader förväntas motsvara tilldelad budgetram.

Bibliotek

För biblioteksverksamheten prognostiseras ett underskott på 384 tkr. Merparten av underskottet härrör till ökade personalkostnader. Tidigt under året pekades på ökade kostnader i samband med inskolning av ny bibliotekssamordnare. Under försommaren rekryterades en ny filialföreståndare till biblioteket i Hoting.

Kulturskola

Verksamheten prognostiserar ett överskott på 457 tkr. Den enskilt största anledningen till detta är att man under vårterminen 2026 har haft två vakanta tjänster. Från och med höstterminen har vi åter full bemanning i kulturskolans verksamhet och kan åter erbjuda samtliga kurser. Kulturskolan i Strömsund har sedan i juni flyttat till nya lokaler.

Friluft- och fritidsanläggningar

Kostnaderna i verksamheten har ökat mer än vad som kunde förväntas vid föregående prognos. Underskottet i verksamheten prognostiseras till 222 tkr, vilket är en ökning av kostnaderna med 49 tkr jämfört med föregående prognos. Främst är det personalkostnader som bidrar till ökningen men även reparationer av maskiner.

Fritidsgårdar

Fritidsgårdsverksamheten prognostiserar ett underskott på 115 tkr. De ökade kostnaderna är kopplade till ett utökat aktivitetsutbud samt ökade personalkostnader.

Administration kultur och fritid

Verksamheten prognostiseras ett överskott på 165 tkr, vilket framför allt beror på förändringar på personalsidan.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Vård-och socialförvaltningen

Vård- och socialförvaltningen redovisar per augusti en prognos på ett underskott om 5,4 mkr vilket är cirka 1,3 % av förvaltningens budget. Arbete med att bättre budgetera och prognosticera med de statsbidrag kommunen erhåller inom utvecklingsområden såsom risk-och krisberedskap, god vård-och omsorg, äldreomsorgslyftet, god och nära vård, stärk föräldraskapsstöd omställning ny socialtjänstlag samt bostad först pågår. För att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar ekonomi behöver arbetet med kompetensförsörjning och schemaläggning vidareutvecklas, med fokus på rätt kompetens och ett effektivt resursutnyttjande.

Ledning och administration

Verksamhetens ekonomiska utfall visar ett överskott på 1 122 tkr.

Äldreomsorg (ÄO)

Äldreomsorgens prognos har fortsatt utvecklats negativt och har nu ett underskott motsvarande 12,3 mkr. Budgeten för äldreomsorgen har fastställts utifrån aktuella nyckeltal och förväntade förutsättningar. Samtidigt bedrivs verksamheten i flera delar fortfarande utifrån traditionella arbetssätt, bland annat vad gäller bemanning och schemaläggning. Detta innebär att bemanningsbehovet i praktiken överstiger de nivåer som budgeten medger. Kostnaderna för övertid och OB-ersättning har ökat till följd av förändrade ersättningsnivåer enligt gällande avtal. Detta medför högre personalkostnader än vad som förutsattes i budget och bidrar till det prognostiserade underskottet.

För att skapa bättre överensstämmelse mellan budgeterade resurser och faktisk bemanning behöver arbetssätt, schemaläggning och kompetensförsörjning fortsatt utvecklas och anpassas till verksamhetens förutsättningar. Ett sådant arbete är en viktig förutsättning för att på sikt kunna bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram.

Variationerna i behov gör vissa delar av denna verksamhet svår att planera. Verksamheten arbetar också intensivt med att möta det kompetensbehov som redan finns men som kommer att öka framåt utifrån stora pensionsavgångar närmsta åren. Kostnadsutvecklingen kopplad till personalkostnader och timvikarier följs noggrant månadsvis.

Individ- och familjeomsorg (IFO)

Inom individ- och familjeomsorgen är den ekonomiska prognosen ett överskott om 1,4 mkr Arbetet fortgår med omställning utifrån nya socialtjänstlagen, bland annat med insatser utan behovsprövning. Verksamheten arbetar aktivt med öppenvårdsinsatser och förebyggande arbete för att minska

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

behovet av externa placeringar när det är möjligt.

Stöd-och service (LSS)

Budgetprognosen för hela Stöd och service visar på ett överskott på 2,1 mkr Det är framförallt på grund av att personligassistansgrupper har upphört. Trots ökade behov i verksamheten har detta kunnat hanteras inom budgetramen som en följd av nyare arbetssätt med bland annat personalplanering. Verksamheten arbetar kontinuerligt med uppföljning av bemanning och insatser för att säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet.

Kommunal hälso-och sjukvård

Per augusti visar hemsjukvården en budget i nivå med cirka 500 tkr i överskott. Budgeten klaras genom balansering av statsbidrag då personalkostnader är högre än planerat relaterat till behov av inhyrda sjuksköterskor. Rekrytering pågår för att säkerställa en stabil sjuksköterskebemanning framöver.

Sammanfattning

Sammantaget bedöms förvaltningen i nuläget kunna närma sig budget i balans. Förvaltningen fortsätter arbetet med ekonomisk uppföljning månadsvis och åtgärder för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi. Omställning enligt nya socialtjänstlagen till en mer främjande, förebyggande vård- och omsorg kommer på sikt att speglas även i ekonomin men under omställningsarbetet kan resurserna riskera att ökas då man behöver göra ”både och” parallellt i verksamheten, utveckla nytt och sluta göra det man tidigare gjort. Utvecklingen framför allt inom äldreomsorgen där bemanning, kompetensutveckling och övriga kostnader behöver arbetas med resten av året. Ökade behov inom IFO:s verksamheter eller inom stöd och service kan snabbt förändra det ekonomiska läget gentemot budgeten vilket alltid är en osäkerhet för förvaltningen.

Närvård Frostviken

Tilldelad ram för 2026 är 26 675 tkr, prognosen per augusti visar på ett underskott på 3 714 tkr

Hälsocentralens ökade intäkter på 220 tkr är ett stadsbidrag gällande god och nära vård.

Ambulansen ligger nu på ett underskott på 416 tkr, detta på grund av personalkostnader som övertid med mera.

Särskilt boende visar nu på ett underskott på 2 050 tkr, ökningen beror på sjuklönekostnader, upplärning nyanställd personal, samt extra personal vid

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

VAK.

Hemvård ökade sina kostnader för bemanning cirka 600 tkr fram till slutet av maj, i april ligger det på 826 tkr, i augusti 2 156 tkr detta till följd av sjuklönekostnader samt upplärning av ny personal, utökning i yttre hemtjänst på grund av palliativvård samt utökat behov hos vårdtagare i hemmet.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154423

Särredovisning AVA och förpackningsinsamling, bilaga 2

Förvaltning	Ansvar	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
90 Avgiftsfinansierad vsh AVA	9940 Avfall	8701 De onerin sanlä	Intäkter	-3 329	-4 029	-4 685	656	1 356
			Kostnader	9 846	10 423	12 858	-2 435	-3 012
		Summa 8701		**6 517**	**6 394**	**8 173**	**-1 779**	**-1 656**
		8702 Insamling av avfall	Intäkter	-23 314	-21 820	-22 570	750	-744
			Kostnader	15 075	14 504	13 873	631	1 202
		Summa 8702		**-8 239**	**-7 316**	**-8 697**	**1 381**	**458**
	Summa 9940			**-1 722**	**-922**	**-524**	**-398**	**-1 198**
	9950 Vatten och avlopp	8651 Vattenverksamhet	Intäkter	-16 205	-16 205	-16 287	82	82
			Kostnader	15 956	16 023	17 244	-1 221	-1 288
		Summa 8651		**-249**	**-182**	**957**	**-1 139**	**-1 206**
		8652 Avlo sverksamh	Intäkter	-17 002	-17 002	-17 229	227	227
			Kostnader	17 758	16 740	15 830	910	1 928
		Summa 8652		**756**	**-262**	**-1 399**	**1 137**	**2 155**
		Summa 8653		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Summa 9950			**507**	**-444**	**-442**	**-1**	**949**
Summa 90				**-1 215**	**-1 365**	**-966**	**-399**	**-249**
TOTAL				**-1 215**	**-1 365**	**-966**	**-399**	**-249**

Förvaltning	Ansvar	Verksamhet	Intäkter/ kostnader	Budget 2026	Fg prognos 2026-04	Prognos 2026-08	Avvik Fg prog	Bud-Prog
90 Avgiftsfinansierad vsh, AVA	9940 Avfall	8704 Förpackningsinsan	Intäkter	-18 000	-18 400	-19 400	1 000	1 400
			Kostnader	17 760	17 550	18 750	-1 201	-990
TOTAL				**-240**	**-850**	**-650**	**-201**	**410**

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154424

Avfall, vatten och avlopp, och förpackningsinsamling

Avfall

Prognosen visar ett mindre överskott än budget på grund av högre kostnader än budgeterat. Vi har gjort förbättringsåtgärder på ÅVC-anläggningar, reparerat sopbilar och containrar.

Vatten och avlopp

Beräknar något högre intäkter och lägre kostnader mot budget på grund av att ett underskott från 2025 måste minska. Ingen avvikelse totalt mot prognos i april.

Förpackningsinsamling

Beräknar ett högre överskott än budgeterat. Ersättningen från producenterna beräknas bli högre än budget i och med att fastighetsnära insamling för småhus införs från 1 november. Kostnaderna beräknas också bli högre än budgeterat på grund av iordningsställande av centrala uppsamlingsstationer.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154424

Diarienummer KS.2026.915

Uppföljning av verksamhetsmål per augusti - 2026

Kommunstyrelsen

Ekonomisk hållbarhet

Uppdrag 1.1: Bibehållen position som länets bästa arbetsgivare inom välfärdssektorn

Effektmål 1.1.1: Minst 77 % av kommunens medarbetare ska rekommendera Strömsunds kommun som arbetsgivare.

Resultat

81,86 % av kommunens medarbetare skulle enligt enkätundersökningen för organisatorisk och social arbetsmiljö rekommendera Strömsunds kommun som arbetsgivare.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Kommunens utvecklingsarbete inom arbetsmiljö har fortsatt gett positiva resultat, inte minst när det gäller hälsofrämjande insatser. I det ordinarie linjearbetet har fokus legat på att stärka delaktighet, respekt och ansvar i organisationen. För att ytterligare utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet och möta framtida behov av kompetensförsörjning pågår det koncernövergripande arbetet inom Strategi 2032. Svarsfrekvensen i undersökningen har ökat något från föregående år och ambitionen är att den ska fortsätta öka något.

Åtgärd

Ingen ytterligare åtgärd föreslås.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 1.1.2: Enligt den årliga medarbetarunder-sökningen ska Strömsunds kommun uppvisa det bästa resultatet i länet.

Resultat

2026 års resultat är 82 %. 2025 års resultat var 83 % vilket är det högsta

Måluppfyllnad

Uppfyllt, enligt Hållbart medarbetarengagemang .

Kommentar/analys

Hållbart medarbetarengagemang följs upp genom nio frågor som berör motivation, ledarskap och styrning, där resultatet redovisas på en skala från 0 till 100.

Kommunens långsiktiga utvecklingsarbete inom arbetsmiljöområdet bidrar till positiva resultat, särskilt inom hälsofrämjande faktorer som trivsel, gemenskap och arbetsglädje. För att fortsätta utveckla arbetsmiljön för både chefer och medarbetare, och samtidigt möta framtida kompetensförsörjningsbehov, pågår det koncernövergripande arbetet inom Strategi 2032.

Under första kvartalet 2026 har en större insats inletts för att förbättra chefernas upplevda stöd från stödfunktionerna. Arbetet följs upp under 2027.

Resultatet visar inga större skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper, men däremot variationer mellan arbetsplatser. Utifrån detta riktas särskilda insatser och stöd till de arbetsplatser där behov finns.

Åtgärd

Ingen ytterligare åtgärd föreslås.

Uppdrag 1.2: Säkrad kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor.

Effektmål 1.2.1: Ökad kännedom om Strömsunds kommun som geografisk plats för att bo, leva och verka på.

Resultat

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Mätvärde saknas.

Måluppfyllnad

Mätvärde saknas.

Kommentar/analys

Arbetet med att stärka kännedomen om Strömsunds kommun som en attraktiv plats att bo, leva och verka på har påbörjats genom en riktad rekryterings- och inflyttningssatsning i samverkan med näringslivet och andra arbetsgivare. Genom aktiviteter på utbildnings- och karriärmässor samt riktade rekryteringsinsatser på andra orter möter kommunen och lokala arbetsgivare potentiella medarbetare och inflyttare. Satsningen syftar till att skapa långsiktiga relationer med framtida arbetskraft och därigenom bidra till stärkt kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor.

Effekten av arbetet kan ännu inte bedömas, eftersom det saknas ett fastställt mätvärde för kännedomen om Strömsund. För att möjliggöra en långsiktig uppföljning kommer Strömsunds kommun, tillsammans med Krokoms kommun, att genomföra en kännedomsundersökning riktad till personer bosatta i Sverige söder om Dalarna. Undersökningen ska mäta kännedomen om kommunerna och vilka associationer målgruppen har till respektive plats, samt ge en bild av hur varumärkesarbetet når målgruppen.

Resultatet av den första undersökningen kommer att utgöra ett basvärde för fortsatt uppföljning. En senare uppföljande mätning behövs för att kunna bedöma utvecklingen över tid och om kännedomen om Strömsund som plats för att bo, leva och verka har ökat.

Måluppfyllelsen kan därför inte bedömas i nuläget. Den första mätningen kommer att skapa förutsättningar för att framöver följa och bedöma effekten av det pågående arbetet.

Åtgärd

Arbetet med att öka kännedomen fortsätter enligt plan.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 1.2.2: Etablera en positiv association till Strömsunds kommuns varumärke, både som arbetsgivare och som geografisk plats, för att attrahera nödvändiga kompetenser.

Resultat

Mätvärde saknas.

Måluppfyllnad

Mätvärde saknas.

Kommentar/analys

Arbetet med att stärka kommunens varumärke har fortsatt genom bland annat lanseringen av den nya logotypen ”Tassen”, profilgåva till medarbetare och förtroendevalda samt en ny profilshop. Insatserna har tagits emot positivt och bidrar till en mer enhetlig och synlig bild av kommunen. Parallellt har marknadsförings- och kompetensförsörjningsinsatser genomförts för att stärka Strömsund som plats att bo, leva och arbeta på.

Samtidigt visar resultatet från Svenskt Näringslivs undersökning av företagsklimatet att kommunen har en betydande utmaning i att skapa en positiv bild och ett starkt förtroende bland det lokala näringslivet. Detta visar att det fortsatta varumärkesarbetet behöver omfatta såväl extern kommunikation som kommunens relationer med befintliga företagare, invånare och arbetsgivare.

Insatserna har utvecklats och fått positiv respons, men det finns ännu inte tillräckliga resultat som visar att en bred och varaktig positiv association till kommunen har etablerats.

Åtgärd

Arbetet med kommunens varumärke fortsätter enligt plan.

Effektmål 1.2.3: Säkerställa framtida kompetensförsörjning inom den kommunala organisationen

Resultat

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Arbetet är pågående och förvaltningsövergripande. Resultatet är det pågående utvecklingsarbetet arbetet med att motverka kompetensbrist. Effekterna bli synliga längre fram i tiden.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Arbetet med att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen har fortsatt genom flera parallella insatser. Inom det ESF-finansierade utvecklingsarbetet Strategi 2032 har fokus bland annat legat på arbetet med kommunens långsiktiga kompetensbehovsanalys. Analysen ska ge en tydligare bild av vilka kompetenser och yrkesgrupper kommunen kommer att behöva framåt och vilka gap som finns mellan nuvarande och framtida behov. Arbetet genomförs tillsammans med förvaltningarna och ska ge ett bättre underlag för prioriteringar och fortsatta insatser inom bland annat rekrytering, kompetensutveckling, förlängt arbetsliv och rätt användning av befintlig kompetens. Arbetet med analysen fortgår och kommer successivt att utvecklas och omsättas i konkreta åtgärder.

Arbetet med rekrytering har samtidigt utvecklats genom ett utökat stöd från HR och ett ökat fokus på kompetensbaserad rekrytering.

Vidare pågår utvecklingsarbetet kring chefers förutsättningar och arbetsmiljö, utveckling av stödfunktionernas stöd till verksamheterna samt fortsatt arbete med att lyfta goda exempel i organisationen. Därutöver pågår arbete med att utveckla chefsprogram och andra insatser som ska stärka organisationens förmåga att behålla, utveckla och använda befintlig kompetens på rätt sätt.

Åtgärd

Arbetet fortsätter enligt projektplan för Strategi 2032.

Uppdrag 1.3: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 1.3.1: Minst 90 % i åldersgruppen 18–67 år har gjort en stegförflyttning mot egen försörjning inom ett år efter påbörjad insats via arbetsmarknadsenheten, AME.

Resultat

90 % i åldersgruppen 18–67 år har gjort en stegförflyttning mot egen försörjning inom ett år efter påbörjad insats via arbetsmarknadsenheten.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Resultatet bedöms vara en effekt av ett systematiskt, processinriktat och kunskapsbaserat arbetssätt där insatserna kontinuerligt anpassas efter individernas förutsättningar och behov. Målgruppen har varierande och ofta komplexa förutsättningar, vilket innebär att alla individer inte kan förväntas nå egen försörjning inom samma tidsram. En måluppfyllelse på 90 procent bedöms därför vara en hög och relevant ambitionsnivå.

Åtgärd

Arbetet med det systematiska arbetet fortsätter enligt plan

Uppdrag 1.4: Minskad ungdomsarbetslöshet

Effektmål 1.4.1: Minst 70 % av deltagare i insatser genom Unga till arbete (UTA) ska återgå till studier eller komma vidare till praktik eller arbete.

Resultat

66 % har gått vidare till studier, praktik eller arbete. En majoritet av deltagarna har gjort förflyttningar mot studier eller arbete.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

39 individer var inskrivna i Unga till arbete (UTA) per sista augusti. En majoritet av deltagarna har gjort förflyttningar mot studier eller arbete. Arbetet visar goda resultat på individnivå, även om effekten inte fullt ut kan analyseras i dagsläget då processen måste fortlöpa innan slutsatser kan

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

dras. En samhällsekonomisk analys presenteras tidigt 2027 för verksamhetsåret 2026. Denna ger ett bredare underlag för att bedöma resultat och effekter av arbetet inom UTA.

Åtgärd

Arbetet inom UTA fortsätter enligt plan.

Social hållbarhet

Uppdrag 2.1: Ökad möjlighet till inflytande för våra kommunmedlemmar

Effektmål 2.1.1: Ökad möjlighet till inflytande för våra kommunmedlemmar.

Resultat

Dialoger och workshops har genomförts där unga deltagit och givits möjlighet till inflytande i utvecklingsfrågor som rör kommunen och de kommunala verksamheterna.

Måluppfyllnad

Delvis uppnått.

Kommentar/analys

Genom ungdomsprojektet *En del av där jag bor* utvecklas nya arbetssätt för långsiktiga processer för delaktighet.

Åtgärd

Arbetet med *En del av där jag bor* fortsätter enligt plan.

Uppdrag 2.4: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden.

Effektmål 2.4.1: Den samlade arbetslösheten skall understiga rikssnittet.

Resultat

Den samlade arbetslösheten i Strömsunds kommun per 31 juli var 5,6 %

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Kommentar/analys

Riksgenomsnittet för samma period, ligger på 6,5 %, målet är därmed uppfyllt. Resultatet är en marginell minskning jämfört med juli 2025 med + 0,1 %.

Åtgärd

Arbetet mot den samlade arbetslösheten fortsätter enligt plan.

Uppdrag 2.5: Minskad ungdomsarbetslöshet.

Effektmål 2.5.1: Minska ungdomsarbetslösheten från dagens 7,5 %, genom att öka förutsättningarna för ungdomar i åldern 18–24 år att fortsätta sina studier eller få ett arbete.

Resultat

Ungdomsarbetslösheten i Strömsunds kommun per 31 juli var 8,5 %.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Ungdomsarbetslösheten i Strömsunds kommun överstiger 7,5 %. Detta är en ökning från samma mätperiod förra året (juli 2025 jämfört med juli 2026) med 1,5 procentenheter.

Ökningen visar att de åtgärder som gjorts till dags dato inte räcker för att nå målen. Medan Jämtlands län i sin helhet har en stark arbetsmarknad med en av landets lägsta arbetslöshetsnivåer, utmärker sig Strömsunds kommun negativt, särskilt vad gäller ungdomar. Detta då Strömsunds kommun ligger avsevärt högre än länssnittet avseende arbetslöshet för dem mellan 18–24 år. Skillnaden mellan Strömsunds kommun och andra kommuner i Jämtlands län som helhet är +2,4 procentenheter per juli 2026.

Anledningen till den procentuellt höga ungdomsarbetslösheten i Strömsunds kommun är bland annat avsaknad av fullständiga gymnasiebetyg. Detta är det enskilt största hindret för varaktig etablering på arbetsmarknaden. Tillsammans med avsaknad av körkort och

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

geografiska utmaningar, som även de utgör försvårande faktorer för unga att kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

För närvarande genomförs ett samarbete med Arbetsförmedlingen för att kartlägga de behov av stöttning som målgruppen har. Därefter kommer individerna att erbjudas insatser via kommunen, eventuellt i samarbete med Arbetsförmedlingen.

Åtgärd

Arbetet fortsätter med att kartlägga de olika individernas förutsättningar och möjligheter för att därigenom kunna införa rätt åtgärder.

Uppdrag 2.6: Minskade riskfaktorer för segregation

Effektmål 2.6.1: Minst 150 unika personer ska delta i insatser för att främja integration och motverka tendenser till segregation.

Resultat

Under årets två första kvartal har 350 individer deltagit i insatser. Utöver detta har integrationsservice under samma period haft 428 besök.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Integrationsservice har under våren flyttat till nya lokaler i Tingvalla. Med stöd av statsbidrag utvecklas en lokal integrationsnod som stärker samverkan, informationsspridning och delaktighet mellan kommun, myndigheter och civilsamhälle. Syftet är att ge målgruppen likvärdig information, vägledning och stöd i etableringsprocessen samt stärka kommunens långsiktiga mottagningskapacitet och förutsättningar för hållbar etablering och inkludering. En utförligare analys redovisas per helår.

Åtgärd

Fortsatt arbete med insatser för att främja integration och motverka tendenser till segregation.

Uppdrag 2.7: Ett samhälle utan diskriminering och rasism

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 2.7.1: Kommunens verksamheter ska vara fri från diskriminering och rasism.

Resultat

Inget mätvärde.

Måluppfyllnad

Inget mätvärde

Kommentar/analys

Flera förebyggande insatser har genomförts för att motverka diskriminering och rasism, bland annat inom En del av där jag bor, Vi tillsammans, Integrationsservice, ungdomsgrupper vid Vattudalsskolan, Resursteamet och Unga till arbete.

Insatserna fokuserar på dialog, inkludering, normer och värderingar och bidrar till ökad förståelse, minskat vi-och-dom-tänkande och stärkt sammanhållning. Effekterna är långsiktiga och svåra att mäta, men arbetet utgör en viktig del i kommunens förebyggande arbete mot diskriminering och rasism.

Åtgärd

Former för kommunövergripande uppföljning tas fram.

Uppdrag 2.8: Ökad delaktighet och inflytande för ungdomar i frågor som berör dem

Effektmål 2.8.1: Fler ungdomar ska vara delaktig i samhällsutvecklingen.

Resultat

Ökad delaktighet och engagemang bland unga.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Unga har fått fler möjligheter att komma till tals och påverka frågor som rör dem genom strukturerade dialoger och insatser inom En del av där jag bor.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Ferieprakti̇k och anställningar i projekt har också gett unga möjlighet att bidra till konkreta aktiviteter och påverka kommunens utveckling.

Arbetet visar på ett tydligt engagemang och en stark framtidstro bland unga. Samtidigt behövs långsiktiga och tydliga strukturer för att ta tillvara ungas engagemang och ge dem reella möjligheter till delaktighet och inflytande i samhällsutvecklingen.

Åtgärd

Arbetet inom projektet *En del av där jag bor* fortsätter.

Uppdrag 2.11: Minskad psykisk ohälsa hos våra kommunmedlemmar.

Effektmål 2.11.1: Gymnasieexamen ska överstiga riksnivån.

Resultat

95 % av avgångseleverna vårterminen 2026 lämnade Hjalmar Strömerskolan med en gymnasieexamen.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Resultatet är högt och indikerar en god måluppfyllelse. Nationell statistik för läsåret 2025/26 publiceras först i december 2026. Den senaste tillgängliga nationella jämförelsen visar att 91 % av eleverna uppnådde gymnasieexamen läsåret 2024/25. Måluppfyllelsen följs upp och redovisas i samband med helårsredovisningen när aktuell nationell statistik finns tillgänglig.

Åtgärd

Fortsätta arbeta enligt plan.

Uppdrag 2.12: Ett samhälle utan våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor, samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Effektmål 2.12.1: Kommunens arbetsplatser ska öka kunskapen kring hedersrelaterat våld och förtryck.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Resultat

Kunskapen har stärkts inom den kommunala organisationen genom riktat stöd, handledning och utbildningsinsatser.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Uppdraget inkluderas i beslutad koncerngemensam ramprojektplan för arbete mot våld. Insatser inom HRV under perioden har varit bland annat riktat stöd och handledning, samt en utbildningsinsats för Allaktivitetshuset. Kommunen har även beviljats medel från länsstyrelsen för ytterligare arbete riktat mot unga och föreningslivet. Det kommer att genomföras ytterligare satsningar under 2027. Under perioden har utbildningar inom förebyggande hot och våld genomförts för medarbetare i kommunens verksamheter. Utbildningarna har fokuserat på att öka kunskapen om riskfaktorer, bemötande, tidig upptäckt samt förebyggande arbete kopplat till våld och utsatthet. Arbetet stärker kunskapen och beredskapen i organisationen.

Åtgärd

Arbetet med att höja kunskapen om hedersrelaterat våld och förtryck fortsätter enligt ramprojektplanen för arbete mot våld.

Uppdrag 2.13: Minskad risk för radikalisering och våldsbejakande extremism.

Effektmål 2.13.1: Minskad risk för radikalisering och våldsbejakande extremism.

Resultat

Ett etablerat och systematiskt arbete bedrivs genom samverkan, lägesbild, strategiskt arbete och stöd till kommunens verksamheter.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Fram till 30 juni 2026 har tre samverkansmöten och ett dialogmöte om prostitution och människohandel genomförts. Kommunens strategi mot radikalisering och våldsbejakande extremism har reviderats samt lägesbild för 2025 presenterats och aktivitetsplanen för samma år har följts upp.

Arbetet har därmed stärkt kommunens förutsättningar att uppmärksamma och hantera risker kopplade till radikalisering och våldsbejakande extremism. Ytterligare riktade insatser planeras under 2027.

Åtgärd

Arbetet med att minska risken för radikalisering och våldsbejakande extremism fortsätter enligt plan.

Ekologisk hållbarhet

Uppdrag 3.1: Ökad kunskap hos medborgarna gällande klimatsmarta val i vardagen.

Effektmål 3.1.1: Bidra till ökad kunskap om klimatsmarta åtgärder till våra medborgare genom ökade informationsinsatser.

Resultat

Strömsunds kommun har bidragit till ökad kunskap.

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Sammantaget kan målet bedömas som uppfyllt. Kommunen har genomfört flera riktade och återkommande informationsinsatser via olika kanaler (hemsida, fakturainformation, tidningsannonser och brevutskick), vilket ökar räckvidden och tillgängligheten för medborgarna. Informationen har dessutom varit konkret och kopplad till tydliga klimatnyttor, exempelvis genom redovisningen av biogasproduktionen från matavfall. Detta stärker förståelsen för hur invånarnas vardagliga sorteringsinsatser bidrar till minskad klimatpåverkan.

Sammantaget har insatserna bidragit till ökad kunskap om klimatsmarta åtgärder och lagt en god grund för fortsatt engagemang och

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

beteendeförändring. Vi påbörjar utställning av förpackningskärl till småhus i september. Målet är att utsorteringen av papper- och plastförpackningar ska öka och restavfall till förbränning minska. Information utskickad i augusti till kunder. Vi kommer att starta upp en avfallsapp under hösten som bland annat ska innehålla enkla sorteringsguider för avfall och återbruk.

Åtgärd

Inga ytterligare åtgärder planeras.

Uppdrag 3.2: Ett mer övergripande och strukturerat arbete med hållbarhetsfrågorna.

Effektmål 3.2.1: Fastställda styrdokument är uppdaterade och efterlevs

Resultat

Kontinuerlig utveckling. Arbete pågår.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt.

Kommentar/analys

Beskriven analys över kommunens påverkan på människa, miljö och samhälle, samt hur dessa faktorer påverkar kommunen finansiellt har påbörjats under 2026. Vidare och en central del till att hållbarhetsarbetet kommer kunna struktureras och göras relevant är det nya styrsystemet, inklusive tydliga målsättningar från politiken. Det övergripande hållbarhetsarbetet inklusive folkhälsoarbetet kommer därför enligt nuvarande plan att tydliggöras ytterligare efter kommunfullmäktige den 30 september 2026.

Åtgärd

Prioriteringar förankras med kommunledningen. Arbetet fortsätter med fokus efter 30 september 2026.

Uppdrag 3.3: Ur en klimat- och miljöaspekt se över ägardirektiven för de kommunala bolagen

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 3.3.1: Ur en klimat- och miljöaspekt se över ägardirektiven för de kommunala bolagen.

Resultat

Arbetet är genomfört

Måluppfyllnad

Uppfyllt.

Kommentar/analys

Reviderade ägardirektiv för respektive bolag har beslutats på kommunfullmäktiges sammanträden den 15 juni 2026. I direktiven har bolagens respektive klimat- och miljömål linjerats med kommunkoncernens energi- och klimatstrategi.

Åtgärd

Bolagen redovisar fortsatt sina klimat- och miljömål i enlighet med övrig verksamhetsuppföljning.

Uppdrag 3.4: Ökad kompetens hos våra lokala företag i att bidra till den gröna omställningen.

Effektmål 3.4.1: Minst 10 företagare ha deltagit på utbildningar med fokus på den gröna omställningen alternativt cirkulär ekonomi.

Resultat

Inga företagare har deltagit i de förmedlade utbildningsinsatserna.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Näringslivsenheten har löpande informerat via nyhetsbrev och sociala medier om utbildningar och inspirationstillfällen inom mathantverk och småskalig livsmedelsförädling, anordnade främst av Torsta och Eldrimmer. Trots detta har ingen företagare eller privatperson från Strömsunds kommun deltagit i de erbjudna utbildningarna eller inspirationsföreläsningarna.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Resultatet visar att enbart generell information via nyhetsbrev och sociala medier inte har varit tillräcklig för att nå målgruppen eller skapa intresse för deltagande. Det kan finnas behov av att bättre identifiera vilka företag och personer i kommunen som är intresserade av grön omställning, cirkulär ekonomi och småskalig livsmedelsförädling, samt vilka hinder som gör att de inte deltar i de erbjudna utbildningarna

Åtgärd

I oktober och november genomförs två egna utbildningstillfällen med temat cirkulär ekonomi.

Uppdrag 3.5: Minskat matsvinn.

Effektmål 3.5.1: Minskat matsvinn i kommunens organisation.

Resultat

Matsvinnet i produktionsköken har ökat med 1,2 gram per tillagad portion.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Kostenheten arbetar kontinuerligt med att minimera matsvinnet. Historik över portionsåtgång används för att beräkna rätt mängd mat, och vid upphandling prioriteras produkter som ger mindre svinn, exempelvis skalade morötter, strimlad korv och färdiga grytbitar. Mat som blir över erbjuds som matlådor till kommunanställda för 30 kronor.

I augusti 2026 uppgick matsvinnet till 16,8 gram per lagad portion, jämfört med 15,6 gram per lagad portion 2025. Det innebär att resultatet har försämrats något och att målet om ett minskat matsvinn inte har uppnåtts under perioden.

Det är samtidigt viktigt att sätta resultatet i ett större sammanhang. Under 2025 låg kommunen på fjärde plats i landet, vilket visar att matsvinnet redan var på en mycket låg nivå jämfört med riket. Att ytterligare förbättra ett så starkt resultat är en utmaning. Kostenheten fortsätter därför arbetet med att minska svinnet, men också med att bevara den redan låga nivån.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Åtgärd

Arbetet med att minska matsvinnet i kommunens verksamheter fortsätter enligt plan.

Uppdrag 3.6: Ökad andel förnybar energi i de kommunala verksamheterna.

Effektmål 3.6.1: Minska förbrukningen av fossila drivmedel i kommunen.

Resultat

Inga mätvärden.

Måluppfyllnad

Inga mätvärden.

Kommentar/analys

Målet följs upp och redovisas i maj 2027 enligt beslut i kommunstyrelsen om att målen i *Klimat- och energistrategin* ska redovisas vartannat år.

Åtgärd

Arbetet med att minska förbrukningen av fossilfria drivmedel i kommunen fortsätter enligt plan.

Effektmål 3.6.2: Minska territoriella utsläpp av växthusgaser i Strömsunds kommun.

Resultat

Mätvärden saknas.

Måluppfyllnad

Mätvärden saknas.

Kommentar/analys

Målet följs upp och redovisas i maj 2027 enligt beslut i kommunstyrelsen om att målen i *Klimat- och energistrategin* ska redovisas vartannat år.

Åtgärd

Arbetet med att minska territoriella utsläpp av växthusgaser i kommunen fortsätter enligt plan.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 3.6.3: Minska energiförbrukning

Resultat

Mätvärden saknas.

Måluppfyllnad

Mätvärden saknas.

Kommentar/analys

Målet följs upp och redovisas i maj 2027 enligt beslut i kommunstyrelsen om att målen i *Klimat- och energistrategin* ska redovisas vartannat år.

Åtgärd

Arbetet med att minska energiförbrukningen fortsätter enligt plan.

Effektmål 3.6.4: Öka installerad effekt av solkraft

Resultat

Mätvärden saknas.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

Ingen ytterligare solkraft har installerats under 2026.

Åtgärd

Arbetet med att öka installerad effekt av solkraft fortsätter med fortsatta förslag om lämpliga objekt.

Uppdrag 3.7: Ökat återbruk i de kommunala verksamheterna

Effektmål 3.7.1: Ökad kunskap i beställarorganisationen kring återbruk och dess fördelar, samt riktlinjen.

Resultat

Hittills 2026 har vi köpt återbrukade möbler från Kinnarps för cirka 30 000 kronor. En liten summa av det totala inköpet av möbler för cirka 1,3 miljoner kronor. Arbetsmarknadsenheten (AME) har dessutom byggt upp

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

en service för att välja återbrukade möbler, en service med en blygsam användning.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt.

Kommentar/analys

För att underlätta och öka användningen av återbruk har flera åtgärder genomförts. En egen sida för AME har skapats i inköpssystemet Proceedo, vilket förenklar inköpsprocessen. Tillgängligheten har också förbättrats genom extraöppet, så att verksamheter enklare kan besöka AME och ta del av utbudet. AME erbjuder dessutom helhetslösningar med reparation, ommålning i önskad färg samt transport till och från verksamheten. Information om AME utbud och riktlinjen att i första hand välja återbruk har spridits brett via intranätet.

Sannolikt har kunskapen om återbruk ökat något men trots insatserna är måluppfyllelsen i dagsläget låg. Den kvalitativa analysen visar att efterlevnaden av riktlinjen brister. Få verksamheter vänder sig till AME vid behov av möbler och fungerande rutiner för att aktivt välja det cirkulära alternativet upplevs saknas ute i beställarorganisationen. Det inarbetade inköpsbeteendet bör därför förändras genom skarpare direktiv från kommunledningen.

Åtgärd

Samtliga förvaltningschefer förtydligar gällande riktlinje för sina respektive ledningsgrupper.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Miljö- och byggnämnden

Ekonomisk hållbarhet

Uppdrag 1.1 Bibehållen position som länets bästa arbetsgivare inom välfärdssektorn

Effektmål: Effektmålet är att medarbetarna på miljö- och byggavdelningen trivs och mår bra i arbetet.

Vi mäter att vi nått måluppfyllelse när medelvärdet på samtliga friskfaktorer i friskfaktorlabbets medarbetarenkät skattas till minst 4,5 av 5.

Uppföljning av effektmål

Vid friskfaktorlabbets medarbetarenkät som genomfördes den 25 augusti var medelvärdet på enkätsvaret 4,35 poäng av 5.

Analys

Medelvärdet för resultatet på medarbetarenkäten i februari var 3,2 poäng vilket innebär att effektmålet är nära att uppnås. Resultatet visar en förbättring sedan februari med 36 %. Vid uppföljning för årets första kvartal gjordes analysen att omorganisationen bidrog till resultatet. Åtgärder är vidtagna i samband med detta och kan antas ha fått effekt.

Resultatmål ett

Alla nyanställda på avdelningen ska få ett områdesspecifikt introduktionsprogram och en mentor de första sex månaderna i arbete. Resultat: Miljö- och byggavdelningen har en ny medarbetare som börjat arbeta som administratör på avdelningen under årets första kvartal och blev tilldelad mentor under samma period. Inskolning klar under första kvartalet. Inga nyanställda under årets andra kvartal.

Måluppfyllnad

Resultatmålet är uppnått för årets andra kvartal.

Resultatmål två

Varje medarbetare ska ha möjlighet till en individuell utvecklingsplan som ses över årligen i medarbetarsamtalet.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Resultat

Alla medarbetare på avdelningen erbjöds en individuell utvecklingsplan i samband med medarbetarsamtalet som hölls under årets första kvartal. En medarbetare tackade ja till en utvecklingsplan.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått för året eftersom alla medarbetarsamtal har hållits under första kvartalet och alla erbjudits möjlighet till utvecklingsplan.

Resultatmål tre

Miljö- och byggavdelningen genomför både en digital och fysisk skyddsrond en gång per år och följer upp åtgärder systematiskt minst en gång per halvår.

Resultat

Miljö- och byggavdelningen genomförde en skyddsrond den 19 maj 2026.

Måluppfyllnad

Målet är delvis uppnått. Den digitala skyddsronden kvarstår.

Kommentar

Tidsfristen har ännu inte löpt ut än för när målet ska vara uppnått. Målet beräknas uppnås för 2026.

Resultatmål fyra

Miljö- och byggavdelningen genomför friskfaktorlabbet fyra gånger per år, det vill säga en gång per kvartal.

Resultat

Friskfaktorlabbets medarbetarenkät genomfördes aldrig under årets andra kvartal.

Måluppfyllnad

Målet är inte uppnått för årets andra kvartal.

Kommentar/analys

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Friskfaktorlabbets medarbetarenkät genomfördes inte under årets andra kvartal. Under perioden pågick ett omfattande arbete kopplat till kommunens omorganisation och förändrade förvaltningsstruktur, vilket medförde att aktiviteten inte genomfördes enligt plan.

Under samma period genomfördes dock kommunens OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö), där medarbetarna på miljö- och byggavdelningen deltog. Resultatet för miljö- och byggavdelningen var högre än kommunsnittet inom nio av tio områden. Inom det återstående området motsvarade resultatet kommunsnittet.

Även om OSA-enkäten inte är den mätning som avses i resultatmålet ger den ändå en aktuell bild av medarbetarnas upplevelse av arbetsmiljön. Resultatet indikerar att medarbetarna på miljö- och byggavdelningen har en positiv uppfattning om arbetsmiljön och att verksamheten i jämförelse med övriga kommunen uppvisar mycket goda resultat. Trots detta bedöms målet inte vara uppnått eftersom den planerade mätningen inte genomfördes under kvartalet.

Uppdrag 1.2 Säkrad kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor

Effektmål

Effektmålet är att minst en medarbetare inom varje övergripande lagområde (7 stycken) ska få en kompetenshöjande insats under året.

Resultatmål ett

Varje medarbetare avsätter tid för omvärldsbevakning vid ett tillfälle varannan månad. Resultat: Alla medarbetare har fått information vid årets första APT om att omvärldsbevakning ska ske en gång varannan månad. För att säkerställa att omvärldsbevakning sker lyfts frågan upp på arbetsplatsträff en gång per månad.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått för andra kvartalet 2026.

Resultatmål två

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Varje medarbetare ska ha möjlighet till en individuell utvecklingsplan som ses över årligen i medarbetarsamtalet.

Resultat

Alla medarbetare på avdelningen erbjöds en individuell utvecklingsplan i samband med medarbetarsamtalet som hölls under årets första kvartal. En medarbetare tackade ja till en utvecklingsplan.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått för året eftersom alla medarbetarsamtal har hållits under första kvartalet och alla erbjudits möjlighet till utvecklingsplan.

Resultatmål tre

Miljö- och byggchef gör en översyn av behov av kompetenshöjande insatser på miljö- och byggavdelningen en gång per år för att identifiera kunskapsbehovet inför nästkommande budget.

Resultat

En översyn av behov av kompetenshöjande insatser är genomförd för år 2026. Flera kompetenshöjande insatser är inplanerade under nuvarande år och vissa av dem är också genomföra.

Alla medarbetare på avdelningen genomförde en e-kurs i GDPR i maj för att uppdatera sina kunskaper.

En av bygglovshandläggarna är inbokad att delta på en tvådagars utbildning i Umeåunder hösten som hålls av Föreningen Sveriges bygglovsgranskare och byggnadsnämndssekreterare (FSBS). Dagarna består av föreläsningar, paneldebatter och nätverkande och fokuserar på aktuella lagar, PBL-frågor (Plan- och bygglagen), samt kunskapsutbyte.

Vår vikarierande bygglovshandläggare som började i november 2025 samt vår nyanställda administratör har fått gå ett digitalt kurspaket via SIPU som heter ny i kommunal förvaltning. Tillgången till kursen har funnits både under årets första och andra kvartal.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Planingenjör och miljöhandläggare som handlägger strandskyddsärenden deltog vid Studias digitala tvådagars kurs strandskydd- rättssäker och effektiv tillämpning av strandskyddslagstiftningen i praktiken den 28 till den 29 maj.

GIS-ingenjör deltog vid scenarioövning kring krishändelse som hålls av Östersunds kommun under april och maj månad, en övning var digital och en på plats i Östersund. Scenarioövningen är i samarbete med Räddningstjänsten.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått.

Social hållbarhet

Uppdrag 2.1 Ökad möjlighet till inflytande för våra kommunmedlemmar

Effektmål

Effektmålet är att vi ökar andelen kommunmedlemmar som upplever att de har möjlighet att påverka beslut inom miljö- och byggområdet.

Vi mäter måluppfyllnad av effektmålet genom att inlednings vid påbörjad insiktsmätning via Sveriges kommuner och regioner (SKR) ta fram en nulägesmätning/nollpunkt. Därefter mäter vi dels förbättrat resultat på mätningen som helhet, men också separat inom området bemötande.

Uppföljning effektmål

Miljö- och byggavdelningen har ännu inte kunnat ta ut statistik från insiktsmätningen då vi inte fått in nog många svar än.

Resultatmål ett

Miljö- och byggchef deltar vid förvaltningsövergripande samråd med samebyarna två gånger per år, utöver samråd i pågående ärenden.

Resultat

Samråd för första halvåret 2026 hölls fredag den 5 juni.

Måluppfyllnad

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Målet är uppnått för årets andra kvartal. Nästa samråd ska ske under hösten.

Resultatmål två

Under 2026 ska miljö- och byggavdelningen kartlägga i vilka ärenden barnkonventionen ska lyftas fram och hur.

Resultat

Under årets andra kvartal har avdelningen tittat närmare på barnkonventionen kontra planhandläggning. Barnperspektivet ingår som en naturlig del av planprocessen och bedöms inom ramen för ordinarie handläggning. Någon särskild hantering krävs inte. I ärenden där planförslaget påverkar barns miljö, hälsa, säkerhet, skolvägar, lek- och rekreationsytor eller tillgång till grönområden bör barnperspektivet särskilt beskrivas och vägas in i bedömningen. Det är en normal del av handläggning vid planförslag som påverkar barn.

Måluppfyllnad

Målet är delvis uppnått.

Kommentar/analys

Målet beräknas vara uppnått vid årets slut när samtliga områden är kartlagd. Arbetet fortgår under året med övriga verksamhetsområden. Kvar är verksamhetsområdet för livsmedel, alkohol och bygg.

Resultatmål tre

Delta i Sveriges kommuners och regioners (SKR) insiktsmätning en gång i kvartalet och ta fram åtgärder utifrån resultatet.

Resultat

Miljö- och byggavdelningen har vid årets början påbörjat utskick av underlag för mätning, vilket sker löpande en gång per månad. Ännu har inga resultat kunnat utläsas, eftersom det ännu saknas tillräckligt med underlag för att få fram ett resultat. Inga åtgärdsförslag har varit möjlig att ta fram eftersom att vi inte har ett resultat än.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Måluppfyllnad

Målet är delvis uppnått. Vi gör mätningen, men har inte kunnat ta fram statistik.

Kommentar/analys

Målet beräknas vara uppnått innan årets slut.

Ekologisk hållbarhet

Uppdrag 3.1 Ökad kunskap hos medborgarna gällande klimatsmarta val i vardagen

Effektmål

Effektmålet är att vi säkerställer att kommunens informationsinsatser om hållbara val i vardagen når ut till medborgarna.

Det gör vi genom att mäta antalet besök på kommunens externa hemsida med riktad information om hållbara val i vardagen, samt genom att mäta besök på kommunens inlägg på sociala medier med samma information.

Uppföljning effektmål

Information om hållbara val fanns publicerad på kommunens hemsida från den 26 juni och var därmed tillgänglig under en mycket begränsad period av årets andra kvartal. Under den korta period i juni som informationen fanns tillgänglig besöktes aktuell sida vid 20 tillfällen. Antalet besök är lågt i förhållande till kommunens invånarantal, men informationen har endast varit tillgänglig under en kort period och för en rättvis bedömning av effektmål behöver uppföljning ske över en längre tidsperiod och kompletteras med statistik från sociala medier samt statistik från vidare informationsinsatser under hösten. Med utgångspunkt i effektmålet är bedömningen att det inte är uppnått för andra kvartalet, men att det finns goda möjligheter för årets tredje och fjärde kvartal. Bedömningen är inte att andra resultatmål behövs för att nå effektmålet, utan mer tid för uppföljning är vad som saknas.

Resultatmål ett

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Sprid information om hållbara val via parallell annonsering i sociala medier, på kommunens externa hemsida och Strömsunds gratistidning 4 gånger per år.

Resultat

Miljö- och byggavdelningen annonserade den första av fyra informationstexter om hållbar utveckling i juli. Resultatet redovisas under årets andra kvartal eftersom manusstopp i Strömsunds gratistidning var den 17 juni och annonsering på hemsidan och på sociala medier skedde parallellt. Den första informationen handlade om hållbara för minskade utsläpp. Efterföljande information som är planerad för hösten är hållbar konsumtion- övrigt, hållbar energi samt hållbar transport.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått för årets andra kvartal.

Kommentar/analys

Målet beräknas uppnås även för resterande året 2026 eftersom det finns en planering för när annonsering ska ske.

Resultatmål två

Miljö- och byggavdelning uppdaterar informationen på den externa hemsidan 1 gång per kvartal.

Resultat

Arbetet pågick under årets andra kvartal och pågår fortfarande, men är inte slutfört. Det är många sidor som ska uppdateras och samtliga kan inte uppdateras under samma kvartal.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått för årets andra kvartal.

Kommentar/analys

Arbete kvarstår som planeras att genomföras under resterande del av året.

Resultatmål tre

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Om tekniskt möjligt, ta fram frågequiz på externa hemsidan där besökare kan testa sina kunskaper om till exempel tomgångskörning eller liknande.

Resultat

Detta planeras att ske under hösten om det är möjligt.

Måluppfyllnad

Målet är inte uppnått.

Kommentar/analys

Kontakt är tagen med kommunens kommunikatörer för att reda ut om det är tekniskt möjligt. Miljö- och byggavdelningen väntar på svar.

Resultatmål fyra

Upprätta samverkan med kommunens hållbarhetsstrateg för att göra gemensamma projekt och utskick.

Resultat

Kontakt är etablerad med kommunens hållbarhetsstrateg och dialog har förts kring informationsspridning om hållbara val. Kunskap och underlag från hållbarhetsstrategen har använts som stöd för att prioritera och välja fokusområden vid annonsering och hållbarhetsstrateg har tagit fram text till annonsering tillsammans med miljö- och byggchef.

Måluppfyllnad

Målet är uppnått.

Kommentar/analys

Samverkan med hållbarhetsstrateg fortsätter under hösten vid kommande annonsering.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Barn- kultur och utbildningsnämnden

Ekonomisk hållbarhet

Effektmål 1.1.1: Budget i balans och prognos sett över ett verksamhetsår.

Resultat

Augusti månads verksamhetsprognos visar att målet delvis är uppfyllt.

Måluppfyllnad

Totalt underskott på -883 tusen kronor på en total budget på 273 471 tusen kronor.

Kommentar/analys

Oförutsedda kostnader i samband med flytt av verksamhet grundskola Strömsunds tätort, det vill säga engångsföreteelser.

Fortsatt arbete med resursmodellen gällande förskola för budget 2027 då kostnadsökningen i jämförelse med budget beror på vikariekostnader samt utökat särskilt stöd.

Social hållbarhet

Uppdrag 2.7: Ett samhälle utan diskriminering och rasism

Effektmål 2.7.1: Elevers upplevelse av skolans arbete med att förhindra kränkningar i årskurs 5 och årskurs 8 ska minska jämfört med föregående enkät (Skolinspektionens enkät görs vartannat år).

Resultat

Målet delvis uppfyllt för 2026.

Måluppfyllnad

År 5 6,8 Strömsund 2026 (6,3 Strömsund 2024)

År 8 4,8 Strömsund 2026 (5,2 Strömsund 2024)

Kommentar/analys

Måluppfyllelsen i år 5 har ökat medan måluppfyllelsen i år 8 har minskat.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Effektmål 2.7.2: Skolornas värdegrundsarbete. Antalet kränkningsärenden läsåret 2025-2026 ska minska jämfört med föregående läsår.

Resultat

Målet ej uppfyllt för 2026.

Måluppfyllnad

Antalet kränkningsärenden var 63 ärenden läsåret 25-26. Antalet kränkningsärenden var 44 ärenden läsåret 24-25.

Kommentar/analys

Orsaken till ökningen av antalet kränkningsärenden beror främst på att normbrytande beteende ökar bland barn och ungdomar. Ett exempel är att en elev var inblandad i 8 kränkningsärenden under läsåret 25/26.

Uppdrag 2.9: Förbättrade kunskapsresultat i grundskolan

Effektmål 2.9.3: Fler elever ska ha nått målen i alla ämnen under 2026. Genom Skolverkets bedömningsstöd kartlägga och bedöma eleverna i åk 1.

Resultat

Målet ej uppfyllt för 2026.

Måluppfyllnad

Lägre jämfört med föregående år.

Läsa A:	83% (2026)	91% (2025).
Skriva A:	83% (2026)	88% (2025).
Räkna:	86% (2026)	97% (2025).

Kommentar/analys

Alla tre kartläggningarna visar lägre resultat jämfört med föregående år.

Effektmål 2.9.4: Andelen elever som minst är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram ska öka.

Resultat

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Målet uppfyllt för 2026.

Måluppfyllnad

2026 var 80,5 % av eleverna behöriga. 2025 var 70,8 % av eleverna behöriga. (Källa: egen statistik).

Kommentar/analys

Arbetet inom beslutad verksamhetsplan/lokal arbetsplan för perioden 2024-2027 fortsätter (BKU §3/2024 och BKU §71/2024).

Effektmål 2.9.5: Meritvärdet i årskurs 9 ska öka.

Resultat

Målet uppfyllt för 2026.

Måluppfyllnad

Meritvärdet var 201,9.

Kommentar/analys

2026 var meritvärdet i årskurs 9 201,9. 2025 var meritvärdet i årskurs 9 188,3 (Källa: egen statistik).

Uppdrag 2.11: Minskad psykisk ohälsa hos våra kommunmedlemmar.

Effektmål 2.11.1: Andelen elever (i förskoleklass, årskurs 4 och årskurs 7) som i hälsosamtalet i skolan uppger att de trivs i skolan ska minst vara 90%.

Resultat

Målet uppfyllt för 2026.

Måluppfyllnad

94% av eleverna uppger vid Hälsosamtalet i skolan att de trivs i skolan.

Kommentar/analys

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

2026 angav 94% av eleverna vid Hälsosamtalet i skolan att de trivs i skolan. 2025 angav 96,5% av eleverna vid Hälsosamtalet i skolan att de trivs i skolan. (Källa: Hälsosamtalet i skolan).

Kultur- och fritids-avdelningen

Ekonomisk hållbarhet

Effektmål 1.1.1: Budget i balans och prognos sett över ett verksamhetsår.

Resultat

Verksamhetsprognosen per augusti visar ett positivt resultat om 17 tkr.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt

Kommentar/analys

Den största avvikelsen beror på vakanta tjänster vid kulturskolan under vårterminen.

Biblioteksverksamheten visar ett underskott på 384 tkr. Detta beror på att vi haft dubbel bemanning på biblioteksamordnartjänsten under februari och mars inför en kommande pensionsavgång. Vi har även haft dubbel-bemanning i Hoting på grund rekrytering av ny filialföreståndare.

Social hållbarhet

Effektmål 2.1.1: Kultur- och fritidsavdelningen ska genomföra stickprovskontroller på anläggningar i kommunen som beviljats driftbidrag.

Resultat

Stickprovskontroller har genomförts.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Vid kontrollerna fanns inget att anmärka på.

Effektmål 2.1.2: Kultur- och fritidsavdelningen ska löpande informera om och uppmuntra föreningar att utnyttja de former av föreningsstöd som kommunen erbjuder.

Resultat

Kultur- och fritidsavdelningen informerar om och uppmuntrar löpande föreningar i kommunen om vilka stödformer som erbjuds och möjligheterna att ansöka om dessa.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Informationsinsatserna har lett till att fler föreningar idag ansöker om både lokalt aktivitetsstöd och arrangörsbidrag.

Effektmål 2.1.3: Kultur- och fritidsavdelningen ska löpande besöka mötesplatser för barn och ungdomar som drivs i föreningsregi.

Resultat

Föreningsdrivna mötesplatser för barn och ungdomar har under 2026 endast funnit i Gäddede. Mötesplatsen har ännu inte besökts under innevarande år.

Måluppfyllnad

Ej uppfyllt

Kommentar/analys

Besök kommer att göras senare under året.

Effektmål 2.1.4: Minst 25 procent av elever mellan 6 och 19 år ska delta i kulturskolan.

Resultat

28 procent deltar i kulturskolan

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

-

Effektmål 2.1.5: Kulturskolan ska under varje läsår genomföra minst 25 framträdanden av något slag.

Resultat

Kulturskolan har genomfört 28 framträdanden hittills under läsåret.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Kulturskolan har haft egna konserter och shower, uppträtt på äldreboenden, allsång på skolorna, skolavslutningar och liknande.

Effektmål 2.1.6: Samtliga särskilda boenden i kommunen ska årligen erbjudas minst ett kulturarrangemang vardera från kultur- och fritidsavdelningen.

Resultat

Under perioden januari – augusti 2026 har samtliga särskilda boenden fått fem erbjudanden vardera om kulturarrangemang.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Tack vare de medel som öronmärkts för kultur till äldre kan arrangemang erbjudas i en helt annan omfattning än tidigare.

Effektmål 2.1.7: Kultur- och fritidsavdelningen ska stödja och samverka med föreningslivet genom bidrag till kulturella arrangemang och samarrangemang med föreningar i kommunen.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Resultat

Under perioden januari–augusti 2026 har 280 285 kronor betalats ut i arrangörsbidrag. Kultur- och fritidsavdelningen samarrangerat nationaldagsfirande i Strömsund tillsammans med Ströms hembygdsförening.

Måluppfyllnad

Uppfyllt

Kommentar/analys

Av de 280 285 kronor som utbetalats har 10 000 kronor återbetalats då det aktuella arrangemanget blev inställt.

Ekologisk hållbarhet

Effektmål 3.1.1: Rutter för de fordon som används i kultur- och fritidsavdelningens verksamhet ska löpande optimeras med syfte att minska klimatavtrycket.

Resultat

Arbetet med ruttoptimering har påbörjats inom biblioteksverksamheten.

Måluppfyllnad

Delvis uppfyllt

Kommentar/analys

Arbetet med ruttplanering kommer att utvidgas till resterande delar av verksamheten under andra halvåret 2026.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Socialnämnden

Ekonomisk hållbarhet

Uppdrag 1.2: Säkrad kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor.

Effektmål 1.2.2: All vård- och omsorgspersonal får en bra och likvärdig introduktion vid nyanställning

Resultat

En granskning har genomförts av personal som har en påbörjad anställning under perioden 2026-01-01- 2026-06-30.

Resultatet visar följande:

- 62 personer har nyanställts under perioden
- 55% är inlagda i lärportalen
- 13% har genomfört Steg 1
- 13 % har genomfört Steg 1 och Steg 2
- 5% har genomfört Steg 1, Steg 2 och den praktiska introduktionsdagen
- 5% har genomfört Steg 1, Steg 2, praktisk introduktionsdag och Steg 3

Måluppfyllnad

Målet är inte uppnått.

Kommentar/analys

Andelen som är inlagd i lärportalen är jämförbar med förra tillfället (56 %). En mindre andel har genomfört utbildningarna jämfört med förra mätningen (28 % steg 1, 16 % Steg 1+2, 9 % Steg 1+2 + praktisk utbildning) 5 % har genomfört hela utbildningspaketet jämfört med 3 % vid förra mätningen.

Personal som påbörjat en anställning behöver inte sakna erfarenhet av arbetet. I vissa fall handlar det om personal som är pensionerade och arbetar extra kortare perioder eller en tidigare erfaren vård- och omsorgspersonal som bytt tjänsteställe. I något fall har den nyanställde

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

avslutat sin anställning innan introduktionen genomförts. Alla dessa orsaker har exkluderats i resultatsammanställningen.

Tre stycken nya personer har påbörjat sin anställning hos oss på Stöd och service under den angivna perioden. Alla tre har genomgått den praktiska utbildningen. De har alla delvis genomfört den teoretiska introduktionsutbildningen i Kommunutbildningars lärportal, men behöver slutföra dem, vilket det finns en plan för under tidig höst.

Enhetscheferna har en tydlig och bra struktur runt introduktionen på arbetsplatsen men har ännu inte kommit i hamn med att skapa en bra struktur runt hela utbildningspaketet. Vi behöver få en bättre struktur och följsamhet i förfarandet då en ny personal börjar hos oss.

Åtgärd

Äldreomsorgen - Enhetschefens ansvar och kännedom om rutinen samt arbetssätt inför nyanställning kommer att påminnas vid nästa arbetsplatsträff. En standardiserad checklista kommer framtas och följa varje nyanställd för att följas upp av ansvarig verksamhetschef.

Stöd och service - En tydligare fördelning gällande vem som gör vad när det gäller introduktionen har genomförts nu under sensommaren. Denna fördelning av arbetsuppgifter kommer vi att följa upp under hösten.

Uppdrag 1.3: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden.

Effektmål 1.3.1: Minst 50 % av kvinnor och män med insats ekonomiskt bistånd går vidare till utbildning, praktik eller arbete inom 6 månader.

Resultat

21 % av kvinnorna och 32 % av männen har gått vidare till utbildning, praktik eller arbete inom 6 månader.

Urvalet bestod av totalt 53 individer, av dessa är 15 (4 kvinnor och 11 män) i någon form av aktivitet, 38 (15 kvinnor och 23 män) är inte i någon åtgärd.

Dataurvalet består av ärenden som mottag ekonomiskt bistånd under december månad 2025 och som är arbetslösa. Mätning har gjorts ett halvår

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

senare 260630 för att se om dessa individer gått vidare till utbildning, praktik eller arbete.

Måluppfyllnad

Målet har inte uppfyllts Kommentar/analys: Av de 38 personer som inte har aktivitet så återfinns individer med olika typer av problematik som försvårar deltagande i de aktiviteter som kunnat erbjudas. Det är övervägande fler män än kvinnor, anledningen till detta går inte att uttala sig om med säkerhet utan skulle kräva en mer djupgående analys. Med aktivitetskravet kommer det att finnas en större bredd av aktiviteter att erbjuda vilket kommer göra det lättare att kunna finna en aktivitet som är lämplig men hänsyn till personens resurser. Att det blivit ett krav kommer också få stor påverkan då det är endast ett fåtal som kommer att ha godtagbara skäl att undantas från kravet.

Åtgärd

I och med aktivitetskravet kommer det att finnas en större bredd på aktiviteter samt att det är ett krav vilket kommer driva arbetet framåt i den riktningen som målet är.

Uppdrag 1.4: Minskad ungdomsarbetslöshet

Effektmål 1.4.1: Öka andelen till 20 % bland kvinnor och män i åldern 18-24 år som går från ekonomiskt bistånd till arbete, studier eller praktik inom 12 månader.

Resultat

33 % av kvinnorna och 50 % av männen har gått från ekonomiskt bistånd till arbete, studier eller praktik inom 12 månader.

Urvalet bestod av totalt 9 individer, av dessa är 4 (1 kvinna och 3 män) i någon form av aktivitet, 5 personer (2 kvinnor och 3 män) är inte i någon åtgärd.

Dataurvalet består av ärenden som mottag ekonomiskt bistånd under juli månad 2025 och som är arbetslösa. Mätning har gjorts ett år senare 260630 för att se om dessa individer gått vidare till utbildning, praktik eller arbete.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Måluppfyllnad

Målet har uppfyllts

Kommentar/analys

När det gäller unga i åldern 18-24 år finns det olika typer av aktiviteter som kan hjälpa den unge att komma ut i utbildning, praktik eller arbete. En verksamhet som IFO har nära samarbete med är Resurscentrum som kan utgå från den enskildes behov och anpassa stödet därefter. Även i denna åldersgrupp är männen överrepresenterade jämfört med kvinnor.

Åtgärd

Aktivitetskravet kommer också att gälla denna åldersgrupp och likväl som för de övriga vuxna tros kravet i kombination med att fler aktiviteter kommer finnas leda till att ännu fler unga vuxna kommer ut i aktivitet och självförsörjning.

Ekologisk hållbarhet

Uppdrag 3.5: Minskat matsvinn.

Effektmål 3.5.1: Minskning av matsvinn i kommunens särskilda boenden.

Resultat: Mätningar under perioden januari-juni 2026 visar ett matsvinn på 108 g/portion för särskilda boenden. Resultatet för motsvarande period 2025 visar ett matsvinn på 112 g/portion för särskilt boende.

Måluppfyllnad

Målet är uppfyllt

Kommentar/analys

Resultat motsvarar inte mätningar från samtliga verksamheter, kommentarer från verksamheter är att det mäts men att det inte registreras.

Åtgärd

Fortsatt efterfrågan av mätresultat. Fortsätta stärka kompetensen och utbilda våra kostombud.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Gemensam nämnd för närvård Frostviken

Ekonomisk hållbarhet

Uppdrag 1.1: Bibehållen position som länets bästa arbetsgivare inom välfärdssektorn

Effektmål 1.1.1: Delta i och genomföra strategi 2032 med fokus på att förbättra arbetsmiljön för chefer och medarbetare.

Resultat

Vi har under året deltagit och genomfört de träffar som varit tillsammans med övriga kommunen.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Vi kommer att fortsätta arbeta tillsammans med övriga i kommunen kring Strategi 2032.

Åtgärd

Deltagande i nya arbetsmiljöutbildning under 2025.

Effektmål 1.1.2: Arbeta för att uppvisa ett medelresultat på minst 6,7 i OSA enkäten genom att arbeta med att förbättra arbetsmiljön.

Resultat

Vi har ett medelresultat över 6,7 i OSA enkäten

Måluppfyllnad

Ja, OSA medelvärdet är 7,3

Kommentar/analys

Fortsatt fokus på arbetsmiljö.

Åtgärd

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Anställning av personal vilket medför en mindre belastning på tidigare personal, detta leder på sikt till bättre återhämtning och en sundare personalgrupp.

Uppdrag 1.2: Säkrad kompetensförsörjning inom både privat och offentlig sektor.

Resultat

Vi har under året rekryterat ett flertal samt säkrat personalförsörjningen, ingen bemanningspersonal under sommarsemester.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Rekryteringsarbetet fortsätter, då framför allt för att säkra upp inför kommande pensionsavgångar.

Uppdrag 1.3: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden.

Effektmål 1.3.1: Vi ska, vid förfrågan från Arbetsförmedlingen, kunna ta emot personer som behöver arbetsträna

Resultat

Vi har under året haft en person som hjälpt till med kökssysslor på ett av våra boenden.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Har fungerat väldigt bra och personen är fortfarande kvar i tjänst hos oss.

Uppdrag 1.4: Minskad ungdomsarbetslöshet

Effektmål 1.4.1: Vara en attraktiv arbetsgivare för ungdomar.

Resultat

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Vi har under sommaren haft 3 feriepraktikanter som vi hoppas vill komma tillbaka.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

De ungdomar som varit hos oss har praktiserat på vårt trygghetsboende och särskilt boende det har varit väldigt uppskattat av våra äldre.

Social hållbarhet

Uppdrag 2.1: Ökad möjlighet till inflytande för våra kommunmedlemmar

Effektmål 2.1.1: Genomföra en medborgardialog per år.

Resultat

Vi har ännu inte genomfört en medborgardialog.

Måluppfyllnad

Nej

Kommentar/analys

Vi hoppas kunna genomföra en medborgardialog innan årets slut.

Åtgärd

Planera för genomförande.

Uppdrag 2.2 Fler kommunmedlemmar i alla åldrar är inkluderade i kultur- och fritidsombud i hela kommunen

Effektmål 2.2.1: Genomföra två kulturella evenemang per år på våra boenden.

Resultat

Vi har fram till nu haft musikunderhållning och allsång minst en gång per månad, samt stickcafé en gång i månaden.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Väldigt uppskattat och hoppas kunna ordna fler kulturella evenemang.

Uppdrag 2.4: Förbättrade förutsättningar för dem som står utan arbete att komma närmare arbetsmarknaden

Effektmål 2.4.1: Vi ska kunna erbjuda anställningar till personer som inte har svenska som första språk.

Resultat

Vi har med hjälp av språkombud och Lingio kunnat anställa 4 personer som inte har svenska som första språk.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Vi upplever att arbetet med språkombud har fungerat väl.

Åtgärd

Ytterligare tre stycken har fått utbildning i språkhandledning på arbetsplatsen med inriktning på vård och omsorg.

Uppdrag 2.5: Minskad ungdomsarbetslöshet.

Effektmål 2.5.1: Vi ska ta emot 4 feriepraktikanter varje år.

Resultat

I år hade vi enbart 3 sökande men de var nöjda med sin tid hos oss.

Måluppfyllnad

Nej

Kommentar/analys

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Vi har även anställt en ungdom från Strömsund som saknade arbete, samt hjälp honom ordna med boende i Gäddede.

Åtgärd

Fortsätta ta emot unga som önskar praktik med förhoppning att de stannar efter avslutad skola.

Uppdrag 2.6: Minskade riskfaktorer för segregation

Effektmål 2.6.1: Arbetsplatsen ska vara fri från segregation.

Resultat

Arbetar med värdegrund samt mentorskap för nyanställda som inte har svenska som första språk.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Det har fungerat väldigt bra under året.

Uppdrag 2.7: Ett samhälle utan diskriminering och rasism

Effektmål 2.7.1: Arbetsplatsen ska vara en trygg arbetsplats utan diskriminering eller rasism. Samt utan kränkningsärenden.

Resultat

Vi har under året haft en kränkningsärende som hanterats i samråd med HR och minbyrå, utan vidare åtgärder.

Måluppfyllnad

Nej, ett ärende under året.

Kommentar/analys

-

Åtgärd

Fortsätta ta upp det vid varje APT.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Uppdrag 2.10: Minskad ofrivillig ensamhet bland äldre

Effektmål 2.10.1: Skapa möjligheter för samvaro för äldre samt arbeta förebyggande mot ofrivillig ensamhet.

Resultat

Vi lånar ut lokal till bland annat PRO på vårt trygghetsboende. Vi har även startat upp arbetet med trygg och säker hemma under året. Två anhörigträffar genomförs på SÄBO varje år. Liv till åren projektet har genomförts under 2025/2026 vilket syftade till att minska äldres ensamhet och främja äldres hälsa.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

De träffar som genomförts på vårt trygghetsboende har varit väldigt uppskattat. Det har även i kommunen anställts en aktivitetssamordnare som skall arbete med att främja äldres hälsa genom mötesplatser för seniorer.

Uppdrag 2.11: Minskad psykisk ohälsa hos våra kommunmedlemmar.

Effektmål 2.11.1: Skapa förutsättningar och ha tydliga rutiner för att tidigt fånga upp människor med psykisk ohälsa

Resultat

Vi arbetar med trygg och säker hemma sen har vi även psykiatrisjuksköterska på hälsocentralen som har varit en bra tillgång.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

De satsningar vi gjort har haft ett gott utfall så som trygg och säker hemma samt riktade hälsosamtal som erbjuds via hälsocentralen till de som fyller 40, 50, 60 och 70.

Uppdrag 2.12: Ett samhälle utan våld i nära relationer, mäns våld mot kvinnor, samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Effektmål 2.12.1: Arbeta förebyggande mot våld i nära relation.

Resultat

På Hälsocentralen genomförs Barnsäkert vid samtliga 6 träffar under barnet första 6 år, enkät som fylls i av båda föräldrarna. Utbilda personalen angående våld i nära relation. Även här är arbetet med trygg och säker hemma ett viktigt verktyg.

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Viktigaste är att våga ställa frågan.

Åtgärd

Fortsätta utbilda personalen.

Ekologisk hållbarhet

Uppdrag 3.1: Ökad kunskap hos medborgarna gällande klimatsmarta val i vardagen.

Effektmål 3.1.1: Öka kunskap hos medborgarna gällande klimatsmarta val i vardagen

Resultat

Vi som verksamhet sprider information kring kommunens klimatsmarta val löpande.

Måluppfyllnad

Ja

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Kommentar/analys

Information sätts upp på vår anslagstavla vid entré samt lämnas information till personalen som de kan vidarebefordra till yttre boende.

Uppdrag 3.2: Ett mer övergripande och strukturerat arbete med hållbarhetsfrågorna.

Effektmål 3.2.1: Reducerad tomgångskörning mot tidigare år.

Resultat

Oklar statistik på tomgångskörning mot föregående år då installation gjordes 21 mars.

Räknat från tjugoförsta mars per helår 2025, 22h och 55min.

Kvartal ett 2026: 32h 21min 2025

Kvartal två 2026: 4h 23min 2025

Måluppfyllnad

E mätbart

Kommentar/analys

Minskad tomgångskörning av personal, samt en minskning av resor till Strömsund vid möten som kan hållas via teams.

Åtgärd

Information om tomgångskörning samt dess effekt på miljön informeras om vid APT med personal.

Uppdrag 3.5: Minskat matsvinn.

Effektmål 3.5.1: Minska matsvinnet inom särskilt boende mot tidigare år.

Resultat

Målet uppnått

En minskning mot föregående år: 2025 kvartal ett och två ett snitt på 70gr per portion. 2026 ett snitt på 51gr per portion.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Fortsätta arbetet med att minska matsvinn. Dock väldigt svårt att mäta på grund av stora variationer på portionsstorlekar.

Uppdrag 3.7: Ökat återbruk i de kommunala verksamheterna

Effektmål 3.7.1: Att i största möjliga mån handla återbrukade möbler.

Resultat

Uppnått

Måluppfyllnad

Ja

Kommentar/analys

Inköp av möbler gjorda via Da capo.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154425

Bokslutsprognos per augusti 2026, tkr

Strömsunds energi AB ägarandel 100 %	Resultat-budget 2026	Utfall augusti	Prognos helår 2026
Intäkter	58 687	36 712	60 100
Kostnader	-40 845	-33 954	-48 541
Avskrivningar	-10 236	-6 974	-10 250
Periodens/årets rörelseresultat	**7 606**	**-4 216**	**1 309**
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	-7 021	-3 561	-7 053
Periodens/årets resultat efter finansiella poster	**585**	**-7 770**	**-5 744**

Resultatet på helår bedöms uppgå till cirka – 5 744 tkr. Intäkterna är cirka 1 700 tkr högre i jämförelse med samma period 2025. Bränslekostnaderna är fortsatt på höga nivåer. Förutom höga bränslepriser påverkar kvalitén av bränslet som har ojämn fukthalt. Det medför att vi inte får ut den effekt som önskas. Bolaget kommer att förändra leveransplaner och köpa bränslen som har jämnare fukthalt och det för att öka verkningsgraden i pannorna. Drift- och underhållskostnaderna har ökat markant och det efter större reparationer i anläggningarna. Den första september höjs det rörliga fjärrvärmepriset med 20 % och den fasta delen med 8 %.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154426

Bokslutsprognos per augusti 2026, tkr

Strömsunds hyresbostäder AB ägarandel 100 %	Resultat-budget 2026	Utfall augusti	Prognos helår 2026
Intäkter	66 230	44 915	69 200
Kostnader	-61 790	-33 417	-59 940
Avskrivningar	-3 500	-2 391	-3 630
Periodens/årets rörelseresultat	**940**	**9107**	**5 630**
Finansiella intäkter	50	25	50
Finansiella kostnader	-1 640	-1 176	-1 830
Periodens/årets resultat efter finansiella poster	**-650**	**7 956**	**3 850**

Utfallet för perioden är bättre än väntat med ett plus om 7 956 tkr. Resultatet påverkas positivt av försäkringsersättning om 1 811 tkr för brandskadorna på Solbacken 2 samt kostnader för löpande underhåll, som på årsbasis, ser ut att hamna cirka 3 300 tkr lägre än budgeterat. Vidare tillkommer, sedan tidigare avtalad, försäkringsersättning om 2 400 tkr under årets sista kvartal.

Intäktsförluster, på grund av vakanser, uppgår till 5 044 tkr under perioden vilket är betydligt högre än budgeterat. Vakansnivåerna kommer fortsatt att ligga på höga nivåer, något som medför att intäktsförlusterna ser ut att bli 3 000 tkr högre än väntat för helåret.

Ankom: 2026-10-12 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154426

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Bokslutsprognos

Delårsrapport

Augusti 2026

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse

Sammanfattning	3-4
Viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning	4-6
Händelser av väsentlig betydelse	6
God ekonomisk hushållning	7-14
Balanskravsresultat	15
Väsentliga personalförhållanden	16
Förväntad utveckling	17-18

Finansiella rapporter

Resultaträkningar	19
Balansräkningar	20
Kassaflödesanalyser	21
Noter; redovisningsprinciper och uppskattningar/bedömningar	22
Driftredovisning	23-24
Investeringsredovisning	25

Bilagor

1:1 Verksamhetsredovisning per augusti 2026, rapport

1:2 Verksamhetsredovisning per augusti 2026, texter

2. Särredovisning AVA och förpackningsinsamling per augusti 2026

3. Verksamheternas målredovisning per augusti 2026

4. Koncernföretag

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Förenklad förvaltningsberättelse – kommunen

Årets andra prognos visar ett resultat på cirka 9 mnkr, vilket understiger budget med 6 mnkr. Kommunens ekonomi är fortsatt stabil men påverkas av ökade kostnader inom vård och omsorg samtidigt som flera verksamheter redovisar överskott. Kommunen står även inför långsiktiga utmaningar kopplade till demografiska förändringar, kompetensförsörjning och ökade investeringsbehov.

Finansiella mål	Mål 2026	Prognos uppfyllelse 2026
Resultatmål	15,0 mnkr	Nej: 9,2 mnkr
Investeringsutrymme	totalt 102,0 mnkr • 95,8 mnkr nya objekt • -3,8 mnkr revidering • 10,0 mnkr från 2025 • - mnkr tilläggsanslag	Ja: 80,4 mnkr
Soliditet, inkl. total pensionsförpliktelse	>16 %	Ja
Självfinansieringsgrad, skattefinansierade investeringar	>75 % över en rullande 5-årsperiod	Ja

Sammanfattning

Kommunens ekonomi bedöms fortsatt vara stabil, men resultatnivån är lägre än målsättningen och verksamheterna står inför långsiktiga utmaningar kopplade till demografisk utveckling och kompetensförsörjning. Samtidigt fortsätter kommunen att genomföra omfattande investeringar för att säkerställa framtida välfärd och samhällsutveckling.

Årets andra resultatprognos för 2026 visar ett överskott på 9,2 mnkr jämfört med resultatmålets 15,0 mnkr. Det innebär en negativ budgetavvikelse på 5,8 mnkr. Resultatprognosen påverkas av flera poster av engångskaraktär, främst intäktsförda vindkraftsmedel och högre skogsavverkningsintäkter samt kostnad för ett borgensinfriande. För att bedöma den underliggande ekonomiska utvecklingen behöver resultatet därför analyseras även exklusive dessa poster.

De totala skatteintäkterna och generella statsbidragen och utjämningarna ligger sammantaget på en positiv avvikelse med 0,9 mnkr mot budget. Kommunens skatteunderlagsutveckling påverkas av en svagare konjunktur-

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

utveckling och ökade skatteavdrag vilket medför negativ avvikelse. De generella statsbidragen och utjämningarna kompenserar med en positiv avvikelse som även inkluderar vindkraftsmedel för 2025 och 2026.

Förvaltningarna beräknar ett totalt underskott på 2,4 mnkr i verksamheterna. Det är en förbättring mot det totala utfallet 2025 på -8,8 mnkr och verksamheternas prognos per april 2026 med -3,1 mnkr.

Pensionskostnaderna visar en negativ avvikelse med 3,0 mnkr mot den centrala budgeten. Kostnadsökningen består främst av ökade pensionsutbetalningar.

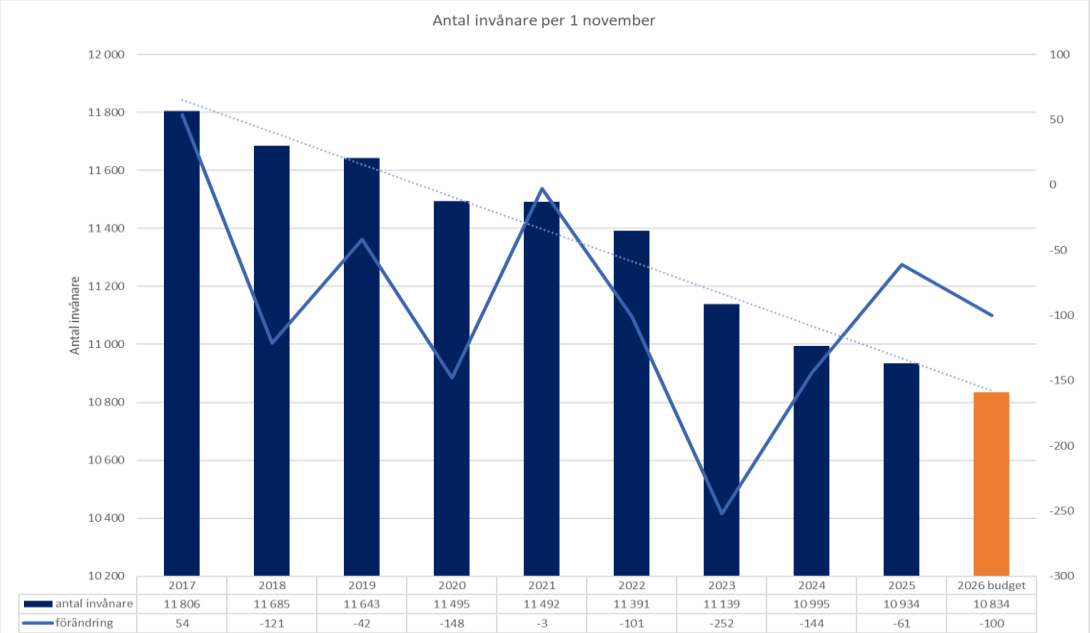
Finansnettot beräknar vi ge en positiv avvikelse med 2,3 mnkr bestående av ett mer positivt räntenetto.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Befolkning

För 2026 hade vi budgeterat minus 50 invånare, som blev minus 61 invånare per 1 november 2025. En fortsatt befolkningsminskning påverkar inte bara kommunens skatteintäkter utan även efterfrågan på verksamheterna. Samtidigt som antalet barn minskar väntas andelen äldre öka, vilket successivt förändrar resursbehoven mellan verksamheterna.

Till budget 2027 är befolkningsminskningen i den politiska beredningen antagen till -100 invånare per den 1 november 2026. Befolkningstalet per 22 september visar en minskning med 90 invånare när det återstår drygt fem veckor till det slutliga befolkningstalet, vilket påverkar skatteintäkterna för 2027.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 budget
antal invånare	11 806	11 685	11 643	11 495	11 492	11 391	11 139	10 995	10 934	10 834
förändring	54	-121	-42	-148	-3	-101	-252	-144	-61	-100

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Finansiella risker

Kommunens pensionsskuld har värderats upp av den tidigare höga inflationen. Nu när inflationen håller sig på en nivå nära Riksbankens mål återgår kostnadsuppräkningen till en mer normalnivå. Då vi inte har någon upplåning är vi inte exponerade mot räntemarknaden ännu. Våra två kommunala bolag har upplåning, med kommunal borgen, som påverkas av förändrade räntor beroende på när i tiden lånen förfaller.

Pensionsförpliktelser

Kommunens samlade pensionsförpliktelse visar en prognos på cirka 514 mnkr. Vanligen har vi en konsolideringsgrad, det vill säga hur vi finansierar del av pensionsförpliktelsen genom kapitalförvaltning, kring 65 procent. Hur marknadsvärdet på våra pensionsförvaltningar utvecklar sig under året är svårt att förutse.

Pensionsförpliktelser	Prognos 2026	Bokslut 2025
Total pensionsförpliktelse i balansräkning	326	352
Avsättning, inkl. särskild löneskatt	*159*	*159*
Ansvarsförbindelse, inkl. särskild löneskatt	*168*	*193*
Pensionsförpliktelse, tryggad i pensionsförsäkring *)	29	29
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	159	144
Summa pensionsförpliktelse	**514**	**526**
Totalt pensionsförsäkringskapital *)	43	43
Totalt kapital pensionsstiftelse (per 31 aug 2026)	338	305
Finansiella placeringar	-	-
Summa förvaltade pensionsmedel	**381**	**348**
Total finansiering, återlånade medel	**133**	**178**

*) endast värde från 31 december 2025 från KPA finns att tillgå.

Värdet i Kommunernas gemensamma pensionsstiftelse, Kgps, var per den sista augusti 520,4 mnkr, varav 338,2 mnkr avser Strömsunds kommuns andel i stiftelsen på 65 procent. Årets avkastning till och med sista augusti är positiv och uppgår till 11,4 procent. Årets första åtta månader har pendlat mellan upp- och nedgång nästan varje månad med anledning av turbulens och osäkerheter på de finansiella marknaderna. Kapitalförvaltningen i pensionsstiftelsen är långsiktig, mer än 30 år. Det finns en relativt god marginal i det egna kapitalet som möjliggör gottgörelse, utdelning. Vi ska göra en översyn av pensionsstiftelsens destinatärskrets inför 2027 för att säkerställa möjlighet till stabil gottgörelse framåt. Vi planerar att hämta årets budgeterade gottgörelse på 13 mnkr under december 2026.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Kommunernas gemensamma pensionsstiftelse, mnkr	Strömsunds andel	Övriga andelsägare	Totalt
Per 31 augusti			
Kapitalvärde	338,2	182,2	520,4
Överfört kapital	193,1	99,5	292,6
Årets ackumulerad avkastning			11,4 %
Tryggande kollektiv, per 31 dec 2025	116,3	61,6	177,9
Utdelningar, ackumulerat t.o.m. 2025	63,3	-	63,3

Händelser av väsentlig betydelse

Organisationsförändringar

Fullmäktige beslutade om en förändrad förvaltningsorganisation den 15 juni 2026. Den 25 februari 2026 tog fullmäktige beslut om en förändrad politisk organisation. Båda organisationsförändringarna träder i kraft från 1 januari 2027. Det innebär en hel del förberedelser inför detta redan under 2026, inte minst inom budgeteringen.

Styrsystem

Fullmäktige beslutade även om ett nytt styrsystem den 15 juni 2026. Styrsystemet ska innehålla en tydligare styrning, ledning, rapportering och uppföljning i organisationen som helhet. Förändringsarbetet påbörjar vi under hösten 2026 för att kunna påbörja tillämpningen av det nya styrsystemet från 2027.

Händelser efter delårsperiodens slut

Vattudalsbron, som utgör del av väg E45 genom Strömsunds tätort, skadades allvarligt under natten till 30 september efter att en tung dispenspliktig transport försökte passera över bron. Skadan medför att trafiken tills vidare behöver ledas om via alternativa vägar med betydande omvägar som följd. Vid tidpunkten för rapportens upprättande är det inte känt hur lång tid avstängningen kommer att bestå. Berörda myndigheter och andra aktörer utreder möjliga lösningar för att återställa trafiken.

Avstängningen av Vattudalsbron inträffade efter prognosperiodens utgång och har därför inte beaktats i prognosen. Händelsen förväntas medföra betydande merkostnader för kommunens verksamheter. Kommunen avser att pröva möjligheterna till ekonomisk kompensation från berörda myndigheter för de kostnader som uppkommer till följd av händelsen.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att kommunen ska styra ekonomi och verksamhet för att kunna bedriva en långsiktig och kostnadseffektiv verksamhet med en god kvalitet till medborgarna. För att nå en god ekonomisk hushållning behöver förvaltningarna arbeta efter mål och prioriteringar som kommunfullmäktige har fastställt. Viktigt att kommunen även har förmåga att anpassa sig efter förändrade förutsättningar under året.

Vi bedömer i denna prognos att resultatmålet på 15,0 mnkr inte kommer att uppfyllas. Resultatet ser ut att hamna kring 9,2 mnkr, en budgetavvikelse på 5,8 mnkr. I resultatprognosen ingår några poster av mer engångskaraktär, bland annat en kostnad för ett borgensinfriande på cirka 4 mnkr, intäktsförda vindkraftsmedel för 2025 och 2026 på cirka 19 mnkr samt skogsavverkningsnetto på 3,5 mnkr. Balanskravsresultatet efter justeringar kommer sannolikt vara kring 9 mnkr.
I prognosen ingår inte orealiserad vinst eller förlust från den nya redovisningen av pensionsstiftelsens nettoförmögenhetsvärde. Utfallet därav får hanteras i delår- och helårsbokslutet för 2026, där vi redovisar förändringen av pensionsmedel som jämförelsestörande.

Prognosen för investeringsmålet ser ut att hålla. Av budgetens 102,0 mnkr beräknar vi att färdigställa cirka 80,4 mnkr. Ej färdigställda investeringar kommer att behöva ombudgeteras till 2027, och uppskattas till ca 22 mnkr. Behov av upplåning under senare delen av 2026 är beräknad till cirka 30 mnkr för att finansiera delar av investeringarna.

Kommunens soliditet har legat på cirka 25 procent de senaste fyra åren. (Definitionen av soliditeten är justerad för jämförelsestörande pensionsmedel jämfört med tidigare redovisningar.) Det är de senaste årens höga resultat som bidragit till den utvecklingen samt att vi inte har behövt uppta några lån. Kommunen har en relativt god nivå på det egna kapitalet för att vara en landsbygdskommun. Utmaningen är att få mer balans mellan verksamheternas driftskostnader i förhållande till de intäkter vi får, och samtidigt klara av att leverera välfärdstjänster av god kvalitet.

Kommunens ekonomi bedömer vi som relativt stabil, men utvecklingen inom verksamheternas kostnader och demografiska förändringar innebär att fortsatt omställningsarbete krävs för att nå långsiktig ekonomisk balans. Kommande höga investerings- och utvecklingsbehov förutsätter högre resultatmål för att möjliggöra en god ekonomisk hushållning.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Finansiella mål	Mål 2026	Prognosuppfyllelse 2026
Resultatmål	15,0 mnkr	Nej: 9,2 mnkr
Investeringsutrymme	totalt 102,0 mnkr • 95,8 mnkr nya objekt • -3,8 mnkr revidering • 10,0 mnkr från 2025 • - mnkr tilläggsanslag	Ja: 80,4 mnkr
Soliditet, inkl. total pensionsförpliktelse	>16 %	Ja
Självfinansieringsgrad, skattefinansierade investeringar	>75 % över en rullande 5-årsperiod	Ja

Sammantaget bedömer vi att kommunen delvis uppnår god ekonomisk hushållning. Tre av fyra finansiella mål prognostiserar vi att uppnå samtidigt som resultatmålet inte uppnås fullt ut och verksamhetsmålen visar varierande måluppfyllelse.

Uppföljning av verksamhetsmål

Ekonomisk hållbarhet

Den ekonomiska hållbarheten utmärker sig genom en hög andel uppfyllda mål. Bland annat har kommunen uppnått målen om god ekonomisk hushållning och flera indikatorer kopplade till ekonomi och effektivitet utvecklas enligt plan. Samtidigt saknas ännu redovisning för vissa nyckeltal, vilket gör att den samlade bedömningen kan komma att förändras när samtliga utfall finns tillgängliga. Trots detta är den ekonomiska kategorin den som uppvisar starkast måluppfyllelse i uppföljningen.

Social hållbarhet

Social hållbarhet visar positiva resultat inom områden som trygghet, service och tillgänglighet, där flera mål är uppfyllda eller utvecklas enligt plan. Däremot uppnås inte alla mål fullt ut, bland annat inom områden som kompetensförsörjning, attraktiv arbetsgivare och vissa invånarrelaterade indikatorer.

Ekologisk hållbarhet

Ekologisk hållbarhet har lägst måluppfyllelse, framför allt inom klimat-, energi- och miljöområdet där flera mål ännu inte nåtts. Samtidigt pågår insatser för att minska miljöpåverkan och öka hållbarhetsarbetet, men resultaten har ännu inte fått fullt genomslag i måluppföljningen. Det finns även flera mål där resultat ännu inte redovisats, vilket försvårar den samlade bedömningen. Uppföljningen visar därför att ytterligare åtgärder och uppföljning behövs för att stärka måluppfyllelsen inom den ekologiska hållbarheten.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Sammanfattning
Den ekonomiska hållbarheten har högst måluppfyllelse med 57 procent uppfyllda mål. Inom social hållbarhet är huvuddelen av målen helt eller delvis uppfyllda, 77 procent. För ekologisk hållbarhet är måluppfyllelsen lägre, där 40 procent av målen bedöms som ej uppfyllda och ytterligare 30 procent ännu inte redovisats.

Måluppfyllelse per augusti antal (%)	Uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt	Ej redovisat	Totalt antal mål
Ekonomisk hållbarhet	4 (57 %)	1 (11 %)	0 (0 %)	2 (29 %)	7
Social hållbarhet	3 (33 %)	4 (44 %)	1 (11 %)	1 (11 %)	9
Ekologisk hållbarhet	2 (20 %)	1 (10 %)	4 (40 %)	3 (30 %)	10
Totalt	**9 (35 %)**	**6 (23) %**	**5 (19 %)**	**6 (23 %)**	**26**

Mer detaljer från målredovisningen finns under bilaga *Målredovisning per augusti 2026.*

Delårsbokslut

Enligt den ekonomiska processen gör kommunen ett delårsbokslut per 31 augusti. Delårsbokslutet för föregående år, augusti 2025, utgick på grund av ekonomisystemsbyte från och med 1 maj 2025.

Delårsresultatet för i år uppgår till 57,7 mnkr. Exklusive jämförelestörande pensionsmedel på 20,3 mnkr uppgår delårsresultatet till 37,4 mnkr. Delårsresultatet är inte representativt för helåret eftersom flera större kostnader uppstår under årets sista tertial, samtidigt som vissa kostnader periodiseras först vid årets slut. Ingen jämförelse mot föregående år är möjlig att göra.

Säsongsvariationer i delårsbokslut jämfört med helårsprognos
Skillnaden mellan delårsresultatet 57,7 mnkr och resultatprognosen 9,2 mnkr består främst av periodisering av semesterlöneskulden under intjänandeåret, samt att årets sista tertial har en ökad kostnadstyngd. Tidigare erfarenhet visar att kostnader under september till december är betydligt högre än de två tidigare tertialen för till exempel interkommunal ersättning inom gymnasiet, resor inom grund- och gymnasieskolan, förändring av semesterlöneskuld, fastighetsrelaterade kostnader och inköp av förbrukningsinventarier. Medan skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning är jämnt periodiserade över årets månader. De riktade statsbidragen påverkar både intäkter och kostnader mer oregelbundet då tidsperioder och återredovisningar varierar stort.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Verksamhetens nettokostnad, mnkr	jan-aug 2025 *)	jan-aug 2026
Kommunfullmäktige	-	-0,9
Kommunstyrelse	-	-227,9
Kommunstyrelse	-	*-27,6*
Kommunledningsförvaltning	-	*-22,9*
Bredband	-	*+2,2*
Framtids- och utvecklingsförvaltning	-	*-58,6*
Teknik- och serviceförvaltning	-	*-121,0*
Miljö och byggnämnd	-	-4,0
Barn-, kultur- och utbildningsnämnd	-	-147,9
Barn, kultur- och utbildningsförvaltning	-	*-137,7*
Kultur- och fritidsavdelning	-	*-10,2*
Socialnämnd	-	-261,3
Gemensam nämnd för närvård Frostviken	-	-18,6
Revision	-	-0,6
Valnämnd	-	+0,3
Avfall, vatten och avlopp, AVA	-	+5,9
Poster ej hänförbara till verksamhet (finans)	-	-6,2
Verksamhetens nettokostnad:	**-**	**-661,2**

*) Inget delårsbokslut upprättades per augusti 2025 på grund av byte av ekonomisystem.

Uppföljning av budget och prognos

Underskott i verksamheterna

Förvaltningscheferna beräknar i sina prognoser ett totalt underskott med 2,4 mnkr mot den totala budgetramen för verksamheterna på 1 014,4 mnkr. Tilläggsbudget under året är hittills beslutad med 13,4 mnkr, och avser vindkraftsmedel för 2026 och del av 2025.

Flera förvaltningar ligger nära budget i balans. De största negativa avvikelserna finns inom vård- och socialförvaltningen och Närvård Frostviken. Positiva avvikelser återfinns främst inom teknik- och serviceförvaltningen, kommunledningsförvaltningen och kommunstyrelsen.

De största ekonomiska riskerna framåt bedömer vi vara ökade personalkostnader, bemanningsutmaningar inom vård och omsorg, samt stigande energi- och fastighetskostnader.

Avstängningen av Vattudalsbron genom Strömsunds tätort inträffade efter prognosperiodens utgång och har därför inte beaktats i prognosen. Händelsen förväntas i dagsläget medföra okända merkostnader för kommunens verksamheter. Kommunen avser att pröva möjligheterna till ekonomisk kompensation från berörda myndigheter för de kostnader som uppkommer till följd av händelsen.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Verksamheternas prognos över budgetavvikelse 2026, mnkr	April-prognos	Augusti-prognos
Kommunfullmäktige	0,0	0,0
Kommunstyrelse	0,8	7,5
Kommunstyrelse	*0,7*	*2,0*
Kommunledningsförvaltning	*0,8*	*2,2*
Bredband	*0,0*	*0,0*
Framtids- och utvecklingsförvaltning	*-0,1*	*-0,3*
Teknik- och serviceförvaltning	*-0,6*	*3,6*
Miljö och byggnämnd	-0,0	0,1
Barn-, kultur- och utbildningsnämnd	-0,3	-0,9
Barn, kultur- och utbildningsförvaltning	*-0,3*	*-0,9*
Kultur- och fritidsavdelning	*0,0*	*0,0*
Socialnämnd	-2,7	-5,4
Gemensam nämnd för närvård Frostviken	-0,9	-3,7
Revision	0,0	0,0
Valnämnd	0,0	0,0
Summa budgetavvikelse:	**-3,1**	**-2,4**

De avgiftsfinansierade verksamheterna för avfall, vatten och avlopp, AVA, beräknar en negativ resultatavvikelse för året på 0,2 mnkr. Från bokslut 2025 finns ett sammantaget underuttag på 1,2 mnkr. Över- eller underuttag ska återställas inom tre år. Prognosen visar en negativ resultatpåverkan för kommunen för AVA med 1,4 mnkr.

Avgiftsfinansierad verksamhet, resultatprognos 2026, mnkr	April-prognos	Augusti-prognos
Avfall	-0,8	-1,2
Vatten och avlopp	1,0	0,9
Summa resultatavvikelse:	**0,2**	**-0,2**

Ansvaret för förpackningsinsamlingen övergick till kommunen från 2024. Den finansieras genom producentavgifter, vilka fördelas via Naturvårdsverket till kommunen i efterhand. Prognosen visar en positiv resultatavvikelse på 0,4 mnkr. Hantering av över- eller underskott för denna verksamhet kommer troligen att påverka kommunens skattefinansierade verksamhet framåt i tiden.

Producentfinansierad verksamhet, resultatprognos 2026, mnkr	April-prognos	Augusti-prognos
Förpackningsinsamling	0,6	0,4
Summa resultatavvikelse:	**0,6**	**0,4**

Mer detaljer från verksamheterna finns under bilaga *Verksamhetsredovisning per augusti 2026.*

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Pensionskostnaderna fortsatt på en mer normal kostnadsnivå
Våra pensionskostnader har nu sjunkit tillbaka till en mer normal nivå efter åren 2023–2024 med kraftiga kostnadsökningar på grund av hög indexering av pensionsskulden. Prognosen visar en ökning av pensionskostnaderna med 3 mnkr mot budget.

Vår utdelning med 13 mnkr från Kommunernas gemensamma pensionsstiftelse, Kgps, följer budget, och minskar våra kostnader för pensionsutbetalningarna.

Avsättningen för pension i balansräkningen fortsätter att öka något varje år, och avser den förmånsbestämda pensionen. Övriga pensionspremier är avgiftsbestämda och utbetalas till förvaltning utanför kommunen enligt medarbetarnas individuella val. Ansvarsförbindelsen, som ligger utanför balansräkningen och avser pensioner intjänade före 1998, fortsätter att minska netto då utbetalningarna av dessa pensioner är ökande.

Skatteunderlagets utveckling är svagare
Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning visar sammantaget en positiv avvikelse mot budget med 0,9 mnkr.

Kommunens skatteunderlagsutveckling ser ut att bli lägre och påverkas av en svagare konjunkturutveckling och ökade skatteavdrag. Vi beräknar en negativ budgetavvikelse med 33 mnkr för skatteintäkterna.

De generella statsbidragen och utjämningarna har ökat med 33,9 mnkr jämfört med budget. Vindkraftsmedel för 2025 och 2026 är intäktsförda med drygt 19 mnkr. Fullmäktige har beslutat om tilläggsbudget för 2026 med 13,4 mnkr avseende vindkraftsmedel 2026 och del av 2025.

Vår antagna befolkningsminskning hade ett negativt utfall med 11 invånare per 1 november 2025, vilket påverkar oss med en negativ marginal för 2026.

Finansnettot ligger kring budgeterat
Våra finansiella intäkter avser främst ränta på likvida medel. De finansiella kostnaderna består fortfarande till största delen av ränta på pensionsskulden. Finansnettot är förbättrat med 2,3 mnkr. Prognosen visar minus 0,4 mnkr mot budgetens minus 2,7 mnkr.

Fortsatt god likviditet och plan för finansiering
Vår egen likviditet är fortfarande relativt god innan de stora likviditetsutflödena för investeringarna tar fart under hösten. Vi återtog större delen av den extra koncerninterna krediten till Strömsunds energi under juni 2026. Under senhösten beräknar vi att behov av extern upplåning på cirka 30

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

mnkr för delar av kommunens investeringar. Vi har även en avtalad checkräkningskredit som vi kan börja nyttja vid kortsiktiga likviditetsbehov. Avgörande för upplåningen blir hur det prognostiserade resultatet och andelen färdigställda investeringar utvecklar sig.

Strömsunds energi återställde större delen av sin extra utökade koncerninterna kredit under juni, efter beslut i fullmäktige under april 2026 om utökad kommunal borgen. Bolaget har nyupplånat 27 mnkr under juni 2026. Målvärdet med förfall inom ett år har därmed förändrats till 15 % per augusti samt kapitalbindningstiden till 5,39 år. Bolaget uppfyller därmed finansriktlinjernas målvärden.

Strömsunds hyresbostäder har omsatt ett lån under januari på 5,5 mnkr. Under maj har bolaget nyupplånat 11,5 mnkr. Detta med anledning av köpet av fastigheten Häggen 12 i Strömsund. Målvärdet med förfall inom ett år har därmed förändras till 44 % per augusti samt kapitalbindningstiden till 2,27 år. Bolaget uppfyller delvis finansriktlinjernas målvärden.

Finansriktlinjer per aug 2026	Förfall under 1 år	Mål max andel under 1 år	Uppfyllt	Kapital-/räntebindning	Målvärde bindningstid +/- 1 år	Uppfyllt	Snittränta under 2026
Kommunen	-	15 %	-	-	5,0 år	-	-
Strömsunds hyresbostäder AB	44 %	30 %	nej	2,27 år	3,0 år	ja	2,28 %
Strömsunds energi AB	15 %	15 %	ja	5,39 år	5,0 år	ja	3,44 %

Kommunen har verkställt ett borgensinfriande på cirka 4 mnkr av 14,9 mnkr under juni till bostadsrättsföreningen HSB Rönnen i Strömsund. Föreningen är under likvidation. Eventuell avslutningslikvid efter likvideringen kommer att tillfalla kommunen.

Borgensåtagande, mnkr	Åtagande aug 2026	Beviljad borgen 2026	Prognos åtagande 2026
Strömsunds hyresbostäder AB	82,8	100,0	82,8
Strömsunds energi AB	167,0	170,0	170,0
Övriga	0,7	0,6	0,6
Summa:	**250,5**	**270,6**	**253,4**

Investeringarna följer plan

Kommunen går från många år utan extern upplåning till en situation där delar av investeringsvolymen sannolikt behöver finansieras med lån. Detta innebär en förändrad finansiell riskbild som behöver följas noggrant.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Prognosen för investeringsobjekten visar att 80,4 mnkr av hela investeringsramen på 102,0 mnkr, inklusive ombudgeteringar från föregående år med 10,0 mnkr och en nedrevidering med 3,8 mnkr, kommer att färdigställas under året. Preliminär ombudgetering till 2027 uppgår i dagsläget till 22,2 mnkr. Det är främst gruppbostad LSS (lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade) och olika fastigheters skalskydd som vi inte verkar kunna färdigställa under 2026.

Årets större investeringsobjekt är ombyggnation skolor Strömsund, nybyggnation av gruppbostad LSS, reservkraft, skalskydd, sprinklers på särskilda boenden, förnyelse av ledningsnät för vatten och avlopp, skivfilter Strömsunds reningsverk, utrustning för förpackningsinsamlingen samt bredband.

Investeringar, mnkr	Budget 2026	Prognos 2026	Ombudgetering 2027
Skattefinansierad: kommunal verksamhet	66,1	43,9	22,2
Avgiftsfinansierad: avfall, vatten och avlopp	20,9	21,0	0
Producentfinansierad: förpackningsinsaml.	9,0	9,0	0
Avgiftsfinansierad: bredband	5,9	6,4	0
Totalt:	**102,0**	**80,4**	**22,2**

Under september har fullmäktige beslutat om en tilläggsbudget 2026 för gruppbostad LSS med 5,6 mnkr, vilket inte ingår i ovan tabell.

Helägda koncernföretag

Resultatprognosen för energibolaget visar underskott med 5,7 mnkr, mot det budgeterade resultatet på 0,6 mnkr, en negativ avvikelse med 6,3 mnkr. Avvikelsen består av främst högre bränslekostnader vilket även inkluderar en sämre verkningsgrad på grund av ojämn fukthalt i bränslet. Även kostnader för drift och underhåll har ökat. Nya bränslepriser trädde i kraft 1 augusti. Bolagets styrelse har beslutat om ny fjärrvärmetaxa från 1 september 2026.

Hyresbostäders resultatprognos visar överskott med 3,9 mnkr, vilket motsvarar en positiv avvikelse med 4,6 mnkr mot det underbudgeterade resultatet på 0,7 mnkr. Avvikelsen består främst av lägre kostnader för löpande underhåll och en försäkringsersättning.

Resultaten för bolagen avser före bokslutsdispositioner och skatt.

Helägda koncernföretag, mnkr	Resultatbudget 2026	Resultatprognos 2026	Resultatavvikelse 2026
Strömsunds energi AB	0,6	-5,7	-6,3
Strömsunds hyresbostäder AB	-0,7	3,9	4,6

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Balanskravsresultat

Kommunens resultatprognos med ett överskott på 9,2 mnkr bidrar till att balanskravsresultatet blir positivt kring 9 mnkr. Reservering av medel till RUR är stängd från bokslut 2023. Användning av medel från reserveringen är tillåten till längst 2033. Från 2024 gäller istället den nya lagstiftningen om resultatreserv, RER. Kommunen har ingen reservering i RER.

Senaste prognos från Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, visar att årets prognos på skatteunderlagsutvecklingen jämfört med rikets tioåriga genomsnitt ligger under. Därmed skulle det kunna vara möjligt att använda medel från RUR:en för 2026 om behov skulle uppstå efter ett negativt balanskravsresultat. Det finns inga tidigare balanskrav att reglera.

Balanskravsutredning, mnkr	Prognos 2026	Utfall 2025
Årets resultat enligt resultaträkningen	**9,2**	**21,7**
- Samtliga realisationsvinster	-0,2	-0,1
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	*)	-14,4
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**9,0**	**7,2**
- Reservering av medel till resultatreserv, RER		
+ Användning av medel från resultatreserv, RER		
- Användning av medel från resultatutjämnings-reserv, RUR		
Årets balanskravsresultat	**9,0**	**7,2**

*) Ingen prognos finns för hur pensionsstiftelsekapitalet påverkar kommunens resultatredovisning i bokslutet 2026.

Resultatutjämningsreserv, RUR, mnkr	Prognos 2026	Utfall 2025
Ingående värde	**58,4**	**58,4**
Reservering till RUR, stängd	-	-
Användning av RUR		
Utgående värde	**58,4**	**58,4**

*) Reservering till RUR är stängd från bokslut 2023. Användning av RUR är tillåten till längst 2033. Från 2024 gäller resultatreserv, RER.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Väsentliga personalförhållanden

Information från HR

Arbetet med att utveckla hälsofrämjande arbetsplatser har fortsatt med fokus på nära stöd till chefer och ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Under året har särskild uppmärksamhet riktats mot allvarliga risker i arbetsmiljön och hur dessa kan förebyggas och hanteras.

Dialogerna kring ett nytt samverkansavtal har fortsatt tillsammans med de fackliga organisationerna. Arbetet syftar till att utveckla formerna för samverkan och skapa goda förutsättningar för delaktighet och dialog i verksamheterna.

HR har under året också gett stöd till chefer inför kommande organisationsförändringar. Det har bland annat handlat om stöd i arbetsmiljöfrågor, arbetsrätt och förändringsprocesser.

Kompetensförsörjning

Utvecklingsarbetet inom *Strategi 2032: Målinriktad kompetensförsörjning*, som medfinansieras av Europeiska socialfonden, ESF, har fortsatt under 2026. Arbetet omfattar flera områden som tillsammans ska stärka kommunens långsiktiga förmåga att attrahera, utveckla och behålla rätt kompetens.

Stödet till chefer vid rekrytering har utvecklats och förstärkts. Ett ökat fokus ligger på kompetensbaserad rekrytering, med målet att skapa en mer strukturerad och kvalitetssäkrad rekryteringsprocess och ge cheferna bättre stöd genom processens olika delar.

Arbetet med chefers arbetsmiljö och arbetsbelastning har fortsatt. Ett viktigt område är att utveckla stödet till cheferna, bland annat genom att förbättra stödfunktionernas arbetssätt och samarbete med verksamheterna. Arbetet med att utveckla ett sammanhållet chefsprogram har också påbörjats.

Strategi 2032 har fortsatt arbetet med att lyfta fram goda exempel från våra verksamheter och stärka bilden av kommunen som arbetsgivare.

Insatserna inom Strategi 2032 bidrar till att utveckla arbetssätt som långsiktigt ska stärka kommunens förmåga att möta kompetensbristen och skapa goda förutsättningar för chefer och medarbetare.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Förväntad utveckling

Framåtblick 2027

Vi har fortsatt demografiska utmaningar med lågt barnafödande och ökande andel äldre. Etableringen av Kriminalvården i Strömsund kan förhoppningsvis ge ett tillskott i inflyttningsnettot för kommunen.

Kompetensförsörjningen för den kommunala verksamheten kommer få ännu tuffare tider då vi får en lägre andel invånare i arbetsför ålder.

Vi behöver fortsätta stärka vårt arbetsgivar- och platsvarumärke men också fortsätta anpassa våra verksamheter så att vi kan fortsätta utveckla och investera med de utmaningar vi har.

Till budget 2027 ser vi en viss demografisk förändring, men vi har inte för avsikt att göra någon budgetanpassning än. Befolkningsprognoserna visar bland annat att från 2027 kommer gruppen invånare som är 85 år och äldre öka mer markant. Detta sammanfaller med pensioneringar bland våra kommunanställda som också ökar, särskilt inom vårdyrkena. Även om våra äldre blir fler så är det inte nödvändigtvis så att behovet av omsorg ökar med demografin eftersom våra äldre har bättre hälsa än de hade för 20 år sedan. Det finns all anledning att noga följa behovsutveckling under åren som kommer.

Till budgetramarna för 2027 beräknar vi en bruttokostnadsökning på cirka 3,1 procent. Vi ser samtidigt att skatter och bidrag inte ökar i samma utsträckning som kostnadsökningarna. Behovet av anpassning och effektivisering är fortsatt högt prioriterat. Budgetbeslut för 2027 har flyttats fram till september istället för juni.

Vindkraftmedel för 2027 är förnärvarande inte känt. I regeringsbeslutet om vindkraftmedel till kommunerna skulle en summa av 400 mnkr fördelas mellan kommuner med installerad vindkraft inom sin geografiska yta för 2027. Vi har ännu inget besked om hur mycket som tillfaller Strömsunds kommun. Ett ärende kom till fullmäktige i september för att ge verksamheterna bättre planeringsförutsättningar inför 2027, även om bidraget i sämsta fall inte betalas ut för 2027. Ärendet blev återremitterat och kommer till fullmäktige i november istället.

Att förbättra verksamheternas finansiella obalanser kräver löpande åtgärder från förvaltningsorganisationen. När det är nödvändigt med politiska beslut kring åtgärder lägger förvaltningsorganisationen fram förslag till politiken. När vi talar om frivillig verksamhet är det också baserat på lokala frivilliga beslut. En fungerande välfärd för våra kommunmedborgare måste vara långsiktig, inte bara ett år i taget.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Staten behöver ge oss bättre planeringsförutsättningar, inte fler och större andel riktade statsbidrag inom vård, omsorg och utbildning. Vi noterar att det också uppstår hybrider mellan generella och riktade statsbidrag, särskilda bidrag. Totalt sett lägger vi allt för stora resurser på att administrera – ansöka, anpassa verksamhet och återredovisa – dessa stora och betydelsefulla intäkter. Istället borde vi lägga kraften på det förändringsarbete som vi behöver utföra lokalt med våra lokala förutsättningar.
Vi efterfrågar även att staten inför värdesäkring av de generella statsbidragen för att inte dessa ska bli urholkade över tid.

Avslutande sammanfattning
Sammanfattningsvis står kommunen inför en period med fortsatt demografisk omställning, ökade investeringsbehov och hård konkurrens om arbetskraften. För att långsiktigt säkerställa god ekonomisk hushållning krävs fortsatt anpassning av verksamheterna, ett starkt fokus på kompetensförsörjning och en effektiv resursanvändning. Samtidigt behöver kommunen frigöra ekonomiskt utrymme för investeringar och utvecklingsinsatser som stärker kommunens långsiktiga hållbarhet och attraktivitet.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Resultaträkning

Mnkr	Kommunen 2026-08	Kommunen 2025-08	Årsbudget inkl TA 2026	Boksluts-prognos 2026
Verksamhetens intäkter	210,4	-	270,0	292,2
Verksamhetens kostnader	-850,5	-	-1 260,3	-1 291,9
Avskrivningar	-21,1	-	-32,4	-32,0
Verksamhetens nettokostnader	**-661,2**	**-**	**-1 022,7**	**-1 031,7**
Skatteintäkter	389,1	-	617,0	584,0
Generella statsbidrag och utjämning	308,2	-	423,4	457,3
Verksamhetens resultat	**36,1**	**-**	**17,7**	**9,6**
Finansiella intäkter	22,0	-	1,6	2,6
Finansiella kostnader	-0,4	-	-4,3	-3,0
Resultat efter finansiella poster	**57,7**	**-**	**15,0**	**9,2**
Extraordinära poster	0,0	-	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	**57,7**	**-**	**15,0**	**9,2**
		-		-
Jämförelsestörande poster pensionsmedel	-20,3	-		
ÅRETS RESULTAT exklusive jämförelsestörande poster	**37,4**	**-**	**15,0**	**9,2**

Delårsbokslut för föregående år, augusti 2025, utgick på grund av ekonomisystembyte från och med 1 maj 2025.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Balansräkning

Mnkr	Kommunen 2026-08	Kommunen 2025-12
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar	0,0	0,0
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	539,3	517,6
Maskiner och inventarier	37,8	36,2
Finansiella anläggningstillgångar	36,5	36,8
Summa anläggningstillgångar	**613,6**	**590,7**
Omsättningstillgångar		
Förråd	0,0	0,0
Fordringar	116,7	197,4
Kortfristiga placeringar	210,3	190,0
Kassa och bank	153,7	89,8
Summa omsättningstillgångar	**480,6**	**477,2**
SUMMA TILLGÅNGAR	**1 094,3**	**1 067,9**
Eget kapital		
Årets resultat	57,7	21,7
Resultatutjämningsreserv (RUR)	58,4	58,4
Förändr konsolideringsandel i kommunalförbund	0,0	0,0
Övrigt eget kapital	540,3	521,5
Summa eget kapital	**656,4**	**601,6**
Avsättningar		
Avsättning för pensioner	160,1	159,3
Andra avsättningar	5,5	2,1
Summa avsättningar	**165,6**	**161,4**
Skulder		
Långfristiga skulder	67,9	69,1
Kortfristiga skulder	204,4	235,9
Summa skulder	**272,2**	**305,0**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**1 094,3**	**1 067,9**
Ställda panter och ansvarsförbindelser		
Ansvarsförbindelse pension inkl. löneskatt	174,5	193,2
- pensioner intjänade t.o.m 1997	*303,5*	*313,3*
-tryggade i pensionsstiftelse	*-128,9*	*-120,1*
Leasing	0,0	0,0
Borgensåtagande	250,5	227,0

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Kassaflödesanalys

Mnkr	Kommunen 2026-08	Årsbudget inkl TA 2026	Prognos 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	57,7	15,0	9,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	7,4	35,1	33,4
Övriga likviditetspåverkande poster	-7,0	-8,8	-6,9
Poster som redovisas i annan sektion	-0,1	-	-
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	*58,0*	*41,3*	*35,7*
Ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar	80,7	-	-
Ökning (-) /minskning (+) av förråd och varulager	0,0	-	-
Ökning (+) /minskning (-) kortfristiga skulder	-31,5	-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten	**107,2**	**41,3**	**35,7**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	-	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar	-44,5	-102,0	-80,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,3	-	-
Investering i kommunkoncernföretag	-	-	-
Försäljning av kommunkoncernföretag	-	-	-
Investering i finansiella anläggningstillgångar, inkl. fin. leasing	0,3	-	-
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar, inkl. fin. leasing	0,0	-	-
Investeringsbidrag	1,0	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	**-42,9**	**-102,0**	**-80,4**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Nyupptagna lån	0,0	50,0	30,0
Amortering av långfristiga skulder	-0,4	-0,5	-0,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	**-0,4**	**49,5**	**29,5**
ÅRETS KASSAFLÖDE	**63,9**	**-11,2**	**-15,2**
Likvida medel vid årets början	**89,8**	**-**	**-**
Likvida medel vid årets slut	**153,7**	**-**	**-**

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Noter för resultaträkning

Not 1 Redovisningsprinciper

Specifikation
Strömsunds kommuns redovisning bygger på lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt på rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Sammantaget innebär det att redovisningen i kommunen sker på ett sätt som i huvudsak överensstämmer med god redovisningssed.
Immateriella anläggningstillgångar: bedömning har gjorts att kommunen inte har några immateriella anläggningstillgångar.
Materiella anläggningstillgångar: I huvudsak tillämpar vi följande linjära avskrivningstider: • Byggnader och anläggningar 15–75 år. • Maskiner, fordon och inventarier 3–15 år. För att aktivering ska ske ska anskaffningsvärdet uppgå till minst ett (1) basbelopp och nyttjandeperioden varar över tre år. Kommunen tillämpar i normalfallet linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. När tillgången tas i bruk börjar avskrivningen. Kommunen införde komponentavskrivningar från 2016.
Pensionsåtagande: Strömsunds kommun redovisar från år 2020 pensioner intjänade före 1998 enligt LKBRs blandmodell, det vill säga att intjänade pensionsförmåner före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse under linjen. Under 2024 har kommunen börjat tillämpa RKR R20 Redovisning av kommunala pensionsstiftelser. Jämförelsetal är omräknade för kommunen för åren 2020–2023.
Borgensåtaganden: kommunens borgensåtagande har ökat under året med 11,5 mnkr för Strömsunds hyresbostäder AB och 27 mnkr för Strömsunds energi AB. Borgensåtagandet har även minskat med 14,9 mnkr genom att bostadsrättsföreningen HSB är under likvidation. Kommunen har gjort ett borgensinfriande med 4,0 mnkr.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Specifikation
Pensionsskuld: Strömsunds kommuns uppskattning av pensionsskulden är beräknad utifrån KPAs pensionsberäkning per 2026-08-31.
Leasing: Bedömning av leasingavtal görs enligt RKR R5 Leasing och redovisas som finansiell leasing i de fall nuvärdet av minimileaseavgifterna överstiger 80 procent av leasingobjektets verkliga värde vid leasingperioden början.
Avsättning deponi: Avsättningen för återställande av deponier baserar sig på material som tillförts tippen från 2007 och framåt och bygger på uppdaterade beräkningar. Återställningsarbetet påbörjades 2021 och ska vara slutfört senast 2035.
Rättelser: Bedömning om väsentligt belopp vid rättning via eget kapital är 1 mnkr.
Jämförelsestörande poster: Från 2024 kommer den orealiserade vinsten eller förlusten från pensionsstiftelsen att hanteras som jämförelse störande i kommunen - Årets resultat exkl. jämförelsestörande poster. För andra poster som kan anses vara jämförelsestörande sker prövning löpande.
Jämförelsestörande delårsbokslut per augusti 2025: Under maj 2025 genomförde kommunen ett systembyte. Kommunen hade inte möjlighet att producera en delårsrapport med tillräckligt hög kvalitet. Avsaknaden av delårsrapport från 2025 gör att det i delårsrapporten för 2026 inte är möjligt att inkludera några jämförelsesiffror för 2025 vilket försämrar rapportens jämförbarhet.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Driftredovisning per nämnd

	Intäkter		Kostnader		Nettokostnad	Netto budget 2026	Netto prognos 2026	Prognos avvikelse 2026
	Utfall 2026-08-31	Utfall 2025-08-31	Utfall 2026-08-31	Utfall 2025-08-31	Utfall 2026-08-31			
Kommunfullmäktige	**-**	**-**	**-1,0**	**-**	**-1,0**	**-2,4**	**-2,4**	**-**
Kommunstyrelse	**195,3**	**-**	**-359,6**	**-**	**-164,3**	**-261,1**	**-253,6**	**7,5**
-Kommunstyrelse	0,3	-	-34,2	-	-33,9	-54,4	-52,4	2,0
-Kommunledningsförvaltning	6,3	-	-33,2	-	-26,8	-47,6	-45,5	2,2
-Bredband	7,9	-	-7,3	-	0,6	-	-	-
-Framtids- och utvecklingsförvaltning	21,5	-	-90,6	-	-69,2	-110,4	-110,7	-0,3
-Teknik- och serviceförvaltning	159,2	-	-194,3	-	-35,1	-48,5	-45,0	3,6
Miljö- och byggavdelning	**3,4**	**-**	**-6,7**	**-**	**-3,4**	**-7,2**	**-7,1**	**0,1**
Barn-, kultur- och utbildningsnämnd	**27,0**	**-**	**-218,8**	**-**	**-191,9**	**-294,4**	**-295,3**	**-0,9**
-Barn-, kultur- och utbildningsförvaltning	25,2	-	-205,1	-	-180,0	-273,5	-274,4	-0,9
-Kultur- och fritidsavdelning	1,8	-	-13,7	-	-11,9	-20,9	-20,9	0,0
Vård- och socialförvaltning	**39,7**	**-**	**-322,2**	**-**	**-282,5**	**-421,0**	**-426,3**	**-5,4**
Närvård Frostviken	**9,2**	**-**	**-30,9**	**-**	**-21,7**	**-26,7**	**-30,4**	**-3,7**
Revision	**-**	**-**	**-0,6**	**-**	**-0,6**	**-1,3**	**-1,3**	**-**
Valnämnd	**0,4**	**-**	**-0,1**	**-**	**0,3**	**-0,4**	**-0,4**	**-**
Delsumma	**274,9**	**-**	**-940,0**	**-**	**-665,1**	**-1 014,4**	**-1 016,8**	**-2,4**
Poster ej hänförbara till verksamhet	888,7	-	-168,7	-	720,0	1 002,4	993,2	-9,2
Summa skattefinansierad verksamhet	**1 163,6**	**-**	**-1 108,7**	**-**	**54,9**	**-12,0**	**-23,6**	**-11,6**
Avgiftsfinansierad verksamhet AVA	42,0	-	-37,7	-	4,3	-	1,0	1,0
Producentfinansierad vsh förpackn.insaml	11,4	-	-13,0	-	-1,5	-	0,7	0,7
Summa	**1 217,1**	**-**	**-1 159,4**	**-**	**57,7**	**-12,0**	**-22,0**	**-10,0**
Avgår interna intäkter och kostnader	-117,9	-	117,9	-	-	-		-
Avgår interna kapitalkostnader	-9,9	-	9,9	-	-	32,4	32,0	-0,4
Avgår interna personalomkostnader	-159,5	-	159,5	-	-	-	-	-
Avgår skatteintäkter, gen.statsbidrag och utjämn	-697,3	-	-	-	-697,3	-1 040,4	-1 041,3	-0,9
Avgår finansiella intäkter och kostnader	-22,0	-	0,4	-	-21,6	-2,7	-0,4	2,3
Verksamhetens nettokostnader enl. RR	**210,4**	**-**	**-871,6**	**-**	**-661,2**	**-1 022,7**	**-1 031,7**	**-9,0**

	Beslutsparagraf	Belopp, mnkr
Ursprungligt budgetbeslut	KF §64 per 11 juni 2025	-1 009,3
Budgetbeslut tagna under innevarande år		
Vindkraftsmedel 2026	KF §3 per 25 februari 2026	-10,3
Vindkraftsmedel 2026, justering	KF §3 per 25 augusti 2026	0,4
Vindkraftsmedel 2025, del av	KS §144 per 25 augusti 2026	-3,5
Summa tilläggsbudget 2026		**-13,4**
Aktuell budget		**-1 022,7**
Omdisponerad budget		
Överskott Turismen bokslut 2025	KF §47 per 29 april 2026	0,7

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Sammanfattning av förvaltningarnas budgetavvikelser

Förvaltning	Budget-avvikelse	Kommentar
Kommunstyrelsen	+2,0 mnkr	Minskade kostnader för outhyrda lokaler, återhållsam användning av utvecklingspotten samt lägre arvodeskostnader.
Kommunlednings-förvaltningen	+2,2 mnkr	Vakanser och frånvaro på vissa befattningar ger lägre personalkostnader än budget.
Framtids- och utvecklings-förvaltningen	-0,3 mnkr	Främst underskott inom vuxenutbildningen på grund av högre kostnader och lägre statsbidrag.
Teknik- och serviceförvaltningen	+3,6 mnkr	Högre virkespriser och extra gallringar inom skogsverksamheten samt effekter av kommunens anpassningsprogram.
Miljö- och byggavdelningen	+0,1 mnkr	Högre bygglovsintäkter än budgeterat.
Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen	-0,9 mnkr	Största negativa poster är förskolan och ungdomskort, medan grundskolor och anpassad grundskola redovisar överskott.
Kultur- och fritidsavdelningen	+0,0 mnkr	Sammantaget i princip budgetbalans. Överskott i kulturskolan och administration motverkas av underskott inom bibliotek, fritidsgårdar och fritidsanläggningar.
Vård- och socialförvaltningen	-5,4 mnkr	Huvudorsaken är äldreomsorgens underskott, främst till följd av högre personalkostnader, övertid, OB-kostnader och bemanningsnivåer över budget.
Närvård Frostviken	-3,7 mnkr	Särskilt boende och hemvård med ökade bemannings-, sjuklöne- och upplärningskostnader.
Avgiftsfinansierad verksamhet (AVA)	+1,0 mnkr	Avfallsverksamheten ger ett överskott som motverkar underskott inom vattenverksamheten.
Producentfinansierad verksamhet, förpackningsinsamling	+0,7 mnkr	Ersättningen från producenterna beräknas bli högre.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Investeringsredovisningar

Investeringsrapport, netto mnkr	Utgifter sedan objektets start				Årets investeringar			
	Prognos klar-datum	Beslutad total budget	Ack utfall 260831	Av-vikelse	Budget 2026	Ack utfall 260831	Netto prognos 2026	Prognos avvikelse 2026
Kommunstyrelsen					0	0	0	0
Teknik- och serviceförvaltning		86,0	42,6	43	65,6	22,1	43,4	22,2
- varav gruppbostad LSS nybyggnad	*2027-09-30*	*21,0*	*0,7*	*20*	*21,0*	*0,7*	*5,2*	15,8
- varav ombyggnad skolor Strömsund	*2026-12-31*	*27,1*	*28,1*	*-1*	*11,3*	*12,3*	*13,1*	-1,8
- varav sprinklers särskilda boenden	*2027-04-30*	*5,5*	*0,1*	*5*	*5,5*	*0,1*	*3,6*	1,9
Framtids- och utvecklingsförvaltning					0,5	0,2	0,5	0,0
Avgiftsfinansierad verksamhet								
Avfall, vatten och avlopp		52,1	44,2	8	20,9	11,4	21,0	-0,1
- varav ledningsnät, förnyelse	*2026-12-31*	*24,2*	*22,9*	*1*	*2,6*	*0,9*	*2,6*	0,0
- varav skivfilter Strömsunds reningsverk	*2026-12-31*	*10,0*	*6,5*	*4*	*10,0*	*6,5*	*10,0*	0,0
Bredband		123,0	124,4	-1	5,9	6,7	6,4	-0,5
Producentfinansierad verksamhet								
Förpackningsinsamling		13,4	7,9	6	9,0	3,1	9,0	0,0
-varav sopkärl förpackningsinsamling	*2026-12-31*	*8,4*	*2,6*	*6*	*6,0*	*0,6*	*6,0*	*0,0*
Totala investeringsutgifter, netto					**102,0**	**43,5**	**80,4**	**21,6**
- varav finansiell leasing					*0*	*0*	*0*	*0*

	Beslutsparagraf	Belopp mnkr
Ursprungligt budgetbeslut	KF §65 per 11 juni 2025	95,8
Budgetbeslut tagna under innevarande år		
Ombudgetering från 2025	KF §1 per 25 februari 2026	10,0
Revidering av investeringsbudget 2026	KF §2 per 25 februari 2026	-3,8
Summa tilläggsbudget		**6,2**
Aktuell budget		**102,0**
Omdisponerad budget		
Omfördelning objekt	KS §26 per 17 februari 2026	0,2
Omfördelning objekt	KS §48 per 31 mars 2026	1,8

Investeringar i koncernföretag som fullmäktige beslutat

Investeringsrapport, netto mnkr	Utgifter sedan objektets start				Årets investeringar			
	Prognos klar-datum	Beslutad total budget	Ack utfall 260831	Av-vikelse	Budget 2026	Ack utfall 260831	Netto prognos 2026	Prognos avvikelse 2026
Strömsunds energi AB								
Kulvert Ulriksfors	2026-11-30	7,0	5,6	1,4	7,0	5,5	5,8	1,2
Totala investeringsutgifter, netto					**7,0**	**5,5**	**5,8**	**1,2**

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Januari–augusti 2026

I bokslutsprognosen presenteras en ekonomisk uppskattning av hur resultatet för hela året förväntas bli, baserat på utfallet under årets första åtta månader samt kända och bedömda händelser resten av året.

Syftet är att i ett tidigt skede se om verksamheterna går mot överskott, underskott eller budget i balans.

Ankom: 2026-10-13 Ärende: KS.2026.73 Handling: 2154551

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Strömsunds kommun
Box 500, 833 24 Strömsund
0670-161 00 • kommun@stromsund.se • www.stromsund.se

Diarienummer KS.2026.72

§ 179 Borgensavgifter kommunala bolag 2027

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Beräkning av borgensavgift för kommunala bolag 2027 enligt bilaga 1 godkänns.

2. Prövningen enligt EU-kommissionens förordning 2023/2832 "De minimisförordningen" enligt bilaga 2 godkänns.

3. För 2027 tas ingen borgensavgift ut för Strömsunds energi AB eller Strömsunds hyresbostäder AB.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

1. Beräkning av borgensavgift för kommunala bolag 2027 enligt bilaga 1 godkänns.

2. Prövningen enligt EU-kommitionens förordning 2023/2832 "De minimisförordningen" enligt bilaga 2 godkänns.

3. För 2027 tas ingen borgensavgift ut för Strömsunds energi AB eller Strömsunds hyresbostäder AB.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Sammanfattning av ärendet

Beräkning av borgensavgifter för våra två helägda kommunala bolag för 2027 är genomförd. Därefter har vi prövat om det finns möjlighet att inte ta ut borgensavgiften enligt EU-kommitionens förordning 2023/2832 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, en så kallad "De Minimis-förordning".

Beräknade borgensavgifter för 2027:

- Strömsunds energi AB, 0,47 procent, 658 000 kronor

§ 179 fortsättning

- Strömsund hyresbostäder AB, 0,35 procent, 249 550 kronor.

Prövning mot "De Minimis-förordningen" för erhållna offentliga bidrag under treårsperioden 2024–2026:

- Strömsunds energi AB, 2 594 363 kronor
- Strömsund hyresbostäder AB, 843 825 kronor

Båda bolagen klarar prövningen mot "De Minimis-förordningens" tröskelvärde på 300 000 euro för erhållna offentliga bidrag under treårsperioden 2024−2026. Tröskelvärdet motsvarade cirka 3 333 000 svenska kronor per den 1 september 2026 .

Förslaget till kommunstyrelsen är att inget av bolagen blir debiterad för borgensavgift 2027.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

1. Beräkning borgensavgift kommunala bolag

2. Prövning Kommissionens förordning 2023/2832 "De minimis-förordning"

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

2026-10-02

Diarienummer KS.2026.72

Borgensavgift 2027 kommunala bolag

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelse beslut.

1. Beräkning av borgensavgift för kommunala bolag 2027 enligt bilaga 1 godkänns.
2. Prövningen enligt EU-kommitionens förordning 2023/2832 "De Minimis-förordningen" enligt bilaga 2 godkänns.
3. För 2027 tas ingen borgensavgift ut för Strömsunds energi AB eller Strömsunds hyresbostäder AB.

Sammanfattning av ärendet

Beräkning av borgensavgifter för våra två helägda kommunala bolag för 2027 är genomförd. Därefter har vi prövat om det finns möjlighet att inte ta ut borgensavgiften enligt EU-kommitionens förordning 2023/2832 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, en så kallad "De Minimis-förordning".

Beräknade borgensavgifter för 2027:

- Strömsunds energi AB, 0,47 procent, 658 000 kronor
- Strömsund hyresbostäder AB, 0,35 procent, 249 550 kronor

Prövning mot "De Minimis-förordningen" för erhållna offentliga bidrag under treårsperioden 2024–2026:

- Strömsunds energi AB, 2 594 363 kronor
- Strömsund hyresbostäder AB, 843 825 kronor

Båda bolagen klarar prövningen mot "De Minimis-förordningens" tröskelvärde på 300 000 euro för erhållna offentliga bidrag under

Handlingen upprättad av Veronica Hjorter Stenklyft ,2026-10-02, KS.2026.72

treårsperioden 2024−2026. Tröskelvärdet motsvarade cirka 3 333 000 svenska kronor per den 1 september 2026 .

Förslaget till kommunstyrelsen är att inget av bolagen blir debiterad för borgensavgift 2027.

Beslutsunderlag

1. Beräkning borgensavgift kommunala bolag
2. Prövning Kommissionens förordning 2023/2832 "De minimis-förordning"

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Niclas Liljefjäll, Veronica Hjorter Stenklyft

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen ekonomi
Strömsunds energi AB
Strömsunds hyresbostäder AB

Handlingen upprättad av Veronica Hjorter Stenklyft ,2026-10-02, KS.2026.72

Dokumentation över beräknade borgensavgifter för år 2027

Bilaga 1

	SEAB 556220-1615	SHB 556121-3496
Aktuell skuld, kr (IB 2026)	140 000 000	71 300 000
Kapitalbindning, år (per sept)	5,39	2,27
Bedömd rating	BBB	A/BBB
Spread september 2026	0,43%	0,31%
Påslag alt. finansieringskostnad	0,04%	0,04%
Borgensavgift, %	**0,47%**	**0,35%**
Borgensavgift, kr	**658 000**	**249 550**

SEAB

Nyckeltal med branschvärde[1)]	2501-2512	2401-2412	2301-2312	2201-2212	2101-2112
Soliditet %	42,0[1)]	4,5	9,0	15,9	34,6	40,1
Konsolideringsgrad %	46,7[1)]	5,9	11,5	19,4	41,3	48,0
Kassalikviditet %	125,9[1)]	29,7	31,7	70,4	105,0	79,5
Avkastning tot kap %	4,3[1)]	-2,8	-4,7	-4,2	-0,5	2,3
Cash fl/tot skuld %	17,4[1)]	-0,4	-3,2	-3,7	5,8	12,9
Riskbuffert %	2,6[1)]	-5,5	-7,4	-6,1	-1,2	1,9

1) Branschvärde 2025 = Medianen för bolag med 5-19 anställda i bransch 35000 d v s

Analys av tre års bokslut

Lönsamhet

Avkastningen på totalt kapital är negativ trots att lönsamheten ökar.

Konsolidering

Konsolideringsgraden är mycket låg och sjunker.

Likviditet

Kassalikviditeten är mycket låg och sjunker.

SHB

Nyckeltal med branschvärde[1)]	2501-2512	2401-2412	2301-2312	2201-2212	2101-2112
Soliditet %	19,2[1)]	39,5	37,5	37,1	39,9	40,4
Konsolideringsgrad %	19,4[1)]	39,9	37,9	37,5	40,4	41,2
Kassalikviditet %	79,3[1)]	39,5	56,4	52,7	59,2	69,9
Avkastning tot kap %	3,1[1)]	8,1	2,2	-3,8	1,4	-4,9
Cash fl/tot skuld %	4,0[1)]	12,5	5,7	1,7	4,2	7,6
Riskbuffert %	0,3[1)]	6,2	-0,2	-5,9	0,3	-5,8

1) Branschvärde 2025 = Medianen för bolag med 5-19 anställda i bransch 68201 d v s Uthyrning och förvaltning av egna eller arrenderade bostäder

Analys av tre års bokslut

Likviditet

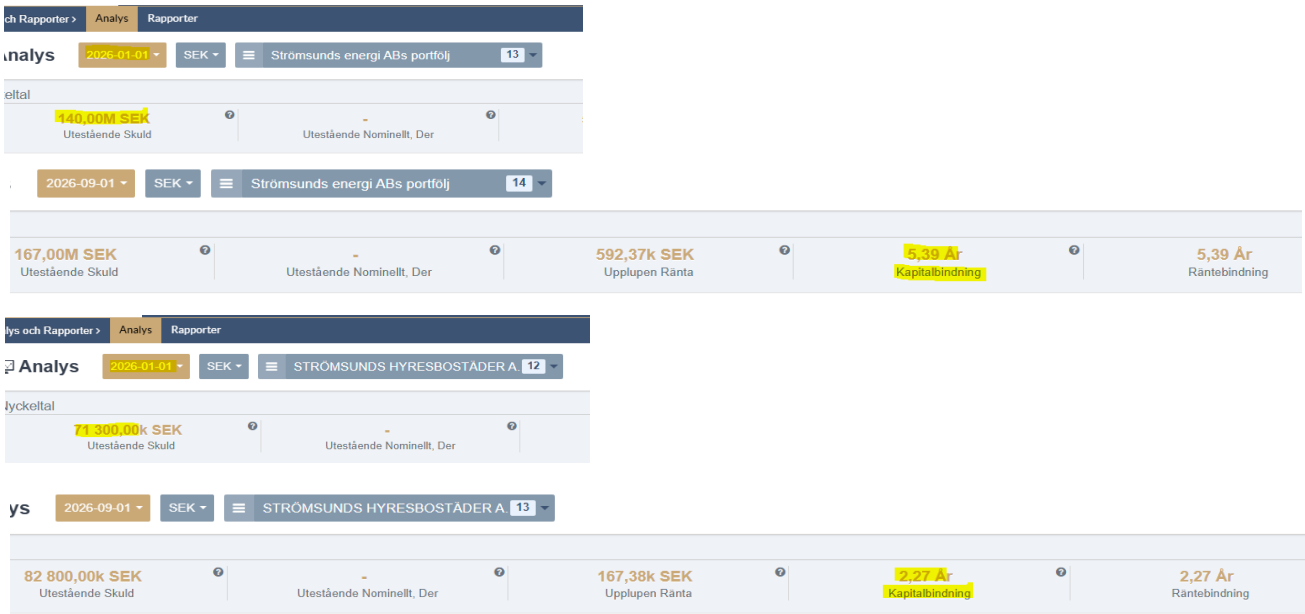
Kassalikviditeten är mycket låg och sjunker.

Referensdata Kommuninvest per september 2026

KOMMUNINVEST

Räntedifferenser (spreadar) mellan avkastningskurvorna för ratingkategori AA, A och BBB, löptider 1–10 år, i procentenheter. För båda spreadarna (BBB – A och A – AA) visas noteringar för specifika löptider och en notering för genomsnittet av alla löptider.

	Löptid (år)										
(Procentenheter)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Genomsnitt alla löptider
Spread BBB - A	0,21	0,26	0,30	0,29	0,28	0,25	0,23	0,22	0,22	0,22	0,25
Spread A - AA	0,12	0,10	0,09	0,11	0,15	0,19	0,24	0,29	0,33	0,37	0,20

Ankom: 2026-10-02 Ärende: KS.2026.72 Handling: 2153170

Erhållna bidrag under perioden 2024-01-01--2026-12-31

Bilaga 2

Strömsunds energi AB

Typ av bidrag	Belopp	Datum
Lönebidrag 7 mån	126 372	2024-07-31
Lönebdrag	96 515	2024-12-31
Lönebidrag tom sept	173 687	2025-09-26
Lönebidrag okt-dec	57 894	2025
Lönebidrag tom aug	154 237	2026
Lönebidrag sept-dec	77 108	2026
Total	**685 813**	

(ev tillkommande bidrag hösten 2026 bevakas)

1.) Beräkning av värdet av ej uttagen borgensavgift 2024-2026

År	IB skuld	borg.avg %	beräknad borg.avg
2024	129 500 000	0,49%	634 550
2025	140 000 000	0,44%	616 000
2026	140 000 000	0,47%	658 000
			1 908 550

Totalbelopp för prövning **2 594 363**

Understiger tröskelvärdet 300 000 EUR med god marginal (motsvarar cirka 3,3 mnkr per 260901)

Strömsunds hyresbostäder AB

Typ av bidrag	Belopp	Datum
Regionalt stöd SKV	85 200	2024
Regionalt stöd SKV	85 200	2025
Regionalt stöd SKV	85 200	2026
Total	**255 600**	

(ev tillkommande bidrag hösten 2026 bevakas)

2.) Beräkning av värdet av utökad borgensavgift 2024-2026

År	IB skuld	borg.avg %	beräknad borg-avg		deb borg.avg	tillägg borg.avg
2024	71 300 000	0,37%	263 810	-	178 250	85 560
2025	71 300 000	0,36%	253 115		-	253 115
2026	71 300 000	0,35%	249 550			249 550
			766 475	**-**	**178 250**	**588 225**

Totalbelopp för prövning **843 825**

Understiger tröskelvärdet 300 000 EUR med god marginal (motsvarar cirka 3,3 mnkr per 260901)

Ankom: 2026-10-02 Ärende: KS.2026.72 Handling: 2153171

Diarienummer KS.2026.1055

§ 135 Vindkraftsmedel från staten 2027

Kommunfullmäktiges beslut

1. Vindkraftmedel som ska tillfalla kommunen för år 2027 är beräknade till 9 000 000 kronor.

2. Kommundirektörens budget får ett tilläggsanslag med 1 000 000 kronor.

3. Verksamheterna får 8 000 000 kronor fördelade enligt lista nedan.

4. Om utfallet av tilldelade vindkraftmedel avviker mot beräknat belopp får budgeten justeras vid ett senare tillfälle med delegation till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Vindkraftmedel som ska tillfalla kommunen för år 2027 är beräknade till 9 000 000 kronor.

2. Kommundirektörens budget får ett tilläggsanslag med 1 000 000 kronor.

3. Verksamheterna får 8 000 000 kronor fördelade enligt lista nedan.

4. Om utfallet av tilldelade vindkraftmedel avviker mot beräknat belopp får budgeten justeras vid ett senare tillfälle med delegation till kommunstyrelsen.

Yrkande

Ordföranden föreslår kommunfullmäktige besluta enligt kommunstyrelsens förslag med korrigering av mottagande förvaltning av fördelade medel på punkterna:

§ 135 fortsättning

5. Tilldelning av medel 1 000 000 kronor att fördela till föreningslivet för exempelvis inköp av material och utrustning, avser inte kommunledningsförvaltningen, avser utbildningsförvaltningen.

7. Tilldelning av medel 625 000 kronor att fördela till aktivitetssamordning, avser inte utbildningsförvaltningen, avser vård- och socialförvaltningen

9. Tilldelning av medel 200 000 kronor att fördela till Ungdomsinitiativ (kopplat till ungdomsråd), avser inte utbildningsförvaltningen, avser kommunledningsförvaltningen.

Simon Högberg yrkar på återremiss med motiveringen att frågan behöver bredare politisk beredning.

Acklamation

Ordförande frågar kommunfullmäktige om ärendet ska avgöras idag.

Ordförande finner att ärendet ska avgöras idag.

Votering

Ordförande meddelar att votering är begärd och ska genomföras.

Följande voteringsproposition godkänns:

Den som vill avgöra ärendet idag röstar ja, den som ställer sig bakom Simon Högbergs yrkande om återremittering röstar nej.

17 ja-röster.

12 nej-röster.

Ordförande finner att kommunfullmäktige beslutar återremittera ärendet genom minoritetsåterremiss.

Sammanfattning av ärendet

Under hösten år 2024 lade regeringen fram sin budgetproposition där man, bland annat, sade att medel skulle tillfalla kommuner som har vindkraftsproduktion inom sin geografiska yta. Detta skulle gälla åren 2025-2027. För åren 2025 och 2026 har beloppen bestämts och betalats ut under år 2026 men för år 2027 finns inga officiella beräkningar ännu. Eftersom beloppen både för år 2025 och 2026 översteg 9 000 000 kronor respektive

§ 135 fortsättning

år så antas att åtminstone 9 000 000 kronor ska tillfalla Strömsunds kommun för år 2027.

Socialdemokraterna och Centerpartiet i Strömsunds kommun har arbetat fram följande fördelning av 2027 års vindkraftmedel:

1. Implementering styrsystem/priomodell tilldelas kommundirektören, kommunledningsförvaltningen, 1 000 000 kronor.
2. Kommunstyrelsen tilldelas en utvecklingspott för Hammerdal på 2 000 000 kronor.
3. Kommunledningsförvaltningen tilldelas en näringslivspott för utåtriktad verksamhet, 1 000 000 kronor (utreda industrimark/industrifastigheter, inflyttning med mera).
4. Teknik- och serviceförvaltningen tilldelas 1 000 000 kronor till att göra snyggare/tryggare utemiljöer.
5. Kommunledningsförvaltningen tilldelas 1 000 000 kronor till att fördela till föreningslivet för till exempel inköp av material och utrustning.
6. Utbildningsförvaltningen tilldelas 375 000 kronor till stöd till ungdomsgårdsverksamhet.
7. Utbildningsförvaltningen tilldelas 625 000 kronor till aktivitetssamordning.
8. Vård- och socialförvaltningen tilldelas 500 000 kronor för Guldkant äldre (bidrag till aktiviteter utförda av civilsamhället).
9. Utbildningsförvaltningen tilldelas 200 000 kronor till Ungdomsinitiativ (kopplat till ungdomsråd).
10. Utbildningsförvaltningen tilldelas 1 000 000 kronor till förbättrade skolresultat.
11. Kommunledningsförvaltningen tilldelas 300 000 kronor för bidrag till Flyktingloppet Ski Classic.

Underlag till beslut

KS § 146/2026

§ 135 fortsättning

Tjänsteskrivelse

Beslut skickas till

Koncernledningen

Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Diarienummer KS.2026.1055

Vindkraftmedel från staten 2027

Majoritetens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Vindkraftmedel som ska tillfalla kommunen för år 2027 är beräknade till 9 000 000 kronor.
2. Kommundirektörens budget får ett tilläggsanslag med 1 000 000 kronor.
3. Verksamheterna får 8 000 000 kronor fördelade enligt lista nedan.
4. Om utfallet av tilldelade vindkraftmedel avviker mot beräknat belopp får budgeten justeras vid ett senare tillfälle med delegation till kommunstyrelsen.

Beskrivning av ärendet

Under hösten år 2024 lade regeringen fram sin budgetproposition där man, bland annat, sade att medel skulle tillfalla kommuner som har vindkraftsproduktion inom sin geografiska yta. Detta skulle gälla åren 2025-2027. För åren 2025 och 2026 har beloppen bestämts och betalats ut under år 2026 men för år 2027 finns inga officiella beräkningar ännu. Eftersom beloppen både för år 2025 och 2026 översteg 9 000 000 kronor respektive år så antas att åtminstone 9 000 000 kronor ska tillfalla Strömsunds kommun för år 2027.

Följande fördelning av 2027 års vindkraftmedel föreslås:

1. Implementering styrsystem/prioriteringsmodell tilldelas kommundirektören, kommunledningsförvaltningen, 1 000 000 kronor.
2. Kommunstyrelsen tilldelas en utvecklingspott för Hammerdal på 2 000 000 kronor.

3. Kommunledningsförvaltningen tilldelas en näringslivspott för utåtriktad verksamhet, 1 000 000 kronor (utreda industrimark/industrifastigheter, inflyttning med mera).
4. Teknik- och serviceförvaltningen tilldelas 1 000 000 kronor till att göra snyggare/tryggare utemiljöer.
5. Kommunledningsförvaltningen tilldelas 1 000 000 kronor till att fördela till föreningslivet för till exempel inköp av material och utrustning.
6. Utbildningsförvaltningen tilldelas 375 000 kronor till stöd till ungdomsgårdsverksamhet.
7. Vård- och socialförvaltningen tilldelas 625 000 kronor till aktivitetssamordnare.
8. Vård- och socialförvaltningen tilldelas 500 000 kronor för Guldkant äldre (bidrag till aktiviteter utförda av civilsamhället).
9. Utbildningsförvaltningen tilldelas 200 000 kronor till Ungdomsinitiativ (kopplat till ungdomsråd).
10. Utbildningsförvaltningen tilldelas 1 000 000 kronor till förbättrade skolresultat.
11. Kommunledningsförvaltningen tilldelas 300 000 kronor för bidrag till Flyktingloppet Ski Classic.

Beslut skickas till

Koncernledningen

Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Diarienummer KS.2026.130

§ 188 Revisionsrapport - Granskning av interna kontroller kopplat till inköp

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Anta kommundirektörens svar som kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten Granskning av interna kontroller kopplade till inköp.

2. Anse revisionsrapporten besvarad.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Kommundirektören får i uppgift att återkomma med svar när den nya organisationen är i drift där upphandling, avtalsuppföljning och ekonomi arbetar sammanhållet inom samma enhet.

2. Anta kommundirektörens svar som kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten Granskning av interna kontroller kopplade till inköp.

3. Anse revisionsrapporten besvarad.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att anta upprättat förslag på punkten 2 och 3.

2. Anta kommundirektörens svar som kommunstyrelsens svar på revisionsrapporten Granskning av interna kontroller kopplade till inköp.

3. Anse revisionsrapporten besvarad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunrevisionen har låtit EY granska om kommunstyrelsen har säkerställt en tillräcklig intern kontroll av kommunens inköp och beställningar. Granskningen har genomförts genom dokumentgranskning,

§ 188 fortsättning

intervjuer och stickprov och har huvudsakligen avgränsats till 2025 och senare. Revisionens samlade bedömning är att kommunstyrelsen delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området.

Kommunstyrelsen beslutade den 23 juni 2026, § 119, att ta del av rapporten och uppdra åt kommundirektören att upprätta ett förslag till svar på revisionsrapporten för överlämnande till kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Kommundirektören delar i huvudsak revisionens bedömning. Granskningen visar att kommunen har tydliga styrdokument för inköp och upphandling samt en i huvudsak väl definierad organisation, ansvarsfördelning och inköpsprocess. Kommunens e-handelssystem ger också goda förutsättningar för att inköp ska göras från rätt leverantör och till rätt villkor.

Samtidigt visar granskningen att kommunens kontroll och uppföljning behöver bli mer systematisk. Det gäller framför allt fastställande av mål, genomförande och återrapportering av köptrohetskontroller, samordning av inköp samt identifiering av områden där återkommande inköp motiverar att ramavtal tecknas. Stickprovsgranskningen visar även att vissa inköp inte har hanterats i enlighet med lagstiftning eller kommunens interna riktlinjer.

Det är positivt att stickproven samtidigt visar en god följsamhet till befintliga ramavtal. I samtliga granskade fall där leverantören inte fanns i ramavtalsregistret var det korrekt att inte använda något av de befintliga ramavtalen. Bristerna är således främst kopplade till avsaknad av avtal inom vissa områden, bristande samordning samt otillräcklig dokumentation och uppföljning, snarare än att befintliga ramavtal systematiskt har åsidosatts.

Kommunens fortsatta arbete ska inriktas på att stärka dessa delar och säkerställa att beslutad styrning får ett tydligare genomslag i verksamheterna. Förbättringsarbetet kommer att bedrivas inom ramen för den nya förvaltningsorganisationen, där upphandlingsfunktionen slås samman med ekonomienheten i kommunledningsförvaltningen.

§ 188 fortsättning

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Skrivelse granskning

Revisionsrapport

Protokoll kommunstyrelsen 23 juni 2026 § 119

Diarienummer KS.2026.130 007

§ 119 Revisionsrapport - Granskning av avtalstrohet

Jan Rönngren, ordförande och Gudrun Hansson, kommunrevision, samt Aron Larsson, EY föredrar ärendet.

Kommunstyrelsens beslut

1. Tar del av rapporten.
2. Uppdra åt kommundirektören att upprätta ett förslag till svar på revisionsrapporten, som överlämnas till kommunfullmäktige.

Yrkande

Ordföranden föreslår kommunstyrelsen att besluta:

1. Ta del av rapporten.
2. Uppdra åt kommundirektören att upprätta ett förslag till svar på revisionsrapporten, som överlämnas till kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Strömsunds kommun granskat den interna kontrollen kopplat till inköp.

Underlag till beslut

Skrivelse granskning

Revisionsrapport

Beslutet skickas till

Kommunrevision

Kommundirektören

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Skrivelse
Kommunrevisionen

8 maj 2026

Till:
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunstyrelsen

Granskning av interna kontroller kopplat till inköp

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Strömsunds kommun granskat den interna kontrollen kopplat till inköp.

Vår **sammanfattande** bedömning är att kommunstyrelsen *delvis* har säkerställt en tillräcklig intern kontroll i inköp och beställningar.

Väsentliga iakttagelser från granskningen är:

- Kommunen använder i hög utsträckning andra organisationers upphandlingsfunktioner. Det handlar dels om den gemensamma nämnden, dels om andra gemensamma upphandlingsfunktoner såsom ADDA.
- Enligt kommunstyrelsens strategi för inköp och upphandling ska kommunstyrelsen årligen fastställa mål, men detta har kommunstyrelsen inte gjort.
- Styrningen av inköpsprocessen är tydlig. Det framgår hur inköp ska genomföras, olika funktioners ansvar och befogenheter.
- Det finns e-handelssystem som skapar goda förutsättningar för avtalstrohet samt att inköp görs till rätt villkor.
- Uppföljning av inköpstrohet görs, men inte systematiskt eller i tillräcklig omfattning
- Stickprov av leverantörer som fakturerat kommunen, men som inte återfinns i ramavtalsregistret, indikerar god följsamhet till ramavtal. I samtliga fall har det varit korrekt att inte nyttja befintliga ramavtal. Stickprovet visar dock att det finns behov av att upphandla vissa typer av tjänster.

Utifrån granskningsresultaten **rekommenderar** vi kommunstyrelsen att:

- Ange mål för inköp och upphandling i enlighet med strategin för inköp och upphandling *alternativt* ta bort kravet på att mål ska tas fram.
- Överväg att implementera systemstöd som minskar risken för närståendetransaktioner.
- Säkerställa att ramavtal tecknas där behov av ramavtal finns.
- Följa upp resultaten av de köptrohetskontroller som genomförs inom ramen för kommunstyrelsens riktlinjer för inköp och upphandling.

Iakttagelser och bedömningar i sin helhet finns i bilagd revisionsrapport.

Revisionen emotser återkoppling från nämnderna på granskningen senast den 1 november 2026.

På uppdrag av revisorerna (digital signering)

Jan Rönngren
Revisionens ordförande

Bilaga: Granskning av interna kontroller kopplat till inköp, EY, maj 2026

Ankom: 2026-06-24 Ärende: KS.2026.130 Handling: 2143292
Penneo document key: 6XAQ4-N71KG-IUK1E-C5QSH-YB2G4-0QW9A

PENNEO

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

Jan Åke Torsten Rönngren
Revisionens ordförande
Serienummer: 95c6e615f17288[…]b252322db9a84
IP: 193.234.xxx.xxx
2026-05-08 09:29:47 UTC

Ankom: 2026-06-24 Ärende: KS.2026.130 Handling: 2143292
Penneo dokumentnyckel: 6XAQ4-N71KG-IUR1E-C5QSH-YB2G4-0QW9A

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

Granskning av interna kontroller kopplat till inköp

Strömsunds kommun

Bakgrund

Regler för offentlig upphandling finns för att tillvarata konkurrensen på marknaden och uppnå en god ekonomi vid inköp inom den offentliga verksamheten. På upphandlingsområdet finns olika lagar att beakta beroende på vilken verksamhet som en upphandlande myndighet bedriver men mest central är lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Lagarna kring upphandling och inköp utgår från grundläggande principer om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Dessa ska genomsyra verksamhetens styrdokument, processer och beslut.

Strömsunds kommun upphandlar varje år varor och tjänster för betydande belopp. Upphandling och inköp har en stor betydelse för kommunens ekonomi utifrån hur processerna hanteras, vilka leverantörer som anlitas, vilka prestationer som erhålls och till vilka villkor samt hur dessa efterlevs och följs upp. Brister i följsamhet till lag, policy och gällande regelverk medför risker för ekonomisk skada, fördyringar, förtroendeskada, kvalitetsbrister och att välfärdsbrott kanske inte upptäcks. En bristande dokumentation leder till minskad möjlighet till kontroll.

Revisionen har i sin risk- och väsentlighetsanalys uppmärksammat risker kopplat till kommunens inköpsprocess. Revisionen har därför beslutat att genomföra en fördjupad granskning inom området.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt att inköp/beställningar till verksamheterna sker med tillräcklig intern kontroll.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- Finns tydliga riktlinjer gällande inköp, exempelvis innehållande tillvägagångssätt, ansvar och befogenheter?
- Finns tydliga rutiner för att säkerställa att rätt varor/tjänster köps till rätt villkor av rätt leverantör?
- Genomförs tillräckliga kontroller för att säkerställa följsamhet till avtalstrohet?
- Sker en tillräcklig uppföljning till berörda nämnder avseende inköp?

Ankom: 2026-02-05 Ärende: KS.2026.130 Handling: 2125701

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som används i granskningen för analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 §, avseende att nämnden ska säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig
- Upphandlingsmyndighetens skrifter och rekommendationer
- Kommunfullmäktiges reglemente för intern kontroll
- Kommuninterna riktlinjer inom området
- Styrelsens reglemente och delegationsordning

Avgränsning och ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen och i tid avser granskningen främst 2025.

Metod

Granskningen sker genom intervjuer och dokumentstudier samt stickprovskontroller av genomförda inköp.

Projektorganisation och kvalitetssäkring

Granskningen genomförs av Max Stenman med stöd av Samuel Larsson. För kvalitetssäkring svarar Per Stålberg, certifierad kommunal yrkesrevisor och uppdragsledare.

Utöver vår interna kvalitetssäkring får samtliga intervjuade möjlighet att komma med synpunkter på rapportutkastet för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

Prövning av oberoende och integritet

En prövning har skett av de sakkunnigas oberoende och integritet i relation till uppdraget och det har inte framkommit några omständigheter som strider mot att någon av medarbetarna ska kunna agera oberoende i denna granskning. Om skäl uppstår kommer en förnyad prövning av oberoendet att göras under granskningsarbetet.

Tidsplan

Granskningen inleds i februari och redovisas i april 2026.

Introduktion och avrapportering

Granskningen introduceras hos förvaltningsledningen genom att revisionsfrågor och kriterier för att besvara dessa förankras. Skriftlig och muntlig avrapportering sker till de förtroendevalda revisorerna och kommunstyrelsen.

Kvalitetssäkring

Ankom: 2026-02-05 Ärende: KS.2026.130 Handling: 2125701

Utöver vår interna kvalitetssäkring sker även en kvalitetssäkring där den granskade förvaltningen medverkar. Efter granskningens genomförande kontrolläses rapporten av ansvariga tjänstemän för att eventuella sakfel ska identifieras och rättas.

Ankom: 2026-02-05 Ärende: KS.2026.130 Handling: 2125701

2026-02-05

Önskemål om dokumentation

Vi önskar ta emot följande:

1. Riktlinjer och rutiner för inköp och upphandling, inklusive uppföljning och kontroll avseende ramavtalstrohet och leverantörer. Nedan följer exempel på dokument:
   a. Riktlinjer för avtalshantering
   b. Kommunstyrelsens dokumenthanteringsplan(er) (om dessa inkluderar avtalshantering)
   c. Inköps- och upphandlingspolicy
   d. Riktlinjer till inköps- och upphandlingspolicy (inklusive riktlinjer för direktupphandling)
   e. Mallar och blanketter som används vid inköp och upphandling
   f. Rutiner för uppföljning och kontroll av leverantörer och avtalsvillkor
   g. Rutiner för uppföljning av ramavtalstrohet och regelefterlevnad
   h. Kommunstyrelsens eventuella uppföljning av inköp eller avtalshantering
   i. Eventuell spendanalys
   j. Kommunstyrelsens delegationsordning

2. Ytterligare styrdokument, beskrivningar, policys, rutiner eller uppföljningar ni bedömer som relevanta för granskningens syfte

3. Lista över samtliga leverantörer som under 2025 fakturerat kommunen, inklusive samlat belopp per leverantör, genom utdrag ur ekonomisystemet (eller det sätt ni finner lämpligt). Listan kommer ligga till grund för önskemål om ytterligare dokumentation.

Diarienummer KS.2026.1222

§ 180 Tilläggsäskande från barn-kultur- och utbildningsnämnden för utredningsuppdrag gällande kunskapsresultat i skolorna

Sara Kjellsdotter (S), ordförande i barn-, kultur- och utbildningsnämnden, Tomas Sjövall, förvaltningschef, barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen samt Niclas Liljefjäll, ekonomichef, kommunledningsförvaltningen, föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden får tilläggsanslag på 265 000 kronor för utredningsuppdrag gällande kunskapsresultat i skolorna.
2. Tilläggsanslaget finansieras från kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden får tilläggsanslag på 265 000 kronor för utredningsuppdrag gällande kunskapsresultat i skolorna.
2. Tilläggsanslaget finansieras från kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Sammanfattning av ärendet

Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden har beslutat att begära tilläggsanslag på 265 000 kronor från kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser (BKUN §110/2026). Detta med anledning av nämnden ser mycket allvarligt på resultaten i de nationella proven och övriga kunskapsresultat i kommunens grundskolor. Resultaten är oacceptabla och utvecklingen kan inte fortsätta.

§ 180 fortsättning

Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden förutsätter att samtliga nivåer i organisationen, från huvudman och ledning till varje skola och undervisningssituation, tar ett tydligt ansvar för att vända utvecklingen. Arbetet ska präglas av hög ambitionsnivå och ett starkt fokus på kunskapsuppdraget.

Förvaltningen har, för att kunna svara på frågeställningen på ett transparent, sakligt och korrekt sätt tagit in två externa konsulter för att sammanställa genomförda och planerade åtgärder samt eventuella effekter av dessa. Konsulterna kommer också utifrån frågeställningarna undersöka om andra åtgärder behöver vidtas alternativt om några av de insatta åtgärderna ska avslutas eller tonas ner till förmån för andra åtgärder.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Protokoll 20260604 BKUN §86 - Uppdrag med anledning av kunskapsresultaten i skolorna.

Protokoll 20260917 BKUN §110 - Tilläggsäskande

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Diarienummer KS.2026.1222

Tilläggsäskande från barn-, kultur-, och utbildningsnämnden för utredningsuppdrag gällande kunskapsresultat i skolorna

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden får tilläggsanslag på 265 000 kronor för utredningsuppdrag gällande kunskapsresultat i skolorna.

2. Tilläggsanslaget finansieras från kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser.

Beskrivning av ärendet

Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden har beslutat att begära tilläggsanslag på 265 000 kronor från kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser (BKUN §110/2026). Detta med anledning av nämnden ser mycket allvarligt på resultaten i de nationella proven och övriga kunskapsresultat i kommunens grundskolor. Resultaten är oacceptabla och utvecklingen kan inte fortsätta.

Barn-, kultur-, och utbildningsnämnden förutsätter att samtliga nivåer i organisationen, från huvudman och ledning till varje skola och undervisningssituation, tar ett tydligt ansvar för att vända utvecklingen. Arbetet ska präglas av hög ambitionsnivå och ett starkt fokus på kunskapsuppdraget.

Förvaltningen har, för att kunna svara på frågeställningen på ett transparent, sakligt och korrekt sätt tagit in två externa konsulter för att sammanställa genomförda och planerade åtgärder samt eventuella effekter av dessa. Konsulterna kommer också utifrån frågeställningarna undersöka

om andra åtgärder behöver vidtas alternativt om några av de insatta åtgärderna ska avslutas eller tonas ner till förmån för andra åtgärder.

Beslutsunderlag

Protokoll 20260604 BKUN §86 - Uppdrag med anledning av kunskapsresultaten i skolorna.
Protokoll 20260917 BKUN §110 - Tilläggsäskande

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, Niclas Liljefjäll

Beslut skickas till

Barn- kultur- och utbildningsförvaltningen, Tomas Sjövall

Kommunledningsförvaltningen, ekonomi

Diarienummer BKUN.2026.258

§ 110 Tilläggsäskande för utredningsuppdrag

Nämndens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut.

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden begär 265 000 kronor i tilläggsanslag av kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att barn-, kultur- och utbildningsnämnden begär 265 000 kronor i tilläggsanslag av kommunfullmäktiges pott för oförutsedda händelser.

Yrkande

Ordförande yrkar att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sammanfattning av ärendet

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden ser mycket allvarligt på resultaten i de nationella proven och övriga kunskapsresultat i kommunens skolor. Resultaten är oacceptabla och utvecklingen kan inte fortsätta.

Nämnden konstaterar att situationen kräver ett tydligt omtag och kraftfulla åtgärder, både omedelbart och långsiktigt. Det räcker inte med framtida utvecklingsplaner. Kommunen måste också agera här och nu för de elever som idag går i våra skolor och som riskerar att inte nå kunskapsmålen.

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden förutsätter att samtliga nivåer i organisationen, från huvudman och ledning till varje skola och undervisningssituation, tar ett tydligt ansvar för att vända utvecklingen. Arbetet ska präglas av hög ambitionsnivå och ett starkt fokus på kunskapsuppdraget.

Ankom: 2026-09-23 Ärende: KS.2026.1222 Handling: 2152240

Fortsättning § 110

Förvaltningen har, för att kunna svara på frågeställningen på ett transparent, sakligt och korrekt sätt tagit in två externa konsulter för att sammanställa genomförda och planerade åtgärder samt eventuella effekter av dessa. Konsulterna kommer också utifrån frågeställningarna undersöka om andra åtgärder behöver vidtas alternativt om några av de insatta åtgärderna ska avslutas eller tonas ner till förmån för andra åtgärder.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse - Tilläggsäskande för utredningsuppdrag *bilaga 1*

Protokoll BKUN § 86 2026 *bilaga 2*

Beslut skickas till

Tomas Sjövall, förvaltningschef.

Kommunstyrelsen.

Ankom: 2026-09-23 Ärende: KS.2026.1222 Handling: 2152240

Diarienummer BKUN.2026.258

§ 86 Uppdrag med anledning av kunskapsresultaten i kommunen

Barn-, kultur- och utbildningsnämndens beslut

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden ges i uppdrag att skyndsamt ta fram en samlad analys och en konkret åtgärdsplan för att höja kunskapsresultaten i kommunens skolor, med fokus på såväl akuta insatser som långsiktigt förbättringsarbete. För finansiering av resurs för utredning föreslås att medel söks hos kommunfullmäktiges pott för oförutsedda utgifter.

Uppdraget ska särskilt innehålla:

- En tydlig nulägesanalys av resultaten per skola, årskurs och ämne.
- Identifiering av bakomliggande orsaker till de svaga resultaten.
- Redovisning av skillnader mellan skolor och elevgrupper.
- Förslag på omedelbara åtgärder för de elever som idag riskerar att inte nå kunskapsmålen, särskilt i högstadiet.
- Förslag på långsiktiga insatser för att stärka kunskapsutvecklingen redan från tidiga årskurser.
- Förslag på hur det pedagogiska ledarskapet och det systematiska kvalitetsarbetet ska stärkas.
- Redovisning av vilka stödinsatser som behöver prioriteras och förstärkas.
- En tydlig plan för uppföljning med mål, delmål, ansvarsfördelning och tidplan.
- Redovisning av frånvarostatistik per skola, årskurs och ämne.
- Förslag på hur elevhälsoarbetet ska utvecklas genom nära samarbete mellan klasslärare/mentor och elevhälsan.

Ankom: 2026-09-23 Ärende: KS.2026.1222 Handling: 2152241

Fortsättning § 86

Förvaltningen ska återrapportera till nämnden senast vid nämndens sammanträde i december 2026.

Yrkande

Ordförande yrkar att barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen ges i uppdrag att skyndsamt ta fram en samlad analys och en konkret åtgärdsplan för att höja kunskapsresultaten i kommunens skolor, med fokus på såväl akuta insatser som långsiktigt förbättringsarbete. För finansiering av resurs för utredning föreslås att medel söks hos kommunfullmäktiges pott för oförutsedda utgifter.

Uppdraget ska särskilt innehålla:

- En tydlig nulägesanalys av resultaten per skola, årskurs och ämne.
- Identifiering av bakomliggande orsaker till de svaga resultaten.
- Redovisning av skillnader mellan skolor och elevgrupper.
- Förslag på omedelbara åtgärder för de elever som idag riskerar att inte nå kunskapsmålen, särskilt i högstadiet.
- Förslag på långsiktiga insatser för att stärka kunskapsutvecklingen redan från tidiga årskurser.
- Förslag på hur det pedagogiska ledarskapet och det systematiska kvalitetsarbetet ska stärkas.
- Redovisning av vilka stödinsatser som behöver prioriteras och förstärkas.
- En tydlig plan för uppföljning med mål, delmål, ansvarsfördelning och tidplan.

Förvaltningen ska återrapportera till nämnden senast vid nämndens sammanträde i december 2026.

Ankom: 2026-09-23 Ärende: KS.2026.1222 Handling: 2152241

Fortsättning § 86

Tilläggsyrkande

Moderaterna (M) yrkar att uppdraget utökas med två punkter

- Redovisning av frånvarostatistik per skola, årskurs och ämne.
- Förslag på hur elevhälsoarbetet ska utvecklas genom nära samarbete mellan klasslärare/mentor och elevhälsan.

Sverigedemokraterna (SD) ställer sig bakom yrkandet.

Beskrivning av ärendet

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden ser mycket allvarligt på resultaten i de nationella proven och övriga kunskapsresultat i kommunens skolor. Resultaten är oacceptabla och utvecklingen kan inte fortsätta.

Bakom siffrorna finns barn och unga som riskerar att lämna grundskolan utan fullständiga kunskaper och utan rimliga förutsättningar för vidare studier och framtida arbete. Det är ett misslyckande som kommunen inte kan acceptera.

Nämnden konstaterar att situationen kräver ett tydligt omtag och kraftfulla åtgärder, både omedelbart och långsiktigt. Det räcker inte med framtida utvecklingsplaner. Kommunen måste också agera här och nu för de elever som idag går i våra skolor och som riskerar att inte nå kunskapsmålen.

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden förutsätter att samtliga nivåer i organisationen, från huvudman och ledning till varje skola och undervisningssituation, tar ett tydligt ansvar för att vända utvecklingen. Arbetet ska präglas av hög ambitionsnivå och ett starkt fokus på kunskapsuppdraget.

Alla barn och unga i vår kommun har rätt till en skola som ger dem verkliga möjligheter att lyckas och nå sin fulla potential.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Beslut skickas till

Tomas Sjövall, förvaltningschef.

Ankom: 2026-09-23 Ärende: KS.2026.1222 Handling: 2152241

Diarienummer TSF.2026.1192

§ 181 Markanvisningsavtal för industriändamål Strömsunds Vallen 4:19

Mikael Ehrs, gatu-, mark- och transportchef, teknik- och serviceförvaltningen föredrar ärendet.

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens beslut.

Besluta avslå markanvisningsavtal för industriändamål Strömsunds Vallen 4:19 och uppdra åt teknik- och serviceförvaltningen att utreda andra alternativ.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

Godkänner markanvisningsavtalet

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta avslå markanvisningsavtal för industriändamål Strömsunds Vallen 4:19 och uppdra åt teknik- och serviceförvaltningen att utreda andra alternativ.

Sammanfattning av ärendet

Coreteq Energy AB har inkommit med en förfrågan om köp av kommunal mark den 3 september 2026 på fastigheten Vallen 4:19. De vill äga och långsiktigt driva ett nätanslutet batterienergilager på 30 MW och 60–120 MWh. Anläggningen lagrar el vid överskott i nätet, som exempel vid hög vindkraftsproduktion, matar tillbaka när behovet är störst och levererar stödtjänster till Svenska kraftnät.

Beskrivning av ärendet

Energy AB är en Svensk utvecklare av storskaliga batterilager i SE1–SE4 med tre projekt med beviljad nätanslutning, ett tiotal platser under utveckling och ett sålt byggklart projekt. Teamet har bakgrund inom energi, elnät, finansiering och teknik. Anläggningen är litiumjärnfosfat i fabriksbyggda,

§ 181 fortsättning

brandavskilda containrar samt omriktare, transformatorer och anslutningsstation med en byggnadshöjd under ca 4 m.

Ansökan för anslutning till regionnätet är inlämnad 2026-09-01. Det är obemannad och fjärrövervakad drift dygnet runt med låg ljudnivå inga utsläpp, enstaka servicebesök per månad med en livslängd 15–25 år. Batterier återvinns enligt EU:s batteriförordning och marken kan återställas.

Tidplan Preliminärt är markanvisningsavtal Q4 2026, nätbesked 2027, bygglov och upphandling 2027. Investeringsbeslut 2027–28, byggtid 6–9 månader, drift 2028–xx. Styrs främst av nätägarens besked.

Investering i storleksordningen 100-300 miljoner beroende på slutlig storlek. Byggfas 6–9 mån och som mest 20–35 personer på plats under byggtiden. Cirka 40–60 Procent upphandlas lokalt och regionalt med mark- och anläggningsarbeten, kross, betong, stängsel, elinstallationer, transporter. Tillresande personal ger ca 2 000–4 000 gästnätter i kommunen under byggfasen. Driftsfas som beräknas vara 15–20 år är anläggningen obemannad. Cirka 0,5–1 årsarbete lokalt via servicearbete cirka 0,3–1 miljoner kronor för lokala inköp, samt 1–2 årsarbeten hos Coreteq och driftpartner. Ett batterilager ger få permanenta jobb, nyttan ligger i byggfasen, markaffären och nätnyttan. Vid tilldelning upp till ca 100 MW/200–400 MWh krävs ca 1000- 2000 m2. Vid den större som 100 Mw så är byggtiden cirka 12–15 månader med 40–70 personer.

Nytta för kommunen är Jämnar ut regionens vindkraft, ökar leveranssäkerheten och frigör effektutrymme i nätet för annan etablering, industri, datacenter, elektrifiering. Köpeskilling, bygglovsavgifter och lokala inköp, liten yta, inga utsläpp, kan avskärmas visuellt.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivlese
Förfrågan om markköp, daterat 2026-09-03
Markanvisningsavtal

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Teknik- och service

Diarienummer TSF.2026.1192

Markanvisningsavtal Strömsund Vallen 4:19

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut. Kommunstyrelsen godkänner markanvisningsavtalet

Sammanfattning av ärendet

Coreteq Energy AB har inkommit med en förfrågan om köp av kommunal mark den 3 september 2026 på fastigheten Vallen 4:19. De vill äga och långsiktigt driva ett nätanslutet batterienergilager på 30 MW och 60–120 MWh. Anläggningen lagrar el vid överskott i nätet, som exempel vid hög vindkraftsproduktion, matar tillbaka när behovet är störst och levererar stödtjänster till Svenska kraftnät.

Beskrivning av ärendet

Energy AB är en Svensk utvecklare av storskaliga batterilager i SE1–SE4 med tre projekt med beviljad nätanslutning, ett tiotal platser under utveckling och ett sålt byggklart projekt. Teamet har bakgrund inom energi, elnät, finansiering och teknik. Anläggningen är litiumjärnfosfat i fabriksbyggda, brandaavskilda containrar samt omriktare, transformatorer och anslutningsstation med en byggnadshöjd under ca 4 m.

Ansökan för anslutning till regionnätet är inlämnad 2026-09-01. Det är obemannad och fjärrövervakad drift dygnet runt med låg ljudnivå inga utsläpp, enstaka servicebesök per månad med en livslängd 15–20 år. Batterier återvinns enligt EU:s batteriförordning och marken kan återställas.

Tidplan Preliminärt är markanvisningsavtal Q4 2026, nätbesked 2027, bygglov och upphandling 2027. Investeringsbeslut 2027–28, byggtid 6–9 månader, drift 2028–xx. Styrs främst av nätägarens besked.

Investering i storleksordningen 100-300 miljoner beroende på slutlig storlek. Byggfas 6–9 mån och som mest 20–35 personer på plats under

byggtiden. Cirka 40–60 Procent upphandlas lokalt och regionalt med mark- och anläggningsarbeten, kross, betong, stängsel, elinstallationer, transporter. Tillresande personal ger ca 2 000–4 000 gästnätter i kommunen under byggfasen. Driftsfas som beräknas vara 15–20 år är anläggningen obemannad. Cirka 0,5–1 årsarbete lokalt via servicearbete cirka 0,3–1 miljoner kronor för lokala inköp, samt 1–2 årsarbeten hos Coreteq och driftpartner. Ett batterilager ger få permanenta jobb, nyttan ligger i byggfasen, markaffären och nätnyttan. Vid tilldelning upp till ca 100 MW/200–400 MWh krävs ca 1000- 2000 m2. Vid den större som 100 Mw så är byggtiden cirka 12–15 månader med 40–70 personer.

Nytta för kommunen är Jämnar ut regionens vindkraft, ökar leveranssäkerheten och frigör effektutrymme i nätet för annan etablering, industri, datacenter, elektrifiering. Köpeskilling, bygglovsavgifter och lokala inköp, liten yta, inga utsläpp, kan avskärmas visuellt.

Beslutsunderlag

Förfrågan om markköp, daterat 2026-09-03
Markanvisningsavtal

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik och serviceförvaltningen, Mikael Ehrs

Teknik och serviceförvaltningen, Richard Persson

Beslut skickas till

Teknik och serviceförvaltningen, Mikael Ehrs

Teknik- och serviceförvaltningen, Richard Persson

MARKANVISNINGSAVTAL
Vallen 4:19

Följande avtal om markanvisning avseende del av fastigheten Vallen 4:19, har träffats mellan Kommunen och Exploatören:

Kommunen
212000-2486 Strömsunds kommun
Box 500
833 24 Strömsund

(nedan kallad Kommunen)

Exploatören
559206-1112 Coreteq Energy AB
Älvkvarnsvägen 106
16352
SPÅNGA
072-2821478

johnny@coreteq.se

(nedan kallad Exploatören)

§ 1 Bakgrund och syfte
Detta markanvisningsavtal har kommit tillstånd med anledning av att exploatören vill utreda möjligheterna att uppföra ett nätanslutet batterienergilager (BESS) på den i avtalet aktuella fastigheten Vallen 4:19, se karta bilaga 1, nedan kallad fastigheten.

§ 2 Förutsättning
Avtalet vinner giltighet endast under förutsättning av att Kommunstyrelsen i Strömsunds kommun, genom beslut som sedermera vinner laga kraft, senast 261201 godkänner Avtalet. Parternas gemensamma avsikt är att i bästa samförstånd lösa eventuella hinder för avtalets genomförande.

3 § Detaljplan
Området är idag planlagt för industriändamål, planbestämmelser finns att läsa i detaljplan B69. För att genomföra denna exploatering kan det krävas en planändring av planområdet. Exploatören ansöker i det fallet om och bekostar planändringen,

efter beslut om planbesked ska ett planavtal undertecknas.

§ 4 Markanvisning

Kommunen anvisar härmed till Exploatören av fastigheten Strömsund Vallen 4:19, se markerat område i bifogad karta, bilaga 1. Markanvisningen innebär att exploatören genom detta avtal ges ensamrätt att förhandla med kommunen om överlåtelse av marken inom anvisningsområdet under en tid av två (2) år från det att kommunstyrelsens beslut enligt 2 § har vunnit laga kraft.

Under markanvisningstiden ska exploatören kalla Strömsunds kommun till fyra möten för att redovisa hur projektet tar form.

Exploatören ansvarar för att det under markanvisningstiden genomförs en dagvattenutredning, vilken redovisas till kommunens enhet för vatten och avlopp innan markanvisningstidens slut.

§ 5 Förutsättningar för kommande marköverlåtelse

Avtalet innebär inte att någon av Parterna åtar sig att sälja eller köpa hela eller delar av Anvisningsområdet.

Parterna är överens om att en eventuell överlåtelse ska ske till det marknadsmässiga pris som föreligger vid tidpunkten för köpeavtalets ingående. Köpeskillingens slutgiltiga bestämmande kommer således att regleras i ett kommande överlåtelseavtal, och bestämmas med hänsyn till bl.a. detaljplanens slutgiltiga utformning och anvisningsområdets omfattning utifrån en värdering av marken.

§ 6 Kostnader och intäkter

Löpande avgifter så som, skatter, räntor och andra kostnader för fastigheten erläggs under markanvisningstiden av Kommunen.

Motsvarande gäller för intäkter härrörande från Fastigheten.

Exploatören är medveten om att denne står för all ekonomisk risk avseende planering, projektering och genomförande inom markanvisningens ram.

§ 7 Fastighetsbildning, lagfart mm

Fastighetsbildningsåtgärder med anledning av Detaljplanens slutgiltiga utformning regleras i kommande överlåtelseavtal om exploatering.

§ 8 Besiktning och andra undersökningar av fastigheten

Exploatören äger rätt att enligt Kommunens anvisningar disponera delar av Fastigheten för grundundersökningar och övriga byggförberedande åtgärder som krävs.

Exploatören ska under markanvisningstiden ha undersökt och besiktat fastigheten för dess geotekniska och miljömässiga förutsättningar. Resultatet av undersökningen skall redovisas till kommunen vid något av de tillfällen parterna möts enligt § 4.

Vid detta avtals undertecknande känner inte kommunen till några markföroreningar på markanvisningsområdet. Visar det sig att marken är förorenad bekostar exploatören ev. saneringskostnader i det fall markanvisningen tas i anspråk.

Eventuell omdragning/flytt av ledningar i marken bekostas av exploatören.

Exploatören ansvarar för att det under markanvisningstiden genomförs en dagvattenutredning, vilken redovisas till kommunens enhet för vatten och avlopp innan markanvisningstidens slut.

§ 9 Återtagande och avbrutet projekt

Om parterna inte kommer överens om formerna och villkoren för överlåtelsen av Markområdet äger Kommunen rätt att återta markanvisningen utan någon rätt till ersättning för exploatören. Detsamma gäller om Exploatören skriftligen meddelar kommunen om att exploatören avstår från att utnyttja markanvisningen eller om det framgår av omständigheterna att exploatören inte avser/förmår att genomföra projektet i den takt eller på det sätt som avses.

Om planarbetet avbryts till följd av beslut under planprocessen eller om Detaljplanen inte antas eller inte vinner laga kraft äger Kommunen rätt att återta markanvisningen utan någon rätt till ersättning för Exploatören. Exploatören har inte heller någon rätt till ny markanvisning om Avtalet avbryts eller upphör.

§ 10 Förlängning

Kommunen kan, efter skriftlig framställan därom från Exploatören, medge förlängning av markanvisningen om 12 månader, förutsatt att exploatören aktivt driver projektet framåt och att försening inte beror på exploatören.

§ 12 Skadeståndsansvar

Exploatören är gentemot Kommunen ansvarig för eventuella skador och andra åtgärder som med avseende på detta avtal vidtages eller underlåtes av Exploatörens anställda samt av Exploatörens anlitade entreprenörer och leverantörer. Strömsunds kommun har inget skadeståndsansvar gentemot exploatören med anledning av detta avtal.

§ 13 Överlåtelse

Detta avtal får inte överlåtas av Exploatören till annan utan kommunens skriftliga godkännande. Vid sådan medgiven överlåtelse ska Exploatörens kvarstående åtaganden enligt detta avtal överföras på övertagande part och exploatören svarar solidariskt med denne som för egen skuld gentemot kommunen för avtalets rätta fullgörande. Detta gäller även vid överlåtelser i flera led.

§ 14 Fullständig reglering

Avtalet med dess bilagor utgör Parternas fullständiga reglering av alla frågor som Avtalet berör. Alla skriftliga eller muntliga åtaganden och utfästelser som föregått Avtalet ersätts av innehållet i detta Avtal med bilagor.

§ 15 Ändringar och tillägg

Ändringar i och tillägg till detta avtal ska för att vara bindande upprättas skriftligen och undertecknas av båda parter.

§ 16 Tvist

För det fall tvist uppstår avseende ett eller några villkor i detta avtal eller om ett eller några villkor skulle visa sig strida mot tvingande lag ska avtalet i övrigt fortfarande gälla.

Tvist rörande tolkning eller tillämpning av detta Avtal ska avgöras av allmän domstol med tillämpning av svensk rätt med undantag för svenska lagvalsregler.

§ 17 Avtalsexemplar

Detta avtal har upprättats i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Strömsund

2026-10-…..

_____

Strömsunds kommun
Richard Persson
Chef Teknik- och Serviceförvaltningen

_____

Strömsunds kommun
Mikael Ehrs
Chef Gata- och markenheten

Strömsund

2026-10-…..

_____

Coreteq Energy AB
Johnny Humbla

Bilagor till avtalet

Bilaga 1: Karta över markansvisningsområdet.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Markanvisningsavtal

Preliminärt Markanvisningsområde.

4:13
4:14
4:19
4:15
4:7
4:16
Transportgatan
Transportgatan
11
12
dustricentragatan
Industricentragatan

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Diarienummer KS.2026.1112

Remiss Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras (LI2026/01158) Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut.

1. Anta förvaltningens förslag till remissvar.

2. Överlämna remissvaret till regeringskansliet.

Beskrivning av ärendet

Strömsunds kommun har av Landsbygds- och infrastrukturdepartementet getts möjlighet att lämna synpunkter på remissen "Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras".

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har identifierat att småhus är den boendeform som flest föredrar ur ett långsiktigt perspektiv. Trots detta har nybyggandet av småhus stagnerat under senare år.

Förslaget innebär införandet av ett nationellt system för typgodkännande av småhus. Tanken är att sådana småhus ska undantas från krav på bygglov. Genom detta avser man att minska de ledtider och kostnader som förknippas med dagens bygglovsprövning, vilka har identifierats som faktorer som kan hämma småhusbyggandet.

Beslutsunderlag

Remissvar - Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras (LI2026/01158)

Rapport 2026:21 - Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typ-godkännande av småhus kan genomföras

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Miljö- och byggavdelning, Jerry Arljung

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

Beslut skickas till

Regeringskansliet

Miljö- och byggavdelning

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Remissvar
Kommunstyrelsen

Ert diarienummer: LI2026/01158

Diarienummer KS.2026.1112

Remiss Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras (LI2026/01158)

Sammanfattning

Grundtanken att vända den nedåtgående trenden för småhusbyggande på nationell nivå är i grunden positiv. Strömsunds kommun bedömer dock att det föreslagna tillvägagångssättet för att hantera vad regeringskansliet identifierar som ett grundproblem, nämligen långa ledtider och höga kostnader kopplade till bygglovsprocessen, inte är rätt väg att gå. Enligt kommunens uppfattning riskerar förslaget att medföra nya problem, både på kort och på lång sikt.

Strömsunds kommun vill särskilt framhålla följande synpunkter:

- Bygglovskostnadens betydelse för den totala kostnaden vid småhusbyggande överskattas.
- Ledtiderna kommer sannolikt inte att minska i den omfattning som eftersträvas.
- Kraven på enskilda fastighetsägares kunskap om plan- och bygglagstiftningens generella krav blir orimligt höga.
- Kommunernas tillsynsarbete riskerar att öka avsevärt.
- Förslaget ställer mycket höga krav på att kommunernas översiktsplaner och detaljplaner är aktuella och uppdaterade.
- Det finns en risk för ojämlik och svårförklarlig behandling av närliggande fastigheter.

Allmänna synpunkter

Bygglovskostnadens betydelse överskattas

Kostnaden för bygglov lyfts fram som ett hinder för småhusbyggande. Kommunens uppfattning är dock att bygglovsavgiften utgör en liten del av den totala kostnaden för att uppföra ett nytt småhus. I relation till

markkostnader, projektering, entreprenadkostnader, anslutningsavgifter och finansiering är bygglovsavgiften marginell.

Ledtiderna bedöms inte minska

Syftet med förslaget är att bygglov inte längre ska krävas för vissa småhus som uppfyller angivna krav, exempelvis avseende byggnadsarea om maximalt 120 kvadratmeter och taknockhöjd om högst 5,5 meter. Den som vill uppföra ett sådant hus ska i stället välja ett förprövat enbostadshus och lämna in en anmälan till byggnadsnämnden. Därefter ska ett informationsmöte hållas där byggnadsnämnden informerar den sökande om att samhällets krav enligt plan- och bygglagen fortfarande gäller.

Enligt Strömsunds kommuns bedömning innebär detta inte någon reell förenkling av processen. Tvärtom finns en risk att regelverket blir mer svåröverskådligt och att behovet av rådgivning från kommunerna ökar, vilket kan leda till fler frågor och längre ledtider.

Kraven på medborgares kunskap om plan- och bygglagstiftningen blir orimliga

De krav som följer av översiktsplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser och andra bestämmelser enligt plan- och bygglagen kvarstår även om bygglovsplikten tas bort.

Det innebär att den enskilde fastighetsägaren förväntas kunna bedöma om en byggnation överensstämmer med exempelvis detaljplanens bestämmelser om placering, utformning och markanvändning. I en glesbygdskommun som Strömsund, där stora områden saknar detaljplan, kan det dessutom krävas kunskap om översiktsplanens ställningstaganden samt hänsyn till riksintressen och andra allmänna intressen. Kommunen bedömer att dessa krav riskerar att bli orimligt omfattande för enskilda.

Förslaget bedöms medföra ett ökat behov av tillsyn

En konsekvens av förslaget är att kommunernas arbete i högre grad kommer att flyttas från förhandsprövning till tillsyn i efterhand.

Om ett bygglovsbefriat enbostadshus exempelvis uppförs på mark som enligt detaljplan inte får bebyggas, kan det bli aktuellt med ingripanden i efterhand. I många fall kan sådana avvikelser inte betraktas som mindre avvikelser, vilket kan leda till krav på rättelse eller i yttersta fall rivning.

Kommunen ser därför en betydande risk för att tillsynsarbetet ökar både i omfattning och i komplexitet.

Höga krav på aktuella översikts- och detaljplaner

Strömsunds kommun bedömer att förslaget ställer mycket höga krav på att kommunernas översiktsplaner och detaljplaner är aktuella och anpassade till dagens förhållanden. För många kommuner, särskilt till ytan stora kommuner med begränsade resurser, finns ett betydande antal äldre planer som inte fullt ut speglar dagens markanvändning eller samhällsutveckling. Att löpande revidera och uppdatera samtliga planer där behov finns är en resurskrävande uppgift som många kommuner saknar praktiska förutsättningar att genomföra i den utsträckning som krävs. Det är därför en risk att förslaget bygger på antagandet att planeringsunderlagen är mer aktuella än vad som i praktiken ofta är fallet.

Risk för ojämlik behandling mellan grannfastigheter

Förslaget riskerar att skapa situationer där närliggande fastigheter behandlas olika trots att förutsättningarna är likartade.

En fastighetsägare kan behöva uppfylla krav avseende placering, utformning och anpassning till omgivningen enligt plan- och bygglagen, medan en granne kan uppföra ett typgodkänt hus utan motsvarande prövning. Detta kan leda till att byggnader uppförs som inte är anpassade till områdets karaktär eller till befintlig bebyggelse på samma sätt som annars skulle ha säkerställts genom bygglovsprövning.

Avslutande reflektioner

Strömsunds kommun vill avslutningsvis framhålla att en övergång från förhandsprövning till tillsyn i efterhand förutsätter att kommunerna ges tillräckliga resurser för att hantera det utökade tillsynsansvaret.

Om ansvaret i allt större utsträckning flyttas över till tillsynsverksamheten utan motsvarande finansiering finns en påtaglig risk att kommunernas möjligheter att hantera bebyggelseutvecklingen försämras. Kommunen ser även en risk att fastighetsägare i större utsträckning kommer att mötas av ingripanden och krav på rättelser först efter att en byggnad redan har uppförts, vilket kan medföra betydande konsekvenser för den enskilde.

Strömsunds kommun efterlyser därför en tydlig analys av hur det utökade tillsynsansvaret ska finansieras samt vilka konsekvenser förslaget kan få för såväl kommunernas tillsynsverksamhet som för enskilda fastighetsägare.

Kontaktuppgifter

Strömsunds kommun
Box 500
833 24 Strömsund
0670-161 00

kommun@stromsund.se
www.stromsund.se

Boverket

RAPPORT 2026:21

Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typ-godkännande av småhus kan genomföras

– Förslag på bygglovsbefrielse av vissa en-bostadshus samt förslag på utökande av typgodkännandesystemet

Del 1

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

www.boverket.se

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Titel: Regeringsuppdrag att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras
Rapportnummer: 2026:21
Utgivare: Boverket, juni, 2026
ISBN pdf: 978-91-89581-99-9
Processnummer: 4.3.1
Diarienummer: 4193/2025

Förord

Denna rapport är Boverkets svar på regeringsuppdraget ”Uppdrag till Boverket att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras” LI2025/01072.

I arbetet med uppdraget har Boverket regelbundet informerat Regeringskansliet, samt fört dialog med Försvarsmakten, Myndigheten för civilt försvar, Swedac, Sveriges kommuner och regioner (SKR), Rise, Kiwa, med flera.

Beställare för uppdraget har varit Anette Löfgren. Projektledare för uppdraget var Fredrik Olsson och projektdeltagarna var Evelina Björk, Rickard Brinck, Jonas Edahl, Kristoffer Edblad, Fredrik Hansson, Agnes Jensen-Carlén, Anette Johansson, Anders Larsson och Maria Rydkvist.

Karlskrona juni 2026

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Innehållsförteckning

Sammanfattning 5

1 Författningsförslag 7
1.1 Förslag till ändring av plan- och bygglagen (2010:900) 7
1.2 Förslag till ändring av plan- och byggförordningen (2011:338) 25

2 Inledning 30
2.1 Bakgrund 30
2.2 Arbetsmetod 31
2.3 Avgränsningar 31
2.4 Begrepp 32
2.5 Förkortningar 32
2.6 Läsanvisning 33

3 Gällande regelverk 34
3.1 Översiktsplanering 34
3.2 Detaljplanering 35
3.3 Bygglov 35
3.4 Byggprocessen 36
3.5 Certifierade byggprojekteringsföretag och byggbedömare 37
3.6 Typgodkännande 38

4 Problembeskrivning och mål 42
4.1 Redogörelse av problemet 42
4.2 Vilken förändring som eftersträvas 43

5 Boverkets förslag 44
5.1 Boverkets förslag för bygglovsbefrielse 44
5.2 Boverkets förslag för typgodkännande 54
5.3 Boverkets förslag för byggprocessen 56

6 Konsekvenser av de valda alternativen 58
6.1 Sammanfattning av konsekvenserna 58
6.2 Vilka som berörs av förslagen 62
6.3 Staten 66
6.4 Kommuner och regioner 69
6.5 Företag 82
6.6 Andra enskilda 88
6.7 Övriga konsekvenser 96
6.8 Europeiska unionen 101
6.9 Redogörelse av åtgärder 102

7 Återstående arbete, ikraftträdande, informationsinsatser och utvärdering 103
7.1 Återstående arbete 103
7.2 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser 103
7.3 Speciella informationsinsatser 104
7.4 Utvärdering 104

8 Författningskommentarer 105
8.1 Förslag till ändring av plan- och bygglagen (2010:900) 105
8.2 Förslag till ändring av plan- och byggförordningen (2011:338) 127

9 Referenser 134
9.1 Tryckta källor 134
9.2 Icke-tryckta källor 134
9.3 Författningar och andra rättsakter 135

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Sammanfattning

Boverkets förslag är en bygglovbefrielse för vissa enbostadshus enligt vissa bestämda kriterier, och ett utökande av möjligheterna till typgodkännande som även innefattar bostadshus. Författningsförslagen om bygglovbefrielse och typgodkännande är oberoende av varandra och kan genomföras i lagstiftningen tillsammans eller var för sig. Om båda förslagen genomförs finns det en valfrihet för byggherren i att endast tillämpa bestämmelserna för det ena eller det andra, eller att kombinera dessa för samma åtgärd.

Förslaget om bygglovsbefrielse innebär att uppförande av nya fristående enbostadshus avsedda för permanent bruk är undantaget från kravet på bygglov för nybyggnad, under förutsättning att husmodellerna är förprövade och att husen sedan även vid uppförandet uppfyller vissa krav, såsom en maximal byggnadsarea om 120 kvadratmeter och en taknockhöjd om högst 5,5 meter.

Förprövningen är en ny process som föreslås hanteras av Boverket. Den omfattar en platsoberoende prövning av god form-, färg- och materialverkan i sig för en husmodell samt en prövning på förhand av kraven på byggnadsarea och taknockhöjd för en husmodell. Förprövningen resulterar i ett förprövningsbesked.

För dessa förprövade enbostadshus föreslås, utanför detaljplanelagt område, ett reducerat förhandsbesked kallat lokaliseringsbesked. Alternativt kan ett vanligt förhandsbesked begäras. Inom detaljplanelagt område är lokaliseringsfrågan avgjord, då användningen av marken och åtgärden inte får strida mot gällande detaljplan.

Figur 1. Illustration över föreslagen process med bygglovsbefriade förprövade enbostadshus.

I stället för ett bygglovsförfarande ska byggherren (sökanden), efter att det finns ett positivt förprövningsbesked och att åtgärden uppfyller någon

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

av förutsättningarna för lokalisering, skicka in en anmälan till byggnadsnämnden. Efter inskickad anmälan ska byggnadsnämnden hålla ett informationsmöte med byggherren och den som är kontrollansvarig för åtgärden. Byggnadsnämnden informerar då om vad byggherren behöver förhålla sig till. När ett informationsmöte har hållits följer sedan den vanliga byggprocessen i tur och ordning med ett sammanträde för tekniskt samråd och så vidare.

Prövningen av utformningskraven avseende lämplighet och tillgänglighet, för dessa förprövade enbostadshus, föreslås flyttas till att i stället bedömas inför startbesked.

Boverkets förslag med förprövade enbostadshus innebär ett ökat egenansvar för byggherren och troligtvis ett ökat tillsynsarbete för kommunerna. Det kan bidra till att fler enbostadshus uppförs, men innebär också vissa risker för både enskilda och samhälle. Exempelvis kan brister i efterlevnad av en detaljplan eller i förhållande till skyddade intressen upptäckas först i efterhand, vilket i vissa fall kan leda till krav på rättelse eller rivning av byggnaden.

Utöver typgodkännandesystemet, som i dag omfattar alla tekniska egenskapskrav, föreslår Boverket att även utformningskraven på tillgänglighet och lämplighet - som normalt sett hanteras i bygglovs-processen - ska kunna omfattas av typgodkännande. Syftet är att möjliggöra typgodkännande av hela hus. Denna del av förslaget är inte begränsad till förprövade enbostadshus, utan gäller för material, konstruktioner och anordningar för användning i alla typer av byggnader samt vissa andra anläggningar.

I övrigt är byggprocessen i huvudsak oförändrad, med eller utan typgodkännande. Byggherren kan även välja att anlita byggbedömare.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

1 Författningsförslag

Kapitlet innehåller följande förslag till författningstext:

1. Förslag till ändring av plan- och bygglagen (2010:900).
2. Förslag till ändring av plan- och byggförordningen (2011:338).

1.1 Förslag till ändring av plan- och bygglagen (2010:900)

Enligt riksdagens beslut föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att 1 kap. 3 och 4 §§, 2 kap. 2–5 §§, 4 kap. 2 §, 8 kap. 22 §, 9 kap. 1, 36, 41, 80, 85, 86, 90, 94, 97–100, 102, 107–109, och 112 §§, 10 kap. 1 och 14 §§, 11 kap. 12 §, 12 kap. 8–9 §§ och 13 kap. 2, 4, 5, 14, 16 och 18 §§, och rubrikerna för 9 kap. och närmast före 9 kap. 41, 74 och 85 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fjorton nya paragrafer, 9 kap. 5 a, 5 b, 41 a, 42 a, 42 b, 42 c, 74 a, 74 b, 84 a, 85 a och 104 a §§, 10 kap. 13 c och 23 d §§ och 16 kap. 8 b §, och närmast före 9 kap. 84 a §, 10 kap. 13 c § och 16 kap. 8 b § nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
1 kap.	
3 §	
Lagen innehåller bestämmelser om	
1. lagens syfte, innehåll och definitioner (1 kap.),	
2. allmänna och enskilda intressen (2 kap.),	
3. översiktsplan (3 kap.),	
4. reglering med detaljplan och områdesbestämmelser (4 kap.),	
5. att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser (5 kap.),	
6. genomförandet av detaljplaner (6 kap.),	
7. regional fysisk planering (7 kap.),	
8. krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser (8 kap.),	
9. lov *och* förhandsbesked (9 kap.),	9. lov, förhandsbesked*, lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (9 kap.),
10. genomförandet av bygg-, rivnings- och markåtgärder (10 kap.),	
11. tillsyn, tillträde, ingripanden och påföljder (11 kap.),	
12. byggnadsnämnden (12 kap.),	
13. överklagande (13 kap.),	
14. skadeersättning och inlösen (14 kap.),	
15. domstolsprövning m.m. (15 kap.), och	
16. bemyndiganden (16 kap.).	
4 §	

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

I denna lag avses med

allmän plats: en gata, en väg, en park, ett torg eller ett annat område som enligt en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov,

bebygga: att förse ett område med ett eller flera byggnadsverk,

bebyggelse: en samling av byggnadsverk som inte enbart består av andra anläggningar än byggnader,

byggherre: den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten,

byggnad: en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den,

byggnadsnämnden: den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter enligt denna lag,

byggnadsverk: en byggnad eller annan anläggning,

byggprodukt: en produkt som är avsedd att stadigvarande ingå i ett byggnadsverk,

ekonomibyggnad: en byggnad som behövs för jordbruket, skogsbruket, vattenbruket, fisket eller renskötseln,

exploateringsavtal: avtal om genomförande av en detaljplan och om medfinansieringsersättning mellan en kommun och en byggherre eller en fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen, dock inte avtal mellan en kommun och staten om utbyggnad av statlig transportinfrastruktur,

fasadändring: en ändring av en byggnad som innebär att byggnaden byter kulör, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller att byggnadens yttre karaktärsdrag påverkas på annat sätt,

förprövat enbostadshus: ett fristående enbostadshus avsett för permanentboende vars utformning avseende storleksbegränsning och god form-, färg- och materialverkan har fått ett positivt förprövningsbesked,

genomförandetiden: den tid för genomförandet av en detaljplan som ska bestämmas enligt 4 kap. 21–25 §§,

komplementbostadshus: en fristående byggnad som kompletterar ett en- eller tvåbostadshus och är inredd med en självständig bostad,

komplementbyggnad: en fristående byggnad som kompletterar en byggnad och inte är inredd med en självständig bostad,

kvartersmark: mark som enligt en detaljplan inte ska vara allmän plats eller vattenområde,

markanvisning: ett avtal mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande,

medfinansieringsersättning: ersättning som en byggherre eller en fastighetsägare i samband med genomförande av en detaljplan åtar sig att betala för en del av en kommuns kostnad för bidrag till byggande av en viss väg eller järnväg som staten eller en region ansvarar för,

miljönämnden: den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter på miljö- och hälsoskyddsområdet,

nybyggnad: uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats,

ombyggnad: ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

omgivningsbuller: buller från flygplatser, industriell verksamhet, spårtrafik och vägar,

planläggning: arbetet med att ta fram en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser,

sammanhållen bebyggelse: bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark,

studentbostad: en bostad avsedd för studerande på universitet, högskola, annan eftergymnasial utbildning eller vuxenutbildning,

tillbyggnad: ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym,

tomt: ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark som ligger i direkt anslutning till byggnaderna och behövs för att byggnaderna ska kunna användas för avsett ändamål,

underhåll: en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde, och

ändring av en byggnad: en eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde.

2 kap.

2 §

Planläggning och prövningen i ärenden om lov *eller* förhandsbesked enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas.	Planläggning och prövningen i ärenden om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas.

3 §

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.	Även i andra ärenden enligt denna lag*, förutom i ärenden om lokaliseringsbesked och förprövningsbesked,* ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska vara vägledande vid tillämpningen av första stycket 5.

4 §

Vid planläggning och i ärenden om bygglov *eller* förhandsbesked enligt denna lag får mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.	Vid planläggning och i ärenden om bygglov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt denna lag får mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

5 §

Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. människors hälsa och säkerhet,
2. jord-, berg- och vattenförhållandena,

3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp, avfallshantering, *elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,*	3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp *samt* avfallshantering,
	4. möjligheterna att ordna elektronisk kommunikation samt samhällsservice i övrigt,
4. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och	*5.* möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och
5. risken för olyckor, översvämning och erosion.	*6.* risken för olyckor, översvämning och erosion.
	Första stycket 1–3 och 6 gäller även i ärenden om lokaliseringsbesked.

4 kap.

2 §

Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning för

1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt,	1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk *eller förprövade enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov*, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt,

3. en åtgärd som omfattas av krav på bygglov,

a) om åtgärden innebär att ett område kan tas i anspråk för, eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för, att anlägga

– ett industriområde,

– ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat stadsbyggnadsprojekt,

– en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,

– en hamn för fritidsbåtar,

– ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,

– en campingplats,

– en nöjespark, eller

– en djurpark, och

b) om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

4. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket omfattas av krav på bygglov, eller är en annan byggnad än en sådan som avses i 9 kap. 4 eller 5 §, och

a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande, eller

b) byggnadsverket placeras i närheten av en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

5. en åtgärd som omfattas av krav på bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Första stycket 3 gäller inte åtgärder som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 1 § 1 inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Trots första stycket 4 krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov *eller* förhandsbesked.	Trots första stycket 4 krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*.

8 kap.

22 §

Material, konstruktioner och anordningar får typgodkännas för användning i byggnadsverk. Ett sådant typgodkännande får endast meddelas av någon som är ackrediterad för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om det följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 § första stycket 4 ska ett visst materialslag eller en viss konstruktion eller anordning vara typgodkänd för att få användas i ett byggnadsverk (obligatoriskt typgodkännande). Även om ett typgodkännande inte är obligatoriskt, får ett typgodkännande meddelas på ansökan (frivilligt typgodkännande).

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Ett visst materialslag eller en viss konstruktion eller anordning som är typgodkänd ska anses uppfylla de tekniska egenskapskrav som avses i 4 § i de avseenden som typgodkännandet gäller.	Ett visst materialslag eller en viss konstruktion eller anordning som är typgodkänd ska anses uppfylla *de utformningskrav som avses i 1 § 1 och 3 samt* de tekniska egenskapskrav som avses i 4 § i de avseenden som typgodkännandet gäller.
9 kap. Lov och förhandsbesked	**9 kap. Lov, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked och förprövningsbesked***
	1 §
Detta kapitel innehåller bestämmelser om	
1. bygglov för byggnader (3–18 §§),	
2. bygglov för andra anläggningar än byggnader (19–33 §§),	
3. bygglov nära gräns eller järnväg (34 och 35 §§),	
4. bygglov i områden till skydd för totalförsvarets behov (36 §),	
5. bygglov för särskilt värdefulla byggnadsverk och i särskilt värdefulla områden (37 och 38 §§),	
6. tidsbegränsat bygglov och bygglov för ändamål av säsongskaraktär (39 och 40 §§),	
7. förhandsbesked (41 *och 42* §§),	7. förhandsbesked*, lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (41–*42 b* §§),
8. rivningslov och marklov (43–50 §§),	
9. åtgärder för totalförsvaret (51 §),	
10. lov för åtgärder som inte omfattas av krav på lov (52–54 §§),	
11. anmälningsplikt (55 §),	
12. förutsättningar och villkor för lov *och* förhandsbesked (56–*84* §§),	12. förutsättningar och villkor för lov, förhandsbesked*, lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (56–*84 a* §§),
13. handläggningen av ärenden om lov *och* förhandsbesked (85–113 §§), och	13. handläggningen av ärenden om lov, förhandsbesked*, lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (85–113 §§), och
14. när lov börjar gälla och giltighetstiden för lov (114 och 115 §§).	
	5 a §
	Trots 3 § krävs det inte bygglov för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus i ett område som omfattas av en detaljplan, om
	1. den fastighet som åtgärden avser
	a) överensstämmer med detaljplanen,
	b) avviker från detaljplanen men detaljplanens genomförandetid har gått ut för minst femton år sedan, eller
	c) avviker från detaljplanen men avvikelsen har godtagits vid en tidigare bygglovsprövning eller fastighetsbildning enligt 3 kap. 2 § fastighetsbildningslagen (1970:988),

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

	2. enbostadshuset inte strider mot detaljplanen,
	3. åtgärden inte måste avvakta att genomförandetiden för detaljplanen börjar löpa,
	4. enbostadshuset får en byggnadsarea som är högst 120,0 kvadratmeter, och
	5. *enbostadshuset får en taknockshöjd som är högst 5,5 meter.*
	5 b §
	Trots 3 § krävs det inte bygglov för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus i ett område som inte omfattas av en detaljplan, om
	1. åtgärden omfattas av ett bindande förhandsbesked eller lokaliseringsbesked,
	2. åtgärden inte strider mot förhandsbeskedet eller lokaliseringsbeskedet,
	3. enbostadshuset får en byggnadsarea som är högst 120,0 kvadratmeter, och
	4. *enbostadshuset får en taknockshöjd som är högst 5,5 meter.*
36 §	
Inom eller i anslutning till områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar krävs det bygglov för	
1. nybyggnad och tillbyggnad av komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett enbostadshus, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält,	
	2. uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus och tillbyggnad av ett sådant, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält,
2. fasadändring som innebär att en solenergianläggning sätts upp eller väsentligt ändras i ett område som omfattas av en detaljplan,	*3.* fasadändring som innebär att en solenergianläggning sätts upp eller väsentligt ändras i ett område som omfattas av en detaljplan,
3. nybyggnad och tillbyggnad av ekonomibyggnad för hästhållning och ändrad användning av ekonomibyggnad till hästhållning, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält, och	*4.* nybyggnad och tillbyggnad av ekonomibyggnad för hästhållning och ändrad användning av ekonomibyggnad till hästhållning, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält, och
4. att sätta upp eller väsentligt ändra en ljusanordning, om den avsedda användningen av anordningen kan antas påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av totalförsvarets anläggningar.	*5.* att sätta upp eller väsentligt ändra en ljusanordning, om den avsedda användningen av anordningen kan antas påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av totalförsvarets anläggningar.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Förhandsbesked	**Förhandsbesked *och lokaliseringsbesked***
	41 §
Den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd i ett område som inte omfattas av en detaljplan får begära ett förhandsbesked i frågan om åtgärden kan lokaliseras till en viss plats.	Den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd *eller en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov* i ett område som inte omfattas av en detaljplan får begära ett förhandsbesked i frågan om åtgärden kan lokaliseras till en viss plats.
	41 a §
	Den som avser att vidta en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus i ett område som inte omfattas av en detaljplan får begära ett lokaliseringsbesked i frågan om åtgärden kan lokaliseras till en viss plats.
	42 a §
	Ett lokaliseringsbesked som innebär att åtgärden kan lokaliseras till en viss plats är bindande vid det kommande uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus, om uppförandet påbörjas inom två år från den dag då lokaliseringsbeskedet fick laga kraft.
	Förprövningsbesked
	42 b §
	Den som vill möjliggöra en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus får begära ett förprövningsbesked i frågan om en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan.
	42 c §
	Ett förprövningsbesked som innebär att en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan är bindande vid det kommande uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Förutsättningar för förhandsbesked	**Förutsättningar för förhandsbesked *och lokaliseringsbesked***
	74 a §
	Ett lokaliseringsbesked som innebär att ett uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus kan lokaliseras till en viss plats får ges om åtgärden
	1. inte strider mot områdesbestämmelser,
	2. inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 §, och
	3. uppfyller de krav på lokalisering som följer av 2 kap. 1–2 §§, 4 §, 5 § första stycket 1–3 och 6 samt 9–10 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.
	Vid bedömningen enligt första stycket 2 om en åtgärds miljöpåverkan förutsätter planläggning, ska hänsyn tas till de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan och som motsvarar de omständigheter som hänsyn ska tas till vid en undersökning av en åtgärds miljöpåverkan enligt 6 kap. miljöbalken. Om åtgärden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken och redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska hänsyn tas till resultatet av den bedömningen.
	Förutsättningar för förprövningsbesked
	74 b §
	Ett förprövningsbesked som innebär att en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan får ges om modellen
	1. uppfyller de krav på storlek som följer av 5 a § 4 och 5 och 5 b § 3 och 4, samt
	2. uppfyller de krav som följer av 8 kap. 1 § 2.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

	80 §
För att lov *eller* positivt förhandsbesked ska kunna ges för en åtgärd i en ansökan som byggnadsnämnden ska underrätta Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar om enligt 97 § krävs det ett medgivande från den myndighet som ska ha underrättats.	För att lov, positivt förhandsbesked *eller positivt lokaliseringsbesked* ska kunna ges för en åtgärd i en ansökan som byggnadsnämnden ska underrätta Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar om enligt 97 § krävs det ett medgivande från den myndighet som ska ha underrättats.
	Villkor inför startbesked
	84 a §
	Om kommunen i en detaljplan med stöd av 4 kap. 14 § har bestämt att lov endast får ges om en viss förutsättning är uppfylld, ska vid uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov en sådan förutsättning i stället vara uppfylld för att startbesked ska få ges.
Prövningsmyndighet	***Prövningsmyndigheter***
	85 §
Byggnadsnämnden prövar ansökningar om lov *och* förhandsbesked.	Byggnadsnämnden prövar ansökningar om lov, förhandsbesked *och lokaliseringsbesked*.
	85 a §
	Den myndighet som regeringen bestämmer är prövningsmyndighet för ansökningar om förprövningsbesked.
	86 §
En ansökan om lov *eller* förhandsbesked ska vara skriftlig och innehålla	En ansökan om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska vara skriftlig och innehålla

1. fastighetens beteckning,
2. byggherrens person- eller organisationsnummer, namn och adress,
3. den tidpunkt då byggnads-, rivnings- eller markarbetena är avsedda att påbörjas,
4. förslag på kontrollansvarig med uppgift om dennes person- eller organisationsnummer och adress, om det behövs en kontrollansvarig enligt 10 kap. 9 och 10 §§,
5. de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen, och
6. de handlingar som krävs för beslut om startbesked enligt 10 kap., om sökanden vill ge byggnadsnämnden förutsättningar att besluta om lov och startbesked samtidigt.

En ansökan om bygglov ska också innehålla en kopia av ett beslut om skyddsrum enligt 3 kap. 1 § första stycket lagen (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen, om en underrättelse krävs enligt 3 kap. 2 § samma lag.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

90 §

De handlingar som lämnas in i ansökan om lov *eller* förhandsbesked ska vara lämpliga för arkivering, om byggnadsnämnden begär det.	De handlingar som lämnas in i ansökan om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska vara lämpliga för arkivering, om byggnadsnämnden begär det.

94 §

Byggnadsnämnden ska underrätta enligt det som framgår av 95–97 §§, om en ansökan om lov *eller* förhandsbesked avser	Byggnadsnämnden ska underrätta enligt det som framgår av 95–97 §§, om en ansökan om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser

1. en åtgärd som avviker från en detaljplan eller områdesbestämmelser, eller
2. en åtgärd som

a) ska utföras i ett område som inte omfattas av en detaljplan,

b) inte är reglerad i områdesbestämmelser, och

c) inte endast kompletterar ett en- eller tvåbostadshus med en sådan tillbyggnad eller komplementbyggnad som avses i 59 § 1.

Underrättelse behöver inte ske om det är uppenbart att lov inte kan ges, eller att ansökan saknar betydelse för ägaren eller innehavaren av den särskilda rätten som avses i 96 § första stycket 1.

Om ansökan ändras efter underrättelsen behöver en ny underrättelse endast ske om ändringen strider mot detaljplanen eller områdesbestämmelserna. De som har haft synpunkter på den ursprungliga ansökan ska dock alltid ges tillfälle att yttra sig.

97 §

Byggnadsnämnden ska i de fall som avses i 94 §, genom ett meddelande enligt 95 §, även underrätta Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, inom deras respektive ansvarsområden, om åtgärden i ansökan om lov *eller* förhandsbesked	Byggnadsnämnden ska i de fall som avses i 94 §, genom ett meddelande enligt 95 §, även underrätta Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, inom deras respektive ansvarsområden, om åtgärden i ansökan om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*

1. ska vidtas inom eller i anslutning till ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar, och

2. omfattas av krav på bygglov enligt bestämmelser som avses i 2 § andra stycket eller enligt det som följer av 3–7, 9–13, 15–17, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 36, 39 och 40 §§ eller krav på marklov enligt det som följer av 47–50 §§.	2. omfattas av krav på bygglov enligt bestämmelser som avses i 2 § andra stycket eller enligt det som följer av 3–7, 9–13, 15–17, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 36, 39 och 40 §§ eller krav på marklov enligt det som följer av 47–50 §§ *eller innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov*.

En sådan underrättelse krävs inte om Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar för viss åtgärd inom ett särskilt område har beslutat detta och underrättat kommunen om beslutet.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

98 §

Innan byggnadsnämnden beslutar om lov *eller* förhandsbesked ska nämnden, om det inte är uppenbart obehövligt, underrätta sökanden och fastighetsägaren om allt underlag av betydelse för beslutet och ge dem tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över underlaget.	Innan byggnadsnämnden beslutar om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska nämnden, om det inte är uppenbart obehövligt, underrätta sökanden och fastighetsägaren om allt underlag av betydelse för beslutet och ge dem tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över underlaget.

99 §

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov *och* förhandsbesked skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från	Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov*,* förhandsbesked *och lokaliseringsbesked* skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden (ansökningsdagen),
2. den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till nämnden från sökanden på sökandens initiativ,
3. den dag efter ansökningsdagen då besked enligt 80 § kom in från Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, eller
4. den dag då sökanden avhjälpt en brist i ansökan, om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 91 § första stycket att avhjälpa bristen.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

100 §

Byggnadsnämnden ska

1. när en ansökan om lov *eller* förhandsbesked har kommit in, skriftligen informera sökanden om	1. när en ansökan om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* har kommit in, skriftligen informera sökanden om

a) vilka tidsfrister som gäller för nämndens beslut i ärendet,
b) att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och
c) möjligheterna att överklaga nämndens beslut,

2. om tidsfristen för beslut till följd av 99 § första stycket 2, 3 eller 4 börjar löpa vid en annan tidpunkt än ansökningsdagen, skriftligen informera sökanden om den ändrade tidpunkten, och
3. om tidsfristen förlängs enligt 99 § andra stycket, innan den ursprungliga tidsfristen gått ut skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den.

102 §

Trots 99 § får byggnadsnämnden besluta att ett ärende om lov *eller* förhandsbesked inte ska avgöras förrän	Trots 99 § får byggnadsnämnden besluta att ett ärende om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inte ska avgöras förrän
1. frågan om dispens från strandskydd har avgjorts, om ärendet om lov *eller* förhandsbesked avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av en ansökan om dispens från strandskydd,	1. frågan om dispens från strandskydd har avgjorts, om ärendet om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av en ansökan om dispens från strandskydd,
2. frågan om expropriation har avgjorts, om ärendet om lov *eller* förhandsbesked avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av en	2. frågan om expropriation har avgjorts, om ärendet om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser en

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

ansökan om expropriationstillstånd, eller	byggnad eller ett markområde som också omfattas av en ansökan om expropriationstillstånd, eller
3. frågan om planarbete har avslutats, om ärendet om lov *eller* förhandsbesked avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av ett påbörjat arbete för att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser.	3. frågan om planarbete har avslutats, om ärendet om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av ett påbörjat arbete för att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser.
Om kommunen inte har avslutat planarbetet enligt första stycket 3 inom två år från det att ansökan om lov eller förhandsbesked kom in till byggnadsnämnden, ska dock ärendet om lov eller förhandsbesked avgöras utan dröjsmål.	Om kommunen inte har avslutat planarbetet enligt första stycket 3 inom två år från det att ansökan om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* kom in till byggnadsnämnden, ska dock ärendet om lov, förhandsbesked eller lokaliseringsbesked avgöras utan dröjsmål.
	104 a §
	Ett positivt lokaliseringsbesked ska innehålla
	1. en upplysning om att lokaliseringsbeskedet endast gäller om uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus påbörjas inom två år från den dag då lokaliseringsbeskedet fick laga kraft, och
	2. *en upplysning om att lokaliseringsbeskedet inte innebär att åtgärden får påbörjas.*
107 §	
Om byggnadsnämnden tar ut en avgift för handläggningen av ett ärende om lov *eller* förhandsbesked, ska nämnden i sitt beslut om avgift redovisa hur avgiften har bestämts.	Om byggnadsnämnden tar ut en avgift för handläggningen av ett ärende om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*, ska nämnden i sitt beslut om avgift redovisa hur avgiften har bestämts.
108 §	
Ett beslut om lov *eller* förhandsbesked ska, tillsammans med en uppgift om vad den som vill överklaga beslutet måste göra, delges	Ett beslut om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska, tillsammans med en uppgift om vad den som vill överklaga beslutet måste göra, delges

1. sökanden och fastighetsägaren, och

2. dem som avses i 96 § första stycket 1 och som har lämnat synpunkter i ärendet som inte har blivit tillgodosedda.

Om delgivning är uppenbart obehövligt ska beslutet i stället skickas till dem som avses i första stycket.

Delgivning med sökanden får inte ske enligt någon av bestämmelserna i 34–38 eller 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

109 §

Ett beslut om att ge lov *eller* positivt förhandsbesked ska kungöras genom ett meddelande om beslutet på kommunens anslagstavla.	Ett beslut om att ge lov*,* positivt förhandsbesked *eller positivt lokaliseringsbesked* ska kungöras genom ett meddelande om beslutet på kommunens anslagstavla.

I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges.

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

112 §

Om byggnadsnämndens beslut om lov *eller* förhandsbesked avser ett sådant ärende som avses i 97 §, ska byggnadsnämnden genast skicka beslutet till Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar.	Om byggnadsnämndens beslut om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser ett sådant ärende som avses i 97 §, ska byggnadsnämnden genast skicka beslutet till Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar.

10 kap.

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. förutsättningar för att få påbörja vissa åtgärder och ta ett byggnadsverk i bruk,
2. aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder,
3. byggherrens skyldighet att kontrollera genomförandet och ha en kontrollplan,
4. kontrollansvariga och deras uppgifter,

5. tekniskt samråd och startbesked innan åtgärderna påbörjas,	5. *informationsmöte,* tekniskt samråd och startbesked innan åtgärderna påbörjas,

6. utstakning av en planerad byggnad, tillbyggnad eller anläggning,
7. byggnadsnämndens arbetsplatsbesök, och
8. slutsamråd och slutbesked i samband med att åtgärderna avslutas.

Informationsmöte

13 c §

I fråga om uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att en anmälan enligt 6 kap. 3 a § plan- och byggförordningen (2011:338) har kommit in kalla till ett informationsmöte.

Kallelsen ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga.

Vid informationsmötet ska byggnadsnämnden i de fall det är aktuellt informera byggherren om gällande detaljplan för den fastighet som åtgärden avser, informera om bestämmelserna i 9 kap. 5 a § 1–3 eller 5 b § 1–2 och

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

informera om byggherrens ansvar och vilka krav i övrigt som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och som om de inte uppfylls kan komma att leda till ingripande eller beslut om påföljd enligt 11 kap.

Byggnadsnämnden ska föra protokoll över informationsmötet.

14 §

I fråga om sådana åtgärder som avses i 3 § ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd, om

1. det krävs en kontrollansvarig enligt det som följer av 9 och 10 §§,
2. ett sådant samråd inte är uppenbart obehövligt, eller
3. byggherren har begärt ett sådant samråd.

Kallelsen ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga. Kallelsen ska också skickas till dem i övrigt som enligt detta kapitel ska ges tillfälle att delta i samrådet eller som enligt byggnadsnämndens bedömning bör ges tillfälle att delta.

I fråga om uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska byggnadsnämnden först efter att ett informationsmöte enligt 13 c § har genomförts utan dröjsmål kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd enligt första och andra stycket.

23 d §

Byggnadsnämnden ska med ett skriftligt startbesked godkänna att en åtgärd som avser uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus får påbörjas, om åtgärden kan antas komma att uppfylla

1. de utformningskrav som gäller enligt 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 2 §, de tekniska egenskapskrav som gäller enligt 8 kap. 4–6 §§ och föreskrifter om dessa utformningskrav och tekniska egenskapskrav som har meddelats med stöd av denna lag, och

2. om de villkor som har uppställts enligt 4 kap. 14 § eller 9 kap. 84 a § är uppfyllda.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

11 kap.

12 §

För ett visst geografiskt område får regeringen eller länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, besluta att det som enligt 10 och 11 §§ gäller för länsstyrelsens prövning av kommunens beslut också ska tillämpas i fråga om byggnadsnämndens beslut om lov *eller* förhandsbesked enligt 9 kap.

Om länsstyrelsen beslutar att överpröva ett lov *eller* förhandsbesked, får länsstyrelsen besluta att lovet *eller* förhandsbeskedet inte ska gälla förrän prövningen har avslutats.

För ett visst geografiskt område får regeringen eller länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, besluta att det som enligt 10 och 11 §§ gäller för länsstyrelsens prövning av kommunens beslut också ska tillämpas i fråga om byggnadsnämndens beslut om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt 9 kap.

Om länsstyrelsen beslutar att överpröva ett lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*, får länsstyrelsen besluta att lovet*,* förhandsbeskedet *eller lokaliseringsbeskedet* inte ska gälla förrän prövningen har avslutats.

12 kap.

8 §

Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked,

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked,* startbesked, slutbesked och ingripandebesked,

2. beslut om lov,
3. tekniska samråd,

3. *informationsmöte och* tekniska samråd,

4. slutsamråd,
5. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
6. upprättande av nybyggnadskartor,
7. framställning av arkivbeständiga handlingar,
8. expediering och kungörelse enligt 9 kap. 108–112 §§, och
9. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

8 a §

Om en avgift tas ut för handläggningen av ett ärende om förhandsbesked enligt 8 § 1, 8 eller 9 eller ett ärende om lov enligt 8 § 2, 8 eller 9, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt 9 kap. 99 § första stycket överskrids. Avgiften ska dock inte reduceras om tidsfristen överskrids på grund av ett beslut enligt 9 kap. 102 §.

Om en avgift tas ut för handläggningen av ett ärende om förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt 8 § 1, 8 eller 9 eller ett ärende om lov enligt 8 § 2, 8 eller 9, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt 9 kap. 99 § första stycket överskrids. Avgiften ska dock inte reduceras om tidsfristen överskrids på grund av ett beslut enligt 9 kap. 102 §.

Om en avgift enligt 8 § 1, 3 eller 9 tas ut för handläggningen av en anmälan för en åtgärd som avses i 9 kap. 55 §, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 8 a § överskrids.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

9 §

Byggnadsnämnden får ta ut en planavgift för att täcka programkostnader och kostnader för andra åtgärder som behövs för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om

1. nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad, *och*	1. nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad, *eller*
	2. nämnden ger startbesked för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus, och
2. den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.	*3.* den fastighet som bygglovet *eller startbeskedet* avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Det som enligt första stycket gäller i fråga om en byggnad ska också tillämpas på en anläggning som omfattas av krav på bygglov.

13 kap.

2 §

Kommunala beslut enligt denna lag får inte överklagas i den del de avser

1. avbrytande av ett planarbete,
2. planbesked enligt 5 kap. 2 §,
3. andra frågor om gatukostnader än de som avses i 1 § 6,
4. förlängd handläggningstid enligt 9 kap. 99 §,
5. behovet av kontrollplan, kontrollansvarig, särskilt sakkunnig, tekniskt samråd eller slutsamråd,
6. ingripandebesked enligt 11 kap. 7 §, eller

7. en fråga som redan är avgjord genom en detaljplan, områdesbestämmelser *eller ett* förhandsbesked.	7. en fråga som redan är avgjord genom en detaljplan, områdesbestämmelser*,* förhandsbesked *eller ett lokaliseringsbesked*.

Att tvister rörande gatukostnader prövas av mark- och miljödomstol framgår av 15 kap. 10 §.

Beslut enligt 3 kap. 9 § andra stycket eller 5 kap. 11 a § tredje stycket om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas får inte överklagas särskilt.

4 §

Följande beslut av länsstyrelsen får inte överklagas:

1. beslut enligt 3 kap. 18 a § om ett reviderat granskningsyttrande,
2. beslut enligt 5 kap. 5 b § om vilket planeringsunderlag som sannolikt kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 5 kap. 22 §,
3. beslut enligt 11 kap. 10 § i frågan om att överpröva kommunens beslut, eller

4. beslut enligt 11 kap. 12 § om att överprövningsbestämmelserna också ska gälla lov *eller* förhandsbesked inom ett visst geografiskt område eller att ett lov *eller* förhandsbesked inte ska gälla förrän en överprövning har avslutats.	4. beslut enligt 11 kap. 12 § om att överprövningsbestämmelserna också ska gälla lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inom ett visst geografiskt område eller att ett lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inte ska gälla förrän en överprövning har avslutats.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

5 §

Länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 11 § att helt eller i en viss del upphäva kommunens beslut om detaljplan, områdesbestämmelser, lov *eller* förhandsbesked får överklagas hos regeringen. Länsstyrelsens beslut att inte upphäva kommunens beslut, helt eller i en viss del, får inte överklagas.	Länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 11 § att helt eller i en viss del upphäva kommunens beslut om detaljplan, områdesbestämmelser, lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* får överklagas hos regeringen. Länsstyrelsens beslut att inte upphäva kommunens beslut, helt eller i en viss del, får inte överklagas.

14 §

Ett beslut om lov *eller* förhandsbesked inom sådana skydds- eller säkerhetsområden som avses i 4 kap. 42 § första stycket 4 a får överklagas av	Ett beslut om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inom sådana skydds- eller säkerhetsområden som avses i 4 kap. 42 § första stycket 4 a får överklagas av

1. Transportstyrelsen, om beslutet rör en civil flygplats,
2. Strålsäkerhetsmyndigheten, om beslutet rör en kärnkraftsreaktor eller annan kärnteknisk anläggning, och
3. Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, i andra fall än de som anges i 1 och 2.

16 §

Bestämmelser om överklagande av ett beslut som avses i 2 a, 3, 5, 5 a och 6 §§ finns i 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Tiden för överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser räknas dock från den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla. När beslutet har fattats av kommunfullmäktige, ska det som enligt 43–47 §§ förvaltningslagen gäller i fråga om den myndighet som har meddelat beslutet i stället gälla kommunstyrelsen.

Tiden för överklagande av ett beslut om lov *eller* förhandsbesked räknas, för alla som inte ska delges beslutet enligt 9 kap. 108 §, från den dag som infaller en vecka efter att beslutet har kungjorts på kommunens anslagstavla.	Tiden för överklagande av ett beslut om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* räknas, för alla som inte ska delges beslutet enligt 9 kap. 108 §, från den dag som infaller en vecka efter att beslutet har kungjorts på kommunens anslagstavla.

18 §

Om länsstyrelsen enligt 11 kap. 12 § har beslutat att överpröva en kommuns beslut om ett lov *eller* förhandsbesked, får länsstyrelsen besluta att ett överklagande av samma kommunala beslut inte ska prövas förrän ärendet om överprövning enligt 11 kap. är slutligt avgjort.	Om länsstyrelsen enligt 11 kap. 12 § har beslutat att överpröva en kommuns beslut om ett lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*, får länsstyrelsen besluta att ett överklagande av samma kommunala beslut inte ska prövas förrän ärendet om överprövning enligt 11 kap. är slutligt avgjort.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

16 kap.

Föreskrifter om förprövningsbesked

8 b §
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna om förprövningsbesked i 9 kap. 42 b, 42 c och 74 b §§ samt om handläggningen och avgifter i sådana ärenden.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den dag/månad/år.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och mål och ärenden som avser överklagande och överprövning av sådana mål och ärenden till dess målet eller ärendet är slutligt avgjort.

1.2 Förslag till ändring av plan- och byggförordningen (2011:338)

Härigenom föreskrivs i fråga om plan- och byggförordningen (2011:338)

dels att 1 kap. 1 § och 6 kap. 2, 4 och 6 §§, och rubriken för 6 kap. ska ha följande lydelse,

dels att nuvarande 6 kap. 1 § ska betecknas 6 kap. 1 k § och att rubriken närmast före nuvarande 1 § ska sättas närmast före 1 k §,

dels att det ska införas tretton nya paragrafer, 6 kap. 1–1 j och 3 a §§ och 9 kap. 6 a §, och närmast före 6 kap. 1 och 1 a §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	***Föreslagen lydelse***
1 kap.	
1 §	
Denna förordning innehåller bestämmelser om	
1. innehåll och definitioner (1 kap.),	
2. planer och områdesbestämmelser (2 kap.),	
3. krav på byggnadsverk (3 kap.),	
4. krav på byggprodukter m.m. (4 kap.),	
5. funktions- och säkerhetsåtgärder (5 kap.),	
6. anmälan (6 kap.),	6. *förprövningsbesked och* anmälan (6 kap.),
7. kontrollplan, funktionskontrollanter, certifierade byggprojekteringsföretag, kontrollansvariga och sakkunniga (7 kap.),	
8. tillsyn, vägledning och uppföljning (8 kap.),	
9. byggsanktionsavgifter (9 kap.), och	
10. bemyndiganden (10 kap.).	

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

6 kap. *Anmälan*

6 kap. *Förprövningsbesked och anmälan*

Prövningsmyndighet för förprövningsbesked

1 §
Boverket prövar ansökningar om förprövningsbesked enligt 9 kap. 42 b § plan- och bygglagen (2010:900).

En ansökans innehåll och handläggning

1 a §
En ansökan om förprövningsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen.

1 b §
De handlingar som lämnas in i ansökan om förprövningsbesked ska vara lämpliga för arkivering, om Boverket begär det.

1 c §
Om en ansökan om förprövningsbesked är ofullständig, får Boverket förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas eller att ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick om föreläggandet inte följs.

Om föreläggandet inte följs, får Boverket avvisa ansökan eller avgöra ärendet i befintligt skick.

1 d §
Boverket ska handlägga ärenden om förprövningsbesked skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till myndigheten (ansökningsdagen),

2. den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till myndigheten från sökanden på sökandens initiativ, eller

3. den dag då sökanden avhjälpt en brist i ansökan, om myndigheten inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 10 § första stycket att avhjälpa bristen.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

1 e §

Boverket ska

1. när en ansökan om förprövningsbesked har kommit in, skriftligen informera sökanden om

a) vilka tidsfrister som gäller för myndighetens beslut i ärendet,

b) att den avgift som myndigheten får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och

c) möjligheterna att överklaga myndighetens beslut,

2. om tidsfristen för beslut till följd av 11 § första stycket 2 eller 3 börjar löpa vid en annan tidpunkt än ansökningsdagen, skriftligen informera sökanden om den ändrade tidpunkten, och

3. *om tidsfristen förlängs enligt 11 § andra stycket, innan den ursprungliga tidsfristen gått ut skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den.*

1 f §

Om ett ärende om förprövningsbesked har återförvisats till Boverket för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 11 och 12 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag ärendet kom tillbaka till myndigheten.

1 g §

Ett positivt förprövningsbesked ska innehålla

1. en upplysning om att förprövningsbeskedet endast gäller för uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus, och

2. *en upplysning om att förprövningsbeskedet inte innebär att åtgärden får påbörjas.*

1 h §

Om Boverket tar ut en avgift för handläggningen av ett ärende om förprövningsbesked, ska myndigheten i sitt beslut om avgift redovisa hur avgiften har bestämts.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

1 i §
Boverket får i ärenden om förprövningsbesked ta ut avgifter för
1. beslut om förprövningsbesked,
2. framställning av arkivbeständiga handlingar, och
3. *expediering av förprövningsbesked.*

1 j §
Om en avgift tas ut för handläggningen av ett ärende om förprövningsbesked enligt 16 § 1 eller 3, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt 11 § första stycket överskrids.

Anmälningsplikt

1 k §
För en åtgärd som inte omfattas av krav på bygglov, rivningslov eller marklov enligt plan- och bygglagen (2010:900) krävs det en anmälan vid
1. rivning av en byggnad eller en del av en byggnad, om byggnaden har en byggnadsarea som är större än 50,0 kvadratmeter,
2. en ändring av en byggnad, om ändringen innebär att konstruktionen av byggnadens bärande delar påverkas väsentligt,
3. en ändring av en byggnad, om ändringen innebär att byggnadens brandskydd påverkas väsentligt,
4. en installation eller väsentlig ändring av en hiss, eldstad, rökkanal eller anordning för ventilation i en byggnad,
5. en installation eller väsentlig ändring av en anläggning för vattenförsörjning eller avlopp i en byggnad, eller
6. nybyggnad eller väsentlig ändring av ett vindkraftverk.

2 §

Trots *1 §* krävs det inte en anmälan för

Trots *1 k §* krävs det inte en anmälan för

1. en åtgärd som är nödvändig för att följa ett föreläggande enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900),
2. en åtgärd med ett byggnadsverk som är avsett för totalförsvaret och som innefattar uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

3. en åtgärd som avses i *1 §* 2, 3, 4 eller 5 i fråga om	3. en åtgärd som avses i *1 k §* 2, 3, 4 eller 5 i fråga om
a) en byggnad eller tomt som tillhör staten eller en region, eller	a) en byggnad eller tomt som tillhör staten eller en region, eller
b) en ekonomibyggnad i ett område som inte omfattas av en detaljplan.	b) en ekonomibyggnad i ett område som inte omfattas av en detaljplan.
	3 a §
	En anmälan krävs för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900).
4 §	
Bestämmelser om förutsättningar för att få påbörja en åtgärd som omfattas av krav på anmälan finns i 10 kap. 23 c § plan- och bygglagen (2010:900).	Bestämmelser om förutsättningar för att få påbörja en åtgärd som omfattas av krav på anmälan finns i 10 kap. 23 c § plan- och bygglagen (2010:900).
	Bestämmelser om förutsättningar för att få påbörja en åtgärd som omfattas av krav på anmälan för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus finns i 10 kap. 23 d § plan- och bygglagen.
6 §	
Utöver det som anges i 9 kap. 86 och 90 §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska en anmälan innehålla de handlingar som krävs för beslut om startbesked enligt 10 kap. plan- och bygglagen.	
	Vid en anmälan för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska utöver det som anges i första stycket en anmälan innehålla ett positivt förprövningsbesked.

9 kap.

	6 a §
	För att påbörja ett uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som kräver anmälan enligt 6 kap. 3 a § eller påbörja en del av en sådan åtgärd före startbesked, och därigenom bryta mot 10 kap. 3 § första stycket 2 eller 3 a § plan- och bygglagen (2010:900) är byggsanktionsavgiften 1,5 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den dag/månad/år.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet och för mål och ärenden som avser överklagande av beslut i sådana mål och ärenden till dess att målet eller ärendet är slutligt avgjort.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

2 Inledning

Detta kapitel redogör för bakgrunden till uppdraget och beskriver hur Boverket har arbetat med att ta fram rapporten. Det redovisar även de avgränsningar som har gjorts. Vidare ges en översikt över rapportens struktur samt en beskrivning av de olika delarnas innehåll och inbördes samband.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Bakgrund
- Arbetsmetod
- Avgränsningar
- Begrepp
- Förkortningar
- Läsanvisning

2.1 Bakgrund

2.1.1 Regeringsuppdraget

I maj 2025 fick Boverket regeringsuppdraget ”*Uppdrag till Boverket att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras*”. Uppdraget innebar att ta fram förslag på hur typgodkännande av småhus kan genomföras. I uppdraget ingick även bland annat att undersöka förutsättningarna för att undanta typgodkända småhus från krav på bygglov och andra krav enligt plan- och bygglagstiftningen. Det framgick dessutom att minst en av de typgodkända småhusmodellerna ska utformas i traditionell svensk byggnadsstil.

Uppdraget i sin helhet återges i bilaga 1.

2.1.2 Syftet med uppdraget

Syftet med uppdraget är att påtagligt underlätta småhusbyggandet. Regeringen vill öka bostadsbyggandet, och uppdraget utgör en del av dessa insatser, med särskilt fokus på småhus.

2.1.3 Målet med uppdraget

Målet med uppdraget är att föreslå författningsändringar som svarar på uppdragets syfte samt att analysera och beskriva de konsekvenser som dessa bedöms få.

2.1.4 Koppling till andra uppdrag och utredningar

Uppdraget omfattar flera delar i plan- och byggprocessen, samt berör, i viss mån, frågor som kommunalt självstyre och den demokratiska processen. Detta innebär att uppdraget har beröringspunkter med flera pågående

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

arbeten, både inom och utanför Boverket. Ett exempel är regeringsuppdraget att främja ökat småhusbyggande genom en ny egnahemsrörelse.[1]

2.2 Arbetsmetod

Denna rapport utgör en konsekvensutredning och följer i huvudsak Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar[2]. Arbetsmetoden för uppdraget har därför utgått från att ett antal alternativ identifieras och analyseras. De alternativ som bedöms kunna uppfylla uppdragets syfte, samtidigt som de bedöms ge tillräckligt genomslag och upprätthålla krav på exempelvis rättssäkerhet, har valts som huvudförslag. Dessa har därefter analyserats mer ingående och legat till grund för de författningsförslag som presenteras.

I enlighet med uppdraget har löpande avstämningar genomförts med Regeringskansliet. Boverket har även fört dialog med flera relevanta aktörer, däribland Försvarsmakten, Myndigheten för civilt försvar, Swedac, Sveriges kommuner och regioner, SKR, Rise, Kiwa, Trä- och möbelföretagen, TMF, Allmännyttan.

2.3 Avgränsningar

2.3.1 Att föreslå regellättnader

Enligt uppdragsbeskrivningen syftar uppdraget bland annat till att föreslå regellättnader mot bakgrund av en översyn av regleringar som hindrar, försvårar eller fördyrar byggandet och som inte på ett betydande vis bidrar till småhusens standard.

Enligt gällande regler finns vissa undantag från kraven på tillgänglighet och användbarhet, exempelvis för bostäder som inte är avsedda för permanent bruk (fritidshus). Även för studentbostäder finns möjligheter till undantag, där upp till 80 procent av bostäderna i en byggnad kan undantas, under förutsättning att bostäderna kan besökas. Sådana besökskrav innebär att besökare ska kunna nå bostaden, vistas där samt ha tillgång till ett tillgängligt och användbart toalettutrymme i byggnaden eller dess närhet. Denna typ av undantag möjliggör en viss flexibilitet och effektivitet i utformningen, särskilt i flerbostadshus, utan att i alltför stor utsträckning begränsa tillgängligheten för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. För enbostadshus är förutsättningarna annorlunda, eftersom motsvarande lösningar inte ger samma effekt.

Byggnader ska uppfylla en miniminivå vad gäller exempelvis tekniska egenskaper. Kraven på tekniska egenskaper har beslutats av riksdagen och framgår av 8 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Lagens

[1] Regeringen (2024): Uppdrag att verka för ökat småhusbyggande genom en ny egnahemsrörelse.
[2] Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

krav har sedan, enligt bemyndiganden, preciserats, dels av regeringen i 3 kap. plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, dels i tillämpningsföreskrifter från Boverket. PBF och Boverkets föreskrifter utgör alltså preciseringar av lagens krav, inte undantag från eller tillägg till lagens krav.

Boverket bedömer att det saknas skäl till att sänka denna miniminivå för vissa typer av bostäder, enbart utifrån vilken produktionsmetod som används för att uppföra byggnaderna. Vidare har Boverket nyligen gjort en stor översyn på föreskriftsnivå. Mot denna bakgrund bedöms den större flexibiliteten som Boverkets nya byggregler medger är tillräcklig för att möta de behov som efterfrågas i detta uppdrag.

2.3.2 Småhus i detta fall

Begreppet småhus omfattar enligt PBL både en- och tvåbostadshus. Av rättspraxis framgår att även exempelvis kedjehus kan ingå i begreppet. I detta uppdrag har Boverket dock avgränsat småhus till fristående enbostadshus för permanent bruk.

2.4 Begrepp

Byggbedömare – i rapporten används begreppet byggbedömare för den aktör i byggprocessen som införs i PBL den 1 juli 2026[3].

Tillgänglighet och användbarhet – i rapporten används begreppen ”tillgänglighet och användbarhet” eller i vissa fall bara ”tillgänglighet” i betydelsen ”tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga”.

CE-märkning – i rapporten används begreppet CE-märkning för en specifik märkning av byggprodukter inom EU som används för att påvisa dessa produkters egenskaper på ett gemensamt sätt.[4]

Hänsynskraven – i rapporten används begreppet hänsynskrav, vilket syftar till de krav som finns i 2 kap. 6 § PBL.

2.5 Förkortningar

PBF – Plan- och byggförordningen (2011:338)

PBL – Plan- och bygglagen (2010:900)

ÄPBL – Plan- och bygglagen (1987:10)

[3] Prop. 2025/26:172, bet. 2025/26:CU24, rskr. 2025/26:256.
[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3110 av den 27 november 2024 om fastställande av harmoniserade regler för saluföring av byggprodukter och om upphävande av förordning (EU) nr 305/2011.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

2.6 Läsanvisning

Denna rapport utgör en konsekvensutredning och innehåller förslag till ändring av PBL och PBF. Inledningsvis beskrivs det gällande regelverket i kapitel 3, följt av en redovisning av de problem och mål som uppdraget avser i kapitel 4. Uppdraget återges i sin helhet i bilaga 1. Bilaga 2 innehåller en historisk sammanställning över småhusens arkitektur.

Boverkets förslag utvecklas i kapitel 5. Dessa förslag bygger både på bilaga 3 om kostnadseffektivitet vid nybyggnad, och bilaga 4 där alla alternativa lösningar som har utträtts finns.

Eftersom utredningen omfattar två separata förslag redovisas konsekvenserna av dessa var för sig i kapitel 6.

I kapitel 7 behandlas frågor om genomförande och kvarstående åtgärder om förslaget väljs att gå vidare med. Kapitel 8 innehåller författningsförslagen samt tillhörande kommentarer, där Boverket redogör för innebörden av de föreslagna paragraferna.

Rapporten är uppdelad i två delar där bilagorna finns samlade i del 2.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

3 Gällande regelverk

Detta kapitel innehåller en beskrivning av de momenten som ingår i plan- och byggprocessen idag. Kapitlet innehåller även beskrivningar över hur systemen för certifierade byggprojekteringsföretag och byggbedömare samt typgodkännande fungerar.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Översiktsplanering
- Detaljplanering
- Bygglov
- Byggprocessen
- Certifierade byggprojekteringsföretag och byggbedömare
- Typgodkännande

Boverket har för författningsförslagen i denna rapport utgått från gällande rätt vid tidpunkten för när uppdraget redovisas. Det innebär till exempel att ändringar som trädde ikraft i PBL den 1 juni 2026[5] har beaktats, men i förhållande till ändringar som träder ikraft den 1 juli 2026[6] förs endast en diskussion vid omnämnande på aktuella ställen i rapporten.

3.1 Översiktsplanering

Översiktsplanen utgör kommunens övergripande strategiska dokument för användning av mark och vatten. Den beskriver hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras och fungerar därmed som ett centralt politiskt måldokument. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta, med en detaljeringsgrad som kan variera mellan olika geografiska områden.

Översiktsplanen är inte juridiskt bindande, men ska ge vägledning för efterföljande planering och tillståndsärenden. Den redovisar kommunens ställningstaganden för mark- och vattenanvändningen, identifierar allmänna intressen och risker samt anger den tänkta utvecklingsinriktningen.

Kommunens ställningstaganden i översiktsplanen vägleder byggherren i vad som är möjligt att genomföra. Nya detaljplaner ska ta hänsyn till översiktsplanens strategiska ställningstaganden för att säkerställa en ändamålsenlig användning av mark- och vattenområden. Vid prövning av förhandsbesked eller bygglov utanför detaljplanelagt område utgör översiktsplanen dessutom ett viktigt underlag för bedömningen av

[5] Prop. 2025/26:142, bet. 2025/26:FöU12, rskr. 2025/26:233.
[6] Prop. 2025/26:172, bet. 2025/26:CU24, rskr. 2025/26:256.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

lokaliseringens lämplighet och eventuella krav på utformning utifrån särskilda värden.

3.2 Detaljplanering

Detaljplanen är ett juridiskt bindande dokument som anger hur mark- och vattenområden får användas. Till detaljplanen ska det finnas en planbeskrivning som redogör för planens innebörd och genomförande, samt relevanta undersökningar och utredningar. Även äldre planer, såsom stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner, definieras som detaljplaner. Genom detaljplanen kan kommunen säkerställa att intentionerna i översiktsplanen genomförs och samtidigt ange ramarna för framtida bygglovsprövning. Planen utgör även ett viktigt underlag för kommunens tillsyn, eftersom den anger vad som är tillåtet och inte inom ett område.

Kommunens ansvarar för planläggningen och därigenom har möjlighet att styra användningen av mark och vatten. En detaljplan ska pröva vad som är lämpligt och inte reglera mer än vad som krävs för att uppnå planens syfte. Kommunen ska i planprocessen även väga och avväga mellan allmänna och enskilda intressen.

Detaljplanen reglerar rättigheter och skyldigheter mellan markägare, och skiljer mellan privat mark och allmän plats med kommunalt. En detaljplan som medger exploatering kan öka markens värde eftersom den ger byggherren garanterad rätt att bygga i enlighet med planen under en angiven genomförandetid.

3.3 Bygglov

I ett bygglov prövar byggnadsnämnden om den sökta åtgärden uppfyller relevanta krav i PBL. Prövningen skiljer sig åt beroende på om åtgärden avser ett område inom eller utom detaljplanelagt område.

Inom detaljplanelagt område prövar byggnadsnämnden om åtgärden överensstämmer med gällande detaljplan, samt om den uppfyller övriga krav i den utsträckning dessa inte redan har avgjorts genom planen. Prövningen omfattar bland annat åtgärdens placering och utformning, omgivningspåverkan, utformningskrav, anordnande av tomten samt eventuella förvanskningsförbud och varsamhetskrav.

Utanför detaljplanelagt område prövas även lokaliseringen, det vill säga om marken är lämplig för den avsedda åtgärden. Under dessa förutsättningar är översiktsplanens ställningstaganden om föreslagen mark- och vattenanvändning vägledande. Ett bygglov kan i dessa fall föregås av ett förhandsbesked, inom vilket lokaliseringen prövas. Ett förhandsbesked kan vanligen sökas på ett mindre omfattande material än ett bygglov, vilket innebär att byggherren kan få markens lämplighet prövad utan

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

omfattande betydande projekteringsinsatser. Ett förhandsbesked är bindande om ansökan om bygglov lämnas in inom två år.

Ett beviljat bygglov ger en rättsverkan som innebär att byggherren, under förutsättning att bygglovet följs, normalt inte riskerar ingripanden vid tillsyn i efterhand, även om det skulle visa sig att bedömningen varit felaktig, exempelvis avseende planenlighet.

Sedan den 1 december 2025 har förändringar i PBL trätt i kraft som påverkar regelverket för bygglov på flera sätt.[7]

3.4 Byggprocessen

Byggprocessen regleras i 10 kap. PBL. Efter att bygglov har beviljats inleds byggprocessen, som innehåller ett antal moment och resulterar i beslut om startbesked och slutbesked från byggnadsnämnden. För uppförande av ett nytt enbostadshus gäller som huvudregel följande.

En kontrollplan ska upprättas för alla lov- och anmälningspliktiga bygg-, rivnings- och markåtgärder. Den ska anpassas till omständigheterna i det enskilda fallet och ha en utformning och detaljeringsgrad som säkerställer att de tekniska egenskapskraven i PBL uppfylls. I förekommande fall, ska den även omfatta PBL:s förbud mot förvanskning och krav på varsamhet.

Det är byggherren som ansvarar för att en kontrollplan tas fram och följs. Till sin hjälp ska byggherren ha en kontrollansvarig, som ska vara certifierad och ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs. Vidare ska den kontrollansvarige ha en självständig ställning i förhållande till den som utför åtgärderna som ska kontrolleras.

I ärenden där en kontrollansvarig krävs, eller om byggherren begärt det, ska byggnadsnämnden hålla ett tekniskt samråd. Nämnden ska kalla till samrådet utan dröjsmål efter beslut om bygglov eller efter att anmälan inkommit. Vid samrådet behandlas bland annat planering av arbete, kontrollplan, tekniska handlingar samt behovet av arbetsplatsbesök.

En byggåtgärd som kräver lov eller anmälan enligt PBL får inte påbörjas förrän byggnadsnämnden har lämnat ett skriftligt startbesked. En förutsättning för startbesked är att åtgärden kan antas uppfylla kraven i PBL och tillhörande föreskrifter, såsom Boverkets byggregler. I startbeskedet fastställer nämnden den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna.

För de flesta byggprojekt ska byggnadsnämnden göra minst ett arbetsplatsbesök. Vilka besök som krävs och när de ska ske ska framgå av kontrollplanen.

[7] Boverket (2025): Nytt regelverk för bygglov.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

När byggåtgärderna närmar sig slutförande ska byggnadsnämnden kalla till slutsamråd, där byggherren och den kontrollansvarige deltar. Samrådet hålls normalt på platsen för åtgärderna och omfattar bland annat en genomgång av hur kontrollplanen har följts.

En byggnad får inte tas i bruk förrän byggnadsnämnden har meddelat ett skriftligt slutbesked. Genom slutbeskedet godkänner byggnadsnämnden att åtgärden anses slutförd och att byggnaden får tas i bruk. Slutbesked lämnas när byggherren har visat att samtliga krav enligt bygglovet, kontrollplanen, startbeskedet och beslut om kompletterande villkor är uppfyllda.

3.5 Certifierade byggprojekteringsföretag och byggbedömare

I gällande PBL finns bestämmelser om certifierade byggprojekteringsföretag. Sådana företag har särskild sakkunskap och erfarenhet av att bedöma om utformningskraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 samt de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § PBL är uppfyllda vid nybyggnad av vissa bostadshus. Vilka bostadshus som omfattas av reglerna framgår av föreskrifter som har meddelats av Boverket. Företaget ska ha ett kvalitetsledningssystem som beskriver hur företaget har säkerställt tillräcklig kompetens för att bedöma kravens uppfyllnad och vara certifierade för ändamålet.

En byggherre kan välja att använda ett certifierat byggprojekteringsföretag för projekteringen vid nybyggnad av aktuella bostadshus. Om ett sådant företag används i bygglovsprocessen ersätter företagets bedömning byggnadsnämndens prövning av utformningskraven i dessa delar i samband med bygglovet. Om företaget används i byggprocessen ska startbesked ges utan att byggnadsnämnden bedömer de tekniska egenskapskraven, eftersom dessa redan bedömts av företaget.

För att systemet ska fungera i praktiken krävs dock, utöver erforderlig reglering, i PBL, PBF och Boverkets föreskrifter, att det finns aktörer på marknaden som väljer att verka inom systemet. Detta förutsätter dels att företag ackrediterar sig för certifiering av certifierade byggprojekteringsföretag, dels att företag certifierar sig för ändamålet. I förlängningen beror företagens val på vilken efterfrågan som finns på marknaden för dessa företagstjänster. Även om regelverket är på plats saknas i nuläget både ackrediterade certifieringsorgan och certifierade byggprojekteringsföretag.

Nuvarande regler omfattar beslut om bygglov och om startbesked. I nya regler, som träder i kraft den 1 juli 2026[8], utvidgas systemet och uttrycket certifierat byggprojekteringsföretag ändras till byggbedömare. Den

[8] Prop. 2025/26:172, bet. 2025/26:CU24, rskr. 2025/26:256.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

huvudsakliga skillnaden, i det nu aktuella sammanhanget, är att en byggherre ska kunna använda en byggbedömare även inför slutbeskedet, och inte enbart i bygglovskedet och inför startbeskedet. Detta innebär att byggherren kan förlita sig på en byggbedömaren genom hela byggprocessen och i praktiken ta byggnaden i bruk utan att byggnadsnämnden gör en egen prövning av de aktuella utformningskraven och de tekniska egenskapskraven. Byggnadsnämndens tillsynsansvar i byggnadens förvaltningsskede kvarstår dock.

Genom denna förändring bedöms systemet med byggbedömare få bättre genomslag i praktiken. Regeländringarna i PBL och PBF träder i kraft den 1 juli 2026. Därefter följer arbete med föreskrifter från Boverket, ackreditering av företag som ska utfärda certifikat för byggbedömare och utfärdande av certifikat för de företag som ska vara byggbedömare. Systemet bedöms kunna vara i full praktisk funktion 12 – 18 månader efter nämnda ikraftträdande.

3.5.1 Byggbedömare och förslagen i denna rapport

Användandet av byggbedömare kan kombineras med de förslag som lämnas i denna rapport. I vissa fall saknas dock skäl att anlita en byggbedömare, beroende på en avvägning mellan nyttan av tjänsten och dess kostnader.

Om ett enbostadshus är befriat från krav på bygglov finns inget skäl för byggherren att anlita en byggbedömare i skedet före byggprocessen, förutsatt att bedömningen av utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet sker i det tekniska samrådet inför startbeskedet. Att byggherren inte har något skäl att anlita en byggbedömare beror på att övriga krav som normalt prövas inom ramen för bygglovet inte får hanteras av byggbedömare. Om huset dessutom är typgodkänt avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet, bortfaller nyttan av att anlita en byggbedömare i skedet före byggprocessen.

Under byggprocessen kan det däremot finnas skäl för byggherren att anlita en byggbedömare, även för typgodkända hus. Om typgodkännandet endast omfattar vissa delar eller vissa krav kan en byggbedömare hantera övriga delar eller krav. Vidare kan en byggbedömare fungera som stöd till byggherren i processen, även för ett hus som är typgodkänt i sin helhet.

3.6 Typgodkännande

3.6.1 Vad typgodkännande är

Typgodkännande är ett svenskt nationellt system för att bedöma och verifiera byggprodukters överensstämmelse med krav i svenska byggregler.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Typgodkännande får bara utfärdas om produkten inte omfattas av en harmoniserad standard eller av en ETA, europeisk teknisk bedömning, utfärdad för produkten enligt EU:s byggproduktförordning[9]. I Sverige finns inget krav på obligatoriskt typgodkännande av byggprodukter.

Typgodkända byggprodukter har bedömda egenskaper i de delar som anges i typgodkännandet. Bedömningen avser endast de aspekter som uttryckligen omfattas genom referenser till Boverkets byggregler. Det är därför viktigt att användaren noggrant tar del av typgodkännandets omfattning vid tillämpning.

3.6.2 Typgodkännande av byggprodukter och byggsystem

Utgångspunkten är att det är material, konstruktioner och anordningar som ska ingå i en byggnad som är föremål för typgodkännande, inte hela byggnaden. Det är således möjligt att typgodkänna byggsystem som består av flera sammanfogade byggprodukter[10]. I teorin skulle ett helt hus, i form av exempelvis en husbyggsats, kunna typgodkännas. Typgodkännande är, som nämnts ett nationellt svenskt system. Som jämförelse kan dock nämnas att det finns vissa timmerhus där det har tagits fram en europeisk teknisk bedömning som utgångspunkt för CE-märkning enligt EU:s byggproduktförordning.

Variationer i lokala markförhållanden gör att det i praktiken kan vara svårt att förhålla sig till kravuppfyllnad av bland annat grundläggning.

Möjligheterna till typgodkännande är i nuläget begränsade till att avse de tekniska egenskapskraven enligt 8 kap. 4 § första stycket PBL. Ett byggsystem kan typgodkännas mot vissa eller samtliga av dessa krav. Tillgång och efterfrågan på typgodkända byggsystem i olika omfattning avgörs av marknaden.

3.6.3 Hur typgodkännande går till

Typgodkännandet utfärdas inte av Boverket eller någon annan statlig eller kommunal myndighet, utan av privaträttsliga organ. Typgodkännande får endast meddelas av organ som ackrediterats för uppgiften eller som uppfyller motsvarande krav. I Sverige är det myndigheten Swedac som ackrediterar certifieringsorgan, vilka i sin tur upprättar en certifieringsordning för den aktuella produkten. Tillverkande företag kan sedan ansöka om typgodkännande för sin produkt.

[9] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG.
[10] Jämför RISE CR 100 Certifieringsregler för typgodkännande av byggprodukter och byggsystem.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

3.6.4 Vad typgodkännande innebär

Typgodkännande innebär att den typgodkända produkten anses uppfylla de tekniska egenskapskrav som den är typgodkänd för och att den således är lämplig för användning i den mening som avses i 8 kap. 19 § PBL. Det innebär i sin tur att byggnadsnämnden inte ska ifrågasätta den typgodkända lösningen. Byggnadsnämnden kan därmed inte neka startbesked med hänvisning till att en typgodkänd produkt inte uppfyller de krav som produkten är typgodkänd för.

Om en produkt exempelvis är typgodkänd för att uppfylla ett visst krav i Boverkets byggregler, kan byggnadsnämnden inte neka startbesked på grunden att produkten inte skulle uppfylla samma krav. Om byggnadsnämnden skulle misstänka att typgodkännandet är felaktigt, ska detta anmälas som en brist i typgodkännandesorganets verksamhet och hanteras som tillsyn av Swedac i egenskap av ackrediterande myndighet.

Vilka byggregler som inte ingår i ett typgodkännande, och kopplingen till vad som prövas i ett bygglov, utvecklas avsnitt 5.2.

3.6.5 Typgodkännande och tillverkningskontroll

Tillverkaren av en byggprodukt kan även ansöka hos ett typgodkännandeorgan om att tillverkningen ska omfattas av tillverkningskontroll, oavsett om byggprodukten är typgodkänd eller inte. Ett typgodkännande kombineras ofta med ett sådant krav på fortlöpande kontroll av tillverkningen.

3.6.6 Produktmärkning

Typgodkända eller tillverkningskontrollerade byggprodukter ska märkas på ett sådant sätt att byggherren kan identifiera dem på byggarbetsplatsen. Märkningen ska göras på produkten eller, om det finns särskilda skäl, på förpackningen eller följesedeln.

En av Boverket föreskriven typgodkännandesymbol används, vilken ska kompletteras av information om bland annat tillverkaren[11].

3.6.7 Giltighet

Typgodkännandets giltighetstid framgår av typgodkännandet och gäller vanligen i fem år. Ett typgodkännande upphör dock att gälla om en harmoniserad byggproduktstandard under EU:s byggproduktförordning blir obligatorisk.

[11] Se Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:19) om typgodkännande och tillverkningskontroll.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

3.6.8 Vilka företag som utfärdar typgodkännande

Det finns i nuläget två svenska organ som är ackrediterade av Swedac för att meddela typgodkännande: RISE Research Institutes of Sweden AB och Kiwa Certification AB.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

4 Problembeskrivning och mål

Detta kapitel innehåller en redogörelse för det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas utifrån regeringsuppdraget.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Redogörelse av problemet
- Vilken förändring som eftersträvas

4.1 Redogörelse av problemet

Enligt flera undersökningar är småhus den mest populära boendeformen när det gäller långsiktig boendepreferens.[12] Trots detta har nybyggandet av småhus stagnerat under de senaste åren och inte ökat i samma takt som byggandet av flerbostadshus.

Varje ny byggnad som kräver bygglov ska bedömas individuellt. Det innebär att varje enskilt byggprojekt – även om det avser en husmodell som tidigare byggts och godkänts – i princip måste genomgå en fullständig prövning i varje ny bygglovsprocess. Flera utredningar[13] har de senaste åren framhållit att skiftande bedömningar från byggnadsnämnderna kan skapa hinder för bostadsbyggande, och leda till exempelvis:

- Långa ledtider kopplat till lov- och byggprocessen, vilket kan innebära stora kapitalkostnader för byggherrar och fördröja bostadsproduktionen. Detta problem bedöms särskilt betydande i fall där bygglov överklagas.
- Höga transaktionskostnader för byggherrar och företag som producerar bostadshus, eftersom teknisk dokumentation och kontroll behöver upprepas för varje projekt.
- Merkostnad om projekteringen behöver revideras eller göras om, enligt krav på byggherren att göra ändringar för att uppfylla nämndens bedömning.
- Bristande förutsägbarhet för aktörer på marknaden gällande hur kravuppfyllnaden kommer att bedömas av byggnadsnämnden. Skillnader i hur byggnadsregler tolkas och tillämpas riskerar att leda till olika krav i olika delar av landet, vilket försvårar industrialiserat och

[12] Se exempelvis Boverkets (2014): Förutsättningar för ökat småhusbyggande i storstadsregionerna, rapport 2014:24; Hyresgästföreningen/Novus (2022): Hyresgästerna 2022; Mäklarsamfundet (2024): Svenska boendepreferenser; Byggföretagen (2022) Bostadsresan

[13] Se exempelvis SOU 2012:86: Ökat bostadsbyggande och samordnade miljökrav - genom enhetliga och förutsägbara byggregler; SOU 2019:68: Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat; SOU 2020:75: Bygg och bo till lägre kostnad – förslag för bättre konkurrens i bostadsbyggandet samt Boverket (2024): Konsekvensutredningen BFS 2024:1 - Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

serietillverkat bostadsbyggande. Dessutom minskar fördelarna med standardiserad produktion när produkten behöver modifieras för olika kommuner.
- Hinder för skalbarhet, vilket motverkar möjligheterna att snabbt öka bostadsproduktionen vid bostadsbrist.

Problemen som beskrivs ovan bedöms framför allt i första hand beröra:

- byggherrar som vill uppföra byggnader,
- företag som producerar byggnader, inte minst seriebyggda bostadshus, och
- kommuners byggnadsnämnder som hanterar bygglovsärenden, inkluderat uppförandet av nya småhus.

Även om motsvarande problem har identifierats som hinder både vid uppförande av nya flerbostadshus och småhus, ligger fokus i denna rapport på uppförande av nya småhus (se vidare avsnitt 4.2).

4.2 Vilken förändring som eftersträvas

Enligt uppdragsbeskrivningen syftar uppdraget till att påtagligt underlätta småhusbyggande. Genom att främja småhusbyggande syftar uppdraget även till att öka småhusens andel av bostadsbeståndet, vilket bedöms innebära att bostadsbyggandet i större utsträckning speglar människors boendepreferenser.

En central del av den eftersträvade förändringen är att motverka de hinder som kan uppstå till följd av olikartade tolkningar och tillämpningar av byggreglerna i olika kommuner (se avsnitt 4.1). Genom att främja en mer enhetlig och förutsebar bedömning av likartade småhus, kan kostnaderna i lov- och byggprocessen minska. En ökad enhetlighet skapar dessutom bättre förutsättningar att tillvarata standardiserad produktion, vilket i sin tur kan bidra till ett ökat småhusbyggande. Samtidigt behöver detta vägas mot andra konsekvenser som regelförändringar som syftar till ett ökat småhusbyggande kan få, till exempel framhålls i uppdraget vikten av att säkerställa att nya hus som byggs passar väl in i den befintliga boendemiljön.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

5 Boverkets förslag

Detta kapitel innehåller en redogörelse av de samlade förslag som Boverket har bedömt lämpligast för att uppnå den eftersträvade förändringen utifrån uppdragets syfte och omfattning samt de avgränsningar som har gjorts.

Av förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar (konsekvensutredningsförordningen) framgår att alternativa lösningar ska tas fram som ska leda till det eller de lämpligaste alternativen. Boverkets förslag har valts utifrån en sammanvägd bedömning av de alternativa lösningar som har utretts inom ramen för uppdraget. Överväganden och bedömningar gällande samtliga alternativ som har analyserats finns att läsa i bilaga 4.

Boverket har valt att lämna två förslag. Det ena förslaget är en bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus. Det andra förslaget är möjligheten att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet. Dessa två förslag redogörs för i detta kapitel. Kapitlet innehåller även en beskrivning av hur byggprocessen ska hanteras utifrån Boverkets förslag om bygglovsbefrielse och typgodkännande.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Boverkets förslag för bygglovsbefrielse
- Boverkets förslag för typgodkännande
- Boverkets förslag för byggprocessen

Boverkets respektive förslag är oberoende av varandra i det avseende att förslaget om bygglovsfrihet för förprövade enbostadshus inte kräver ett utökande av det befintliga typgodkännandesystemet, och vice versa. Förslagen går dock att kombinera med varandra.

Av bestämmelserna i konsekvensutredningsförordningen framgår även att myndigheten i fråga ska redogöra för vilka konsekvenser som bedöms uppstå om inga åtgärder vidtas, det så kallade nollalternativet. Av föreliggande regeringsuppdrag framgår uttryckligen att Boverket ska lämna nödvändiga författningsförslag vid genomförande av uppdraget. I förhållande till detta ser Boverket inte det vara tvunget att redogöra för det så kallade nollalternativet när det saknas utrymme för ett sådant alternativ.

5.1 Boverkets förslag för bygglovsbefrielse

Plan- och byggprocessen består av flera moment. Boverket har analyserat momenten för att se vilka av dessa som är ändamålsenliga att göra justeringar i, utifrån uppdragets syfte. Inom respektive moment har Boverket utrett flera alternativa lösningar. Boverkets förslag om en bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus är en kombination av de alternativa

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

lösningar som har bedömts lämpligast inom de analyserade momenten. De mest lämpliga alternativen, oberoende av vilket moment av plan- och bygglovsprocessen som dessa berör, är:

- Förprövning krävs för bygglovsbefrielse
- Lokaliserings- eller förhandsbesked krävs för utanför detaljplanelagt område
- Lovbefriade förprövade enbostadshus medges inom alla detaljplaner som tillåter enbostadshus
- Utformningskrav bedöms inför startbesked
- Informationsmöte

Dessa alternativ utgör avsnittets rubriker och redogörs för nedan. Utöver dessa alternativ, redogörs även för lov- och byggprocess med förprövade enbostadshus, effekt på problem och mål, samt sammanvägd bedömning.

Samtliga utredda alternativa lösningar redovisas i bilaga 4.

5.1.1 Förprövning krävs för bygglovsbefrielse

Alternativet innebär att enbostadshus av en viss storlek inte kräver bygglov, under förutsättning att de har föregåtts av en förprövning. Förprövningen görs av Boverket och säkerställer att krav på god form-, färg- och materialverkan uppfylls för en husmodell i sig samt att storlekskriterierna för undantag från bygglov är uppfyllda.

Den som vill ha ett enbostadshus förprövat ansöker om detta hos Boverket. Boverket bedömer därefter om det redovisade huset uppfyller kraven på god form-, färg- och materialverkan samt uppfyller storlekskraven för bygglovsbefriade enbostadshus. Om så är fallet får sökanden ett positivt förprövningsbesked. Ett negativt förprövningsbesked kan överklagas till mark- och miljödomstol. Huset som fått ett positivt förprövningsbesked kan uppföras utan bygglov, förutsatt att byggherren uppfyller övriga krav för lovbefrielse (exempelvis att det finns ett positivt lokaliserings- eller förhandsbesked eller att det inte strider mot detaljplanen).

En ansökan om förprövning kan göras av såväl enskilda som företag. Det kan exempelvis innebära att en arkitekt tar fram en husmodell och ansöker om förprövning av denna. Ansökan kan även göras av företag som producerar enbostadshus, eller av en enskild som avser uppföra ett eget hus, under förutsättning att tillräckligt underlag tas fram för prövningen.

Bygglovsbefriade förprövade enbostadshus får ha en maximal byggnadsarea på 120 kvadratmeter och en maximal taknockshöjd på 5,5 meter.

Höjdbegränsningen har fastställts för att minska påverkan på berörda grannar utifrån frågan om betydande olägenhet. En betydande olägenhet för enbostadshus bedöms främst kunna uppstå genom insyn, skuggning eller begränsning av utsikt, exempelvis sjö- eller havsutsikt. Dessa

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

effekter blir mer påtagliga för ett hus i två plan än för hus i ett plan. En nockhöjd på 5,5 meter bör innebära att enbostadshuset kan uppföras i ett plan, eventuellt med ett inrett med ett loft för förvaring eller dylikt. Därigenom minskar risken för att en betydande olägenhet uppstår.

En storleksbegränsning på 120 kvadratmeter byggnadsarea möjliggör uppförandet av ett enbostadshus med vanligtvis tre sovrum, vilket bedöms vara tillräckligt attraktivt för att bidra till ett ökat småhusbyggande. Vidare gäller samma undantag från krav på lov som för övriga en- och tvåbostadshus. Detta innebär att huset, efter erhållet slutbesked, kan byggas till med en tillbyggnad på 30 kvadratmeter utan bygglov, vilket möjliggör ytterligare ett eller flera sovrum. Tillbyggnaden kan dock inte göras samtidigt som det lovbefriade enbostadshuset, utan vill byggherren göra det får denne söka bygglov. Sammantaget bedöms detta kunna tillgodose behoven hos en relativt stor del av dem som önskar bo i småhus men som i dag saknar möjlighet till det.

Byggnadsarea kan kort beskrivas som den yta en byggnad upptar på marken. Byggnadsarea har valts då detta begrepp genomgående används för de åtgärder som idag är lovbefriade, såsom komplementbyggnader och komplementbostadshus. Det är också en reglering som ofta används i detaljplaner för enbostadshus, vilket underlättar för byggherren när denne ska tolka gällande detaljplaner. Det ger även en förutsägbarhet för berörda grannar om hur stor yta som byggnaden kommer uppta på marken, jämfört med boarea som inte räknar in väggarna på byggnaden.

Bygglovsbefrielsen gäller under samma förutsättningar som för komplementbostadshus, vilket innebär att den i vissa områden inte är tillämplig. Detta avser dels områden som är särskilt värdefulla, dels vissa områden av riksintresse för totalförsvarets anläggningar. Begränsningen motiveras av att ett förprövat enbostadshus i all väsentlighet inte bedöms påverka sådana områden annorlunda än andra byggnader som redan omfattas av denna utökade lovplikt. Samma regler bör därför gälla även för dessa.

Förprövade enbostadshus som innehåller en maximal byggnadsarea om 120 kvadratmeter och nockhöjd om 5,5 meter är befriade från kravet på bygglov. Marklov kan dock fortfarande krävas vid större förändringar av marknivån, liksom rivningslov om det finns en befintlig byggnad på den plats där det förprövade enbostadshuset ska uppföras.

Alternativet bedöms innebära en ökad efterfrågan på enbostadshus och kan leda till en större variation i de hus som förprövas och är undantagna från kravet på bygglov. Detta skapar goda möjligheter för byggherrar att hitta ett hus som motsvarar deras behov och som är lämpligt för den aktuella platsen.

Alternativet bedöms innebära en stor variation i vilka hus som förprövas, eftersom utbudet i stor utsträckning blir marknadsdrivet. Detta innebär att

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

ett brett urval av husmodeller kan komma att finnas tillgängliga, vilket bör säkerställa att det finns hus som passar in på de flesta platser.

Byggherren ansvarar själv för att se till att denne har rätt att nyttja ritningarna för ett förprövat enbostadshus, precis som den som i dag söker bygglov ansvarar för att denne har rätt att använda ritningar denne skickar in tillsammans med i en bygglovsansökan.

För att svara på vad traditionell svensk byggnadsstil kan vara har Boverket låtit ta fram artikeln ”Det svenska huset, finns det?”, se bilaga 2. Artikeln belyser att det finns många olika svar på frågan vad som är det typiskt svenska huset. Typhus har funnits sedan länge i Sverige, både som självvuxen tradition och som mer eller mindre centralt styrda mönster. Typhus kan knyta an till en svensk tradition, men också hämta förebilder utifrån. Exempel från historien visar på båda företeelserna. Eftersom alternativet med förprövning bedöms innebära en stor variation i vilka hus som förprövas, är det sannolikt att minst en godkänd husmodell får en utformning som skulle kunna sägas vara traditionell svensk byggnadsstil.

Vidare bedöms alternativet medföra en stor frihet för enskilda byggherrar, dels genom tillgången till ett stort antal husmodeller, dels genom möjligheten att själva ta fram underlag och ansöka om förprövning om ett lämpligt alternativ saknas på marknaden.

Sammantaget bedöms alternativet vara det som ger bäst förutsättningar för att uppnå en stor valfrihet för byggherren.

5.1.2 Lokaliserings- eller förhandsbesked krävs utanför detaljplanelagt område

Detta alternativ innebär att ett förprövat bygglovsbefriat enbostadshus utanför detaljplanelagt område är undantaget krav på bygglov, förutsatt att det finns ett giltigt lokaliseringsbesked eller förhandsbesked.

Ett lokaliseringsbesked innebär en mer begränsad prövning jämfört med ett förhandsbesked. Lokaliseringsbeskedet innebär dock fortfarande en prövning av markens lämplighet för åtgärden, bland annat utifrån kraven på människors hälsa och säkerhet, möjligheten att anordna vattenförsörjning och avlopp samt utifrån risken för olyckor, översvämning och erosion. En avvägning mot allmänna intressen ska fortsatt göras, till exempel riksintresse för totalförsvaret. Genom lokaliseringsbeskedet säkerställs att marken är lämplig för ett lovbefriat enbostadshus och att det inte uppföras på platser som innebär fara för människors liv och hälsa.

Däremot prövas inte kraven på möjlighet att ordna elektronisk kommunikation och samhällsservice i övrigt, eller frågor om vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar. Inte heller prövas kraven i 2 kap. 3 § PBL. Eftersom kraven inte ska tillämpas på byggnader vars lokalisering prövats genom lokaliseringsbesked, blir det heller inte tillämpliga att angripa

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

vid tillsyn i efterhand enligt PBL och byggherren behöver inte ta ansvar för att uppfylla kraven.

De processuella kraven för lokaliseringsbesked är desamma som för förhandsbesked, vilket innebär att berörda grannar ges möjlighet att lämna synpunkter och att beslutet kan överklagas. Byggnadsnämnden kan även inhämta synpunkter från berörda remissinstanser. Prövningen är dock begränsad i vissa avseenden. Eftersom buller inte ska prövas kan byggnadsnämnden exempelvis inte beakta den del av Trafikverkets yttrande som avser bullerfrågor, medan frågor om trafiksäkerhet fortfarande är relevanta.

Både lokaliseringsbesked och förhandsbesked gäller i två år från det datum då beslutet vann laga kraft. Det innebär att byggherren inom denna tid behöver påbörja byggandet av det förprövade enbostadshuset för att det ska vara bygglovsbefriat. I praktiken bör det innebära att byggherren inom två år behöver skicka in en anmälan, genomföra informationsmötet och få startbesked.

Införandet av lokaliseringsbeskedet som instrument medför behov av vissa följdändringar i PBL i paragrafer som i dag endast träffar lov och förhandsbesked men som även ska omfatta lokaliseringsbesked, exempelvis 9 kap. 85 §.

Möjligheten till lokaliseringsbesked i stället för förhandsbesked innebär en regelförenkling jämfört med i dag då färre krav behöver uppfyllas. Det innebär även att förprövade enbostadshus kan uppföras på fler platser än vad som i dag hade varit möjligt med förhandsbeskedsprövning. Sammantaget bedöms detta dels effektivisera handläggningen av ärenden, dels öka småhusbyggandet.

Det kan också innebära att byggherren tidigt i processen sparar in kostnaden för en bullerutredning, då det inte behöver tas fram för lokaliseringsbesked. Byggherren kan dock fortfarande behöva ta fram det inför att huset uppförs om området är bullerutsatt och det krävs för att byggherren ska kunna säkerställa att krav på inomhusbuller uppfylls. Vill byggherren ha en mer utökad prövning finns fortfarande möjligheten att söka ett förhandsbesked.

5.1.3 Lovbefriade förprövade enbostadshus medges inom alla detaljplaner som tillåter enbostadshus

Alternativet innebär att bygglovsbefriade enbostadshus får uppföras inom alla gällande detaljplaner som medger enbostadshus. Bygglovsbefriade enbostadshus får inte strida mot några gällande planbestämmelser i detaljplanen.

Möjligheten att byggherren ska få använda sig av en liten avvikelse från detaljplanen, som för andra lovbefriade åtgärder enligt 10 kap. 2 b § PBL,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

har övervägts. Detta bedöms dock inte lämpligt för de lovbefriade enbostadshusen eftersom dessa har en större yta och höjd än andra lovbefriade åtgärder. Det ökar risken för att åtgärden ska kunna anses utgöra en betydande olägenhet vid avvikelser från detaljplanen och byggherren kan då bli då tvungen att riva huset. Enligt 9 kap. 60 § PBL kan en liten avvikelse från detaljplan medges i samband med ett bygglov. Det blir inte aktuellt för de förprövade lovbefriade enbostadshusen, eftersom de inte omfattas av någon bygglovsprocess. Byggnadsnämnden har inte har någon skyldighet att godta en liten avvikelse från detaljplan enligt PBL, utan behöver i varje enskilt fall bedöma om det är lämpligt, bland annat utifrån grannars eventuella synpunkter. Genom att inte tillåta möjligheten till liten avvikelse för de lovbefriade enbostadshusen minskar risken att dessa ska utgöra en betydande olägenhet. Det ökar också förutsägbarheten för berörda grannar. Vill byggherren få möjlighet att göra en liten avvikelse finns möjligheten att söka bygglov för enbostadshuset.

Detaljplaner kan vara gällande men inte ändamålsenliga med hänsyn till dagens bedömningar av mark- och vattenanvändning. Det kan gälla risker och andra lagkrav som gäller i dag men inte när detaljplanerna upprättades. Risken finns särskilt i detaljplaner upprättade med stöd av den numera upphävda äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, eller motsvarande äldre bestämmelser. Detaljplaner behöver vara aktuella för att byggherren ska få rätt och aktuell information för att kunna göra en korrekt bedömning. Det förekommer dock att kommunen vid inkommen bygglovsansökan väljer att inte ändra eller upphäva inaktuella detaljplaner utan i stället rekommenderar utredningar för att säkerställa markens lämplighet. Kommunens rekommendation är inte ett formellt krav men byggherrar kan följa rekommendationen för att undvika en tidskrävande planprocess. Detta är inte möjligt i en bygglovsfri process eftersom kommunen inte bedömer ärendet eller ger rådgivning. Det blir därför mer angeläget för kommunen att upphäva eller ändra inaktuella detaljplaner för att säkerställa att byggherren får rätt och aktuell information.

Gällande detaljplaner är ofta framtagna med förutsättningen att kommunen kan bedöma god form, färg och materialverkan i bygglov. Alternativet med lovbefriad process innebär att Boverkets förprövning av enbostadshus ersätter kommunens bedömning. Detta begränsar byggnadsnämndens möjlighet att pröva enbostadshusets utformning med anpassning till platsen och bedömningen kan endast prövas via tillsyn. Med alternativet upphör även kommunens rätt att bedöma enbostadshusets utformning utifrån arkitekturpolicy, arkitekturprogram och gestaltningsprogram utan reglering i detaljplanen. Kommunen kan dock pröva enbostadshusets utformning mot dess anpassning till platsen vid en tillsyn.

5.1.4 Utformningskrav bedöms inför startbesked

Alternativet innebär att de två utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet bedöms inför startbesked för de lovbefriade förprövade

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

enbostadshusen. Om detaljplanen innehåller bestämmelser om villkor som måste vara uppfyllda för att bygglov ska få ges, prövas även dessa. Byggnadsnämndens bedömning motsvarar den som görs för de tekniska egenskapskraven, det vill säga en bedömning av om kraven kan antas komma att uppfyllas. Ansvaret för att uppfylla kraven ligger på byggherren, precis som för de tekniska egenskapskraven. Det skiljer sig mot den prövning som i dag görs inom ramen för bygglovet, där byggnadsnämnden i stället i bygglovsbeslutet prövar om kraven är uppfyllda.

Om det förprövade enbostadshuset har typgodkänts, innebär det att byggnadsnämnden kan utgå från att kraven är uppfyllda i de delar som omfattas av typgodkännandet.

Förslaget innebär en viss ökning av arbetsmängden för byggnadsnämnden inför startbeskedet, men denna bedöms vara mindre än den tid som i dag läggs på att pröva utformningskraven inför bygglov. Samtidigt läggs ett större ansvar på byggherren, och förutsägbarhet bedöms bli något lägre jämfört med när utformningskraven hanteras i bygglov.

Boverket bedömer dock att förslaget är det som bäst hanterar utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet, eftersom dessa hanteras i samma sammanhang som de tekniska egenskapskraven på lämplighet och på tillgänglighet. Ansvaret läggs tydligt på byggherren, samtidigt som byggnadsnämnden har möjlighet att neka starbesked om det är uppenbart att förutsättningar saknas för att kraven ska kunna uppfyllas.

Eftersom byggnadsnämnden endast behöver göra en bedömning inför startbesked, bedöms tidsåtgången öka endast marginellt. Samtidigt skapas en större förutsägbarhet för byggherren genom att en bedömning görs i ett tidigare skede, jämfört med om kraven enbart skulle hanteras inför slutbesked eller i efterhand genom tillsyn.

5.1.5 Informationsmöte

Alternativet innebär att bygglovsprocessen från ansökan till byggnadsnämndens beslut om bygglov ersätts av ett informationsmöte vid uppförande av bygglovsbefriat enbostadshus. Informationsmöte initieras genom en anmälan av byggherren och därefter följer samma process som vanligen kommer efter ett bygglovsbeslut, tekniskt samråd, startbesked, eventuellt platsbesök, slutsamråd och slutbesked.

Byggnadsnämndens roll under informationsmötet är endast att ge råd och upplysningar (jfr 12 kap. 2 § PBL). Den fattar inte något beslut. Byggherren informeras om relevanta underlag och vilka krav som ska uppfyllas. Det kan gälla underlag som byggherren behöver för att tolka detaljplanen, parkeringsnorm, riktlinjer för avfallshantering och dylikt. Utanför detaljplanelagda områden kan det handla om översiktsplanen, information om värden på platsen såsom naturvärdesinventeringar och kulturmiljöprogram. Byggnadsnämnden informerar byggherren om vilka myndigheter

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

som ska kontaktas, om tillstånd eller anmälan krävs till någon myndighet enligt 10 kap. 20 § PBL och om det krävs tillstånd eller dispens enligt gällande lagstiftning, exempelvis tillstånd för att anlägga ny in- och utfart, anmälan om enskilt avlopp eller strandskyddsdispens. Byggherren upplyses även om att endast enbostadshuset är befriat från krav på bygglov och att marklov fortfarande kan krävas. Byggnadsnämnden för protokoll över informationsmötet.

Kommunen föreslås enligt 12 kap. 8 § PBL få ta ut avgift för rådgivningen under informationsmötet och för den tid som läggs ner i handläggning av ärendet. Avgiften bör bli lägre än den som gäller för bygglov, eftersom byggnadsnämnden endast har en rådgivande roll och inte utför någon granskning eller bedömning i det enskilda ärendet.

Byggherren ansvarar för att uppfylla krav som normalt prövas inom ramen för bygglovet. Alternativet innebär att det blir en förskjutning i ansvaret från byggnadsnämnden till byggherren. Byggherren behöver säkerställa att det bygglovsbefriade enbostadshuset inte strider mot detaljplanen, om det är inom planlagt område, och uppfyller övriga krav såsom tomtkraven i 8 kap. 9 § PBL, hänsynskraven, till exempel anpassningskravet i 2 kap. 6 § första stycket 1 PBL, och kravet på att det inte ska innebära betydande olägenhet för omgivningen enligt 2 kap. 9 § PBL, när huset sedan ska placeras på den avsedda marken. Under informationsmötet klargör byggnadsnämnden att fel i byggherrens bedömning kan leda till att byggherren behöver åtgärda fel i efterhand. Detta kan i vissa fall innebära att byggnaden måste ändras eller rivas.

Införandet av denna process medför också ett behov av sanktionsbestämmelser om hur överträdelser av regler kopplade till den ska hanteras. Då det sett till såväl byggnadens egenskaper samt dess påverkan på omgivningen inte finns någon väsentlig skillnad gentemot ett lovpliktigt enbostadshus av samma storlek blir sanktionsavgiften för att påbörja uppförandet utan anmälan eller startbesked densamma.

Byggherren kan påbörja byggandet efter startbesked från byggnadsnämnden. Påverkan på grannar prövas inte i startbeskedet, vilket medför att grannar inte kan överklaga beslutet. Grannar och andra kan anmäla om tillsyn efter byggnadsnämnden gett slutbesked.

Möjlighet att frivilligt ansöka om bygglov för att få en prövning av planenligheten och övriga krav finns kvar.

Alternativet leder till att byggherren snabbare får startbesked, eftersom bygglov inte krävs och denne inte heller behöver avvakta handläggningstiden för ett eventuellt överklagat beslut om bygglov. För att processen ska bli lyckad krävs att byggherrens interna eller anlitade sakkunniga har rätt kompetens för att säkerställa att de krav som normalt prövas i bygglov uppfylls. Störst tidsbesparing uppnås genom att grannars möjlighet att

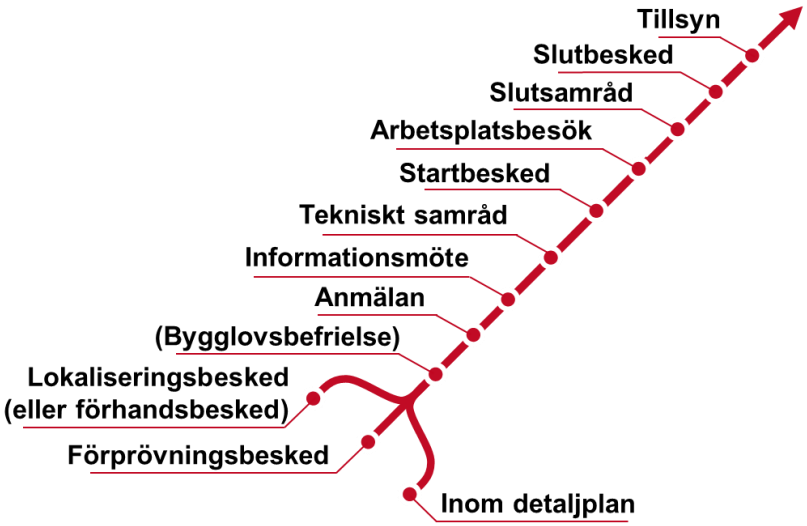
Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

överklaga går från bygglovsbeslut till en efterhandsprövning genom tillsynsärende. Grannar har dock haft en möjlighet att överklaga detaljplan, förhandsbesked eller lokaliseringsbesked i ett tidigare skede. Byggherrens ansvar för processen innebär en ekonomisk risk vid feltolkning av detaljplan eller övriga krav. Byggherrens kostnader riskerar att förskjutas från kommunens bygglovshantering till företag som erbjuder tjänster för att hjälpa byggherren samt till eventuella åtgärdande av fel som upptäcks vid tillsyn. För kommunen, staten och samhället bedöms kostnaderna förskjutas från bygglov till en efterhandsprövning i tillsynsärenden.

5.1.6 Lov- och byggprocess med förprövade enbostadshus

Den föreslagna lov- och byggprocessen för förprövade enbostadshus kan illustreras i Figur 2. Förprövning ansöks hos Boverket, som antingen lämnar ett positivt eller negativt förprövningsbesked. Byggherren behöver därefter säkerställa att det planerade huset är förenligt med detaljplanen, alternativt ansöka om lokaliseringsbesked om det planerade huset avses uppföras utanför detaljplanelagda områden. Lokaliseringsbesked kan sökas parallellt med, eller före, förprövningen. Byggherren kan även välja att ansöka om ett förhandsbesked i stället för ett lokaliseringsbesked.

Figur 2. Illustration över den föreslagna processen bygglovsbefriade förprövade enbostadshus. Notera att förprövningsbesked kan sökas innan, parallellt med eller efter ärenden om detaljplan eller lokaliseringsbesked (eller förhandsbesked).

När byggherren har fått ett positivt förprövningsbesked, såväl som ett lokaliserings- eller förhandsbesked om uppförandet gäller utanför detaljplanelagt område, ska denna skicka in en anmälan till kommunen inför ett informationsmöte. Vid informationsmötet informerar byggherren byggnadsnämnden om vad som är tänkt att byggas, och byggnadsnämnden informerar om vilka hänsynstaganden som behöver beaktas, exempelvis i förhållande till detaljplanen.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

En huslösning som fått ett positivt förprövningsbesked kan återanvändas så länge förprövningen är giltig.

Utformningskraven avseende tillgänglighet och lämplighet bedöms inför startbesked för dessa förprövade enbostadshus. Om det förprövade enbostadshuset har typgodkänts, innebär det att byggnadsnämnden kan utgå från att kraven är uppfyllda i de delar som omfattas av typgodkännandet. Utöver detta lämnas inga förslag om förändringar i själva byggprocessen.

5.1.7 Effekt på problem och mål

I kapitel 4 redogörs för identifierade problem och vilken förändring som eftersträvas i uppdraget. Boverkets samlade förslag för bygglovsbefrielse av förprövade enbostadshus bedöms, i de fall förslaget utnyttjas, adressera identifierade problem och främja uppförandet av enbostadshus på flera sätt.

- Minskade ledtider när kravet på bygglov tas bort.
- Minskade ledtider och kostnader kopplat till överklagandeprocessen.
- Lägre handläggnings- och utredningskostnader.
- Förbättrade möjligheterna till standardiserad och industriell produktion av enbostadshus.
- En variation av husmodeller och platser möjliggörs.

Sammantaget bedöms faktorerna ovan öka attraktiviteten att utnyttja möjligheten att uppföra förprövade enbostadshus enligt Boverkets förslag och på så sätt stärka förutsättningarna för att öka enbostadshusbyggandet.

Samtidigt finns det flera faktorer som skulle kunna begränsa föreslagets genomslag på enbostadsbyggandet.

- Ett ökat egenansvar för byggherren vid bygglovsbefriat byggande kan göra att aktörer, särskilt mindre erfarna sådana, väljer att ändå söka frivilligt bygglov för att minska osäkerheten om processen upplevs för komplex och riskerna för feltolkning för stora.
- Kan uppstå behov av att anlita extern kompetens för bedömningar som annars görs av byggnadsnämnden vilket kan minska attraktiviteten jämfört med vanlig bygglovsprövning.
- Sänkta produktionskostnader innebär inte nödvändigtvis att motsvarande prisreduktion når slutkonsumenten, även om ytterligare standardiserade enbostadshus kan förväntas bli ett billigare alternativ jämfört med mer individuellt utformade husmodeller.

Boverkets samlade förslag kan även ha olika effekt på olika typer av byggherrar. Förslaget bedöms ge större ekonomiska fördelar för byggherrar som har god egen kompetens eller kostnadseffektiv tillgång till expertis samt bygger i lägen där riskerna för konflikter och komplicerade tolkningar är begränsade. Mer oerfarna byggherrar kan få lägre kostnader

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

kopplat till avgifter, överklaganden och lägre produktionskostnader, men riskerar samtidigt eventuella konsultkostnader och större ekonomisk osäkerhet på grund av ett ökat ansvar på den enskilda byggherren att göra rätt för att inte riskera kostsamma åtgärder i efterhand.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att förslaget på en övergripande nivå har en något positiv, men svårkvantifierad, effekt på uppförandet av enbostadshus.

Se även avsnitt 6.5.1.1 och 6.6.1.1, samt *Effekt på problem och mål* under respektive alternativ i bilaga 4 för mer detaljer gällande förslagets effekt på identifierade problem och uppdragets mål.

5.1.8 Sammanvägd bedömning

Boverket bedömer att det samlade förslaget om en bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus är den lämpligaste kombinationen av de utredda alternativen eftersom det bedöms ge eftersträvade effekter på problemet, samtidigt som det bedöms bäst hantera de negativa konsekvenser som kan uppkomma till följd av förslaget.

5.2 Boverkets förslag för typgodkännande

I detta avsnitt beskrivs det förslag som består av den lämpligaste alternativa lösningen för typgodkännande. Alternativet innebär att det blir möjligt att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet.

Avsnittet innehåller följande rubriker:

- Möjligt att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet
- Effekt på problem och mål
- Sammanvägd bedömning

Samtliga utredda alternativa lösningar redovisas i bilaga 4.

5.2.1 Möjligt att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet

Boverkets förslag för typgodkännande innebär att det blir möjligt att innefatta även utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet. Men nu gällande system för typgodkännande påverkas inte i övrigt. Systemet för typgodkännande beskrivs i avsnitt 3.6.

Krav på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet ställs både som utformningskrav och som tekniska egenskapskrav. Utformningskraven hanteras i bygglovsskedet och prövas av kommunen i bygglovsbeslutet. Kraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet är de

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

krav som har störst inverkan på bostadens planlösning och att den uppfyller kraven. Kravet på bostäders lämplighet preciseras i PBF och anger vilka funktioner en bostad ska rymma. Utrymmenas storlek och disposition styrs även av kravet på tillgänglighet och användbarhet. Utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet behöver därför hanteras samordnat.

Typgodkännande innebär att material, konstruktioner och anordningar, inklusive byggprodukter eller byggsystem, är förhandsbedömda avseende vissa krav. Enligt gällande regler om typgodkännande i PBL kan detta göras avseende de tekniska egenskapskraven (8 kap. 4 § PBL).

Boverkets bedömning är att det åtminstone formellt sett är möjligt att typgodkänna ett enbostadshus som ett sammansatt byggsystem, där CE-märkta byggprodukter kan utgöra delar av byggsystemet. För att ett enbostadshus i sin helhet ska kunna typgodkännas, behöver även utformningskraven på lämplighet (8 kap. 1 § 1 PBL) och på tillgänglighet och användbarhet (8 kap. 1 § 3 PBL) innefattas i vad som kan typgodkännas. Detta skulle möjliggöra att husets planlösning ingår i ett typgodkännande. Även rumsmoduler som utgör delar av byggnader skulle kunna typgodkännas avseende lämplighet och tillgänglighet. Typgodkännandet kan innefatta exempelvis handlingar som redovisar husets planlösning eller rumsmodulens utformning.

Om byggprodukter eller byggsystem ska kunna typgodkännas avseende utformningskraven på lämplighet samt på tillgänglighet och användbarhet behöver 8 kap. 22 § tredje stycket PBL ändras.

5.2.2 Effekt på problem och mål

I kapitel 4 redogörs för identifierade problem och vilken förändring som eftersträvas i uppdraget. Boverkets förslag om att möjliggöra typgodkännande avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet bedöms, i de fall möjligheten utnyttjas, få effekter på flera sätt på de problem som identifierats.

- Transaktionskostnader för byggherrar och företag som producerar bostadshus kan minska, eftersom dokumentation av utformningskraven inte behöver upprepas för varje projekt.
- Handläggningstider hos kommunernas byggnadsnämnder kan förkortas genom att kraven är förhandsbedömda genom typgodkännandet.
- Risken minskar för merkostnader för byggherren till följd av att projekteringen behöver ändras eller helt göras om för att uppfylla kraven enligt byggnadsnämndens bedömning. Därmed ökar även förutsägbarhet för aktörer på marknaden, vilket underlättar planeringen inför både byggstart och slutbesked.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

- Återanvändning av typgodkända lösningar kan underlätta ett mer seriellt, standardiserat och industriellt byggande, vilket kan sänka produktionskostnader och bidra till en mer enhetlig tillämpning.

Sammantaget bedöms faktorerna ovan minska kostnaderna för uppförande av byggnader när systemet används. Boverket bedömer därför att förslaget kan få en något positiv, men svårkvantifierad, påverkan på uppförandet av enbostadshus[14].

Se även avsnitt 6.5.2.1 och 6.6.2.1 för mer detaljer gällande förslagets effekt på identifierade problem och uppdragets mål.

5.2.3 Sammanvägd bedömning

Boverket bedömer att möjligheten att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet kan ge eftersträvade effekter på problemet. De negativa konsekvenserna bedöms vara begränsade och acceptabla i förhållande till de effekter som uppnås.

5.3 Boverkets förslag för byggprocessen

I detta avsnitt beskrivs det förslag som består av den lämpligaste alternativa lösningen för byggprocessen.

Avsnittet innehåller följande rubriker:

- Byggprocess med bedömning av byggnadsnämnden
- Sammanvägd bedömning

Samtliga utredda alternativa lösningar redovisas i bilaga 4.

5.3.1 Byggprocess med bedömning av byggnadsnämnden

Förslaget innebär att inga ändringar görs i byggprocessen, utöver att för de förprövade enbostadshusen som är bygglovbefriade ska utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet bedömas inför startbesked. Har utformningskraven och de tekniska egenskapskraven, eller delar av kraven, typgodkänts förenklas byggnadsnämndens bedömning inför startbesked. Men de krav som inte omfattas av typgodkännandet behöver fortfarande bedömas av byggnadsnämnden, se avsnitt 5.1.4. Om utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet ingår i ett typgodkännande förenklas bedömningen av dem inför startbeskedet, se avsnitt 5.2.1.

[14] Uppdraget syftar enligt uppdragsbeskrivningen till att påtagligt underlätta småhusbyggande. Boverkets förslag om ett utökat typgodkännande är inte avgränsat till enbostadshus, men utifrån avgränsningar gjorda i uppdraget, se avsnitt 2.3, analyseras fristående enbostadshus för permanent bruk i denna utredning.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Eftersom inga ändringar i övrigt föreslås för byggprocessen är byggnadsnämnden fortfarande involverad under uppförandet och kan reagera vid exempelvis arbetsplatsbesök om det är uppenbart att kontrollplanen inte följs eller det finns något annat som ger anledning att anta att byggherren inte kommer att uppfylla kraven.

Boverket har övervägt möjligheten att införa ett krav på uppvisande av bevis om att det finns ett färdigställandeskydd som villkor för att startbesked ska kunna lämnas. Ett sådant krav finns idag vad gäller lovpliktiga åtgärder i 10 kap. 23 § PBL där det anges att ett sådant bevis ska uppvisas om åtgärden kräver färdigställandeskydd. För anmälningspliktiga åtgärder krävs enligt 10 kap. 23 c § PBL inget uppvisande för byggnadsnämnden av motsvarande bevis. Boverkets bedömning är att ett eventuellt färdigställandeskydd faller under byggherrens egenansvar enligt 2 § första stycket 2 lagen (2014:227) om färdigställandeskydd. Ett färdigställandeskydd ska alltså finnas för en åtgärd som är anmälningspliktig om det i det enskilda fallet finns behov av ett sådant. I enlighet med uppdragets syfte att minska byggnadsnämndens hantering föreslås dock byggherren inte behöva uppvisa bevis om ett eventuellt färdigställandeskydd för att startbesked ska lämnas enligt PBL, oaktat om ett sådant skydd krävs enligt lagen om färdigställandeskydd i dessa fall. Boverkets förslag i den här delen följer således systematiken för övriga anmälningspliktiga åtgärder.

5.3.2 Sammanvägd bedömning

Detta förslag kombinerar de effektiviseringar som följer av Boverkets övriga förslag, om bygglovsbefriade förprövade enbostadshus respektive typgodkännande, med en bibehållen oberoende kontroll under byggprocessen enligt den ordinarie kontrollkedjan. När byggnadsnämnden fortsatt är involverad i byggprocessen ökar inte risken för byggfel och bristande kvalitet kopplat till att byggreglernas krav inte uppfylls. Därmed ökar inte heller riskerna för fel och brister som äventyrar de boendes hälsa och säkerhet. Eventuella fel och brister kan uppmärksammas och åtgärdas i ett tidigare skede, jämfört med en process där de först hade uppmärksammats i efterhand vid tillsyn. Det hade då lett till ingripande från byggnadsnämnden och högre kostnader för byggherren för att rätta till felen och åtgärda bristerna.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

6 Konsekvenser av de valda alternativen

I detta kapitel analyseras och beskrivs konsekvenserna av Boverkets förslag om en bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om utökad möjlighet till typgodkännande avseende utformningskraven på lämplighet samt på tillgänglighet och användbarhet. Redovisningen är tematiskt uppdelat utifrån berörda aktörer. Konsekvenserna redovisas i enlighet med kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Sammanfattning av konsekvenserna
- Vilka som berörs av förslaget
- Staten
- Kommuner och regioner
- Företag
- Andra enskilda
- Övriga konsekvenser
- Redogörelse av åtgärder

6.1 Sammanfattning av konsekvenserna

Nedan följer en sammanfattning av konsekvenserna av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om att typgodkännande även kan göras avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet. Redovisningen är uppdelad utifrån respektive förslag samt utifrån berörda aktörer.

6.1.1 Sammanfattning av konsekvenser för staten

6.1.1.1 Förslaget om bygglovsbefrielse

- Krav på Trafikverket och andra infrastrukturförvaltare att vidta och bekosta åtgärder om enbostadshus uppförs i bullerutsatta lägen, när buller inte prövas vid lokaliseringsbesked.
- Minskad arbetsbelastning för länsstyrelser och domstolar avseende överklagade bygglov, samtidigt som det finns en risk för att överklaganden i stället förskjuts till tillsynsärenden, vars prövning kan vara mer komplex.
- Nya arbetsuppgifter för Boverket genom hantering av ansökningar om förprövning av enbostadshus.
- Den kommunala finansieringsprincipen kan bli tillämplig.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.1.1.2 Förslaget för typgodkännande

- Behov av verksamhetsutökning för ackrediteringsorganet Swedac för att möjliggöra ackreditering och tillsyn av certifieringsorgan avseende typgodkännande som omfattar de tillkommande kraven.
- Behov av ändring av PBL, PBF och författning från Boverket.

6.1.2 Sammanfattning av konsekvenser för kommuner och regioner

6.1.2.1 Förslaget om bygglovsbefrielse

- Minskad arbetsbörda och ansvar för kommunen när byggherren tar över byggnadsnämndens hantering.
- Ökad arbetsbörda för kommunen om prövning sker i efterhand via tillsyn.
- Minskade intäkter från bygglov.
- Ökad efterfrågan på avgiftsfri rådgivning.
- Ökat antal avgiftsfria tillsynsärenden.
- Ökat behov av tid och resurser för översiktsplanering.
- Ökat behov av investeringar i kompetensutveckling för ändrade regler.
- Risk för rättsliga prövningar och skadeståndsanspråk till följd av otydlig eller missförstådd rådgivning vid informationsmötet.
- Byggnadsnämndens befogenhet att bedöma färg-, form- och materialverkan i lovprocessen utöver det som regleras i detaljplanen upphör.
- Risk för ökade kostnader för kommunen avseende samhällsservice, om lokaliseringsbesked ges för platser som är mindre lämpliga.
- Ökat antal ärenden för miljönämnden, exempelvis avseende buller och andra störningar, om lokaliseringsbesked ges i mindre lämpliga områden.
- Ökad arbetsbörda för byggnadsnämnden inför startbeskedet, då även utformningskraven avseende tillgänglighet samt lämplighet ska bedömas för förprövade enbostadshus, såvida inte byggherren använder sig av byggbedömare eller kraven omfattas av typgodkännande.

6.1.2.2 Förslaget för typgodkännande

- Minskad arbetsbörda och kortare handläggningstider.
- Frigjord kapacitet som möjliggör att mer tid kan läggas på andra typer av ärenden.
- Behov av anpassning av arbetssätt och kompetens.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.1.3 Sammanfattning av konsekvenser för företag

6.1.3.1 Förslaget om bygglovsbefrielse

6.1.3.1.1 Företag som agerar byggherre

- Lägre avgifter och kortare ledtider.
- Minskad risk för tidskrävande överklagandeprocesser.
- Ökat egenansvar.
- Ökad risk för kostsamma ändringar eller rivning i efterhand, i avsaknad av ett kommunalt myndighetsbeslut att stödja sig på.
- Behov av extern kompetens, vilket kan minska de ekonomiska besparingarna.

6.1.3.1.2 Andra företag

- En större marknad för företag som uppför eller säljer typgodkända eller förprövar enbostadshus.
- Begränsningar i verksamheten för företag som orsakar omgivningspåverkan, exempelvis genom buller eller luftföroreningar, om lokaliseringsbesked ges i närheten av deras verksamheter.

6.1.3.2 Förslaget för typgodkännande

- Förbättrad möjlighet till standardisering och serietillverkning.
- Stordriftsfördelar och lägre kostnader över tid.
- Minskad projekteringstid och lägre kostnader per projekt.
- Minskad risk för olika tolkningar mellan kommuner.
- Ökad förutsägbarhet i produktion och leverans.
- Produktivitetsökningar och lägre byggkostnader.
- Höga initiala kostnader för att utöka typgodkännandeorgans ackreditering och krav på interna kompetenshöjande åtgärder.
- Höga initiala kostnader för typgodkännanden för företag som låter typgodkänna.

6.1.4 Sammanfattning av konsekvenser för andra enskilda

6.1.4.1 Förslaget om bygglovsbefrielse

6.1.4.1.1 Andra enskilda som agerar byggherre

- Lägre avgifter och kortare ledtider.
- Minskad risk för tidskrävande överklagandeprocesser.
- Ökat egenansvar.
- Ökad risk för kostsamma ändringar eller rivning i efterhand, i avsaknad av ett kommunalt myndighetsbeslut att stödja sig på.
- Behov av extern kompetens, vilket kan minska de ekonomiska besparingarna, samt skapa en relativ fördel för erfarna byggherrar.
- Ökad risk för feltolkning av detaljplaner och därmed fel som kan föranleda ändringar eller rivning.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.1.4.1.2 Andra enskilda som är grannar

- Begränsade möjligheter för grannar att få frågor om betydande olägenhet prövade i förväg. Grannars rättigheter säkerställs i stället genom möjligheten att initiera tillsyn och överklaga sådana beslut.
- Risk för att tillsynsärenden inte prioriteras av kommuner, vilket kan medföra långa handläggningstider och att felaktigheter kvarstår under en längre tid.

6.1.4.2 Förslaget för typgodkännande

6.1.4.2.1 Andra enskilda som agerar byggherre

- Lägre projekteringskostnader i enskilda projekt.
- Kortare och mer förutsägbar byggprocess, särskilt avseende kommunens ärendehantering.
- Tidsbesparingar genom användning av typgodkända handlingar, då behovet av kompletteringar under handläggningstiden minskar.
- Minskad risk för omprojektering och förseningar.
- Ökad trygghet i att samhällskraven uppfylls genom typgodkända lösningar.
- Färre tvister kring vad som utgör godkända tekniska lösningar.
- Minskad flexibilitet i möjligheten att bland annat välja egna tekniska lösningar och planlösningar.

6.1.5 Sammanfattning av övriga konsekvenser

6.1.5.1 Förslaget om bygglovsbefrielse

- En något positiv, men svårkvantifierad, effekt på uppförandet av enbostadshus främst genom tidsvinster, lägre risk för långa överklagandeprocesser och potentiellt lägre produktionskostnader i de fall förslaget utnyttjas.
- Risk att naturvärden förbises när prövningen flyttas från bygglov till byggherren, vilket kan leda till irreversibla skador på naturmiljön.
- Ökad risk att frågor om till exempel geoteknik, dagvatten, markmiljö, natur- och strandskydd inte fångas upp när bygglovsprövningen faller bort, särskilt i områden med äldre detaljplaner där sådant inte utretts.
- Fler rivningar kan öka mängden byggavfall, men standardiserad fabriksproduktion kan minska materialspill, effektivisera resursanvändning och förbättra hållbarheten (mindre spill, färre fel, bättre transporter och arbetsmiljö).
- Krav på tillgänglighet och användbarhet kvarstår oförändrade, men granskas senare (vid startbesked i stället för bygglov), vilket ökar risken att brister upptäcks sent och blir svåra eller kostsamma att åtgärda – både i bostaden och på tomten. Omfattas kraven av ett typgodkännande eller om byggbedömare används minskar risken.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.1.5.2 Förslaget för typgodkännande

- Minskade kostnaderna för uppförande av hus när systemet används, vilket förväntas kunna öka bostadsbyggandet, även om omfattningen är svår att kvantifiera.
- Effektivare resursanvändning genom att viss prövning, särskilt återkommande sådan, flyttas från offentlig sektor till typgodkännandeorgan.
- Ökad enhetlighet i den nationella tillämpningen av regelverk.
- Stärkt system för standardisering och kvalitetssäkring.
- Ökad spridning av innovativa, verifierade lösningar.
- Minskat antal överklagade ärenden i domstol.
- Ökat beroende av att typgodkännandesystemet fungerar korrekt och oberoende.

6.2 Vilka som berörs av förslagen

Nedan följer en sammanfattning av vilka aktörer som berörds av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om att typgodkännande även kan göras avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet. Redovisningen är uppdelad utifrån berörda aktörer.

6.2.1 Staten

Boverkets förslag innebär att myndigheten tillförs en ny uppgift att pröva ansökningar om förprövningsbesked för husmodeller som ska kunna uppföras utan bygglov. Detta bedöms innebära utökade arbetsuppgifter, vilket kan leda till ett ökat resursbehov, i form av både personal och utveckling av digital ärendehantering. Vid genomförande av förslaget behöver Boverket ta fram nya föreskrifter samt genomföra informations- och vägledningsinsatser, bland annat via PBL kunskapsbanken.

Utöver detta innebär förslaget om att utöka möjligheten till typgodkännande en förändring av vilka krav som ett typgodkännande kan avse, vilket medför behov av ändring av PBL och PBF.

Boverkets förslag innebär att Swedac, i egenskap av ackrediteringsorgan, tillförs en utökad verksamhet. Swedac ska ackreditera och utöva tillsyn gentemot de certifieringsorgan som ska typgodkänna småhus avseende utformningskraven för tillgänglighet och lämplighet. Detta förutsätter att Swedac sätter sig in i och granskar innebörden av de tillkommande certifieringskraven. Den tillkommande ackrediteringsverksamheten finansieras genom avgifter som tas ut av de certifieringsorgan som väljer att ackreditera sig.

Staten kan även påverkas genom en möjlig ökning av antalet överklagandeärenden hos länsstyrelser och domstolar.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.2.2 Kommuner och regioner

Kommunerna påverkas påtagligt, genom byggnadsnämnden, genom att deras roll som bedömare och beslutsfattare i bygglovsärenden ersätts av en mer rådgivande roll, där bedömning och prövning endast sker vid eventuell tillsyn. Kommunens roll som stödfunktion åt byggherrar i bygglovsskedet ersätts även av en rådgivande roll med begränsade möjligheter att ge stöd under informationsmötet.

Eftersom förslaget inte berör kraven på regionplanernas innehåll bedöms regionernas planering eller arbete inte påverkas direkt. Regionernas roll med samordning och vägledning kan komma att påverkas av kommuners ändrade arbetssätt, exempelvis via behov av nya gemensamma planeringsunderlag för översiktsplanering.

6.2.3 Företag

Flera olika typer av företag bedöms beröras av Boverkets förslag:

- Företag verksamma inom utformning av enbostadshus.
- Företag verksamma inom byggande av enbostadshus.
- Företag verksamma inom viss arkitekt- och teknisk konsultverksamhet, som erbjuder experttjänster kopplat till bygglovsprocessen.
- Företag vars verksamheter medför bullerstörningar, till följd av att buller inte prövas inom ramen för lokaliseringsbeskedet och att krav på att vidta åtgärder efter bygget av enbostadshuset riktas mot verksamhetsutövare som orsakar bullerstörningen.

Utöver de företag som anges ovan, bedöms Boverkets föreslag om att även typgodkännande kan göras avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet, även specifikt beröra följande företag:

- Företag verksamma inom utformning och byggande av andra byggnader än enbostadshus.
- Företag verksamma inom typgodkännande av byggprodukter, exempelvis certifieringsorgan som är ackrediterade av, eller väljer att ackreditera sig hos, Swedac samt provningslaboratorier.

6.2.3.1 Antalet företag som potentiellt berörs

Uppgifter om antalet företag per näringsgren som potentiellt kan beröras av Boverkets förslag har hämtats från Statistiska Centralbyråns (SCB) Företagsdatabas (FDB), för år 2025. Tabell 1 redovisar antal berörda företag och deras storlek inom bostadsutveckling, entreprenadverksamhet och konsultverksamhet. Byggmaterialindustrier har utelämnats från tabellen, men sysselsätter omkring 50 000 personer.[15]

[15] Byggmaterialindustrierna.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Enligt statistiken fanns det cirka 27 000 verksamma företag inom byggentreprenad år 2025.[16] Drygt 1 100 företag var registrerade inom näringsgrenen ”utvecklare av byggprojekt”.[17] Dessutom var omkring 570 företag registrerade inom näringsgren ”tillverkning av monteringsfärdiga trähus”.[18] Branschorganisationen Trä- och möbelföretagen (TMF) hade år 2024 totalt 653 medlemsföretag med 25 315 anställda,[19] varav 98 företag var verksamma inom hustillverkning.[20]

En stor andel, cirka 70 procent, av företagen i dessa näringsgrenar hade inga anställda år 2025 och utgjordes därmed av ensamföretagare. För samtliga branscher hade en mycket liten andel av företagen 50 eller fler anställda.

Av de företag som redovisats ovan bedömer Boverket att det är främst byggherrar och byggföretag, som redan i dag utformar, bygger eller erbjuder konsulttjänster avseende enbostadshus, som påverkas av förslaget om bygglovsbefriade enbostadshus.

Boverkets förslag om att utöka möjligheten till typgodkännande bedöms, utöver de företag som anges ovan, även specifikt beröra certifieringsorgan som är ackrediterade eller väljer att ackreditera sig för ändamålet. I dag finns två svenska organ som är ackrediterade av Swedac för att meddela typgodkännanden: RISE och Kiwa Certification AB. Även företag inom teknisk provning och analys kan påverkas. Enligt SCB fanns 1 357 företag registrerade under den näringsgrenen år 2025, varav majoriteten saknade anställda.

Tabell 1. Antal bostadsutvecklingsföretag, entreprenadföretag och konsultföretag.

Antal och storleksklass 2025	SNI	0 anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50+ anställda	Totalt
Industri för monteringsfärdiga trähus	16.231	357	134	47	25	563
Utvecklare av byggprojekt	41.100	895	190	27	2	1114
Entreprenörer för bostadshus och andra byggnader	41.200	16304	9137	1263	171	26875
Fastighetsbolag, bostäder	68.201	22083	3061	319	131	25594
Arkitektkontor	71.110	3184	1099	132	17	4432

[16] Summan av alla registrerade företag verksamma inom SNI 41.200.
[17] SNI 41.100.
[18] SNI 16.231.
[19] Trä- och möbelföretagen (TMF) (2024): Ett år med trä- och möbelindustrin.
[20] Trä- och möbelföretagen (TMF). Sök medlemsföretag.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Antal och storleksklass 2025	SNI	0 anställda	1-9 anställda	10-49 anställda	50+ anställda	Totalt
Tekniska konsultbyråer inom bygg- och anläggningsteknik	71.121	8966	5419	421	58	14864
Tekniska konsultbyråer inom energi-, miljö- och vvs-teknik	71.124	3388	1763	200	24	5375
Övriga tekniska konsultbyråer	71.129	2109	746	76	24	2955
Tekniska provnings- och analysföretag	71.200	836	430	63	28	1357

6.2.4 Andra enskilda

6.2.4.1 Andra enskilda som agerar byggherrar

Enskilda byggherrar som väljer att bygga bygglovsbefriade enbostadshus påverkas genom det ökade egenansvaret för byggprocessen. Byggherren påverkas genom att få begränsat med stöd och råd från kommunen och genom att själv ansvara för alla tolkningar och bedömningar som krävs för att upprätta bygglovbefriat enbostadshus.

6.2.4.2 Grannar

Boverkets förslag om bygglovsbefriade enbostadshus innebär att grannars möjligheter att påverka och överklaga ändras. I stället för att överklaga ett bygglovsbeslut, får grannar göra en anmälan om tillsyn och överklaga ett eventuellt tillsynsbeslut. Det kan upplevas som en sämre möjlighet att tillvarata sina intressen.

Risken för påverkan på grannfastigheter begränsas dock av att förprövade enbostadshus inte medger avvikelser från detaljplanen, samt att grannar tidigare haft möjlighet att yttra sig i planprocessen. Utanför detaljplanelagt område har grannar fortsatt möjlighet att lämna synpunkter gällande lokaliseringen i samband med lokaliseringsbesked eller förhandsbeskedet. De har dock inte möjlighet att ta ställning till exakt placering och utformning, vilket i stället prövas i efterhand i en eventuell tillsynsprocess.

6.2.4.3 Allmänheten

Boverkets förslag om bygglovsbefriade enbostadshus innebär att samhällelig prövning och bedömning, genom byggnadsnämnden, av uppfyllandet av de krav som ingår i förslaget i huvudsak sker i efterhand genom tillsyn i stället för på förhand.

Detta kan medföra risk för skador på naturvärden, kulturvärden och biologisk mångfald som inte alltid går att åtgärda i efterhand, om byggherren

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

gör en felaktig tolkning av gällande krav. Boverkets förslag om bygglovsbefriade enbostadshus innebär att samhällelig prövning och bedömning, genom byggnadsnämnden, i huvudsak sker i efterhand genom tillsyn i stället för på förhand.

Det kan även finnas risk för att fler bostäder bland annat uppförs i bullerutsatta lägen eller på mark med luftföroreningar, vilket kan påverka enskildas hälsa negativt.

Den ökade kostnaden för tillsyn och samhällsservice bärs i slutändan av skattebetalarna. Fler felaktigt uppförda byggnader kan även leda till fler rivningar och större mängder byggavfall.

Samtidigt kan förslaget medföra positiva effekter, såsom ökat bostadsbyggande, lägre produktionskostnader och en potentiellt ökad tillgång till enbostadshus för fler grupper.

6.3 Staten

Nedan följer en sammanfattning av konsekvenserna av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om att typgodkännande även kan göras avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet för staten. Redovisningen är uppdelad utifrån respektive förslag.

6.3.1 Konsekvenser av förslaget om bygglovsbefrielse

6.3.1.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser för staten av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

6.3.1.1.1 Förprövningsbesked av Boverket

Enligt utredningens förslag kan den som avser uppföra av ett nytt förprövat enbostadshus begära ett förprövningsbesked om huruvida en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan. Boverket prövar ansökningar om sådana förprövningsbesked och får ta ut avgifter för i dessa ärenden.

Eftersom förprövningen endast är begränsad till ovan nämnda förutsättningar, bedöms handläggningsprocessen för förprövningen vara relativt kort. För Boverket innebär förslaget en utökning av arbetsuppgifter, vilket bedöms leda till ett ökat personalbehov kopplat till handläggarkompetens och bemanning i förvaltningsorganisationen. Utöver behovet av personella resurser, kan även behov uppstå av utrustning, såsom servrar, exempelvis gällande digital hantering av sådana ärenden.

En mer exakt uppskattning av Boverkets administrationskostnader för förprövning samt storleken på en eventuell avgift är svår att göra innan

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

ett ansökningssystem har utformats mer i detalj, vilket ligger utanför denna rapports avgränsning. Som referens kan dock nämnas att Boverket i dagsläget tar ut handläggnings- och administrationsavgifter i andra sammanhang. Vad gäller Boverkets godkännande av intygsgivare kopplat till granskning av föreningars kostnadskalkyler eller ekonomiska planer, tas exempelvis en handläggningsavgift ut om 1 400 kronor eller 1 700 kronor, beroende på om ansökningen görs via Boverkets e-tjänst eller inte.[21]

Ärendetillströmningen för att förpröva enbostadshus bedöms initialt kunna bli relativt hög. Detta beror på att det kan finnas ett intresse, exempelvis från företag som producerar enbostadshus, att få befintliga husmodeller förprövade för att dessa ska bli lovbefriade. Även arkitekter och privatpersoner kan förväntas söka förprövningsbesked. Tillströmningen av dessa ärenden bör dock vara jämnt fördelad över tid. De ekonomiska konsekvenserna beror även på antalet inkomna ansökningar, vilket är svårt att bedöma.

Om Boverkets förslag med tillhörande författningsförslag genomförs behöver myndigheten ta fram nya föreskrifter. Därutöver tillkommer kostnader för kompletterande informations- och vägledningsinsatser efter att föreskrifterna har beslutats och implementerats. Boverket kan bland annat ta fram vägledningsmaterial om detta på PBL kunskapsbanken för berörda aktörer för att underlätta tillämpningen.

6.3.1.1.2 Arbetsbelastning för överklagande och tillsyn

En ökad förekomst av bygglovsbefriade enbostadshus innebär att antalet bygglovsärenden och överklaganden av bygglov minskar. I stället får grannar göra en anmälan om tillsyn och överklaga tillsynsbeslut från byggnadsnämnden som går dem emot.

Den samlade ärendemängden till länsstyrelser och domstolar bedöms minska något, eftersom antalet tillsynsanmälningar från grannar förväntas vara något lägre än antalet överklagade bygglov. Samtidigt uppskattas att en viss andel av de bygglov som i dag överklagas kan komma att ersättas av tillsynsanmälningar.

Tillsynsärenden bedöms dock vara mer komplexa att hantera än bygglovsärden. Detta innebär att även om ärendemängden minskar något, kan ärende bli mer resurskrävande att pröva. Sammantaget bedöms förslaget därför inte leda till några betydande kostnadsbesparingar för länsstyrelser och domstolar, men inte heller till någon påtaglig ökning av arbetsbelastningen.

Om antalet rättsliga processer mot kommunen ökar till följd av att byggherren anser att den fått felaktig rådgivning, medför detta även ett ökat

[21] Boverket (2025): Föreningen väljer två intygsgivare.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

antal ärenden i domstolar som prövar sådana frågor. Konsekvensen för kommuner beskrivs under avsnitt 6.4.1.

6.3.1.1.3 Den kommunala finansieringsprincipen

Boverket bedömer att förslagets ekonomiska konsekvenser innebär att den kommunala finansieringsprincipen kan bli tillämplig. Se avsnitt 6.4.1.1.8 för mer detaljer.

6.3.1.2 Andra relevanta konsekvenser

I det här avsnittet beskrivs andra relevanta konsekvenser för staten till följd av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

6.3.1.2.1 Trafikverket

Eftersom buller inte prövas inom ramen för lokaliseringsbeskedet kan detta få konsekvenser för staten, exempelvis genom Trafikverket i dess roll som infrastrukturförvaltare för väg eller järnväg. Det kan innebära att bostadshus uppförs i bullerutsatta områden där riktvärden för trafikbuller vid fasad och uteplats inte uppfylls. I sådana fall kan det bli aktuellt för miljönämnden att bedriva tillsyn och ställa krav på Trafikverket, om det är det är deras infrastruktur som ger upphov till bullerstörningar. Detta kan resultera i ökade kostnader för Trafikverket, exempelvis genom behov av åtgärder i form av bullerskydd.

6.3.1.2.2 Länsstyrelser

Som rådgivande och granskande myndighet krävs en kompetensutveckling för länsstyrelser i samband med nya lagändringar. Länsstyrelser kan även behöva avsätta ytterligare resurser för att stötta kommuner när de anpassar sina arbetsprocesser till nya lagar.

6.3.1.2.3 Totalförsvaret och myndigheten för civilt försvar

Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar ska i vissa fall underrättas om en ansökan om lov eller förhandsbesked samt aktivt lämna medgivande till åtgärden. Detta gäller om den sökta åtgärden ska vidtas inom eller i anslutning till ett område av riksintresse och omfattas av krav på bygglov. Motsvarande krav på kommer att gälla för lokaliseringsbesked. Samma underrättelse och krav på medgivande gäller i dag även vid bygglov.

För lovbefriade förprövade enbostadshus bortfaller denna möjlighet delvis, eftersom åtgärderna inte omfattas av bygglov, utom i vissa särskilt angivna områden (liknande befintliga regler för komplementbostadshus) (jfr 9 kap. 36 § PBL). Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar har i dialog framfört att den nuvarande paragrafen inte är tillräcklig för att tillvarata deras intressen. Problematiken kan delvis förstärkas med införandet av förprövade enbostadshus, eftersom dessa i regel blir större än komplementbostadshusen.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar kommer även fortsatt ha möjlighet att ta ställning till lokaliseringen av enbostadshus, genom att underrättas om ansökningar om lokaliseringsbesked eller förhandsbesked och lämna medgivande. Detta innebär att deras intressen i huvudsak fortsatt kan tillvaratas och bedöms minska risken för negativ påverkan på totalförsvarets intressen.

Däremot ges de inte möjlighet att ta ställning till den exakta placeringen eller utformningen av enbostadshuset, vilket kan påverka deras verksamheter.

Av dialog med Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar framgår det i dag att dialog förs med byggnadsnämnden och byggherren i vissa bygglovsärenden, där åtgärder kan medges under förutsättning att mindre justeringar görs. Eftersom denna dialogmöjlighet i praktiken försvinner utan en bygglovsprocess, kan det innebära att myndigheterna blir mer restriktiva med att lämna medgivande till lokaliseringsbesked eller förhandsbesked.

6.3.2 Konsekvenser av förslaget för typgodkännande

6.3.2.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser för staten av Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet.

6.3.2.1.1 Utökad verksamhet för Swedac kopplat till typgodkännande

Boverkets föreslag innebär att verksamheten vid ackrediteringsorganet Swedac behöver utökas för att möjliggöra ackreditering och tillsyn av certifieringsorgan avseende typgodkännande som omfattar utformningskraven för tillgänglighet och lämplighet. Detta förutsätter att Swedac sätter sig in i och granskar innebörden av de tillkommande certifieringskraven samt ser över sitt ackrediteringssystem för byggsystem.

Den tillkommande ackrediteringsverksamheten finansieras genom avgifter som tas ut av de typgodkännandeorgan som väljer att ackreditera sig för ändamålet. Se avsnitt 6.5.2.1.1 för mer detaljer.

6.3.2.2 Andra relevanta konsekvenser

En förändring av vilka krav som ett typgodkännande kan avse medför behov av ändring av PBL, PBF och författning från Boverket.

6.4 Kommuner och regioner

Nedan följer en sammanfattning av konsekvenserna av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om att typgodkännande även kan göras avseende

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet för kommuner och regioner. Redovisningen är uppdelad utifrån respektive förslag.

6.4.1 Konsekvenser av förslaget om bygglovsbefrielse

6.4.1.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser för kommuner och regioner av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

6.4.1.1.1 Ekonomiska konsekvenser inom översiktsplanering

Det kan antas att kommunerna kommer att möta en ökad ekonomisk belastning inom översiktsplaneringen i takt med att kraven på att hålla översiktsplan och planeringsunderlag aktuella intensifieras. Detta sker mot bakgrund av en redan ökad arbetsbörda till följd av de nya kraven i 3 kap. 5 § första stycket 4 PBL. Nya lagändringar medför även ökade krav på kommunens kompetensutveckling och eventuellt behov av nyrekryteringar om kompetens fattas. Eftersom översiktsplaneringen finansieras genom kommunala skatteintäkter innebär detta en direkt ekonomisk påfrestning för kommunerna. Se avsnitt 6.4.1.2.1 för redogörelse av krav.

6.4.1.1.2 Tidsbesparing och lägre intäkter kopplat till bygglov

Enligt Boverkets förslag utgår byggnadsnämndens bygglovsprövning vid uppförande av bygglovsbefriade förprövade enbostadshus. Detta bedöms innebära en något minskad arbetsbörda och tidsbesparing för kommunen av flera skäl.

Bygglov handläggs i dag i de flesta fall inom den lagstadgade tidsfristen om tio veckor, vilket motsvarar cirka två månader inom detaljplanelagt område.[22] Enligt en undersökning[23] uppgick den genomsnittliga handläggningstiden för bygglov för ett standardiserat småhusprojekt[24] år 2024 till knappt 26 timmar per ärende i de kommuner som ingick i undersökningen, med ett spann från 15 till 36 timmar. Resultaten i samma undersökning indikerar att de mest resurskrävande delarna av processen är de moment där kommunens bygglovshandläggare möter byggherren i frågor om teknisk kvalitet, säkerhet och färdigställande. Särskilt tidskrävande bedömdes tekniskt samråd, arbetsplatsbesök och slutsamråd vara, vilket dock är moment som Boverkets förslag enbart påverkar marginellt, se avsnitt 5.3.

Samtidigt som byggnadsnämndens ordinarie bygglovsprövning utgår tillkommer enligt Boverkets förslag arbetsbelastning för kommunen för

[22] Se till exempel bilaga 3, SKR (2025): Servicemätningen Insikt och Boverket (2024): Utvärdering av reglerna om handläggningstider och avgiftsreduktion, rapport 2024:11.
[23] Hellström (2025): Byggherrekostnadernas utveckling 2021-2024.
[24] En fristående enbostadsbyggnad med 160 kvadratmeter boarea på en 800 kvadratmeter stor tomt inom detaljplanelagt område.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

rådgivning i samband med informationsmötet. Handläggningstid och arbetsinsats för informationsmötet bedöms dock kunna bli mindre jämfört med ordinarie bygglov eftersom byggnadsnämnden inte ska göra någon prövning i det enskilda fallet och därmed inte förväntas lägga ner motsvarande arbetsinsats.

Boverkets förslag bedöms även innebära en viss ökad arbetsmängd- och tid för byggnadsnämnden inför startbeskedet, då även utformningskraven avseende tillgänglighet samt lämplighet enligt förslaget ska bedömas inför startbeskedet för förprövade enbostadshus. Eftersom byggnadsnämnden endast behöver göra en bedömning inför startbesked, bedöms tidsåtgången öka endast marginellt. Denna ökning i arbetstid bedöms vara mindre än den tid som i dag läggs på att pröva dessa utformningskrav inför bygglov, och Boverkets förslag uppskattas därmed innebära en nettobesparing gällande handläggningstid för bedömning av dessa krav, jämfört med ett bygglov.

Boverkets förslag möjliggör samtidigt för byggherren att använda sig av typgodkännande eller byggbedömare för bedömning av utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet, i vilket fall byggnadsnämndens arbetsinsats för bedömning av dessa krav förenklas.

När enbostadshus blir lovbefriade minskar även kommunens intäkter från bygglovsavgifter i de fall förslaget används. Byggnadsnämnden har dock möjlighet att ta ut avgift för informationsmötet och andra tids- och kostnadskrävande upplysningar, särskilt i ärenden som kräver en större arbetsinsats. Avgiften för informationsmötet bedöms dock inte helt kunna kompensera för inkomstbortfallet för bygglovsavgifterna, på grund av att arbetsinsatsen för informationsmötet bedöms bli lägre jämfört med ett ordinarie bygglov. Hur stor avgiftsreduceringen blir beror bland annat på byggnadsnämndens handläggningskostnad.

Sammantaget bedöms Boverkets förslag innebära en något minskad arbetsinsats och viss tidsbesparing till följd av att bygglovsprövningen utgår vid uppförande av bygglovsbefriade förprövade enbostadshus enligt Boverkets förslag. På grund av betydande osäkerheter har dock ingen uppskattning gjorts av storleken i antal timmar och kostnad på denna bedömda minskning inom ramen för uppdraget, se även avsnitt 6.4.1.1.7.

6.4.1.1.3 Ökat behov av avgiftsfri rådgivning

Behovet av rådgivning från kommunen före informationsmötet bedöms öka till följd av Boverkets förslag. Särskilt nya byggherrar kan behöva mycket stöd kring att välja mellan bygglov och bygglovsfri process. Byggherrar kan även behöva stöd för att förstå risker som tillkommer vid uppförande av bygglovsfritt och förprövat enbostadshus. Detta kan i sin tur påverka kommunens arbetsbörda och ekonomi. Störst påverkan är

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

sannolikt under en övergångsperiod när den bygglovsbefriade processen är ny och osäkerheten är som störst.

6.4.1.1.4 Ökade kostnader för tillsyn

Boverkets förslag bedöms innebära att kostnader förskjuts från en prövning genom bygglov till en efterhandsprövning i tillsynsärenden. När möjligheten att överklaga bygglov försvinner, är det sannolikt att fler privatpersoner i stället initierar tillsyn hos kommunen. Byggnadsnämnden kan även utföra tillsyn om de uppmärksammar att byggherren inte följer bestämmelser i PBL och tillhörande föreskrifter. Hur stor andel av överklagade bygglov som kan komma att ersättas av tillsynsärenden är osäkert.

Byggnadsnämnden har ingen möjlighet att ta ut avgifter för handläggning av tillsynsärenden. Avgift kan endast tas ut i form av byggsanktionsavgift i det fall tillsynen visar att byggherren inte uppfyller gällande krav. I de fall byggherren har uppfyllt alla krav, behöver byggnadsnämnden ändå göra en utredning för att komma fram till det och kostnaden för det läggs då på skattekollektivet. I dag arbetar vissa kommuner med egeninitierad tillsyn, men detta är inget uttalat krav i PBL. Samtidigt kan antalet tillsynsärenden komma att öka, eftersom grannar som annars skulle ha överklagat bygglov i stället anmäler om tillsyn. En ökning av antalet tillsynsärenden innebär ökade kostnader för tillsyn. Eftersom kommunernas tillsyn i huvudsak finansieras genom skatteintäkter kommer dessa ökade kostnader ytterst att bäras av samhället.

6.4.1.1.5 Minskade kostnader för lokaliseringsbesked jämfört med förhandsbesked

Lokaliseringsbeskedet enligt Boverkets förslag innebär en något begränsad prövning än ett förhandsbesked. Bland annat prövas inte kraven på möjlighet att ordna elektronisk kommunikation och samhällsservice i övrigt, eller frågor om vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar. En sådan begränsad prövning bör generellt innebära en minskad arbetsinsats för byggnadsnämnden och således lägre handläggningsavgifter, eftersom kommunens taxa ska spegla den arbetsinsats som läggs ner i ärendet.

6.4.1.1.6 Ökade kostnader för samhällsservice

Förslaget om lokaliseringsbesked utanför detaljplanelagt område kan innebära ökade kostnader för kommuner vad gäller att erbjuda samhällsservice, såsom hemtjänst och skolskjuts, eftersom det möjliggör uppförande av hus på platser som är mindre lämpliga utifrån dessa behov.

6.4.1.1.7 Samlad påverkan på kommunernas arbetsinsats

För att få en samlad bedömning av hur byggnadsnämndernas arbetsinsats och tid för handläggning och beslut i lovprocessen påverkas av Boverkets förslag behöver en jämförelse göras mellan momenten

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

- hantering av bygglov,
- rådgivning vid informationsmöte,
- avgiftsfri rådgivning,
- lokaliseringsbesked,
- bedömning inför startbesked samt
- tillsyn.

De ekonomiska konsekvenserna för kommuner gällande dessa moment redovisas mer utförligt under avsnitten ovan inom 6.4.1.1.

När byggherren enligt Boverkets förslag tar över ansvaret för bedömningen av de krav som tidigare prövades av kommunen inom ramen för bygglov, kan kommunens arbetsbörda minska och handläggningstid förkortas. Samtidigt tillkommer arbetsbelastning för kommunens för rådgivning i samband med informationsmötet, samt för bedömning av utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet inför startbesked. Arbetsbelastningen för dessa moment bedöms dock bli lägre jämfört med motsvarande process vid bygglovsprövning. Även en ökad avgiftsfri rådgivning samt tillsyn i efterhand förväntas öka i omfattning till följd av förslaget och därmed öka resursbehovet.

Byggnadsnämndernas samlade arbetsinsats och tid för handläggning och beslut i ärenden där Boverkets förslag om förprövade bygglovsbefriade enbostadshus tillämpas beror således på flera faktorer och hur dessa samverkar i det enskilda fallet.

6.4.1.1.8 Den kommunala finansieringsprincipen

Finansieringsprincipen innebär att statliga åtgärder som rör kommunala funktioner ska ha kostnadsneutrala effekter för kommunerna. Detta innebär att tvingande regleringar inte ska leda till ytterligare ekonomiska bördor för kommuner och regioner som tvingar dem att höja skatterna eller avsätta resurser från annan verksamhet för att finansiera nya statliga uppgifter.

Som beskrivs i rubrikerna ovan bedöms Boverkets förslag få ekonomiska konsekvenser för kommuner i form av till exempel påverkan på intäkter från handläggningsavgifter och möjligheter att ta ut avgifter, på arbetsinsats och kostnader i ärenden som rör förprövade bygglovsbefriade enbostadshus samt kostnader för tillsynsärenden och avgiftsfri rådgivning. Boverket bedömer att dessa ekonomiska konsekvenser innebär att finansieringsprincipen kan bli tillämplig och att det därför kan finnas anledning att vidare utreda om det med grund i den kommunala finansieringsprincipen finns anledning att kompensera kommunerna för de ökade kostnaderna.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.4.1.1.9 Konsekvenser för bostadsanpassningsbidraget

Bostadsanpassningsbidraget (BAB) är ett kommunalt bidrag som riktar sig till personer med funktionsnedsättning. Bidraget möjliggör nödvändiga anpassningar av bostaden för att bostaden ska kunna fungera i det dagliga livet. Bidraget regleras i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

I bygglovsprövningen ingår granskning av kraven på tillgänglighet och användbarhet på tomter och av utformningskravet på byggnadens tillgänglighet och användbarhet. I samband med en ansökan om BAB behöver kommunen ofta bedöma om huset har uppfyllt de grundläggande kraven i byggreglerna. Det beror på att bidrag som huvudregel inte ska lämnas om de sökta åtgärderna behöver utföras på grund av vissa brister i bostadens skick. En sådan brist utgörs av avvikelser från bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. När krav inte har granskats i bygglovsprövningen kan handläggningen av ett BAB-ärende bli mer komplicerad.

När enbostadshus uppförs utan bygglovsprövning blir det byggherrens ansvar att säkerställa att kraven på tomters tillgänglighet och användbarhet uppfylls. En särskild fråga rör tillgängligheten till entrén. Enligt gällande regler är enbostadshus vid uppförandet undantagna från krav på tillgänglighet till entrén. Det är tillräckligt att det är möjligt att anordna en ramp i efterhand, när behov uppstår. Detta förutsätter dock att det finns tillräckligt utrymme på tomten för en ramp med nödvändig bredd och tillräckligt flack lutning. Om en kommunal granskning av tomtkraven inte sker finns risk att sådana förutsättningar förbises.

För lovbefriade enbostadshus föreslås att utformningskravet avseende tillgänglighet och användbarhet bedöms i samband med startbeskedet, i stället för prövning i bygglovet. Det innebär att byggnadsnämnden bedömer om kraven kan antas komma att uppfyllas, men att en planlösning uppfyller kravet på tillgänglighet och användbarhet prövas alltså inte.

Om en person ansöker om BAB och själv har varit byggherre för huset ska bidrag inte beviljas om behovet av de sökta åtgärderna beror på att huset eller tomten inte uppfyller bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet. Om sökanden däremot inte har varit byggherre kan bidrag behöva betalas ut av kommunen, även om huset inte uppfyllde gällande krav vid uppförandet.

6.4.1.2 Andra relevanta konsekvenser

I det här avsnittet beskrivs andra relevanta konsekvenser för kommuner och regioner till följd av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.4.1.2.1 Konsekvenser för kommunernas översiktliga planering

Översiktsplanen utgör ett centralt beslutsunderlag för förhandsbesked och lokaliseringsbesked. För att lokaliseringsprövningen ska kunna genomföras med hög kvalitet blir det därför än viktigare att de redan gällande innehållskraven i 3 kap. PBL uppfylls. Av särskild betydelse är kravet att översiktsplanen är aktuell (3 kap. 1 §), komplett avseende värden och hänsynsområden (3 kap. 5 § första stycket 4) samt tydlig i sina ställningstaganden och begriplig för både lekmän och fackpersoner (3 kap. 6 §).

En aktuell och tillräckligt detaljerad översiktsplan, både geografiskt och i sina ställningstaganden, kan utgöra ett betydande stöd för välgrundade bedömningar i såväl lokaliseringsbesked som förhandsbesked. Den kan även tydliggöra för privatpersoner och företag vilka områden ett bygglovsfritt förfarande är möjligt respektive inte möjligt. Områden som kräver utökad lovplikt behöver vara tydligt markerade, exempelvis särskilt värdefulla områden och riksintressen för totalförsvaret. I översiktsplanen har kommunen dessutom möjlighet att peka ut områden där en komplettering av bebyggelse föranleder krav på detaljplan enligt 4 kap. 2 § PBL.

Översiktsplanen kan även fungera som ett strategiskt verktyg för att säkerställa skyddet av landskaps- och stadsbildsvärden, även utanför de områden som formellt pekas ut som särskilt värdefulla. Eftersom särskilt värdefulla områden enligt 8 kap. 13 § PBL enbart omfattar byggnader och bebyggelsemiljöer, kan obebyggda områden med betydande landskapsvärden särskilt behöva lyftas i översiktsplanen för att säkerställa att deras värden bevaras. Genom att tydligt definiera områdeskaraktärer och avgränsning kan översiktsplanen ge vägledning till byggherrar i deras bedömning av anpassning till omgivningen. Detta är särskilt relevant i områden utanför tätorterna, där översiktsplaner ofta anger generella kategoriseringar, såsom ”landsbygd”, men där det kan finnas ett behov av att precisera och tydliggöra befintliga värden.

Översiktsplanens funktion som samlad källa för kommunala ställningstaganden till utvecklingen av den fysiska miljön kan, om den utformas överskådligt och med ett tydligt helhetsperspektiv, även underlätta byggherrens bedömning av ett förprövat enbostadshus lämplighet vid informationsmötet.

Vidare möjliggör den översiktliga planeringen ett mer strategiskt angreppssätt för att hantera identifierade risker kopplat till gällande detaljplaner framtagna med äldre lagstiftning som inte längre anses ändamålsenliga med hänsyn till dagens bedömningar av mark- och vattenanvändning. När översiktsplanens utpekade mark- och vattenanvändning samt dess ställningstaganden inte överensstämmer med gällande detaljplaner bör detta tydliggöras.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Ju äldre en översiktsplan är, desto större är risken att den inte längre är aktuell. Enligt Boverkets plan- och byggenkät[25] för 2025 hade 88 kommuner (cirka 30 procent av totalen) en översiktsplan som var mer än 10 år gammal. I ytterligare åtta kommuner hade översiktsplanen upphört att gälla av olika skäl. Om en översiktsplan är inaktuell finns en påtaglig risk att de värden som ska beaktas vid förhandsbesked och lokaliseringsbesked inte identifieras eller vägs in i prövningen. Felaktiga eller bristfälliga bedömningar kan leda till att exempelvis natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden skadas eller går förlorade, vilket kan vara irreversibelt.

Bristande aktualitet och kvalitet kan även innebära betydande ekonomiska konsekvenser för byggherren. Vid slutbesked eller vid tillsyn kan det framkomma att viktiga värden har påverkats, vilket kan medföra kostnader för sanktionsavgifter, rivning, ändringsåtgärder eller återställande av skadade miljöer.

Enligt ändring i PBL från den 1 december 2025 (3 kap. 5 § första stycket 4) ska kommuner redovisa särskilt värdefulla byggnadsverk, allmänna platser och bebyggelseområden i sin översiktsplan. Kommuner ska också beskriva vilken hänsyn som krävs för att tillvarata dessa värden. Syftet med lagändringen är att ge kommuner bättre möjligheter att skydda och bevara kulturvärden, bland annat genom utökad lovplikt då dessa platser inte medger ett bygglovsfritt förfarande. För att kunna göra detta krävs aktuella kunskaps- och planeringsunderlag, som i sin tur kräver både kompetens och tid för kommuner att ta fram. Om uppdateringen av översiktsplanen och underlag inte gjorts i tid finns risk att förprövade enbostadshus felaktigt uppförs bygglovsbefriat. Även om de förprövade enbostadshusen uppförs i en traditionell svensk byggnadsstil finns inga garantier att de passar in i områdets unika historiska och kulturella karaktär. Risken finns då att kulturvärden förvanskas eller förloras. Detta kan även i sin tur leda till sanktionsavgifter för byggherren och bygglovsprövning i efterhand.

Om översiktsplanen är inaktuell finns även en risk att kommunen begär fler och mer omfattande utredningar än nödvändigt för att kunna fatta beslut om lokaliserings- eller förhandsbesked. Detta kan leda till ökade kostnader för byggherren.

Planeringsstrategin kommer att utgöra ett centralt verktyg för att säkerställa att översiktsplanen hålls aktuell i takt med nya lagändringar. Att ta fram en översiktsplan och tillhörande planeringsunderlag är en resursintensiv process som kräver betydande ekonomiska, tidsmässiga och organisatoriska insatser från kommuner. En översiktsplan med välgrundade och precisa ställningstaganden utgör ett centralt underlag för prövningar av lokaliseringsbesked och förhandsbesked. Samtidigt kan en hög

[25] Boverket (2024): Öppna data översiktsplanering.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

detaljeringsgrad innebära att planen behöver uppdateras mer frekvent för att fortsätta vara aktuell och spegla förändrade förutsättningar, vilket i sin tur kan skapa ytterligare belastning på kommuners planeringsresurser.

3 kap. 4 § andra stycket 3 PBL lyder ”Av planen ska det även framgå hur kommunen anser att förhållanden av väsentlig betydelse i övrigt bör beaktas” och syftet är att göra översiktsplaner tydligare i sina ställningstagande och minska dess omfång. Risk finns att föreslagen ändring till lovfritt förfarande i stället skapar behov av mer omfattande översiktsplaner, vilket motverkar syftet av tidigare lagstiftning.

Boverkets förslag kan medföra viss negativ påverkan på den långsiktiga planeringen, eftersom 2 kap. 3 § PBL inte prövas inom ramen för lokaliseringsbesked utanför detaljplanelagt område. Risken bedöms dock vara begränsad, eftersom marken även fortsatt ska användas för det mest lämpliga ändamålet, och hänsyn ska tas till riksintressen. Att lokaliseringsbeskedet inte väger in möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, begränsar översiktsplanens möjlighet att hantera dessa frågor strategiskt. Enskilda enbostadshus påverkan på strategiska mål som exempelvis vattenstatus är sannolikt begränsad, men utmaningar kan uppkomma när förprövade enbostadshus uppförs i närhet av annan bebyggelse. Av den anledningen är det av stor vikt att plankravet aktualiseras i områden där kompletteringar av befintlig bebyggelse riskerar en större inverkan på omgivningen. I översiktsplanen finns möjlighet att identifiera områden där ett detaljplanekrav kan uppkomma vid komplettering av bebyggelse.

6.4.1.2.2 Konsekvenser för regionernas regionplanering

Enligt 7 kap. PBL ska tre regioner ta fram regionplaner inom sina respektive län: Halland, Skåne och Stockholm. Det är främst dessa regioner som skulle kunna påverkas av förslaget eftersom regionplanerna ska vara vägledande för kommunernas fysiska planering, enligt PBL. Regionplanerna är dock utformade på en övergripande nivå och bedöms därför inte påverkas av den detaljeringsnivå som förslaget innebär. För enstaka byggärenden utanför detaljplanelagt område är det främst översiktsplanen som är vägledande.

Eftersom förslaget inte berör kraven på regionplanernas innehåll bedöms regionernas planering eller arbete inte påverkas direkt. Däremot kan regionerna indirekt påverkas genom förändringar i kommunernas översiktliga planering. Dessa konsekvenser redovisas närmare i avsnittet ovan.

6.4.1.2.3 Tillsyn kopplat till buller

Boverkets förslag om lokaliseringsprövning utanför detaljplanelagt område kan medföra en ökning av tillsynsärenden för miljönämnden, om fler bostadshus uppförs i bullerutsatta lägen där bullar inte prövas inom ramen för lokaliseringsbeskedet. Beroende på hur kommunens taxor är

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

konstruerade kan dock miljönämnden ha möjlighet att ta ut avgift i dessa tillsynsärenden.

6.4.1.2.4 Kommunernas uppföljning av byggherrens uppfyllelse av krav kan skilja sig åt

Eftersom det inte finns något krav på att byggnadsnämnderna ska upprätta en tillsynsplan eller bedriva egeninitierad tillsyn, kan uppföljning av hur byggherren följt kraven komma att skilja sig åt mellan olika kommuner. Det kan också innebära att tillsyn i praktiken endast bedrivs i de fall grannar anmäler bygget. Detta problem existerar redan med dagens lovbefriade åtgärder, men kan förstärkas när fler åtgärder undantas från krav på bygglov. Det finns i PBL ingen tidsfrist för när byggnadsnämnden måste utföra tillsyn efter anmälan från grannar. Detta kan leda till långa väntetider mellan anmälan och faktisk tillsyn. Det finns dock en möjlighet att enligt 12 § förvaltningslagen (2017:900) begära att ärendet ska avgöras om det inte handlagts inom sex månader, förutsatt att man anses vara enskild part och har inlett ärendet. I de flesta fall bör grannar som har gjort en tillsynsanmälan inta sådan partsställning.[26]

6.4.1.2.5 Konsekvenser för kommunens kompetensförsörjning

Det är i dag en utmaning för flera kommuner att rekrytera bygglovshandläggare och byggnadsinspektörer som utför tillsyn. En förskjutning av kommunens roll från att handlägga bygglovsärenden till att handlägga tillsynsärenden kan innebära att tillsynsuppgifter i ökad utsträckning tillkommer som ansvar för bygglovshandläggare. Detta medför en risk för att rollen som bygglovshandläggarens uppfattas som mindre attraktiv, vilket i sin tur kan försvåra rekryteringen ytterligare. Statistik från SKR[27] visar att cirka 40 procent av kommuner som deltog i en YH-undersökning våren 2025 uppger att det finns brist på bygglovshandläggare och byggnadsinspektörer.

Kommunen kan även behöva stärka kompetensen inom översiktsplanering för att säkerställa relevanta underlag för lokaliseringsbesked.

6.4.1.2.6 Risk för skadeståndsprocesser

Antalet skadeståndsprocesser mot kommunen riskerar öka till följd av förslaget. Om byggherren missförstår innebörden av lagstiftningen, tolkar detaljplanen fel, missförstår eller får fel information från byggnadsnämnden på informationsmötet, kan det efter tillsyn resultera i kostsamma fel. Kraven i 3 kap. 3 § skadeståndslagen (1972:207) innebär att kommunen kan bli skadeståndsskyldig om felaktiga upplysningar eller råd ges. Om byggherren tycker att kommunen gett felaktiga upplysningar som resulterat väldigt kostsamma ändringar, finns det risk att denne driver en rättlig

[26] Se Mark- och miljööverdomstolens beslut den 18 februari 2025 i mål nr ÖP 16897–24.
[27] SKR (2026): Yrkeshögskola, rekryteringsläget i kommuner och regioner.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

process mot kommunen. I de fall kommunen får rättsliga påföljder kan byggherrens skadeståndsanspråk innebära stora kostnader för kommunen.

6.4.1.2.7 Risker kopplat till inaktuella detaljplaner

Inom detaljplanelagt område är markens lämplighet prövad och ska inte prövas igen i bygglov även om detaljplanen inte är aktuell. Det förekommer att risker och värden inte är utredda i detaljplaner upprättade med stöd av den numera upphävda ÄPBL eller motsvarande äldre bestämmelser. Detta förekommer även i nyligen framtagna detaljplaner, men mer sällan.

Om detaljplanen är inaktuell och tillåter en olämplig markanvändning bör kommunen upphäva eller ändra detaljplanen, eftersom den fram till dess är gällande enligt 4 kap. 38 § PBL. Det förekommer dock att kommunen vid inkommen bygglovsansökan inom inaktuell detaljplan i stället väljer att rekommendera byggherren att beställa utredningar för att säkerställa platsens lämplighet. Byggherren följer i regel kommunens rekommendation men det är inget krav när det finns en gällande detaljplan. Detaljplanerna behöver vara aktuella för att byggherren själv ska kunna göra en korrekt bedömning inom ramen för en bygglovsbefriad process, där byggnadsnämnden inte bedömer ärendet eller ger rådgivning. Förslaget medför därför att det blir ännu mer angeläget att kommunen upphäver eller ändrar inaktuella detaljplaner.

6.4.1.2.8 Påverkan på stads- och landskapsbilden i kommunen

För kommunen innebär ett positivt förprövningsbesked från Boverket att byggnadsnämnden inte kan bedriva tillsyn på lovbefriade enbostadshus utifrån kraven på god form-, färg- och materialverkan. Utöver detta bedöms förprövningen i sig ha begränsad påverkan på kommunen eftersom de förprövade enbostadshusen fortfarande ska uppfylla de krav på anpassning till stads- och landskapsbilden som finns i 2 kap. 6 § PBL.

Kommunen kan säkerställa platsens lämplighet och områdets karaktär eftersom bygglovsbefriade enbostadshus ska följa detaljplanen och planbestämmelser. Genom detaljplaner kan bebyggelsens form, färg och material regleras med hänsyn till områdets natur- och kulturvärden samt i relation till befintlig bebyggelse. Förslaget innebär dock att byggherren tar över kommunens ansvar för att tolka detaljplanen. När enbostadshus uppförs utan bygglov kan byggnadsnämnden inte på förhand säkerställa att utformning och gestaltning följer detaljplanen. Om ett enbostadshus avviker från detaljplanen kan detta i stället enbart hanteras genom tillsyn i efterhand.

Om ett begränsat antal modeller för enbostadshus blir förprövade ökar risken för ökad enformighet i arkitekturen, både inom och utom detaljplanerade områden. Inom detaljplanelagt område kan detta innebära att ett område blir mer monotont än vad som avsetts, om byggherrar väljer ett

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

standardiserat och förprövat enbostadshus för att undvika bygglovsprocessen. Detta kan medföra konsekvenser även för närliggande områden och omland.

Samtidigt finns en motsatt risk och konsekvens. Ett område som avses ha en sammanhållen bebyggelsekaraktär kan i stället bli mer splittrat om husmodeller som är förprövade avviker från den planerade gestaltningen. Denna risk ökar utanför detaljplanelagt område och inom detaljplanelagt område där bebyggelsekaraktären inte reglerats i plankartan.

Inom ramen för bygglovet ansvarar kommunen för att bedöma byggnaders form, färg och materialverkan och dess anpassning till platsen. Kommunen säkerställer även att antagna program och policys följs genom att använda underlagen i bedömningen. Förslaget med lovbefriad process innebär att Boverkets förprövning av enbostadshus ersätter kommunens bedömning av byggnaden och dess anpassning till platsen. Detta begränsar byggnadsnämndens möjlighet att pröva form, färg och materialverkan utifrån antagna arkitekturpolicy, arkitekturprogram och gestaltningsprogram i stället för att reglera utformningen i detaljplanen. Konsekvensen blir att antagna program och policys inte följs vid byggande av bygglovsbefriade enbostadshus. Det kan medföra att kommunen väljer att bedöma utformningen av enbostadshus i detaljplanen, vilket kan leda till att kommande detaljplaner blir mer reglerade avseende utformning jämfört med nuläget. Kommunen kan dock pröva enbostadshusets utformning mot dess anpassning till platsen enligt 2 kap. 6 § PBL vid en tillsyn.

Utanför detaljplanelagt område har byggnadsnämnden ingen möjlighet att säkerställa att enbostadshusets utformning är anpassat till landskapsbilden och natur- och kulturvärdena på platsen. Ansvaret för bedömningen ligger i stället på byggherren, men frågan kan i efterhand prövas av byggnadsnämnden via tillsyn.

6.4.1.2.9 Genomförande av GIA-förordningen

Genom att möjligheten att elektronisk kommunikation inte prövas inom ramen för lokaliseringsbesked kan det innebära att förprövade enbostadshus uppförs i lägen där detta inte är möjligt. Det kan innebära svårigheter för genomförande av EU:s GIA-förordning[28] om gigabitinfrastruktur. Trots kravet på att byggnaden utrustas med fysisk infrastruktur för fiber och accesspunkter, blir det svårt i praktiken att uppfylla kravet om det saknas infrastruktur fram till byggnaden.

[28] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen).

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.4.1.3 Kommunala självstyret

Boverkets förslag påverkar och inskränker i viss mån det kommunala självstyret när systemet används. Detta eftersom systemet innebär att byggnadsnämnden inte ska pröva utformningskraven avseende lämplighet och tillgänglighet inför bygglov, utan att denna bedömning i stället görs genom Boverkets prövning i förprövningsbeskedet. Systemet inskränker i synnerhet handlingsutrymmet för kommuner som medvetet valt att anta mer flexibla planer där fler bedömningar hänskjutits till bygglovsprövningen, eftersom någon sådan inte görs. Samtidigt innebär det absoluta planenlighetskrav när det även fortsättningsvis är kommunen som sätter de yttre ramarna för vad som kan tillåtas inom detaljplanen. Utanför detaljplanelagt område minskar dock handlingsutrymmet eftersom prövningen av ett lokaliseringsbesked inte omfattar lika många parametrar som ett förhandsbesked, vilket kan innebära att kommunens långsiktiga planering försvåras, särskilt med beaktande av kravet att anordna samhällsservice.

6.4.2 Konsekvenser av förslaget för typgodkännande

6.4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Boverkets förslag att möjliggöra att även utformningskraven avseende lämplighet samt tillgänglighet och användbarhet kan typgodkännas påverkar byggnadsnämndernas handläggning. För ett enbostadshus som kräver bygglov behöver dessa utformningskrav inte granskas i bygglovsprövningen om omfattas av typgodkännandet. Handläggningen förenklas därigenom, eftersom kraven varken behöver granskas av byggnadsnämnden eller bedömas inför startbesked.

Även handläggningen av de tekniska egenskapskraven förenklas gällande de krav som har typgodkänts, eftersom dessa inte behöver bedömas av byggnadsnämnden.

6.4.2.2 Andra relevanta konsekvenser

För ett förprövat enbostadshus som är befriat från krav på bygglov innebär typgodkännande avseende utformningskraven på lämplighet och tillgänglighet att dessa anses vara omhändertagna. Därmed minskar risken för behov av ingripanden och påföljder om dessa krav annars inte skulle ha varit uppfyllda. Detta underlättar även handläggningen av ärenden om bostadsanpassningsbidrag, eftersom kommunen i sådana fall ska ta ställning till om huset uppfyller bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet samt i bygglagstiftningens krav i övrigt i relevanta delar. När krav är typgodkända är kravuppfyllelsen redan bedömd.

6.4.2.3 Kommunala självstyret

Förslaget innebär inte någon inskränkning i det kommunala självstyret utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen i regeringsuppdraget.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.5 Företag

Nedan följer en sammanfattning av konsekvenserna av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om att typgodkännande även kan göras avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet för företag. Redovisningen är uppdelad utifrån respektive förslag.

6.5.1 Konsekvenser av förslaget om bygglovsbefrielse

6.5.1.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus för företag.

6.5.1.1.1 Efterfrågan på tjänster från företag inom utformning och byggande av enbostadshus

Företag som säljer eller ritar hus kan enligt Boverkets förslag få husmodeller förprövade, vilket i sin tur innebär att dessa befrias från kravet på bygglov. Detta bedöms göra dessa modeller mer attraktiva för byggherrar genom kortare ledtider, minskad risk för överklaganden och potentiellt lägre produktionskostnader. Detta kan öka efterfrågan på sådana husmodeller inklusive tjänster från företag som utformar och bygger dessa.

6.5.1.1.2 Efterfrågan på tjänster från företag som verkar inom viss arkitekt- och teknisk konsultverksamhet

Boverkets förslag kan medföra en ökad efterfrågan på tjänster från aktörer som bistår byggherrar med att säkerställa att gällande krav uppfylls i byggprocessen, se avsnitt 6.6.1.1.4.

Kostnaden för tolkning av detaljplan och andra underlag i en bygglovsbefriad process är svåra att bedömda. Det kan dock antas att kostnadsnivån i viss utsträckning motsvarar timpriser i kommuners taxor. För företag som bygger fler enbostadshus inom samma område finns möjlighet att fördela kostnaden mellan projekten, vilket innebär att kostnaden per enskilt hus kan hållas nere. Företag med egen kompetens kan även använda interna resurser för tolkning av detaljplan och andra underlag.

Till skillnad från byggnadsnämndens tolkning i ett beviljat bygglov, kan dock ett företags eller byggaktörs tolkning bli föremål för prövning i tillsynsärenden. Om sådana tolkningar visar sig vara felaktiga kan enbostadshuset behöva ändras eller rivas, vilket kan leda till rättsliga konsekvenser för företag samt till skadeståndsärenden. Mot denna bakgrund kan vissa företag välja att avstå från uppdrag avseende bygglovsbefriade enbostadshus, särskilt i situationer där osäkerheter kring tolkning av regelverket är stor.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

6.5.1.1.3 Effektivare produktion knutet till en mer förutsägbar bygglovsprocess för företag inom byggande av enbostadshus

Boverkets förslag bedöms kunna innebära en möjlighet till ytterligare effektivisering av produktionen av bygglovsbefriade förprövade enbostadshus. Genom att husmodellerna prövats avseende god form-, färg- och materialverkan samt nockhöjd och byggnadsarea, får producerande företag en ökad förutsägbarhet, eftersom dessa krav inte kan angripas med tillsyn i efterhand. I kombination med undantaget från krav på bygglov kan detta bidra till ett mer seriellt, standardiserat och industriellt byggande.

Vid uppförande av nya småhus levereras i dag en stor andel - omkring 85 procent - mer eller mindre monteringsfärdiga, se bilaga 3. Utifrån översiktliga antaganden och beräkningar i samma underlag bedöms en ytterligare standardisering av produktionsprocessen genom typgodkända småhus kunna leda till en kostnadsminskning på cirka 20 procent jämfört med dagens monteringsfärdiga kataloghus. Effektiviseringen bedöms främst uppstå genom kortare byggtid, mindre materialspill och effektivare arbetsprocesser.

Beräkningen ovan utgår från ett koncept där småhus typgodkänns i sin helhet som byggsystem. Boverket bedömer att liknande effektivitetsvinster även kan uppstå för förprövade bygglovsbefriade enbostadshus enligt det aktuella förslaget. Effekterna bedöms dock delvis begränsas av att husen fortfarande behöver anpassas till geografiska förutsättningar.

Det är samtidigt viktigt att beakta att kostnader kan variera beroende på flera faktorer, till exempel regionala faktorer, val av hustyp, marknadsläge, leverantörsstruktur och hur leveranskedjor utvecklas över tid. Mot denna bakgrund bör den uppskattade kostnadsbesparingen ovan betraktas som indikativ snarare än absolut.

Det är även viktigt att understryka att sänkta produktionskostnader inte nödvändigtvis innebär att motsvarande prisreduktion når slutkonsumenten. Prissättningen påverkas av marknadsdynamik, konkurrenssituation och efterfrågan, även om ytterligare standardiserade enbostadshus kan utgöra ett billigare alternativ jämfört med mer individuellt utformade husmodeller.

6.5.1.1.4 Ekonomiska konsekvenser för företag som agerar byggherre

Boverkets förslag kan även påverka företag som agerar byggherrar. Förslaget gör ingen skillnad mellan företag och andra enskilda byggherrar, och de ekonomiska konsekvenserna för företag som agerar byggherre bedöms till stor del överensstämma med de konsekvenser som redovisas för andra byggherrar, se avsnitt 6.6.1.1.

Samtidigt kan de ekonomiska konsekvenserna variera mellan företag som agerar byggherre, se avsnitt 6.5.1.1.5.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

6.5.1.1.5 Hur företags konkurrensförhållanden påverkas

Boverkets förslag bedöms formellt vara konkurrensneutralt, eftersom systemet är öppet för alla aktörer som vill bygga sådana enbostadshus. Bygglov är dessutom frivilligt även för bygglovsbefriade hus, vilket innebär att mindre erfarna byggherrar kan välja att ansöka om bygglov för att minska risken. Förslaget bedöms dock innebära en risk för snedvriden konkurrens till fördel för större och mer industrialiserade aktörer som har bättre förutsättningar att uppföra enbostadshusmodell i större volymer.

Boverkets förslag innebär ett ansvarsskifte från byggnadsnämnden till byggherren, vilket bedöms gynna aktörer med egen intern expertis. Byggherren behöver själv tolka detaljplaner och uppfylla krav som tidigare prövades i bygglov. Företag med egna PBL- och planexperter kan hantera detta internt, medan företag som inte har det behöver anlita konsulter eller ta en ökad risk.

Boverkets förslag kan bidra till ökad förutsägbarhet i den kommunala processen vid uppförande av sådana hus. Dessa fördelar bedöms kunna nyttjas mer av aktörer som uppför samma förprövade enbostadshusmodell upprepade gånger, jämfört med aktörer som bygger unika hus. Att ta fram underlag för förprövning innebär samtidigt en kostnad, som kan bli lägre om den kan fördelas över flera projekt. Detta gynnar aktörer som har möjlighet att uppföra samma husmodell i större skala.

Boverkets förslag kan vidare bidra till framväxten av en nationell marknad för företag som uppför förprövade enbostadshus. Det kan innebära att större småhusproducenter får ökade möjligheter att skala upp sin verksamhet på flera orter på liknande villkor, vilket i sin tur kan stärka deras konkurrensposition i förhållande till lokala, mer platsbyggande aktörer.

6.5.1.2 Andra relevanta konsekvenser

I det här avsnittet beskrivs andra relevanta konsekvenser för företag till följd av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

6.5.1.2.1 Företag vars verksamhet orsakar omgivningspåverkan i form av buller eller luftföroreningar

Företag vars verksamhet medför omgivningspåverkan genom buller eller luftföroreningar kan potentiellt begränsas av förslaget. Detta beror på att enbostadshus kan uppföras i områden där riktvärden för buller och luftföroreningar överskrids, eftersom sådana frågor inte prövas inom ramen för lokaliseringsbeskedet eller i den bygglovsbefriade processen. Om riktvärden överskrids för bostäder kan företaget bli föremål för föreläggganden eller förbud enligt miljöbalken, vilket kan begränsa deras verksamhet eller försvåra en expansion. Om verksamheten är tillståndspliktig kan det även uppstå svårigheter att få ett nytt eller ändrat miljötillstånd.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

I de fall åtgärder krävs för att verksamheten ska fortsätta på platsen kan detta medföra krav på åtgärder som företaget bekostar. Sådana kostnader kan även uppstå för aktörer som ansvarar för gemensamhetsanläggningar, exempelvis infrastrukturförvaltare för vägar som orsakar buller. Fördelningseffekten bedöms i detta fall innebära att en kostnad flyttas från byggherren till andra aktörer, i förlängningen samhället.

6.5.2 Konsekvenser av förslaget för typgodkännande

6.5.2.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser för företag av Boverkets förslag om ett utökande i typgodkännandesystemet med möjligheten att typgodkänna avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet.

6.5.2.1.1 Kostnader för ackreditering

Certifieringsorgan är företag som verkar på kommersiell grund och tar ut avgifter för att genomföra person- eller företagscertifieringar. Som framgår av avsnitt 3.6 innebär typgodkännande att uppfyllelsen av vissa krav förhandsbedöms och därmed fastställs. För att kunna typgodkänna produkter krävs att certifieringsorganet är ackrediterade för ändamålet hos ackrediteringsorganet Swedac. För att finansiera ackrediteringsverksamheten tar Swedac ut avgifter av de certifieringsorgan som väljer att ackreditera sig för ändamålet. Storleken på ett certifieringsorgans ackrediteringsavgift till Swedac beror på omfattningen av certifieringsorganets befintliga ackreditering och i vilken utsträckning den täcker byggområdet. Befintliga certifieringsorgan har i dag varierande grad av ackreditering för typgodkännande av byggprodukter. Oavsett nuvarande ackreditering krävs dock en utvidgning om certifieringsorganen ska kunna typgodkänna mot de utformningskrav som avses i 8 kap. 1 § 1 och 3 PBL.

Vid kontakt med Swedac har myndigheten uppskattat följande kostnader för ackreditering av certifieringsorgan avseende typgodkännande enligt Boverkets förslag:

- Företag som i dag saknar ackreditering för produktcertifiering: cirka 310 000 – 350 000 kronor.
- Företag med befintlig ackreditering för produktcertifiering, men inte inom byggområdet: cirka 220 000 – 260 000 kronor.
- Företag med befintlig ackreditering för produktcertifiering inom byggområdet: cirka 150 000 – 190 000 kronor.

Utöver ansökningskostnaden för ackreditering tillkommer även andra kostnader för certifieringsorganen. Detta avser främst interna kostnader kopplat till utveckling av tjänsten, exempelvis utbildning, upprättande av interna processer, kompetensuppbyggnad och marknadsföring.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Kostnadernas storlek varierar mellan företag, beroende på hur väl förberedda de är och befintliga kompetenser.

De kostnader som systemet medför för certifieringsorganen bedöms i stor utsträckning föras vidare till kunder genom avgifter för typgodkännande av produkter.

6.5.2.1.2 Möjlighet till utökad verksamhet för certifieringsorgan

För företag som är certifieringsorgan kan förslaget innebära en ökad efterfrågan på deras tjänster. Detta förutsätter att de är ackrediterade för typgodkännande enligt PBL och att ackrediteringen utökas till att omfatta även utformningskraven.

För att certifieringsorganen ska vara villiga att ackreditera sig för att utfärda typgodkännanden gällande de tillkommande kraven utifrån Boverkets förslag, krävs en tillräckligt stor efterfrågan på sådana tjänster för att certifieringsorganen ska kunna täcka både ackrediteringskostnaderna till Swedac och de interna kostnaderna som en ny eller utökad ackreditering medför. Eftersom systemet bygger på frivillighet finns en viss osäkerhet kring hur många aktörer som faktiskt kommer att nyttja möjligheten till utökat typgodkännande enligt Boverkets förslag. Detta innebär att certifieringsorganen kan ha svårt att på förhand bedöma marknadspotentialen och affärsnyttan med att ackreditera sig för ändamålet.

Utifrån dialog med befintliga certifieringsorgan som i dag är ackrediterade för att typgodkänna byggprodukter, bedöms det finnas ett visst intresse för att utöka befintlig ackreditering till att även inkludera utformningskraven enligt Boverkets förslag. Dialog med aktörer inom enbostadsbyggande indikerar vidare att det även kan finnas ett intresse att ansöka om typgodkännande utifrån de utökade möjligheterna enligt Boverkets förslag. Intresset bedöms i första hand gälla de befintliga och mest efterfrågade kataloghusmodellerna på marknaden i dag.

6.5.2.1.3 Ökad efterfrågan på tjänster från företag inom utformning och byggande

Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna avseende fler krav påverkar företag som producerar bostadshus och som ansöker om att få sina husmodeller typgodkända utifrån de krav som berörs av förslaget.

Typgodkända lösningar kan medföra lägre produktionskostnader och slutpris för kund, lägre projekteringskostnader, samt tidsbesparing för byggherren, se avsnitt 6.5.2.1.4 samt 6.6.2.1. Typgodkända lösningar innebär vanligtvis en garanti för att lösningen kvalitetsprövats och konstaterats motsvara de krav och kriterier som typgodkännandeorganet ställt upp. Dessa faktorer kan sammantaget öka efterfrågan på hus med typgodkända lösningar.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Samtidigt kan kostnader för hus med typgodkända lösningar inledningsvis påverkas eftersom typgodkännandet i sig innebär en extra kostnad, se avsnitt 6.5.2.1.1. Dessa kostnader kan dock på sikt kompenseras genom större försäljningsvolymer till lägre kostnader.

6.5.2.1.4 Effektivare produktion knutet till en mer förutsägbar bygglovsprocess för företag inom bostadshusproduktion

Boverkets förslag om att möjligheten att typgodkänna avseende fler krav bedöms kunna innebära en möjlighet till en ytterligare effektivisering av produktionsprocessen i de fall systemet används. Eftersom ett typgodkännande endast görs en gång, samtidigt som att byggnadsnämnden endast gör en begränsad bedömning i det enskilda fallet av de krav som ingår i typgodkännandet, minskar risken för skilda tolkningar mellan olika kommuner. Detta kan i sin tur underlätta ett mer seriellt, standardiserat och industriellt byggande genom att generaliserade och schabloniserade lösningar kan användas.

En mer standardiserad och industrialiserad produktion i större skala kan även ge tidsvinster, både genom kortare produktionstid och lägre kostnader. En standardiserad utformning av planlösning kan till exempel bidra till kortare leveranstider från materialleverantörer och underentreprenörer. Ju mer modulärt ett hus kan produceras i fabrik, desto snabbare kan det monteras på plats, vilket ytterligare förkortar byggtiden.

Boverkets förslag innebär även att samordning av typgodkända lösningar som uppfyller både utformningskraven och de tekniska egenskapskraven blir möjlig. Ett exempel kan vara typgodkända rumsmoduler för hygienrum, som skulle kunna vara förhandsbedömda även när det gäller utformningskravet på tillgänglighet. Det skulle även kunna vara ett enbostadshus i sin helhet, som byggsystem.

Vid uppförande av nya småhus[29] levereras i dag en stor andel – omkring 85 procent - mer eller mindre monteringsfärdiga. En ökad standardisering och industrialisering vid produktion av serietillverkade typgodkända småhus bedöms ha god potential att sänka produktionskostnaderna jämfört med traditionella monteringsfärdiga kataloghus, se bilaga 3. Utifrån översiktliga antaganden och beräkningar bedöms ett sådant koncept innebära en kostnadsminskning på cirka 20 procent jämfört med befintliga monteringsfärdiga kataloghus, främst till följd av kortare byggtid, mindre materialspill och effektivare arbetsprocesser. Beräkningen bygger på ett koncept där småhus typgodkänns i sin helhet som byggsystem. Boverkets förslag att kunna typgodkänna avseende fler krav innebär inte nödvändigtvis att hela hus typgodkänns som ett byggsystem, men möjliggör att en planlösning för ett bostadshus kan typgodkännas, utöver de krav som

[29] Boverkets förslag om ett utökat typgodkännande är inte avgränsat till småhus, men utifrån avgränsningar gjorda i uppdraget, se avsnitt 2.3, ligger fokus särskilt på småhus i denna rapport.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

redan i dag omfattas av typgodkännande för byggprodukter, se avsnitt 3.6. Beräkningen ovan bör därför ses som en indikation på de effektivitetsvinster som en mer standardiserad och industrialiserad process kan medföra.

6.5.2.1.5 Ekonomiska konsekvenser för företag som agerar byggherre

Boverkets förslag kan även påverka företag som agerar byggherrar. Förslaget gör ingen skillnad mellan företag eller andra enskilda byggherrar, och de ekonomiska konsekvenserna för företag som agerar byggherre bedöms i stor utsträckning överensstämma med de konsekvenser som redovisas för andra enskilda, se avsnitt 6.6.2.1.

Samtidigt kan konsekvenserna för företag som agerar byggherre variera, se avsnitt 6.5.2.1.6.

6.5.2.1.6 Hur företags konkurrensförhållanden påverkas

Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna avseende fler krav är formellt öppet för alla, men bedöms ändå kunna påverka konkurrensen genom att stärka konkurrensläget för större, mer industrialiserade producenter och relativt sett missgynna mindre, platsbyggande aktörer.

Typgodkännande kräver relativt stora initiala kostnader samt teknisk och juridisk kompetens. Lönsamheten bedöms öka när samma lösning kan användas i många projekt, vilket bedöms gynna större husproducenter och företag som arbetar med standardiserade husmodeller och serietillverkning. Dessa aktörer kan genom typgodkännande minska sina projekterings- och transaktionskostnader per hus, få en mer effektiv kommunal handläggning och uppnå större förutsägbarhet i sina projekt. Mindre aktörer bedöms av anledningarna ovan ha svårare att bära kostnaden för typgodkännande.

Boverkets förslag kan även påverka företag som verkar inom platsbyggande av lösvirkeshus genom en ökad import av monteringsfärdiga småhus från länder med lägre produktionskostnader. Standardiserade småhus är enklare att industrialisera och därmed enklare att transportera utomlands och Sverige importerar redan i dag prefabricerade hus från länder med lägre produktionskostnader. Om denna utveckling förstärks kan det ytterligare påverka lokala aktörer och hantverkskunnandet inom lösvirkesbyggande, projektering och avancerad platsproduktion – kompetenser som redan i dag bedöms vara pressade av höga arbetskostnader och brist på kvalificerad arbetskraft – genom lägre priser och minskad efterfrågan.

6.6 Andra enskilda

Nedan följer en sammanfattning av konsekvenserna av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus respektive Boverkets förslag om att typgodkännande även kan göras avseende

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet för andra enskilda. Redovisningen är uppdelad utifrån respektive förslag.

6.6.1 Konsekvenser av förslaget om bygglovsbefrielse

6.6.1.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser för andra enskilda av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

6.6.1.1.1 Minskade handläggningsavgifter till byggnadsnämnderna för byggherren

För förprövade enbostadshus som uppförs bygglovsfritt enligt Boverkets förslag tas ingen bygglovsavgift ut. I dagens system uppskattas handläggningsavgiften för bygglov, till cirka 30 000 kronor per bygglov inom detaljplanelagt område. Därtill tillkommer en avgift för förhandsbesked på cirka 15 000 – 20 000 kronor per bygglov utanför detaljplanelagt område, se bilaga 3.

I det föreslagna systemet ersätts bygglovet av ett informationsmöte. Kommunen får ta ut avgift för mötet, men denna bedöms bli lägre än bygglovsavgiften eftersom någon individuell lovprövning inte görs, se även avsnitt 6.4.1.1.2.

6.6.1.1.2 Tids- och kostnadsbesparing för byggherren kopplat till bygglovsprocessen

Boverkets förslag bedöms kunna innebära en tidsbesparing för byggherren jämfört med en bygglovsprocess.

Bygglov handläggs i de flesta fall inom den lagstadgade tidsfristen om tio veckor, vilket motsvarar cirka två månader inom detaljplanelagt område.[30] För byggherren bedöms informationsmötet innebära en snabbare process med kortare kommunal handläggningstid än tio veckor. Byggherren behöver endast invänta att byggnadsnämnden bokar ett informationsmöte. Vidare innebär förslaget att byggherren inte behöver invänta kommunens handläggningstider utan får i stället själv granska och bedöma att de krav som normalt prövas i ett bygglov uppfylls. Byggherren behöver heller inte invänta en överklagandetid eller laga kraft innan byggandet kan påbörjas, eftersom startbesked inte kan överklagas av grannar.

I en bygglovsprocess kan byggherren åläggas att inkomma med kompletterande underlag om kommunen bedömer att bygglovshandlingarna är ofullständiga. Bedömningen av vad som utgör kompletta handlingar kan variera mellan kommuner. Vid behov av kompletteringar kan ytterligare utredningar och underlag krävas, vilka inte sällan uppgår till kostnader om cirka 40 000–50 000 kronor, se bilaga 3. För förhandsbedömda

[30] Se även avsnitt 6.4.1.1.2.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

enbostadshus finns däremot samtliga A-handlingar och övriga underlag som normalt krävs för bygglovsansökan och uppförande av byggnad tillgängliga. Därmed undviks behovet av att komplettera ansökan, vilket ofta förlänger bygglovsprocessen då den lagstadgade handläggningstiden om tio veckor räknas från det att kompletta handlingar inkommit. Detta innebär en tidsvinst, särskilt för byggherrar med begränsad erfarenhet av bygglovsprocessen.

Förslaget garanterar dock inte en lägre kostnad för byggherren eftersom denne kan behöva ta in egen expertis för att få hjälp med tolkning av detaljplan, framtagande av andra relevanta underlag, samt hjälp att uppfylla övriga krav, exempelvis tomtkraven och hänsynskraven, se avsnitt 6.6.1.1.4.

Förslaget innebär vidare att överklagan inte riskerar fördröja byggandet eftersom det saknas ett myndighetsbeslut att överklaga. Den största tidsbesparingen bedöms därmed uppstå genom att grannars möjlighet att överklaga bortfaller. Det inte ovanligt att en överklagandeprocess kan ta uppemot ett år (se bilaga 3). Om det antas att fördelningen av överklagade bygglov per år för småhus och övriga byggnader är samma som motsvarande fördelning vad gäller beviljade bygglov, handlar det om cirka 600–700 överklagande bygglov för småhus per år. Givet att cirka 10 000 nya småhus byggs per år, innebär detta att cirka 6–7 procent av bygglovenöverklagas. Utredningen uppskattar kostnaden för ett överklagande för byggherren till omkring 60–90 000 kronor per ärende. Med ett antagande om cirka 6–7 procent av byggloven överklagas motsvarar detta en förväntad kostnad på kring 6 500 kronor per bygglov i dagens system. Boverkets förslag innebär därmed kostnadsbesparingar i de fall bygglov annars hade överklagats.

I detta sammanhang är det samtidigt viktigt att skilja mellan hur lov- och byggprocessen fungerar i normalfallet och hur den fungerar när problem uppstår. I de fall problem uppstår i processen kan kostnaderna bli avsevärt större, jämfört med en process utan sådana problem. Enligt statistik[31] och underlag[32] som Boverket har tagit del av, bedöms det vara relativt ovanligt att sådana hinder uppstår, särskilt för uppförande av nya enbostadshus. Dessa fall får därför begränsad påverkan på den genomsnittliga kostnaden och därmed på den totala samhällsekonomiska kostnaden.

Kostnaderna i bygglovsprocessen utgör även vanligtvis en relativt liten del av den totala produktionskostnaden för ett nytt enbostadshus, uppskattningsvis cirka 1–2 procent i normalfallet och cirka 5 procent i de fall problem uppstår i processen. Potentialen att sänka den totala

[31] SKR (2025): Servicemätningen Insikt och Boverket (2024): Öppna data, lov och byggande.
[32] Se bilaga 3 och Boverket (2024): Utvärdering av reglerna om handläggningstider och avgiftsreduktion, rapport 2024:11.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

produktionskostnaden enbart genom en kortare lovprocess bedöms därmed vara begränsad.

Sammantaget bedöms bygglovsprocessen enligt Boverkets förslag dock bli snabbare, vilket minskar kapitalkostnader och vissa tillståndsrelaterade kostnader. Detta kan öka attraktiviteten i att bygga bygglovsbefriade enbostadshus, särskilt för erfarna byggherrar.

6.6.1.1.3 Minskade kostnader för byggherren utanför detaljplanelagt område vid lokaliseringsbesked

Lokaliseringsbeskedet enligt Boverkets förslag innebär en mer begränsad prövning än ett förhandsbesked. Bland annat prövas inte kraven på möjlighet att ordna elektronisk kommunikation och samhällsservice i övrigt samt vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar. Förslaget kan därmed innebära något lägre kostnad i form av avgifter till byggnadsnämnden för lokaliseringsbesked jämfört med förhandsbesked.

Förslaget innebär även att byggherren inte behöver ta fram en bullerutredning redan i samband med lokaliseringsbeskedet. En sådan utredning kan dock ändå bli nödvändig för att säkerställa att kraven på inomhusbuller enligt de tekniska egenskapskraven uppfylls. Att inte behöva inkludera en bullerutredning i detta skede kan uppskattningsvis innebära en besparing om cirka 40 000–50 000 kronor i de fall där en sådan annars skulle ha krävts.

6.6.1.1.4 Potentiellt ökade kostnader för byggherren för extern expertis

När kommunen inte längre prövar planenlighet, tomtkrav och hänsynskrav i ett bygglov, flyttas ansvaret till byggherren. Detta kan leda till ett ökat behov av extern kompetens i det enskilda fallet, exempelvis:

- fysisk planerare eller jurist, för tolkning av bland annat detaljplan, äldre planbestämmelser och översiktsplan,
- tekniska konsulter för frågor kopplat till bland annat buller, dagvatten, VA och geoteknik (vilka inte prövas i bygglov men är fortsatt relevanta), och
- företag som tar fram byggnader som förprövas av Boverket.

Större aktörer kan delvis hantera detta genom att använda intern kompetens, medan mindre erfarna byggherrar i högre grad behöver anlita externa konsulter, vilket ökar deras kostnad. Om dessa kostnader överstiger bygglovsavgiften och den tidsvinst som uppnås, kan byggherren välja att i stället ansöka om frivilligt bygglov.

6.6.1.1.5 Kostnader för byggherren kopplat till osäkerhet till följd av ett ökat ansvar

Enligt Boverkets förslag fattar kommunen inget beslut om bygglov, vilket kan göra processen mindre förutsebar för byggherren. Även om bygglovsplikten kan upplevas som betungande och som ett ingrepp i

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

egendomsskyddet, innebär rättskraften hos ett beviljat bygglov att beslutet i princip blir orubbligt. Det skapar förutsägbarhet för byggherren, allmänheten och byggnadsnämnden.

I den bygglovsbefriade processen övergår ett större ansvar till den enskilda byggherren att säkerställa att samtliga krav uppfylls, för att inte riskera att tvingas ändra eller riva enbostadshuset i efterhand. Byggherren kan därmed inte stödja sig mot ett kommunalt myndighetsbeslut som ger rätt att bygga utan risk för ingripanden i efterhand via tillsyn. Underlagen som byggherren ska tolka som exempelvis detaljplanen, tomtkraven och hänsynskraven kan vara komplexa och svårtolkade, vilket ökar risken för fel.

Detta ökar osäkerheten och den ekonomiska risken för byggherren, eftersom tillsyn kan innebära byggsanktionsavgift och kostsamma ändringar om enbostadshuset inte uppfyller alla krav. I vissa fall kan hus bli färdigställda utan att samtliga krav inom PBL eller nödvändiga utredningar beaktats, vilket kan få betydande konsekvenser. Det kan leda till stora kostnader för byggherren, där hela investeringen riskerar att gå förlorad.

6.6.1.1.6 Minskade produktionskostnader kan innebära en prisreduktion

Boverkets förslag om bygglovsfria förprövade enbostadshus bedöms kunna möjliggöra ytterligare effektivisering av produktionen av sådana hus. Sänkta produktionskostnader kan innebära en prisreduktion för slutkonsumenten. Se avsnitt 6.5.1.1.3 för mer detaljer.

6.6.1.1.7 Ekonomisk påverkan på byggherren skiljer sig åt utifrån flera faktorer

Boverkets förslag bedöms ge större ekonomiska fördelar för byggherrar som har god egen kompetens eller kostnadseffektiv tillgång till expertis, samt bygger i lägen med begränsade risker för konflikter och komplicerade tolkningar. För mer oerfarna byggherrar kan förslaget innebära lägre kostnader kopplat till avgifter, överklaganden och lägre produktionskostnader. Samtidigt kan dessa byggherrar möta högre konsultkostnader och en ökad ekonomisk osäkerhet utifrån risken för kostsamma åtgärder i efterhand, såsom ändringar eller rivning.

6.6.1.2 Andra relevanta konsekvenser

I det här avsnittet redovisas en beskrivning av andra relevanta konsekvenser för andra enskilda till följd av Boverkets förslag om bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus.

6.6.1.2.1 Påverkan den demokratiska processen och grannars möjlighet att överklaga

Förslaget innebär att grannars möjlighet att få sina rättigheter tillgodosedda förskjuts från prövning innan byggnation, till efterhandsprövning när byggnation påbörjats. Vid en bygglovsfri process har grannar ingen

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

möjlighet att överklaga innan byggandet inleds. I stället kan grannar endast anmäla tillsyn till kommunen efter att byggherren uppfört enbostadshuset. Detta innebär att byggandet kan påbörjas och skapa konsekvenser för omgivningen innan tillsynen utförs av kommunen.

Byggandet kan påbörjas utan att grannar informeras eftersom byggherren inte har krav på sig att informera grannar om byggandet. Detta minskar transparensen gentemot allmänheten.

Grannar kan överklaga startbeskedet innan huset uppförs. Samtidigt omfattar detta endast bedömningen kring huruvida enbostadshuset uppfyller alla lagkraven för en bygglovsfri process.

Inom detaljplanelagt område är påverkan på grannar begränsad eftersom byggherrar inte får avvika från detaljplan i en bygglovsfri process. Det innebär att påverkan på grannar i huvudsak inte överstiger vad som redan anges enligt den juridiskt bindande detaljplanen. Att möjligheten att överklaga förskjuts till tillsyn i efterhand innebär dock att det blir av större betydelse för grannar att framföra sina synpunkter redan i planprocessen för att inte riskera negativ påverkan.

Utanför detaljplanelagt område innebär Boverkets förslag om lokaliseringsprövning, jämfört med förhandsbesked, inte någon större förändring för grannar. De ges fortfarande möjlighet att lämna synpunkter inför beslutet och grannar kan även överklaga lokaliseringsbeskedet. Däremot bortfaller möjlighet att lämna synpunkter på bygglov när de förprövade enbostadshusen blir lovbefriade. I stället hänvisas grannar till att initiera en tillsynsanmälan. Även om grannars synpunkter är befogade, innebär detta att en negativ påverkan kan uppstå innan någon prövning sker genom tillsyn av kommunen.

6.6.1.2.2 En variation av husmodeller och platser möjliggörs

Boverkets samlade förslag om förprövade bygglovsbefriade enbostadshus möjliggör flexibilitet för byggherren vid val av husmodeller och byggplats, vilket skapar förutsättningar som kan öka systemets attraktivitet.

Förslaget bedöms innebära en stor variation i vilka hus som förprövas och kan uppföras utan bygglov, eftersom utbudet i stor utsträckning blir marknadsdrivet. Detta skapar möjligheter för byggherrar att hitta ett hus som motsvarar deras behov och som är lämpligt för den aktuella platsen. Förslaget medför även en frihet för enskilda byggherrar genom möjligheten att själva ta fram underlag och ansöka om förprövning om ett lämpligt alternativ saknas på marknaden.

Vidare medger den föreslagna storleksbegränsningen på 120 kvadratmeter byggnadsarea att enbostadshus kan uppföras med sådana rumsindelningar som vanligen efterfrågas. Detta bedöms vara tillräckligt attraktivt för att bidra till ett ökat enbostadshusbyggande.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Inom detaljplanelagt område bedöms det finnas goda förutsättningar för detaljplaner att medge förprövade enbostadshus. Detaljplanens planbestämmelser styr vad som får uppföras på platsen, vilket ska följas i en bygglovs- och lovfriprocess. Enligt förslaget kan dock förprövade enbostadshus utformas i olika varianter för att medges inom olika detaljplaner. Det innebär att planbestämmelser inte bedöms utgöra något hinder för förslagets genomslag.

Utanför detaljplanelagt område innebär möjligheten till lokaliseringsbesked att förprövade enbostadshus kan uppföras på fler platser än vad som i dag hade varit möjligt med förhandsbeskedsprövning.

6.6.2 Konsekvenser av förslaget för typgodkännande

6.6.2.1 Ekonomiska konsekvenser

I det här avsnittet bedöms de ekonomiska konsekvenser för andra enskilda av Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna även avseende utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet.

6.6.2.1.1 Tidsbesparing för byggherren kopplat till bygglovsprocessen

Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna avseende fler krav bedöms, i de fall det nyttjas, kunna innebära en tidsbesparing jämfört med en bygglovsprocess.

Bygglov handläggs i de flesta fall inom den lagstadgade tidsfristen om tio veckor.[33] Med typgodkända handlingar kan processen hos byggnadsnämnden förkortas och förenklas, eftersom nämnden endast behöver göra en begränsad bedömning av det som redan har typgodkänts. Typgodkända handlingar innebär även att byggherren i stor utsträckning kan undvika eventuella kompletteringskrav som annars riskerar att förlänga handläggningstiden.

Handläggningstiden omfördelas delvis från byggnadsnämnden till typgodkännandeorganen. Den totala handläggningstiden kan dock minska, eftersom certifieringsorganen vid typgodkännande endast behöver bedöma vid ett tillfälle om en viss husmodell uppfyller kraven för att bli typgodkänd. När typgodkännandet väl har utfärdats behöver inte denna bedömning upprepas för varje enskilt projekt, vilket effektiviserar handläggningen.

6.6.2.1.2 Typgodkända handlingar kan minska byggherrens projekteringskostnader

Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna avseende fler krav innebär att transaktionskostnader för byggherrar och företag som producerar bostadshus kan minska, eftersom dokumentation av utformningskraven inte behöver upprepas för varje projekt. Byggherren behöver därmed

[33] Se även avsnitt 6.4.1.1.2.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

inte projektera och upprätta de handlingar som redan har typgodkänts. Kostnaderna för projekteringen flyttas i stället till det företag som typgodkänner, och en del av dessa kostnader bedöms föras vidare till slutkunden genom totalpriset. Samtidigt bedöms den totala kostnaden bli lägre, eftersom samma typgodkända handlingar kan användas för flera byggnader.

I en byggprocess kan kostnader för projektering i många fall vara svåra att förutse för byggherren. Genom att dessa kostnader integreras i totalkostnaden för ett typgodkännande, kan projekteringskostnaden bli mer förutsebar.

6.6.2.1.3 Minskade kostnader kopplat till ökad förutsägbarhet i kommunal prövning

Boverket bedömer att förslaget att möjliggöra typgodkännande även av utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet och användbarhet innebär att bedömningarna i dessa frågor i mindre utsträckning blir beroende av vilken kommun ärendet hanteras i.

Förslaget möjliggör därmed för byggherren att undvika de eventuella merkostnader som uppstår till följd av att byggnadsnämnder gör olika bedömningar och tolkningar av utformningskraven på lämplighet och på tillgänglighet vid bygglovsprövningen. Sådana skillnader kan utgöra en tidsfördröjning och innebära merkostnader i byggprocessen, då projekteringen behöver revideras. En tidigare undersökning från Boverket visar att problem kopplade till varierande tolkningar av byggreglerna särskilt upplevs inom områdena lämplighet och tillgänglighet och även brandskydd.[34]

Förslaget medför ökad förutsägbarhet för byggherren, eftersom byggherren kan förlita sig på att de föreslagna lösningarna som förhandsbedömts uppfyller kraven., Byggnadsnämnden har inte någon anledning att ifrågasätta de projekterade lösningarna som ingått i typgodkännandet.

Enligt en tidigare konsekvensutredning från Boverket bedömer branschen att uppskattningsvis fem procent av alla byggprojekt behöver omprojekteras till följd av att byggnadsnämnderna gör olika bedömningar och tolkningar av de berörda utformningskraven samt egenskapskraven.[35] I samband med sådana kompletteringar kan ytterligare utredningar och underlag krävas, vilka inte sällan medför kostnader om cirka 40 000–50 000 kronor. Dessa kostnader ingår ofta i entreprenadkontraktet mellan byggherre och byggentreprenör. Med ett antagande om en genomsnittligkostnad om cirka 45 000 kronor per komplettering och det detta uppstår i

[34] Boverket (2017): En mer förutsägbar byggprocess - förenklad kontroll av serietillverkade hus, rapport 2017:23.
[35] Boverket (2024): Konsekvensutredning BFS 2024:1 - Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

cirka fem procent av fallen, motsvarar det en förväntad kostnad på 2 250 kronor per bygglov.

6.6.2.1.4 Minskade produktionskostnader kan innebära en prisreduktion

Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna avseende fler krav bedöms kunna möjliggöra ytterligare effektivisering av produktionen, se avsnitt 6.5.2.1.4.

Det är samtidigt viktigt att understryka att sänkta produktionskostnader inte nödvändigtvis innebär att motsvarande prisreduktion når slutkonsumenten. Prissättningen påverkas av marknadsdynamik, konkurrenssituation och efterfrågan, även om mer standardiserade hus med typgodkända lösningar kan utgöra ett billigare alternativ jämfört med mer individuellt utformade husmodeller.

6.6.2.2 Andra relevanta konsekvenser

Typgodkännande kan underlätta i de fall en person förvärvar en permanent funktionsnedsättning och behöver en anpassning av bostaden. I handläggning av ett ärende om bostadsanpassningsbidrag (BAB) ska kommunen ta ställning till om huset uppfyller bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet, och även bygglagstiftningens krav i övrigt i relevanta delar. Om en person ansöker om BAB och själv varit byggherre för huset finns det risk att bostadsanpassningsbidrag inte beviljas, om huset visar sig inte uppfylla bygglagstiftningens krav. Denna risk minskas om uppfyllelsen av kraven är typgodkänd, se vidare i avsnitt 6.4.1.1.9.

6.7 Övriga konsekvenser

Nedan analyseras och beskrivs andra relevanta konsekvenser av Boverkets förslag än de konsekvenser för staten, kommuner, regioner, företag och andra enskilda som redogörs för i föregående kapitel. Redovisningen är uppdelad utifrån respektive förslag.

6.7.1 Konsekvenser av förslaget om bygglovsbefrielse

6.7.1.1 Konsekvenser för bostadsbyggandet

Det är svårt att kvantifiera hur mycket bostäder som kan tillkomma som en direkt följd av förslaget. Bostadsbyggandets omfattning och produktionskostnaderna påverkas och drivs av en stor mängd faktorer. Bostadsbyggandet sker dessutom på marknadens villkor och styrs av i hög grad av efterfrågan och konjunktur. Förslaget om bygglovsbefriade enbostadshus måste därför ses som en av flera påverkande faktorer för bostadsbyggandet.

Sammantaget bedömer dock Boverket att förslaget kan ha en något positiv, men svårkvantifierad, effekt på uppförandet av enbostadshus.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Effekten bedöms främst uppstå genom tidsvinster, lägre risk för långa överklagandeprocesser och lägre produktionskostnader i de fall förslaget utnyttjas.

Se även avsnitt 5.1.7.

6.7.1.2 Miljö och ekologisk hållbarhet

6.7.1.2.1 Påverkan på naturvärden

När en obebyggd tomt bebyggs ska hänsyn tas till naturvärden och tillvaratagande av naturförutsättningarna. I dag prövas dessa krav inom bygglovsprocessen. När ansvaret i stället läggs på byggherren och byggnadsnämndens bedömning i huvudsak sker i efterhand genom eventuell tillsyn, uppstår en risk att naturvärden inte uppmärksammas eller beaktas på ett tillräckligt sätt. Detta kan bero på bristande kunskap om de aktuella värdena och deras skydd enligt gällande lagstiftning. Inom detaljplanelagt område kan det även bero på felaktiga tolkningar av planbestämmelser. För samhället innebär detta en risk för irreversibla skador på naturvärden.

6.7.1.2.2 Påverkan på materialåtgång

Om förslaget leder till fler rivningar kan detta öka mängden byggavfall, vilket har en negativ påverkan på den ekologiska hållbarheten. Samtidigt kan en mer effektiv småhusproduktion innebära minskad materialåtgång.

En mer standardiserad och storskalig produktion av enbostadshus, se avsnitt 6.5.1.1.3, kan möjliggöra en mer precis dimensionering av materialmängder, vilket minskar överbeställningar och behovet av säkerhetsmarginaler. När samma komponenter och dimensioner upprepas i stor volym reduceras kapningar, anpassningar och manuella måttjusteringar. Genom industrialiserade och kontrollerade fabriksförhållanden kan även skärscheman optimeras och restmaterial återvinnas mer effektivt.

6.7.1.3 Social hållbarhet

6.7.1.3.1 Personer med nedsatt funktionsförmåga

Enligt förslaget ändras inte bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Kravnivåerna är således desamma som med nu gällande regler. Kravet kvarstår som utformningskrav, men processen för bedömningen av kravet påverkas när det gäller förprövade enbostadshus och typgodkända hus. Genom att behålla kravet i nuvarande form undviks komplexa förändringar i reglerna, samtidigt som de negativa konsekvenserna begränsas till förprövade enbostadshus och typgodkända hus. För övriga byggnader är situationen oförändrad.

För förprövade enbostadshus innebär detta att någon egentlig granskning av utformningskravet på tillgänglighet och användbarhet inte sker inom ramen för bygglovet, såsom i dag. Kravet har stark koppling till

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

utformningskravet på bostäders lämplighet, och dessa båda utformningskrav föreslås hanteras på samma sätt. För ett förprövat enbostadshus, som alltså är befriat från krav på bygglov, tas utformningskravet i stället upp inför startbeskedet. Om utformningskraven inte uppfylls kan det dock vara svårt att vid ett senare skede vidta nödvändiga ändringar för att kunna uppfylla kravet, vilket kan innebära en risk för sänkt nivå av tillgänglighet och användbarhet. Det kan få negativa konsekvenser i situationer där boende senare får en funktionsnedsättning och behov av bostadsanpassning uppstår.

Även tomtkraven påverkas av en process utan bygglovsprövning, eftersom dessa då inte granskas av byggnadsnämnden. För förprövade enbostadshus övergår ansvaret till byggherren att säkra att tomtkraven uppfylls. Det gäller exempelvis tillgänglighet till entrén och möjligheten att anordna ramper om entrén inte är tillgänglig från början. Om dessa aspekter inte beaktas kan det leda till lägre tillgänglighetsnivå och användbarhet för tomten. Det kan få negativa konsekvenser i situationer där boende senare får en funktionsnedsättning och behov av bostadsanpassning uppstår.

Vid en förvärvad permanent funktionsnedsättning kan den boende ha rätt till anpassning genom bidrag från kommunen för att bostaden ska vara ändamålsenlig. Möjligheten att få sådant stöd kan dock påverkas om den boende själv har varit byggherre och byggnaden inte uppfyller de krav som ställdes vid uppförandet, se vidare i avsnitt 6.4.1.1.9.

6.7.1.3.2 Barn och unga

Förslaget bedöms inte medföra konsekvenser som påverkar barns och ungas situation.

6.7.1.3.3 Äldre

Äldre som har, eller förvärvar, en funktionsnedsättning påverkas såsom beskrivs i avsnitt 6.7.1.3.1. I övrigt bedöms förslagen inte medföra några konsekvenser som påverkar gruppen särskilt.

6.7.1.3.4 Integration och boendesegregation

Förslaget kan möjliggöra för fler att bygga sitt eget hus, dels genom förenklingar i lovprocessen, dels genom att typgodkännande även kan omfatta utformningskraven på och lämplighet och på tillgänglighet. Detta kan i sin tur leda till lägre kostnader för att uppföra enbostadshus. Om fler grupper än i dag ges ekonomiska förutsättningar att bygga egna bostäder kan det bidra till ökad integration och motverka bostadssegregation.

6.7.1.3.5 Jämställdhet

Förslaget bedöms inte medföra konsekvenser som påverkar jämställdheten.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

6.7.1.3.6 Folkhälsa

Det finns en risk att bostäder placeras eller utformas på ett sätt som innebär att riktvärden för buller och luftföroreningar inte uppfylls, vilket kan påverka enskildas hälsa negativt. Om fler bostäder uppförs i bullerutsatta lägen kan det leda till ett ökat antal tillsynsärenden för miljönämnden och i vissa fall krav på åtgärder, exempelvis bullerskydd från Trafikverket.

6.7.1.4 Detaljplaner framtagna med äldre lagstiftning ökar risker

Detaljplaner ska tolkas efter den lagstiftning och praxis som gällde när planen upprättades. Det kan vara komplext att tolka detaljplaner framtagna med den numera upphävda ÄPBL eller motsvarande äldre bestämmelser. Planbestämmelsernas innebörd kan skilja sig från nuvarande tolkning enligt nuvarande PBL, föreskrifter och allmänna råd. I många fall ger planbeskrivningen ett begränsat stöd i hur planbestämmelserna tolkas. Äldre plankartor kan även innehålla inga eller få planbestämmelser, vilket i stället var tänkt att tolkas genom den tillhörande beskrivningen. Det gör detaljplaner med äldre lagstiftning mer komplexa för byggherrar att tolka vilket ökar risken för feltolkning. Vid bristande kunskap hos byggherren om värden som skyddas av lagstiftning, såsom artskydd och strandskydd, men som inte framgår i äldre detaljplaner, kan skador medföras på irreversibla värden. En viss vägledning ges på informationsmötet, men eftersom byggnadsnämnden inte gör någon bedömning har byggherren ansvaret att följa upp alla krav.

Det finns även större risk att detaljplaner med äldre lagstining är inaktuella. Läs mer om inaktuella detaljplaner i avsnitt 6.4.1.2.7.

6.7.1.5 Ökad komplexitet i bygglovssystemet

En övergripande konsekvens av förslaget är att ytterligare förändringar kopplade till lovbefrielsen, utöver de förändringar som trädde i kraft den 1 december 2025, riskerar att bidra till ett svåröverskådligt och komplext system. Det kan försvåra tillämpningen för såväl enskilda som byggnadsnämnden och andra berörda aktörer. Denna konsekvens kan förstärkas av att det planeras ytterligare ändringar i PBL som träder i kraft under året.

6.7.2 Konsekvenser av förslaget för typgodkännande

6.7.2.1 Konsekvenser för bostadsbyggandet

Det är svårt att kvantifiera hur mycket bostäder och annat byggande som kan tillkomma som en direkt följd av förslaget. Bostadsbyggnadsvolymen och produktionskostnaderna påverkas och drivs av en stor mängd faktorer. Bostäder byggs på marknadens villkor och styrs därför av efterfrågan och konjunktur. Boverkets förslag om utökad möjlighet till typgodkännande måste därför ses i ett större sammanhang som en faktor bland många för att öka bostadsbyggandet.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Sammantaget bedöms förslaget minska kostnaderna för uppförande av hus när systemet utnyttjas. Mot denna bakgrund bedömer Boverket att förslaget kan få en något positiv, men svårkvantifierad, effekt på uppförandet av enbostadshus.

Se även avsnitt 5.2.2.

6.7.2.2 Konsekvenser för byggfel

Boverkets förslag om möjligheten att typgodkänna avseende fler krav kan bidra till att underlätta och kvalitetssäkra seriellt byggande, se avsnitt 6.5.2.1.4 för mer detaljer. Industrialisering och upprepade processer i fabriksmiljö ger generellt bättre kontroll och minskat väderberoende förutsatt att produktionen sker under stabila förhållanden och med etablerade rutiner. Eftersom samma komponenter och metoder används återkommande uppstår en inlärningseffekt i både produktion och montering, vilket minskar variationen i utförande och därmed också sannolikheten för byggfel. Att en byggnadsdel är typgodkänd innebär dessutom att lösningen genomgått en tredjepartskontroll, vilket normalt medför färre fel.

Samtidigt kan risken för systematiska fel öka om samma lösning produceras i stora volymer. Om ett konstruktionsfel eller en brist i kvalitetssäkringen uppstår i fabriken kan dessa snabbt få genomslag och reproduceras i många enheter innan de upptäcks och åtgärdas.

6.7.2.3 Miljö och ekologisk hållbarhet

Förslaget kan initialt leda till att fel uppstår vid flera byggen, innan rättspraxis utvecklats och kommuner samt byggherrar etablerat rutiner och erfarenhet av den nya processen. Om fel uppstår kan det medföra krav på att byggherren river eller ändrar enbostadshuset, vilket i sin tur ökar byggavfall och påverkar den ekologiska hållbarheten negativt. Samtidigt kan en mer effektiv husproduktion till följd av en mer standardiserad produktionsprocess med typgodkända lösningar innebära en minskad materialåtgång och ökad resurseffektivitet.

6.7.2.4 Social hållbarhet

6.7.2.4.1 Personer med nedsatt funktionsförmåga

Enligt förslaget ändras inte bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Kravnivåerna är därmed desamma som enligt gällande regler. Om ett hus är typgodkänt avseende kraven på tillgänglighet och användbarhet är kravuppfyllelsen förhandsbedömd. Eftersom samma lösning tillämpas i de hus som uppförs utifrån samma typgodkännande, kan tillgänglighetskraven uppfyllas i husen, under förutsättning att bedömningen är korrekt. Detta minskar risken för problem om boende senare får en funktionsnedsättning och behov av bostadsanpassning uppstår.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Vid en förvärvad permanent funktionsnedsättning kan den boende ha rätt till anpassning genom bidrag från kommunen för att bostaden ska vara ändamålsenlig. Möjligheten att få sådant stöd kan dock påverkas om den sökande själv har varit byggherre och byggnaden inte uppfyller de krav som ställdes vid uppförandet. Denna risk minskar om ett hus är typgodkänt avseende kraven på tillgänglighet och användbarhet. Se vidare i avsnitt 6.4.1.1.9.

Samtidigt bygger typgodkända lösningar huvudsakligen på standardiserade och generaliserade utformningar som fungerar för många. Generaliserade lösningar kan missgynna personer med särskilda behov, vilka således inte har inte samma möjligheter att utnyttja fördelarna med hus med typgodkända lösningar.

6.7.2.4.2 Barn och unga

Förslaget bedöms inte medföra konsekvenser som påverkar barn och ungas situation.

6.7.2.4.3 Äldre

Konsekvenser för äldre som har, eller förvärvar, en funktionsnedsättning är desamma som beskrivs i avsnitt 6.7.2.4.1. I övrigt bedöms gruppen inte påverkas särskilt av förslagen.

6.7.2.4.4 Integration och boendesegregation

Förslaget kan leda till lägre kostnader för att uppföra enbostadshus, vilket kan öka möjligheten för integration och minska bostadssegregationen om fler grupper än i dag har möjlighet att bygga enbostadshus.

6.7.2.4.5 Jämställdhet

Förslaget bedöms inte medföra konsekvenser som påverkar jämställdheten.

6.7.2.4.6 Folkhälsa

För hus som är typgodkända avseende de tekniska egenskapskraven på skydd med hänsyn till hygien, hälsa och miljön samt skydd mot buller, är uppfyllelsen av kraven förhandsbedömda. Detta kan minska risken för att dessa krav inte blir uppfyllda, vilket i sin tur kan minska risken för negativa hälsokonsekvenser.

6.8 Europeiska unionen

Boverket föreslår att möjligheterna till typgodkännande även ska omfatta utformningskraven i 8 kap. 1 § 1 och 3 i PBL.

Regleringen ger kompletterande möjligheter till märkning av byggprodukter men tar inte över den EU-rättsliga regleringen av krav på CE-

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

märkning för byggprodukter där det enligt EU:s byggproduktförordning[36] är krav på sådan märkning. EU:s nya byggproduktförordning[37] tillåter i sin tur nationella märkningar som uppfyller vissa villkor även i fråga om byggprodukter som omfattas av kravet på CE-märkning, varför förslaget inte heller bedöms strida mot denna förordning.

Regleringen är därför, enligt Boverkets bedömning, i enlighet med EU-rätten.

6.9 Redogörelse av åtgärder

De förslag som Boverket har valt att lämna i denna rapport bygger på en sammanvägd bedömning av de alternativ som har utretts. Bedömningen har utgått från uppdragets syfte och de avgränsningar som har gjorts, och inkluderar en bedömning av om förslagen är proportionerliga i förhållande till det eftersträvade målet. Den sammanvägda bedömningen innefattar därmed även att förslagen inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.

Uppdraget syftar till att införa regel- och kravlättnader, och de förslag som lämnas innebär inte att några krav skärps. Frågan om att begränsa mer långtgående kostnader än nödvändigt aktualiseras därmed inte på samma sätt som vid förslag om ny eller skärpt reglering. Boverkets förslag har dock prövats mot uppdragets syfte för att säkerställa att de är väl avvägda och inte går längre än vad som är motiverat. Alternativ som bedömts medföra för stora negativa konsekvenser i förhållande till uppdragets syfte har därför inte valts.

En redogörelse för de alternativ som har övervägts och skälen för det valda förslagen finns i bilaga 4.

[36] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG.
[37] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3110 av den 27 november 2024 om fastställande av harmoniserade regler för saluföring av byggprodukter och om upphävande av förordning (EU) nr 305/2011.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

7 Återstående arbete, ikraftträdande, informationsinsatser och utvärdering

I detta kapitel beskrivs vilka insatser som bedöms behövas för att kunna implementera dessa förslag. Boverket bedömer att det inte behövs någon särskild ikraftträdandetid eller övergångsbestämmelse.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Återstående arbete
- Ikraftträdande och övergångsbestämmelser
- Speciella informationsinsatser
- Utvärdering

7.1 Återstående arbete

För genomförandet av förslaget om bygglovsbefrielse krävs ytterligare arbete, förutsatt att föreslagna ändringar i PBL och PBF träder i kraft. Boverket behöver i så fall ta fram närmare föreskrifter och rutiner för hur förprövningen ska genomföras, samt utveckla vägledning och informera berörda aktörer. Kommuner behöver anpassa sina arbetssätt och rutiner, medan byggherrar och småhustillverkare behöver se över sina befintliga modeller och ta ställning till vilka som ska förprövas.

Motsvarande gäller för typgodkännande, där Swedac behöver se över sitt ackrediteringssystem för byggsystem. Certifieringsorganen behöver se över om de vill utöka sina ackrediteringar och i så fall genomföra processen innan de kan börja typgodkänna de ytterligare delar som omfattas av förslaget.

Boverket behöver informera relevanta målgrupper för att stödja införandet av de nya reglerna.

7.2 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Eftersom förslagen varken innebär förändringar av befintliga system för bygglovsbefrielse eller av hur typgodkännande i grunden fungerar, och dessutom utgör ett alternativ till nuvarande ordningar, bedömer Boverket att det inte finns behov av särskilda övergångsbestämmelser.

När det gäller ikraftträdande har inga särskilda beroenden identifierats som kräver samordning med andra reformer eller åtgärder.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

7.3 Speciella informationsinsatser

Införandet av flera olika sätt att genomföra lov- och byggprocessen medför ett ökat behov av vägledning och information hos samtliga berörda målgrupper.

Detsamma gäller förslaget om utökade möjligheter till typgodkännande, som också förutsätter informationsinsatser riktade till relevanta aktörer.

7.4 Utvärdering

Boverket bedömer att en utvärdering gällande förslaget om bygglovsbefrielse kan först göras när ändringar i PBL och PBF är genomförda, en författning från Boverket är framtagen gällande förprövningen, och att systemet har varit i bruk under en viss tid.

När det gäller förslaget om typgodkännande bedöms en utvärdering vara lämplig först när ändringarna i PBL har genomförts, certifieringsorganen har utökat sina ackrediteringar, och systemet har börjat tillämpas i praktiken.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

8 Författningskommentarer

I detta kapitel finns en genomgång på paragrafnivå av respektive förslag till nya bestämmelser eller ändringar av befintliga bestämmelser. Samtliga av dessa paragrafer är kommenterade. Dessa kommentarer är en förklaring av vad som avses med den föreslagna bestämmelsen eller ändringen av bestämmelsen. Även förslag på nya rubriker eller ändringar av befintliga rubriker omnämns där så förekommer.

Kapitlet innehåller följande avsnitt:

- Förslag till ändring av plan- och bygglagen (2010:900)
- Förslag till ändring av plan- och byggförordningen (2011:338)

8.1 Förslag till ändring av plan- och bygglagen (2010:900)

1 kap.

3 §

Lagen innehåller bestämmelser om

1. lagens syfte, innehåll och definitioner (1 kap.),
2. allmänna och enskilda intressen (2 kap.),
3. översiktsplan (3 kap.),
4. reglering med detaljplan och områdesbestämmelser (4 kap.),
5. att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser (5 kap.),
6. genomförandet av detaljplaner (6 kap.),
7. regional fysisk planering (7 kap.),
8. krav på byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser (8 kap.),
9. lov, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (9 kap.),
10. genomförandet av bygg-, rivnings- och markåtgärder (10 kap.),
11. tillsyn, tillträde, ingripanden och påföljder (11 kap.),
12. byggnadsnämnden (12 kap.),
13. överklagande (13 kap.),
14. skadeersättning och inlösen (14 kap.),
15. domstolsprövning m.m. (15 kap.), och
16. bemyndiganden (16 kap.).

Nionde punkten ändras som en följd av att rubriken till 9 kap. ändras i och med införandet av lokaliseringsbesked och förprövningsbesked. Se författningskommentaren vid 9 kap. 1 §.

4 §

I denna lag avses med

allmän plats: en gata, en väg, en park, ett torg eller ett annat område som enligt en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov,

bebygga: att förse ett område med ett eller flera byggnadsverk,

bebyggelse: en samling av byggnadsverk som inte enbart består av andra anläggningar än byggnader,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

byggherre: den som för egen räkning utför eller låter utföra projekterings-, byggnads-, rivnings- eller markarbeten,

byggnad: en varaktig konstruktion som består av tak eller av tak och väggar och som är varaktigt placerad på mark eller helt eller delvis under mark eller är varaktigt placerad på en viss plats i vatten samt är avsedd att vara konstruerad så att människor kan uppehålla sig i den,

byggnadsnämnden: den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter enligt denna lag,

byggnadsverk: en byggnad eller annan anläggning,

byggprodukt: en produkt som är avsedd att stadigvarande ingå i ett byggnadsverk,

ekonomibyggnad: en byggnad som behövs för jordbruket, skogsbruket, vattenbruket, fisket eller renskötseln,

exploateringsavtal: avtal om genomförande av en detaljplan och om medfinansieringsersättning mellan en kommun och en byggherre eller en fastighetsägare avseende mark som inte ägs av kommunen, dock inte avtal mellan en kommun och staten om utbyggnad av statlig transportinfrastruktur,

fasadändring: en ändring av en byggnad som innebär att byggnaden byter kulör, fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial eller att byggnadens yttre karaktärsdrag påverkas på annat sätt,

förprövat enbostadshus: ett fristående enbostadshus avsett för permanentboende vars utformning avseende storleksbegränsning och god form-, färg- och materialverkan har fått ett positivt förprövningsbesked,

genomförandetiden: den tid för genomförandet av en detaljplan som ska bestämmas enligt 4 kap. 21–25 §§,

komplementbostadshus: en fristående byggnad som kompletterar ett en- eller tvåbostadshus och är inredd med en självständig bostad,

komplementbyggnad: en fristående byggnad som kompletterar en byggnad och inte är inredd med en självständig bostad,

kvartersmark: mark som enligt en detaljplan inte ska vara allmän plats eller vattenområde,

markanvisning: ett avtal mellan en kommun och en byggherre som ger byggherren ensamrätt att under en begränsad tid och under givna villkor förhandla med kommunen om överlåtelse eller upplåtelse av ett visst av kommunen ägt markområde för bebyggande,

medfinansieringsersättning: ersättning som en byggherre eller en fastighetsägare i samband med genomförande av en detaljplan åtar sig att betala för en del av en kommuns kostnad för bidrag till byggande av en viss väg eller järnväg som staten eller en region ansvarar för,

miljönämnden: den eller de nämnder som fullgör kommunens uppgifter på miljö- och hälsoskyddsområdet,

nybyggnad: uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats,

ombyggnad: ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas,

omgivningsbuller: buller från flygplatser, industriell verksamhet, spårtrafik och vägar,

planläggning: arbetet med att ta fram en regionplan, en översiktsplan, en detaljplan eller områdesbestämmelser,

sammanhållen bebyggelse: bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark,

studentbostad: en bostad avsedd för studerande på universitet, högskola, annan eftergymnasial utbildning eller vuxenutbildning,

tillbyggnad: ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym,

tomt: ett område som inte är en allmän plats men som omfattar mark avsedd för en eller flera byggnader och mark som ligger i direkt anslutning till byggnaderna och behövs för att byggnaderna ska kunna användas för avsett ändamål,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

underhåll: en eller flera åtgärder som vidtas i syfte att bibehålla eller återställa en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde, och

ändring av en byggnad: en eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde.

Paragrafen ändras genom att en ordförklaring införs för uttrycket förprövat enbostadshus.

Att byggnaden ska vara fristående innebär att den inte får vara sammanbyggd med ett annat bostadshus. Definitionen omfattar således inte till exempel kedjehus, parhus eller radhus. Ett enbostadshus är ett bostadshus med endast en bostadslägenhet, det vill säga endast en självständig bostad. Att byggnaden ska vara avsedd för permanentboende innebär att den inte kan vara ett sådant fritidshus som kan medföra undantag från utformnings- och de tekniska egenskapskraven på byggnadsverk enligt 8 kap. 6 §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

2 kap.

2 §

Planläggning och prövningen i ärenden om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt denna lag ska syfta till att mark- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov. Företräde ska ges åt sådan användning som från allmän synpunkt medför en god hushållning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. och 4 kap. 1–8 §§ miljöbalken ska tillämpas.

Paragrafen ändras så att motsvarande utgångspunkter som för lov och förhandsbesked även ska gälla för lokaliseringsprövningen vid lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

3 §

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag*, förutom i ärenden om lokaliseringsbesked och förprövningsbesked,* ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.

Den kommunala handlingsplanen för bostadsförsörjningen enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska vara vägledande vid tillämpningen av första stycket 5.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Paragrafen ändras så att ärenden om lokaliseringsbesked och förprövningsbesked undantas från tillämpningen av bestämmelsen. Motsvarande framgår även indirekt av bestämmelserna om förutsättningarna för lokaliseringsbesked och förprövningsbesked i 9 kap. 74 a och 74 b §§.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

4 §

Vid planläggning och i ärenden om bygglov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt denna lag får mark tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet.

Paragrafen ändras så att, utöver ärenden om bygglov och förhandsbesked, även ärenden om lokaliseringsbesked omfattas av tillämpningen av bestämmelsen.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

5 §

Vid planläggning och i ärenden om bygglov eller förhandsbesked enligt denna lag ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till

1. människors hälsa och säkerhet,
2. jord-, berg- och vattenförhållandena,
3. möjligheterna att ordna trafik, vattenförsörjning, avlopp *samt* avfallshantering,
4. *möjligheterna att ordna elektronisk kommunikation och samhällsservice i övrigt,*
5. möjligheterna att förebygga vatten- och luftföroreningar samt bullerstörningar, och
6. risken för olyckor, översvämning och erosion.

Bebyggelse och byggnadsverk som för sin funktion kräver tillförsel av energi ska lokaliseras på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till energiförsörjningen och energihushållningen.

Första stycket 1–3 och 6 gäller även i ärenden om lokaliseringsbesked.

Paragrafen ändras så att innehållet i den tidigare tredje punkten delas upp på två punkter för att få en mer ändamålsenlig hänvisning och tillämpning av det föreslagna nya tredje stycket. Efterföljande punkter får därav en ny nummerordning. Tillägget med det tredje stycket innebär att även lokaliseringsbesked ska omfattas av tillämpningen av första, tredje och sjätte punkten i första stycket i bestämmelsen. Det innebär att lokaliseringsfrågan i det avseendet är avgjord även om punkterna fyra och fem inte är uppfyllda (jfr 9 kap. 74 a §).

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

4 kap.

2 §

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Kommunen ska med en detaljplan pröva ett mark- eller vattenområdes lämplighet för bebyggelse och byggnadsverk samt reglera bebyggelsemiljöns utformning för

1. en ny sammanhållen bebyggelse med bygglovspliktiga byggnadsverk *eller förprövade enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov*, om det behövs med hänsyn till bebyggelsens karaktär, omfattning eller inverkan på omgivningen, till behovet av samordning eller till förhållandena i övrigt,

2. en bebyggelse som ska förändras eller bevaras, om regleringen behöver ske i ett sammanhang med hänsyn till den fysiska miljö som åtgärden ska genomföras i, till åtgärdens karaktär eller omfattning eller till förhållandena i övrigt,

3. en åtgärd som omfattas av krav på bygglov,

a) om åtgärden innebär att ett område kan tas i anspråk för, eller om den vidtas i ett område som redan har tagits i anspråk för, att anlägga

– ett industriområde,

– ett köpcentrum, en parkeringsanläggning eller något annat stadsbyggnadsprojekt,

– en skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,

– en hamn för fritidsbåtar,

– ett hotellkomplex eller en fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,

– en campingplats,

– en nöjespark, eller

– en djurpark, och

b) om åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan,

4. ett nytt byggnadsverk som inte är ett vindkraftverk, om byggnadsverket omfattas av krav på bygglov, eller är en annan byggnad än en sådan som avses i 9 kap. 4 eller 5 §, och

a) byggnadsverket eller dess användning får betydande inverkan på omgivningen eller om det råder stor efterfrågan på området för bebyggande, eller

b) byggnadsverket placeras i närheten av en verksamhet som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

5. en åtgärd som omfattas av krav på bygglov vid nyetablering av en verksamhet som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Första stycket 3 gäller inte åtgärder som enligt föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 1 § 1 inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Trots första stycket 4 krävs det ingen detaljplan om byggnadsverket kan prövas i samband med en prövning av ansökan om bygglov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*.

Första stycket 1 ändras så att även förprövade enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov ska omfattas av tillämpningen av bestämmelsen. Ändringen görs eftersom den nuvarande första punkten endast omfattar bygglovspliktiga byggnadsverk, det vill säga förprövade enbostadshus som uppfyller kraven för bygglovsbefrielse skulle annars inte omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen. Ändringen säkerställer således att kommunen ska upprätta en detaljplan också för de fall det handlar om en ny sammanhållen bebyggelse till följd av att det ingår förprövade enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov, om även övriga förutsättningar i bestämmelsen är uppfyllda. I tredje stycket görs ett tillägg så att även ärenden om lokaliseringsbesked omfattas av tillämpningen av det stycket, utifall ett förprövat enbostadshus skulle utgöra en sådan annan byggnad än en komplementbyggnad eller ett komplementbostadshus, och

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

som även uppfyller övriga förutsättningar i fjärde punkten a eller b i bestämmelsen.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

8 kap.

22 §

Material, konstruktioner och anordningar får typgodkännas för användning i byggnadsverk. Ett sådant typgodkännande får endast meddelas av någon som är ackrediterad för uppgiften enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och 5 § lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll eller som uppfyller motsvarande krav enligt bestämmelser i ett annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Om det följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 § första stycket 4 ska ett visst materialslag eller en viss konstruktion eller anordning vara typgodkänd för att få användas i ett byggnadsverk (obligatoriskt typgodkännande). Även om ett typgodkännande inte är obligatoriskt, får ett typgodkännande meddelas på ansökan (frivilligt typgodkännande).

Ett visst materialslag eller en viss konstruktion eller anordning som är typgodkänd ska anses uppfylla *de utformningskrav som avses i 1 § 1 och 3 samt* de tekniska egenskapskrav som avses i 4 § i de avseenden som typgodkännandet gäller.

Paragrafen kompletteras så att det blir möjligt att typgodkänna material, konstruktioner och anordningar även mot de angivna utformningskraven om lämplighet och tillgänglighet. Fler aspekter av en byggprodukt kan därmed beaktas vilket underlättar tillämpningen om möjligheten används.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.2.1.

9 kap. Lov, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked och förprövningsbesked*

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. bygglov för byggnader (3–18 §§),
2. bygglov för andra anläggningar än byggnader (19–33 §§),
3. bygglov nära gräns eller järnväg (34 och 35 §§),
4. bygglov i områden till skydd för totalförsvarets behov (36 §),
5. bygglov för särskilt värdefulla byggnadsverk och i särskilt värdefulla områden (37 och 38 §§),
6. tidsbegränsat bygglov och bygglov för ändamål av säsongskaraktär (39 och 40 §§),
7. förhandsbesked*, lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (41–*42 b* §§),
8. rivningslov och marklov (43–50 §§),
9. åtgärder för totalförsvaret (51 §),
10. lov för åtgärder som inte omfattas av krav på lov (52–54 §§),
11. anmälningsplikt (55 §),
12. förutsättningar och villkor för lov, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (56–*84 a* §§),
13. handläggningen av ärenden om lov, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked och förprövningsbesked* (85–113 §§), och
14. när lov börjar gälla och giltighetstiden för lov (114 och 115 §§).

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Rubriken ändras som en följd av att bestämmelser om lokaliseringsbesked och förprövningsbesked införs i 9 kap. i lagen.

Sjunde, tolfte och trettonde punkterna ändras som en följd av att bestämmelser om lokaliseringsbesked och förprövningsbesked införs.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

5 a §

Trots 3 § krävs det inte bygglov för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus i ett område som omfattas av en detaljplan, om

1. den fastighet som åtgärden avser

a) överensstämmer med detaljplanen,

b) avviker från detaljplanen men detaljplanens genomförandetid har gått ut för minst femton år sedan, eller

c) avviker från detaljplanen men avvikelsen har godtagits vid en tidigare bygglovsprövning eller fastighetsbildning enligt 3 kap. 2 § fastighetsbildningslagen (1970:988),

2. enbostadshuset inte strider mot detaljplanen,

3. åtgärden inte måste avvakta att genomförandetiden för detaljplanen börjar löpa,

4. enbostadshuset får en byggnadsarea som är högst 120,0 kvadratmeter, och

5. enbostadshuset får en taknockshöjd som är högst 5,5 meter.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen anger förutsättningarna för när ett förprövat enbostadshus får uppföras utan bygglov inom detaljplanelagt område. Den fastighet som åtgärden avser behöver överensstämma med detaljplanen, men vissa möjliga avvikelser för fastigheten finns. Det hus som ska uppföras får dock inte strida mot detaljplanen och behöver rymmas inom vissa maximala mått. Med nybyggnad avses enligt definitionen i 1 kap. 4 § PBL uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats. Med uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus enligt förevarande bestämmelse avses endast uppförande av en ny sådan byggnad, inte flyttning av ett tidigare uppfört förprövat enbostadshus till en ny plats. Taknockshöjd räknas enligt praxis, i likhet med byggnadshöjd enligt 1 kap. 3 § andra stycket PBF, från den medelnivå som marken har invid byggnaden. Byggherren behöver här utgå från husmodellen i förprövningsbeskedet. För att kunna uppföra det förprövade enbostadshuset på ojämn mark kan det behövas schaktning eller fyllning som i sig kan kräva marklov enligt 47 §. Byggherren behöver vid uppförandet även beakta om byggnaden avses placeras mindre än sex meter från allmän plats, eftersom beräkningen av höjden då i stället ska utgå från den allmänna platsens medelnivå invid tomten.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1 och 5.1.3.

5 b §

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Trots 3 § krävs det inte bygglov för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus i ett område som inte omfattas av en detaljplan, om

1. åtgärden omfattas av ett bindande förhandsbesked eller lokaliseringsbesked,

2. åtgärden inte strider mot förhandsbeskedet eller lokaliseringsbeskedet,

3. enbostadshuset får en byggnadsarea som är högst 120,0 kvadratmeter, och

4. enbostadshuset får en taknockshöjd som är högst 5,5 meter.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen anger förutsättningarna för när ett förprövat enbostadshus får uppföras utan bygglov utanför detaljplanelagt område. Det förprövade enbostadshuset behöver omfattas av ett lokaliseringsbesked eller förhandsbesked samt rymmas inom vissa maximala mått. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §. Taknockshöjd räknas enligt praxis, i likhet med byggnadshöjd enligt 1 kap. 3 § andra stycket PBF, från den medelnivå som marken har invid byggnaden. Byggherren behöver här utgå från husmodellen i förprövningsbeskedet. För att kunna uppföra det förprövade enbostadshuset på ojämn mark kan det behövas schaktning eller fyllning som i sig kan kräva marklov enligt 48 §. Byggherren behöver vid uppförandet även beakta om byggnaden avses placeras mindre än sex meter från allmän plats, om området jämte tomten omfattas av en detaljplan, eftersom beräkningen av höjden då i stället ska utgå från den allmänna platsens medelnivå invid tomten.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1 och 5.1.2.

36 §

Inom eller i anslutning till områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar krävs det bygglov för

1. nybyggnad och tillbyggnad av komplementbostadshus och inredning av ytterligare en bostad i ett enbostadshus, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält,

2. uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus och tillbyggnad av ett sådant, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält,

3. fasadändring som innebär att en solenergianläggning sätts upp eller väsentligt ändras i ett område som omfattas av en detaljplan,

4. nybyggnad och tillbyggnad av ekonomibyggnad för hästhållning och ändrad användning av ekonomibyggnad till hästhållning, om det är fråga om områden för flygplatser eller övnings- eller skjutfält, och

5. att sätta upp eller väsentligt ändra en ljusanordning, om den avsedda användningen av anordningen kan antas påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av totalförsvarets anläggningar.

Paragrafen utökas med en ny punkt som avser uppförande av nya förprövade enbostadshus och tillbyggnad av sådana hus. Förprövade enbostadshus kommer liksom komplementbostadshus kräva bygglov inom vissa av totalförsvarets riksintresseområden, när det handlar om riksintressen för flygplatser eller övnings- eller skjutfält. Då denna punkt likt punkten 1 avser en form av bostadshus har den för tematisk ordnings skull införts

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

som en ny punkt 2, vilket får till följd att de tidigare punkterna 2, 3 och 4 förskjutits till punkterna 3, 4 respektive 5. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

Förhandsbesked *och lokaliseringsbesked*

41 §

Den som avser att vidta en bygglovspliktig åtgärd *eller en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov* i ett område som inte omfattas av en detaljplan får begära ett förhandsbesked i frågan om åtgärden kan lokaliseras till en viss plats.

Rubriken ändras som en följd av införande av bestämmelser om lokaliseringsbesked utöver förhandsbesked.

Paragrafen ändras så att även en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov ska omfattas av möjligheten att begära ett förhandsbesked. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §. Angående förutsättningarna för att få ett positivt förhandsbesked, se 74 §. För uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus finns utöver förhandsbesked även möjligheten att i stället välja att begära ett lokaliseringsbesked, se 41 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

41 a §

Den som avser att vidta en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus i ett område som inte omfattas av en detaljplan får begära ett lokaliseringsbesked i frågan om åtgärden kan lokaliseras till en viss plats.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller en upplysning om möjligheten att begära ett lokaliseringsbesked i frågan om ett nytt förprövat enbostadshus kan uppföras på en plats i ett område som inte omfattas av någon detaljplan. Ett positivt lokaliseringsbesked innebär att det förprövade enbostadshuset kan uppföras utan lov om även övriga krav i 5 b § är uppfyllda. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

42 a §

Ett lokaliseringsbesked som innebär att åtgärden kan lokaliseras till en viss plats är bindande vid det kommande uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus, om uppförandet påbörjas inom två år från den dag då lokaliseringsbeskedet fick laga kraft.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen anger att ett lokaliseringsbesked är bindande vid uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus inom två år. Det innebär att byggherren behöver erhålla startbesked för det förprövade enbostadshuset inom två år. Bestämmelsen motsvarar vad som i 42 § anges om förhandsbesked. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

Förprövningsbesked

42 b §

Den som vill möjliggöra en åtgärd som innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus får begära ett förprövningsbesked i frågan om en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan.

Rubriken och bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller en upplysning om möjligheten att begära ett förprövningsbesked i fråga om en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan som krävs för att huset ska kunna omfattas av definitionen för ett förprövat enbostadshus som införs i 1 kap. 4 §. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §. Uppförande av ett förprövat enbostadshus är en anmälningspliktig åtgärd. Ett positivt förprövningsbesked som visar att husmodellen uppfyller ovanstående krav behöver finnas med i innehållet vid en anmälan för uppförande av ett förprövat enbostadshus. Angående förutsättningarna för att få ett positivt förprövningsbesked, se 74 b §. Ett beslut om förprövningsbesked får överklagas i enlighet med 13 kap. 6 §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

42 c §

Ett förprövningsbesked som innebär att en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan är bindande vid det kommande uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om giltigheten för förprövningsbesked. Ett förprövningsbesked har inte någon begränsning avseende giltighetstiden. Det är giltigt så länge de krav som är föremål för bedömning i förprövningen inte ändras. Skulle kraven på storleksbegränsning eller god form-, färg- och materialverkan i förprövningen ändras, så ändras även vad som omfattas av definitionen i 1 kap. 4 § och därmed också vad för

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

typ av förprövat enbostadshus som kan uppföras. Angående förutsättningarna för att få ett positivt förprövningsbesked, se 74 b §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

Förutsättningar för förhandsbesked *och lokaliseringsbesked*

74 a §

Ett lokaliseringsbesked som innebär att ett uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus kan lokaliseras till en viss plats får ges om åtgärden

1. inte strider mot områdesbestämmelser,

2. inte förutsätter planläggning enligt 4 kap. 2 §, och

3. uppfyller de krav på lokalisering som följer av 2 kap. 1–2 §§, 4 §, 5 § första stycket 1–3 och 6 samt 9–10 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser.

Vid bedömningen enligt första stycket 2 om en åtgärds miljöpåverkan förutsätter planläggning, ska hänsyn tas till de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan och som motsvarar de omständigheter som hänsyn ska tas till vid en undersökning av en åtgärds miljöpåverkan enligt 6 kap. miljöbalken. Om åtgärden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken och redan har miljöbedömts enligt 6 kap. miljöbalken, ska hänsyn tas till resultatet av den bedömningen.

Rubriken ändras som en följd av införande av bestämmelser om lokaliseringsbesked utöver förhandsbesked.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen redogör för förutsättningarna för att lämna lokaliseringsbesked för en åtgärd som avser uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus utanför detaljplanelagt område. Bestämmelsen är strukturerad på samma sätt som 74 § vilken avser förhandsbesked, men 74 a § första stycket 3 innebär en mer begränsad prövning utifrån bestämmelserna i 2 kap. jämfört med förhandsbesked. Paragrafens andra stycke är likalydande med 74 § andra stycket. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

Förutsättningar för förprövningsbesked

74 b §

Ett förprövningsbesked som innebär att en husmodell uppfyller kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan får ges om modellen

1. uppfyller de krav på storlek som följer av 5 a § 4 och 5 och 5 b § 3 och 4, samt

2. uppfyller de krav som följer av 8 kap. 1 § 2.

Rubriken och bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningar för ett förprövningsbesked. Enligt första punkten får ett positivt förprövningsbesked, som innebär att en husmodell uppfyller kraven storleksbegränsning samt

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

god form-, färg- och materialverkan, ges om modellen uppfyller de krav på storlek avseende byggnadsarea och taknockshöjd som följer av de respektive bestämmelserna med förutsättningarna för bygglovsbefrielse för förprövade enbostadshus. Taknockshöjd räknas enligt praxis från den medelnivå som marken har invid byggnaden. I prövningen i det här avseendet behöver prövningsmyndigheten vid bedömningen av om kravet på taknockshöjd innehålls utgå från hur grunden på den ansökta husmodellen är utformad i de handlingar som ansökan innehåller, för att på så sätt kunna göra en bedömning av den tänkta medelmarknivån invid byggnaden som då blir utgångspunkten för beräkningen av taknockshöjden. Vidare krävs det enligt andra punkten att modellen uppfyller de utformningskrav för byggnadsverk avseende god form-, färg- och materialverkan som följer av 8 kap. 1 § 2. Det ska i den delen göras en platsoberoende och fristående prövning av husmodellen i sig. Det handlar om vilka estetiska krav som kan ställas på byggnadens utformning och om byggnadens egenvärde. I detta innefattas byggnadens arkitektoniska utformning och materialverkan på byggnadens yttre (jfr prop. 1997/98:117 s. 20 och prop. 2009/10:170 s. 257–258 och 460).

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

80 §
För att lov, positivt förhandsbesked *eller positivt lokaliseringsbesked* ska kunna ges för en åtgärd i en ansökan som byggnadsnämnden ska underrätta Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar om enligt 97 § krävs det ett medgivande från den myndighet som ska ha underrättats.

Paragrafen ändras så att det vid tillämpningen av bestämmelsen krävs ett medgivande från nämnda myndigheter även för de fall det ska kunna ges ett positivt lokaliseringsbesked avseende lokaliseringen för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus. Motsvarande ändring görs även i 97 § som den här bestämmelsen hänvisar till.

Närmare överväganden finns i avsnitt 6.3.1.2.3.

Villkor inför startbesked

84 a §
Om kommunen i en detaljplan med stöd av 4 kap. 14 § har bestämt att lov endast får ges om en viss förutsättning är uppfylld, ska vid uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov en sådan förutsättning i stället vara uppfylld för att startbesked ska få ges.

Rubriken och bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att en förutsättning, som enligt en detaljplan måste vara uppfylld för att kunna ge lov, i stället ska vara uppfylld innan startbesked ges när det handlar om uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov, där det

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

således saknas möjlighet att beakta förutsättningen i en lovprövning eller ge lov med villkor enligt 83 §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.4.

Prövningsmyndigheter

85 §

Byggnadsnämnden prövar ansökningar om lov*,* förhandsbesked *och lokaliseringsbesked*.

Rubriken före paragrafen ändras till plural för att inkludera även prövningsmyndigheten för förprövningsbesked.

Paragrafen ändras så att även ansökningar om lokaliseringsbesked omfattas av tillämpningen av bestämmelsen och att dessa ska prövas av byggnadsnämnden.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

85 a §

Den myndighet som regeringen bestämmer är prövningsmyndighet för ansökningar om förprövningsbesked.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser med ett krav på regeringen att i föreskrifter ange vilken myndighet som ska pröva ansökningar om förprövningsbesked. I 16 kap. 8 b § finns även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att i föreskrifter meddela bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna om förprövningsbesked samt om handläggningen och avgifter i sådana ärenden.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

86 §

En ansökan om lov*,* förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska vara skriftlig och innehålla

1. fastighetens beteckning,
2. byggherrens person- eller organisationsnummer, namn och adress,
3. den tidpunkt då byggnads-, rivnings- eller markarbetena är avsedda att påbörjas,
4. förslag på kontrollansvarig med uppgift om dennes person- eller organisationsnummer och adress, om det behövs en kontrollansvarig enligt 10 kap. 9 och 10 §§,
5. de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen, och
6. de handlingar som krävs för beslut om startbesked enligt 10 kap., om sökanden vill ge byggnadsnämnden förutsättningar att besluta om lov och startbesked samtidigt.

En ansökan om bygglov ska också innehålla en kopia av ett beslut om skyddsrum enligt 3 kap. 1 § första stycket lagen (2026:440) om skyddsrum och skyddade utrymmen, om en underrättelse krävs enligt 3 kap. 2 § samma lag.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Paragrafen ändras så att även ansökan om lokaliseringsbesked ska omfattas av tillämpningen av bestämmelsen och som då också ska vara skriftlig och ha motsvarande innehåll.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

90 §
De handlingar som lämnas in i ansökan om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska vara lämpliga för arkivering, om byggnadsnämnden begär det.

Paragrafen ändras så att även handlingar som lämnas in i ansökan om lokaliseringsbesked ska omfattas av tillämpningen av bestämmelsen och som då behöver uppfylla samma krav på lämplighet för arkivering om byggnadsnämnden begär det.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

94 §
Byggnadsnämnden ska underrätta enligt det som framgår av 95–97 §§, om en ansökan om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser

1. en åtgärd som avviker från en detaljplan eller områdesbestämmelser, eller
2. en åtgärd som

a) ska utföras i ett område som inte omfattas av en detaljplan,
b) inte är reglerad i områdesbestämmelser, och
c) inte endast kompletterar ett en- eller tvåbostadshus med en sådan tillbyggnad eller komplementbyggnad som avses i 59 § 1.

Underrättelse behöver inte ske om det är uppenbart att lov inte kan ges, eller att ansökan saknar betydelse för ägaren eller innehavaren av den särskilda rätten som avses i 96 § första stycket 1.

Om ansökan ändras efter underrättelsen behöver en ny underrättelse endast ske om ändringen strider mot detaljplanen eller områdesbestämmelserna. De som har haft synpunkter på den ursprungliga ansökan ska dock alltid ges tillfälle att yttra sig.

Paragrafen ändras så att även en ansökan om lokaliseringsbesked ska omfattas av tillämpningen av bestämmelsen om byggnadsnämndens underrättelseskyldighet.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

97 §
Byggnadsnämnden ska i de fall som avses i 94 §, genom ett meddelande enligt 95 §, även underrätta Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, inom deras respektive ansvarsområden, om åtgärden i ansökan om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*

1. ska vidtas inom eller i anslutning till ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar, och
2. omfattas av krav på bygglov enligt bestämmelser som avses i 2 § andra stycket eller enligt det som följer av 3–7, 9–13, 15–17, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 31, 32, 36, 39 och 40 §§ eller krav på marklov enligt det som följer av 47–50 §§ *eller innebär uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov*.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

En sådan underrättelse krävs inte om Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar för viss åtgärd inom ett särskilt område har beslutat detta och underrättat kommunen om beslutet.

Paragrafen ändras så att underrättelseskyldigheten även ska omfatta en ansökan om lokaliseringsbesked för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus inom eller i anslutning till ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

98 §

Innan byggnadsnämnden beslutar om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska nämnden, om det inte är uppenbart obehövligt, underrätta sökanden och fastighetsägaren om allt underlag av betydelse för beslutet och ge dem tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över underlaget.

Paragrafen ändras så att skyldigheten enligt bestämmelsen även ska omfatta att ge tillfälle att yttra sig innan nämnden beslutar om ett lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

99 §

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov, förhandsbesked *och lokaliseringsbesked* skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden (ansökningsdagen),
2. den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till nämnden från sökanden på sökandens initiativ,
3. den dag efter ansökningsdagen då besked enligt 80 § kom in från Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, eller
4. den dag då sökanden avhjälpt en brist i ansökan, om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 91 § första stycket att avhjälpa bristen.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

Paragrafen ändras så att motsvarande tidsfrister som för lov och förhandsbesked även ska gälla för handläggningen av ärenden om lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

100 §

Byggnadsnämnden ska

1. när en ansökan om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* har kommit in, skriftligen informera sökanden om
   a) vilka tidsfrister som gäller för nämndens beslut i ärendet,
   b) att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och
   c) möjligheterna att överklaga nämndens beslut,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

2. om tidsfristen för beslut till följd av 99 § första stycket 2, 3 eller 4 börjar löpa vid en annan tidpunkt än ansökningsdagen, skriftligen informera sökanden om den ändrade tidpunkten, och

3. om tidsfristen förlängs enligt 99 § andra stycket, innan den ursprungliga tidsfristen gått ut skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den.

Paragrafen ändras så att samma krav på skriftlig information till sökanden som i ärenden om lov och förhandsbesked även ska gälla när en ansökan om lokaliseringsbesked har kommit in till byggnadsnämnden.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

102 §

Trots 99 § får byggnadsnämnden besluta att ett ärende om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inte ska avgöras förrän

1. frågan om dispens från strandskydd har avgjorts, om ärendet om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av en ansökan om dispens från strandskydd,

2. frågan om expropriation har avgjorts, om ärendet om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av en ansökan om expropriationstillstånd, eller

3. frågan om planarbete har avslutats, om ärendet om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser en byggnad eller ett markområde som också omfattas av ett påbörjat arbete för att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser.

Om kommunen inte har avslutat planarbetet enligt första stycket 3 inom två år från det att ansökan om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* kom in till byggnadsnämnden, ska dock ärendet om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avgöras utan dröjsmål.

Paragrafen ändras så att möjligheten för nämnden att besluta om anstånd med att avgöra ärendet som idag finns för lov och förhandsbesked även ska gälla för ärenden om lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

104 a §

Ett positivt lokaliseringsbesked ska innehålla

1. en upplysning om att lokaliseringsbeskedet endast gäller om uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus påbörjas inom två år från den dag då lokaliseringsbeskedet fick laga kraft, och

2. en upplysning om att lokaliseringsbeskedet inte innebär att åtgärden får påbörjas.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som upplysningsvis ska framgå av ett positivt lokaliseringsbesked. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

107 §
Om byggnadsnämnden tar ut en avgift för handläggningen av ett ärende om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*, ska nämnden i sitt beslut om avgift redovisa hur avgiften har bestämts.

Paragrafen ändras så att motsvarande redovisning av en avgift, som i beslut om lov och förhandsbesked, även ska gälla för beslut om lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

108 §
Ett beslut om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* ska, tillsammans med en uppgift om vad den som vill överklaga beslutet måste göra, delges

1. sökanden och fastighetsägaren, och
2. dem som avses i 96 § första stycket 1 och som har lämnat synpunkter i ärendet som inte har blivit tillgodosedda.

Om delgivning är uppenbart obehövligt ska beslutet i stället skickas till dem som avses i första stycket.

Delgivning med sökanden får inte ske enligt någon av bestämmelserna i 34–38 eller 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Paragrafen ändras så att motsvarande krav på delgivning som för beslut om lov och förhandsbesked även ska gälla för beslut om lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

109 §
Ett beslut om att ge lov, positivt förhandsbesked *eller positivt lokaliseringsbesked* ska kungöras genom ett meddelande om beslutet på kommunens anslagstavla.

I meddelandet ska beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt anges.

Kungörandet ska ske enligt lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m.

Paragrafen ändras så att motsvarande krav på kungörelse som för beslut om lov och förhandsbesked även ska gälla för beslut om lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

112 §
Om byggnadsnämndens beslut om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* avser ett sådant ärende som avses i 97 §, ska byggnadsnämnden genast skicka beslutet till Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar.

Paragrafen ändras så att kravet på att skicka beslutet till omnämnd och avsedd myndighet även ska gälla för beslut om lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

10 kap.

1 §

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. förutsättningar för att få påbörja vissa åtgärder och ta ett byggnadsverk i bruk,
2. aktsamhet vid bygg-, rivnings- och markåtgärder,
3. byggherrens skyldighet att kontrollera genomförandet och ha en kontrollplan,
4. kontrollansvariga och deras uppgifter,
5. *informationsmöte,* tekniskt samråd och startbesked innan åtgärderna påbörjas,
6. utstakning av en planerad byggnad, tillbyggnad eller anläggning,
7. byggnadsnämndens arbetsplatsbesök, och
8. slutsamråd och slutbesked i samband med att åtgärderna avslutas.

Femte punkten ändras som en följd av att bestämmelser om informationsmöte införs.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

Informationsmöte

13 c §

I fråga om uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att en anmälan enligt 6 kap. 3 a § plan- och byggförordningen (2011:338) har kommit in kalla till ett informationsmöte.

Kallelsen ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga.

Vid informationsmötet ska byggnadsnämnden i de fall det är aktuellt informera byggherren om gällande detaljplan för den fastighet som åtgärden avser, informera om bestämmelserna i 9 kap. 5 a § 1–3 eller 5 b § 1–2 och informera om byggherrens ansvar och vilka krav i övrigt som gäller för åtgärden enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och som om de inte uppfylls kan komma att leda till ingripande eller beslut om påföljd enligt 11 kap.

Byggnadsnämnden ska föra protokoll över informationsmötet.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att byggnadsnämndens ansvar att kalla till informationsmöte, vilka som ska kallas och innehållet i mötet. Angående vad som avses med att uppföra ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 9 kap. 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

14 §

I fråga om sådana åtgärder som avses i 3 § ska byggnadsnämnden utan dröjsmål efter att lov har getts eller anmälan har kommit in kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd, om

1. det krävs en kontrollansvarig enligt det som följer av 9 och 10 §§,
2. ett sådant samråd inte är uppenbart obehövligt, eller
3. byggherren har begärt ett sådant samråd.

Kallelsen ska vara skriftlig och skickas till byggherren och den eller dem som är kontrollansvariga. Kallelsen ska också skickas till dem i övrigt som enligt

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

detta kapitel ska ges tillfälle att delta i samrådet eller som enligt byggnadsnämndens bedömning bör ges tillfälle att delta.

I fråga om uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska byggnadsnämnden först efter att ett informationsmöte enligt 13 c § har genomförts utan dröjsmål kalla till ett sammanträde för tekniskt samråd enligt första och andra stycket.

Paragrafen kompletteras med en särskild reglering av situationen när ett informationsmöte har hållits. Byggnadsnämnden ska då efter informationsmötet utan dröjsmål kalla till tekniskt samråd.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

23 d §

Byggnadsnämnden ska med ett skriftligt startbesked godkänna att en åtgärd som avser uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus får påbörjas, om åtgärden kan antas komma att uppfylla

1. de utformningskrav som gäller enligt 8 kap. 1 § 1 och 3 samt 2 §, de tekniska egenskapskrav som gäller enligt 8 kap. 4–6 §§ och föreskrifter om dessa utformningskrav och tekniska egenskapskrav som har meddelats med stöd av denna lag, och

2. om de villkor som har uppställts enligt 4 kap. 14 § eller 9 kap. 84 a § är uppfyllda.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser byggnadsnämnden ska bedöma inför ett startbesked i de fall ärendet rör ett uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus. Omfattningen skiljer sig något i jämförelse med vad som ska bedömas i ärenden som inleds med ansökan om lov eller anmälan av andra åtgärder. 8 kap. 7 § om ändring eller flyttning av en byggnad blir till exempel inte aktuell. Angående vad som avses med att uppföra ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 9 kap. 5 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.4 och 5.1.5.

11 kap.

12 §

För ett visst geografiskt område får regeringen eller länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, besluta att det som enligt 10 och 11 §§ gäller för länsstyrelsens prövning av kommunens beslut också ska tillämpas i fråga om byggnadsnämndens beslut om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt 9 kap.

Om länsstyrelsen beslutar att överpröva ett lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*, får länsstyrelsen besluta att lovet, förhandsbeskedet *eller lokaliseringsbeskedet* inte ska gälla förrän prövningen har avslutats.

Paragrafen ändras så att, utöver beslut om lov och förhandsbesked, även beslut om lokaliseringsbesked ska omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen. Motsvarande ändring görs även i 13 kap. 4 § med begränsning av möjligheten att överklaga dessa beslut av länsstyrelsen.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

12 kap.

8 §

Byggnadsnämnden får ta ut avgifter för

1. beslut om planbesked, förhandsbesked, *lokaliseringsbesked,* startbesked, slutbesked och ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. *informationsmöte och* tekniska samråd,
4. slutsamråd,
5. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
6. upprättande av nybyggnadskartor,
7. framställning av arkivbeständiga handlingar,
8. expediering och kungörelse enligt 9 kap. 108–112 §§, och
9. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

Första punkten ändras så att avgift får tas ut även för beslut om lokaliseringsbesked. Tredje punkten ändras så att avgift även får tas ut för ett informationsmöte enligt 10 kap. 13 c §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2 och 5.1.5.

8 a §

Om en avgift tas ut för handläggningen av ett ärende om förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* enligt 8 § 1, 8 eller 9 eller ett ärende om lov enligt 8 § 2, 8 eller 9, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt 9 kap. 99 § första stycket överskrids. Avgiften ska dock inte reduceras om tidsfristen överskrids på grund av ett beslut enligt 9 kap. 102 §.

Om en avgift enligt 8 § 1, 3 eller 9 tas ut för handläggningen av en anmälan för en åtgärd som avses i 9 kap. 55 §, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 8 a § överskrids.

Paragrafen ändras så att motsvarande reduktion av avgift, som för handläggningen av ett ärende om förhandsbesked, även ska gälla om handläggningen av ärenden om lokaliseringsbesked överskrids.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2 och 5.1.5.

9 §

Byggnadsnämnden får ta ut en planavgift för att täcka programkostnader och kostnader för andra åtgärder som behövs för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om

1. nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad, *eller*
2. *nämnden ger startbesked för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus, och*
3. den fastighet som bygglovet *eller startbeskedet* avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Paragrafen ändras genom att det införs en ny andra punkt med innebörden att nämndens möjlighet att ta ut en planavgift även ska omfatta om den ger startbesked för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

Ändringen görs för att täcka upp möjligheten att ta ut en planavgift även för den åtgärden, som i normalfallet inte omfattas av krav på bygglov. Efterföljande punkt får ett nytt nummer och även en följdändring med anledning av införandet av den nya andra punkten, så att nyttorekvisitet även ska gälla för den fastighet som det startbeskedet avser.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.4.

13 kap.

2 §

Kommunala beslut enligt denna lag får inte överklagas i den del de avser

1. avbrytande av ett planarbete,
2. planbesked enligt 5 kap. 2 §,
3. andra frågor om gatukostnader än de som avses i 1 § 6,
4. förlängd handläggningstid enligt 9 kap. 99 §,
5. behovet av kontrollplan, kontrollansvarig, särskilt sakkunnig, tekniskt samråd eller slutsamråd,
6. ingripandebesked enligt 11 kap. 7 §, eller
7. en fråga som redan är avgjord genom en detaljplan, områdesbestämmelser, förhandsbesked *eller ett lokaliseringsbesked*.

Att tvister rörande gatukostnader prövas av mark- och miljödomstol framgår av 15 kap. 10 §.

Beslut enligt 3 kap. 9 § andra stycket eller 5 kap. 11 a § tredje stycket om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas får inte överklagas särskilt.

Första stycket sjunde punkten ändras så tillämpningen av bestämmelsen även omfattar att kommunens beslut inte får överklagas i den del de avser en fråga som redan är avgjord genom ett lokaliseringsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

4 §

Följande beslut av länsstyrelsen får inte överklagas:

1. beslut enligt 3 kap. 18 a § om ett reviderat granskningsyttrande,
2. beslut enligt 5 kap. 5 b § om vilket planeringsunderlag som sannolikt kan behövas för att länsstyrelsen ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 5 kap. 22 §,
3. beslut enligt 11 kap. 10 § i frågan om att överpröva kommunens beslut, eller
4. beslut enligt 11 kap. 12 § om att överprövningsbestämmelserna också ska gälla lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inom ett visst geografiskt område eller att ett lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inte ska gälla förrän en överprövning har avslutats.

Fjärde punkten ändras så att även lokaliseringsbesked ska omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen med begränsning av möjligheten att överklaga dessa beslut av länsstyrelsen enligt 11 kap. 12 § första respektive andra stycket.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

5 §

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Länsstyrelsens beslut enligt 11 kap. 11 § att helt eller i en viss del upphäva kommunens beslut om detaljplan, områdesbestämmelser, lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* får överklagas hos regeringen. Länsstyrelsens beslut att inte upphäva kommunens beslut, helt eller i en viss del, får inte överklagas.

Paragrafen ändras så att även länsstyrelsens beslut att upphäva eller inte upphäva kommunens beslut om lokaliseringsbesked ska omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

14 §

Ett beslut om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* inom sådana skydds- eller säkerhetsområden som avses i 4 kap. 42 § första stycket 4 a får överklagas av

1. Transportstyrelsen, om beslutet rör en civil flygplats,
2. Strålsäkerhetsmyndigheten, om beslutet rör en kärnkraftsreaktor eller annan kärnteknisk anläggning, och
3. Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, i andra fall än de som anges i 1 och 2.

Paragrafen ändras så att, utöver beslut om lov och förhandsbesked, även beslut om lokaliseringsbesked ska omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

16 §

Bestämmelser om överklagande av ett beslut som avses i 2 a, 3, 5, 5 a och 6 §§ finns i 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).

Tiden för överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan eller områdesbestämmelser räknas dock från den dag då beslutet eller justeringen av protokollet över beslutet har tillkännagetts på kommunens anslagstavla. När beslutet har fattats av kommunfullmäktige, ska det som enligt 43–47 §§ förvaltningslagen gäller i fråga om den myndighet som har meddelat beslutet i stället gälla kommunstyrelsen.

Tiden för överklagande av ett beslut om lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked* räknas, för alla som inte ska delges beslutet enligt 9 kap. 108 §, från den dag som infaller en vecka efter att beslutet har kungjorts på kommunens anslagstavla.

Paragrafen ändras i tredje stycket med ett tillägg så att även beslut om lokaliseringsbesked ska omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen om utgångspunkten för beräkningen av överklagandetiden.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

18 §

Om länsstyrelsen enligt 11 kap. 12 § har beslutat att överpröva en kommuns beslut om ett lov, förhandsbesked *eller lokaliseringsbesked*, får länsstyrelsen besluta att ett överklagande av samma kommunala beslut inte ska prövas förrän ärendet om överprövning enligt 11 kap. är slutligt avgjort.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Paragrafen innehåller bestämmelser om möjligheterna för länsstyrelsens samordning av ärenden när en länsstyrelse beslutar att överpröva ett kommunalt beslut med stöd av 11 kap. 12 § samtidigt som samma kommunala beslut överklagas enligt 13 kap. Paragrafen ändras med ett tillägg så att även beslut om lokaliseringsbesked ska omfattas vid tillämpningen av bestämmelsen.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.2.

16 kap.

Föreskrifter om förprövningsbesked

8 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om tillämpningen av bestämmelserna om förprövningsbesked i 9 kap. 42 b, 42 c och 74 b §§ samt om handläggningen och avgifter i sådana ärenden.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att i föreskrifter meddela bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna om förprövningsbesked samt om handläggningen och avgifter i sådana ärenden, inkluderande till exempel om krav på tidsfrister för handläggningen. En myndighet får enligt 3 § avgiftsförordningen (1992:191) ta ut avgifter för tjänster som den tillhandahåller bara om det följer av en lag eller förordning eller av ett särskilt beslut av regeringen. Att regeringen bestämmer vilken myndighet som är prövningsmyndighet för ansökningar om förprövningsbesked finns reglerat i 9 kap. 85 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

8.2 Förslag till ändring av plan- och byggförordningen (2011:338)

1 kap.

1 §

Denna förordning innehåller bestämmelser om

1. innehåll och definitioner (1 kap.),
2. planer och områdesbestämmelser (2 kap.),
3. krav på byggnadsverk (3 kap.),
4. krav på byggprodukter m.m. (4 kap.),
5. funktions- och säkerhetsåtgärder (5 kap.),
6. *förprövningsbesked och* anmälan (6 kap.),
7. kontrollplan, funktionskontrollanter, certifierade byggprojekteringsföretag, kontrollansvariga och sakkunniga (7 kap.),
8. tillsyn, vägledning och uppföljning (8 kap.),
9. byggsanktionsavgifter (9 kap.), och

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

10. bemyndiganden (10 kap.).

Sjätte punkten ändras som en följd av att rubriken till 6 kap. ändras. Se författningskommentaren vid 6 kap. 1 §.

6 kap. *Förprövningsbesked och anmälan*

Prövningsmyndighet för förprövningsbesked

1 §

Boverket prövar ansökningar om förprövningsbesked enligt 9 kap. 42 b § plan- och bygglagen (2010:900).

Rubriken för kapitlet ändras som en följd av att förprövningsbesked införs. Efterföljande rubriken och bestämmelsen är nya.

Paragrafen anger vilken myndighet som ska pröva ansökningar om förprövningsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

En ansökans innehåll och handläggning

1 a §

En ansökan om förprövningsbesked ska vara skriftlig och innehålla de ritningar, beskrivningar och andra uppgifter som behövs för prövningen.

Rubriken och bestämmelsen är nya.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som ska finnas med i en ansökan om förprövningsbesked. Den begränsade prövningen av en begäran om förprövningsbesked begränsar behovet av utredning i ärendet. Uppgifterna i ansökan ska vara anpassade för att möjliggöra en prövning av förutsättningarna för ett förprövningsbesked med att en husmodell ska uppfylla kraven på storleksbegränsning samt god form-, färg- och materialverkan enligt 9 kap. 74 b § PBL.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 b §

De handlingar som lämnas in i ansökan om förprövningsbesked ska vara lämpliga för arkivering, om Boverket begär det.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen anger att om Boverket begär det så ska de handlingar som lämnas in i ansökan om förprövningsbesked vara lämpliga för arkivering.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

1 c §
Om en ansökan om förprövningsbesked är ofullständig, får Boverket förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas eller att ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick om föreläggandet inte följs.

Om föreläggandet inte följs, får Boverket avvisa ansökan eller avgöra ärendet i befintligt skick.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafens första stycke innehåller bestämmelser om att Boverket kan förelägga sökanden att avhjälpa brister i en ansökan om förprövningsbesked. I föreläggandet ska i sådana fall upplysas om vilka följder det kan få för sökanden om föreläggandet inte följs. Enligt 6 § andra stycket och 20 § först stycket förvaltningslagen (2017:900) finns dock en viss skyldighet för myndigheten att i första hand inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet vägleda och hjälpa sökanden om en ansökan är ofullständig eller oklar. Enligt andra stycket får myndigheten, om ett föreläggande enligt första stycket inte följs, avgöra ärendet i befintligt skick eller om ansökan inte går att pröva i sak avvisa ansökan.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 d §
Boverket ska handlägga ärenden om förprövningsbesked skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. *den dag ansökan kom in till myndigheten (ansökningsdagen),*
2. *den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till myndigheten från sökanden på sökandens initiativ, eller*
3. *den dag då sökanden avhjälpt en brist i ansökan, om myndigheten inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 10 § första stycket att avhjälpa bristen.*

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tidsfrister för Boverkets handläggning av ärenden om förprövningsbesked. Enligt första stycket 1 ska Boverket besluta i ärenden om förprövningsbesked inom tio veckor från ansökningsdagen, vilket är den dag ansökan kom in till myndigheten. Enligt första stycket 2 ska Boverket besluta om förprövningsbesked inom tio veckor från den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till myndigheten från sökanden på sökandens initiativ. Enligt första stycket 3 ska Boverket besluta om förprövningsbesked inom tio veckor från den dag då sökanden avhjälpt en brist i ansökan, om myndigheten inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 10 § första stycket att avhjälpa bristen. Andra stycket innehåller en bestämmelse om förlängning av den tidsfrist som föreskrivs i första stycket. En förlängning av tidsfristen av

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

handläggningsskäl kan exempelvis bli aktuell när Boverket gett sökanden anstånd med att komma in med ytterligare underlag och underlaget inte kommit in vid den tidpunkt som myndigheten bestämt. En förlängning kan också bli aktuell om tidpunkten för att komma in med underlaget infaller efter den ursprungliga tioveckorsfristen.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 e §
Boverket ska
1. när en ansökan om förprövningsbesked har kommit in, skriftligen informera sökanden om
a) vilka tidsfrister som gäller för myndighetens beslut i ärendet,
b) att den avgift som myndigheten får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och
c) möjligheterna att överklaga myndighetens beslut,
2. om tidsfristen för beslut till följd av 11 § första stycket 2 eller 3 börjar löpa vid en annan tidpunkt än ansökningsdagen, skriftligen informera sökanden om den ändrade tidpunkten, och
3. om tidsfristen förlängs enligt 11 § andra stycket, innan den ursprungliga tidsfristen gått ut skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om information till sökanden om tidsfrister, avgiftsreduktion och möjligheterna att överklaga Boverkets beslut. Angående information om möjligheterna att överklaga myndighetens beslut så framgår det av 13 kap. 6 § PBL.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 f §
Om ett ärende om förprövningsbesked har återförvisats till Boverket för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 11 och 12 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag ärendet kom tillbaka till myndigheten.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tidsfrist och information till sökanden när ett ärende har återförvisats till Boverket för förnyad handläggning.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 g §
Ett positivt förprövningsbesked ska innehålla
1. en upplysning om att förprövningsbeskedet endast gäller för uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus, och
2. en upplysning om att förprövningsbeskedet inte innebär att åtgärden får påbörjas.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka uppgifter som ska framgå av ett positivt förprövningsbesked. Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 3 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 h §
Om Boverket tar ut en avgift för handläggningen av ett ärende om förprövningsbesked, ska myndigheten i sitt beslut om avgift redovisa hur avgiften har bestämts.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att Boverket i sitt beslut ska redovisa hur den avgift som tas ut i ärendet har fastställts.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 i §
Boverket får i ärenden om förprövningsbesked ta ut avgifter för
1. *beslut om förprövningsbesked,*
2. *framställning av arkivbeständiga handlingar, och*
3. *expediering av förprövningsbesked.*

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om för vad Boverket får ta ut en avgift vid handläggningen av ärenden om förprövningsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

1 j §
Om en avgift tas ut för handläggningen av ett ärende om förprövningsbesked enligt 16 § 1 eller 3, ska avgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som en tidsfrist enligt 11 § första stycket överskrids.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller bestämmelser om reduktion av avgift om en tidsfrist för handläggningen av ett ärende om förprövningsbesked överskrids.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.1.

Anmälningsplikt

1 k §
För en åtgärd som inte omfattas av krav på bygglov, rivningslov eller marklov enligt plan- och bygglagen (2010:900) krävs det en anmälan vid
1. rivning av en byggnad eller en del av en byggnad, om byggnaden har en byggnadsarea som är större än 50,0 kvadratmeter,

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS 2026.1112 Handling: 2147485

2. en ändring av en byggnad, om ändringen innebär att konstruktionen av byggnadens bärande delar påverkas väsentligt,
3. en ändring av en byggnad, om ändringen innebär att byggnadens brandskydd påverkas väsentligt,
4. en installation eller väsentlig ändring av en hiss, eldstad, rökkanal eller anordning för ventilation i en byggnad,
5. en installation eller väsentlig ändring av en anläggning för vattenförsörjning eller avlopp i en byggnad, eller
6. nybyggnad eller väsentlig ändring av ett vindkraftverk.

Paragrafbeteckningen är ny, men bestämmelsens innehåll motsvarar oförändrat den nuvarande 1 §. Rubriken flyttas för att följa den nya paragrafbeteckningen.

2 §

Trots *1 k §* krävs det inte en anmälan för
1. en åtgärd som är nödvändig för att följa ett föreläggande enligt 11 kap. plan- och bygglagen (2010:900),
2. en åtgärd med ett byggnadsverk som är avsett för totalförsvaret och som innefattar uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), eller
3. en åtgärd som avses i *1 k §* 2, 3, 4 eller 5 i fråga om
a) en byggnad eller tomt som tillhör staten eller en region, eller
b) en ekonomibyggnad i ett område som inte omfattas av en detaljplan.

Paragrafen motsvarar hela den tidigare bestämmelsen och ändras endast på så sätt att hänvisningen till 1 § i stället blir till 1 k §.

3 a §

En anmälan krävs för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om krav på anmälan av ett nytt förprövat enbostadshus som inte omfattas av krav på bygglov. Med nybyggnad avses enligt definitionen i 1 kap. 4 § PBL uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats. Med uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus enligt förevarande bestämmelse avses endast uppförande av en ny sådan byggnad, inte flyttning av ett tidigare uppfört förprövat enbostadshus till en ny plats.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

4 §

Bestämmelser om förutsättningar för att få påbörja en åtgärd som omfattas av krav på anmälan finns i 10 kap. 23 c § plan- och bygglagen (2010:900).

Bestämmelser om förutsättningar för att få påbörja en åtgärd som omfattas av krav på anmälan för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus finns i 10 kap. 23 d § plan- och bygglagen.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Paragrafen har kompletterats med en hänvisning till bestämmelsen i 10 kap. 23 d § PBL, som reglerar omfattningen av den bedömning byggnadsnämnden ska göra inför startbeskedet i ett ärende om anmälan för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

6 §

Utöver det som anges i 9 kap. 86 och 90 §§ plan- och bygglagen (2010:900) ska en anmälan innehålla de handlingar som krävs för beslut om startbesked enligt 10 kap. plan- och bygglagen.

Vid en anmälan för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska utöver det som anges i första stycket en anmälan innehålla ett positivt förprövningsbesked.

Paragrafen har kompletterats med kravet att anmälan i ett ärende om för uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus ska innehålla ett positivt förhandsbesked.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

9 kap.

6 a §

För att påbörja ett uppförande av ett nytt förprövat enbostadshus som kräver anmälan enligt 6 kap. 3 a § eller påbörja en del av en sådan åtgärd före startbesked, och därigenom bryta mot 10 kap. 3 § första stycket 2 eller 3 a § plan- och bygglagen (2010:900) är byggsanktionsavgiften 1,5 prisbasbelopp med ett tillägg av 0,005 prisbasbelopp per kvadratmeter av byggnadens sanktionsarea.

Bestämmelsen är ny.

Paragrafen reglerar den byggsanktionsavgift som ska tas ut om uppförandet av ett nytt förprövat enbostadshus påbörjas utan anmälan eller startbesked. Beräkningsgrunden är densamma som för ett lovpliktigt enbostadshus (jfr 6 § 1). Angående vad som avses med ett nytt förprövat enbostadshus, se författningskommentaren till 6 kap. 3 a §.

Närmare överväganden finns i avsnitt 5.1.5.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

9 Referenser

9.1 Tryckta källor

Boverket (2014). Förutsättningar för ökat småhusbyggande i storstadsregionerna. Rapport 2014:24.

Boverket (2017). En mer förutsägbar byggprocess – Förenklad kontroll av serietillverkade hus. Rapport 2017:23.

Boverket (2024). Konsekvensutredning BFS 2024:1 – Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifierade byggprojekteringsföretag.

Boverket (2024). Utvärdering av reglerna om handläggningstider och avgiftsreduktion. Rapport 2024:11.

SOU 2012:86. Ökat bostadsbyggande och samordnade miljökrav – genom enhetliga och förutsägbara byggregler.

SOU 2019:68. Modernare byggregler – förutsägbart, flexibelt och förenklat.

SOU 2020:75. Bygg och bo till lägre kostnad – förslag för bättre konkurrens i bostadsbyggandet.

9.2 Icke-tryckta källor

Boverket (2024). Öppna data översiktsplanering. https://www.boverket.se/sv/om-boverket/oppna-data/plan-och-byggenkaten/oppna-data-oversiktsplanering/ Hämtad 2026-05-25.

Boverket (2024). Öppna data lov och byggande. https://www.boverket.se/sv/om-boverket/oppna-data/plan-och-byggenkaten/oppna-data-lov-och-byggande/ Hämtad 2026-05-25.

Boverket (2025). Föreningen väljer två intygsgivare. https://www.boverket.se/sv/ekonomiska-planer/val-av-intygsgivare/ Hämtad 2026-05-25.

Boverket (2025). Regeringsuppdrag om nytt regelverk för bygglov. https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/uppdrag/avslutade-uppdrag/nytt-regelverk-for-bygglov/ Hämtad 2026-05-25.

Byggföretagen (2022). Bostadsresan. https://byggforetagen.se/app/uploads/2022/03/Bostadsresan.pptx Hämtad 2026-05-25.

Byggmaterialindustrierna (2025). https://byggmaterialindustrierna.se/ Hämtad 2026-05-25.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Hyresgästföreningen/Novus (2022). Hyresgästerna 2022. https://www.hyresgastforeningen.se/globalassets/bostadsfakta/rapporter/2022/hyresgasterna_2022_hela_rapporten.pdf Hämtad 2026-05-25.

Hellström, Anders (2025). Byggherrekostnadernas utveckling 2021–2024. https://www.tmf.se/imagevault/publishedmedia/su76c45mo49qod1yjqds/Byggherrekostndernas_utveckling_2021-2024_1.0.pdf Hämtad 2026-05-25.

Mäklarsamfundet (2024). Svenska boendepreferenser. https://www.maklarsamfundet.se/sites/default/files/Media%20Opinion/pdf/Boendepreferenser%202024.pdf Hämtad 2026-05-25.

Regeringen (2024). Uppdrag att verka för ökat småhusbyggande ge-nom en ny egnahemrörelse. https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2024/05/uppdrag-att-verka-for-okat-smahusbyggande-genom-en-ny-egnahemsrorelse/ Hämtad 2026-05-25.

RISE Research Institutes of Sweden AB. CR 100 Certifieringsregler och beställning av certifiering. https://www.ri.se/sv/certifiering-pa-rise/produktcertifiering/certifieringsregler-och-bestallning-av-certifiering Hämtad 2026-05-25.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2025). Servicemätningen Insikt. https://skr.se/samhalleochnaringsliv/naringslivochforetagsklimat/servicematningeninsikt.7680.html Hämtad 2026-05-25.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2026). Yrkeshögskola, rekryteringsläget i kommuner och regioner. https://extra.skr.se/skr/tjanster/statistik/kompetensforsorjning/yrkeshogskolarekrytering.9790.html Hämtad 2026-05-25.

Trä- och Möbelföretagen (2024). Ett år med trä- och möbelindustrin. https://www.tmf.se/imagevault/publishedmedia/xscaa4ntz9fcj9i014y1/TMF_verksamhetsber-ttelse_f-r_2024_Slutlig.pdf?download=0 Hämtad 2026-05-25.

Trä- och Möbelföretagen. Sök medlemsföretag. https://www.tmf.se/sok-medlem/ Hämtad 2026-05-25.

9.3 Författningar och andra rättsakter

Boverkets föreskrifter (2024:14) om byggnaders tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:19) om typgodkännande och tillverkningskontroll.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen).

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/3110 av den 27 november 2024 om fastställande av harmoniserade regler för saluföring av byggprodukter och om upphävande av förordning (EU) nr 305/2011.

Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar.

Mark- och miljööverdomstolens beslut den 18 februari 2025 i mål nr ÖP 16897–24.

Bet. 2025/26:CU24. Civilutskottets betänkande.

Prop. 2025/26:118. Tillståndsprövning enligt förnybardirektivet.

Prop. 2025/26:142. Ett starkare skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap.

Prop. 2025/26:172. Effektiv och säker byggprocess.

Prop. 2025/26:209. En snabbare uppbyggnad av kriminalvårdsanstalter och häkten.

Rskr. 2025/26:256. Riksdagens skrivelse.

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Ankom: 2026-08-11 Ärende: KS.2026.1112 Handling: 2147485

Fastställd: dnr 5913/2024

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se

Diarienummer KS.2026.778

§ 184 Årsredovisning 2025 - Samordningsförbundet i Jämtlands län

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Årsredovisning 2025 för Samordningsförbundet i Jämtlands län godkänns.
2. Styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Årsredovisning 2025 för Samordningsförbundet i Jämtlands län godkänns.
2. Styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Jäv

Karin Näsmark (S) anmäler jäv.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsförbundet har upprättat en årsredovisning för 2025. För verksamhetsåret 2025 redovisar Samordningsförbundet ett resultat på 1 271 000 kronor jämfört med 594 000 kronor föregående år. Verksamhetens intäkter uppgick till 8 227 000 kronor vilket är en minskning med - 257 000 kronor jämfört med 2024.

Revisorerna, statens revisor samt regionens revisor, har granskat redovisningen och bedömer att styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län har på ett ekonomiskt och tillfredsställande sätt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt på

§ 184 fortsättning

tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen delvis varit tillräcklig. Bedömningen är även att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Revisorerna bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella målen och de verksamhetsmål som är uppställda. De tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Årsredovisning 2025, Samordningsförbundet

Granskningspromemoria 2025

Revisionsberättelse 2025, statens revisor

Revisionsberättelse 2025, regionens revisor

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

2026-09-29

Diarienummer KS.2026.778

Årsredovisning 2025 - Samordningsförbundet i Jämtlands län

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Årsredovisning 2025 för Samordningsförbundet i Jämtlands län godkänns.
2. Styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2025.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsförbundet har upprättat en årsredovisning för 2025. För verksamhetsåret 2025 redovisar Samordningsförbundet ett resultat på 1 271 000 kronor jämfört med 594 000 kronor föregående år. Verksamhetens intäkter uppgick till 8 227 000 kronor vilket är en minskning med - 257 000 kronor jämfört med 2024.

Revisorerna, statens revisor samt regionens revisor, har granskat redovisningen och bedömer att styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län har på ett ekonomiskt och tillfredsställande sätt bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt på tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen delvis varit tillräcklig. Bedömningen är även att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och årsredovisningen har upprättats enligt med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed.

Revisorerna bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella målen och de verksamhetsmål som är uppställda. De tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsen

2026-09-29

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2025, Samordningsförbundet

Granskningspromemoria 2025

Revisionsberättelse 2025, statens revisor

Revisionsberättelse 2025, regionens revisor

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, kansliet

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen, kansliet

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Samordningsförbundet i Jämtlands län

ÅRSREDOVISNING 2025

Beslutad av förbundsstyrelsen 2026-03-13

SAMORDNINGSFÖRBUNDET JÄMTLANDS LÄN

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Innehåll

Förvaltningsberättelse ... 3
Om förbundet ... 3
Översikt över verksamhetens utveckling ... 2
Styrning och uppföljning ... 2
Beskrivning av verksamheten ... 3
Resultat och måluppfyllelse ... 5
Ekonomiskt resultat ... 12
Förhållanden och händelser av betydelse för resultat och ekonomisk ställning ... 12
Driftsredovisning ... 13
Förväntad utveckling ... 13
Finansiella rapporter ... 14
Resultaträkning ... 14
Balansräkning ... 14
Kassaflödesanalys ... 14
Redovisningsprinciper ... 15
Noter ... 15

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Förvaltningsberättelse

Denna årsredovisning innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhet samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2025.

Om förbundet

Organisation

Samordningsförbundet i Jämtlands län bildades som länsförbund 2011 och är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Jämtland Härjedalen samt länets åtta kommuner som medlemmar.

Förbundet leds av en styrelse till vilken respektive medlemsorganisation utsett varsin ledamot och ersättare. Till sin hjälp har styrelsen ett kansli som verkställer styrelsens beslut och har en länsövergripande uppgift att samordna och utveckla arbetet.

Samverkansgrupper för förbundets parter finns lokalt i länets åtta kommuner samt länsövergripande. Dessa är viktiga för partsgemensam ledning och utveckling av förbundsfinansierad verksamhet och samverkansarbete.

Syfte

Syftet med förbundet är att svara för en finansiell samordning inom arbetslivsinriktad rehabilitering mellan förbundets fyra parter, på lokal och regional nivå i Jämtlands län med målsättning att öka individers förmåga till förvärvsarbete och nyttja samhällets resurser effektivt. Samordningsförbundet arbetar utifrån Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (Finsamlagen) och den förbundsordning som beslutats av förbundets medlemmar.

Uppdrag

Samordningsförbundets uppdrag är att, genom finansiell samordning verka för att individer med behov av stöd från flera myndigheter ska få samordnad rehabilitering, så att de får möjlighet att uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga för att kunna försörja sig själva.

Samordningsförbundet ansvarar för de medel som överförs till den finansiella samordningen och för att finansiera insatser som utförs av parterna, förbundet bedriver inte självt någon rehabiliteringsverksamhet.

Finansierad verksamhet kan vara individinriktad, genom arbetslivsinriktat stöd och samordning som kompletterar parternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundet kan också stödja strukturinriktade aktiviteter riktade mot att främja och utveckla myndigheternas samverkan och samordning av arbetslivsinriktad rehabilitering.

Vision och värdegrund

Samordningsförbundets vision är att vara ett levande och kraftfullt länsförbund som genom samverkan bidrar till individers växande och egen försörjning.

Förbundets värdegrund utgår från tron på individers egen förmåga och baseras på empati, förståelse, kunskap och respekt. Verksamheten ska präglas av öppenhet mot omvärlden och en hög grad av professionalitet.

Medelstilldelning

Förbundets medlemmar beslutar årligen om tilldelning av medel till förbundet, med statens tilldelning som utgångspunkt. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bidrar tillsammans med

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

hälften av medlen, regionen med en fjärdedel och länets åtta kommuner med en fjärdedel. 2025 var tilldelningen 8 227 tkr.

Översikt över verksamhetens utveckling

Belopp i tkr	2025	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter	8 227	8 484	7 918	7 930	8 502	8 623	8 972
Verksamhetens kostnader	6 956	9 079	9 333	10 295	7 034	6 498	9 918
Årets resultat (tkr)	1 271	-594	-1 409	-2 317	1 361	2 024	-965
Antal anställda, kansli	1,5	3,0	2,4	2	2	2,6	2,8

Samordningsförbundets intäkter bestod under 2025 av medelstilldelningen, 8 227 tkr. Tilldelningen låg på samma nivå som året innan, en lägre nivå än för 5 år sedan. Inför år 2025 hade förbundet ett eget kapital i nivå med det rekommenderade, årets resultat innebär ett överskott gentemot budget och ökat eget kapital. Förbundskansliets bemanning uppgick under året till ca 1,5 årsheltidstjänster.

Styrning och uppföljning

Förbundsstyrelse

Samordningsförbundet leds av en styrelse till vilken respektive medlem utsett varsin ledamot och ersättare. Förbundet är en fristående juridisk organisation där styrelsen utövar beslutanderätten, förvaltningen och verkställigheten. I styrelsens ansvar ligger därav ansvar för uppföljning och intern kontroll.

Styrelsen har under året upprättat tertialvisa uppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin samt uppföljning av riskanalys och kontrollåtgärder utifrån internkontrollplanen. Vid styrelsens fyra sammanträden togs även bland annat beslut om finansiering av insatser, införande av ny finansieringsmodell och långsiktigt finansierad verksamhet samt ändringar i strukturen för ledning, styrning och samverkan inom förbundets uppdragsområde. Styrelsen beslutade även om kommande verksamhetsplan, plan för intern kontroll samt revidering av arkivbeskrivning och attestordning.

Kansli

Till sin hjälp har styrelsen ett kansli bestående av förbundschef och verksamhetsutvecklare som bereder och verkställer styrelsens beslut, sköter förbundets förvaltning och stödjer parternas samverkan och gemensamma finansiering genom förbundet. Under hösten har verksamhetsutvecklartjänsten varit vakant på grund av tjänstledighet.

Förbundets anställda deltar inte i förbundsmedlemmarnas arbete med enskilda individer/deltagare eller i myndighetsutövning. Förbundet köper ekonomistöd från Kommunförbundet och har stöd från Östersunds kommun med lönehantering och arkivering.

Lokala styrgrupper och länsgemensam samverkansgrupp (Länsam)

Lokala styrgrupper för förbundsfinansierade insatser och partssamverkan finns i länets alla åtta kommuner och består av representanter från förbundets parter (Försäkringskassans representant deltar som adjungerad). I förbundets länsgemensamma samverkansgrupp (Länsam) hanterar representanter för alla fyra parter och alla lokala styrgrupper länsgemensamma samverkansfrågor och insatser.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Dessa samverkansgrupper har inget formellt ansvar i förhållande till förbundsstyrelsens beslut om finansiering, men är viktiga för förbundets verksamhetsplanering och styrning genom delaktighet i behovs- och resultatanalyser för underlag i prioritering och utvärdering samt partsgemensam ledning av förbundsfinansierad verksamhet.

Samverkansgruppernas respektive fyra möten under året hade fokus på ledning, uppföljning och utveckling av STAR. Under året genomfördes även en utvärdering av strukturen för samverkan, ledning och styrning som ledde till förändringar i samverkansgrupperingarna inför 2026.

Medlemssamråd

Det årliga samrådet med representanter från medlemmarna genomfördes i september. Under samrådet gavs medlemmarna möjlighet till inspel kopplat till förbundets resultat och inför styrelsens beslut om inriktningsområden för kommande år.

Revisorer

Förbundets förvaltning granskas av revisorer för medlemmarnas räkning. Försäkringskassan utser revisor för statens räkning, regionen utser revisor för kommunerna och regionen.

Resultatuppföljning och utvärdering

Från 2023 har staten en ny och förenklad ordning för uppföljning av samordningsförbundens resultat där endast övergripande deltagarantal för individinriktade och strukturella insatser registreras i systemet Uppföljning Finsam. För att utvärdera finansierad verksamhet har förbundet därför en egen rutin för tertialvis insamling av resultat från insatserna som stöd för kontinuerlig uppföljning.

Verksamheten följs också upp genom enkätundersökningar, framtagna av Nationella nätverket för samordningsförbund (NNS), till deltagare och medarbetare i insatser samt ledningsrepresentanter i samverkan.

Beskrivning av verksamheten

Förbundets inriktningsområden

I verksamhetsplanen framgår att förbundet ska finansiera både individinriktade och strukturinriktade insatser. Arbetet ska främja samverkan mellan parterna, stärka samordningen av deras insatser och bidra till lärande och metodutveckling med fokus på individnytta och samhällsnytta. Insatserna ska ge personer i arbetsför ålder med behov av samordnad rehabilitering bättre möjligheter att närma sig arbete och egen försörjning. Förbundet ska också verka för jämställdhet samt stärka individens delaktighet och inflytande i insatser och samverkan.

I styrelsens inriktningsområden för 2025–2027 prioriteras:

- länsgemensam kompetensutveckling och gemensamma insatser
- STAR som långsiktigt hållbar struktur för samverkan och samordning på handläggarnivå
- utveckling av arbetsinriktat stöd för både individer och arbetsgivare för att skapa hållbara arbetstillfällen för förbundets målgrupper

Målgrupp i förbundets individinsatser

Fokus för förbundets pågående finansierade insatser är samordnat stöd för personer som själva av olika orsaker har svårigheter att hålla i och samordna sina myndighetskontakter och har behov av kombinerade sociala-, hälsoinriktade och arbetslivsinriktade insatser för att närma sig arbete.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Individer med lång tid i offentlig försörjning eller utan arbete, som haft svårt att etablera sig på arbetsmarknaden samt unga med behov av samordnat stöd är prioriterade målgruppen.

Individinriktade insatser

De finansierade individinriktade insatserna under 2025 var alla kopplade till utvecklingen av samverkansteam för arbetslivsinriktad rehabilitering (STAR) i länets kommuner, som ska stärka samordnade bedömningar, gemensamma planer och parallella insatser från förbundets parter så att individer i förbundets målgrupper får sammanhållet stöd.

- **Samordnare för STAR-team i länets samtliga kommuner:** Samordnarfunktioner med uppdrag att hålla i samverkansteamens utveckling av samordning och samplanering för individer i behov av samordnad rehabilitering, samt att i olika grad bistå teamet i det individinriktade arbetet. I slutet av 2025 har 6 av 8 STAR-team övergått till finansiering av 0,5 tjänst samordnare med gemensam form för uppdraget.

- **Coachresurs knuten till STAR-team:** I Strömsund finansierades under första delen av året även en coachtjänst för individstöd. Finansieringen av coach upphörde under hösten 2025.

- **Psykiatrins roll i samverkan:** Rehabkoordinator från psykiatrin som ingår i alla åtta samverkansteam. Under första halvåret finansierades även resurs för kartläggning och dialog mellan psykiatri och primärvård, vilken därefter avslutades.

- **Metodutveckling utifrån BIP och IPS:** I Åre finansieras en resurs för implementering av IPS-metoden (Individual Placement and Support) och att utveckla arbetssätt enligt Vaeksthusets BIP-forskning (Beskaeftiges Indikator Projekt).

Avslutade finansierade insatser under året: Under 2025 avslutades två 5-åriga finansieringar; LISS i Strömsund och ENIG i Östersund. Insatserna övergick till en del i fortsatt finansiering av lokal samordnare för STAR.

Strukturinriktade insatser

Strukturinriktade insatser ska bidra till medlemmarnas goda relationer, stärkt kunskap och effektiv samordning till nytta för individer med behov av samordnad rehabilitering. Under 2025 har följande samverkansinsatser finansierats och anordnats:

Utredning för utveckling av långsiktigt finansierad verksamhet: Under hösten finansierades en utredare med uppdrag att ta fram förslag för STAR som långsiktig verksamhet för samordning och arbetsinriktat stöd.

Samordnarnätverk och utvecklingsdag för STAR-team: Utvecklingsarbetet har under året haft fokus på utvecklingen av en långsiktig modell för STAR.

Utvecklings- och samverkanskonferenser:
- Analys- och kunskapsdagen för politiker och tjänstemän i förbundets samverkansstrukturer, med fokus på att utvärdera föregående års finansierade verksamhet och diskutera prioriterade behov framåt, med särskilt fokus på behovsbaserad planering.
- Samjamtdagen, med kunskapsbaserade arbetssätt som tema. Föredrag om arbetssätt och utvecklingsarbete inom arbetsinriktat stöd från socialtjänsten i Timrå kommun, föreningen MIND samt från aktuella projekt i länet; ”NOI” med inriktning arbetsgivarsamverkan och ”LUNA” med inriktning kompetensutveckling (framtaget genom förstudie i förbundet).

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

- Länskonferens UVAS, med fokus på Unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) tillsammans med Kommunförbundet, med delaktighet från bland andra MUCF och Umeå Universitet.
- Beroendedagen, anordnad av psykiatrin för medarbetare inom Regionen och kommunerna, med inslag, bland annat, om arbetsinriktat stöd för personer med samsjuklighet utifrån metoden IPS. Medfinansierades av förbundet.

Lärande- och kompetensutvecklingsinsatser: Förbundet anordnade flera digitala lärandeseminarier för medarbetare under året; ”Webinarium för nyanställda (om parternas respektive verksamhet och uppdrag)”, ”Vikten av tilltro till individen”, ”Att tänka på i arbetsinriktat stöd till personer med autism”, ”Att leva med autism och ADHD”, ”Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld”, ”Ur arbetsgivarens perspektiv” samt studiebesök och föreläsning om Fontänhuset Jämtland Härjedalen.

Resultat och måluppfyllelse

Nedan följer en sammanställning av deltagande, resultat och rapporter från årets finansierade insatser som inleds med en sammanfattning. Därefter redovisas måluppfyllelse i förhållande till de av förbundsstyrelsen fastställda verksamhetsmålen för år 2025.

Sammanfattning av verksamhetsresultat

De individinriktade insatserna under 2025 visar ett ökande deltagande, ett stabilt flöde genom insatserna, samt förbättrade resultat kopplat till arbete och studier. Genomförandet av STAR-verksamheten har stärkts under året med stabilt inflöde, fler SIP-möten och ett ökat arbetsfokus.

Utmaningar som lyfts är långa ärendetider, begränsad kapacitet hos parterna, brist på förberedande aktiviteter samt behov av säkrare informationshantering.

Deltagande och flöden

- 332 personer deltog i individinriktade insatser 2025 – högsta siffran på fem år.
- 146 nya och 142 avslutade deltagare; avsluten ökade med 46 % från 2024.
- Ca 200 nya ärenden lyftes till STAR; 65 % blev inskrivna. Större andel från Försäkringskassan.

Resultat för individer

- 35 % av avslutade deltagare gick vidare till arbete eller studier (ökning från tidigare år). Fler män än kvinnor går till arbete.
- Minskad andel avslutas till arbetsinriktade insatser via AF eller till andra insatser (ej arbetsinriktade).
- Försörjningsläget förbättras generellt efter STAR: fler med lön, studiemedel, sjuk- eller aktivitetsersättning – färre med försörjningsstöd.
- Minskad positiv respons i NNS-enkäten

Avslutade insatser: Två större insatser LISS (Strömsund) och ENIG (Östersund) avslutades och har bidragit till utvecklingen av STAR-modellen.

Strukturinriktade insatser: Omfattande aktivitet med 620 deltagare i samverkans- och lärandeforum. Förstudie i förbundet ledde till att ESF-projektet LUNA startade, stärker kompetensutveckling i länet. Ny modell för STAR-verksamheten inför 2026 färdigställd.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Resultat i individinriktade insatser

Deltagarflöde

Totalt var 332 individer inskrivna i förbundsfinansierade insatser under 2025 (160 kvinnor och 167 män, 5 som ej angivit), vilket var fler än de sista fem åren. Därutöver lyftes 54 personers samordningsärenden för konsultation i STAR-team. (Tabell 1.)

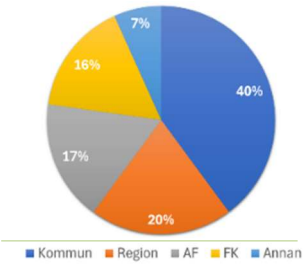
Ca 200 nya ärenden lyftes under året till STAR för gemensam bedömning och samordning, 65% av dem blev inskrivna som deltagare.

Flest ärenden lyftes från kommunal verksamhet, ca 40%. Ungefär lika stor andel lyftes från övriga tre parter, 20% från Regionen, 16% från Försäkringskassan och 17% från Arbetsförmedlingen, andelen ärenden från Försäkringskassan är fortsatt större, framför allt i Östersunds kommun. (Figur 1.)

Tabell 1. Deltagarantal över tid

År	Totalt	Kvinnor	Män
2021	178	104	74
2022	193	90	103
2023	320	154	166
2024	292	146	143
2025	332	160	167

Figur 1. Ärenden från parterna

Tabell 2. Deltagare	2025			2024		
	Alla	Kvinnor	Män	Alla	Kvinnor	Män
Inskrivna deltagare	332	160	167	292	146	143
Nya deltagare	146	74	72	132	67	64
Avslutade deltagare	142	73	69	97	53	44
Med kontakt hos psykiatrin	101	57	44	105	57	48
Anonyma/konsultationer	54	-	-	54	-	-

Till skillnad från föregående år sågs ett jämt flöde in och ut ur insatser. Antalet avslutade ärenden har ökat med 46% jämfört med föregående år, vilket troligen är kopplat till förtydligade rutiner för avslut i STAR.

När det gäller deltagare med kontakt hos psykiatrin, är antalet ungefär detsamma som föregående år, men andelen av totalen något lägre; 30% 2025 jämfört med 36% 2024 och 23% 2023.

Fördelningen mellan kvinnor och män i deltagarflödet är jämn, vi ser en övervikt av kvinnor bland individer inskrivna på psykiatrin vilket motsvarar fördelningen hos psykiatrin totalt sett. (Tabell 2.)

Steg mot arbete och långsiktig försörjning

Tabell 3. Status vid avslut *Antal samt andel av alla avslutade*	2025			2024		
	Alla	Kvinnor	Män	Alla	Kvinnor	Män
Avslutade deltagare	**142**	**73**	**69**	**97**	**53**	**44**
Till Arbete/studier	49 (35%)	23 (32%)	26 (38%)	31 (32%)	14 (26%)	17 (39%)
varav arbete	37 (26%)	16 (22%)	21 (30%)	23 (24%)	10 (19%)	13 (30%)
Arbetsinriktad insats	10 (7%)	4 (5%)	6 (9%)	20 (21%)	12 (23%)	8 (18%)
Ej arbetsinriktad insats	43 (30%)	26 (36%)	17 (25%)	46 (47%)	27 (51%)	19 (43%)

35% av deltagarna som avslutades under året, 49 personer, gick vidare till arbete eller studier efter de samordnade insatserna genom STAR. Detta motsvarar både ett större antal och en högre

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

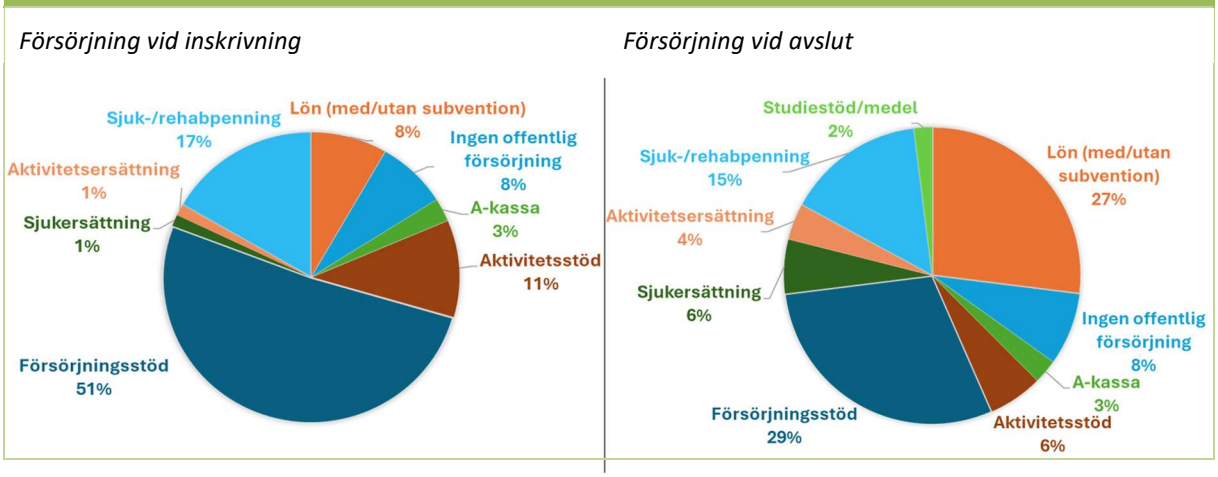
Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

andel än föregående år. Precis som tidigare år var andelen män som gick vidare till anställning något högre än motsvarande andel kvinnor. Totalt gick 26 % till arbete eller utökat arbete, medan 9 % påbörjade studier.

Endast 7% av de avslutade deltagare gick till en arbetsinriktad insats via Arbetsförmedlingen, en minskning jämfört med året innan, med störst skillnad bland kvinnor.

Andelen deltagare som avslutades till annat än arbetsinriktat stöd minskade till 30 %, i gruppen finns fortsatt fler kvinnor än män. För ungefär hälften av dessa, 16% av alla avslutade, planerades en ansökan om sjukersättning som nästa steg, även här var det fler kvinnor än män. (tabell 3)

Figur 1. Försörjningsform för avslutade deltagare före och efter insats, i procent

En sammanställning av de avslutade deltagarnas försörjning vid inskrivning respektive avslut av insats visar att andelen individer med

Jämfört med förra året har en större andel gått till lön och en mindre andel till sjukersättning. En betydligt större andel individer har sjuk- eller rehabpenning, både vid in- och utskrivning.

Resultat i NNS enkätuppföljning

Vid avslut av finansierade insatser har deltagare erbjudits att besvara NNS indikatorenkät, som används av cirka 30 samordningsförbund i landet. Under året inkom svar från 26 personer, motsvarande **18 %** av de avslutade deltagarna (2024: 35 %). Den låga svarsfrekvensen innebär att resultaten behöver tolkas med försiktighet.

Enkätsvaren är **mindre positiva** än föregående år och än resultaten på riksnivå.

- **71 %** upplevde inflytande över vilket stöd de fått (2024: 91 %).
- **56 %** ansåg att deras erfarenheter och synpunkter togs tillvara (2024: 82 %).
- **42 %** upplevde att det fanns en tillräcklig planering framåt vid avslut i STAR (2024: 65 %).

Bland medarbetare i STAR-teamen är bilden mer positiv med resultat på samma nivå som eller högre än föregående år.

- **75 %** upplever att deltagarnas erfarenheter tas systematiskt tillvara.
- **86 %** anser att planeringen framåt vid avslut är tillräcklig.

Den lägre svarsfrekvensen och de mindre positiva deltagarsvaren kan hänga samman med att förbundet under året finansierat färre individnära resurser. Det begränsade svarsunderlaget försvårar generella slutsatser utifrån resultaten.

I inkomna fritextsvar lyfter några av de svarande att de önskat tätare kommunikation eller större delaktighet. Att få tillgång till individuellt anpassat stöd och stressfri miljö lyfter flera är viktigt för att kunna arbeta eller studera.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

”Jag vill och behöver en plats/stöd för att bolla idéer. Planering inför framtiden. Att veta att jag är på rätt väg, att jag gör "rätt" i olika uppgifter. Att jag blir peppad och motiverad på ett inte för stressigt sätt.”

Fler resultat från enkätundersökningen redovisas kopplat till uppföljning av resultatmål.

Rapporter från finansierade insatser

Under 2025 har den finansierade STAR-verksamheten präglats av ett stabilt in- och utflöde av ärenden, ett stort antal genomförda SIP- och flerpartsmöten, samt en tydlig förflyttning mot stärkt arbetsfokus i linje med den länsgemensamma överenskommelsen. Arbetet har bedrivits med regelbundna teamträffar i alla åtta team och låg rapportering av avvikelser.

- **Stärkt arbetsfokus och samverkansstruktur**
  Flera team beskriver hur det stärkta arbetsfokuset har gjort bedömningar och prioriteringar tydligare i det löpande arbetet liksom förtydliganden av roller i teamen, samtidigt säkras individens delaktighet genom SIP- och flerpartsmöten. Detta har stärkt samsynen mellan parter och kvaliteten i planeringen nära individen.

- **Långa ärendetider**
  Långa inskrivningstider i STAR lyfts som en utmaning när det gäller tillgänglighet till teamets stöd, med kö och väntetider till flera team. Samtidigt lyfts längre ärendetider som en framgångsfaktor där långsiktighet och uthållighet i samordningen ses bidra till hållbara resultat.

- **Utmaningar i kapacitet och tillgänglighet i ordinarie verksamheter**
  Styrgrupperna belyser kapacitets- och tillgänglighetsfrågor i ordinarie verksamhetsstrukturer som utmaningar för målgrupperna. Begränsad tillgång till arenor och lokala praktikplatser försvårar möjligheterna till arbetsträning för förbundets målgrupper på flera platser i länet.

  Kopplat till länets långa avstånd lyfts jämlik vårdtillgång som en utmaning där tillgängligheten beskrivs som en utmaning som försenar utredningar och insatser i psykiatrin. Mobila team och större tillgång till videomöten efterfrågas.

- **Behov av förberedande aktiviteter**
  Det har lyfts från flera team och från parter i samverkan, att det saknas aktiviteter och insatser för individer som behöver börja på en låg nivå, både vad det gäller tid och krav. Förberedande aktiviteter efterfrågas då det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, och/eller arbetsträning hos kommunens arbetsmarknadsenhet, bedöms vara ett för stort steg.

- **Säker kommunikation och uppföljning**
  Informationshanteringen i STAR-teamen beskrivs fortsatt som en utmaning, med behov av säkra arbetssätt för teamen att skapa överblick i samplaneringen, samt bättre verktyg för insamling av uppföljningsstatistik.

- **Avvikelsehantering – underutnyttjad förbättringsmotor**
  Årsrapporterna pekar mot att avvikelserapporteringen varit underanvänd i flera kommuner för att synliggöra mönster och driva förbättring, med få eller inga avvikelser. En förbättrad avvikelseprocess, kopplad till återkoppling i styrgrupper, bedöms kunna höja kvaliteten i hela länet och samtidigt stödja lärandet mellan teamen.

Avslutade individinriktade insatser under året

Två finansierade insatser avslutades under året; LISS, Strömsund och ENIG, Östersund. Båda har haft som mål att skapa en hållbar samverkansstruktur för samordnad arbetslivsrehabilitering

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

och har bidragit till utvecklandet av STAR, lokalt och i länet genom lärande och utveckling av arbetssätt. Båda övergår också i gemensam modell för fortsatt STAR-finansiering.

LISS, Strömsund, 2020 - 2025
Samordningsförbundet har under fem år finansierat 50% samordnare för samverkansteam och 50% coachresurs. Totalt 84 individer (38 kvinnor och 46 män) har fått stöd via LISS/STAR under perioden, av de 66 individer som avslutats har 13 (20%) gått till arbete eller studier och 14 till arbetsinriktade insatser, med jämn fördelning mellan kvinnor och män.

ENIG, Östersund, 2021 - 2025
Samordningsförbundet har under insatstiden finansierat 100% samordnare för samverkansteamet. 116 individer har deltagit i ENIG under perioden. Av de 60 ärenden som avslutats har ca 17 (ca 28%) rapporterats gått till arbete eller studier, även här med jämn könsfördelning.

Resultat i strukturinriktade insatser

Sammantaget deltog 620 personer i förbundets samverkans- och lärandeforum under året. De flesta var medarbetare och chefer från medlemsorganisationerna. Detta är en tydlig ökning jämfört med föregående år, även om många deltagare medverkade i flera forum.

Det ökade antalet beror dels på en satsning på webinarier med brett deltagande från parterna, både som föreläsare och deltagare. Förbundet har också utvecklat samarbetet kring samverkanskonferenser. Samarbete kring arrangemang har bidragit till kvalitativa forum och bredare deltagande – viktiga erfarenheter inför förbundets mer renodlade finansieringsroll framåt.

Den ESF-ansökan som togs fram genom förbundet 2024 resulterade under 2025 i att kommunerna och Regionen tillsammans beviljades medel för att starta kompetensutvecklingsprojektet LUNA (Lärande Utveckling och Nätverk i Arbetet). Projektet kommer att driva utveckling av gemensamma former för lärande och metodutveckling.

Utredningsarbetet kring förbundets arbetssätt färdigställdes under året. Det omfattade både individnära samverkansarbete i STAR och frågor om ledning, styrning och finansiering. Arbetet resulterade i beslut om nya rutiner samt en ny modell för STAR-verksamheten 2026.

Uppföljning av verksamhetsmål 2025

Ambitionsnivåer Med individens behov i centrum bidrar förbundets verksamhet till:	Uppföljning och redovisning av resultatmål
Ökade förutsättningar för individen att forma sitt eget liv och vara delaktig i samhället.	**Mål uppföljda genom NNS indikatorenkät** **Mål:** Minst 85% av deltagarna upplever att de haft inflytande i sin rehabiliteringsprocess, och att deras erfarenheter och synpunkter tas tillvara. **Resultat:** 71% av de avslutade deltagare som svarat upplevde att de fått vara med och bestämma vilket stöd de har fått (K: 62%, M: 82%), och 56% att deras erfarenheter och synpunkter tas till vara (K:46%, M: 67%), båda resultaten visar en lägre andel positiva svar än föregående år (2024: 77% respektive 91%) **Mål:** Minst 80% av deltagarna i individinriktade insatser upplever att de fått hjälp att utveckla sätt att hantera sin situation. **Resultat:** 86% svarar positivt. En högre andel än föregående år (2024: 65%, K: 74%, M: 46%). Få svarande, därför redovisas inte könsuppdelad statistik.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

	Mål: Minst 70% av medarbetare och chefer upplever att erfarenheter från deltagare och/eller brukarorganisationer tas tillvara. **Resultat:** 75% av medarbetarna och 62% av cheferna svarar positivt (2024:76% respektive 52%). **Mål:** Minst 60% av medarbetarna upplever att det finns rutiner för att arbeta med jämställdhet, jämlikhet och mångfald i insatserna. **Resultat:** 55% av medarbetarna i STAR svarar positivt (2024: 58%) **Målet är delvis uppnått** **Kommentar:** En lägre andel av deltagarna som svarat på enkäten upplever att de har inflytande i sin insats än tidigare år. Det kan finnas ett samband med minskning av finansierade individnära resurser knutna till teamen, men låg svarsfrekvens gör resultaten osäkra. Bland medarbetare och chefer är upplevelsen av att erfarenheter från deltagare tas tillvara lika respektive större än tidigare år. Vi ser goda resultat gällande upplevelse av stöd att hantera sin situation bland de deltagare som haft tillgång till individnära stöd. Gemensam analys och processledning framåt kan stärka rutiner för arbete med jämställdhet/jämlikhet.
Större möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden och få en långsiktig egen försörjning	**Mål uppföljda genom rapporter från finansierade insatser** **Mål:** Minst 40% av deltagarna går till arbete eller studier efter avslutad insats. **Målet är delvis uppnått** **Resultat:** 35% (49 av 142 personer) som avslutade sin insats under 2025 gick vidare till arbete eller studier (K 32%, M 38%) vilket är både fler till antal och en större andel av de avslutade än året tidigare (2024: 32%, 31 av 97 personer). En större andel av männen än av kvinnorna gick vidare till arbete (30% män respektive 22 % kvinnor). Resultatet omfattar relativt få personer men skillnaden mellan män och kvinnor är ihållande över tid. **Kommentar:** Med 46% fler avslutade deltagare än året innan kunde en lägre andel som går till arbete vara förväntat, men vi ser en högre andel till arbete, och det högsta antalet sedan samverkanteamen startades. Att målet ändå inte är uppnått hänger ihop med höjt resultatmått för andel deltagare till arbete.
Stärkt hälsa, ökad framtidstro, kompetens och arbetsförmåga	**Mål uppföljda genom NNS indikatorenkät** **Mål:** Minst 80% av deltagarna känner sig mer redo att kunna arbeta eller studera efter deltagande i insatsen. **Målet ej uppnått** **Resultat:** 43% av de få deltagare som svarat på frågan uppger vid avslut av sitt individnära stöd att de känner sig närmare arbete/egen försörjning (2024: 56% K65%, M 38%) **Kommentar:** Få svarande, därför redovisas inte könsuppdelad statistik, och resultatet är svårt att värdera. Nya arbetssätt 2026 kan förbättra uppföljningen.
Ökad tillgång till samordnade och parallella rehabiliterande insatser	**Rapporter från finansierade insatser** **Mål:** Minst 250 personer får del av förbundsfinansierade individinriktade insatser, med jämställd fördelning mellan kvinnor och män. **Målet är uppnått** **Resultat:** 322 inskrivna deltagare under 2025, 160 kvinnor och 167män, plus 54 anonyma ärenden/konsultationer**.**

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

	Kommentar: Fler individer tog del av finansierade insatser i jämförelse med föregående år (2024: 292 deltagare, K146, M143). Både in- och utflödet i teamen var större än 2024, (ca 10% ökning av nya ärenden och 46% ökning av avslutade).
Tydliga samverkansstrukturer för hållbart relationsbygge och relationsunderhåll mellan parterna.	**Mål uppföljda genom NNS indikatorenkät** **Mål:** Minst 80% av medarbetare och chefer upplever att förbundets samverkansstruktur skapar goda förutsättningar för medlemmarna att bygga och underhålla relationer. **Mål:** Minst 85% av medarbetarna upplever att samverkansinsatserna ger förutsättningar för sektorsövergripande förståelse och arbetssätt. **Mål är delvis uppnått (förbättrat resultat)** **Resultat:** 75% bland medarbetare och 77% av chefer uppger att förbundets samverkansstruktur skapar förutsättningar för att initiera och underhålla relationer mellan parterna (jmf 2024 76% resp. 52%). 80 resp. 84% av deltagarna vid förbundets samverkansforum anger att de främjat samverkan och goda relationer. 81% av medarbetarna i samverkansteamen upplever att det finns fungerande sektorsövergripande förståelse och arbetssätt (jmf 2024: 88%). **Kommentar:** Under 2026 införs en ny struktur för samverkan, ledning och styrning, som kan skapa förbättrade förutsättningar för samverkan.
Spridning av erfarenhet, kunskap och evidensbaserade metoder för arbetslivsinriktad rehabilitering, stöd och samverkan.	**Mål uppföljda genom NNS indikatorenkät** **Mål:** Minst 150 medarbetare hos förbundets medlemmar deltar i förbundets forum för samverkan och sektorsövergripande kompetensutveckling. **Mål:** Minst 85% av cheferna upplever att insikter från samverkan leder till utveckling av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. **Målet är uppnått** **Resultat:** Under året har förbundets forum för samverkan och kompetensutveckling haft ca 620 deltagare. Flera föreläsningar har haft evidens- och kunskapsbaserade arbetssätt som tema, med praktiknära innehåll. 54% av cheferna upplever att erfarenheter från finansierade insatser används för vidare utveckling. (jmf 2024: 58%). 84% av deltagarna vid förbundets Samjamtdag anger att den gett nya insikter, idéer eller kunskap. **Kommentar:** Fler lärandeforum har anordnats och har nått ut till fler av medlemmarnas medarbetare än föregående år, både mindre, digitala seminarier och större länsgemensamma forum där förbundet varit medfinansiär eller arrangerat tillsammans med andra.
Effektiv och ändamålsenlig användning av resurser	**Ekonomisk uppföljning** **Mål:** Förbundets egna kapital överstiger inte Nationella rådets rekommendation om storlek på sparade medel motsvarande ca 20% av medlemsbidraget. **Målet är delvis uppnått (plan finns)** **Resultat:** Förbundets egna kapital ligger inför 2026 över Nationella Rådets rekommendation, överskottet är inplanerat för finansiering av insatser i beslutad budget 2026–2028. Långsiktig plan för finansiering bedöms minska risk för uppbyggnad av eget kapital framledes.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Ekonomiskt resultat

För verksamhetsåret 2025 hade förbundet 8 227 tkr i intäkter, vilket motsvarade förbundets bidrag från parterna. Därtill hade förbundet ett ingående överskott från tidigare år som uppgick till 1 737 tkr vid årets början, vilket motsvarade förbundets önskade nivå av eget kapital. Vid årets slut redovisar förbundet ett överskott med 1 271 tkr och det egna kapitalet uppgår till 3 008 tkr.

Förhållanden och händelser av betydelse för resultat och ekonomisk ställning

Nedan redovisas sådana förhållanden som anses viktiga för bedömningen av förbundets resultat och ställning. Händelser av väsentlig betydelse samt förbundets förväntade utveckling belyses.

Intäkter

Förbundets intäkter uppgår till 8 227 tkr vilket motsvarar budgeterade intäkter i form av bidrag från medlemmarna.

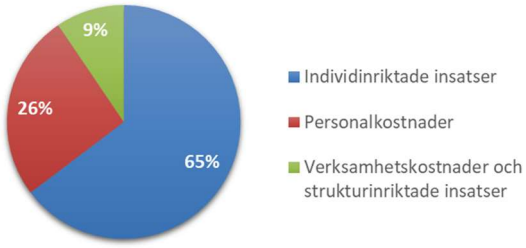
Kostnader finansierade insatser

Förbundets kostnader för finansiering av insatser utförda av förbundets medlemmar uppgår 2025 till 4 447 tkr. Resultatet ligger under det budgeterade (5 254 tkr) vilket delvis kopplas till minskad omfattning av pågående finansierad insats hos Regionen och generellt något lägre kostnader i finansierade insatser än budgeterat.

Fördelning av tillgängliga medel har under året skjutits fram i avvaktan på den nya struktur för finansierad verksamhet som startar under 2026. Merparten av de fördelade medlen har under 2025 gått till personal i de förbundsfinansierade insatserna, alla anställda hos någon av förbundets parter. Totalt finansierades under 2025 ca 6,7 tjänster hos medlemmarna.

Kostnadsfördelning

Förbundets verksamhetskostnader uppgår till 6 875 tkr. Större delen (65 %) av förbundets förbrukade medel har under 2025 gått till finansiering av individinriktade insatser. Kostnadsfördelningen påverkas av att medel planerade till individinriktade insatser inte förbrukats.

Verksamhetskostnader

Kostnaderna för samverkansstöd och aktiviteter uppgår till 428 tkr, vilket är i storlek med budget Förbundets driftskostnader uppgår till 224 tkr, vilket är 216 tkr lägre än budgeterat, med lägre kostnader för bland annat administrativa tjänster och kansli.

Personalkostnader

Förbundets personalkostnader uppgår till 1 776 tkr vilket är 305 tkr mindre än budgeterat. Lägre bemanning på kansliet under hösten ligger bakom avvikelsen. Förbundets totala pensionsförpliktelse uppgår på balansdagen till 2 294 tkr.

Finansiella kostnader

De finansiella posterna summeras till en kostnad på 81 tkr för ränta på pensionsavsättningar.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Driftsredovisning

Belopp i tkr	Utfall 2025	Budget 2025	Differens utfall-budget	Utfall 2024	Budget 2024	Differens utfall-budget
Verksamhetens intäkter						
Medlemsbidrag	8 227	8 228	-1	8 062	8 062	
Övriga intäkter	-	-	-	422	-	422
Summa intäkter	**8 227**	**8 228**	**-1**	**8 484**	**8 062**	**422**
Verksamhetens kostnader						
Insatsfinansiering	-4 447	-5 254	807	-6 134	-6 110	-24
Personalkostnader	-1 776	-2 081	305	-2 452	-2 062	-390
Driftskostnader och Aktivitetskostnader	-652	-890	238	-632	-765	133
Summa verksamhetskostnader	**-6 875**	**-8 225**	**1 350**	**-9 218**	**-8 937**	**-281**
Verksamhetsresultat	**1 352**	**3**	**1 349**	**-734**	**-875**	**141**
Finansiella poster	-81	-	-81	140	-	140
Resultat	**1 271**	**3**	**1 268**	**-594**	**- 875**	**281**

Förväntad utveckling

För 2026 förväntas förbundets tilldelning ligga i nivå med 2025; 8 242 tkr. De budgeterade kostnaderna för 2026 är 8 233 tkr, budgeten innehåller ett större utrymme när det gäller finansiering av insatser hos parterna i jämförelse med 2025 och ett minskat utrymme för kansliets arbete.

Hantering av förbundets överskott

Resultatet efter 2025 visar ett överskott som ger en storlek på eget kapital över den rekommenderade.

Aktuellt resultat och inplanerad finansiering innebär att det finns utrymme för ytterligare beslut om finansiering motsvarande ungefär en halvtidstjänst under perioden 2026–2028. Denna inräknad beräknas det egna kapitalet att åter vara i nivå med det rekommenderade år 2028, förutsatt en fortsatt medelstilldelning på nuvarande nivå. Därefter kan förbundet behöva se över och minska kostnaderna.

Långsiktiga arbetssätt och aktivt arbete med behovsanalys förväntas skapa goda förutsättningar för att de medel som avsatts till den finansiella samordningen fortsatt omsätts i insatser som möter behoven hos länets invånare.

Verksamhet 2026

Under 2026 genomförs förändringar i förbundets arbetssätt och finansiering för att stärka fokus på finansiering av individnära resurser och att bygga en långsiktig struktur för samordnat stöd som ska fungera likvärdigt över länet och vara väl förankrad och stabil över tid.

Från 2026 övergår förbundet från tidigare ansökningsförfarande för fördelning av medel till att fördela medlen i samband med årlig verksamhetsplanering baserat på partsgemensam behovsanalys. Samtidigt genomförs vissa förändringar i strukturen för ledning och samverkan.

Förändringarna innebär förenklad administration och minskade resurser på kansliet och förtydligande av medlemmarnas ansvar för genomförande av förbundsfinansierade aktiviteter och verksamhet.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp i tkr	Not	2025-01-01 2025-12-31	2024-01-01 2024-12-31
Verksamhetens intäkter	1	8 227	8 484
Verksamhetens kostnader	2	-6 875	-9 218
Verksamhetens resultat		**1 352**	**-734**
Finansiella kostnader		-81	175
Resultat efter finansiella poster		**1 271**	**-559**
Årets resultat		**1 271**	**-594**

Balansräkning

Belopp i tkr	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Fordringar	3	98	293
Kassa och bank	3	7 524	6 904
Summa omsättningstillgångar		7 622	7 198
SUMMA TILLGÅNGAR		**7 622**	**7 198**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid räkenskapsårets början		1 737	2 331
Årets resultat		1 271	-594
Eget kapital		**3 008**	**1 737**
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	4	2 294	2 242
Skulder			
Kortfristiga skulder	5	2 320	3 219
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER		**7 622**	**7 198**
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Återstående belopp för avtalad finansiering	6	**2 555**	**7 505**

Kassaflödesanalys

Belopp i tkr	2025	2024
Årets resultat	1 271	-594
Justering för ej likviditetspåverkande poster	53	-336
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	**1 324**	**-930**
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-922	-616
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	218	186
Kassaflöde för den löpande verksamheten	**620**	**-1360**

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Kassaflöde från investeringsverksamheten		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		
Årets kassaflöde	**620**	**-1360**
Likvida medel vid årets början	6 904	8 264
Likvida medel vid årets slut	7 524	6 904
Specifikation av ej likviditetspåverkande poster		
Justering för av- och nedskrivningar	0	0
Justering för gjorda avsättningar	53	-336
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	0	0

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är, i tillämpliga delar, upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Avsättningar och ansvarsförbindelser

Förbundet redovisar avsättningar för pensionsförpliktelser. Klassificering och värdering har skett med stöd av RKR:s rekommendation R 9 Avsättningar och ansvarsförbindelser.

Beslutad finansiering av samverkansinsatser, som avser bidrag för kostnader upparbetade under räkenskapsåret, redovisas som kortfristig skuld. Återstående belopp för beslutad finansiering av samverkansinsatser, som inte tas upp som skuld, redovisas inom linjen.

Materiella anläggningstillgångar

Vid bedömning av vad som anses vara inventarier av mindre värde tillämpas en beloppsgräns motsvarande ett prisbasbelopp. Anskaffning av inventarier understigande detta mindre värde kostnadsförs direkt.

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter

Belopp i tkr	2025	2024
Bidrag Regionen	2 057	2 016
Bidrag Försäkringskassan	4 114	4 031
Bidrag kommuner	2 056	2 015
Övriga intäkter	-	422
Summa	**8 227**	**8 484**

Not 2 Verksamhetens kostnader

Belopp i tkr	2025	2024
Bidrag till insatser	4 447	6 134
Aktivitets- och driftskostnader	652	632
Personalkostnader	1 776	2 452
Summa	**6 875**	**9 218**

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Not 3 Omsättningstillgångar

Belopp i tkr	2025	2024
Plus Giro Nordea	173	267
Ftg-konto Swedbank	6 981	6 268
Placeringskonto Swedbank	370	369
Medel på skattekontot	3	224
Fordran F-skatt	23	-7 *
Momsfordran	59	23
Övriga kortfristiga fordringar	-	41
Förutbetalda kostnader	12	12
Summa	**7 622**	**7 198**

* Under året har ett fel upptäckts i notens jämförelsetal för år 2024. Felet är nu rättat i denna årsredovisning i enlighet med god redovisningssed. Rättelsen påverkar endast jämförelsesiffrorna och har ingen effekt på årets resultat.

Not 4 Avsättningar för pensioner

Belopp i tkr	2025	2024
Ingående avsättning (inkl. skatt)	2 242	2 577
Intjänad pension	10	0
Förändring pensionsavsättningar p.g.a. ränte- och basbeloppsändringar	83	-165
Årets utbetalningar	-51	-50
Förändring av löneskatt	10	- 67
Övrig post	-	-54
Utgående avsättning för pensioner	**2 294**	**2 242**

Not 5 Kortfristiga skulder

Belopp i tkr	2025	2024
Leverantörsskulder	2 093	2 980
Personalens källskatt	24	48
Betald F-skatt	-	28
Skuld F-skatt	-	-
Skuld insatser (ej rekvirerade/fakturerade)	-	-
Upplupna semesterlöner	12	13
Upplupna sociala avgifter	23	53
Upplupen löneskatt pensioner	42	58
Upplupen pensionskostnad	51	-95
Övriga interimsskulder	74	-
Upplupna kostnader	-	-
Summa	**2 297**	**3 219**

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

Not 6 Återstående belopp för avtalad finansiering av samverkansinsatser

Belopp i tkr	2025	2024
STAR Ragunda	175	360
STAR Krokom	175	360
STAR Bräcke	175	360
STAR Berg	175	360
STAR Strömsund	175	947
STAR Östersund	175	1 128
Jobbcenter 2.0 Åre	470	1 200
Samplanering Härjedalen	410	1 150
STAR Region JH	175	1 640
Processledare STAR	450	
Summa	**2 555**	**7 505**

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This document contains 19 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 19 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 19 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 19 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 19 sider før denne side

Anders Häggkvist - anders.haggkvist@herjedalen.se - 81.234.120.122
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Samordningsförbundet Jämtlandslän
5edfc468-a7f0-4038-a511-e5dbfb561d61 - 2026-04-01 15:06:58 UTC +03:00

Karin Näsmark - karin.nasmark@regionjh.se - 193.234.96.44
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Samordningsförbundet Jämtlands län
2d8728f8-2d6a-434b-ac71-dfebe49cb108 - 2026-04-02 10:53:35 UTC +03:00

Sara Comén - sara.comen@samjamt.se - 81.231.154.129
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Samordningsförbundet Jämtlands län
279b7796-818c-4183-ad89-2af8954ad7c0 - 2026-04-02 11:19:45 UTC +03:00
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136898

authority to sign | asemavaltuutus | ställningsfullmakt | autoritet til å signere | myndighed til at underskrive
representative | nimenkirjoitusoikeus | firmateckningsrätt | representant | repræsentant
custodial | huoltaja/edunvalvoja | förvaltare | foresatte/verge | frihedsberøvende

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/sv/document-check/7d801494-d9a7-4b2e-b830-b86542378bee

visma sign
www.vismasign.com

REGION
JÄMTLAND
HÄRJEDALEN
JÏEMHTEN HERJEDAELIEN DAJVE

GRANSKNINGSPROMEMORIA
VERKSAMHETSÅRET 2025

Samordningsförbundet i Jämtlands län

Revisionskontoret
Carina Hemmingsson
Sakkunnig
Dnr: REV/21/2025

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Innehållsförteckning

1 SAMMANFATTNING 3
2 SAMMANFATTNING REVISORERNAS OCH DERAS UPPDRAG 3
3 REVISIONSARBETET AV VERKSAMHETSÅRET 2025 3
4 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING 4
5 AVGRÄNSNING 4
6 REVISIONSKRITERIER 4
7 ANSVARIG STYRELSE 5
8 METOD 5
9 FÖRBUNDETS VERKSAMHET UPPDRAG OCH MÅLSÄTTNING 5
10 RESULTAT AV GRANSKNINGEN 6
10.1 STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL 6
10.1.1 Mål avseende ekonomi och verksamhet 6
10.1.1.1 Styrelsesammanträden 7
10.1.2 Tolkning av förbundets mål och ekonomi 8
10.1.3 Styrande dokument 11
10.1.4 Förbundets arbete med den interna kontrollen och uppföljning 13
10.1.5 Attestreglemente och attestordningar 15
10.1.6 Vidtagna åtgärder utifrån föregående års granskning 15
10.2 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER 16
10 KVALITETSSÄKRING 17
11 BILAGA 18

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

1 SAMMANFATTNING

På uppdrag av revisor i Samordningsförbudet i Jämtlands län har revisionskontoret i Region Jämtland Härjedalen gjort en grundläggande granskning av samordningsförbundet för 2025. Granskningens syfte är att ge den gemensamma revisorn för region Jämtland Härjedalen och länets kommuner underlag för uttalanden om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Granskningen visar att förbundet har antagit mål för ekonomi och verksamhet som utgår från förbundsordningen, men att verksamhetsplan och budget inte fastställts inom föreskriven tid, vilket även påtalats tidigare år.

Måluppfyllelsen bedöms som delvis tillfredsställande; av tolv resultatmål uppnåddes fem, sex uppnåddes delvis och ett uppnåddes inte. Förbundet redovisade ett positivt ekonomiskt resultat och ett ökat eget kapital, men nivån översteg rekommenderad nivå.

Uppföljning av verksamhet och ekonomi har skett tertialvis och förbundet har i huvudsak ändamålsenliga styrande dokument och fungerande återrapportering, men instruktion för anställda är inte uppdaterad i enlighet med förbundsordningen.

Arbetet med intern kontroll bedöms delvis tillräckligt; brister har noterats i hantering av momsersättningar, skatter samt dokumentation av digitala sammanträden. Sammantaget bedöms verksamheten vara ändamålsenlig, men flera återkommande brister behöver åtgärdas.

2 REVISORERNAS OCH DERAS UPPDRAG

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning.

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen utser en gemensam auktoriserad revisor för räkenskaperna. Region Jämtland Härjedalen utser en gemensam revisor för region Jämtland Härjedalen och länets kommuner.

I revisionsuppdraget, som utförs i enlighet med god revisionssed, ingår att granska den interna kontrollen, räkenskaper och årsredovisning samt att pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Ansvaret för att pröva ansvarsfrihet ligger på varje medlem för sig och inte gemensamt. Det innebär att en part kan tillstyrka ansvarsfrihet medan en annan kan avstyrka.

Under föregående års granskning framkom det iakttagelser som har följts upp som en del av den grundläggande granskningen.

3 REVISIONSARBETET AV VERKSAMHETSÅRET 2025

Staten har upphandlat auktoriserad revisor för revision av Samordningsförbundet i Jämtlands län. En uppdelning av granskningsarbetet görs mellan revisorerna. Statens revisor granskar räkenskaper och region/kommunernas revisor utför verksamhetsrevision. I Jämtland utförs verksamhetsrevisionen av Region Jämtland Härjedalen.

Bedömningen av vilka granskningsinsatser som anses nödvändiga att genomföra, för att ge ett tillräckligt underlag för att med rimlig säkerhet kunna lämna uttalanden i revisionsberättelsen, utgår ifrån en risk- och väsentlighetsanalys.

Samordningsförbundet har till uppgift[1] att enligt förbundsordning;

- besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen,
- stödja samverkan mellan samverkansparterna,

[1] Förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län Dnr: 22:08

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

- finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser
- besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas,
- svara för uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder,
- upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

Ett samordningsförbund får inte besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda eller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning eller som avser tillhandahållande av tjänster avsedda för enskilda.

Målet med granskningen är att ge en grund för uttalandena i revisionsberättelsen om måluppfyllnad, rättvisande räkenskaper och årsredovisningen.

Den grundläggande granskningen har omfattat bland annat granskning av protokoll från styrelsesammanträden samt uppföljning av tidigare års granskningar och rekommendationer.

4 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Granskningens syfte är att ge revisorn underlag för uttalanden i den enligt Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser[2] föreskrivna granskningsrapporten genom att svara på om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har förbundet antagit mål avseende ekonomi och verksamhet som utgår från förbundsordningen?
- Har förbundet en tillfredsställande måluppfyllelse avseende ekonomi och verksamhet och vidtas åtgärder vid risk för avvikelser?
- Har förbundet antagit styrande dokument, exempelvis arbetsordning/ instruktion för förbundschef och sker en tillfredsställande återrapportering till styrelsen?
- Har förbundet bedrivit ett systematiskt arbete med den interna kontrollen?
- Har förbundet antagit ett attestreglemente och finns skriftliga rutiner för attestordningar?
- Har åtgärder vidtagits utifrån synpunkter/rekommendationer i föregående års granskning?

5 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till verksamhetsåret 2025.

6 Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör utgångspunkt för granskningsmålen och är de bedömningsgrunder som revisorernas granskning mäter och bedömer verksamheten emot vad verksamheten ska nå upp till.

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallagen (2017:725)
- Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser
- Lag om Kommunal bokföring och redovisning (2018:597)
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
- Förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län

[2] Lag (2003:1210)

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

- Verksamhetsplan och budget 2025, Samordningsförbundet i Jämtlands län
- Normering från Rådet för Kommunal Redovisning
- Aktuella styrdokument för förbundet

7 Ansvarig styrelse

Granskningen avser styrelsen för Samordningsförbundet i Jämtlands län.

8 Metod

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårs- och årsrapporter, intervjuer samt inhämtning av skriftliga svar på frågor.

Substansgranskning har utförts för att i erforderlig omfattning verifiera gjorda utsagor samt att system och rutiner fungerar på avsett sätt.

9 Förbundets verksamhet Uppdrag och målsättning

Organisation och styrning

Samordningsförbundet i Jämtlands län är en fristående juridisk organisation och består av fyra samverkande parter: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Jämtland Härjedalen samt länets åtta kommuner. Förbundet styrs av en styrelse med representanter från samtliga parter, som ansvarar för mål, inriktning och uppföljning av verksamheten. Dessa parter utgör förbundets medlemsstruktur och finansierar verksamheten gemensamt.

Förbundets verksamhet regleras av lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, som ger parterna möjlighet att gemensamt planera, finansiera och utveckla insatser i behov av samordnat stöd.

Uppdrag

Samordningsförbundets uppdrag är att genom finansiell samordning skapa förutsättningar för att individer som behöver insatser från flera myndigheter får ett samordnat och effektivt stöd som stärker deras arbetsförmåga och möjligheter till egen försörjning. Förbundet ansvar för de medel som parterna avsätter och för att dessa används på ett ändamålsenligt sätt.

Förbundet bedriver inte egen rehabiliteringsverksamhet eller myndighetsutövning, utan finansierar och stödjer insatser som genomförs av samverkande parter.

Verksamhet

Förbundets verksamhet består av både individinriktade och strukturinriktade insatser. De individinriktade insatserna syftar till att stödja deltagare genom arbetslivsinriktad rehabilitering som kompletterar parternas ordinarie verksamhet. De strukturinriktade insatserna syftar till att utveckla och stärka samverkan, gemensamma arbetssätt och långsiktigt hållbara strukturer mellan myndigheterna.

Kansliets roll

Styrelsen biträds av ett kansli som består av förbundschef och verksamhetsutvecklare. Kansliet bereder och verkställer styrelsens beslut, ansvarar för förbundets löpande förvaltning samt stödjer samverkan mellan parterna. Kansliet har därmed en central roll i att omsätta förbundets uppdrag, verksamhet och målsättning i praktiken.

Förbundets anställda deltar inte i arbetet med enskilda individer eller myndighetsutövning, utan verkar på strategiskt och samordnade nivå.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Vision och målsättning

Samordningsförbundets vision är att genom samverkan bidra till individers utveckling och egen försörjning. Verksamheten vilar på tilltro till individens förmåga och präglas av empati, respekt, öppenhet och professionalitet.

Förbundets målsättning är att:

- stärka individers möjligheter till egen försörjning,
- bidra till effektiv resursanvändning genom samordning,
- utveckla hållbara samverkansstrukturer mellan parterna.

10 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

STYRNING, UPPFÖLJNING OCH KONTROLL

10.1.1 Mål avseende ekonomi och verksamhet

Revisionsfråga: Har förbundet antagit mål avseende ekonomi och verksamhet som utgår från förbundsordningen?

Vid upprättande av årsredovisning ska det tydligt framgå vilket sammanhållet avsnitt som utgör förvaltningsberättelse. I årsredovisningen för 2025 följer förbundet i huvudsak de delar som årsredovisningen ska innehålla enligt RKR:s[3] rekommendation R15.

Förvaltningsberättelsens innehåller inledningsvis en beskrivning av förbudets organisation, syfte, uppdrag värdegrund och medelstilldelning. Vidare presenteras en översikt över verksamhetens utveckling i form av en tabell som visar väsentliga förändringar ur ett flerårsperspektiv. Avsnittet innehåller även en kort beskrivning av samordningsförbundets intäkter för 2025 och hur medlen har tilldelats.

Inför 2025 hade förbundet ett eget kapital vilket är i nivå med den rekommenderade nivå. Årets resultat uppgår till 1 271 tkr, vilket innebär ett överskott i förhållande till budget och en ökning av det egna kapitalet.

Verksamhetsplan och budget

Förbundsstyrelsen har upprättat en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för de kommande tre (3) åren. Budget för 2025 beslutades i december 2024[4], vilket inte var inom föreskriven tid enligt förbundsordningen[5]. Den beslutade ersättningen från medlemmarna uppgår till 8 228 tkr (8 062 tkr år 2024). Ersättning från staten utgör 50 procent och 25 procent vardera från Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner.

Årsbudgeten för 2025 visar ett resultat på 3 000 tkr (-875 tkr). Kostnaderna finansieras med årets medlemsintäkter på 8 228 tkr.

Vid årets slut förväntades det egna kapitalet uppgå till 1 580 tkr (1 433 tkr) vilket ligger i nivå med Nationella rådets rekommenderade nivå för eget kapital motsvarande ca 20 procent av förbundets intäkter.

Enligt § 14 i förbundsordningen ska verksamhetsplan och budget för de kommande tre åren fastställas senast den 30 november innevarande år. Verksamhetsplan och budget för

[3] Rådet för kommunal redovisning, RKR
[4] §31 Protokoll 2024-12-02, Dnr:24:09
[5] §14 Budget, Förbundsordning för Samordningsförbundet i Jämtlands län. Dnr: 22:08

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

perioden 2025–2027 fastställdes i december[6] och följer därmed inte förbundsordningen stadgar.

Verksamhetsplanen för 2025 beskriver de beslutade och avtalade insatser som förbundet planerar att genomföra, med fokus på prioriterade områden och målgrupper.

Mål 2025

I verksamhetsplanen för 2025–2027 har förbundet fastställt mål för år 2025. Målen beskrivs som ambitionsnivåer och omfattar finansiering av samverkansstrukturer, individinriktade insatser samt mål inom den ekonomiska förvaltningen. Totalt har förbundet fastställt sju (åtta) ambitionsnivåer som ska följas upp och rapporteras till styrelsen i samband med tertialuppföljning per april och augusti samt i årsredovisningen.

Av de uppsatta målen finns 12 tydliga resultatmål i verksamhetsplanen för att kunna följas upp på ett tydligt sätt.

I årsredovisningen beskrivs förbundets organisation, syfte och uppdrag samt en beskrivning av förbundets vision och värdegrund.

Det årliga samrådet med medlemmarnas representanter genomfördes i september 2025. Samrådet behandlade förbundets resultat samt behovsanalys inför styrelsens beslut om inriktningsområden för 2026.

10.1.1.1 Styrelsesammanträden

En ändring i Finsamlagen[7] avseende digitalt deltagande på distans innebär att förbundsstyrelsen har möjlighet att besluta att ledamöter och ersättare får delta digitalt vid styrelsesammanträden. Deltagande på distans ska enligt regelverket dokumenteras i protokollet.

Vid granskning av protokollen för år 2025 framgår att styrelsemedlemmar deltog digitalt vid samtliga sammanträden, med undantag för oktober då samtliga deltog fysiskt.

Styrelsen är beslutsför när mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Av förbundsordningen framgår vidare att särskilda närvarokrav gäller för vissa beslut, i form av att minst fyra femtedelar av ledamöterna ska delta vid sammanträdet samt att beslutet ska fattas enhälligt.

Vår granskning visar att förbundsstyrelsen under år 2025 har sammanträtt vid fyra (4) tillfällen. Samtliga sammanträden har protokollförts och justerats i enlighet med gällande regelverk. Justering av protokollen har tillkännagetts genom anslag på förbundets, kommunernas samt Region Jämtland Härjedalens anslagstavlor. Av protokollen framgår dock inte några specifika datum för anslagstid. I stället anges att anslaget varit tillgängligt ”under tre veckor från justeringsdagen”.

Bedömning

- Vi bedömer att enligt Lagändring 2022:131 19 a § har beslut om deltagande på distans inte dokumenteras i protokoll.
- Vi bedömer att årsredovisningen följer RKR:s rekommendationer.
- Vi bedömer att det har fastställts verksamhetsplan och budget för 2025 men inte inom förbundsordningens tidsram, något som även påtalades föregående år.

Vi rekommenderar

- *att följa förbundsordningens stadgar vid beslut av verksamhetsplan och budget, vilket har även påtalats tidigare år.*
- *Att följa den lagändring att deltagande på distans dokumenteras i protokoll.*

[6] §31 Protokoll 2024-12-02, Dnr:24:09
[7] Finsamlagen 19 a§ trädde i kraft mars 2022.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

10.1.2 Tolkning av förbundets mål och ekonomi

Revisionsfråga: Har förbundet en tillfredsställande måluppfyllelse avseende ekonomi och verksamhet och vidtas åtgärder vid risk för avvikelser?

Enligt 13 § i förbundsordningen ska förbundsstyrelsen upprätta tertialvisa uppföljningar med helårsprognos för verksamhet och ekonomin. Uppföljningarna ska skickas till medlemmarna. Förbundsstyrelsen ska också årligen, i samband med bokslutet, redovisa verksamhetens utfall för medlemmarna.

Förbundsstyrelsen har upprättat tertialvisa uppföljningar i enlighet med förbundsordningen. Ekonomi och likviditet har följts upp löpande under verksamhetsåret. Av protokoll framgår att tertialuppföljning per april respektive augusti har redovisats vid sammanträdet i juni[8] och oktober[9] månad. Resultatet per april uppgår till 99 tkr och redovisas utan periodisering av intäkter och kostnader. Vid tidpunkten för uppföljningen hade merparten av årets medlemsbidrag ännu inte inkommit.

Resultat av individriktade insatser

De individinriktade insatserna under 2025 var kopplade till utvecklingen av samverkansteam för arbetslivsinriktad rehabilitering (STAR) i länets kommuner.

Under året påbörjades totalt 146 deltagare en insats vilket är 14 fler jämfört med 2024. Av dessa hade 142 deltagare avslutat sitt deltagande under året. Antalet deltagare i pågående insatser med kontakt hos psykiatrin uppgick till 101 personer. Jämfört med 2024 avslutades 45 fler deltagare under 2025. Sammantaget deltog totalt 332 deltagare i individinriktade insatser under år 2025.

Inom området steg mot arbete och långsiktig försörjning avslutades insatser för 49 deltagare under året, vilket var en betydande ökning jämfört med föregående år då 23 deltagare avslutade sina insatser och gick vidare till arbete, arbetsinriktad insats eller annan insats. Av de 49 deltagare som avslutade sina insatser gick 12 vidare till studier.

Två femåriga finansierade insatser avslutades under året: LISS, Strömsund, och ENIG Östersund. Insatserna bidrog till att stärka den långsiktiga samverkansstrukturen för arbetslivsrehabilitering och till utvecklingen av STAR. Efter avslut övergick båda insatserna i en gemensam modell för fortsatt finansiering.

Inom LISS deltog 84 deltagare. Av 66 avslutade ärenden gick 13 personer vidare till arbete eller studier och 14 personer till arbetsinriktade insatser. ENIG omfattades av 116 deltagare. Av 60 avslutade ärenden gick cirka 17 personer vidare till arbete eller studier.

Sammanlagt deltog 200 personer i dessa insatser och 126 ärenden avslutades, varav omkring 30 ledde till arbete eller studier.

Resultat av Strukturinriktade insatser

De strukturinriktade insatserna under året inriktades på att stärka samverkan mellan parterna, utveckla gemensam kunskap samt skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar samordning. Arbetet omfattade bland annat utveckling av en långsiktig modell för STAR, samordnarnätverk och gemensamma utvecklingsdagar. Därutöver finansierade och medverkade förbundet i analys- kunskaps- och samverkansinsatser samt genomförde lärande- och kompetensutvecklingsaktiviteter för medarbetare.

De finansierade insatserna inom STAR-verksamheten präglades under året av ett stabilt inflöde och utflöde av ärenden, ett omfattande samverkansarbete genom samordnad individuell plan (SIP) och flerpartsmöten samt en tydlig inriktning mot stärkt arbetsfokus i linje med den länsgemensamma överenskommelsen. Arbetet bedrevs strukturerat med regelbundna teamsträffar och låg rapportering av avvikelser.

[8] §7 Samjamt protokoll 2025-06-09. Dnr:25:03
[9] §16 Samjamt protokoll 2025-10-06. Dnr:25:09

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Förbundet identifierade risker som kunde påverka verksamhetens måluppfyllelse över tid. Långa inskrivningstider och köbildning till flera team påverkade tillgängligheten till insatser. Även om längre ärendetider i vissa fall bedömdes bidra till mer hållbara resultat, innebar de sammantaget ett behov av fortsatt uppföljning och aktiva prioriteringar. Vidare noterades kapacitets- och tillgänglighetsutmaningar i ordinarie verksamheter, bland annat begränsad tillgång till praktikplatser, långa avstånd inom länet samt bristande tillgång till psykiatriska insatser, vilket i vissa fall fördröjde individernas process.

Under 2025 deltog cirka 620 personer i samverkans- och lärandeinsatserna, vilket innebar en ökning med cirka 470 deltagare jämfört med föregående år. Målet uppnåddes därmed för förbundets samverkans- och lärandeforum, i huvudsak avseende medarbetare samt chefer från medlemsorganisationerna. Den digitala seminarieformen möjliggjorde ett brett och återkommande deltagande.

Kortsiktiga resultatmål

Samtliga tolv (12) kortsiktiga resultatmål följdes upp och rapporterades i samband med tertialuppföljningar samt i årsredovisningen.

Av dessa följdes fyra (4) mål upp genom Nationella nätverket för samordningsförbundets indikatorenkät (NNS) under det sista tertialet och redovisades i årsredovisningen.

Tabellen återger styrelsens bedömning av måluppfyllelse per målområde.

Målområde	**Antal mål**	**Styrelsens samlade bedömning**	**Redovisat utfall**
Individinriktade insatser			
Ökade förutsättningar för individen att forma sitt eget liv och vara delaktig i samhället.	4	Delvis uppnått	2 uppnådda, 2 delvis uppnådda
Större möjligheter att ta sig in på arbetsmarknaden och få en långsiktig egen försörjning.	1	Delvis uppnått	1 delvis uppnått
Stärkt hälsa, ökad framtidstro, kompetens och arbetsförmåga.	1	Ej uppnått	1 ej uppnått
Strukturinriktade insatser			
Ökad tillgång till samordnade och parallella rehabiliteringsinsatser.	1	Uppnått	1 uppnått
Tydliga samverkansstrukturer för hållbart relationsbygge och relationsunderhåll mellan parterna.	2	Delvis uppnått	2 delvis uppnådda
Spridning av erfarenhet, kunskap och evidensbaserade metoder för arbetslivsinriktad rehabilitering, stöd och samverkan.	2	Uppnått	2 uppnådda
Ekonomisk förvaltning			
Effektiv och ändamålsenlig användning av resurser.	1	Delvis uppnått	1 delvis uppnått
Totalt	12		**5 uppnådda, 6 delvis uppnått, 1 ej uppnått**

Måluppfyllelse

I årsredovisningen redovisades sju ambitionsnivåer, där varje målområde omfattade ett antal resultatmål. Av de tolv resultatmålen bedömdes fem vara uppnådda, sex delvis uppnådda och ett ej uppnått. Målet avseende ekonomisk förvaltning bedömdes som delvis uppnått.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Individinriktade insatser;

Inom individinriktade insatser bedömdes två resultatmål vara uppnådda och tre delvis uppnådda. Det resultatmål som inte uppnåddes avsåg stärkt hälsa, ökad framtidstro, kompetens och arbetsförmåga. Av de deltagare som besvarade frågan om upplevd närhet till arbete och egen försörjning uppgav 43 procent vid avslut av sitt individnära stöd att de kände sig närmare arbete eller egen försörjning. Detta visade på ett lägre svarsdeltagande jämfört med 2024, då svarsfrekvensen uppgick till 56 procent i NNS indikatorenkät.

Totalt var 332 personer inskrivna i förbundsfinansierade individinriktade insatser under året, vilket var en ökning med 40 personer jämfört med år 2024. Antalet individärenden som aktualiserades till STAR uppgick till cirka 200 under året.

Strukturinriktade insatser

Inom strukturinriktade insatser bedömdes tre av fem resultatmål vara uppnådda. Sammantaget hade förbundets samverkans- och lärandeforum cirka 620 deltagare, vilket innebar en förbättring med omkring 380 deltagare jämfört med föregående år. Deltagarna utgjordes främst av medarbetare och chefer.

Ekonomisk förvaltning

Inom området ekonomisk förvaltning bedömdes målet vara delvis uppnått. Enligt målsättningen skulle de årliga intäkterna motsvara 20 procent av det egna kapitalet för 2025, vilket motsvarade cirka 1,6 mkr. Det egna kapitalet per december uppgick till 3,0 mkr inklusive föregående års överskott vilket är en ökning med 1 272 tkr. I årsredovisningen beskrev förbundsstyrelsen att målet om ekonomiska förvaltning bedömandes delvis uppnått.

Ekonomi/ekonomisk hushållning

För räkenskapsåret 2025 övertog Kommunförbundet i Östersund uppdraget samt vissa administrativa uppgifter för Samordningsförbundet. Uppdraget hade tidigare utförts av Härjedalens kommun.

För verksamhetsåret 2025 redovisade Samordningsförbundet ett resultat på 1 271 tkr, vilket innebar är en god förbättring jämfört med föregående års resultat på – 594 tkr. Verksamhetens intäkter uppgick till 8 227 tkr (8484 tkr) vilket var en något lägre nivå jämfört med föregående år och 1 tkr lägre än budget. Verksamhetens kostnader uppgick till -6 875 tkr (-9 079 tkr), vilket var lägre jämfört med föregående år. Minskningen berodde bland annat på lägre kostnader för administrativa tjänster.

Övriga externa kostnader minskade jämfört med föregående år med 714 tkr jämfört mot föregående år främst på grund av minskade kostnader förändring av pensionsavsättningar, avgiftsbestämd ålderspension och arbetsgivaravgifter.

Förbundets personalkostnader uppgick till 1 776 tkr, vilket var 305 tkr lägre än budgeterat. Den huvudsakliga budgetavvikelsen förklarades av en vakant tjänst inom kansliets bemanning under hösten.

Pensionsavsättningar vid årets början uppgick till 2 242 tkr, vilket innebar en minskning med 335 tkr jämfört med föregående år. Under året genomgick förbundet förändringar i pensionskostnaderna, vilket medförde lägre pensionsavsättningar. Förbundets totala pensionsförpliktelse per balansdagen uppgick till 2 294 tkr, vilket var 52 tkr högre än föregående år.

Övriga kortfristiga fordringar avseende medlemsbidrag inkom inom angivna tidsramar.

De kortfristiga skulderna uppgick per den sista december till cirka 2,1 mnkr (2,9 mnkr föregående år). Vid en översiktlig genomgång av ekonomin noterades att större delen av leverantörsfakturorna hade reglerats och att nivån på leverantörsskulderna var något lägre.

Förbundets egna kapital översteg den av Nationella rådet rekommenderade högstanivå för sparade medel. Det egna kapitalet uppgick efter årets slut till 3 008 tkr, vilket innebar en ökning jämfört med föregående år (1 737 tkr). I enlighet med förbundsordningens stadgar

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

överfördes årets överskott till verksamhetsåret 2026. Enligt förbundsordningen ska årsbudgeten åtföljas av mål för verksamheten.

Det finns en budgetplanering för 2026–2028 där det egna kapitalet beräknas ligga i nivå med Nationella Rådets rekommenderad nivå inför 2026.

Vid den översiktliga granskningen av årsredovisningens ekonomiska uppgifter inom ramen av uppdraget identifierades vissa brister. *Se 10.1.14*

Bedömning

- Vi bedömer måluppfyllelsen som tillfredsställande.
- Vi bedömer att det egna kapitalet överstiger den av Nationella rådets rekommendation. Målet med det egna kapitalet är delvis löst, enligt förbundets egen långsiktiga budgetplanering beräknas det vara i linje år 2026.

10.1.3 Styrande dokument

Revisionsfråga: Har förbundet antagit styrande dokument, exempelvis arbetsordning, instruktioner för förbundschef och sker en tillfredsställande återrapportering till styrelsen?

Granskningen visar att Samordningsförbundet i huvudsak har antagit relevanta styrande dokument för sin verksamhet och att styrelsen fortlöpande fattar beslut om revideringar och uppdateringar. Det finns dock områden där styrdokumenten inte fullt ut är uppdaterade i enlighet med fattade beslut, vilket innebär vissa brister i den formella styrningen.

Dokumentet arbetsfördelning/Instruktion för anställda visar inte på några uppdateringar för anställda efter att förbundsstyrelsens fattade beslut i november 2021[10]. Mot denna bakgrund bedöms dokumentet i nuläget inte fullt ut överensstämma med reviderad förbundsordning § 8 avseende personal.

Förbundets arkivhantering övergick till Östersunds kommuns arkivmyndighet 2023, samt förbundets slutarkiv förvaras i kommunen från och med 2025, som därmed säkerställer att Samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen. Mot bakgrund av dessa förändringar har en ny arkivbeskrivning utarbetats i samråd med kommunens arkivarie. En ny arkivbeskrivning fastställdes av förbundsstyrelsen i juni[11].

I samband med att införa en ny finansieringsmodell har ett förslag till reviderad finansieringspolicy tagits fram utifrån styrelsens beslut i oktober[12]. I den nya modellen baseras finansieringsbeslut på partsgemensam verksamhetsplanering, i stället för den tidigare projektliknande modellen med ansökningar och tidsbegränsad finansiering. I samband med det ska tertialvis rapportering övergå till halvårsrapportering för finansierade insatser.

Dokumentet Organisation ledning, styrning och samverkan av finansierad verksamhet reviderad i oktober[13]. Dokumentet beskriver hur Samordningsförbundet strukturerar ledning, styrning och samverkan för att effektivt finansiera och stödja gemensamma Finsam insatser. Det tydliggör roller och ansvar från styrelse och förbundschef till styrgrupper och STAR team för att säkerställa gemensamma prioriteringar och likvärdigt arbetssätt i hela länet.

10.1.3.1 Återapportering och slutrapportering

Återapportering och uppföljningar har genomförts under året.

- Vi har sammanställt uppföljningar och rapportering enligt uppgifter och genomläsning av protokoll, *se bilaga 1*.

[10] §30 Samjamt Protokoll 2021-11-19
[11] §12 Samjamt Protokoll, 2025-06-09 Dnr: 25:04
[12] §17 Samjamt Protokoll, 2025-10-06. Dnr: 17:29
[13] §18 Protokoll den 2025-10-06. Dnr:

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Projekt/Insatser

Samordningsförbundet ska enligt lag följa upp och bland annat svara för uppföljning och utvärderingar av rehabiliteringsinsatserna.

Samordningsförbundet har ansvar för att rapportera in resultatet i statens nationella uppföljningssystemet Finsam. Via uppföljningssystemet får regering och departement rapporter om olika insatser som finansierats med samverkansmedel och vilka resultat de gett.

Individriktade insatser

Under året har fyra (4) individriktade insatser följts upp och återrapporterats. Insatserna bestod av:

-Samordnare för STAR-Team i länets kommuner, ansvarar för att utveckla samordning och samplanering för individer med behov av samordnad rehabilitering samt vid behov stödja det individinriktade arbetet. I slutet av 2025 har 6 av 8 STAR team gått över till gemensamt finansierade samordnartjänster om 0,5 tjänst.

- Coachresurs kopplad till STAR-teamet, en coachtjänst för individstöd inom STAR teamet i Strömsund finansierades under årets första del men upphörde hösten 2025.

- Psykiatrins roll i samverkan, Psykiatrin medverkade i samverkan genom en rehab koordinator i samtliga åtta samverkansteam. En tidsbegränsad resurs för kartläggning och dialog mellan psykiatri och primärvård finansierades under första halvåret och avslutades därefter.

- Metodutveckling utifrån BIP[14] och IPS[15], I Åre finansierades en resurs för implementering av IPS-metoden samt vidareutveckling av arbetssätt enligt BIP-forskningen.

Strukturinriktade insatser

Under året finansierades strukturinriktade insatser om utredning för utveckling av långsiktig finansierad verksamhet. Med uppdrag att ta fram förslag för STAR för långsiktig verksamhet för samordnad arbetsinriktat stöd. Strukturinriktade insatser ska stärka medlemmarnas samverkan, kunskap och samordning till nytta för personer i behov av samordnad rehabilitering.

Av året har tre (3) strukturinriktade insatser följts upp och rapporterats. Samt insatsen utvecklings- och samverkanskonferenser som bestod av:

-Analys- och kunskapsdag, för politiker och tjänstemän med fokus på utvärdering av föregående års finansiering och behovsbaserad planering.

-Samjamtdagen, med tema kunskapsbaserade arbetssätt och exempel från kommun, idéburen sektor och regionala projekt.

-Länskonferens UVAS, om unga som varken arbetar eller studerar, i samverkan med Kommunförbundet, MUCF och Umeå universitet.

- Beroendedagen, arrangerad av psykiatrin med fokus på bland annat arbetsinriktat stöd vid samsjuklighet enligt IPS metoden.

Det har även beviljats insatser/förlängning om samverkansteam för arbetslivsinriktad rehabilitering, STAR för Strömsund[16] Östersund[17].

[14] Metodutveckling BIP, Sysselsättningsindikatorprojektet: En forskningsbaserad metod som mäter individens stegvisa utveckling mot arbete eller studier genom tydliga indikatorer.
[15] Metodutveckling IPS, Individanpassat stöd till arbete: En evidensbaserad metod som ger personer med psykisk ohälsa stöd att snabbat få och behålla arbete eller studier på den reguljära arbetsmarknaden.
[16] §9 protokoll den 2025-06-09. Dnr P25:1
[17] §10 protokoll den 2025-06-09. Dnr: P25:2

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Avslutade insatser

Individriktade insatser

I vår granskning av förbundet har projekt följts upp under 2025, enligt årsredovisningen kan vi se att några projekt har avslutats under året.

Under året avslutades bland annat två femåriga insatser, Insatsen En gemensam InGång, ENIG i Östersund avslutades i september. Insatsen har bidragit för personer som behöver stöd från flera myndigheter samtidigt för att närma sig ett arbete, studier eller egen försörjning. LISS i Strömsund kan likställas med ENIG och är samma typ av samverkan som där flera myndigheter arbetar tillsammans för att stötta individen mot arbete eller studier. Förbundsstyrelsen informerades om insatserna i november[18] under inkomna handlingar.

I årsredovisningen finns en kort sammanfattande beskrivning av både LISS och ENIGS projektens framgångar, utmaningar och utvecklingsmöjligheter. Antal individer som deltagit och slutfört insatserna.

Återrapportering av årsrapporter från finansierade insatser och slutrapport från projekten Samkraft i Berg[19] och Bräcke[20].

Bedömning

- Vi bedömer att Instruktion för anställda inte har uppdaterats och därmed inte överensstämmer med den reviderade förbundsordningen.
- Vi bedömer att återrapportering och uppföljningar har genomförts under året.
- Vi bedömer att avslutade insatser under 2025 finns med i årsredovisningen.

Vi rekommenderar

- *Att instruktion för anställda ses över och överensstämmer med förbundsordningen. Vilket även påtalades föregående år.*

10.1.4 Förbundets arbete med den interna kontrollen och uppföljning

Revisionsfråga: Har förbundet bedrivit ett systematiskt arbete med den interna kontrollen?

Interna kontrollen

Internkontroll är viktig för styrning och uppföljning av verksamheten. Den bidrar till en säker och effektiv verksamhet samt god ekonomisk hushållning. Internkontroll är en del av verksamhetens systematiska kvalitet- och förbättringsarbete, för att säkerställa att uppdraget från förbundsstyrelsen fullgörs enligt fastställda mål, riktlinjer och andra beslut. Ändamålsenlighet och effektiv verksamhet uppnås med hjälp av tillförlitlig finansiell rapportering och efterlevnad av tillämpliga styrdokument, lagar och förordningar.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande regler och krav.

Risk- och väsentlighetsanalys för 2025 genomfördes december 2024[21] för fastställande av internkontrollplan. Internkontrollplan 2025 antogs i december 2024[22] och innehåller ett antal processområden med riskbedömningar enligt en färgskala av ”trafikljus” där rött är stor risk som kräver åtgärd. De områden som ska följas upp under 2025 har riskbedömning gul som kräver åtgärd och avser insatsfinansiering, verksamhet och organisation, personal och administration.

[18] §30 Protokoll den 2025-11-28.Dnr: P20/2
[19] §4 Protokoll den 2025-03-17.Dnr: P19.07
[20] §4 Protokoll den 2025-03-17. P19.08
[21] §31 Protokoll 2024-12-02. Dnr:24:10
[22] §32 Protokoll 2024-12-02. Dnr: 24:10

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Förbundet har ett tillfredställande arbete med internkontroll och uppföljning sker löpande under året. Styrelsen utövar beslutanderätten, förvaltningen och verkställigheten i samordningsförbundet. Styrelsen ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

De områden som följs upp under året är ekonomi, verksamhetsmål samt finansierade insatser. Styrelsen har under året upprättat tertialvisa uppföljningar med helårsprognos för verksamheten och ekonomin. Uppföljning av internkontrollplan för 2024[23], genomfördes mars 2025[24] i samband med rapportering av årsredovisning 2024. Uppföljning av internkontrollplan 2025 kan vi inte utläsa i årets protokoll under året. Uppföljningen var i samband med rapportering av årsredovisningen 2025 i mars 2026[25].

Vidtagna åtgärder vid identifierade risker

Av de strukturinriktade insatserna beskriver förbundet själva att avvikelsehanteringen bedöms vara underutnyttjad som verktyg för lärande och förbättring. En mer aktiv och strukturerad avvikelseprocess, kopplad till återkoppling i styrgrupperna, bedöms kunna minska risken för återkommande brister, stärka den interna kontrollen och bidra till en mer likvärdig kvalitet i verksamheten.

Intern kontroll ekonomi

I samband med upprättande av årsredovisning 2025, visade den på fel uppgifter i årsredovisningens ekonomiska sammanställning både för år 2024 och 2025 års utfall. Under granskningen påtalades detta och justeringar genomförs innan årsredovisningen fastställdes för verksamhetsåret 2025. Den reviderade årsredovisning fastställdes av förbundsstyrelsen i mars[26].

Granskningen har baserats på tillgängliga underlag i form av huvudbok samt utdrag från skattekontot. Tillgång till den fullständiga bokföringen, inklusive löpande verifikationer ingår inte i granskningsuppdraget.

Den översiktliga genomgången av skattekontoutdraget visade att arbetsgivaravgifter vid ett tillfälle redovisades för sent, vilket medförde förseningsavgifter. Vidare har förbundet eftersläpningar avseende momsersättningar under året samt underskott på skattekontot i augusti och vid tre tillfällen under november månad.

Bedömning

- Vi bedömer att arbetet med riskanalys och internkontroll till viss del varit tillfredsställande under året med uppföljning och återapportering i samband med tertialuppföljning i juni och september.
- Vi bedömer att uppföljning av insatser har utförts enligt uppföljningsplan.
- Vi bedömer att den översiktliga granskningen indikerar att förseningsavgifter av arbetsgivaravgifter samt eftersläpningar av momsersättningar har förekommit under året.

Vi rekommenderar

- *att utveckla och förtydliga sina rutiner för uppföljning av internkontrollplanen samt förbättra rutinerna avseende momsersättning och redovisning av arbetsgivaravgifter, i syfte att säkerställa rätt tidpunkt och korrekt hantering.*
- *att säkerställa att arbetet med upprättande av årsredovisning för förbundet minskar risker för felaktigheter.*

---

[23] §2 Protokoll 2025-03-17. Dnr: 23:17
[24] §2 Protokoll 2025-03-17. Dnr: 23:17
[25] §2 Protokoll 2026-03-13. Dnr: 24:10
[26] §xx Samjamt Protokoll 2026-03-13

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

10.1.5 Attestreglemente och attestordningar

Revisionsfråga: Har förbundet antagit ett attestreglemente och finns skriftliga rutiner för attestordningar?

Attestreglemente attestordning ska tydliggöra ekonomiska ansvar och skapa säkra rutiner för ekonomiska transaktioner inom Samordningsförbundet i Jämtlands län. Attestordningen revideras genom att förbundet har en ny ekonomistödstjänst. Attestordningen tydliggör ansvar och rutiner för ekonomiska transaktioner, vid attest, attestant och attesträtt. Utbetalningar görs av två i förening. Förbundsstyrelsen fastställde attestordning i oktober[27].

Förbundsstyrelsens möjlighet till delegation regleras i 10 §, Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Av författningskommentaren framgår att:

”Enligt andra stycket skall beslutanderätt, förvaltning och verkställighet i ett samordningsförbund utövas av dess styrelse.”

Enligt sammanträdesprotokollen har delegationsbeslut anmälts till förbundsstyrelsen och noterats i protokollen. Vi har fått ta del av delegationsunderlag för slumpmässiga utvalda stickprov av 4 delegationsbeslut för att verifiera att beslut är fattade i enlighet med delegationsbestämmelser. Av delegationsbesluten är samtliga beslutad enligt bestämmelserna. *Se bilaga 1.*

Delegationsbestämmelser och attestordning finns och antagen av förbundsstyrelsen.

Bedömning

- Vi bedömer att förbundsstyrelsen har en tydlig attestanordning och delegationsbestämmelser.

10.1.6 Vidtagna åtgärder utifrån föregående års granskning

Revisionsfråga: Har åtgärder vidtagits utifrån synpunkter och rekommendationer i föregående års granskning?

I tabellen nedan redovisas i vilken grad förbundet vidtagit åtgärder.

Rekommendation	Vidtagen åtgärd
Att förbundsstyrelsen tar stöd av den nya lagändringen, Finsamlagen 19a§ att och styrelsen får besluta att ledamöter och ersättare i styrelsen får delta i styrelsesammanträden på distans. Samt dokumenteras i Protokollen.	Delvis, sammanträden har genomförts i det stora hela digitalt. Beslut om digitala sammanträden framgår inte i protokollen. Dock vid närvararapportering. Enligt Finsamlagen 19 a§ ska det dokumenteras i protokoll när digital distans genomförs.
Att följa förbundsordningens stadgar vid beslut av verksamhetsplan och budget.	Nej, förbundsstyrelsen följer inte stadgarna. Åtgärd kvarstår.
Att instruktion för anställda ses över och överensstämmer med förbundsordningen	Nej, åtgärd kvarstår
Att se över och förbättra rutinerna för inlämning av momsersättningar	Nej, rekommendation kvarstår

[27] §21 Samjamt Protokoll, 2025-10-15 Dnr: 25:12

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Vår sammanfattande bedömning är att förbundet har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt och att arbetet med intern kontroll bedöms delvis tillräckligt; brister har noterats i hantering av momsersättningar, skatter samt dokumentation av digitala sammanträden. Sammantaget bedöms verksamheten vara ändamålsenlig, men flera återkommande brister behöver åtgärdas.

Bedömningen grundar sig på följande bedömningar:

Revisionsfråga	Svar	Kommentarer
Har förbundet antagit mål avseende ekonomi och verksamhet som utgår från förbundsordningen.	Ja	Verksamhetsplan och budget är antagen, dock har den inte fastställts inom föreskriven tid och beslutad ersättning från medlemmarna.
Har förbundet en tillfredsställande måluppfyllelse avseende ekonomi och verksamhet och vidtas åtgärder vid risk för avvikelser?	Delvis	Fem av målen uppnås, sex uppnås delvis och ett uppnås inte. Målet som inte uppnås är det egna kapitalet. Målet avviker gentemot budget vilket ligger inte i nivå med Nationella rådets rekommenderade nivå för eget kapital motsvarande ca 20 procent av förbundets intäkter.
Har förbundet antagit styrande dokument, exempelvis arbetsordning, instruktioner för förbundschef och sker en tillfredsställande återrapportering till styrelsen?	Delvis	Under året har styrdokument reviderats. Dock kvarstår revidering av instruktion av anställda för att överensstämma med förbundsordningen.
Har förbundet bedrivit ett systematiskt arbete med den interna kontrollen?	Delvis	Förbundet har bedrivit ett arbete med risker utifrån en fastställd riskanalys. <u>Ekonomi</u> Hantering av momsersättningar har inte genomförts kontinuerligt. Viss rättelse har gjorts under år 2025 av eftersläpning. Dock kvarstår ansökningar om momsersättning för 2025. Samt hantering av skatter redovisades sent och orsakade förseningsavgifter.
Har förbundet antagit ett attestreglemente och finns skriftliga rutiner för attestordningar?	Ja	Attestreglemente är fastställd och det finns tydliga rutiner för attestordning.
Har åtgärder vidtagits utifrån synpunkter/rekommendationer i föregående års granskning	Delvis	Flertals åtgärder har vidtagits sedan föregående år. Dock kvarstår åtgärder att åtgärdas. Se 10.1.6 vidtagna åtgärder utifrån föregående års granskning.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Vi rekommenderar:

- *att följa förbundsordningens stadgar vid beslut av verksamhetsplan och budget, vilket har även påtalats tidigare år.*
- *att följa den lagändringen om deltagande på distans dokumenteras i protokoll.*
- *att instruktion för anställda ses över och överensstämmer med förbundsordningen. Vilket även påtalade föregående år.*
- *att utveckla och förtydliga sina rutiner för uppföljning av internkontrollplanen, samt förbättra rutinerna avseende momsersättning och redovisning av arbetsgivaravgifter, i syfte att säkerställa rätt tidpunkt och korrekt hantering.*
- *att säkerställa att arbetet med upprättande av årsredovisning för förbundet minskar risker för felaktigheter.*

10 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har (har givits möjlighet att) faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag

Undertecknande

Projektledare:

Carina Hemmingsson
Sakkunnig

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

11 BILAGA

RAPPORTSAMMANSTÄLLNING AV FASTSTÄLLANDE OCH GENOMFÖRD UPPFÖLJNING

Rapport	**Fastställd tidpunkt återrapportering/Kontrollmoment**	**Genomförd/Uppföljning**
Årsredovisning 2024	Enligt lag (2003:1210) upprätta årsredovisning inom tre månader från räkenskapsårets slut.	2025-03-17. §1, Dnr: 25:01
Riskanalys med uppföljning	Återrapportering då den andra tertialuppföljning behandlas, om det inte finns skäl för tidigare återrapportering	2025-10-06, §16 Dnr:25:09
Tertialredovisning	Enligt 13 § i förbundsordningen ska förbundsstyrelsen upprätta tertialvisa uppföljningar med helprognos för verksamheten och ekonomin. Tertialredovisning per april 2025 Tertialredovisning per jan-aug 2025	2025-06-09, §7 Dnr:25:09 2025-10-06, §16 Dnr: 25:09
Anmälan om Delegationsbeslut	Möjlighet till delegation regleras i 10 § Lag (2003:1210) Ska anmälas till förbundsstyrelsen vid nästkommande sammanträde.	2025-03-17, §5 2025-06-9, §14 2025-10-06, §23 2025-11-28, §31 Fyra tillfällen under året. *Se nedan.*
Verksamhetsplan/Budget 2025–2027	Senast den 30 november varje år ska upprättas en plan för förbundets verksamhet och ekonomi för kommande tre åren. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten. För det första året av de tre år ska styrelsen upprätta en preciserad årsbudget. Årsbudgeten ska åtföljas av mål för verksamheten. Fastställande av budget ska samtliga vara närvarande.	2024-12-02, §31 Dnr:24:09
Internkontrollplan 2025	Styrelsen för Samordningsförbundet i Jämtlands län, ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt. Internkontrollplanen beskriver styrelsens riskbedömning och plan för uppföljning inför kommande verksamhetsår. Internkontrollplan 2025 faställd	2024-12-02, §32, Dnr:24:10
Internkontrollplan 2024-uppföljning	Styrelsen för Samordningsförbundet i Jämtlands län, ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.	

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

	Internkontrollplan har följts upp och uppdaterats avseende riskbedömning och rap För att säkerställa att den interna kontrollen fungerar väl och är tillräcklig tar styrelsen varje år fram en plan för intern kontroll som följs upp och rapporteras i samband med årsredovisningen.	2025-03-17, §2 Dnr 23:17
Projekt/Insatser/Dialog/ Information/rapporter	Svara för beslut och uppföljning och utvärdering av beslutade åtgärder.	2025-03-17, §§ 4–6 2025-06-09, §§ 9–15 2025-10-06, §22–23 2025-11-28, §§24,32
Sammanträden	Paragraferingen i protokoll	Styrelsen är beslutsför vid 9 av 11. Närvaro:
2024-02-26 2024-06-10 2024-10-14 2024-12-02	§§ 1–10, §§ 11–19, §§ 22–30, §§ 31–36	10 av 11 11 av 11 10 av 11 10 av 11
Stickprov - Delegationsbeslut	Kommentar	
Möjlighet till delegation regleras i 10 § Lag (2003:1210), ska anmälas till förbundsstyrelsen vid nästkommande sammanträde.		
2025-03-17, §5	Delegationsbeslutet avser projekt med diarienummer 21:1 avser tilläggsavtal omfattar genomförande av insatsen ”Samplanering Härjedalen” genom finansiering av samordnare för STAR Härjedalen. Anmäld till förbundsstyrelsen inom tidsram. Delegat följer delegationsbestämmelserna. Projekt 25:02 avtal om ekonomitjänst, Kommunförbundet. Anmäld till förbundsstyrelsen inom tidsram. Delegat följer delegationsbestämmelserna.	
2025-06-17, §14	Delegationsbeslut avser avtal om arkiv, Östersunds kommun. Anmäld till förbundsstyrelsen enligt delegation. Delegat följer delegationsbestämmelserna.	
2025-10-15, §23	Delegationsbeslut avser utbetalning av finansierade insatser för januari-juni 2025. Anmäld till förbundsstyrelsen inom tidsram. Delegat följer delegationsbestämmelserna.	

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136895

Revisionsberättelse

för Samordningsförbundet i Jämtlands län, org. nr 222000-1990

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision och granskning av årsredovisningen för Samordningsförbundet i Jämtlands län för år 2025 enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision[1]. Förvaltningsberättelsen och driftredovisningen har granskats enligt särskild instruktion.

Enligt vår bedömning har årsredovisningens balansräkning, resultaträkning samt noter upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av förbundets finansiella ställning per den 31 december 2025 och av dess finansiella resultat för året.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Uppdraget är utfört utifrån opartiskhet och självständighet i förhållande till förbundet.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information

Årsredovisningen innehåller också annan information än balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter och denna andra information återfinns på sidorna 3–13. Det är styrelsen som har ansvaret för denna andra information. Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna andra information och i vårt uppdrag ingår inte att genomföra en revision av denna information, men det är vårt ansvar att läsa den och överväga om den i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningens balansräkning, resultaträkning samt noter. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen och bedömer om den andra informationen verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Om vi drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldig att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i ovan nämnda delar av årsredovisningen.

Som del av en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, driftredovisning samt noter, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- måste vi informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

[1] *Med anpassning till de specifika förutsättningar som föreligger i ett finansiellt samordningsförbund. Främst att rapporten inte avges av "sakkunnigt biträde" eller ställts till "de förtroendevalda revisorerna".*

Penneo dokumentnyckel: 2KW44-9O6A9-9BSY3-NQ9OS-W9W9G-644IJ Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS 2026.778 Handling: 2136896

Revisorns granskning av förvaltningsberättelsen samt driftredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningsberättelsen samt driftredovisningen och att dessa upprättas i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Vår granskning har skett enligt tillämpliga delar av ”Instruktion för granskning av förvaltningsberättelse” samt ”Instruktion för granskning av drift- och investeringsredovisning” i Standard för kommunal räkenskapsrevision. Detta innebär att vår granskning av förvaltningsberättelsen och driftredovisningen har en annan inriktning och mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt Standard för kommunal räkenskapsrevision har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

Förvaltningsberättelse har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Driftredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Samordningsförbundet i Jämtlands län för år 2025.

Vi tillstyrker att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Vi bedömer även sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att insatserna som finansierats är i enlighet med lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Vi har i vår granskning i enlighet med Standard för kommunal räkenskapsrevision, inte noterat några väsentliga brister i förbundets interna kontroll.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed för kommunal verksamhet i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till förbundet enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen och den interna kontrollen.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot förbundet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för förbundets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

I vår granskning skaffar vi oss en förståelse av den del av förbundets interna kontroll som har betydelse för vår revision av årsredovisningen för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

Sundsvall, den dag som framgår av vår elektroniska signatur

Azets Revision & Rådgivning AB

Lars Skoglund
Auktoriserad revisor

Penneo dokumentnyckel: 2KW44-9O6A9-9BSY3-NQ9OS-W9W9G-644IJ
Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS 2026.778 Handling: 2136896

Signaturerna i detta dokument är juridiskt bindande. Dokumentet är signerat genom Penneo™ för säker digital signering. Tecknarnas identitet har lagrats, och visas nedan.

"Med min signatur bekräftar jag innehållet och alla datum i detta dokumentet."

LARS SKOGLUND
Auktoriserad revisor
Serienummer: 4087a0e16bc5e8[…]0e295fea14648
IP: 78.77.xxx.xxx
2026-04-08 05:48:42 UTC

Penneo dokumentnyckel: 2KW44-9O6A9-9BSY3-NQ9OS-W9W9G-644IJ
Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS 2026.778 Handling: 2136896

Detta dokument är undertecknat digitalt via **Penneo.com**. De signerade uppgifternas integritet är validerad med hjälp av ett beräknat hashvärde för originaldokumentet. Alla kryptografiska bevis är inbäddade i denna PDF, vilket säkerställer både autenticitet och möjlighet till framtida validering.

Detta dokument är försett med ett kvalificerat elektroniskt sigill. För mer information om Penneos kvalificerade betrodda tjänster, se **https://eutl.penneo.com**.

Så här verifierar du dokumentets äkthet:
När du öppnar dokumentet i Adobe Reader kan du se att det är certifierat av **Penneo A/S**. Detta bekräftar att dokumentets innehåll förblir oförändrat sedan tidpunkten för undertecknandet. Bevis för de enskilda undertecknarnas digitala signaturer bifogas dokumentet.

De kryptografiska bevisen kan kontrolleras med hjälp av Penneos validator, **https://penneo.com/validator**, eller andra valideringsverktyg för digitala signaturer.

***Revisionsberättelse** från gemensam förtroendevald revisor för Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län avseende Samordningsförbundet i Jämtlands län*

Till

Styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län

Fullmäktige i medlemskommunerna:

- Åre kommun
- Östersunds kommun
- Bräcke kommun
- Ragunda kommun
- Strömsunds kommun
- Härjedalens kommun
- Bergs kommun
- Krokoms kommun

Fullmäktige i Region Jämtland Härjedalen

Försäkringskassan

Arbetsförmedlingen

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136897

Revisionsberättelse för år 2025

Mitt uppdrag är att granska räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet i Jämtlands län (organisationsnummer 222000–1990) för verksamhetsåret 2025.

Uppdraget är vidare att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll av verksamhet och räkenskaper.

Jag har utfört granskningen utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionssed i kommunal verksamhet.

I uppdraget samverkar jag med av staten utsedd auktoriserad revisor. I granskningen av förbundets räkenskaper och årsredovisning har jag förlitat mig på den statliga revisorns granskning och bedömning.

Mina granskningsinsatser har utförts med sakkunnigt stöd från Region Jämtland Härjedalens revisionskontor.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ” Granskningspromemoria 2025”.

Jag bedömer sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet i Jämtlands län har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt på tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har delvis varit tillräcklig.

Jag bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

Jag bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Jag tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Jag åberopar bifogad rapport.

Östersund 2025-04-23

.....

Olle Gustafsson

Gemensam revisor för Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län

Bilaga:

Rapport från sakkunnigstöd till gemensam revisor för Region Jämtland Härjedalen och kommunerna i Jämtlands län:

Granskningspromemoria 2025, Samordningsförbundet i Jämtlands län,
Dnr: REV/21/2025.

Ankom: 2026-04-30 Ärende: KS.2026.778 Handling: 2136897

Signerat av OLLE GUSTAFSSON 2026-04-23 09:26:06

Diarienummer MEDB.2025.686

§ 185 Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Medborgarförslaget bifalles.
2. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda frågan.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Medborgarförslaget bifalles.
2. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda frågan.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Sammanfattning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit där det föreslås att Strömsunds kommun utreder möjligheten att ta fram ett idrottspolitiskt program i enlighet med Riksidrottsförbundets riktlinjer och vägledningar.

I medborgarförslaget lyfts idrottsrörelsens betydelse att folkhälsa, social inkludering och ungas utveckling.

Kultur- och fritidsavdelningen ser positivt på att utreda behovet av ett särskilt idrottspolitiskt program. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden har behandlat medborgarförslaget och föreslår att det bifalles. Kommunledningsförvaltningen delar nämndens bedömning.

Utredningen bör belysa om ett sådant program tillför ett mervärde eller om kommunens befintliga styrdokument, såsom kultur- och fritidsplanen samt folkhälsoprogrammet, redan ger tillräcklig vägledning inom området utifrån lokala behov och förutsättningar.

§ 185 fortsättning

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

Tjänsteskrivelse - Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun (BKU

Bilaga 1 - idrotten vill

Bilaga 2 - kommunala idrottspolitiska program

Diarienummer MEDB.2025.686

Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

1. Medborgarförslaget bifalles.
2. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden får i uppdrag att utreda frågan.

Beskrivning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit där det föreslås att Strömsunds kommun utreder möjligheten att ta fram ett idrottspolitiskt program i enlighet med Riksidrottsförbundets riktlinjer och vägledningar.

I medborgarförslaget lyfts idrottsrörelsens betydelse att folkhälsa, social inkludering och ungas utveckling.

Kultur- och fritidsavdelningen ser positivt på att utreda behovet av ett särskilt idrottspolitiskt program. Barn-, kultur- och utbildningsnämnden har behandlat medborgarförslaget och föreslår att det bifalles. Kommunledningsförvaltningen delar nämndens bedömning.

Utredningen bör belysa om ett sådant program tillför ett mervärde eller om kommunens befintliga styrdokument, såsom kultur- och fritidsplanen samt folkhälsoprogrammet, redan ger tillräcklig vägledning inom området utifrån lokala behov och förutsättningar.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

Tjänsteskrivelse - Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun (BKU

Bilaga 1 - idrotten vill

Bilaga 2 - kommunala idrottspolitiska program

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, KS-handläggare

Beslut skickas till

Förslagsställaren

Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen, Tomas Sjövall

Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen, Hans-Erik Jansson

Barn-, kultur- och utbildningsförvaltningen, Johanna Liljemark

Diarienummer MEDB.2025.686

§ 98 Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

Nämndens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut.

Barn-, kultur- och utbildningsnämnden föreslår att medborgarförslaget bifalles.

Arbetsutskottets förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår att barn-, kultur- och utbildningsnämnden föreslår att medborgarförslaget bifalles.

Yrkande

Ordförande yrkar att nämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Beskrivning av ärendet

Ett medborgarförslag har inkommit där det föreslås att Strömsunds kommun utreder möjligheten att ta fram ett idrottspolitiskt program i enlighet med Riksidrottsförbundets riktlinjer och vägledningar.

I medborgarförslaget lyfts den roll som idrottsrörelsen har för att främja folkhälsa, inkludering samt ungdomars utveckling.

Förslaget pekar även på att flera kommuner, såsom Katrineholm, Uppsala och Karlskrona, redan har tagit fram idrottspolitiska program. I Jämtlands län har ännu ingen kommun fastställt ett sådant program, men Östersunds kommun arbetar med frågan.

I Strömsunds kommun finns flera styrande dokument som berör området. Både folkhälsoprogrammet och kultur- och fritidsplanen innehåller många av de komponenter som kan förväntas ingå i ett idrottspolitiskt program.

Fortsättning § 98

Kultur- och fritidsavdelningen ser positivt på förslaget att utreda om det finns behov av ett särskilt idrottspolitiskt program, eller om befintliga styrdokument som kultur- och fritidsplanen samt folkhälsoprogrammet i tillräcklig utsträckning täcker området utifrån lokala behov och förutsättningar.

Underlag till beslut

Au-protokoll § 70 2026

Tjänsteskrivelse - Medborgarförslag om idrottspolitiskt program i Strömsunds kommun

Bilaga 1 idrotten vill

Bilaga 2 kommunala idrottspolitiska program

Beslut skickas till

Tomas Sjövall, förvaltningschef.

Hans-Erik Jansson, kultursamordnare/tf kultur- och fritidschef.

Johanna Liljemark, fritidskonsulent.

Kommunstyrelsen

Medborgarförslag

Signeringsunderlag

1. Inlämnat av

Inlämnat av

Förnamn
Sara Margareta

Efternamn
Bryntesson

2. Förslag

Rubrik på medborgarförslaget

Idrottspolitiskt program

Ditt förslag

Beskriv ditt förslag så utförligt du kan, ge ditt förslag till beslut som du vill se att kommunfullmäktige beslutar.

Ju mindre kompletteringar som behövs i efterhand ju fortare kan du få ett besked om ditt förslag.

Jag föreslår att Strömsunds kommun utreder möjligheten att ta fram ett idrottspolitiskt program, i enlighet med Riksidrottsförbundets riktlinjer och vägledningar.

Idrottsrörelsen spelar en avgörande roll för folkhälsa, inkludering, ungdomars utveckling och landsbygdens livskraft. Ett idrottspolitiskt program kan ge kommunen ett strategiskt verktyg för att:

Stärka samverkan med föreningslivet

Skapa jämlika förutsättningar för fysisk aktivitet i hela kommunen

Främja barn- och ungdomsidrott enligt principerna i Idrotten Vill (se bilaga)

Bidra till hållbar samhällsutveckling enligt Strategi 2025 (https://www.rf.se/rf-arbetar-med/strategi-2025)

Synliggöra idrottens roll i samhällsutveckling

Flera kommuner i Sverige har redan tagit fram idrottspolitiska program, exempelvis Katrineholm, Uppsala och Karlskrona. Dessa program innehåller målområden som fysisk aktivitet, föreningsstöd, jämställdhet, tillgång till anläggningar och samverkan med civilsamhället.

Riksidrottsförbundet har tagit fram vägledningar och mallar som stöd för kommuner som vill utveckla sin idrottspolitik. Ett sådant program skulle kunna utformas i dialog med föreningar, RF-SISU Jämtland-Härjedalen och andra relevanta aktörer.

Jag har som aktiv i en idrottsförening sett flera utmaningar, bland annat att hålla kvar ungdomar i idrotten. Jag tänker att ett mer strukturerat och riktat arbete kan ge resultat som främjar hela samhället.

Bifogat material

Här kan du bifoga filer som komplement till ditt förslag. Det kan vara bilder eller ritningar t ex.

Idrotten Vill Idrottsrörelsens idéprogram.pdf (1,43 MB)
Kommunala idrottspolitiska program.pdf (5,74 MB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

✓3. Medgivande

Jag godkänner att mitt namn får publiceras på internet tillsammans med mitt förslag.

Ja

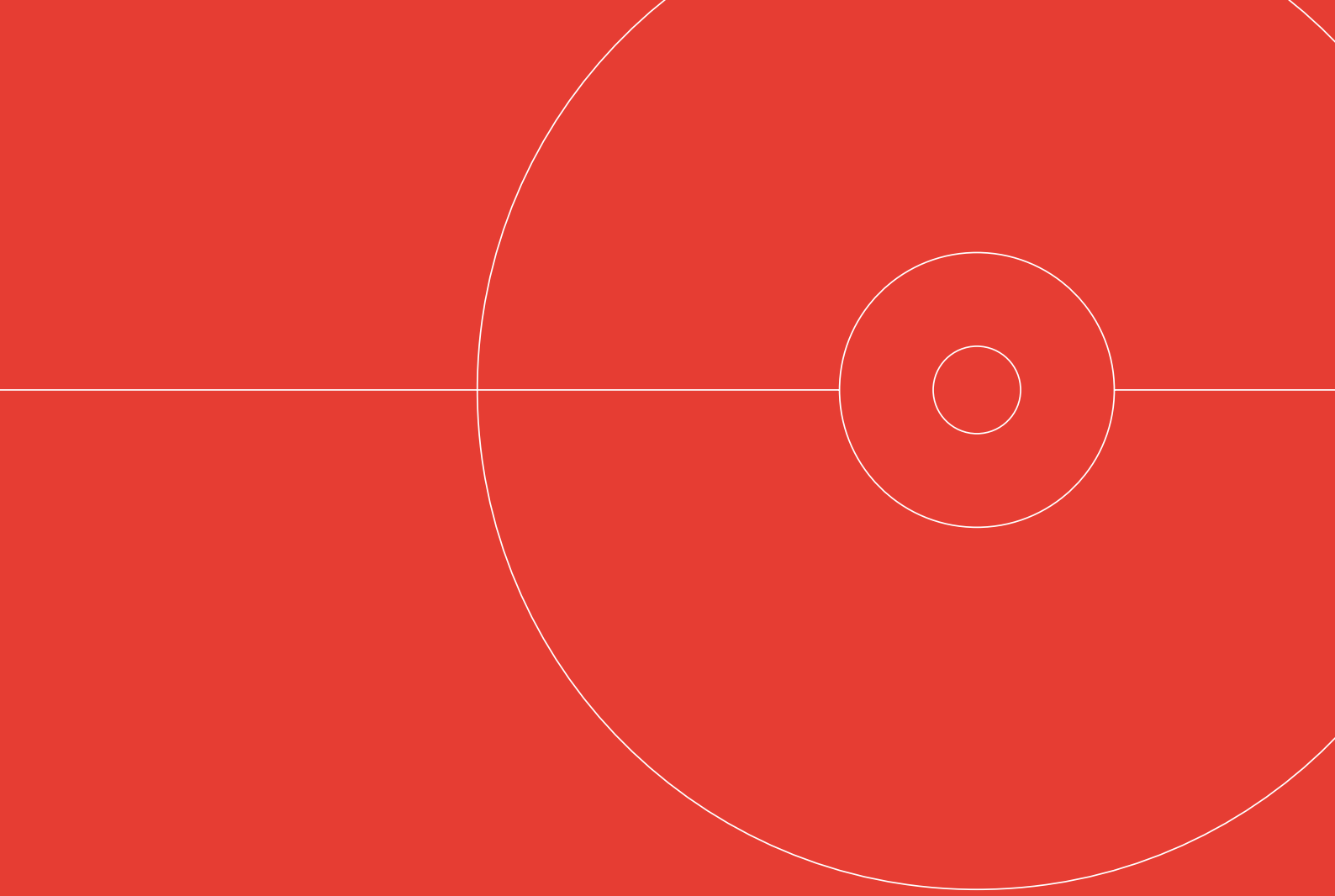
När kommunfullmäktige behandlar mitt förslag vill jag närvara

Ja, jag vill närvara

Idrotten Vill

– Idrottsrörelsens idéprogram

Antagen av RF-stämman 2019

Idrotten Vill

Form & produktion: Normy AB, 2019
Text: Riksidrottsförbundet
Foto: Bildbyrån

Innehåll

Inledning 5

Idéprogrammets syfte 5

Idéprogrammets roll 5

Hur vi definierar idrottsrörelsen 6

RF:s verksamhetsidé 7

Idrotten ger 7

Fysisk utveckling 8

Psykisk utveckling 8

Social utveckling 8

Kulturell utveckling 8

Visionen: Svensk idrott – världens bästa! 9

Ledarskapet 10

Världens bästa idrott! 10

Värdegrunden 11

Glädje och gemenskap 11

Demokrati och delaktighet 11

Allas rätt att vara med 11

Rent spel 12

Idrottsrörelsens organisering 13

Idrottsrörelsen, bildningen och utbildningen 14

Idrottens indelning 15

Idrottsrörelsen i samhället 15

Idrotten och kommersialiseringen 16

Svensk idrott i världen 17

Vart är idrottsrörelsen på väg? 18

CRAFT
SWEDEN

INLEDNING

Tillsammans är vi idrottsrörelsen

I have a dream. Orden kan vara de mest berömda någonsin. De uttalades av den amerikanska medborgarrättskämpen Martin Luther King Jr på trapporna till Lincoln Memorial i Washington D.C. år 1963. Att ha en dröm, en vision, eller en idé om hur framtiden ska se ut är ett viktigt första steg på väg mot att göra morgondagen till något annat än idag.

Idrotten Vill är namnet på idrottsrörelsens idéprogram – den samlade idrottsrörelsens sätt att beskriva vår vision och vår idé om hur vi vill bedriva vår verksamhet, idag och i framtiden. I grunden handlar det om att vi vill vara en samhällskraft som bidrar till en mer hållbar värld där vår verksamhet främjar tolerans, inkludering, folkhälsa och människors egenmakt. Det är en stor, viktig och ambitiös målsättning men den är inte omöjlig. Idrottsrörelsens förmåga att sätta utmanande mål, lägga en plan och arbeta hårt för att genomföra den är del av vårt dna. Det är det som gör oss till det vi är – en idrottsrörelse som vill och kan vara världens bästa.

Idéprogrammets syfte

Idrotten Vill riktar sig till ledare inom idrotten på strategisk nivå – nationellt, regionalt och lokalt – samt till ledare inom för idrotten andra relevanta sektorer såsom kommun, region, stat, näringsliv och civilsamhälle. Dokumentet ska också kunna läsas och förstås av alla som är intresserade av idrottsrörelsens ideologiska grunder, förhållningssätt och roll i samhället.

Idéprogrammet Idrotten Vill formulerar visionen om att bidra till en hållbar värld och den ideologi, de värderingar och de ställningstaganden som idrottsrörelsen bygger på. En ideologi kan beskrivas som en sammanfattning av de idéer, tankar och principer som lägger grunden för en ideal verksamhet. Idrotten Vill finns därför till för att levandegöra och fördjupa det som är fastslaget i första kapitlet i Riksidrottsförbundets stadgar, nämligen verksamhetsidén, visionen och värdegrunden.

Idéprogrammets roll

För att ett samhälle ska fungera finns det lagar. Lagarna, av vilka ett antal dessutom är grundlagar, beslutas av folket det vill säga av Sveriges riksdag. Regeringen har sedan möjlighet att besluta om förordningar medan en myndighet kan utfärda föreskrifter, med stöd i lag och förordning. Inom idrottsrörelsen finns motsvarande regelhierarki. Det är folket, medlemmarna, som via representation beslutar om idrottsrörelsens lagar, det vill säga stadgarna. Riksidrottsförbundets stadgar blir därmed det regelverk som blir styrande för alla underliggande medlemsorganisationer. På samma nivå, lagnivån, finns *Idrottens Antidopingreglemente* och *Idrottens reglemente om otillåten vadhållning samt manipulation av idrottslig verksamhet*, också fastställda av RF-stämman. Riksidrottsstyrelsen har sedan, enligt stadgarna, möjlighet att utfärda anvisningar till stadgarna som till exempel *Anvisningar för barn- och ungdomsidrott* och *Idrottsrörelsens uppförandekod*.

Idrottsrörelsens idéprogram Idrotten Vill är i detta sammanhang att betrakta som en utvecklad beskrivning av innebörden i 1 kap RF:s stadgar. Medan stadgarna är bindande är tanken att Idrotten Vill ska inspirera föreningar och förbund att bedriva sin verksamhet så att den uppfyller och levandegör stadgarnas innebörd.

För att genomföra detta på bästa sätt behöver vi dialog, diskussioner och konstruktiva samtal. En folkrörelses största hot är att det blir tyst bland medlemmarna, för tystnad betyder att engagemanget dör och att rörelsen i förlängningen stannar av. Andan i Idrotten Vill är den totalt motsatta. Kring orden och innebörden i detta dokument ska idrottsrörelsen debattera och mötas. Det är så vi gemensamt utvecklar det bästa vi har – vår idrott.

Hur vi definierar idrottsrörelsen

Idrottsrörelsen definieras som alla förbund som är anslutna till Riksidrottsförbundet och deras medlemsföreningar. Till idrottsrörelsen hör också stödorganisationerna RF och dess distriktsförbund som stödjer, leder och företräder idrottsrörelsen. Till idrottsrörelsen hör också SISU Idrottsutbildarna som utbildar och bildar idrottsrörelsen, Sveriges Olympiska Kommitté samt Sveriges Paralympiska Kommitté som förbereder och leder det svenska deltagandet i olympiska respektive paralympiska spel. IdrottsAB organiseras också inom idrottsrörelsen men har inte rösträtt inom idrottsrörelsens demokratiska system.

01

RF:s verksamhetsidé

Med idrott avses organiserad fysisk aktivitet där träning och möjlighet till tävling bidrar till välmående.

Den fysiska prestationen har mer än försumbar betydelse. Idrottsrörelsen lägger särskild vikt på följande fyra områden:

Fysisk aktivitet
Det fysiska momentet är av mer än försumbar betydelse för själva aktiviteten, prestationen och resultatet.

Träning
Idrotten består av träning och lek som ger möjlighet till fysisk, mental, social eller kulturell utveckling.

Tävling
Idrotten har definierade tävlingsregler som bestäms och ägs av idrottens organisation.

Välmående
Idrotten bygger på att ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet. Hälsa, trivsel och välbefinnande är normgivande.

Idrotten inom idrottsrörelsen ger inte bara fysisk aktivitet och därmed fysisk utveckling.

I det sammanhang som idrott bedrivs, tillsammans med andra, erbjuds också en gemenskap som i sin tur bidrar till stora mått av psykisk, social och kulturell utveckling. Att vara med i en förening betyder också att ingå i en demokrati, att kunna göra sin röst hörd och att gemensamt ta ansvar för att verksamheten följer de principer föreningens medlemmar vill att den ska byggas på. Idrottsrörelsens verksamhetsidé, själva essensen av det vi vill vara, är därför:

”Vi bedriver idrott i föreningar för att ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet.”

Idrotten ger
När idrott utövas enligt de intentioner som Idrotten Vill beskriver, skapar den glädje, gemenskap, engagemang och samhörighet.

Idrottsrörelsen efterlever FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Idrottsrörelsen vill också bidra till FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030). Med FN:s deklarationer och konventioner följer till exempel att alla människor är lika mycket värda och att samma rättigheter gäller lika för alla människor. Alla människor ska ha rätt att säga vad de tycker och att utöva vilken religion de vill, eller ingen alls. Alla människor ska också kunna välja att vara med i föreningar.

Ett barn är varje människa under 18 år. Kärnan i barnkonventionen är respekten för varje barn som individ med egna rättigheter. Barn är inte föräldrars eller andra vuxnas ägodelar. Varje barn, oavsett bakgrund, har rätt att behandlas med respekt och vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning tydliggör bland annat att personer med funktionshinder ska ha samma möjligheter till idrott som andra.

FN:s 17 globala mål för en hållbar utveckling (Agenda 2030) syftar till att leda världen mot en hållbar och rättvis framtid. Med utgångspunkten i att såväl stater som företag, organisationer och enskilda medborgare

har ett ansvar att bidra till målens uppfyllnad, så omfattas även idrottsrörelsen. Genom Idrotten Vill och med idrottsrörelsens gemensamma värdegrund tar vi ansvar för att främja tolerans och respekt, öka kvinnors och ungdomars, enskilda personers och samhällens egenmakt liksom till målsättningar i fråga om hälsa, utbildning och social inkludering. I förlängningen tar idrottsrörelsen därmed ansvar för en mer hållbar värld.

Fysisk utveckling
Kroppen är ämnad för aktivitet. Idrott är, bland mycket annat, fysisk aktivitet. Därför är idrott bra och utvecklande för oss människor. Genom idrottsverksamheten tränar vi och utvecklar kroppen så att vi mår bra och kan prestera mera såväl på idrottsbanan som i vardagen. Fysisk förmåga och fysiskt välmående påverkar människan på många sätt. Utöver att det skapar förutsättningar för ett långt och gott liv ger det också en tro på den egna förmågan – jag kan, jag vill! – som kan påverka välbefinnandet i flera avseenden. Idrotten har på så sätt stor betydelse för folkhälsan. Idrottsrörelsen kan erbjuda fysisk aktivitet i många olika former och med olika intensitet. Fysisk aktivitet har också en direkt påverkan på välmående och psykisk hälsa.

Psykisk utveckling
Genom idrott får vi utlopp för glädje och spontanitet, vi trivs och mår bra. Den som behöver utmaningar och mål att sträva mot kan finna det i idrotten. I idrotten finns ett inbyggt tävlingsmoment som inspirerar oss att testa våra gränser, att utvecklas, uppnå bättre resultat och att prestera mer. Samtidigt kan idrott vara spännande och utvecklande utan att för den skull ställa krav på tävlingsresultat. Tävla går förstås att göra med andra, men också i allra högsta grad med sig själv. Att lära och utveckla förmågor liksom att nå uppsatta mål skänker tillfredsställelse för många, oavsett nivå. Att kämpa tillsammans med andra för att nå mål ger erfarenheter som är värdefulla också i andra sammanhang.

Social utveckling
Idrott skapar gemenskap. För många är kamratskapet i föreningen ett avgörande skäl att engagera sig. Föreningen erbjuder en trygg social gemenskap. Människor lär sig att respektera och umgås med andra människor, också över generationer och kulturer. Genom ledarna får de positiva förebilder. Samhörigheten i föreningen motverkar ofrivillig ensamhet. Idrott i förening ger därmed ett mervärde som ska vara tillgängligt för alla. Föreningen är en enkel organisationsform. Den utvecklas av medlemmarna och deras ambitioner och blir det medlemmarna vill att den ska vara. Det finns många sätt att skapa samhörighet, delaktighet och engagemang. Den moderna föreningen fångar dessa och möter de behov som medlemmarna har.

Kulturell utveckling
Genom sin verksamhet bidrar idrotten till en orts eller en regions utveckling och skapar en känsla av sammanhang och tillhörighet. Idrotten är en central och folkkär del av vårt kulturarv och har en stark attraktionskraft på människor i alla samhällsskikt och i alla åldrar. Inom idrotten lär vi oss fungera tillsammans med andra, att ta ansvar, utvecklas och att göra vårt allra bästa.

Idrottsföreningen erbjuder en miljö där människor från olika delar av samhället, närområdet, staden eller till och med världen kan komma samman med ett språk som är gemensamt. Idrottens språk talas av alla oavsett härkomst, nationstillhörighet eller socioekonomisk status. Idrotten förenar, utbildar, bildar, skapar samhörighet och bidrar till en socialt hållbar utveckling.

02

Visionen: Svensk idrott – världens bästa!

Svensk idrottsrörelse vill vara bäst i världen för alla på alla nivåer. Vi vill ständigt utvecklas och förbättras både till form och innehåll. Det bygger på en självstyrande och samlad idrottsrörelse med starka förbund och föreningar samt en bildnings- och utbildningsverksamhet i världsklass.

Världens bästa barnidrott är den som fångar intresset hos varje enskilt barn och lägger grunden för det som ska bli en livslång relation med idrotten. Inom ungdomsidrotten bygger världens bästa idrott vidare på engagemanget och ger möjligheten för den som vill idrotta mycket att göra det och den som även har andra intressen att utveckla både dessa och sin idrottsliga medverkan. Världens bästa vuxenidrott är lika engagerande och entusiasmerande som idrotten för barn och ungdomar. Den ger utrymme för de som vill tävla att göra det på sin nivå, vare sig det är bland de bästa i världen eller med kompisarna. Samtidigt kan den som vill träna och utvecklas, kanske tävla med sig själv, göra det under hela livet men utan tankar på resultat att jämföra med andra. Oavsett vilket håller verksamheten en sådan kvalitet att den som vill idrotta väljer att göra det inom idrottsrörelsen.

Idrottsrörelsen kan, i kraft av sitt självstyre inom förbund och föreningar, starkt bidra till sin egen utveckling och framtida förnyelse. Detta är folkrörelsens allra största tillgång. Om alla medlemmar engagerar sig i hur verksamheten ska utvecklas för att bli – och fortsätta vara – världens bästa idrott, då kommer idéerna och ambitionerna automatiskt.

Inom idrottsrörelsen är tävling ett återkommande element. Tävling skulle till och med kunna beskrivas som självaste livselixiret för idrott. Verbet tävlas ursprungliga innebörd sägs komma från latinets competere vars betydelse snarast kan översättas som att sträva tillsammans. Precis så fungerar det inom idrottsrörelsen. Vi strävar tillsammans och utvecklas mot höjder vi inte trodde var möjliga, där tävling är ett naturligt element som inspiration till fortsatt utveckling och framtida mål. Idrottsrörelsen är stolt över att erbjuda tävling och vill göra det på ett sådant sätt att skillnader som beror av fysisk mognad minskas bland barn och ungdomar, och ersätts med ett ökat fokus på utveckling där var och en får stimulans av tävling som utmanar varje individs nuvarande färdighetsnivå.

Ledarskapet

Det ledarskap som utvecklas inom idrottsrörelsen är uppskattat och eftertraktat av många, både utanför idrotten och bortom vårt lands gränser. Ledare vars filosofi bygger på idrottsrörelsens värdegrund skapar både resultat och effektivt fungerande och välmående individer som är rustade för både idrott och annat de kan tänkas vilja ägna sig åt. Ledarrollen är ett förtroendeuppdrag som enbart kan innehas av den som andra, det vill säga de som utser och de som ska ledas, har förtroende för. Att vara ledare är ingen rättighet – det är en roll som ledaren tilldelas i förtroende. Om förtroendet av någon anledning förbrukats och bedömningen är att det inte går att återskapa, ska ledaren skiljas från sitt uppdrag. När ledarrollen handlar om ledarskap för barn är det vuxnas ansvar att säkerställa att ledarna har det förtroende som krävs.

Idrottsrörelsen bygger i allt väsentligt på det ideella ledarskapet. Idrottsledare ägnar varje år många timmar åt idrotten, som aktivitetsledare/tränare eller förtroendevalda föreningsledare. Mängder av funktionärer erbjuder sin tid för att få idrottens verksamhet att fungera. Alla dessa har kärleken till idrotten och intresset för de människor som finns där gemensamt. Denna svenska idrottsmodell lägger en plattform där väldigt många har möjlighet att ägna sig åt idrott.

Tack vare en engagerande, inspirerande och attraktiv verksamhet väljer många att stanna inom idrottsrörelsen under hela livet, som aktiv idrottare, ledare och/eller funktionär. Genom sin påverkan på så många delar av samhället gör idrottsrörelsen Sverige väldigt mycket starkare.

Idrottsrörelsen vill att verksamheten ska genomsyras av hög kvalitet och där bär ledarna, tillsammans med andra i verksamhetens närhet, ett stort ansvar för den kontinuerliga utvecklingen. Deras roll består av att både stötta idrottslig utveckling och av att förmedla idrottens grundläggande värderingar. Nästan alla barn och ungdomar i landet är under någon period av sitt liv med i idrottsrörelsen. Det ger idrottsledarna, unga som vuxna, mycket stora möjligheter att påverka och utveckla morgondagens vuxna och därigenom bidra till ett bättre samhälle.

Världens bästa idrott!

Utan det ideella ledarskapet skulle idrottsrörelsen inte vara vad den är. Det är ledarnas skiftande bakgrund, olika perspektiv och gemensamma kompetens som gör den upplevelse som såväl ledare som idrottsaktiva får av idrottsföreningens verksamhet så speciell. I den ideella föreningen står syftet och ändamålet att bedriva idrottslig verksamhet i centrum. Världens bästa idrott, på alla nivåer, är den idrott som erbjuder aktivitet, glädje och gemenskap i en miljö där alla i demokratisk ordning kan vara med och påverka och ta ansvar för verksamhetens utformning.

För idrottsrörelsen är världens bästa verksamhet också ett kvalitetsmått att sikta mot. En strävan efter att ständigt vilja utvecklas, bli bättre och därigenom ge många människor möjligheten att utöva idrott utifrån sin ambitionsnivå. Denna inställning ska genomsyra hela idrottsrörelsen.

03

Värdegrunden

Idrottsrörelsens värdegrund består av fyra grundläggande principer. Dessa är beslutade av RF-stämman, de ingår i RF:s stadgar och är vägledande för all verksamhet som bedrivs inom ramen för RF:s medlemsförbund och deras föreningar.

I stadgarna står att verksamhet ska bedrivas i enlighet med vision, verksamhet och värdegrund. På det sättet blir värdegrunden ett sätt att styra verksamheten. Idrottsrörelsen vill att medlemmarna i föreningen använder värdegrunden som riktmärke då man diskuterar och så småningom enas om den verksamhet som ska bedrivas i föreningen. Genom att alla lever och leder enligt svensk idrotts värdegrund blir svensk idrottsrörelse en central kraft i utvecklingen av ett socialt hållbart samhälle.

Värdegrunden består av:

Glädje och gemenskap

Glädje och gemenskap är starka drivkrafter för att idrotta. Vi vill bedriva och utveckla all verksamhet så att vi ska kunna ha roligt, må bra och utvecklas under hela livet.

Glädje och gemenskap är också ett förhållningssätt, bland annat till tränar- och ledarskap. Med detta som grund lockar verksamheten människor att ge av sin tid dels för att stötta och hjälpa andra men också för att glädjen, gemenskapen och delaktigheten i uppdraget är belöning i sig själv.

Demokrati och delaktighet

Föreningsdemokrati innebär att alla medlemmars röst har lika värde. Delaktighet innebär att alla som deltar får vara med och bestämma om och ta ansvar för sin verksamhet. Demokrati och delaktighet ska utövas jämställt och oavsett bakgrund.

Idrottsrörelsen kan och vill göra en stor insats för människors upplevelse av och förståelse för demokrati. Idrottsrörelsen vill att barn och unga ges mycket stora möjligheter att både göra sin röst hörd och att påverka den verksamhet de är del av. Barnkonventionen säger att barn ska ges möjligheten att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. I omklädningsrummet såväl som på idrottsarenan bygger det goda ledarskapet på involvering, medbestämmande och människors rätt att utvecklas.

Att påverka verksamhet och att vara en del av den, för såväl ung som äldre, innebär också att rent praktiskt göra insatser i verksamheten. Delaktighet är att gemensamt verka för en bättre verksamhet, där vi med lyhördhet och respekt inför varandra gör den idrottsliga verksamheten och föreningen till det vi vill att den ska vara. Idrottsrörelsen vill vara en skola i demokrati för barn och unga, där ungas åsikt ska beaktas och medverkan möjliggöras i förhållande till barnets ålder och mognad.

Viktiga beståndsdelar i demokrati är öppenhet och transparens där alla medlemmar ges möjligheten att bilda sig sin egen uppfattning om verksamheten, göra sin stämma hörd och påverka verksamhetens inriktning.

Allas rätt att vara med

Allas rätt att vara med innebär att alla som vill ska kunna vara med utifrån sina förutsättningar. Alla som vill oavsett kön, könsidentitet och uttryck, etnisk och social bakgrund, religion/trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning eller ålder får vara med i föreningsdriven idrottsverksamhet.

Allas rätt att vara med innebär även att politisk åskådning eller uppfattning aldrig kan vara en grund för att utestänga någon. Alla som vill kan bli medlem i en förening. Men för att aktivt medverka i föreningens verksamhet krävs mer än så. Det är föreningens medlemmar, ledare och aktiva som ska säkerställa att föreningens och idrottsrörelsens värdegrund upp-

rätthålls. Därför är alla som vill, och som lever och leder efter idrottsrörelsens värdegrund, välkomna att vara med i den idrottsliga verksamheten.

I vårt land har människor olika möjlighet att delta i samhället. Detta gäller även människors möjlighet att delta i idrottsrörelsen. Till exempel har människor med utländsk bakgrund, företrädesvis flickor, människor i socioekonomiskt svaga områden och människor med någon typ av funktionsnedsättning historiskt inte varit representerade inom idrottsrörelsen i samma utsträckning som andra. Det här vill idrottsrörelsen ändra på och arbetar därför uppsökande och aktivt inkluderande för att påverka människor att både vilja och kunna vara delaktiga.

Idrottsrörelsen vill att kvinnor och män ska ha samma makt att forma idrotten och sitt deltagande i idrottsrörelsen. Idrottsrörelsen vill också kontinuerligt och aktivt syna de normer som präglar idrottens miljöer samt hur de påverkar individer och grupper. Idrottsrörelsen vill vara intressant, relevant och välkomnande för människor oavsett vilka de är och varifrån de kommer. Detta gäller på tävlingsarenan, i omklädningsrummet, på träningen och i styrelserummet.

Rent spel

Rent spel och ärlighet är en förutsättning för tävlande på lika villkor. Det innebär att följa överenskommelser och leva efter god etik och moral. Detta inkluderar bland annat att aktivt arbeta mot doping, matchfixing, osund ekonomi och annat fusk samt mot diskriminering, trakasserier, kränkningar och våld såväl på som utanför idrottsarenan.

Rent spel handlar också om att göra sitt yttersta för att följa gemensamma regler och respektera sina medtävlande. En överväldigande majoritet av idrottsrörelsens medlemmar är barn och de allra flesta barn i vårt land är någon gång medlemmar i en idrottsförening. Därför är ledares, tränares och vuxnas beteende och uppförande, liksom barnens, oerhört centralt för hur vi uppfattar och upplever verksamheten. För att tydliggöra förväntningar och för att beskriva önskat beteende har idrottsrörelsen en egen uppförandekod, en anvisning till RF:s stadgar och dess värdegrund. Där finns mer om vad som ska utmärka ledares och individers förhållningssätt och etiska grundsyn. Du hittar den på www.rf.se.

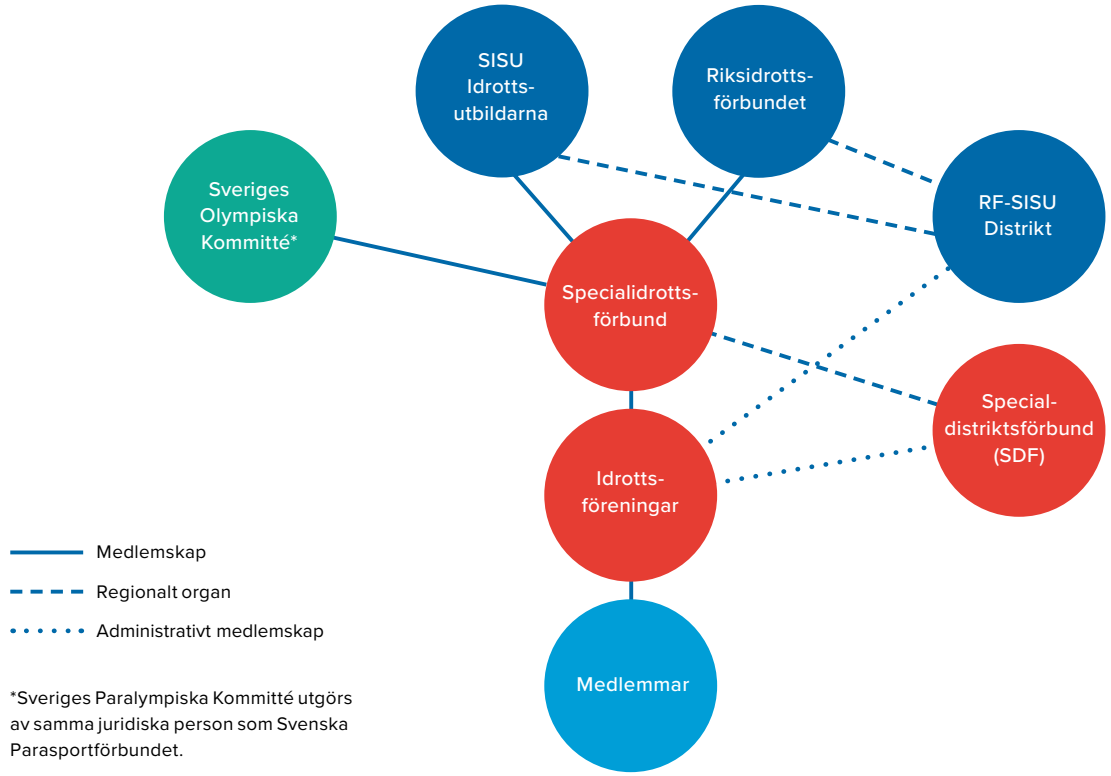
04

Idrottsrörelsens organisering

Vi organiserar vår idrott i självständiga föreningar och förbund som tillsammans utgör en fri och frivillig folkrörelse förenad i Riksidrottsförbundet.

Föreningarna har organiserat sig i specialidrottsförbund, huvudsakligen utifrån olika idrotter eller samlingar av olika idrotter. Några förbund, så kallade fleridrottsförbund, riktar sig i stället till särskilda grupper. Specialidrottsförbunden har det fulla ansvaret för idrottsverksamheten inklusive tävlingsverksamheten inom alla de idrottsgrenar som förbundet administrerar. Specialidrottsförbunden samlar sig som medlemmar i Riksidrottsförbundet, som också är en ideell förening. RF-stämman är idrottsrörelsens högsta beslutande organ.

▶ *Vi är en samlad idrottsrörelse som verkar för samma vision och värdegrund, vilken genomsyrar samtliga förbund och föreningar. Vi värnar om den svenska idrottsrörelsens tradition där elitidrotts- och breddverksamhet sker i nära samverkan, vilket ger inspiration, utveckling och livskraft. Inom idrottsrörelsen respekterar alla förbund och föreningar, såväl elit som bredd, varandras roller och verksamhetsvillkor.*

*Sveriges Paralympiska Kommitté utgörs av samma juridiska person som Svenska Parasportförbundet.

Som inspirationskälla och underhållning är idrotten en betydande ingrediens i människors nöjesliv. Varje dag i veckan finns spännande evenemang, matcher, träningar eller tävlingar att ta del av på plats eller i något av alla de medier som följer såväl idrottens resultat som spännande berättelser och händelser. Idrotten och utövandet av idrotten är samtidigt en viktig del i människors fritid – helt enkelt för att den ger glädje, samhörighet och rekreation.

Basen för idrottsrörelsens verksamhet är människor som sluter sig samman i självständiga föreningar runt en gemensam idé och verksamhet. Idrottsrörelsens organisation och uppbyggnad vilar på associationsformen ideell förening. Alla medlemsorganisationer, från den lilla idrottsföreningen till det stora specialidrottsförbundet, är ideella föreningar.

I en förening finns inga ägare och inget krav på avkastning. Medlemmarna bestämmer ändamålet med verksamheten och hur verksamheten ska utformas. Alla resurser, både ekonomiska medel och ideella insatser, används för att bedriva verksamhet och ett eventuellt överskott används för ny verksamhet.

Förening och förbund ansvarar för sin egen verksamhet genom beslut på årsmöte, och mellan årsmöten genom den styrelse som årsmötet väljer. Medlemmarna i en förening kan och bör därmed ställa sin styrelse till svars om man anser att verksamheten inte följer den inriktning man gemensamt beslutat om.

I ett förbund är det likadant, men där är det föreningarna, som medlemmar, som kan utkräva ansvar av styrelsen som har att genomföra den verksamhet man gemensamt beslutat om. En förening står alltid fri att bedriva den verksamhet föreningens medlemmar på årsmöte bestämmer att man vill bedriva. Men eftersom det i RF:s stadgar står att verksamhet ska bedrivas i enlighet med vision, verksamhet och värdegrund kan en förening som frångår detta inte ingå i idrottsrörelsen. En sådan förening kan uteslutas.

Den ideella föreningen är inte en offentlig verksamhet med det ansvar och de skyldigheter som myndigheter eller förvaltningar har. Eftersom en ideell förening varken är ett företag eller en offentlig verksamhet vill idrottsrörelsen heller inte behandlas som något av dem.

Idrottsrörelsen, bildningen och utbildningen

Idrottsrörelsen som folkrörelse är en betydande aktör när det gäller att ge människor utrymme och möjlighet att lära och växa. SISU Idrottsutbildarna stödjer verksamhet som ligger i linje med statens mål med folkbildningen. Genom vårt arbete tillsammans med landets idrottsföreningar ger vi fler människor möjlighet att öka sin kunskap och bildning för sin personliga utveckling och delaktighet i samhället. På köpet får idrottsrörelsen en bättre föreningsutveckling och ett ökat ansvarstagande i idrottsrörelsens egna demokratiska strukturer. Studieförbundet har tonvikt på lokal verksamhet och stödjer verksamheten i idrottsföreningarna i landets samtliga kommuner, vilket sker genom distriktens konsulenter. Folkbildningen med dess arbetsformer är väl anpassad för idrottsföreningens behov. Genom dessa kan den totala kunskapsnivån bland medlemmarna höjas och utvecklingen av föreningsverksamheten främjas.

Genom SISU Idrottsutbildarna organiseras och genomförs också den idrottsövergripande utbildningen, som kompletteras av specialidrottsförbundens egna utbildningsinsatser. Metoder och material anpassas efter de kontinuerligt förändrade möjligheterna till effektivt lärande. Idrottsrörelsen samverkar fortlöpande med akademin och genomför ofta kortare och längre utbildningar tillsammans med olika lärosäten.

Idrottens indelning

Vi delar in vår idrott efter ålder, syfte och ambitionsnivå. Med barnidrott avser vi i allmänhet idrott till och med tolv års ålder. Med ungdomsidrott avser vi idrott för tonåringar och unga vuxna 13–25 år. Med vuxenidrott avser vi idrott för dem som är över 25 år.

Även om idrottsrörelsen definierar barnidrott som det som pågår upp till och med tolv års ålder är det självklart att även idrottande barn är barn upp till 18 års ålder, helt enligt barnkonventionen.

- *I barnidrotten leker vi och ger barnen tillfälle att pröva på olika idrotter. Att ge barnen möjlighet till allsidig idrottsutveckling är normgivande för verksamheten. Tävling är en del av leken och ska alltid ske på barnens villkor.*

Barnidrotten tar hänsyn till barns många gånger olika utvecklingstakt. Fokus ligger på grundläggande färdigheter, rörelseglädje och att vilja både prova och

utveckla. Idrott för barn ska bedrivas ur ett barnrättsperspektiv och följa barnkonventionen. Därmed ska barn ges utrymme att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad, så att barn får vara med och bestämma och själva påverka den verksamhet som de är delaktiga i. Idrott för barn ska i första hand bedrivas i enkla former i närområdet, tillsammans med andra barn. Även tävlingsverksamhet ska huvudsakligen ske lokalt och resultat ska ges liten uppmärksamhet. Barn mår bra av att utöva allsidig och varierad idrott och ska ha rätt att göra detta. Idrottsledare för barn ska ges möjlighet till kompetensutveckling om ledarskap, pedagogik, om barns fysiska, psykiska och sociala utveckling samt i den egna specialidrotten.

▶ *I ungdomsidrotten och vuxenidrotten skiljer vi på breddidrott och elitinriktad idrott.*

När i ålder det är aktuellt med någon slags skiljelinje är olika för olika idrotter. Idrottsrörelsen vill att idrottaren själv ska kunna välja väg, där den som vill träna mycket får göra det och den som vill ha utrymme för annat fortfarande ska uppleva det positiva i idrotten. Övergången mellan barn- och ungdomsidrotten ska ske successivt och hänsyn ska tas till individers olika behov som bland annat kan ha att göra med kön, förutsättningar och utvecklingstakt. Idrott för ungdomar upp till 18 år ska också bedrivas ur ett barnrättsperspektiv och följa barnkonventionen. Därmed ska idrottaren ges utrymme att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör denne. Idrottarens åsikter ska beaktas i förhållande till dennes ålder och mognad, så att den aktiva får vara med och påverka verksamheten.

Tävlings- och träningsverksamhet för idrottare oavsett kön ska stimulera till kvalitativ och långsiktig idrottslig utveckling samt motverka utslagning. Alla oavsett kön och ålder ska ges förutsättningar att träna och tävla tillsammans. Idrottare oavsett kön som har ambition att göra en seriös elitsatsning ska ges möjlighet att göra detta under socialt trygga former och med välutbildade tränare, kompetenta inom alla de områden som påverkar både den idrottsliga prestationen och välmåendet. Ledarskapet är centralt för ungdomars vilja och intresse att idrotta. Ledare och tränare i ungdomsidrotten ska ges möjlighet att fördjupa sina kunskaper kring tränings-, tävlings- och mästerskapslära inom den

egna idrotten samt om människors fysiska, psykiska och sociala utveckling. I ungdomsidrotten ska individerna ges möjlighet att utvecklas till att bli sin egen bästa coach och därigenom ges större utrymme att själva påverka den verksamhet de är delaktiga i.

▶ *Hälsa, trivsel och välbefinnande är normgivande inom idrotten. I den elitinriktade idrotten är prestationsförbättring och goda tävlingsresultat vägledande.*

Idrottsliga framgångar är bra och viktigt för Sverige. Ett kontinuerligt lärande är en förutsättning för att utvecklas som elitidrottare, därför ska svenska idrottsutövare ges möjligheter att, inom ramen för svensk idrotts värderingar, utveckla sin prestationsförmåga maximalt med sikte på att uppnå internationell elitnivå.

Samtidigt ska idrottsrörelsen redan från början förbereda idrottarna för livet efter idrottskarriärens slut genom att möjliggöra dubbla karriärer, det vill säga elitidrott och utbildning eller elitidrott och arbete. Ledarna inom elitidrotten ska ges kontinuerliga möjlig-

heter till kunskapsutveckling genom utbildning, omvärldsbevakning och nätverkande med och lärande av varandra. Idrottarna ska samtidigt få större förståelse för den egna prestationen och faktorer som påverkar denna, likväl som det egna välmåendet.

▶ *I breddidrotten tjänar även ofta prestation och tävlingsresultat som en sporre.*

Idrottsrörelsen ska vara lyhörd för nya trender och människors växlande behov och önskemål. Detta innebär bland annat att kontinuerligt se över och utveckla den egna tränings- och tävlingsverksamheten.

Idrottsrörelsen i samhället

Idrottens drivkraft är glädjen och gemenskapen i gruppen eller laget, utmaningen och nerven i tävlingen, känslan av att spränga gränser och nå mål samt välbefinnandet av att träna. Samtidigt ger idrotten mervärden för samhället som omfattar så mycket mer än en rolig fritidsaktivitet. Idrottsrörelsen vill vara en central pusselbit i det som kan betraktas som ett hållbart samhälle.

Idrottsrörelsen gör och vill fortsätta göra ännu mer för att bidra till en sund samhällsutveckling. Ofta är idrottsföreningen motorn och det sammanhållande kittet i mindre samhällen och bostadsområden. Eftersom nästan alla barn någon gång under sin uppväxt är med i en eller flera idrottsföreningar har idrottsledare och idrottsrörelsen som helhet en viktig roll för att skapa gemenskap och framtidstro i samhällets alla delar. Med väl genomtänkta strategier vill idrottsrörelsen även vara en positiv kraft när det gäller vår påverkan på klimat och biologisk mångfald.

Det faktum att en tredjedel av svenskarna är med i idrottsrörelsen ger en stark effekt på samhället. Den ger positiva effekter på allt från hälsoekonomi och självkänsla till besöksnäring och integration. Med en så stor andel av medborgarna som medlemmar i idrottsrörelsen, samt med engagerande påverkan på ännu fler – inte minst då svenska idrottare försvarar Sveriges färger i VM, olympiska spel och paralympiska spel – är idrottsrörelsen en viktig motor i det svenska samhället. Ju fler som inspireras, aktiveras och blir del av den gemenskap som en förening kan erbjuda samt får tillfälle att utöva idrott och fysisk aktivitet, desto bättre är det för Sverige. Idrottsrörelsen gör helt enkelt Sverige starkare. Detta inser både kommuner, regioner och stat, vilka samtliga bidrar med resurser till möjliggörande av idrottsrörelsens verksamhet.

Uppgörelsen mellan stat, regioner, kommuner och idrottsrörelsen kan enkelt beskrivas som att man tjänar varandras syften. Idrottsrörelsen finns till för att bedriva idrott och får resurser från samhället till detta så länge som den samtidigt uppfyller de behov som samhället har. Med hjälp av dessa resurser kan idrottsrörelsen själv bestämma över sin verksamhet och framför allt bedriva verksamheten till stor glädje för vårt gemensamma samhälle. Idrottsrörelsen i Sverige värnar sin frihet och sitt självbestämmande, samtidigt uppskattar idrottsrörelsen det samhälleliga stöd som möjliggör idrottsrörelsens verksamhet och därmed bidraget till ett starkare Sverige.

I många andra länder är idrotten snarare ett medel för att förverkliga statens politik och styrs därmed i betydligt högre grad av stat och politik. I Sverige är det Riksidrottsförbundet som har uppdraget att fördela statens stöd till idrotten. Detta stöd går till allra största del till föreningar men också till idrottens övriga organisationer på regional och nationell nivå. I och med

detta är Riksidrottsförbundet inte bara en sammanhållande medlemsorganisation utan verkar i kraft av bidragsfördelare också i myndighets ställe.

Idrotten och kommersialiseringen

Idrottens betydelse och dragningskraft är betydande. Den lockar många åskådare, följare och andra engagerade. Många idrottsföreningar är bokstavligen centrala i sin respektive närmiljö – idrottsföreningen kan vara det kitt som förenar ett helt samhälle runt ett gemensamt intresse. Den kan också vara stadens största stolthet som via sin representation ger kommunen medial uppmärksamhet och genom sitt lokala och sociala engagemang bidrar till minskad risk för utanförskap och ökad möjlighet för individer att finna meningsfull sysselsättning. Detta stora intresse gör att idrotten även får ett kommersiellt värde. Detta kan till exempel skapas genom rätten att få arrangera och visa elitidrott eller genom att kommersiella aktörer vill samverka med idrottare, föreningar och förbund.

Idrottsrörelsen vill stärka sina resurser för att ännu bättre uppfylla ändamålet med föreningens eller förbundets verksamhet och strävar därför efter att utveckla både verksamhet och kommersiella samarbeten. Inom idrottsrörelsen kan kommersiell verksamhet bedrivas i bolag. Ett sådant ägs till övervägande del av en förening eller ett förbund och tjänar ett speciellt syfte i de fall det är fördelaktigt att förlägga verksamheten i bolagsform. Många gånger bidrar dessa bolag till att utveckla verksamheten på ett sätt som den ideella föreningen sannolikt inte skulle ha klarat på egen hand. I vissa specialidrottsförbund finns möjlighet att föreningen låter sig representeras i tävlingssammanhang av ett idrotts-AB. Det bolaget ägs i så fall till minst 51 procent av föreningen.

Ett samarbete av det kommersiella slaget, eller med en annan aktör med gemensamma intressen, utvecklar ofta både idrotten och den samarbetande parten. Den senare ges via idrotten inblick i idrottens metoder för att utveckla prestation och dessutom ges den möjligheten att samverka med andra organisationer med liknande intressen.

För Sverige som land är idrotten en synnerligen framgångsrik exportindustri och även en av Sveriges bästa och mest kostnadseffektiva marknadsföringskanaler. Svenska idrottare på besök eller mera permanent utplacerade runt om i världen är ofta goda förebilder som sprider en positiv bild av Sverige och det svenska samhället. När Sverige arrangerar idrottsevenemang är det en injektion för besöksnäringen och hela det omgivande samhället.

Svensk idrott i världen

Grunden för idrottens internationella arbete är en tro på idrotten som mötesplats och brobyggare mellan människor. Detta vill vi inom svensk idrott bidra till genom vår kompetens och vårt förhållningssätt att alla idrottsutövare ska få delta, oavsett religion eller politisk åskådning. Det gör vi genom representation i internationella organ, där vi kontinuerligt vill stärka vårt internationella inflytande. Vår övertygelse är att en idrottsrörelse som vår, partipolitiskt och religiöst obunden, kan bidra till en ökad öppenhet i världen. Idrottens potential som mötesplats är som störst när den välkomnar alla.

Men även om vi alltid värnar den svenska idrottsrörelsens unika värden har vi mycket att lära och inspireras av från den internationella rörelsen. Genom det internationella deltagandet ges idrottsrörelsen möjlighet att få ta del av den senaste internationella idrottsforskningen, prestations- och organisationsutvecklingen samt av innovationer på många områden. Till exempel gäller det utveckling och design av idrottsanläggningar, träningsmetoder, utrustning och tävlingsupplägg.

Svensk idrottsrörelse och dess internationella representanter ska alltid stå för ”good governance” vilket bland annat omfattar demokratiska processer, transparens och anti-korruption. Svensk idrott ska verka för att den internationella idrotten utvecklas av idrotten på dess egna villkor och på demokratiska och jämställda grunder.

05

Vart är idrotts-rörelsen på väg?

Idéprogrammet Idrotten Vill beskriver vad idrotts-rörelsen vill vara, hur vi vill uppfattas och vad vår verksamhet ska kännetecknas av. Samtidigt är idrotts-rörelsen i ständig förflyttning – annars vore det ingen rörelse. Idrottsrörelsen vill anpassa sig efter samhällets utveckling och tidens tecken och vara öppen för nya idrotter, nya former av engagemang och nya former av hjälpmedel för att bedriva verksamhet och engagera medlemmar. Detta händer bara då människor träffas, diskuterar, föder idéer och vågar prova nya vägar. Och den resan, den har bara startat.

För dig som vill lära mera om idrottsrörelsens fram-tida resa i form av övergripande mål, strategiska plan och verksamhetsinriktning, se www.rf.se.

Riksidrottsförbundet

Idrottens Hus, Box 11016, 100 61 Stockholm | Tel: 08 – 699 60 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se | Hemsida: www.rf.se

Kommunala idrotts-politiska program

– hur, vad och varför

Innehåll

Inledning **03**

Varför är det viktigt med ett idrottspolitiskt program? **04**

Övergripande målområden **06**

Övergripande mål och vision för kommunen 06

Fysisk aktivitet i kommunen 07

Aktivt föreningsliv 09

Folkbildning 11

Anläggningar, idrottsmiljöer och samhällsplanering 13

Samverkan/implementering/uppföljning 15

Andra målområden 17

Förslag på process **19**

Form & produktion: Normy, 2023

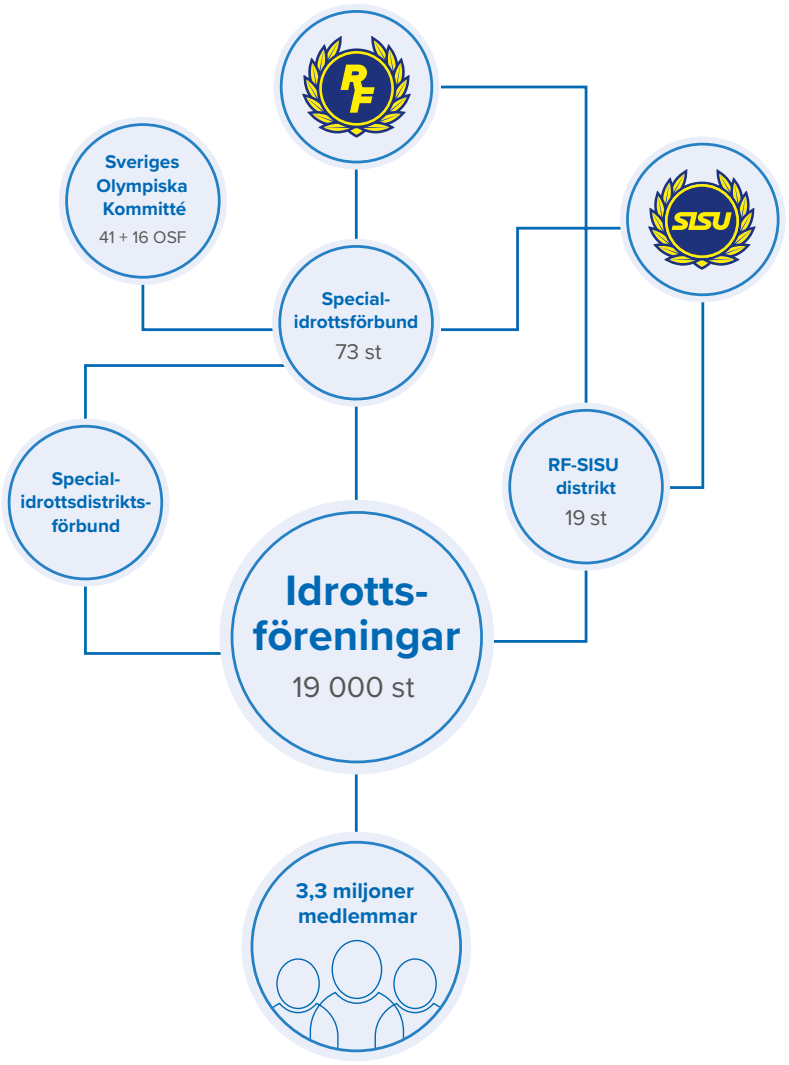
Text: Riksidrottsförbundet

Foto: Bildbyrån

Inledning

Idrottsrörelsen samlar cirka 3,3 miljoner medlemmar fördelat på 19 000 föreningar utspridda över hela landet. I alla Sveriges 290 kommuner finns idrottsföreningar som året runt bedriver verksamhet för barn, ungdomar, vuxna och äldre. Samtidigt ser förutsättningarna i kommunerna olika ut. Det kan handla om storstad eller glesbygd, befolkningsmängd, demografi eller ekonomi. Oavsett kommunens storlek är ett idrottspolitiskt program ett viktigt verktyg för att bland annat fastställa mål och ambitioner.

Den här vägledningen är framtagen som ett stöd för vilka områden som kan vara viktiga att tänka på när ett idrottspolitiskt program ska tas fram. Vägledningen ger förslag på målområden som kan vara bra att innefatta, viktiga frågeställningar att beakta samt hur processen att ta fram ett program kan tänkas gå till. Vägledningen ska ses som förslag och exempel snarare än en kravlista. Det är viktigt att varje kommun själva formar sitt program med utgångspunkt i de frågor som är aktuella för det egna sammanhanget.

Varför är det viktigt med ett idrottspolitiskt program?

En av vår tids stora samhällsutmaningar är de växande hälsoklyftorna. Samtidigt som hälsan i Sverige generellt sett blir bättre så gäller inte det för alla grupper. Det finns tydliga skillnader i människors möjlighet att leva ett hälsosamt liv.

Idag finns det ett gediget forskningsunderlag om betydelsen av fysisk aktivitet och dess positiva påverkan på både fysiskt och psykiskt välmående. Ohälsa drabbar individen men också samhället i form av ökade kostnader för bland annat sjukvård och omsorg. Någonting som blir allt viktigare också sett ur perspektivet att vi blir allt äldre.

Minst lika viktig som den fysiska aktiviteten är det sociala sammanhang som idrottsföreningar kan erbjuda. I föreningslivet finns gemenskap, glädje och möjligheten att skapa möten över gränser. Idrottsrörelsen har en viktig roll i samhället. Den lokala föreningen kan fungera som ett kitt och idrottsevenemang kan profilera kommunen och locka besökare till området. Idrott och föreningsliv har en förmåga att skapa stolthet och förankring i samhället.

Ett idrottspolitiskt program är en möjlighet för kommunen att tydliggöra vilka ambitioner, mål och strategier som finns för att få fler människor i rörelse och engagerade i det lokala föreningslivet och i förlängningen förbättra hälsan för medborgare i kommunen. Programmet bidrar till att tydliggöra kommunens inriktning de närmsta åren och bör vara vägledande för arbetet med att utveckla förutsättningar för föreningslivet och andra aktörer. Dessutom är programmet en viktig komponent i utveckling av andra styrdokument och bör ligga till grund för exempelvis försörjnings- och underhållsplaner för framtida idrottsanläggningar och ytor för fysisk aktivitet.

Programmet bör:

- Innehålla kommunens mål för föreningslivets utveckling och strategier för att uppnå dessa uppsatta mål.
- Grundas på vägledande dokument och riktlinjer, exempelvis kommunens mål och visioner, barnkonventionen, Agenda 2030 och idrottsrörelsens ”Strategi 2025”.
- Beskriva idrottsrörelsens och föreningars möjlighet att bidra till att nå kommunens långsiktiga visioner och mål.
- Tydliggöra kommunens samverkan med idrottsrörelsen och andra aktörer samt intern samverkan mellan kommunens olika förvaltningar, nämnder och bolag.
- Ligga till grund för andra strategiska dokument och policydokument såsom försörjnings- och underhållsplaner och ekonomiskt stödsystem.
- Beskriva implementerings- och uppföljningsprocessen.

JPM

Övergripande målområden

Vilka övergripande teman och målområden som ingår i ett idrottspolitiskt program kan skilja sig åt. Samtidigt finns vissa områden som ofta är återkommande och viktiga att belysa. Riksidrottsförbundet har här lyft de mest centrala områdena som bedöms vara viktiga att, på en politisk nivå, ta en övergripande ställning till.

Övergripande mål och vision för kommunen

Föreningslivet har en viktig roll i kommunen. Basverksamheten i idrottsföreningarna bidrar till att människor rör på sig och är positivt för folkhälsan. Idrotten är också viktig för sammanhållningen, demokratin och som mötesplats för integration genom sin gemenskap över köns-, ålders- och etniska och kulturella gränser.

Det offentliga stödet till idrottsrörelsen bygger på uppfattningen att idrottsrörelsens verksamhet bidrar till samhällsnytta. Men också på att idrottens självständighet är en förutsättning för att skapa den samhällsnyttan. Det är av vikt att värna idrottsrörelsens självständighet kombinerat med en nära dialog med kommunen.

I ett idrottspolitiskt program bör övergripande mål och vision för kommunen framgå och kan med fördel koppla ihop idrottsrörelsens och föreningslivets möjlighet att bidra till att nå dessa målsättningar. Det kan handla om mål som att vara en attraktiv kommun att leva i, god hälsa bland medborgarna eller att det ska finnas evenemang och meningsfulla aktiviteter för barn och unga.

Delområden och tänkbara frågeställningar

Nuläge

- Vilka mål och visioner finns i kommunen sedan tidigare?
- Finns det lärdomar att dra från tidigare arbeten?
- Finns det undersökningar och underlag kopplat till idrott och föreningsliv i kommunen?

Styrande dokument

- Vilka mål och visioner bör inkluderas i det idrottspolitiska programmet?
- Vilka styrande dokument bör inkluderas i arbetet med det idrottspolitiska programmet?

Samverkan

- Hur kan idrottsrörelsen och föreningslivet vara en del i att nå kommunens uppsatta mål och visioner?
- Hur kan idrottsrörelsen, föreningslivet och kommunen samverka för exempelvis en förbättrad folkhälsa?

Fysisk aktivitet i kommunen

Idrott sker i många former och på olika nivåer. Från breddidrott till elitidrott, men även aktiviteter som ligger utanför den organiserade idrotten. För kommunen är givetvis all form av fysisk aktivitet viktig, oavsett om det sker genom organiserad idrott, spontanidrott eller aktiva transporter.

Olika typer av fysisk aktivitet kan samtidigt hänga ihop med varandra eller ingå i en helhet. För barn kan exempelvis skolmiljön vara en viktig plats där rörelse sker i undervisningen, där den spontana leken kan hänga kvar efter skoldagen och där föreningsidrotten är med och genomför aktiviteter på kvällar och helger.

Det är viktigt att förtydliga hur kommunen ska arbeta för att främja fysisk aktivitet utifrån olika målgruppers behov. Både vad gäller olika åldersgrupper och geografiska platser i kommunen samt olika sätt att röra på sig. Det kan exempelvis handla om aktiviteter som kan stärka bandet mellan föreningslivet och skolan, hur kommunen både kan möjliggöra för spontanidrott och föreningsidrott.

Delområden och tänkbara frågeställningar

Nuläge

- Hur stor andel medborgare är fysisk aktiva/inaktiva idag inom kommunen?
- Vilka målgrupper är fysiskt aktiva idag och på vilket sätt?
- Vilka möjligheter och hinder finns för fysisk aktivitet idag?

Definition

- Vad ingår i kommunens arbete vad gäller fysisk aktivitet?

Målgrupper

- Hur kan kommunen stötta olika målgrupper att vara fysiskt aktiva?
- Är det någon målgrupp som kommunen har utmaningar med att nå idag?
- Är det någon målgrupp som, utifrån uppsatta mål, är prioriterad?

Metoder och arbetssätt

- Hur kan arbetet i kommunen formas för att främja fysisk aktivitet?
- Finns det möjlighet att hitta nya former för fysisk aktivitet exempelvis i skolan?

Geografi

- Behöver kommunen arbeta på olika sätt beroende på geografi (tätort/landsbygd, olika orter i kommunen etc.)?

Samverkan

- Vilka förvaltningar berörs av frågor gällande fysisk aktivitet?
- Vilka organisationer utanför kommunens egen verksamhet är viktiga för att lyckas?

Aktivt föreningsliv

I Sverige finns en lång tradition av folkrörelser och ideellt engagemang. Det finns också en förståelse för att ideella föreningar har ett särskilt värde i ett demokratiskt samhälle och därför ska uppmuntras och ges goda förutsättningar på olika sätt. Under mycket lång tid har det funnits ett starkt förtroende och ömsesidig respekt mellan det offentliga och idrottsrörelsen som kommer till uttryck i den självständighet som idrottsrörelsen har att forma sin verksamhet med stöd från det offentliga. Samtidigt som kommuner, regioner och staten ser de samhälleliga mervärden som idrottsrörelsen skapar.

Föreningslivet är en stark kraft för att bygga gemenskap och skapa möten över gränser i samhället, både i växande städer och på mindre orter. I idrottsföreningen finns glädje, gemenskap och möjlighet att testa gränser. Det är också en plats där känsla för demokrati och respekt utvecklas.

Ett aktivt och starkt föreningsliv påverkas av flera faktorer. Det handlar bland annat om tillgång till plats att idrotta på, möjligheten till bidrag och stöd samt regelverk som underlättar och uppmuntrar ideellt engagemang. Här spelar kommunens arbete en stor roll och med rätt förutsättningar kan den ideella kraften vara en hävstång för andra viktiga frågor i kommunen.

Delområden och tänkbara frågeställningar

Nuläge

- Hur många föreningar finns i kommunen och vilka idrotter bedrivs?
- Vilka förutsättningar har föreningar i kommunen att bedriva sin verksamhet idag?
- Hur ser kommuninvånarnas deltagande i föreningslivet ut? Vad finns det för skillnader mellan exempelvis barn, vuxna och äldre eller mellan män och kvinnor?
- Finns det grupper som idag står längre ifrån föreningslivet?
- Är det enkelt för barn och unga att hitta till föreningarna?

Administration och regelverk

- Vilka kommunala regelverk och policyers finns det för föreningar att förhålla sig till?
- Kan administrationen förenklas för föreningar?

Stöd och bidrag

- Vilka stöd och bidrag finns att söka i kommunen och hur ser processen ut?
- Finns det en kontaktperson för föreningar att vända sig till om de behöver stöd?

Samverkan

- Vilka möjligheter till samverkan mellan föreningslivet och kommunen finns det?
- Hur ser kommunens dialog med föreningslivet ut?
- Hur ser kommunens dialog med RF-SISU distriktet ut?

Geografi

- I vilka delar av kommunen finns ett aktivt föreningsliv?
- I vilka delar av kommunen skulle föreningslivet behöva förstärkas?
- Vilka fördelar finns med ett aktivt föreningsliv i hela kommunen?

Folkbildning

Ett livslångt lärande är folkbildningens kärna. Folkbildningen erbjuder en arena för att lära av och med varandra. Människors personliga utveckling och glädjen i att tillhöra ett sammanhang stärker tilliten till varandra och till omvärlden, vilket bidrar till ett socialt hållbart samhälle.

Idrottsrörelsens folkbildningsverksamhet genomförs i föreningar, i samverkan med RF-SISU distriktet. Folkbildningen är en resurs för idrottsrörelsens utveckling och genom studieförbundet SISU Idrottsutbildarna skapas förutsättningar för utveckling och lärande. Genom att medlemmar möts och pratar om hur de vill ha det i sin förening, så stärks medlemsdemokratin, inflytandet och delaktigheten. Kärnan i verksamheten är alltid samtalet och mötet mellan människor. Att lära av andra och av varandra skapar engagemang.

Den psykiska ohälsan går i fel riktning, den fysiska inaktiviteten och stillasittandet ökar på ett oroväckande sätt. Särskilt drabbade är socioekonomiskt svaga grupper och personer med funktionsnedsättning. Det motoriska utanförskapet ökar och här kan SISU Idrottsutbildarna bidra med utbildning och folkbildning.

För kommunen kan folkbildningen vara ett viktigt steg för att möjliggöra för människor att göra en kunskaps- och bildningsresa. Genom att erbjuda folkbildning i samverkan med idrottsföreningar bidrar SISU till att möta de gemensamma samhällsutmaningarna som finns i kommunen. För att lyckas med det är ett kommunalt stöd till folkbildningen avgörande.

Delområden och tänkbara frågeställningar

Nuläge

- Hur ser förutsättningarna ut idag för att bedriva folkbildning?
- Hur värnas folkbildningen i kommunen?
- Hur ser kommuninvånarnas deltagande i folkbildningen ut?

Administration och regelverk

- Vilka kommunala regelverk och riktlinjer finns det för folkbildningen?
- Kan administrationen av verksamheten förenklas?

Stöd och bidrag

- Vilka stöd och bidrag finns att söka i kommunen kopplat till folkbildning och hur ser processen ut?
- Har SISU samma möjligheter till kommunalt stöd som övriga studieförbund?
- Hur skulle folkbildningsverksamheten i kommunen kunna utvecklas och stärkas?

Samverkan

- Vilka möjligheter finns till samverkan med kommunen gällande folkbildning?
- Hur ser kommunens dialog med föreningslivet ut?
- Hur ser kommunens dialog med RF-SISU distriktet ut?

Geografi

- I vilka delar av kommunen är folkbildningen stark och levande?
- I vilka delar av kommunen skulle folkbildningen behöva förstärkas?
- Vilka fördelar finns med en stark folkbildning i hela kommunen?

Anläggningar, idrottsmiljöer och samhällsplanering

En grundläggande förutsättning för fysisk aktivitet genom spontanidrott och ett aktivt föreningsliv är platsen där idrotten utövas. Det gäller såväl idrottshallar, bollplaner, skidspår, vatten, skog, mark och luft. Idrott utövas på många olika platser och det är därför viktigt att, på övergripande nivå, lyfta fram och se helheten. Behovsbilden samt önskemål från föreningar och andra målgrupper kan också skifta över tid. En nära dialog med brukare är avgörande för att både samla in önskemål och förankra beslut som tagits. En beslutad lokalförsörjningsplan som både visar nuvarande platser och framtida behov gör frågan tydligare. Både inom kommunen och relationen med föreningslivet.

Det här målområdet är också nära sammankopplat med kommunens samhällsplanering. Nya idrottsplatser ingår alltid i ett större perspektiv, såsom kommunens översiktsplan, fördjupad översiktsplan eller områdesbestämmelser. För att idrotten ska hamna på rätt plats, krävs en aktiv plan för dessa frågor. Likaså krävs det ett arbete för att skolors idrottslokaler ska kunna användas av föreningslivet på kvällar och helger.

Delområden och tänkbara frågeställningar

Nuläge

- Har kommunen gjort en analys över tillgången till idrottsplatser?
- Upplever föreningslivet sin anläggningssituation som positiv?

Jämställdhet och mångfald

- Erbjuder kommunen anläggningar som till stor del används av både kvinnor och män?
- Finns möjlighet att bedriva olika typer av idrotter som intresserar olika målgrupper?
- Har det gjorts något arbete kring tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning?

Anläggningar och skolmiljön

- Är skolmiljöer idag anpassade så föreningslivet kan nyttja platserna?
- Finns en samverkan mellan fritidsförvaltning och skolförvaltning?

Enkel lokalbokning

- Vem/vilka kan idag boka kommunens anläggningar?
- Uppfattas lokalbokningen som enkel och transparent?

Trygga idrottsplatser

- Hur arbetar kommunen för att barn och ungdomar ska känna sig trygga i och runt idrottsplatser?
- Har det gjorts något arbete kring inkluderande miljöer?

Föreningsdrivna anläggningar

- Hur stöttar kommunen föreningar som äger eller driftar sin anläggning?

Regionala anläggningar

- Hur ser samverkan ut med grannkommuner?
- Hur ser samverkan ut med regionen?

Aktiv samhällsplanering

- Används nyckeltal för att förstå utvecklingen av idrottsplatser?
- Har en geografisk analys gjorts över idrottsytor?
- Hur involveras förvaltningen som hanterar idrottsfrågor i kommunens planprocess?
- I vilken utsträckning syns anläggningar och idrottsmiljöer i kommunens styrande plandokument (ÖP, FÖP, DP)?
- Bedriver kommunen ett aktivt hållbarhetsarbete vid byggnationen av nya idrottsanläggningar?

Samverkan

- Hur involveras idrottsrörelsen i diskussion om behov och önskemål?
- Hur involveras idrottsrörelsen i kommunen planprocesser?

Samverkan/implementering/uppföljning

För att vinna framgång med sitt idrottspolitiska program, är det viktigt att rätt ramar och förutsättningar finns. Det gäller både hur dialog, samverkan och mandat är utformat med idrottsrörelsen samt hur implementeringen av idrottsfrågor rör olika förvaltningar i kommunen. Det kan exempelvis handla om plats för idrott, där en förvaltning ansvarar för planprocessen, en annan äger fastigheten och en tredje sköter själva driften. Därtill kan utomhusytor i form av skog, mark, luft och vatten ligga under en egen förvaltning.

För en framgångsrik implementering av programmets olika målområden, behövs både ansvar och mandat tydliggöras. I de fall programmets målområden och mål är tydligt uppställda, möjliggör det en enklare förankring mot andra aktörer (både internt i kommunen och med externa parter).

Delområden och tänkbara frågeställningar

Implementering

- Hur tydliggörs det vem/vilka som är övergripande ansvarig för att leva upp till programmets inriktning och mål?

Samverkan med andra förvaltningar

- Vilket ansvar har andra förvaltningar (än idrott/fritidsförvaltning) när det kommer till att realisera programmet?
- Vilket mandat har andra förvaltningar (än idrott/fritidsförvaltning) när det kommer till att realisera programmet?

Samverkan med idrottsrörelsen

- Hur kan RF-SISU distriktet bidra till att programmets inriktning och mål kan uppnås?

Samverkan med andra brukare

- Hur ska kommunen nå ut till olika målgrupper inom kommunen (barn, ungdomar, vuxna, äldre)?

Regional samverkan

- Kan kommunövergripande samverkan vara ett sätt att nå målen i programmet?

Uppföljning

- Hur ska programmet följas upp?
- När ska programmet följas upp?

TUMBA
HANDBOLL

Andra målområden

Utöver de målområden som har presenterats, finns fler områden som kan vara viktiga att beakta i processen. Vissa områden kan med fördel tänkas genomsyra alla delar av planen (såsom hållbarhet, jämställdhet och inkludering).

Jämställdhet, mångfald och inkludering

En jämställd och inkluderande idrott är en förutsättning för framgångsrik idrottsutveckling. Allas rätt att vara med är en av grundpelarna i idrottsrörelsens värdegrund. Det innebär att alla ska få vara med i föreningsdriven idrottsverksamhet, oavsett kön, könsidentitet och uttryck, etnisk och social bakgrund, religion/trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning eller ålder.

Idrottsrörelsen ska vara inkluderande och är en positiv kraft mot samhällsutmaningar som segregation och utanförskap. Arbetet med att öka mångfalden i föreningar är viktigt och bidrar både till möten över olika gränser, integration i samhället och idrottens utveckling.

För många kommuner är detta frågor där det pågår arbete inom olika områden. Det kan exempelvis handla om ekonomisk jämställdhet och arbetsmarknadsinsatser, mottagande av nyanlända, jämställd hälsa, stöd till personer med funktionsnedsättning, utbildningsfrågor och mäns våld mot kvinnor.

Hållbarhet och miljö

En hållbar idrottsrörelse bygger på idrott för alla hela livet, en idrott på naturens villkor och en hållbar ekonomisk utveckling. Idrottsrörelsen är på många sätt hållbar och bidrar på viktiga områden som hälsa, folkbildning och inkludering men det finns också utmaningar kopplat till miljö. Att jobba med hållbar utveckling är ett måste för att fortsätta vara relevanta och säkra sin finansiering men också en förutsättning för att på sikt kunna fortsätta bedriva idrott.

Många kommuner och regioner har hållbar utveckling högt på agendan och i sina övergripande mål. Kommunerna har utifrån det en viktig roll att stötta föreningar i arbetet med hållbar utveckling. Att jobba med frågorna är utifrån idrottsrörelsens perspektiv också en möjlighet att visa hur idrottsrörelsen bidrar och kan bidra till en sådan utveckling. Det förstärker samhällsnyttan och kan skapa möjligheter.

Evenemang och upplevelse

Tävlingar och evenemang är en del av idrottens kärna och livsnerv. I det lilla evenemanget på lokal nivå finns en kraft att skapa värden som kommer kommunens eller regionens invånare till nytta och bidrar till en levande plats att bo på. Det lokala evenemanget kan vara en samlingspunkt som skapar stolthet och gemenskap.

För idrottsrörelsen och specialidrottsförbunden blir det allt viktigare att inte bara delta i internationella evenemang utan också försöka få fler internationella evenemang till Sverige. Evenemang ger arbetstillfällen, tillväxt, ökad turismexport, stolthet, sammanhållning och marknadsföring av arrangörsorten och landet.

Varje kommun och region bör identifiera vilka idrotter och typ av evenemang som är lämpliga. Finns vilja och kraft att arbeta för fler lokal och regionala evenemang? Finns ambitioner att stödja ett arbete för nationella och internationella evenemang? Utifrån svaren på de frågorna är det viktigt att identifiera hur kommunen kan arbeta tillsammans med det lokala föreningslivet för att stötta initiativ till nya evenemang.

Elitidrott

Elitidrott är en viktig del av idrottsrörelsen. Både nationell och internationell framgång inspirerar nya generationer och bidrar till en aktiv befolkning. Ett aktivt stöd till barn och ungdomsidrotten är givetvis ett första steg. Men därtill kan elitidrotten ha särskilda behov som kommunen kan stödja. Det gäller såväl anläggningar, kombinerande studier och livet efter idrotten. Både kommunen och idrottaren har mycket att vinna på att underlätta för elitidrottare att bo kvar och etablera sig i kommunen, från gymnasie- till universitetsstudier och arbete

Med undantag av ett fåtal behöver alla elitsatsande idrottare ha en utbildning och yrkeskarriär att falla tillbaka på när idrottskarriären närmar sig sitt slut. Om möjligheten finns att kombinera elitidrottssatsningen med studier eller motsvarande, blir övergången efter idrotten lättare. Här finns en möjlighet för kommuner att stödja föreningar och idrottare under elitkarriären för att bidra till en hållbar miljö för prestationsinriktade idrottare som ofta lever under knappa ekonomiska förhållanden.

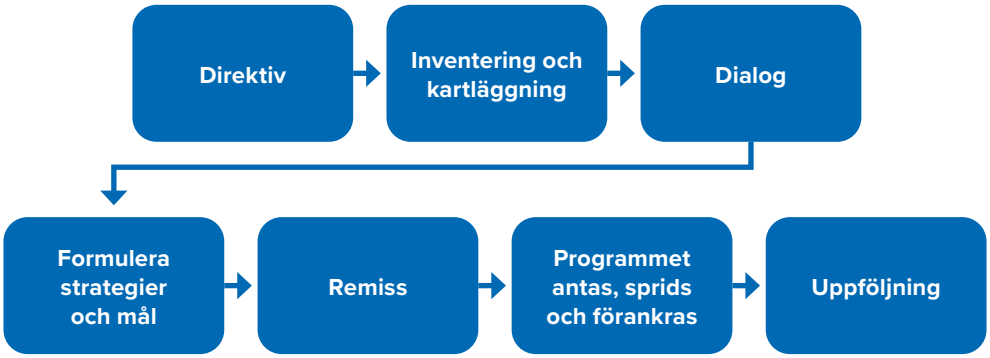
För en kommun kan elitidrott ha en positiv påverkan på folkhälsan genom att inspirera andra, inte minst barn och unga, till en aktiv fritid. Elitidrott kan också stärka kommunens varumärke, ge positiva upplevelser för kommuninvånarna och bygga stolthet över platsen man bor på. Dessutom kan framgångsrik idrott bidra till lokal tillväxt och generera positiva ekonomiska effekter genom evenemang.

Förslag på process

I detta avsnitt ger Riksidrottsförbundet ett övergripande exempel på hur en process kan se ut då ett idrottspolitiskt program tas fram. Exemplet bygger på erfarenheter från medverkan i tidigare framtagna program. Processen kan samtidigt se olika ut, beroende på kommunens storlek, struktur och beslutsgångar. Exemplet syftar till att ge inspiration till hur processen kan gå till.

Processbeskrivningen utgår från sju steg, från idé till antaget program. Figuren ger en översiktlig bild av processen.

Direktiv: Arbetet med programmet underlättas om beslutet att ta fram programmet fattas av ansvarig nämnd eller kommunfullmäktige. I beslutet behöver kommunen också ange ramarna för projektet och budget för arbetet. Ramverket bör klargöra projektets organisering, tidplan, budget och avgränsningar. Men även hur den interna och externa dialogen ska ske.

Inventering och kartläggning: När förutsättningarna är klarlagda och organisationen fastställd blir nästa steg att ta fram en nulägesbild för kommunens arbete. I det ingår att kartlägga och analysera kommunens strategiska dokument som programmet ska förhålla sig till samt förvaltningens nuvarande styrdokument. I arbetet ingår även att få en bra bild över hur idrottsverksamheten ser ut idag. Vilka är fysisk aktiva, var pågår idrottslig verksamhet och vilka är med? Här kan de övergripande målen och de frågeställningar som beskrivs i föregående kapitel vara ett stöd i processen.

Dialog: Initialt är det viktigt att planera för hur olika aktörer kan involveras i arbetets olika skeden. Här är det viktigt att både interna roller (såsom olika förvaltningar) och externa personer är med i arbetet. I den externa dialogen kan samtal ske med enskilda invånare och med representanter från idrottsföreningar. Här kan RF-SISU distriktet vara en viktig aktör som, med sina nätverk, kan samla flera intressenter.

Formulera strategier och mål: När den initiala kartläggningen och dialogerna är genomförda kan kommunens arbete påbörjas med att formulera strategier, målområden och åtgärder. Målen bör kunna följas upp för att se om utvecklingen går i önskvärd riktning. Hur strategin formas och vilka målområden som används, kan se olika ut. I avsnitt Övergripande målområden ges förslag på övergripande struktur.

Remiss: Likt dialogen med andra förvaltningar, civilsamhället och medborgare, kan ett remissförfarande vara viktigt. Både för att fånga in fler tankar och för att förankra programmet innan det antas.

Programmet antas, sprids och förankras: Som ett sista moment behöver programmet antas. Detta görs företrädesvis av nämnd eller kommunfullmäktige. När programmet är antaget börjar arbetet med att använda strategin i det dagliga arbetet. Ett första viktigt steg kan vara att informera om dess innehåll och samtala kring vad strategin betyder för till exempel de förvaltningarna som berörs av dessa frågor, såsom skola, gata/mark och stadsbyggnad. Likaså kan planen vara viktig att sprida till civilsamhället, såsom RF-SISU distriktet.

Uppföljning: Eftersom programmet både ska vara strategisk och vägledande för beslut hos kommunen, så är det viktigt att dokumentet hålls aktuellt. Kommunen behöver därför arbeta med sitt program över tid. Uppföljning leder inte alltid till revideringar av programmet, men ger underlag för stegvisa ställningstaganden i fråga om inriktning och innehåll.

adidas

ParaMotion

Riksidrottsförbundet

Idrottens Hus, Box 11016, 100 61 Stockholm | Tel: 08 - 699 60 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se | Hemsida: www.rf.se

Normy AB, maj 2023

Diarienummer MOTION.2026.995

§ 186 Motion om att inrätta en etisk upphandling från Kristina Ström (V) och Lage Jonbrant (V)

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

Motionen anses besvarad.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

Motionen anses besvarad.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiet har lämnat in en motion om att införa en etisk upphandlingskod för att utesluta företag involverade i brott mot mänskliga rättigheter och internationell rätt från kommunens upphandlingar.

Upphandlingslagstiftningen stödjer redan uteslutande av anbudsgivare på dessa grunder och kommunen har även interna styrdokument som stödjer en etisk och socialt hållbar utveckling genom det sätt vi upphandlar

Som motivering till beslut anges att Strömsunds kommun redan bedriver sitt upphandlingsarbete utifrån lagstiftningens krav och kommunens strategi för inköp och upphandling, vilka syftar till att säkerställa ansvarsfulla, hållbara och rättssäkra upphandlingar.

Beskrivning av ärendet

Lagstiftningens innehåll

Enligt 13 kapitlet i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, ska en leverantör uteslutas om denne genom lagakraftvunnen dom dömts för bland annat organiserad brottslighet, korruption, bedrägeri, penningtvätt, finansiering av terrorism, terroristbrott eller människohandel.

§ 186 fortsättning

I Sverige finns dock inget belastningsregisterutdrag för dessa brott. Det vi istället gör är att anbudsgivaren intygar på heder och samvete att uppgifterna den lämnat i anbudet är korrekta, inklusive svaren på om uteslutningsgrunder enligt 13 kapitlet föreligger.

Om vi som upphandlande myndighet får kännedom att det kan föreligga eller faktiskt föreligger utslutningsgrund så ska vi utreda och utesluta en sådan anbudsgivare. Men vi har ingen skyldighet att bedriva en egen brottsutredning om det inte finns misstanke.

Våra egna styrdokument

Kommunen har antagit strategi för inköp och upphandling 2022, vilken utgår från den nationella upphandlingsstrategin och anger att inköp och upphandling ska bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling.

Kommunens strategi innehåller också en lokal vision och mål för inköp och upphandling där hållbarhetsaspekter ska beaktas vid upphandling och avtal inom ramen för gällande lagstiftning.

Kontroll och uppföljning

Krav som ställs i en upphandling ska också följas upp under avtalstiden. Kommunen har idag system som hjälper till med uppföljning av vissa krav som har med frågan att göra. Till exempel så ser vi där om ett företag bryter mot internationellt antagna sanktioner (mot Ryssland och Belarus som exempel). Deltar vi nationellt upphandlade avtal så kontrolleras även underleverantörers fabriker vid platsbesök av ansvarig upphandlande myndighet.

Slutsats

Kommunen har idag flera tillgängliga verktyg och riktlinjer för att utesluta leverantörer som är involverade i brott mot mänskliga rättigheter. Även om vi skulle införa en egen etisk upphandlingskod för att utesluta anbudsgivare så står vi inför samma problematik – att det inte finns något enkelt sätt att kontrollera detta.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Motion

Diarienummer MOTION.2026.995

Tjänsteskrivelse om svar på motion om etisk upphandlingskod

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.
Motionen anses besvarad.

Sammanfattning av ärendet

Vänsterpartiet har lämnat in en motion om att införa en etisk upphandlingskod för att utesluta företag involverade i brott mot mänskliga rättigheter och internationell rätt från kommunens upphandlingar.

Upphandlingslagstiftningen stödjer redan uteslutande av anbudsgivare på dessa grunder och kommunen har även interna styrdokument som stödjer en etisk och socialt hållbar utveckling genom det sätt vi upphandlar

Som motivering till beslut anges att Strömsunds kommun redan bedriver sitt upphandlingsarbete utifrån lagstiftningens krav och kommunens strategi för inköp och upphandling, vilka syftar till att säkerställa ansvarsfulla, hållbara och rättssäkra upphandlingar.

Beskrivning av ärendet

Lagstiftningens innehåll

Enligt 13 kapitlet i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, LOU, ska en leverantör uteslutas om denne genom lagakraftvunnen dom dömts för bland annat organiserad brottslighet, korruption, bedrägeri, penningtvätt, finansiering av terrorism, terroristbrott eller människohandel.

I Sverige finns dock inget belastningsregisterutdrag för dessa brott. Det vi istället gör är att anbudsgivaren intygar på heder och samvete att uppgifterna den lämnat i anbudet är korrekta, inklusive svaren på om uteslutningsgrunder enligt 13 kapitlet föreligger.

Om vi som upphandlande myndighet får kännedom att det kan föreligga eller faktiskt föreligger utslutningsgrund så ska vi utreda och utesluta en sådan anbudsgivare. Men vi har ingen skyldighet att bedriva en egen brottsutredning om det inte finns misstanke.

Våra egna styrdokument

Kommunen har antagit strategi för inköp och upphandling 2022, vilken utgår från den nationella upphandlingsstrategin och anger att inköp och upphandling ska bidra till ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling.

Kommunens strategi innehåller också en lokal vision och mål för inköp och upphandling där hållbarhetsaspekter ska beaktas vid upphandling och avtal inom ramen för gällande lagstiftning.

Kontroll och uppföljning

Krav som ställs i en upphandling ska också följas upp under avtalstiden. Kommunen har idag system som hjälper till med uppföljning av vissa krav som har med frågan att göra. Till exempel så ser vi där om ett företag bryter mot internationellt antagna sanktioner (mot Ryssland och Belarus som exempel). Deltar vi nationellt upphandlade avtal så kontrolleras även underleverantörers fabriker vid platsbesök av ansvarig upphandlande myndighet.

Slutsats

Kommunen har idag flera tillgängliga verktyg och riktlinjer för att utesluta leverantörer som är involverade i brott mot mänskliga rättigheter. Även om vi skulle införa en egen etisk upphandlingskod för att utesluta anbudsgivare så står vi inför samma problematik – att det inte finns något enkelt sätt att kontrollera detta.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Teknik- och serviceförvaltningen, Camilla Hulkki

Beslut skickas till

Förvaltning, förvaltningschef

Motion

Inskickat av: Kristina Marie Ström (signerad) | 2026-06-14 12:38

1. Motionen

Är du ordinarie ledamot i kommunfullmäktige?

Ja

Motionens rubrik

Observera att en motion bara får beröra ett ämne. Varje ämne blir en separat motion.

Motion om etisk upphandling

Beskrivning av ärendet

Här beskriver du ditt ärende.

se bifogat

Förslag till beslut

se bifogat

Bifoga dokument

Här kan du ladda upp och bifoga ett dokument.

Motion om att inrätta en etisk upphandling.docx (44 KB)

Samtliga filer ovan finns bifogade i detta dokument, se bifogade filer.

Ankom: 2026-06-14 Ärende: MOTION.2026.995 Handling: 2142320

2. Flera motionärer

Är ni flera personer som lämnar in denna motion?

Om ni är flera som står bakom motionen behöver alla underteckna ärendet innan det skickas in till kommunen.

Alla motionärer blir kontaktade via e-post och får därefter logga in i e-tjänsteplattformen för att signera motionen.

Ja, en till

Kontaktuppgift till en annan motionär

Förnamn
Lage

Efternamn
Jonbrant

Partipolitisk tillhörighet

Vänsterpartiet

3. Kontaktuppgifter

Kontaktuppgifter

Förnamn
Kristina Marie

Efternamn
Ström

Partipolitisk tillhörighet

Vänsterpartiet

Ankom: 2026-06-14 Ärende: MOTION.2026.995 Handling: 2142320

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.

Namn: Kristina Marie Ström
Person ID: 198407031163
Datum: 2026-06-14 10:12
Signerad checksumma: SHA-1 30A8DA867739C6B848849D4A7E83F8195B67FE60

Namn: Lage Jonbrant
Person ID: 195205088239
Datum: 2026-06-14 12:38
Signerad checksumma: SHA-1 30A8DA867739C6B848849D4A7E83F8195B67FE60

Ankom: 2026-06-14 Ärende: MOTION.2026.995 Handling: 2142320

Diarienummer MOTION.2026.869

§ 187 Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut.

Motionen avslås.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

Motionen avslås.

Yrkande

Ordföranden föreslår arbetsutskottet att besluta enligt upprättat förslag.

Sammanfattning av ärendet

En motion har inkommit med förslag om att Strömsunds kommun ska anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården för att stärka tillgången till läkarkompetens på särskilda boenden.

Vård- och socialförvaltningen konstaterar att lagändringar från 2026 ger kommuner möjlighet att anställa egna läkare. Samtidigt kvarstår regionens ansvar för läkarmedverkan, och nya samverkansformer har etablerats genom det hälso- och sjukvårdsavtal som trädde i kraft 2026.

Förvaltningen bedömer att det finns potentiella fördelar med kommunalt anställda läkare, bland annat ökad kontinuitet och tillgänglighet. Samtidigt bedöms utmaningarna vara betydande i form av ökade kostnader, rekryteringssvårigheter samt risk för otydlig ansvarsfördelning mellan kommun och region.

Vård- och socialförvaltningen anser därför att utvecklad samverkan och förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning är en mer ändamålsenlig lösning i nuläget än att kommunen anställer egna läkare.

§ 187 fortsättning

Socialnämnden har behandlat motionen och föreslår att kommunfullmäktige avslår den. Kommunledningsförvaltningen instämmer i socialnämndens bedömning.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

SN § 117/2026

Tjänsteskrivelse - Svar på § 114 Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Motion om att anställa kommunal läkare

Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hälso- och sjukvård i hemmet

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Motioner

Diarienummer MOTION.2026.869

Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges beslut.

Motionen avslås.

Beskrivning av ärendet

En motion har inkommit med förslag om att Strömsunds kommun ska anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården för att stärka tillgången till läkarkompetens på särskilda boenden.

Vård- och socialförvaltningen konstaterar att lagändringar från 2026 ger kommuner möjlighet att anställa egna läkare. Samtidigt kvarstår regionens ansvar för läkarmedverkan, och nya samverkansformer har etablerats genom det hälso- och sjukvårdsavtal som trädde i kraft 2026.

Förvaltningen bedömer att det finns potentiella fördelar med kommunalt anställda läkare, bland annat ökad kontinuitet och tillgänglighet. Samtidigt bedöms utmaningarna vara betydande i form av ökade kostnader, rekryteringssvårigheter samt risk för otydlig ansvarsfördelning mellan kommun och region.

Vård- och socialförvaltningen anser därför att utvecklad samverkan och förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning är en mer ändamålsenlig lösning i nuläget än att kommunen anställer egna läkare.

Socialnämnden har behandlat motionen och föreslår att kommunfullmäktige avslår den. Kommunledningsförvaltningen instämmer i socialnämndens bedömning.

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Motioner

Beslutsunderlag

SN § 117/2026

Tjänsteskrivelse - Svar på § 114 Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Motion om att anställa kommunal läkare

Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hälso- och sjukvård i hemmet

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Kommunledningsförvaltningen, KS-handläggare

Beslut skickas till

Motionärerna

Vård- och socialförvaltningen, Pernilla Rullander

Diarienummer MOTION.2026.869

§ 117 Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Pernilla Johansson, förvaltningschef redogör för bedömning gällande motionen.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Arbetsutskottets förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår att socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen.

Yrkande

Ordföranden föreslår socialnämnden att besluta enligt arbetsutskottets förslag till beslut.

Ändringsyrkande

Eskil Ehnberg (M) yrkar bifall till motionen i sin helhet.

Beslutsgång

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner stöd för eget yrkande.

Reservation

Eskil Ehnberg (M), Viktoria Trewe (M), Erika Ågevall (M), Tomas Edin (SD), Ulla Hallin (SD) och Mikael Nicolic (SD) reserverar sig till förmån för tilläggsyrkandet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunen ansvarar enligt hälso- och sjukvårdslagen för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till sjuksköterskenivå inom särskilda boenden, bostäder med särskild service och hemsjukvård, inklusive rehabiliteringsinsatser genom arbetsterapeut och fysioterapeut. Läkarinsatser har sedan ÄDEL-reformen 1992 varit regionens ansvar.

Efter ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (HSL) under 2026 ges kommunerna möjlighet att anställa eller anlita egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården. Syftet är att stärka kontinuitet, tillgänglighet och medicinsk kompetens för äldre och personer med

Ankom: 2026-09-04 Ärende: MOTION.2026.869 Handling: 2150071

omfattande vårdbehov. Regionerna har fortsatt ansvar för att tillhandahålla nödvändiga läkarresurser och samverka med kommunerna.

SKR och Socialstyrelsen betonar vikten av god läkarmedverkan, kontinuitet och samverkan mellan huvudmännen, men förordar inte ett generellt kommunalt övertagande av läkaransvaret. Kommunalt anställda läkare bedöms kunna bidra till ökad kontinuitet, förbättrad samordning och ökad tillgänglighet till medicinska bedömningar i patientens hemmiljö. Det finns samtidigt betydande utmaningar i form av ökade kostnader, rekryteringssvårigheter och risk för otydlig ansvarsfördelning mellan aktörerna.

Vård- och socialförvaltningens bedömning är att utvecklad samverkan och förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning är en mer ändamålsenlig lösning än att kommunen etablerar en egen läkarorganisation. Bedömningen är därför att det i nuläget inte finns tillräckliga skäl för kommunen att anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna Viktoria Trewe (M) och Eskil Ehnberg (M) har inlämnat en motion om att anställa läkare i kommunens hälso-och sjukvård för att säkerställa tillgången till läkare i särskilda boenden. I motionen påtalas att det idag är bristande tillgänglighet, svag kontinuitet och återkommande svagheter med att få medicinska bedömningar i tid som kan komma att drabba de mest sköra i samhället.

Ny lagstiftning

Under 2026 har riksdagen beslutat om förändringar i HSL som innebär att kommuner får möjlighet att själva anlita eller anställa läkare för den kommunala hälso- och sjukvården, exempelvis inom särskilda boenden och hemsjukvård.

Reformen motiveras bland annat av ökande vårdbehov hos äldre och återkommande brister i regionernas läkarmedverkan och syftet är att stärka kontinuiteten, tillgängligheten och den medicinska kompetensen i vården av äldre och personer med omfattande och sammansatta vårdbehov.

I och med ikraftträdandet den 1 augusti 2026 finns ett uttryckligt lagstöd för kommunal läkaranställning inom den verksamhet som kommunen ansvarar för. Möjligheten att anställa läkare innebär dock inte att regionens

Ankom: 2026-09-04 Ärende: MOTION.2026.869 Handling: 2150071

ansvar för läkarmedverkan upphör. Regionerna kommer fortfarande ha ett övergripande ansvar för att avsätta de läkarresurser som behövs och att samverka med kommunerna.

Ansvarsfördelningen mellan huvudmännen behöver även fortsättningsvis regleras genom avtal och samverkansöverenskommelser.

Ankom: 2026-09-04 Ärende: MOTION.2026.869 Handling: 2150071

SKR:s och Socialstyrelsens bedömningar

SKR har under många år beskrivit att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner ofta skapar problem med kontinuitet, tillgänglighet och samordning i vården av äldre personer med komplexa behov. Samtidigt har SKR varit försiktig med att förespråka ett generellt kommunalt övertagande av läkaransvaret. Organisationen har i huvudsak betonat behovet av bättre samverkan mellan kommun och region, tydligare avtal om läkarmedverkan, stärkt kontinuitet genom fasta läkarkontakter och utveckling av den nära vården.

SKR har generellt framhållit att huvudproblemet inte främst är vem som är arbetsgivare för läkaren, utan att läkaren faktiskt är tillgänglig för patienterna och integrerad i vårdteamet.

SKR har i arbetet med omställningen till nära vård framhållit vikten av god tillgång till läkarmedverkan i den kommunala hälso- och sjukvården samt betydelsen av kontinuitet och samverkan mellan huvudmännen. SKR har dock inte generellt förespråkat att kommunerna ska överta ansvaret för läkarinsatser, utan har främst betonat behovet av fungerande samarbetsformer mellan region och kommun samt tydliga överenskommelser om läkarmedverkan.

Socialstyrelsen har i flera rapporter om vård av äldre och omställningen till nära vård pekat på att bristande läkarmedverkan i kommunal vård är en patientsäkerhetsrisk och bidrar till fler akuta sjukhusinläggningar, sämre kontinuitet, svårigheter med läkemedelsgenomgångar och brister i vårdplanering och palliativ vård. Socialstyrelsen har däremot normalt inte tagit ställning för en viss huvudmannamodell för kommunal eller regional anställning av läkare. Myndighetens fokus har varit att säkerställa att patienterna får tillgång till den medicinska kompetens som behövs, oavsett organisatorisk lösning.

Bedömda fördelar med kommunalt anställda läkare

Flera potentiella fördelar har identifierats med en modell där kommunen har egna läkare knutna till hemsjukvård och särskilda boenden. En kommunal läkarorganisation kan bidra till ökad kontinuitet för patienter med stora och långvariga vårdbehov genom att samma läkare följer patienten över tid. Detta kan förbättra kvaliteten i den medicinska bedömningen och minska risken för vårdrelaterade misstag.

Ankom: 2026-09-04 Ärende: MOTION.2026.669 Handling: 2150071

När läkare ingår i kommunens vårdteam skapas även förutsättningar för ett närmare samarbete mellan läkare, sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Detta kan bidra till snabbare medicinska beslut, effektivare vårdplanering och förbättrad samordning av insatser. Ökad tillgänglighet till läkarbedömningar i patientens hem kan också minska behovet av transporter till vårdcentral eller akutmottagning samt bidra till att förebygga sjukhusinläggningar.

Bedömda nackdelar och utmaningar

Det finns ett antal utmaningar kopplade till en kommunal läkarorganisation. Läkare utgör en resurskrävande personalkategori och en kommunal organisation skulle innebära ökade kostnader för löner, administration, fortbildning, jourlösningar och medicinskt ledningsansvar. Det finns även betydande rekryteringsutmaningar inom läkarkåren nationellt. För mindre och medelstora kommuner kan det vara svårt att attrahera och behålla läkarkompetens i konkurrens med regioner och privata vårdgivare.

Ytterligare en utmaning är risken för otydlig ansvarsfördelning mellan kommun och region. Om båda huvudmännen bedriver läkarverksamhet inom samma patientgrupp finns risk för dubbelarbete, parallella vårdstrukturer och oklarheter kring medicinskt ansvar.

Vård- och socialförvaltningens bedömning

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av god tillgång till läkarmedverkan och kontinuitet för personer som bor i särskilda boenden. Det finns potentiella fördelar med kommunalt anställda läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården, framför allt avseende kontinuitet, tillgänglighet och samverkan kring patienter med omfattande vårdbehov. Även om lagstiftningen från 2026 möjliggör för kommuner att anställa egna läkare, finner förvaltningen att de organisatoriska, ekonomiska och kompetensförsörjningsmässiga utmaningarna med en kommunal läkarorganisation är betydande.

Regionen har enligt hälso- och sjukvårdslagen ett fortsatt ansvar för att tillhandahålla de läkarresurser som kommunen behöver för att kunna erbjuda en god och säker vård.

Under 2025 deltog länets kommuner i framtagande av ett nytt hälso- och sjukvårdavtal som började gälla 2026, där bl. a. tillgången på läkare uttalas.

Ankom: 2026-09-04 Ärende: MOTION.2026.669 Handling: 2150071

I avtalet finns överenskommelser om kontinuitet, samverkan och arbetssätt mellan regionen och kommunerna. I och med framtagande av avtalet finns bättre förutsättningar för samverkan än tidigare. Utvecklade samverkansformer och en förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning mellan kommun och region framstår som en mer ändamålsenlig lösning än att anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Förvaltningens bedömning är att det i nuläget inte finns tillräckliga skäl för kommunen att anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården. En kommunal läkarorganisation riskerar både att medföra ökade kostnader och svårigheter att rekrytera och behålla läkarkompetens samt en otydlig ansvarsfördelning mellan huvudmännen. Utvecklade samverkansformer och förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning mellan kommun och region är en mer ändamålsenlig väg än att kommunen bygger upp en egen läkarorganisation.

Underlag till beslut

AU § 98/2026
Tjänsteskrivelse
Motion (M)
Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hälso- och sjukvård i hemmet.

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Ankom: 2026-09-04 Ärende: MOTION.2026.669 Handling: 2150071

Diarienummer MOTION.2026.869

§ 114 Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Kommunstyrelsens beslut

Beslutar att överlämna motionen till socialnämnden för beredning.

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att överlämna motionen till socialnämnden för beredning.

Yrkande

Ordföranden föreslår kommunstyrelsen att besluta enligt förslag till beslut.

Sammanfattning av ärendet

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2026 anhängiggjordes motionen samt skickades till kommunstyrelsen för handläggning. Motionen avser frågor som faller inom socialnämndens verksamhetsområde och bör därför beredas där innan ärendet återkommer för vidare behandling.

Kommunstyrelsen föreslås därför besluta att överlämna motionen till socialnämnden för beredning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse - Överlämnande av motion för beredning
Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare
KF §71/2026

Beslut skickas till

Kommunledningsförvaltningen, kansli
Socialnämnden
Vård- och socialförvaltningen, Pernilla Johansson
Kommunfullmäktiges presidium
Motionärerna

Strömsunds Kommun
Straejmien tjïelte

Tjänsteskrivelse

Motioner

Diarienummer MOTION.2026.869

Svar på § 114 Motion från Eskil Ehnberg (M) och Viktoria Trewe (M) om att anställa kommunal läkare

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen och anser den därmed besvarad.

Sammanfattning

Kommunen ansvarar enligt hälso- och sjukvårdslagen för hälso- och sjukvårdsinsatser upp till sjuksköterskenivå inom särskilda boenden, bostäder med särskild service och hemsjukvård, inklusive rehabiliteringsinsatser genom arbetsterapeut och fysioterapeut. Läkarinsatser har sedan ÄDEL-reformen 1992 varit regionens ansvar.

Efter ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (HSL) under 2026 ges kommunerna möjlighet att anställa eller anlita egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården. Syftet är att stärka kontinuitet, tillgänglighet och medicinsk kompetens för äldre och personer med omfattande vårdbehov. Regionerna har fortsatt ansvar för att tillhandahålla nödvändiga läkarresurser och samverka med kommunerna.

SKR och Socialstyrelsen betonar vikten av god läkarmedverkan, kontinuitet och samverkan mellan huvudmännen, men förordar inte ett generellt kommunalt övertagande av läkaransvaret. Kommunalt anställda läkare bedöms kunna bidra till ökad kontinuitet, förbättrad samordning och ökad tillgänglighet till medicinska bedömningar i patientens hemmiljö. Det finns samtidigt betydande utmaningar i form av ökade kostnader, rekryteringssvårigheter och risk för otydlig ansvarsfördelning mellan aktörerna.

Vård- och socialförvaltningens bedömning är att utvecklad samverkan och förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning är en mer ändamålsenlig lösning än att kommunen etablerar en egen

Tillhör nämndsbeslut 2026-08-26 SN § 117 MOTION.2026.869

läkarorganisation. Bedömningen är därför att det i nuläget inte finns tillräckliga skäl för kommunen att anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna Viktoria Trewe (M) och Eskil Ehnberg (M) har inlämnat en motion om att anställa läkare i kommunens hälso-och sjukvård för att säkerställa tillgången till läkare i särskilda boenden. I motionen påtalas att det idag är bristande tillgänglighet, svag kontinuitet och återkommande svagheter med att få medicinska bedömningar i tid som kan komma att drabba de mest sköra i samhället.

Ny lagstiftning

Under 2026 har riksdagen beslutat om förändringar i HSL som innebär att kommuner får möjlighet att själva anlita eller anställa läkare för den kommunala hälso- och sjukvården, exempelvis inom särskilda boenden och hemsjukvård. Reformen motiveras bland annat av ökande vårdbehov hos äldre och återkommande brister i regionernas läkarmedverkan och syftet är att stärka kontinuiteten, tillgängligheten och den medicinska kompetensen i vården av äldre och personer med omfattande och sammansatta vårdbehov.

I och med ikraftträdandet den 1 augusti 2026 finns ett uttryckligt lagstöd för kommunal läkaranställning inom den verksamhet som kommunen ansvarar för. Möjligheten att anställa läkare innebär dock inte att regionens ansvar för läkarmedverkan upphör. Regionerna kommer fortfarande ha ett övergripande ansvar för att avsätta de läkarresurser som behövs och att samverka med kommunerna. Ansvarsfördelningen mellan huvudmännen behöver även fortsättningsvis regleras genom avtal och samverkansöverenskommelser.

SKR:s och Socialstyrelsens bedömningar

SKR har under många år beskrivit att den nuvarande ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner ofta skapar problem med kontinuitet, tillgänglighet och samordning i vården av äldre personer med komplexa behov. Samtidigt har SKR varit försiktig med att förespråka ett generellt kommunalt övertagande av läkaransvaret. Organisationen har i huvudsak

Tillhör nämndsbeslut 2026-08-26 SN § 117 MOTION 2026.869

betonat behovet av bättre samverkan mellan kommun och region, tydligare avtal om läkarmedverkan, stärkt kontinuitet genom fasta läkarkontakter och utveckling av den nära vården.

SKR har generellt framhållit att huvudproblemet inte främst är vem som är arbetsgivare för läkaren, utan att läkaren faktiskt är tillgänglig för patienterna och integrerad i vårdteamet.

SKR har i arbetet med omställningen till nära vård framhållit vikten av god tillgång till läkarmedverkan i den kommunala hälso- och sjukvården samt betydelsen av kontinuitet och samverkan mellan huvudmännen. SKR har dock inte generellt förespråkat att kommunerna ska överta ansvaret för läkarinsatser, utan har främst betonat behovet av fungerande samarbetsformer mellan region och kommun samt tydliga överenskommelser om läkarmedverkan.

Socialstyrelsen har i flera rapporter om vård av äldre och omställningen till nära vård pekat på att bristande läkarmedverkan i kommunal vård är en patientsäkerhetsrisk och bidrar till fler akuta sjukhusinläggningar, sämre kontinuitet, svårigheter med läkemedelsgenomgångar och brister i vårdplanering och palliativ vård. Socialstyrelsen har däremot normalt inte tagit ställning för en viss huvudmannamodell för kommunal eller regional anställning av läkare. Myndighetens fokus har varit att säkerställa att patienterna får tillgång till den medicinska kompetens som behövs, oavsett organisatorisk lösning.

Bedömda fördelar med kommunalt anställda läkare

Flera potentiella fördelar har identifierats med en modell där kommunen har egna läkare knutna till hemsjukvård och särskilda boenden. En kommunal läkarorganisation kan bidra till ökad kontinuitet för patienter med stora och långvariga vårdbehov genom att samma läkare följer patienten över tid. Detta kan förbättra kvaliteten i den medicinska bedömningen och minska risken för vårdrelaterade misstag.

När läkare ingår i kommunens vårdteam skapas även förutsättningar för ett närmare samarbete mellan läkare, sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Detta kan bidra till snabbare medicinska beslut, effektivare vårdplanering och förbättrad samordning av insatser. Ökad tillgänglighet till

Tillhör nämndsbeslut 2026-08-26 SN § 117 MOTION 2026.869

läkarbedömningar i patientens hem kan också minska behovet av transporter till vårdcentral eller akutmottagning samt bidra till att förebygga sjukhusinläggningar.

Bedömda nackdelar och utmaningar

Det finns ett antal utmaningar kopplade till en kommunal läkarorganisation. Läkare utgör en resurskrävande personalkategori och en kommunal organisation skulle innebära ökade kostnader för löner, administration, fortbildning, jourlösningar och medicinskt ledningsansvar. Det finns även betydande rekryteringsutmaningar inom läkarkåren nationellt. För mindre och medelstora kommuner kan det vara svårt att attrahera och behålla läkarkompetens i konkurrens med regioner och privata vårdgivare.

Ytterligare en utmaning är risken för otydlig ansvarsfördelning mellan kommun och region. Om båda huvudmännen bedriver läkarverksamhet inom samma patientgrupp finns risk för dubbelarbete, parallella vårdstrukturer och oklarheter kring medicinskt ansvar.

Vård- och socialförvaltningens bedömning

Förvaltningen delar motionärernas uppfattning om vikten av god tillgång till läkarmedverkan och kontinuitet för personer som bor i särskilda boenden. Det finns potentiella fördelar med kommunalt anställda läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården, framför allt avseende kontinuitet, tillgänglighet och samverkan kring patienter med omfattande vårdbehov. Även om lagstiftningen från 2026 möjliggör för kommuner att anställa egna läkare, finner förvaltningen att de organisatoriska, ekonomiska och kompetensförsörjningsmässiga utmaningarna med en kommunal läkarorganisation är betydande.

Regionen har enligt hälso- och sjukvårdslagen ett fortsatt ansvar för att tillhandahålla de läkarresurser som kommunen behöver för att kunna erbjuda en god och säker vård.

Under 2025 deltog länets kommuner i framtagande av ett nytt hälso- och sjukvårdavtal som började gälla 2026, där bl. a. tillgången på läkare uttalas. I avtalet finns överenskommelser om kontinuitet, samverkan och arbetssätt mellan regionen och kommunerna. I och med framtagande av avtalet finns

Tillhör nämndsbeslut 2026-08-26 SN § 117 MOTION 2026.869

bättre förutsättningar för samverkan än tidigare. Utvecklade samverkansformer och en förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning mellan kommun och region framstår som en mer ändamålsenlig lösning än att anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Förvaltningens bedömning är att det i nuläget inte finns tillräckliga skäl för kommunen att anställa egna läkare inom den kommunala hälso- och sjukvården. En kommunal läkarorganisation riskerar både att medföra ökade kostnader och svårigheter att rekrytera och behålla läkarkompetens samt en otydlig ansvarsfördelning mellan huvudmännen. Utvecklade samverkansformer och förbättrad läkarmedverkan inom ramen för nuvarande ansvarsfördelning mellan kommun och region är en mer ändamålsenlig väg än att kommunen bygger upp en egen läkarorganisation.

Beslutsunderlag

Principer för samverkan och ekonomisk reglering gällande hälso- och sjukvård i hemmet.

Ansvarig förvaltning och tjänsteperson

Vård- och socialförvaltningen (VSF), Pernilla Johansson

Beslut skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktig

Tillhör nämndsbeslut 2026-08-26 SN § 117 MOTION.2026.869

Säkerställ tillgång till läkare i särskilda boenden – anställ en kommunal läkare

Vi ser med viss oro kring regionens ansvarar för läkarinsatser i särskilda boenden, t.ex. i Backe, där den enda fasta läkaren på hälsocentralen sagt upp sig. Vi oroar oss för bristande tillgänglighet, svag kontinuitet och återkommande svårigheter att få medicinska bedömningar i tid.

Konsekvenserna drabbar de mest sköra i vårt samhälle: äldre med omfattande vårdbehov. Personal tvingas hantera situationer utan tillräckligt medicinskt stöd, och anhöriga möts av otrygghet. Detta kommer att leda till onödiga och kostsamma sjukhusinläggningar som hade kunnat undvikas.

Det är inte rimligt att Strömsunds kommun ska acceptera en ordning där ansvarsgränser mellan kommun och region går före de äldres behov.
När systemet inte levererar måste kommunen agera.

Genom att anställa en egen läkare kan kommunen:

- Säkerställa omedelbar medicinsk kompetens på plats
- Skapa verklig kontinuitet i vården
- Avlasta personal och höja kvaliteten i omsorgen
- Minska kostnader kopplade till akuta insatser och transporter

Detta är inte bara en kvalitetsfråga – det är en fråga om ansvarstagande. Kommunen kan inte passivt hänvisa till regionen när konsekvenserna av bristerna blir så tydliga.

Vi i Moderaterna menar att välfärdens kärna ska fungera. När den inte gör det krävs handlingskraft, nytänkande och ett tydligt fokus på resultat. Att pröva en modell med kommunalt anställd läkare är ett konkret steg i den riktningen.

Genom att ta kontroll över läkarinsatserna i särskilda boenden kan vi säkerställa kvalitet, trygghet och effektivitet – för de äldre som är helt beroende av att systemet fungerar.

Moderaterna i Strömsunds kommun föreslår:

Att Strömsunds kommun skyndsamt utreder och genomför anställning av en eller flera egna läkare knutna till kommunens särskilda boenden.

Att kommunen vid behov omförhandlar samverkansformerna med regionen för att säkerställa att de äldres behov sätts i första rummet.

Viktoria Trewe

Viktoria Trewe

Eskil Ehnberg

Ankom: 2026-04-29 Ärende: MOTION.2026.669 Handling: 2136754